Isaac Asimov

MARGINEA FUNDAȚIEI

PREMIUL HUGO 1983

EDITURA NEMIRA

ISAAC ASIMOV

Marginea Fundaţiei

Traducere:
GABRIEL STOIAN

Coperta:
DAN ALEXANDRU IONESCU

Versiunea 2.0 standard RIF1

Nemira
1994

Dacă treceam de partea Primei Fundaţii, Primarul Branno ar fi luat imediat măsuri pentru a-şi asigura dominaţia asupra celei de-a Doua Fundaţii şi a Gaiei. Dacă mă alăturam celei de-a Doua Fundaţii, Oratorul Gendibal ar fi trecut de îndată la acţiune pentru a domina Prima Fundaţie şi Gaia. În oricare dintre aceste cazuri s-ar fi petrecut ceva ireversibil, iar dacă vreuna dintre soluţii ar fi fost greşită, ar fi rezultat o catastrofă…

* * *

Au trecut aproape cinci secole de la întemeierea Primei Fundaţii şi acum, în sfârşit, ea pare să-şi fi asigurat dominaţia absolută asupra întregii Galaxii. Chiar şi a Doua Fundaţie a fost învinsă şi a căzut iarăşi în anonimat. Dar iată că un bărbat lucid nu se lasă înşelat de aparenţe…

Isaac Asimov

Marginea Fundaţiei

FOUNDATION'S EDGE

Traducere: Gabriel Stoian

Coperta: Dan Alexandru Ionescu

Ediţia: Nemira, 1994

Versiunea 2.0 standard RIF1

Pentru Betty Prashker, care a insistat
şi pentru Lester del Rey, care m-a impulsionat.

Prolog

Primul Imperiu Galactic s-a prăbuşit.

El decăzuse continuu şi se destrămase în decursul secolelor, însă un singur om înţelesese acest proces: Hari Seldon, ultimul mare savant al Primului Imperiu, care dusese la perfecţiune psihoistoria – ştiinţa care transpune comportamentul uman în ecuaţii matematice.

Luată individual, fiinţa umană se comportă în mod imprevizibil, însă reacţiile mulţimilor, constatase Seldon, puteau fi tratate statistic. Cu cât este mai mare mulţimea, cu atât rezultatele obţinute devin mai precise. Iar Seldon lucrase cu mase de oameni care cuprindeau întreaga populaţie a milioanelor de lumi locuite ale Galaxiei.

Ecuaţiile lui Seldon demonstrau că Imperiul avea să se prăbuşească de la sine şi că trebuiau să se scurgă treizeci de mii de ani de mizerie şi suferinţă umană până la naşterea din ruine a unui Al Doilea Imperiu. Şi cu toate acestea ar fi fost posibil ca acest interregn[1] să se reducă la un singur mileniu dacă cineva ar fi reuşit să modifice în vreun fel condiţiile existente.

În acest scop, Seldon a întemeiat două colonii pe care le-a populat cu oamenii de ştiinţă şi pe care le-a botezat „Fundaţii”, plasându-le în mod deliberat la „capetele opuse ale Galaxiei”. Prima Fundaţie, care s-a concentrat asupra ştiinţelor exacte, s-a născut sub reflectoarele orbitoare ale publicităţii. Existenţa celei de-a Doua Fundaţii, o lume a oamenilor de ştiinţă din domeniul psihoistoric şi mental, a rămas învăluită în tăcere şi mister.

---

[1] Interregn – interval de timp în care conducerea nu este asigurată de o forţă supremă *(n.t.)*

Istoria primelor patru secole ale Interregnului este relatată în Trilogia Fundaţiei. Prima Fundaţie (cunoscută îndeobşte sub numele mai simplu de „Fundaţie”, întrucât existenţa celeilalte era necunoscută tuturor), a început ca o măruntă comunitate pierdută în pustietatea Periferiei Exterioare a Galaxiei.

Ea se confrunta periodic cu crize în cadrul cărora se acumulau variabilele introduse de acţiunea umană şi de tendinţele sociale şi economice ale vremii. Fundaţia era liberă să acţioneze pe o anumită cale şi, când se mişca astfel, în faţa ei se deschidea o nouă perspectivă de dezvoltare. Totul fusese plănuit de Hari Seldon, care murise demult.

Graţie superiorităţii ei ştiinţifice, Prima Fundaţie a cucerit planetele barbarizate care o înconjurau. I-a înfruntat şi înfrânt pe anarhicii lorzi războinici care se separaseră de Imperiul muribund. Ea a luptat chiar şi cu rămăşiţele Imperiului aflat sub domnia ultimului Împărat puternic şi a celui din urmă general imperial capabil, şi a învins.

Totul lăsa impresia că „Planul Seldon” se desfăşoară fără obstacole şi impasuri şi că nimic nu putea împiedica întemeierea celui de-al Doilea Imperiu la momentul stabilit.

Dar psihoistoria este o ştiinţă statistică. Întotdeauna există probabilitatea ca ceva să funcţioneze greşit şi, într-adevăr, aşa s-a şi întâmplat: a intervenit un element pe care Hari Seldon nu l-ar fi putut anticipa. A apărut de niciunde un bărbat numit Catârul, înzestrat cu puteri mentale, pe care Galaxia nu le poseda. Capabil să controleze emoţiile şi să condiţioneze sentimentele şi comportamentul oamenilor, el reuşea să-i transforme în servitori devotaţi chiar şi pe cei mai îndârjiţi duşmani ai săi. Armatele nu puteau şi nici *nu voiau* să lupte împotriva lui. Prima Fundaţie s-a prăbuşit şi Planul Seldon părea total compromis.

Mai rămăsese ascunsă în mister cea de-a Doua Fundaţie, care fusese luată prin surprindere de neaşteptata apariţie a Catârului. Ea a pregătit cu răbdare un contraatac, bucurându-se de avantajul că poziţia ei în spaţiu nu era

cunoscută. Catârul a căutat-o în scopul de a desăvârşi cucerirea întregii Galaxii. Cei care rămăseseră credincioşi Primei Fundaţii au căutat cea de-a Doua Fundaţie pentru a obţine sprijin.

Nici Catârul, nici aceştia din urmă n-au reuşit s-o găsească. La început, intervenţia unei femei, Bayta Darell, a zădărnicit planurile Catârului, oferind astfel un răgaz suficient celei de-a Doua Fundaţii pentru a-şi organiza riposta şi pentru a-l îndepărta pe Catâr pe vecie. Cu timpul, cea de-a Doua Fundaţie a pregătit repunerea în drepturi depline a „Planului Seldon”.

Dar, într-un fel, vălul ce ascundea cea de-a Doua Fundaţie fusese sfâşiat. Prima Fundaţie avea cunoştinţă de existenţa celei de-A Doua şi nu-şi dorea un viitor în care să fie controlată de mentalişti. Prima Fundaţie beneficia de superioritatea forţei fizice, în timp ce a Doua Fundaţie se găsea în imposibilitatea de a acţiona, nu numai din pricină că era mai slabă, ci şi pentru că avea în faţă o dublă sarcină: trebuia să stăvilească expansiunea Primei Fundaţii şi, în acelaşi timp, să-şi recâştige anonimatul.

Cea de-a Doua Fundaţie a reuşit să ducă la bun sfârşit această sarcină sub conducerea celui mai mare „Prim Orator”, Preem Palver. Primei Fundaţii i s-a permis să-şi închipuie că învinsese cea de-a Doua Fundaţie, dobândind astfel o putere din ce în ce mai mare în Galaxie, dar fiind complet neştiutoare că cea de-a Doua Fundaţie încă mai exista.

Ne aflăm la patru sute nouăzeci şi opt de ani de la naşterea Primei Fundaţii. Ea a ajuns la apogeul puterii, însă unul dintre bărbaţii ei nu acceptă să se lase înşelat de aparenţe…

1. Consilierul

1

— Bineînţeles că nu cred, făcu Golan Trevize, aflat în capul scărilor largi care duceau spre Sala Seldon, de pe înălţimea cărora putea privi întregul oraş, strălucind în lumina soarelui.

Terminus era o planetă binecuvântată, cu un raport echilibrat între uscat şi apă. Trevize se gândea deseori că introducerea climatizării făcuse ca planeta să devină mult mai agreabilă, dar în acelaşi timp mai lipsită de farmec.

— Nu cred nimic din toate astea, repetă Golan cu un zâmbet care-i puse în evidenţă dinţii albi, regulaţi, strălucitori, şi chipul tineresc.

Prietenul lui, Consilierul Munn Li Compor, care adoptase numele de mijloc ca o sfidare la adresa tradiţiei de pe Terminus, clătină din cap stingherit:

— Ce nu crezi? Că am salvat capitala?

— A, nu, asta o cred. Aici nu greşiţi. Chiar Seldon a afirmat că o *vom salva* şi că avem tot dreptul s-o facem, căci el avea cunoştinţă despre asta de acum cinci sute de ani.

Vocea lui Compor scăzu până deveni o şoaptă:

— Ascultă, nu mă deranjează că-mi vorbeşti astfel, pentru că tot nu te iau în serios, dar dacă o să începi să vociferezi în public, s-ar putea să te audă şi alţii şi, cinstit să fiu, n-aş vrea să mă aflu prin preajmă când o să cadă trăsnetul pe capul tău. Mă tem să nu greşească ţinta.

Trevize rămase zâmbitor şi netulburat:

— Am comis un păcat spunând că oraşul este salvat? Şi că am făcut-o fără a purta un război?

— Nici n-am avut cu cine lupta, zise Compor.

Avea părul blond deschis, ochii albaştri precum cerul şi rezistase tentaţiei de a modifica într-un fel sau altul aceste nuanţe ce nu erau la modă.

— N-ai auzit niciodată despre războaie civile, Compor? întrebă Trevize.

Înalt, cu părul negru, uşor ondulat, el obişnuia să umble ţinându-şi degetele mari agăţate de centironul de care părea să nu se despartă niciodată.

— Un război civil pentru a fixa locul capitalei?

— Problema a fost atât de acută încât a provocat o Criză Seldon. Oricum, cariera politică a lui Hannis a fost distrusă din aceeaşi pricină. Şi tot asta ne-a slujit şi nouă în alegerile trecute, astfel că am putut intra amândoi în Consiliu, dar problema a rămas cam neclară… şi-şi mişcă mâna înainte şi înapoi ca acul indicator al unei balanţe ce-şi caută punctul de echilibru şi nu şi-l găseşte.

Se opri pe scări o clipă, neluându-i în seamă pe ceilalţi membri ai guvernului, pe ziarişti, precum şi pe indivizii din înalta societate care, prin relaţii, îşi procuraseră invitaţii pentru a fi prezenţi la reîntoarcerea lui Seldon (sau, mai exact, la revenirea imaginii lui).

Toată lumea cobora scările vorbind, râzând, fălindu-se cu normalitatea tuturor lucrurilor ce-i înconjurau şi radiind un aer de mulţumire pentru că fuseseră aprobaţi de Seldon.

Trevize rămase nemişcat şi lăsă mulţimea să se scurgă pe lângă el. Compor, care era cu vreo doi paşi în faţa lui, se opri de parcă un fir invizibil i-ar fi legat unul de altul.

— Hai, nu vii?

— Ce grabă avem? Întrunirea Consiliului nu va începe până când Primarul Branno nu va reevalua situaţia în stilul ei obişnuit: mocăit şi citind totul, silabă cu silabă. N-am motive să mă grăbesc pentru a asculta încă o cuvântare plină de vorbe mari. Mai bine priveşte oraşul!

— Îl văd. L-am văzut şi ieri.

— Da, dar l-ai văzut acum cinci sute de ani, când a fost întemeiat?

— Patru sute nouăzeci şi opt, îl corectă pe dată Compor. Peste doi ani vom sărbători jumătate de mileniu, şi tot Primarul Branno va deţine funcţia şi atunci dacă, sperăm noi, nu se vor petrece evenimente a căror probabilitate e oricum neglijabilă.

— Să sperăm, zise Trevize sec. Dar cum arăta acum cinci sute de ani, când a fost întemeiat? Un singur oraş pe toată planeta! Un orăşel locuit de un grup de oameni care pregăteau o Enciclopedie nicicând dusă la bun sfârşit!

— Ba a fost terminată.

— Te referi la Enciclopedia Galactică pe care o avem acum? Nu-i cea la care au lucrat ei. Actuala enciclopedie este stocată în computer şi revizuită zilnic. Ai văzut vreodată originalul incomplet?

— Cel de la Muzeul Hardin?

— La Muzeul Originilor Salvor Hardin. Să folosim numele complet, te rog, dacă tot ţii atât de mult la exactitate. L-ai văzut?

— Nu. Trebuia?

— Nu neapărat, nu prea ai ce vedea. Dar oricum, asta a fost situaţia; un grup de Enciclopedişti care formau nucleul unui orăşel aflat pe o lume lipsită de zăcăminte metalifere, rotindu-se în jurul unui soare izolat de restul Galaxiei, chiar la marginea Galaxiei. Iar acum, la cinci sute de ani distanţă, am rămas o lume periferică. Întreaga planetă a devenit un parc uriaş şi avem toate metalele trebuincioase. Acum suntem centrul tuturor lucrurilor!

— Nu chiar, zise Compor. Încă ne rotim în jurul unui soare izolat de restul Galaxiei. Tot la marginea extremă a Galaxiei ne aflăm.

— A, nu, vorbeşti fără să gândeşti. Criza Seldon tocmai de aceea a apărut. Nu mai suntem doar mica lume a Terminusului. Reprezentăm Fundaţia, care-şi desface tentaculele, cuprinzând toată Galaxia, conducând-o din locul acesta, situat exact la margine. Şi putem s-o facem deoarece *nu* rămânem izolaţi decât prin poziţie, iar asta nu are nicio importanţă.

— În regulă. Să zicem că aşa stau lucrurile.

Era vădit că pe Compor nu-l interesa turnura pe care o luase discuţia, căci el coborî încă o treaptă. Firul invizibil care-i lega se mai desfăşură puţin.

Trevize întinse o mână după colegul său de parcă ar fi încercat să-l tragă pe trepte în sus.

— Compor, chiar nu înţelegi? S-a produs o schimbare enormă, numai că noi refuzăm s-o acceptăm. În adâncul sufletelor noastre, am dori aceeaşi Fundaţie mică, limitată la o singură lume, cea care a existat dintru începuturi, din vremea eroilor fierului şi a nobililor sfinţi. Toate astea au dispărut pe vecie.

— Asta-i bună!

— Vorbesc serios. Uită-te doar la Sala Seldon. La început, în cadrul primei crize de pe vremea lui Salvor Hardin, exista numai Bolta Timpului, o sală de şedinţe unde apărea imaginea holografică a lui Seldon. Atâta tot. Acum avem un mausoleu gigantic, dar ai văzut măcar o rampă care să funcţioneze pe baza unui câmp de forţă? Vreun covor rulant? Vreun lift gravitic? Nu, doar treptele acestuia, pe care le urcăm şi le coborâm aşa cum ar fi făcut-o şi Hardin. În situaţii ciudate şi neaşteptate ne agăţăm speriaţi de trecut. (Îşi zvârli braţele în lături în focul peroraţiei.) Există la vedere măcar vreo componentă din metal? Niciuna. Nici nu s-ar cuveni, întrucât pe vremea lui Salvor Hardin nu se putea vorbi de metale pe planetă, iar puţinul necesar se importa. Ba s-a folosit chiar material plastic atunci când s-a construit mormanul acesta şi, între timp, el a îmbătrânit şi s-a îngălbenit, aşa încât vizitatorii de pe alte lumi se pot opri ca să se minuneze: „Pentru numele Galaxiei! Ce plastic vechi şi drăguţ!” Ascultă-mă pe mine, Compor: Totul e fals.

— Dar Seldon afirmă că te înşeli. Planul Seldon decurge aşa cum a fost stabilit.

— Ştiu, ştiu. Iar fiecare copil de pe Terminus este educat să creadă că Hari Seldon a formulat un Plan, că a anticipat totul încă de acum cinci secole, că a programat Fundaţia astfel încât a putut indica anumite crize, că imaginea lui holografică va apărea în cursul crizelor ca să ne comunice

un minim de lucruri pe care ar trebui să le cunoaştem ca să ne continuăm drumul până vom ajunge la criza următoare, şi că în felul acesta, ne va conduce printr-o mie de ani de istorie, până când vom putea construi în siguranţă un al Doilea Imperiu Galactic şi mai măreţ pe ruinele structurii învechite care se destrămase acum cinci sute de ani şi care se dezintegrase complet acum circa două secole.

— De ce-mi spui toate astea, Golan?

— Pentru că vreau să te conving că ne lăsăm amăgiţi. *Totul* e o mascaradă… Sau chiar dacă la început a fost vorba de ceva real, *acum* totul se dovedeşte un fals de proporţii. Nu suntem propriii noştri stăpâni. Nu *noi* urmăm Planul!

— Ai mai spus vorbe ca astea şi înainte, Golan, dar întotdeauna am crezut că făceai afirmaţii ridicole doar ca să mă stârneşti. Pentru numele Galaxiei, cred că de fapt vorbeşti foarte serios.

— Bineînţeles că vorbesc serios!

— Nu se poate. Ori vrei să faci glume greu de înţeles pe socoteala mea, ori ţi-ai pierdut minţile.

— Niciuna, nici alta, îl lămuri Trevize, mai liniştit acum, agăţându-şi degetele de centiron, de parcă n-ar mai fi avut nevoie să gesticuleze cu mâinile pentru a-şi întări spusele. Am mai chibzuit la problema asta, recunosc, dar până acum a fost doar intuiţie. Farsa la care am asistat în dimineaţa aceasta mi-a limpezit toate nelămuririle şi, la rândul meu, intenţionez să comunic părerile mele Consiliului.

— *Eşti* nebun! izbucni Compor.

— Aşa o fi. Vino cu mine ca să auzi despre ce este vorba.

Cei doi coborâră scările. Rămăseseră ultimii şi mai aveau de coborât câteva trepte. Apoi, în timp ce Trevize o luase cu puţin înainte, buzele lui Compor se mişcară imperceptibil, aruncând o vorbă nerostită în direcţia lui: „Nesăbuitul!”

2

Primarul Harla Branno deschise şedinţa Consiliului Executiv. Privi către adunare fără nicio urmă de interes; cu toate acestea, nimeni dintre participanţi nu se îndoi că ea-i observase pe toţi cei prezenţi şi-i ştia deja pe cei care încă nu sosiseră.

Îşi purta părul cărunt atent pieptănat într-o coafură care nu era nici feminină, nici masculină. Pur şi simplu aşa îşi aranja părul, nimic mai mult. Chipul ei prozaic nu avea nimic în comun cu frumuseţea, dar oricum nimeni n-ar fi căutat aşa ceva la ea.

Era cel mai capabil administrator al planetei. Nimeni nu putea, şi de fapt nici nu încerca, să o asemuiască strălucirii lui Salvor Hardin sau a lui Hober Mallow, al căror fapte însufleţiseră primele două secole ale existenţei Fundaţiei, dar nici nu se putea găsi vreo legătură între activitatea ei şi neroziile celor trei Indburi ereditari care conduseseră Fundaţia cu puţin înainte de apariţia Catârului.

Cuvântările ei n-aveau darul de a înflăcăra minţile bărbaţilor, pentru că nu o caracterizau gesturile dramatice, însă era capabilă de a lua fără multă zarvă hotărâri pe care le respecta atâta vreme cât era convinsă de corectitudinea lor. Fără a poseda un farmec personal care să ia ochii cuiva, avea talentul de a convinge electoratul că hotărârile luate de ea *vor fi* drepte.

Întrucât potrivit doctrinei lui Seldon cursul istoriei este, în mare măsură, greu de deviat (dacă nu ţinem seama de elementele imprevizibile, un lucru pe care majoritatea admiratorilor lui Seldon îl ignoră, în ciuda incidentului cutremurător provocat de Catâr), Fundaţia şi-ar fi putut păstra capitala pe Terminus în orice condiţii. Aceasta era, totuşi, o posibilitate. Seldon, în cadrul apariţiei sale care tocmai se încheiase, apreciase calm că probabilitatea ca Terminus să rămână capitală era de aproximativ 87,2 la sută.

Cu toate acestea, chiar şi pentru admiratorii fanatici ai lui Seldon, acest lucru însemna că existau 12,8 la sută

şanse că mutarea s-ar fi putut face spre un loc mai apropiat de centrul Federaţiei Fundaţiei, cu toate consecinţele neplăcute pe care le expusese Seldon. Faptul că această probabilitate de una din opt nu se materializase se datora Primarului Branno.

Sigur că nu ar fi aprobat aşa ceva. Deşi trecuse prin perioade de scădere considerabilă a popularităţii, ea susţinuse sus şi tare că Terminus era capitala tradiţională a Fundaţiei şi că aici avea să rămână. Inamicii ei politici caricaturizaseră falca ei hotărâtă (cu oarecare exactitate, trebuie să recunoaştem), asemuind-o cu un bloc de granit.

Iar acum, Seldon sprijinise punctul ei de vedere şi, cel puţin pentru o vreme, acest succes avea să-i ofere un avantaj politic copleşitor. Se spunea chiar că afirmase cu un an mai înainte că, dacă în cursul apariţiei sale Seldon *avea să o sprijine*, ea va considera că-şi dusese sarcina la bun sfârşit. După aceea, putea mai degrabă să se retragă din politică, şi să se bucure de onorurile cuvenite unui om de stat respectabil decât să-şi asume în continuare riscurile unor bătălii politice cu şanse îndoielnice de izbândă.

Nimeni nu o crezuse cu adevărat. Se simţea cu mult mai sigură pe ea în cursul bătăliilor politice decât mulţi alţi predecesori de-ai ei, iar acum, când imaginea lui Seldon apăruse şi dispăruse, nu dădea nicidecum de înţeles că ar dori să se retragă.

Vorbi cu o voce de o claritate perfectă, cu un accent specific Fundaţiei de care nu-i era ruşine (împlinise demult misiunea de ambasador pe Mandress, dar nu adoptase vechiul stil imperial de exprimare, foarte la modă acum, şi care constituia, măcar în parte, o atracţie cvasiimperială pentru Provinciile Interioare).

— Criza Seldon a trecut şi există o tradiţie, aş spune, înţeleaptă, care ne îndeamnă să nu întreprindem măsuri de represalii – nici prin fapte, nici prin vorbe – împotriva acelora care au sprijinit o idee greşită. Mulţi oameni cinstiţi au crezut că găsiseră motive întemeiate pentru a dori ceea ce Seldon nu a vrut. Nu are rost să-i umilim până într-atât încât să-i facem să-şi recapete respectul de sine doar prin

denunţarea Planului Seldon. În acelaşi timp, exista un obicei bine înrădăcinat şi pe care l-am dori reînviat, ca aceia care au sprijinit ideea greşită să accepte eşecul cu zâmbetul pe buze şi fără alte comentarii. Pentru ambele părţi, problema în litigiu a rămas undeva departe pentru totdeauna.

Se opri o clipă, privi fără urmă de resentiment către feţele celor din sală, apoi continuă:

— Jumătate din perioadă a trecut, domnilor membri ai Consiliului – jumătate din acel mileniu care ne desparte de împlinirea marelui Imperiu. A fost o perioadă presărată cu greutăţi, dar am parcurs o bună bucată de drum. Suntem deja un Imperiu Galactic aproape închegat şi nu au mai rămas duşmani externi de care să ne temem. Acest Interregnum ar fi ţinut treizeci de mii de ani dacă nu ar fi existat Planul Seldon. După treizeci de mii de ani de decădere se putea întâmpla să nici nu mai existe putere pentru a întemeia un nou Imperiu. Se putea întâmpla să rămână doar lumi izolate şi muribunde. Datorăm lui Hari Seldon tot ce avem astăzi şi pentru rest va trebui să ne bizuim pe mintea lui. De azi înainte, domnilor Consilieri, primejdia suntem noi înşine şi, din acest moment, nu trebuie să mai existe îndoieli cu privire la valoarea Planului. Să fim de acord acum, calmi şi hotărâţi, ca oficial să nu mai apară critici sau condamnări ale Planului. Trebuie să-l sprijinim necondiţionat. Şi-a dovedit valabilitatea de-a lungul a cinci secole. Planul reprezintă siguranţă pentru umanitate şi nu trebuie să-i punem niciun fel de piedici. Sunteţi de acord?

Se auzi un murmur discret. Primarul abia ridică privirea pentru a se încredinţa cu propriii ochi că era aprobată. Îi cunoştea pe toţi membrii Consiliului şi ştia cum va reacţiona fiecare. După recentul triumf era sigură că nu va întâmpina nicio opoziţie. Poate în anul următor. Dar nu acum. Toate problemele trebuiau rezolvate la vremea lor.

Întotdeauna va fi aşa, cu excepţia…

— Prin control al gândirii, Primare Branno? întrebă Golan Trevize, apropiindu-se cu paşi mari pe intervalul dintre

scaune şi spunându-şi părerea cu voce tare de parcă ar fi vrut să compenseze tăcerea celorlalţi. Nu se osteni să-şi ocupe locul care, ca proaspăt membru în Consiliu, îi fusese rezervat în ultimul rând de scaune.

Branno încă nu ridicase privirea spre el.

— Care este opinia dumneavoastră, Consilier Trevize? întrebă ea.

— Că guvernul nu poate impune interdicţii asupra exprimării libere; că toţi cetăţenii – iar asta priveşte, desigur, şi pe Consilieri, fie ei bărbaţi sau femei, care tocmai în acest scop au fost aleşi – au dreptul să discute problemele politice ale momentului; şi că nicio problemă politică nu poate fi separată de Planul Seldon.

Branno îşi încrucişă mâinile la piept şi ridică ochii spre el. Chipul îi era lipsit de expresie.

— Consilier Trevize, aţi intervenit în această dezbatere fără a vă înscrie la cuvânt şi aţi tulburat astfel ordinea de zi. Cu toate acestea, *eu* v-am solicitat să vă exprimaţi opiniile şi de aceea vă voi răspunde. Nu există piedici în calea exprimării libere a opiniilor în contextul Planului Seldon. Planul, prin natura lui, ne limitează libertatea. Pot exista multe moduri de a interpreta evenimentele înainte ca imaginea să ia hotărârea finală, dar, după ce ea este luată, n-o mai putem contesta în acest Consiliu. Şi nici nu va fi cazul să o punem dinainte la îndoială făcând afirmaţii de genul: „Dacă Hari Seldon ar susţine cutare lucru, ar greşi!”

— Şi dacă, totuşi, cineva ar simţi că altul e adevărul, Doamnă Primar?

— Atunci are libertatea s-o facă, dacă e o persoană particulară şi discută problema într-un cerc restrâns.

— Deci vreţi să mă faceţi să înţeleg că restricţiile asupra liberei exprimări pe care le propuneţi ar urma să se aplice complet şi precis oficialităţilor guvernamentale?

— Exact. Acesta nu este un principiu nou al legilor Fundaţiei. A mai fost aplicat şi înainte, de către Primari aparţinând altor partide. Un punct de vedere personal nu reprezintă nimic; exprimarea oficială a unei păreri are

greutate şi poate fi periculoasă. Nu am parcurs un drum atât de lung pentru a periclita totul acum.

— Doamnă Primar, permiteţi-mi să precizez că acest principiu al dumneavoastră a fost aplicat în rare ocazii unor anumite acte ale Consiliului. El nu a avut ca obiect ceva atât de vast şi imposibil de definit precum Planul Seldon.

— Planul Seldon are nevoie de o maximă protecţie pentru că în cazul lui, orice contestare poate să fie extrem de primejdioasă.

— Primare Branno, nu aveţi impresia, începu Trevize şi se întoarse adresându-se membrilor Consiliului, care priveau cu răsuflarea tăiată, de parcă ar fi aşteptat deznodământul unui duel, nu aveţi şi dumneavoastră senzaţia, stimaţi membri ai Consiliului, că există motive suficiente pentru a considera că Planul Seldon nu există?

— Toţi am fost martori astăzi la desfăşurarea lui, zise calm Primarul Branno, în timp ce glasul lui Trevize deveni din ce în ce mai puternic şi mai apăsat.

— Doamnelor şi domnilor Consilieri, tocmai pentru că l-am văzut astăzi în desfăşurarea lui, ne putem da seama că Planul Seldon, aşa cum am fost educaţi să credem în el, nu există.

— Consilier Trevize, încălcaţi ordinea de zi şi nu este cazul să continuaţi pe tonul acesta.

— Îmi exercit prerogativele pe care mi le conferă funcţia, Doamnă Primar.

— Aceste prerogative vă sunt retrase din această clipă, domnule Consilier.

— Nu aveţi acest drept. Afirmaţia dumneavoastră privind restricţiile impuse asupra liberei exprimări a opiniei nu poate avea prin ea însăşi, putere de lege. Nu s-a supus încă la vot în cadrul Consiliului, doamnă Primar, şi chiar dacă s-ar fi procedat astfel, tot aş fi avut dreptul de a-i contesta legalitatea.

— Retragerea prerogativelor nu are nimic de-a face cu afirmaţia mea care protejează Planul Seldon, domnule Consilier.

— Atunci de ce depinde acest lucru?

— Vă acuz de trădare, domnule Consilier. Nu doresc să aduc atingere onoarei acestui Consiliu arestându-vă în plenul Camerei Consiliului, însă la uşă se află membri ai Siguranţei care vă vor lua în custodie când veţi părăsi sala. Iar acum vă rog să vă retrageţi fără a provoca dezordine. Dacă veţi comite vreun gest necugetat, atunci acesta va fi desigur interpretat drept un pericol imediat şi Siguranţa va pătrunde în Cameră. Sunt încredinţată că nu ne veţi sili să recurgem la o asemenea măsură.

Trevize se încruntă. În sală domnea o tăcere totală. (În afară de el şi de Compor, cine se mai aştepta la un asemenea deznodământ?) Privi către ieşire. Nu văzu nimic deosebit, dar nu avea motive să creadă ca Primarul Branno voia doar să-l intimideze.

Se bâlbâi din cauza furiei:

— Repre... reprezint un electorat important, Primar Branno...

— Fără îndoială că electoratul va fi dezamăgit de comportarea dumneavoastră.

— În baza căror dovezi îmi aduceţi această acuzaţie nemeritată?

— Ea vă va fi comunicată la momentul potrivit, dar vă asigur că avem toate probele necesare. Sunteţi un tânăr foarte nestăpânit şi ar trebui să înţelegeţi că s-ar putea ca cineva să vă fie prieten şi cu toate acestea să nu dorească să trădeze alături de dumneavoastră.

Trevize se răsuci pe călcâie pentru a-l privi pe Compor drept în ochi. Ochii albaştri ai acestuia îl fixară cu răceală.

— Vă cer tuturor să fiţi martori, spuse calm Primarul Branno, că atunci când am făcut ultima afirmaţie, Consilierul Trevize s-a întors să-l privească pe Consilierul Compor. Acum vreţi să părăsiţi sala, domnule Consilier, ori ne veţi obliga să aducem o ofensă acestei adunări efectuând o arestare în Cameră?

Golan Trevize se întoarse, urcă treptele, iar în dreptul uşii doi bărbaţi în uniforme şi bine înarmaţi, îl încadrară.

Iar Harla Branno, privind imperturbabil către el, şopti printre buzele întredeschise: „Nesăbuitul!”

3

Liono Kodell fusese Director al Siguranţei de-a lungul întregii administraţii Branno. După cum îi plăcea să afirme, nu era o slujbă istovitoare, dar bineînţeles că nimeni nu putea spune dacă minţea sau nu. Nu avea aerul unui mincinos, dar asta nu însemna nimic.

Părea reconfortant şi prietenos şi probabil că aceste calităţi se potriveau de minune cu slujba. Avea o statură mai degrabă sub media obişnuită, o corpolenţă mai degrabă peste medie, o mustaţă stufoasă (cu totul neobişnuită pentru un cetăţean de pe Terminus) care era acum mai mult albă decât căruntă, avea ochi căprui şi strălucitori, iar buzunarul de pe pieptul hainei de lucru pe care o purta era scos în evidenţă de un petec de culoare stridentă.

— Stai jos, Trevize, începu el. Să păstrăm, dacă se poate, o atmosferă amicală.

— Amicală? Cu un trădător?

Trevize îşi vârî degetele mari pe sub centiron şi rămase în picioare.

— Cu o persoană *acuzată* de trădare. N-am ajuns încă în situaţia în care acuzaţia – chiar dacă ea vine din partea Primarului – reprezintă echivalentul condamnării. Sunt încredinţat că nici nu vom ajunge vreodată la asta. Treaba mea este să clarific situaţia dumitale, dacă voi putea. Aş prefera s-o fac acum, când s-au adus prejudicii doar mândriei dumitale, probabil, decât să fiu silit a transforma totul într-o chestiune care să conducă la un proces public. Sper că eşti de acord cu mine.

Trevize nu se lăsă impresionat:

— Să lăsăm deoparte încercările de a ne intra în graţii unul altuia. Îndatorirea dumitale este de a nu-mi da pace în ideea că *sunt* un trădător. Trădător nu sunt şi îmi displace că trebuie să fac o demonstraţie care să vă convingă de justeţea afirmaţiei mele. De ce n-ar trebui să demonstraţi loialitatea *dumneavoastră*, astfel încât să mă convingeţi pe *mine* de adevărul spuselor dumneavoastră?

— În principiu, n-am nicio obiecţie. Tristul adevăr este că, totuşi, eu am puterea de partea mea, iar dumneata nu. Şi tocmai de aceea eu mă bucur de privilegiul de a pune la îndoială, în timp ce dumneata nu. Fiindcă tot veni vorba, dacă asupra mea ar plana bănuiala de neloialitate sau de trădare, îmi închipui că aş fi destituit şi interogat de către altcineva care, sper din toată inima, nu mă va trata mai rău decât intenţionez eu să te tratez.

— Şi cum intenţionaţi să mă trataţi?

— Ca pe un amic şi egal al meu, desigur, dacă şi dumneata mă vei trata la fel.

— Să vă ofer ceva de băut? întrebă Trevize cu amărăciune în glas.

— Poate altă dată, însă pentru moment luaţi loc. Vă cer acest lucru în calitate de prieten.

Trevize ezită o clipă, apoi se aşeză. Orice altă sfidare i se păru dintr-o dată lipsită de sens:

— Şi acum? făcu el.

— Acum, îmi permit să vă rog să daţi răspunsuri complete, conforme cu realitatea şi care să nu ocolească adevărul.

— Iar dacă nu? Ce mă aşteaptă? Sonda Psihică?

— Sper să nu fie cazul.

— Şi eu sper. Nu e cazul s-o folosiţi asupra unui membru al Consiliului. Nu va dovedi trădarea, iar când voi fi achitat, probabil că vă voi distruge politic atât pe dumneavoastră, cât şi pe doamna Primar. Aproape că ar merita să vă determin să încercaţi folosirea Sondei Psihice.

Kodell se încruntă şi clătină uşor din cap.

— A, nu. Nu. Pericolul de vătămare cerebrală e prea mare. Uneori vindecarea este lentă şi nici nu v-ar face cinste s-o folosim. Asta e sigur. Ştiţi, când se foloseşte Sonda în desperare de cauză, uneori…

— E o ameninţare, Kodell?

— O evaluare a situaţiei, Trevize. Să nu mă înţelegi greşit, domnule Consilier. Dacă va trebui să folosesc Sonda, o voi face, şi chiar dacă eşti nevinovat nu vei avea dreptul la recurs.

— Ce vreţi să ştiţi?

Kodell închise un comutator de pe birou:

— Ceea ce te întreb şi ceea ce vei răspunde se va înregistra, atât ca sunet, cât şi ca imagine. Nu am nevoie de declaraţii din proprie iniţiativă şi nici de răspunsuri selective. Cel puţin, în acest moment. Sunt sigur că înţelegi.

— Înţeleg că veţi înregistra numai ceea ce veţi dori, zise Trevize dispreţuitor.

— E adevărat, dar repet: nu mă înţelege greşit. Nu voi deforma niciuna din declaraţiile dumitale. Le voi folosi sau nu, atâta tot. Însă vei şti pe care din declaraţii n-o voi folosi şi astfel nu mă vei determina să risipesc timpul meu şi al dumitale.

— Vom vedea.

— Domnule Consilier Trevize, şi nota de formalitate din glasul lui constituia o dovadă elocventă că pornise înregistrarea, avem motive să credem că aţi declarat în mod deschis, cu diverse prilejuri, că nu credeţi în existenţa Planului Seldon.

— Dacă am făcut astfel de afirmaţii, spuse rar Trevize, şi încă în mod repetat, ce altceva vă mai trebuie?

— Vă propun să nu pierdem timpul cu ocolişuri, domnule Consilier. Ştiţi că ceea ce doresc este o recunoaştere sinceră, cu propria dumitale voce, care să poarte amprenta vocală de necontestat, în condiţii care să arate limpede că nu ai fost supus constrângerii.

— Deoarece presupun că folosirea oricărui efect hipnotic, chimic sau de altă natură, ar modifica amprentele vocale?

— Destul de pregnant.

— Şi ţineţi foarte mult să demonstraţi că nu aţi făcut uz de metode ilegale în cazul interogării unui Consilier? Nu vă condamn pentru asta.

— Sunt încântat că nu mă condamni, domnule Consilier. Atunci să continuăm. Aţi afirmat în mod deschis, şi în mod repetat, că nu credeţi în existenţa Planului Seldon. Recunoaşteţi?

Trevize vorbi cumpănit, alegându-şi cuvintele cu grijă:

— Nu cred că ceea ce numim Plan Seldon are semnificaţia ce i se atribuie.

— O declaraţie cam confuză. N-aţi vrea să fiţi mai explicit?

— Părerea mea este că obişnuitul concept, pe care l-a elaborat Hari Seldon în urmă cu cinci sute de ani folosind ştiinţa matematică a psihoistoriei, prin care a conceput desfăşurarea evenimentelor până la ultimul detaliu, şi potrivit căruia noi urmăm un drum menit să ne ducă de la Primul Imperiu Galactic până la cel de-al Doilea Imperiu Galactic pe o cale de maximă probabilitate, este nativ. Nu poate fi astfel.

— Cu alte cuvinte, susţineţi că Hari Seldon n-a existat?

— Nicidecum. Bineînţeles c-a existat.

— N-a dezvoltat psihoistoria?

— Ba da, şi nici n-am afirmat contrariul. Domnule Director, aş fi lămurit totul în faţa Consiliului dar nu mi s-a permis, de aceea vă voi explica dumneavoastră. Adevărul spuselor mele este atât de simplu…

Directorul Siguranţei oprise calm şi ostentativ aparatul de înregistrare.

Trevize se încruntă:

— De ce-aţi făcut asta?

— Îmi răpeşti timpul, domnule Consilier. Nu ţi-am cerut o prelegere.

— Doriţi totuşi, să-mi justific opiniile. Mă înşel, cumva?

— Câtuşi de puţin. Eu îţi cer să răspunzi la întrebări – simplu, direct şi cinstit. *Doar* atât şi nu adăuga elemente de care n-am nevoie. Dacă înţelegi asta, discuţia noastră nu va dura mult.

— Astfel spus, îmi cereţi declaraţii care să vină în sprijinul versiunii oficiale în legătură cu ceea ce se presupune că aş fi comis.

— Noi vă cerem doar să faceţi declaraţii în spiritul adevărului şi vă asigurăm că nu le vom răstălmăci. Să încercăm încă o dată, vă rog. Vorbeam despre Hari Seldon.

Instalaţia de înregistrare se puse din nou în mişcare şi Kodell repetă calm:

— N-a dezvoltat psihoistoria?

— Bineînţeles că a dezvoltat ştiinţa pe care o numim psihoistorie, răspunse Trevize, nereuşind să-şi ascundă iritarea şi gesticulând înfierbântat şi exasperat.

— Şi cum aţi defini-o?

— Pentru numele Galaxiei! De obicei, este definită drept ramură a matematicii care studiază reacţiile unor mari grupuri umane la o serie de stimuli în anumite condiţii. Cu alte cuvinte, se presupune că anticipează schimbările sociale şi istorice.

— Spui „se presupune”. Pui la îndoială această posibilitate a matematicii?

— Nu, răspunse Trevize. Nu sunt psihoistoric. După cum nu există psihoistorici printre membrii Guvernului Fundaţiei, sau printre cetăţenii de pe Terminus, sau…

Kodell ridică o mână cu un aer împăciuitor:

— Domnule Consilier, vă rog, şi Trevize se opri. Aveţi vreun motiv să presupuneţi că Hari Seldon nu a analizat combinaţia cea mai eficientă de factori probabili pentru a scurta drumul care conduce de la Primul către cel de-al Doilea Imperiu prin mijlocirea Fundaţiei?

— N-am fost de faţă, zise Trevize sardonic. De unde să ştiu asta?

— Dar puteţi fi sigur că n-a făcut-o?

— Nu.

— Prin urmare puneţi la îndoială faptul că imaginea holografică a lui Hari Seldon, care a apărut în momente de criză istorică de-a lungul ultimilor cinci sute de ani este o reproducere făcută în ultimul său an de viaţă, la scurt timp după întemeierea Fundaţiei?

— Presupun că nu pot nega.

— „Presupuneţi.” Spuneţi-ne: această imagine este o înşelătorie, un truc ieftin, pus la cale de cineva cu un anume scop?

— Nu. Nu susţin aşa ceva, oftă Trevize.

— Sunteţi gata să afirmaţi că mesajele pe care Hari Seldon ni le transmite sunt manipulate, într-un fel sau altul, de către cineva?

— Nu. N-am niciun motiv să cred că ar fi posibilă sau utilă o asemenea manipulare.

— Înţeleg. Aţi fost martor la ultima apariţie a imaginii lui Seldon. Vi s-a părut că această analiză, pregătită acum cinci şute de ani, nu reflectă îndeaproape situaţia concretă de astăzi?

— Dimpotrivă, zise Trevize înveselit dintr-o dată. S-a potrivit foarte bine.

Kodell păru să nu ia în seamă buna dispoziţie a lui Trevize:

— Şi totuşi, domnule Consilier, după apariţia lui Seldon susţineţi că Planul Seldon nu există.

— Desigur. Susţin că nu există tocmai *pentru că* analiza s-a dovedit prea perfectă…

Kodell oprise înregistrarea:

— Domnule Consilier, după apariţia lui Seldon mai susţineţi că Planul Seldon nu există?

— De unde ştiţi? După apariţie, nimeni n-a avut prilejul să vorbească cu prietenul meu Compor, informatorul dumneavoastră.

— Am bănuit, domnule Consilier. Şi să zicem că aţi răspuns deja: „Desigur.” Dacă veţi spune asta încă o dată, fără a mai adăuga elemente de prisos, vom putea continua discuţia.

— Desigur, făcu Trevize ironic.

— Bun, aprobă Kodell, voi alege acel „Desigur” care sună mai natural. Vă mulţumesc, domnule Consilier, şi opri din nou instalaţia de înregistrare.

— Asta-i tot?

— Pentru ceea ce vreau să demonstrez, da.

— Mi-e foarte limpede că vă trebuie un grup de întrebări şi răspunsuri pe care să le puteţi prezenta Terminusului şi întregii Federaţii a Fundaţiei cu scopul de a dovedi că accept pe de-a-ntregul legenda Planului Seldon. Asta înseamnă că dacă voi exprima public vreo îndoială voi fi considerat de-a dreptul scrântit sau nebun.

— Sau chiar trădător în ochii unei mulţimi extaziate care consideră Planul drept esenţial pentru siguranţa Fundaţiei.

Probabil că nu va fi nevoie să facem publice aceste afirmaţii, domnule Consilier, dacă ajungem la o înţelegere, dar vom avea grijă ca Federaţia să le audă dacă ne siliţi la măsuri extreme.

— Domnule, izbucni Trevize, cum de puteţi fi atât de nesăbuit încât să nu vă intereseze cât de cât ceea ce am de spus?

— Ca fiinţă umană, mă interesează foarte mult şi, dacă vom găsi momentul potrivit, vă voi asculta cu atenţie şi cu doza cuvenită de scepticism. Totuşi, ca Director al Siguranţei, în aceste clipe am exact ce-mi trebuie.

— Sper că vă daţi seama că nici dumneavoastră, nici primarul nu veţi trage vreun folos din asta.

— E foarte ciudat, dar nu împărtăşesc această părere. Acum veţi pleca. Escortat, desigur.

— Unde voi fi dus?

Kodell îl învrednici cu un zâmbet:

— La revedere, domnule Consilier. N-aţi cooperat perfect, dar dacă m-aş fi aşteptat la aşa ceva din partea dumneavoastră ar fi însemnat să dau dovadă de lipsă de realism.

Îi întinse mâna.

Ridicându-se în picioare, Trevize ignoră mâna întinsă. Îşi îndreptă centironul şi zise:

— Nu veţi reuşi decât să amânaţi inevitabilul. Mai devreme sau mai târziu vor apărea şi alţii care să gândească la fel ca mine. Întemniţarea sau uciderea mea n-ar crea decât uimire şi ar da naştere mai curând unor idei asemănătoare. În cele din urmă, adevărul şi eu vom triumfa.

Kodell îşi retrase mâna şi clătină încet din cap:

— Serios, Trevize. Eşti tare nesăbuit.

4

Cele două gărzi veniră abia la miezul nopţii pentru a-l elibera pe Trevize din camera din sediul Siguranţei care,

trebui el să recunoască, era luxoasă. Luxoasă, dar sub cheie. Oricum ar fi numit-o, tot celulă de închisoare rămânea.

Trevize avu mai bine de patru ore pentru o evaluare amară a situaţiei în care se afla, păşind aproape tot timpul încoace şi încolo, incapabil să-şi găsească liniştea.

De ce avusese încredere în Compor?

De ce nu? Lăsase impresia că-l aprobase întru totul. Ba nu, nu era numai asta. Păruse dispus să se lase convins de argumente. Nu, nici acest lucru nu era adevărat. Lăsase impresia că e atât de prost, atât de uşor de dominat, într-atât de lipsit de gândire şi de păreri proprii, încât Trevize se bucurase de şansa ce i se oferise de a-l folosi drept cameră de rezonanţă foarte comodă. Compor îl ajutase pe Trevize să-şi exprime părerile cu voce tare şi să şi le limpezească. Îi fusese de folos, şi Trevize avusese încredere în el pentru simplul motiv că îi convenise această situaţie.

Acum, însă, era inutil să încerce să analizeze dacă s-ar fi cuvenit să descopere adevăratele intenţii ale lui Compor. Ar fi trebuit să urmeze acel sfat simplu şi general: „Să nu te încrezi în nimeni.”

Dar poţi trăi fără a avea încredere în cineva?

Se părea că aceasta era calea de urmat.

Şi cine şi-ar fi închipuit că Branno va îndrăzni să elimine un Consilier din şedinţa de Consiliu şi că nimeni dintre ceilalţi Consilieri nu va interveni pentru a-l apăra pe unul dintre ai lor? Chiar dacă îl dezaprobaseră din adâncul inimilor pe Trevize; chiar dacă ar fi fost gata să-şi dea până şi ultima picătură de sânge ca să apere punctul de vedere al lui Branno, tot ar fi trebuit, măcar din principiu, să se opună unei violări a prerogativelor lor. Până şi Branno cea de bronz, cum mai era numită uneori, acţionase cu o rigiditate ieşită din comun…

Doar dacă nu era şi ea constrânsă…

A, nu! Aceasta ar fi calea sigură spre nebunie!

Şi totuşi…

Mintea îi lucra febril şi precaut, iar în momentul în care sosiră gărzile, gândurile i se învălmăşiseră în minte.

— Veniţi cu noi, domnule Consilier, spuse cu gravitate cel mai în vârstă dintre ei.

Insigna dovedea că era locotenent. Avea o mică cicatrice pe obrazul drept şi părea obosit de parcă ar fi stat mult peste program măcinându-şi timpul în aşteptare şi inactivitate, situaţie aproape normală în cazul unui soldat al cărui popor trăise paşnic de mai bine de-un veac.

Trevize nu păru impresionat:

— Numele dumitale, Locotenente.

— Sunt Locotenent Evander Sopellor, domnule Consilier.

— Sper că înţelegi că încalci legea, Locotenent Sopellor. Nu ai dreptul să arestezi un Consilier.

— Acesta este ordinul pe care l-am primit, domnule.

— N-are importanţă. Nu ţi se poate ordona să arestezi un Consilier. Cred că-ţi dai seama c-ai putea fi deferit curţii marţiale pentru această acţiune.

— Nu sunteţi în stare de arest, domnule Consilier.

— În cazul acesta nu trebuie să merg cu dumneata, aşa e?

— Ni s-au transmis instrucţiuni să vă escortăm la domiciliu.

— Ştiu şi singur drumul.

— Şi să vă protejăm.

— De ce? Sau împotriva cui?

— De orice mulţime ce s-ar putea strânge.

— La miez de noapte?

— Tocmai de aceea am aşteptat până la miezul nopţii, domnule. Iar acum, pentru binele dumneavoastră, trebuie să vă invit să mergeţi cu noi. Permiteţi-mi să spun – nu ca o ameninţare, ci spre informarea dumneavoastră – că suntem autorizaţi să folosim forţa la nevoie.

Trevize văzuse deja cravaşele neuronice cu care erau înarmaţi cei doi. Se ridică cu un aer care nădăjdui că exprima demnitate:

— Acasă, deci… Ori voi descoperi că vreţi să mă duceţi la închisoare?

— Nu ni s-a ordonat să vă minţim, domnule, zise mândru locotenentul.

Trevize îşi dădu seama că se afla în prezenţa unui profesionist care ar solicita o aprobare chiar şi pentru a minţi şi că, în cazul când i s-ar ordona aşa ceva, expresia feţei şi tonul vocii l-ar da imediat de gol.

— Cer scuze, domnule Locotenent. N-am vrut să las a se înţelege că m-aş îndoi de cuvântul dumitale.

Afară erau aşteptaţi de un vehicul de teren. Strada era pustie şi nu se vedea ţipenie de om. Nici vorbă de mulţimi, dar locotenentul se exprimase corect. Nu spusese că afară se afla sau se va aduna o mulţime. Se referise doar la „orice mulţime care s-ar putea strânge”.

Locotenentul se plasase precaut între Trevize şi vehicul. Trevize nu s-ar fi putut strecura pentru a-şi căuta salvarea prin fugă. Locotenentul urcă imediat după el şi se aşeză în spate.

Vehiculul se urni din loc.

— Presupun că de îndată ce voi ajunge acasă voi putea să-mi văd, liber şi neîngrădit, de treburile mele şi că, de exemplu, aş putea pleca dacă am chef.

— Avem ordin să nu vă deranjăm în niciun fel, domnule Consilier, decât dacă acest lucru contravine ordinului de a vă proteja.

— Contravine? Ce vrea să însemne asta în cazul de faţă?

— Am primit ordin să vă comunic că imediat ce ajungeţi acasă nu puteţi pleca. Străzile nu prezintă siguranţă, iar eu răspund de integritatea dumneavoastră.

— Vrei să spui că voi fi arestat la domiciliu?

— Nu sunt avocat, domnule Consilier. Nu ştiu ce înseamnă asta.

Apoi privi drept înainte, însă îşi menţinu cotul în coasta lui Trevize. Trevize n-ar fi putut să facă nicio mişcare, oricât de mică, fără ca locotenentul să nu-şi dea seama.

Autovehiculul se opri în faţa casei micuţe din suburbia Flexner. În prezent locuia singur – Flavella îl părăsise, obosită de viaţa dezordonată pe care el era silit să o ducă din pricina numeroaselor angajamente pe care le avea de

când devenise Consilier – aşa că nu erau speranţe să-l aştepte cineva.

— Acum cobor? întrebă Trevize.

— Voi coborî eu mai întâi, domnule Consilier. Vă vom escorta.

— Pentru propria-mi siguranţă?

— Da, domnule.

În casă îl aşteptau două gărzi. O lampă de veghe arunca o lumină palidă, iar ferestrele fuseseră date cu o peliculă opacă, astfel că din afară nimeni nu putea privi în casă.

Pentru o clipă, simţi o revoltă împotriva acestei încălcări a intimităţii sale, după care alungă sentimentul cu o uşoară ridicare din umeri. Dacă nici măcar Consiliul n-a îndrăznit să-l apere în şedinţa Camerei, atunci era sigur că propria-i casă nu putea deveni peste noapte un castel.

— Câţi sunteţi cu totul? Un regiment?

— Nu, domnule Consilier, se auzi o voce hotărâtă şi sigură. O singură persoană în afara celor pe care le poţi vedea şi te asigur că te aştept de multă vreme.

Harla Branno, Primarul Terminusului, apăru în cadrul uşii care dădea în camera de zi.

— Avem timp suficient pentru a discuta, de acord?

Trevize făcu ochii mari şi miraţi:

— Toată tevatura asta doar ca să…

Dar Branno spuse cu o voce înceată, dar autoritară:

— Mai încet, domnule Consilier… Iar voi patru, poftiţi afară. Ieşiţi! Totul va fi în regulă.

Cele patru gărzi salutară şi se răsuciră pe călcâie. Trevize şi Branno rămaseră singuri.

2. Primarul

5

Branno aştepta de o oră, apăsată de gânduri ce nu-i dădeau pace. La drept vorbind, era vinovată de violare de domiciliu. În plus, încălcând chiar Constituţia, violase drepturile unui Consilier. Potrivit legilor severe pe care Primarii trebuiau să le respecte încă de pe vremea lui Indbur al III-lea şi a Catârului, deci de două secole încoace, ea putea fi pusă sub acuzare.

Totuşi, în această zi, vreme de douăzeci şi patru de ore, ea nu avea dreptul să greşească.

Totul avea să treacă, gândi ea şi se foi neliniştită.

Primele două secole reprezentaseră Epoca de Aur a Fundaţiei, Era Eroică – cel puţin din perspectiva prezentului, dacă nu a nefericiţilor care trăiseră acele vremuri de nesiguranţă. Salvor Hardin şi Hober Mallow fuseseră mari eroi, aproape zeificaţi, astfel încât rivalizaseră cu incomparabilul Hari Seldon. Cei trei formau un reazem solid pe care se ţesuse întreaga legendă a Fundaţiei (şi chiar istoria ei).

Pe vremea aceea, Fundaţia fusese totuşi o lume neînsemnată, exercitând o dominaţie anemică asupra celor Patru Regate şi doar vag conştientă de măsura în care era protejată de Planul Seldon, reuşind să-şi poarte singură de grijă chiar împotriva rămăşiţelor puternicului Imperiu Galactic.

Şi cu cât mai puternică devenea Fundaţia ca entitate politică şi comercială, cu atât mai neînsemnaţi ajunseseră stăpânitorii şi luptătorii ei. Lathan Devers fusese uitat aproape cu totul. Dacă cineva îşi mai aducea aminte de

Devers, o făcea fiindcă el sfârşise în mod tragic în minele în care munceau sclavi, iar nu pentru că dusese o luptă inegală, dar încununată de succes, împotriva lui Bel Riose.

În ceea ce-l privea pe Bel Riose, cel mai nobil dintre adversarii Fundaţiei, era şi el aproape şters din amintire, umbrit de statura Catârului, singurul adversar redutabil care întrerupsese Planul Seldon şi învinsese şi stăpânise Fundaţia. Numai el era amintit drept Marele Duşman – cu adevărat ultimul din Cei Mari.

Rareori se menţiona că, în ultimă instanţă, Catârul fusese înfrânt de o femeie pe nume Bayta Darell şi că ea izbândise fără ajutorul altcuiva, *chiar nesprijinită de Planul Seldon*. Tot astfel, faptul că fiul şi nepoata ei, Toran şi Arkady Darell, învinseseră cea de-a Doua Fundaţie, făcând ca *Prima Fundaţie* să aibă supremaţia, aproape că se ştersese din memoria oamenilor.

Aceşti învingători aparţinând istoriei recente nu mai erau figuri eroice. Timpul părea că se dilatase micşorând statura eroilor, transformându-i în muritori de rând. Poate tocmai de aceea biografia scrisă de Arkady despre bunica ei nu reuşise decât să zugrăvească o figură romantică, iar nu o eroină.

Iar de arunci încoace nu mai existaseră eroi – nici măcar figuri romantice. Războiul kalganian, ultima izbucnire de violenţă care cuprinsese Fundaţia, fusese un conflict minor. Aproape două secole de pace!

O sută douăzeci de ani în care nu se înregistrase nicio zgârietură cât de mică la vreo navă.

Fusese o pace binecuvântată – Branno nu putea nega acest fapt – o pace profitabilă. Fundaţia nu întemeiase cel de-al Doilea Imperiu Galactic – potrivit Planului Seldon era abia la jumătatea procesului dar, ca Federaţie a Fundaţiei, ea exercita o puternică dominaţie economică peste mai mult de o treime dintre entităţile politice disparate în Galaxie şi reuşea să influenţeze lumile pe care nu le controla. Puţine erau locurile în care cel ce rostea vorbele „Sunt de pe Fundaţie” să nu fie întâmpinat şi tratat cu

respect. Iar în toate milioanele de lumi locuite, nimeni nu era mai respectat decât Primarul de pe Terminus.

Titlul acesta dăinuise. Fusese moştenit de la conducătorul unui orăşel aproape nebăgat în seamă, de pe o lume singuratică aşezată la marginea civilizaţiei, cu cinci secole în urmă, dar nimeni nu îndrăznea să-l schimbe sau să-i adauge ceva pentru a-l face să sune mai impresionant. Doar titlul de Maiestate Imperială, de mult uitat şi acesta, ar mai fi putut să rivalizeze cu el pentru a inspira teamă şi respect.

Singura excepţie putea fi întâlnită chiar pe Terminus, unde Primarul avea puteri limitate. Amintirea Indburilor se păstrase. Nu tirania lor era greu de uitat, ci faptul că ei pierduseră în faţa Catârului.

Iar acum, Primarul Harla Branno, cea de-a cincea femeie în această funcţie, după ştiinţa ei, era cea mai puternică dintre toţi conducătorii Fundaţiei de la moartea Catârului încoace şi abia în această zi putuse să-şi folosească puterea în mod deschis.

Luptase pentru a-şi impune versiunea proprie a ceea ce considera ea necesar şi drept şi câştigase lupta împotriva opoziţiei îndărătnice a celor care tânjeau după prestigiul conferit de stăpânirea Interiorului Galaxiei şi după aura puterii imperiale.

„Încă nu e momentul”, spusese ea. „Nu încă! Dacă ne repezim prea curând asupra Interiorului, vom pierde din cutare sau cutare motiv.” Iar Seldon apăruse şi o sprijinise cu argumente aproape identice cu ale ei.

Pentru o vreme asta o făcuse să devină, în ochii tuturor locuitorilor Fundaţiei, la fel de înţeleaptă ca însuşi Seldon. Ştia, totuşi, că acest lucru putea oricând să treacă în uitare.

Iar acest tânăr îndrăznea să o provoace exact în ziua triumfului ei.

Şi mai îndrăznea să aibă dreptate!

Acesta era pericolul. Avea dreptate! Şi, cu dreptatea de partea lui, ar putea distruge Fundaţia!

Acum era singură, faţă-n faţă cu el:

— N-ai fi putut veni să discutăm în particular? întrebă ea cu tristeţe. Trebuia să strigi în gura mare în Camera Consiliului, din dorinţa ta neroadă de a mă face pe mine de râs? Ce-ai făcut, băiat fără minte?

6

Trevize simţi că roşeşte şi se strădui din răsputeri să-şi stăpânească furia. Primarul era o femeie în vârstă care avea să împlinească în curând şaizeci şi trei de ani. Ezită să ridice tonul în această dispută cu o persoană care avea de aproape două ori vârsta lui.

Pe lângă acestea, ea avea experienţa confruntărilor politice şi ştia că dacă-şi putea prinde de la bun început adversarul pe picior greşit, atunci lupta era pe jumătate câştigată. Dar pentru ca o asemenea tactică să dea roade avea nevoie de public, iar acum nu beneficia de spectatori în faţa cărora să-l poată umili. Erau doar ei doi.

Prin urmare, Trevize nu-i luă remarca în seamă şi se strădui să o măsoare cu răceală din cap până-n picioare. O femeie în vârstă, purtând o îmbrăcăminte unisex, care domina moda de două secole încoace. Nu o avantaja deloc. Primarul, lider al Galaxiei – dacă putea fi numit astfel – era o femeie vârstnică şi simplă care putea trece cu uşurinţă drept un bătrân, dacă n-ar fi avut părul cărunt legat strâns la spate, în loc să-l poarte liber, în stilul masculin tradiţional.

Trevize zâmbi încurajator. Oricât s-ar fi străduit un adversar în vârstă să transforme în insultă epitetul „băiete”, acest „băiat” avea de partea sa tinereţea şi farmecul, fiind pe deplin conştient de aceste avantaje.

— E adevărat, zise el. Am treizeci şi doi de ani, aşadar sunt într-un fel băiat. Apoi sunt Consilier şi, ca urmare, considerat *ex officio*[2] fără minte. Prima situaţie este inevitabilă. În ce-o priveşte pe cea de-a doua, nu pot sa spun decât că regret.

---

[2] Ex officio – (lat.) din oficiu *(n.t.)*

— Stai jos şi nu te mai strădui să faci pe spiritualul. Pune-ţi mintea la contribuţie, dacă te simţi în stare, şi dă un răspuns raţional la întrebarea mea: îţi dai seama ce-ai făcut?

— Ştiu ce-am făcut. Am spus adevărul aşa cum îl văd eu.

— Şi încerci să mă sfidezi într-o zi ca asta? Tocmai astăzi, când prestigiul meu este atât de mare încât îmi pot permite să te alung din Consiliu şi să te arestez fără ca nimeni să îndrăznească a protesta?

— Consiliul îşi va reveni din uluială şi va protesta. S-ar putea să protesteze chiar în acest moment. Şi cu cât mă veţi persecuta mai mult, cu atât mai atent mă vor asculta pe mine.

— Nu te va asculta nimeni, pentru că dac-aş fi sigură că vei persevera tot aşa cum ai început, te-aş trata în continuare ca pe un trădător, folosind întreaga forţă a legii.

— În acest caz, ar trebui să fiu judecat. Aş oferi un spectacol de zile mari în tribunal.

— Nu fi sigur de asta. Chiar rar folosite, puterile Primarului sunt enorme în cazul procedurii de urgenţă. Se găsesc motive, iar la nevoie voi inventa. Măcar atâta imaginaţie am şi eu şi nu mi-e teamă să-mi asum riscuri politice. Nu mă stârni, tinere. Vom ajunge la o înţelegere acum, altfel nu vei mai fi niciodată liber. Vei sta în temniţă tot restul zilelor. Îţi garantez asta.

Ochii cenuşii ai lui Branno şi cei căprui ai lui Trevize se întâlniră într-o confruntare mută.

— Ce fel de înţelegere? întrebă într-un târziu Trevize.

— A. Deci eşti curios. Asta-i ceva mai bine. Atunci putem să lăsăm confruntarea deoparte şi să discutăm. Care e punctul tău de vedere?

— Îl ştiţi foarte bine. Aţi uneltit cu Consilierul Compor, e adevărat?

— Vreau să aud totul din gura *ta* – ţinând seama de Criza Seldon pe care tocmai am traversat-o.

— Foarte bine, dacă asta-i ceea ce doriţi, doamnă Primar! (Era pe punctul de a spune „babo”.) Descrierea

făcută de Seldon a fost prea corectă, imposibil de corectă după cinci sute de ani. Dacă nu mă înşel, acum a apărut pentru a opta oară. În unele cazuri n-a fost nimeni de faţă ca să-l asculte. În cel puţin un caz, pe vremea lui Indbur al III-lea, ceea ce a avut de spus s-a dovedit a fi în totală neconcordanţă cu realitatea, dar asta s-a întâmplat când a apărut Catârul, aşa e? Când a mai fost atât de exact ca acum? Trevize îşi permise să zâmbească. Doamnă Primar, judecând toate înregistrările pe care le avem din trecut, Seldon n-a reuşit niciodată să descrie situaţia atât de perfect până la cele din urmă detalii.

— Sugerezi, aşadar, că apariţia lui Seldon, adică imaginea holografică, este falsificată, că înregistrările lui Seldon au fost pregătite de un contemporan ca mine, de pildă, sau că un actor joacă rolul lui Seldon?

— Nu-i imposibil, doamnă Primar, dar nu asta voiam să spun. Adevărul e cu mult mai crud. Sunt convins că ceea ce vedem este imaginea lui Seldon şi că descrierea momentului istoric actual a fost pregătită acum cinci sute de ani. Exact acest lucru i l-am spus lui Kodell, omul dumneavoastră, care mi-a pus întrebări astfel concepute încât răspunsurile mele să pară a susţine superstiţiile în care un fundaţionist crede orbeşte.

— Da, dacă va fi necesar vom folosi înregistrarea pentru a arăta Fundaţiei că, de fapt, niciodată nu te-ai situat cu adevărat în opoziţie.

Trevize înălţă braţele exasperat:

— Dar sunt în opoziţie. Nu există un Plan Seldon în înţelesul în care ne închipuim noi, şi probabil că nici nu se poate vorbi de aşa ceva în ultimele două sute de ani. De ani de zile am îndoieli cu privire la Plan şi ceea ce am trăit în Bolta Timpului cu douăsprezece ore în urmă dovedeşte că am dreptate.

— Deoarece Seldon a fost prea exact?

— Tocmai de aceea. Nu zâmbiţi. Aceasta e dovada zdrobitoare.

— După cum vezi, nu zâmbesc. Continuă.

— Cum de-a putut fi atât de precis? Acum două secole analiza lui Seldon cu privire la evenimentele acelei perioade s-a dovedit complet greşită. Trecuseră trei sute de ani de când fusese întemeiată Fundaţia, iar el se înşela total. Cu totul!

— Consiliere, singur ai explicat asta acum câteva minute. S-a întâmplat din cauza Catârului. Catârul era un mutant cu puteri extraordinare şi nu avusese cum să anticipeze şi să ţină seama de existenţa lui în Plan.

— Dar iată că, anticipat sau nu, el a dat peste cap Planul Seldon. Catârul n-a domnit mult şi n-a avut succesor. Fundaţia şi-a recâştigat independenţa şi supremaţia, dar cum de-a putut Planul Seldon să revină pe drumul corect după ce a suferit o ruptură atât de brutală?

Branno îl privi sumbru şi-şi împreună strâns mâinile bătrâne şi obosite:

— Ştii răspunsul. Noi eram una dintre Fundaţii. Doar ai citit cărţi de istorie.

— Am citit biografia scrisă de Arkady despre bunica ei – la urma urmei, era o lectură obligatorie în şcoală – şi am citit şi romanele ei. Am lecturat versiunea istorică oficială privitoare la domnia Catârului şi la perioada ce a urmat. Am dreptul să le pun la îndoială?

— În ce sens?

— Potrivit versiunii oficiale, noi, Prima Fundaţie, trebuia să păstrăm ştiinţele exacte şi să le dezvoltăm. Trebuia să acţionăm în mod deschis, dezvoltarea noastră istorică urmând Planul Seldon, fie că eram conştienţi de el, fie că nu. Exista totuşi şi cea de-a Doua Fundaţie, care avea să păstreze intacte şi să perfecţioneze ştiinţele psihologice, inclusiv psihoistoria, iar existenţa acestei Fundaţii să ne rămână necunoscută. Cea de-a Doua Fundaţie era forţa regulatoare a Planului, care acţiona pentru a armoniza tendinţele istoriei Galactice atunci când ele deviau de la drumul schiţat de Plan.

— Atunci poţi răspunde şi singur, spuse Primarul. Bayta Darell l-a înfrânt pe Catâr probabil la inspiraţia venită din partea celei de-a Doua Fundaţii, deşi nepoata ei susţine că

nu este adevărat. Fără îndoială că cea de-a Doua Fundaţie s-a străduit să readucă istoria galactică pe făgaşul schiţat de Plan după moartea Catârului şi este foarte limpede că a reuşit. Atunci la ce te referi, Consiliere?

— Doamnă Primar, dacă urmărim relatarea lui Arkady Darell, vedem că cea de-a Doua Fundaţie, prin încercarea de a corecta istoria galactică, a subminat întregul proiect al lui Seldon, întrucât în tentativa de a îndrepta şi-a revelat secretul propriei existenţe. Noi, Prima Fundaţie, am descoperit că imaginea noastră în oglindă, adică cea de-a Doua Fundaţie, există, şi nu am putut trăi cu ideea că suntem manipulaţi. Ca urmare, ne-am chinuit să descoperim cea de-a Doua Fundaţie şi s-o distrugem.

Branno încuviinţă cu o mişcare a capului:

— Iar noi am izbândit, potrivit relatării lui Arkady Darell, dar din nou este izbitor că n-am reuşit decât atunci când cea de-a Doua Fundaţie reaşezase istoria galactică ferm pe făgaşul corect, după devierea provocată de Catâr. Şi evoluează încă pe acest făgaş.

— Chiar puteţi crede asta? Potrivit relatării, a Doua Fundaţie a fost găsită şi locuitorii ei anihilaţi. Asta s-a întâmplat în 378 E.F.[3], cu o sută douăzeci de ani în urmă. Se presupune că de cinci generaţii ne dezvoltăm fără intervenţia celei de-a Doua Fundaţii şi, cu toate acestea, ne-am menţinut atât de aproape de drumul schiţat de Plan, încât dumneavoastră şi imaginea lui Seldon aţi vorbit aproape identic.

— Asta ar putea însemna că am intuit foarte exact sensul dezvoltării istoriei.

— Iertaţi-mă. Nu am intenţia de a pune la îndoială acurateţea intuiţiei dumneavoastră, însă mie mi se pare că explicaţia cea mai plauzibilă este că cea de-a Doua Fundaţie nu a fost distrusă. Ea încă ne cârmuieşte. Încă ne manipulează. Şi cred că *tocmai de aceea* am revenit pe făgaşul Planului Seldon.

[3] E.F. – Era Fundaţională *(n.t.)*

7

Primarul nu lăsă să se vadă pe chipul ei că această afirmaţie îi provocase un şoc.

Era ora unu noaptea şi voia cu disperare să pună capăt discuţiei şi cu toate astea nu putea precipita lucrurile. Tânărul trebuia tratat cu prudenţă pentru că nu voia să-l scape din mână. Nu dorea să împingă lucrurile până într-atât încât să fie silită a-l îndepărta, când de fapt, el ar fi putut servi planurilor ei.

— Serios? făcu ea. Zici că povestea lui Arkady în legătură cu Războiul Kalganian şi cu distrugerea celei de-a Doua Fundaţii a fost falsă? O invenţie? Un joc sau o minciună?

— Nu e obligatoriu, se apără Trevize ridicând uşor din umeri. Asta e în afara problemei. Să presupunem că relatarea lui Arkady a fost adevărată în totalitate, după ştiinţa ei. Să presupunem că totul s-a petrecut aşa cum afirmă Arkady; că a fost descoperit cuibul celei de-a Doua Fundaţii şi că el a fost distrus. Cum am putea totuşi susţine că am distrus locuitorii până la ultimul? Cea de-a Doua Fundaţie se ocupa de întreaga Galaxie. Nu manipula doar istoria Terminusului sau a Fundaţiei. Răspunderile lor nu includeau doar lumea noastră sau întreaga Fundaţie. Era inevitabil ca unii dintre membrii celei de-a Doua Fundaţii să se afle la mii de parseci depărtare. Era posibil să-i distrugem pe toţi? Iar dacă n-am reuşit să-i anihilăm pe toţi putem spune că am învins? Ar fi putut Catârul să afirme acest lucru la vremea lui? El a cucerit Terminusul şi, o dată cu planeta, toate lumile pe care Terminus le controla în mod direct... Însă Lumile Comerciale Independente au rămas libere. A cucerit Lumile Comerciale şi, cu toate astea, au rămas trei fugari: Ebling Mis, Bayta Darell şi soţul ei. I-a ţinut sub control pe cei doi bărbaţi, dar pe Bayta – doar pe ea – a lăsat-o necontrolată. A făcut-o din sentimentalism, dacă e să dăm crezare relatării romanţioase a lui Arkady. Iar această scăpare a fost de-ajuns. Potrivit poveştii lui Arkady, doar o persoană – doar Bayta – a fost lăsată să facă

ce dorea şi, din cauza acţiunilor ei, Catârul nu a mai putut localiza cea de-a Doua Fundaţie şi a fost astfel înfrânt. Doar o persoană scăpată de sub control şi totul s-a năruit! Aceasta este importanţa pe care o are chiar şi o singură persoană, în ciuda tuturor legendelor ce s-au ţesut în jurul Planului Seldon cu scopul de a demonstra că individul nu reprezintă nimic şi că masele înseamnă totul! Şi dacă, după toate probabilităţile, nouă ne-au scăpat, nu doar unul, ci câţiva zeci de membri ai celei de-a Doua Fundaţii, care este situaţia? Nu s-ar fi unit din nou, nu şi-ar fi reconstruit starea dinainte, nu şi-ar fi reluat carierele, crescând numeric prin recrutări şi pregătire, pentru a ne transforma din nou pe toţi în pioni?

— Chiar crezi asta? rosti Branno cu gravitate.

— Sunt sigur.

— Atunci spune-mi ceva, Consiliere. De ce s-ar deranja? De ce ar mai continua această rămăşiţă, demnă de toată mila, să se agaţe cu disperare de o idee pe care nimeni nu o priveşte cu ochi buni? Ce-i îndeamnă să menţină Galaxia pe drumul spre cel de-al Doilea Imperiu Galactic? Şi dacă acest grup restrâns insistă să-şi îndeplinească misiunea, de ce să ne îngrijorăm? De ce să nu acceptăm drumul trasat de Plan şi să fim recunoscători că altcineva se îngrijeşte ca noi să n-o luam razna – sau să nu ne rătăcim?

Trevize duse mâna la ochi să şi-i frece. În ciuda tinereţii, arăta mai obosit decât ea. Apoi privi lung către Primar şi zise:

— Nu pot să vă cred. Aveţi cumva impresia că cea de-a Doua Fundaţie face totul *de dragul nostru*? Că membrii ei ar fi idealişti? Nu vă este clar, din câte cunoaşteţi dumneavoastră despre politică, despre aspectele practice ale exerciţiului puterii şi manipulării, că ei acţionează în propriul lor interes? Noi suntem lama care taie. Noi suntem motorul, forţa. Noi trudim, asudăm, sângerăm şi plângem. Ei doar controlează, ici reglând un amplificator, colo închizând un contact şi făcând toate astea fără efort şi fără riscuri pentru ei înşişi. După aceea, când totul va fi desăvârşit şi când, după o mie de ani de eforturi şi strădanii

neprecupeţite vom întemeia cel de-al Doilea Imperiu Galactic, oamenii celei de-a Doua Fundaţii se vor instala ca elită stăpânitoare.

— Deci vrei să elimini cea de-a Doua Fundaţie? întrebă Branno. După ce am ajuns la jumătatea drumului către al Doilea Imperiu vrei ca noi să încercăm a duce sarcina la bun sfârşit prin forţele proprii şi să devenim propria noastră elită? Aşa e?

— Desigur! Desigur! Nu doriţi şi dumneavoastră acelaşi lucru? Nici eu, nici dumneavoastră nu vom trăi s-o vedem şi pe asta, dar aveţi nepoţi şi într-o bună zi voi avea şi eu, iar ei vor avea la rândul lor nepoţi şi aşa mai departe. Vreau ca ei să se bucure de roadele strădaniilor noastre şi aş mai dori ca ei să ne considere sursa acestor reuşite şi să ne slăvească pentru ceea ce-am izbândit. Nu vreau ca totul să fie pus pe seama unei conspiraţii ascunse ticluită de Seldon, care pentru mine nu este un erou. Vă spun eu că el reprezintă o ameninţare mai mare decât Catârul dacă lăsăm ca Planul să se realizeze. Pentru numele Galaxiei, aş vrea ca existenţa Catârului să fi deviat complet şi iremediabil acest Plan. Lui i-am fi supravieţuit. Era unic în felul lui şi pe deasupra muritor de rând. Cea de-a Doua Fundaţie pare a fi nemuritoare.

— Dar ai vrea să distrugi cea de-a Doua Fundaţie, adevărat?

— Dacă aş şti cum!

— De vreme ce nu ştii cum, nu crezi că ar fi posibil ca ea să te distrugă?

Trevize o privi cu un aer dispreţuitor:

— M-am gândit chiar că şi dumneavoastră v-aţi putea afla sub controlul lor. Exactitatea dumneavoastră în ceea ce priveşte vorbele pe care avea să le rostească imaginea lui Seldon şi modul în care m-aţi tratat după aceea puteau fi inspirate de a Doua Fundaţie. Aţi putea fi cutia de rezonanţă prin care ea se exprimă.

— Deci de aceea îmi vorbeşti astfel?!

— Pentru că, dacă vă aflaţi sub controlul celei de-a Doua Fundaţii, soarta mea e oricum pecetluită şi atunci aş putea

să-mi vărs furia care clocoteşte în mine ca să mă răcoresc. De fapt, în sinea mea risc să cred că *nu* sunteţi sub controlul lor şi că pur şi simplu nu vă daţi seama ce faceţi.

— În orice caz, a meritat să joci totul pe cartea asta, fiindcă ai câştigat. Sunt propriul meu stăpân şi nu mă aflu sub controlul nimănui. Şi, cu toate astea, ai putea fi sigur că spun adevărul? Dacă aş fi sub controlul celei de-a Doua Fundaţii aş recunoaşte asta? Aş şti chiar eu că mă aflu sub controlul ei? Însă cu asemenea întrebări nu vom face niciun pas înainte. Cred că nu sunt manipulată şi nu ai altă ieşire decât să crezi la fel ca mine. Să analizăm, totuşi, situaţia. Dacă a Doua Fundaţie există, e sigur că grija lor de căpetenie ar fi ca nimeni din Galaxie să nu aibă habar de existenţa ei. Planul Seldon funcţionează bine numai dacă pionii – adică noi –, nu au cunoştinţă de modul în care el se desfăşoară şi cum suntem manipulaţi. A Doua Fundaţie a fost distrusă pe vremea lui Arkady doar pentru că acel Catâr a atras atenţia Fundaţiei asupra celei de-a Doua. Ori ar trebui să spun că a fost aproape distrusă, Consiliere? De aici deducem două concluzii logice. Prima, că suntem îndreptăţiţi să presupunem că intervenţiile lor brutale apar extrem de rar. Putem presupune că le-ar fi posibil să ne cucerească. Chiar şi a Doua Fundaţie, dacă există, trebuie să aibă puteri limitate. A lua în stăpânire şi a permite altora să-şi dea seama de acest lucru ar introduce distorsiuni în Plan. Drept urmare, ajungem la concluzia că amestecul lor este cât se poate de discret, indirect şi redus şi, deci, eu *nu* sunt controlată. Şi nici tu.

— Aceasta este o concluzie logică şi înclin să o accept, sau probabil mă încăpăţânez să cred în ea. Care este cealaltă?

— A doua este mai simplă şi aproape inevitabilă. Dacă cea de-a Doua Fundaţie există şi doreşte să-şi păstreze secretul existenţei ei, atunci un lucru este cert. Cel care crede că ea există încă, vorbeşte despre ea şi o anunţă strigând să-l audă toată Galaxia trebuie să fie neîntârziat eliminat de către ei, îndepărtat, uitat, şters, în mod discret. N-ai trage aceeaşi concluzie?

— De aceea m-aţi luat în custodie, Doamnă Primar? Ca să mă protejaţi de cea de-a Doua Fundaţie?

— Parţial adevărat. Într-o anumită măsură. Atenta înregistrare făcută de Liono Kodell în legătură cu părerile tale va fi dată publicităţii nu atât pentru a feri populaţia Terminusului şi a Fundaţiei de inutilele confuzii create de vorbele tale necugetate, cât pentru a proteja Fundaţia împotriva altor tulburări. Dacă a Doua Fundaţie există, nu vreau ca atenţia ei să se îndrepte asupra ta.

— Ia te uită, izbucni Trevize cu ironie amară. Spre binele meu? De dragul ochilor mei căprui?

Branno tresări şi apoi, pe neaşteptate, râse delicat:

— Nu sunt chiar atât de bătrână, Consiliere, ca să nu-mi dau seama că ai nişte ochi fermecători, iar cu treizeci de ani în urmă, ei ar fi putut fi motivul acţiunilor mele. Acum, însă, n-aş mişca un deget ca să te salvez, dacă ar fi vorba numai de ochi. Dar dacă a Doua Fundaţie există şi-şi îndreaptă atenţia asupra persoanei tale, s-ar putea să nu se mulţumească doar cu asta. Trebuie să mă gândesc şi la viaţa mea şi a altora cu mult mai inteligenţi şi mai valoroşi decât tine, precum şi la planurile pe care le-am făcut.

— Aşa, deci? Credeţi că a Doua Fundaţie există de vreme ce reacţionaţi cu atâta precauţie faţă de un posibil răspuns al ei?!

Branno lovi cu pumnul în masă:

— Cred, bineînţeles, întruchipare a neghiobiei ce eşti! Dacă n-aş şti că cea de-a Doua Fundaţie există şi dacă nu aş lupta împotriva ei din răsputeri, crezi că aş acorda atenţie celor spuse de tine pe tema asta? Dacă a Doua Fundaţie n-ar exista, ar avea vreo importanţă că tu declari contrariul? De luni întregi voiam să-ţi pun lacăt la gură înainte de-a face declaraţii publice, dar mi-a lipsit puterea politică ca să tratez cu duritate un Consilier. Apariţia lui Seldon mi-a consolidat imaginea şi mi-a dat puterea – fie şi temporar – şi exact în momentul acela *te-ai dat în spectacol*. Am acţionat pe dată, iar acum te-aş ucide fără să mă mustre conştiinţa şi fără să ezit o clipă dacă n-o să faci exact ce ţi se va cere. Discuţia noastră de la această oră

din noapte, când aş prefera să dorm, a avut scopul de a te face să crezi cele ce-ţi spun. Vreau să ştii că problema celei de-a Doua Fundaţii, pe care am avut grijă să te fac să o expui *singur*, mă îndeamnă şi-mi oferă chiar suficiente motive pentru a cere să ţi se şteargă memoria fără proces şi fără judecată.

Trevize dădu să se ridice de pe scaun.

— A, te rog să nu încerci ceva necugetat. Sunt o femeie în vârstă, cum fără îndoială crezi, dar ai muri înainte de a mă atinge. Suntem supravegheaţi de oamenii mei, tinere nesăbuit.

Trevize se aşeză. Cu o voce uşor nesigură spuse:

— Nu mai înţeleg. Dacă aţi crede în existenţa celei de-a Doua Fundaţii n-aţi vorbi despre ea atât de direct. Nu v-aţi expune primejdiilor despre care afirmaţi că mă pândesc.

— Recunoşti, deci, că am ceva mai mult bun simţ decât tine. Cu alte cuvinte, crezi că a Doua Fundaţie există, dar cu toate astea vorbeşti fără ocoliş despre ea pentru că eşti nesăbuit. Eu cred că există şi vorbesc şi eu neîngrădit, însă numai pentru că mi-am luat măsuri de precauţie. Întrucât se pare că ai citit cu atenţie istoria lui Arkady s-ar putea să-ţi aminteşti că se referă la tatăl ei, care a inventat ceea ce ea numea „Dispozitiv de Bruiere Mentală”. Serveşte ca un scut faţă de tipul de putere mentală pe care o posedă a Doua Fundaţie. Încă există şi a fost perfecţionat în condiţii deosebite de securitate. Această casă este, pentru moment, sigură în faţa oricărei încercări de interceptare. Dacă tot am limpezit acest aspect, dă-mi voie să-ţi spun ce ai de făcut.

— Ce anume?

— Va trebui să afli dacă e adevărat ceea ce credem amândoi. Urmează să descoperi dacă a Doua Fundaţie mai există şi dacă da, să afli unde. Asta înseamnă că va trebui să părăseşti Terminusul şi să pleci, încă nu ştiu încotro – chiar dacă în final s-ar putea să rezulte, la fel ca pe vremea lui Arkady, că a Doua Fundaţie există în mijlocul nostru. Înseamnă că nu te vei întoarce decât atunci când vei avea ceva de comunicat; iar dacă n-ai nimic de spus, nu vei

reveni niciodată, iar populaţia de pe Terminus va număra un prost mai puţin.

Trevize se trezi că-i tremura glasul:

— Cum, cum aş putea să-i caut fără să dau în vileag acest lucru? Vor înscena vreun accident iar dumneavoastră nu veţi şti cu nimic mai mult decât înainte.

— Atunci, *nu*-i căuta, copil neştiutor. Caută altceva. Iscodeşte cu tot sufletul şi cu mintea şi *dacă*, în această căutare, dai de *ei*, pentru că ei nu te-au considerat demn de atenţie, atunci foarte bine pentru tine! În acest caz, poţi să ne transmiţi informaţia ecranată şi codificată prin hiperundă, şi abia atunci vei primi, ca recompensă, dreptul de a te întoarce.

— Presupun că aveţi idee ce ar trebui să caut.

— Desigur. Îl cunoşti pe Janov Pelorat?

— N-am auzit niciodată de el.

— Îl vei întâlni mâine. Îţi va spune ce trebuie să cauţi şi te va însoţi într-una din navele noastre cele mai perfecţionate. Veţi fi doar voi doi, pentru că nu pot risca să trimit mai multe persoane. Şi dacă vei face vreodată încercarea să te întorci fără a ne aduce informaţiile de care avem nevoie, atunci nici nu vei ajunge la un parsec distanţă de Terminus şi vei fi făcut pulbere stelară. Asta-i tot. Conversaţia noastră a luat sfârşit.

Se ridică, îşi privi mâinile şi apoi cu mişcări încete îşi trase mănuşile. Se întoarse spre uşă şi imediat apărură două gărzi cu armele în mâini. Cei doi se dădură în lături făcându-i loc sa treacă.

Când ajunse în cadrul uşii se întoarse:

— Mai sunt şi alte gărzi afară. Să nu faci ceva necugetat ca să le iriţi, căci asta ne va scuti de prezenţa ta supărătoare.

— Iar dumneavoastră veţi pierde foloasele pe care vi le-aş putea aduce, remarcă Trevize, constatând că, graţie unui mic efort, reuşise să spună asta pe un ton aproape nepăsător.

— Vom risca şi asta, îi răspunse Branno cu un zâmbet lipsit de umor.

8

Liono Kodell o aştepta afară.

— Am ascultat totul, doamnă Primar. Aţi dovedit o răbdare extraordinară.

— Iar eu sunt extraordinar de obosită. Am impresia că ziua asta a avut şaptezeci şi două de ore. Acum las totul în seama ta.

— Întocmai, dar spuneţi-mi: Chiar a existat un Dispozitiv de Bruiere Mentală instalat în jurul casei?

— Of, Kodell, oftă ostenită Branno. Ai prea multă experienţă ca să nu-ţi dai seama de realitate. Îţi imaginezi că a Doua Fundaţie supraveghează totul pretutindeni şi tot timpul? Nu sunt atât de romantică precum Trevize; el ar fi în stare să creadă aşa ceva, dar eu nu. Şi chiar dacă aşa ar sta lucrurile, dacă ochii şi urechile celei de-a Doua Fundaţii ar fi pretutindeni, existenţa unui asemenea dispozitiv nu ne-ar fi dat de gol pe dată? În acelaşi timp, folosirea lui n-ar fi arătat celei de-a Doua Fundaţii că posedăm un mijloc de protecţie împotriva puterilor ei prin apariţia unei regiuni opace din punct de vedere mental? Şi, până în momentul în care-l vom folosi cu maximă eficienţă, secretul existenţei acestui dispozitiv merită a fi protejat mai mult decât Trevize, sau chiar decât noi doi împreună. Şi totuşi… Acum se aflau în vehiculul de teren, condus de Kodell.

— Şi totuşi…, zise Kodell.

— Totuşi ce? întrebă Branno. A, da. Tânărul acesta este inteligent. L-am făcut neghiob, prost şi cum mi-a venit la gură de atâtea ori în cursul discuţiei, doar ca să-l pun la punct, dar nu mi-am găsit omul. E tânăr şi a citit prea multe dintre romanele lui Arkady Darell, iar ele l-au făcut să creadă că Galaxia este ca în cărţi, însă are o intuiţie şi capacitatea de a înţelege repede orice, şi ar fi mare păcat să-l pierdem.

— Deci sunteţi sigură că-l vom pierde?

— Foarte sigură, spuse Branno cu tristeţe. Cu toate astea, poate că-i mai bine aşa. Nu avem nevoie de tineri romanţioşi care dau buzna orbeşte şi distrug într-o clipită ceea ce probabil că ne-a luat ani de zile să făurim. În plus, va servi unui scop. Cu siguranţă că va atrage atenţia celei de-a Doua Fundaţii, presupunând că ea există şi că o preocupă soarta noastră. Şi în timp ce ei se vor ocupa de Trevize, există probabil şansa ca noi să trecem nebăgaţi în seamă. Poate că ni se oferă chiar mai mult decât şansa de a fi ignoraţi. Există şi posibilitatea, şi ne punem mari speranţe în asta, ca ei să se dea de gol prin grija lor deosebită de a-l urmări pe Trevize. În felul acesta, vom avea şi prilejul şi timpul necesar pentru a pune la punct contramăsuri.

— Prin urmare, Trevize va atrage trăsnetul.

Buzele lui Branno tresăriră:

— A, e metafora pe care am căutat-o tot timpul. El va fi paratrăsnetul nostru, care va absorbi şocul loviturii, apărându-ne pe noi contra răului.

— Iar acel Pelorat, care se va afla de asemenea în calea trăsnetului?

— S-ar putea să aibă şi el de suferit. Dar n-avem de ales.

Kodell aprobă cu o mişcare calmă din cap:

— Păi, ştiţi ce spunea Salvor Hardin: „Sentimentele morale nu trebuie să te împiedice să faci ceea ce este corect.”

— În aceste clipe n-am sentimente morale, murmură Branno. Am doar o senzaţie de sfârşeală. Şi totuşi, aş putea face o listă de oameni pe care aş prefera să-i pierd în locul lui Golan Trevize. E un tânăr atrăgător. Şi sunt sigură că ştie asta. Ultimele cuvinte îi rămaseră nedesluşite lui Kodell pentru că ea închise ochii şi alunecă uşor în somn.

3. Istoricul

9

Janov Pelorat avea părul complet albit, iar în momente de relaxare, chipul său părea cam lipsit de expresie. Numai că Pelorat rareori îşi oferea momente de relaxare. De statură şi de greutate medie, obişnuind să se mişte calm şi fără grabă şi să vorbească domol şi cumpănit, părea să aibă cu mult peste cei cincizeci şi doi de ani, vârsta lui reală.

Nu plecase niciodată de pe Terminus, lucru cu totul neobişnuit, mai ales pentru un om atât de dedicat profesiei lui. Nici el însuşi nu era sigur dacă sedentarismul acesta era în acord sau în dezacord cu pasiunea lui devoratoare pentru istorie.

Pasiunea vecină cu obsesia se născuse dintr-o dată pe la vârsta de cincisprezece ani când, bolnav fiind, i se dăduse o carte cu legende ale începuturilor. Observase că în acele legende apărea în mod repetat motivul unei lumi singuratice şi izolate – o lume care nici măcar nu era conştientă de izolarea ei, întrucât nu cunoscuse niciodată o altă stare.

Boala îi trecuse pe dată. După două zile citise cartea de trei ori şi se însănătoşise. În ziua următoare se afla la consola computerului, căutând toate referinţele pe care i le-ar fi putut pune la dispoziţie Biblioteca Universităţii Terminus despre legende asemănătoare.

De atunci se adâncise în studiul unor astfel de legende. Biblioteca Universităţii Terminus nu deţinea un fond prea mare în acest domeniu dar, când crescu, descoperi cu bucurie posibilitatea împrumuturilor interbiblioteci.

Ajunsese să posede copii care fuseseră recepţionate prin hiperradiaţii până şi din îndepărtata Ifnia.

Devenise profesor de istorie antică şi acum, după treizeci şi şapte de ani de activitate, îşi începea primul său an de concediu universitar, pe care îl solicitase în ideea de a face o călătorie (prima, de altfel) prin spaţiu, spre Trantor.

Pelorat îşi dădea seama că era cu totul neobişnuit ca o persoană de pe Terminus să nu fi călătorit prin spaţiu. Niciodată nu avusese intenţia de a se face remarcat în acest fel. Numai că de fiecare dată când era gata să plece în spaţiu găsea vreo carte nouă, vreun studiu sau vreo analiză interesantă.

Şi atunci îşi amâna proiectata călătorie până când citea totul din scoarţă în scoarţă şi adăuga, dacă era posibil, câte-un element nou sau vreo speculaţie la muntele de detalii pe care îl poseda deja. În cele din urmă, singurul lui regret era că nu făcuse această călătorie spre Trantor.

Trantor fusese capitala Primului Imperiu Galactic şi reşedinţa Împăraţilor vreme de douăsprezece mii de ani şi, înainte de aceasta, capitala unuia dintre cele mai importante regate pre-imperiale care, încet-încet, cucerise sau absorbise celelalte regate, întemeind Imperiul.

Trantor fusese un oraş ce cuprindea o întreagă lume, un oraş construit din metal. Pelorat citise despre el în lucrările lui Gaal Dornick, iar acesta vizitase Trantorul pe vremea lui Hari Seldon. Volumul lui Dornick nu mai fusese retipărit, iar Pelorat ar fi putut vinde exemplarul pe care-l poseda pentru o sumă care făcea cât jumătate din salariul său pe un an, dar ideea de a se despărţi de el l-ar fi îngrozit pe istoric.

Bineînţeles că atunci când se referea la Trantor, ceea ce îl interesa mai mult era Biblioteca Galactică, fiindcă aceasta fusese cea mai mare din Galaxie pe vremurile imperiale (când se numea Biblioteca Imperială). Trantor, capitala celui mai mare şi populat Imperiu pe care-l cunoscuse vreodată umanitatea, fusese un singur oraş mare cât o lume, a cărui populaţie depăşea cu mult patruzeci de miliarde de suflete, iar Biblioteca sa strânsese dovezi ale întregii munci creatoare (sau distractive) a umanităţii, suma

completă a cunoştinţelor umane. Şi era informatizată într-o asemenea măsură, încât numai experţii puteau opera computerele.

Demn de luat în seamă era că Biblioteca supravieţuise. Pe Pelorat acest lucru îl uimea cel mai mult. În urmă cu două secole şi jumătate, când se prăbuşise şi fusese devastată, planeta Trantor suferise distrugeri îngrozitoare, iar istoriile privind mizeria umană şi moartea sunt de nepovestit. Cu toate acestea, Biblioteca supravieţuise, apărată (se spunea) de către studenţii Universităţii, care folosiseră arme ingenios concepute de ei înşişi. (Unii împărtăşeau părerea că faptele de vitejie ale studenţilor în apărarea Universităţii erau prezentate romanţat.)

În orice caz, Biblioteca rezistase de-a lungul întregii perioade în care devastările se ţinuseră lanţ. În această bibliotecă de pe o lume în ruine lucrase Ebling Mis când aproape că aflase locul unde se afla cea de-a Doua Fundaţie (potrivit relatărilor în care oamenii Fundaţiei încă mai credeau, dar faţă de care istoricii îşi exprimaseră dintotdeauna rezervele).

La vremea lor, cele trei generaţii de Darelli – Bayta, Toran şi Arkady – călcaseră pe Trantor. Cu toate acestea, Arkady nu vizitase Biblioteca, iar din epoca în care trăise ea şi până acum, Biblioteca nu influenţase în vreun fel istoria galactică.

Nimeni de pe Fundaţie nu mai venise pe Trantor de circa o sută douăzeci de ani, dar nu erau motive temeinice să se considere că Biblioteca n-ar mai fi acolo. Cea mai sigură dovadă era faptul că ea nu exercitase nicio influenţă. Cu siguranţă că distrugerea ei ar fi provocat emoţie.

Biblioteca fusese arhaică şi demodată şi pe vremea lui Ebling Mis, dar acest lucru nu putea decât să prezinte avantaje. Pelorat îşi freca mâinile încântat când se gândea la o asemenea Bibliotecă. Cu cât mai veche şi demodată, cu atât era mai probabil să posede ceea ce căuta el. În visurile sale, Pelorat intra în Bibliotecă şi întreba cu o voce şoptită şi temătoare: „Biblioteca a fost modernizată? Aţi zvârlit vechile benzi şi computerizările?” Şi de fiecare dată

îşi imagina răspunsul bibliotecarilor prăfuiţi şi bătrâni cât veacul: „E la fel ca întotdeauna, Profesore.”

Iar acum avea să i se-mplinească visul. Chiar Primarul în persoană îi dăduse asigurări. Avea, însă, o nelămurire: cum de ştiuse ea despre lucrările lui, fiindcă nu reuşise să publice prea multe articole? Deşi puţine, lucrările lui fuseseră îndeajuns de documentate pentru a merita publicarea, dar nu făcuse o impresie nemaipomenită. Cu toate acestea, se spunea că Branno cea de Bronz ştia tot ce se petrece pe Terminus şi că avea ochi până şi în vârful degetelor. Pelorat era în stare să creadă şi acest lucru, dar dacă ea ştia despre opera lui, de ce nu o considerase şi până acum importantă pentru a-l ajuta cât de cât din punct de vedere financiar?

În mare măsură, se gândi el, stârnind toată amărăciunea pe care-o avea în suflet, Fundaţia părea cu ochii aţintiţi către viitor. Toată lumea era absorbită de ideea celui de-al Doilea Imperiu şi de destinul acestuia. Nimeni n-avea timp şi nici dorinţa de a arunca din când în când câte-o privire înspre trecut – iar cei care-o făceau, deranjau.

Asta dovedea, desigur, o anumită doză de mărginire, însă de unul singur nu putea alunga prostia. Şi poate că era mai bine aşa. Îşi va continua căutările dragi lui şi într-o bună zi poate că avea să sosească momentul în care să fie recunoscut drept marele Căutător al Esenţialului.

Bineînţeles, asta însemna (iar el, ca intelectual, era prea cinstit ca să refuze a înţelege) că şi el era absorbit de viitor – un viitor în care avea să fie aclamat şi să fie declarat erou de talia lui Hari Seldon. De fapt, el va fi mai mare, deoarece cum se putea compara desfăşurarea unui viitor trasat limpede pe durată de numai un mileniu cu descifrarea unui trecut lung de cel puţin douăzeci şi cinci de milenii?

Şi această clipă, ziua lui cea mare, sosise.

Primarul spusese că marele moment va veni la o zi după apariţia imaginii lui Seldon. Acesta era singurul motiv pentru care, cu multe luni înainte, Pelorat se arătase

interesat de Criza Seldon care acaparase gândurile tuturor celor de pe Terminus şi chiar din Federaţie.

Pentru el însă nu prezenta nicio importanţă dacă Terminusul avea sa rămână în continuare capitala Fundaţiei, ori nu. Iar acum, când criza lămurise lucrurile, Pelorat nu ştia sigur cui dăduse dreptate Hari Seldon sau dacă problema în litigiu fusese luată măcar în discuţie.

Îi era suficient că Seldon apăruse şi că acum sosise *ziua cea mare*.

Era trecut de două după-amiază când autovehiculul de teren opri pe aleea din faţa casei lui Pelorat, situată într-o zonă destul de izolată din afara oraşului Terminus.

Uşa din spate a maşinii se dădu în lături fără zgomot. Un gardian în uniforma Unităţii de Siguranţă a Primăriei coborî primul, urmat de un tânăr şi de alte două gărzi.

Pelorat rămase impresionat fără să vrea. Iată că Primarul nu numai că ştia de lucrările lui, dar le considera şi de cea mai mare importanţă. Persoanei care avea să-i fie tovarăş de călătorie i se dăduse o gardă de onoare, iar lui i se promisese o navă de înaltă clasă pe care tovarăşul lui avea să o piloteze. Deosebit de măgulitor! Deosebit…

Menajera lui Pelorat deschise uşa. Tânărul intră, iar cele două gărzi se aşezară de o parte şi de cealaltă a uşii. Pelorat văzu că cel de-al treilea gardian rămăsese afară şi că tocmai sosise al doilea vehicul de teren. Pază suplimentară!

Uluitor!

Se întoarse, îl văzu pe tânăr în cameră şi rămase surprins descoperind că figura îi era cunoscută din holotransmisii.

— A, dumneavoastră sunteţi Consilier. Sunteţi Trevize!

— Golan Trevize. Exact. Dumneavoastră sunteţi Profesor Janov Pelorat?

— Da, da, răspunse Pelorat. Iar dumneavoastră sunteţi cel care va…

— Vom călători împreună, răspunse Trevize destul de sec. Sau cel puţin aşa mi s-a comunicat.

— Dar nu sunteţi istoric.

— Nu, nu sunt. După cum singur aţi spus, sunt Consilier, politician.

— Da... Unde mi-o fi mintea? Istoric sunt eu, prin urmare la ce-ar mai trebui al doilea? *Dumneavoastră* veţi pilota nava.

— Da, mă pricep foarte bine la treaba asta.

— Ei, păi *asta*-i exact ce ne trebuie. Excelent! Tinere, regret că n-am o viziune practică asupra lumii, la fel ca oamenii politici, dar dacă dumneavoastră sunteţi un om practic, vom forma o echipă reuşită.

— În momentul de faţă nu mă pot lăuda cu claritatea viziunii mele, dar se pare că va trebui să ne străduim să alcătuim o echipă bună. N-avem de ales.

— Atunci să sperăm că-mi voi putea învinge teama faţă de călătoria în spaţiu. Ştiţi, domnule Consilier, n-am ieşit niciodată în spaţiu. Sunt legat de pământ, dacă pot să mă exprim astfel. Apropo, nu vreţi un pahar cu ceai? O voi ruga pe Kloda să ne pregătească ceva. Înţeleg că avem, totuşi, câteva ore până la plecare. De fapt, eu sunt pregătit şi acum. Am tot ce ne trebuie. Primarul a dovedit o bunăvoinţă ieşită din comun. Mă uimeşte interesul domniei sale faţă de acest proiect.

— Deci ştiaţi de acest proiect? De când? se interesă Trevize.

— Primarul m-a abordat (şi, spunând acestea, Pelorat se încruntă uşor şi păru să facă nişte socoteli în minte) acum două sau trei săptămâni. Eu am fost *încântat*. Iar acum, dacă m-am lămurit că-mi trebuia un pilot şi nu un al doilea istoric, mă bucur că dumneavoastră, stimate prieten, veţi fi tovarăşul meu de călătorie.

— Cu două sau poate trei săptămâni în urmă, repetă Trevize cu o voce mirată. Deci, se pregătea de multă vreme. Iar eu... Vocea i se stinse.

— Poftim?

— A, nimic, Profesore. Am uneori prostul obicei de a gândi cu voce tare. Dacă voiajul nostru se va prelungi, va trebui să vă obişnuiţi cu asta.

— Da, cu siguranţă, încuviinţă Pelorat, îndemnându-l pe Trevize cu gesturi largi către masa din sufragerie unde ceaiul fusese adus cu mare fast de către menajeră. Ştim când plecăm, dar n-avem idee când ne vom întoarce. Primarul m-a asigurat că putem călători cât dorim, că toată Galaxia va fi a noastră şi că putem apela la fondurile financiare ale Fundaţiei oriunde vom merge. A precizat, desigur, că aceste cheltuieli ar trebui să fie rezonabile. Am promis că vom proceda întocmai. (Chicoti vesel şi-şi frecă mâinile.) Luaţi loc, stimate prieten, luaţi loc. Cine ştie când vom mai lua masa pe Terminus.

Trevize se aşeză.

— Aveţi familie, Profesore?

— Am un fiu, la Universitatea Santanni. Cred că-i chimist sau ceva de genul ăsta. Seamănă cu maică-sa. Nici ea n-a stat prea multă vreme cu mine, aşa că vă daţi seama că nu port grija nimănui; cum s-ar zice, nimic nu mă împiedică să-mi caut norocul. Sunt încredinţat că nici dumneavoastră n-aveţi pe nimeni. Dar luaţi un sandviş, tinere domn.

— Nici pe mine nu mă reţine mare lucru. Poate câteva femei. Una vine, alta pleacă…

— Aşa-s femeile. E bine când lucrurile se aranjează aşa. Ba chiar e şi mai plăcut când descoperi că relaţiile astea nu trebuie luate în serios. N-ai copii, bănuiesc.

— Niciunul.

— Foarte bine! Ştii, sunt într-o dispoziţie de zile mari. Când ai venit, am rămas puţin surprins, recunosc. Acum, însă, găsesc că eşti foarte reconfortant. Îmi lipseau tinereţea şi entuziasmul unei persoane care să se simtă în largul ei în Galaxie. Vom porni într-o căutare, ştii. O căutare cu totul deosebită.

Chipul calm al lui Pelorat şi vocea lui domoală fură străbătute de o vioiciune neobişnuită, fără însă ca trăsăturile feţei sau intonaţia să lase să se observe ceva.

— Mă întreb dacă ţi s-a spus despre asta.

— O căutare cu totul deosebită? întrebă Trevize încercând să înţeleagă.

— Da, bineînţeles. Printre zecile de milioane de lumi locuite ale Galaxiei există o perlă nepreţuită şi nu posedăm decât vagi indicii care să ne slujească drept ghid. Şi tocmai din pricina asta, dacă o vom găsi, vom obţine un trofeu inegalabil. Iar dacă vom reuşi asta împreună, băiete, o, ar trebui să-ţi spun Trevize, pentru că n-aş vrea să crezi că mi-am pus în gând să te domin, atunci, numele noastre vor fi pe toate buzele oamenilor până la sfârşitul timpului.

— Trofeul despre care vorbiţi, perla aceasta nepreţuită…

— Vorbesc precum Arkady Darell – ştii, scriitoarea – când se referea la cea de-a Doua Fundaţie, nu-i aşa? Nici nu-i de mirare că pari surprins. (Pelorat lăsă capul pe spate, de parcă ar fi vrut să izbucnească în râs, însă se mulţumi să zâmbească.) Nu-i ceva atât de nebunesc şi de lipsit de importanţă, te asigur.

— Dacă nu vă referiţi la cea de-a Doua Fundaţie, atunci despre ce este vorba, Profesore?

Pelorat deveni dintr-o dată grav, chiar împăciuitor:

— A, deci Primarul nu ţi-a spus? E ciudat, să ştii. Zeci de ani am dispreţuit guvernul pentru incapacitatea lui de a înţelege cu ce mă ocupam, iar acum, dintr-o dată, Primarul Branno a devenit extraordinar de generos.

— Da, spuse Trevize, fără a încerca să-şi ascundă ironia în glas, Primarul este o femeie animată de nebănuite sentimente filantropice, dar mie nu mi-a spus despre ce este vorba.

— Deci n-ai nicio idee despre cercetările mele?

— Nu. Regret.

— Nu-i nevoie să-ţi ceri scuze. Nu-i nimic. N-am făcut ceva ieşit din comun ca să auzi de mine. Să-ţi explic. Tu şi eu vom căuta şi vom găsi, pentru că mi-a venit o idee extraordinară, da, vom descoperi Pământul.

10

Trevize nu dormise bine în noaptea aceea.

Se zbătuse neîncetat, fără să găsească ieşire din închisoarea pe care bătrâna o construise în jurul lui. Nu putea găsi o cale de scăpare.

Era silit să plece în exil şi nu avea cum să se opună. Hotărârea fusese implacabilă şi rece şi Primarul nu se deranjase câtuşi de puţin să ascundă neconstituţionalitatea întregii acţiuni. El se bazase pe drepturile sale de Consilier şi de cetăţean al Federaţiei, iar ea nu dovedise nicio urmă de respect faţă de ele.

Iar acum, acest Pelorat, acest ciudat erudit care părea să trăiască într-o lume cu care nu avea nici cea mai vagă legătură, îi spunea că vajnica bătrână făcuse pregătiri pentru plecarea asta cu săptămâni înainte.

Se simţea „băieţelul" la care făcuse ea referire.

Avea să fie exilat împreună cu un specialist în istorie care nu-l scosese din „stimate prieten" şi care părea să trăiască un sentiment de bucurie tăcută pentru că se afla în pragul unei călătorii Galactice în căutarea Pământului!

În numele bunicii Catârului, ce mai era şi Pământul ăsta?

Întrebase. Era absolut normal! De cum auzise numele acesta ceruse lămuriri:

— Iertaţi-mă, Profesore. Sunt un ignorant în specialitatea dumneavoastră şi sper că nu vă supăraţi dacă o să vă rog să-mi daţi o explicaţie pe înţelesul meu. Ce este Pământul?

Cu un aer grav, Pelorat îl privise lung şi spusese:

— E o planetă. Planeta originară. Cea pe care au apărut pentru întâia oară fiinţele umane, stimate prietene.

— Au apărut pentru întâia dată? făcuse Trevize ochii mari de mirare. De unde?

— De niciunde. E planeta pe care umanitatea s-a dezvoltat din animale inferioare, prin procese evolutive.

Trevize se gândise la spusele lui Pelorat, apoi clătinase din cap:

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi.

Pe chipul lui Pelorat apăruse o expresie de iritare care dispăruse într-o clipă. Îşi dresese glasul şi continuase:

— A fost o vreme când Terminus nu avea populaţie. Fiinţele umane au sosit de pe alte lumi. Presupun că ştii asta.

— Da, desigur, spusese Trevize indispus.

Îl iritase tonul doctoral al celuilalt.

— Foarte bine. Acest lucru rămâne valabil şi pentru toate celelalte lumi. Anacreon, Santanni, Kalgan... şi multe altele. Toate au fost *întemeiate*. Cândva, în trecut, oamenii au sosit acolo de pe alte lumi, lucru adevărat şi în cazul planetei Trantor care, chiar dacă vreme de douăzeci de mii de ani a fost o mare metropolă, înainte de asta n-a avut locuitori.

— Păi cum a fost înainte?

— Pustie! Adică, lipsită de fiinţe umane.

— Asta-i greu de crezut.

— Dar e adevărat. O dovedesc vechile documente.

— De unde au venit oamenii care s-au stabilit la început pe Trantor?

— Nimeni nu ştie sigur. Sute de planete susţin că au fost populate în negurile antichităţii şi la popoarele acestora se întâlnesc istorii ciudate privind sosirea primelor seminţe ale umanităţii. Istoricii înclină să ignore astfel de poveşti şi se gândesc în schimb la „Problema Originii”.

— Asta ce mai înseamnă? N-am mai auzit de aşa ceva.

— Nici nu mă surprinde. Istoricii actuali nu prea îndrăgesc această problemă, recunosc asta, însă a fost o vreme, în timpul decăderii Imperiului, când ea a stârnit interes în rândul intelectualilor. Salvor Hardin o menţionează în trecere în memoriile lui. Este o problemă de identitate şi de localizare a planetei de pe care a pornit totul. Dacă privim înapoi în timp, umanitatea se retrage de pe lumile cele mai recent colonizate spre altele mai vechi, şi de acolo spre altele şi mai vechi, până când totul se concentrează pe o singură lume – cea originară.

Trevize se gândise pe dată la efectul evident al argumentaţiei:

— N-ar fi putut exista mai multe planete de origine?

— Bineînţeles că nu. Fiinţele umane din întreaga Galaxie aparţin unei singure specii. O specie unică nu *poate* avea originea pe mai mult de o planetă. Este imposibil.

— De unde ştiţi?

— În primul rând, şi Pelorat îşi împreună mâinile, lăsând impresia că se pregătea, neîndoielnic, să ţină o lungă şi complicată prelegere. Apoi îşi lăsase mâinile, să alunece pe lângă corp şi spusese pe un ton convingător:

— Stimate prieten, îţi dau cuvântul meu de onoare.

Trevize făcuse o plecăciune politicoasă şi zisese:

— Nici prin gând nu-mi trece să pun la îndoială cuvântul dumneavoastră, Profesor Pelorat. Presupunând, prin urmare, că există o planetă de origine, n-ar putea apărea sute care să pretindă această onoare?

— Nu numai că ar putea, ci chiar *există*. Cu toate acestea, pretenţiile sunt nejustificate. Niciuna dintre sutele de planete care aspiră să li se acorde această onoare nu poate menţiona urme ale unei societăţi prehiperspaţiale, ca să nu mai vorbim de dovezi privind evoluţia umană din organisme preumane.

— Atunci dumneavoastră susţineţi că *există* o planetă de origine dar că, din anumite motive, nu emite pretenţii la acest titlu?

— Ai spus un mare adevăr.

— Şi aveţi de gând să o căutaţi?

— O vom căuta împreună. Aceasta este misiunea noastră. Primarul Branno a plănuit totul. Tu vei pilota nava până la Trantor.

— Trantor? Dar nu e planeta de origine. Chiar dumneavoastră aţi afirmat asta acum câteva minute.

— N-am spus aşa ceva. De Pământ e vorba.

— Atunci de ce nu-mi spuneţi să pilotez nava spre Pământ?

— Cred că n-am fost destul de clar. Pământul e un nume legendar. El s-a păstrat cu sfinţenie în miturile antice. N-are un înţeles de care să fim siguri, dar e mai convenabil să folosim cuvântul ca sinonim pentru „planeta de origine a

speciei umane”. Nu se ştie care-i planeta din spaţiul real pe care o definim drept „Pământ”.

— Cei de pe Trantor ştiu?

— Eu sper să găsesc informaţiile acolo, bineînţeles. Pe Trantor se află Biblioteca Galactică, cea mai mare din sistem.

— Dar sunt sigur că Biblioteca a fost cercetată de cei care studiau „Problema Originii” pe vremea Primului Imperiu.

Pelorat dăduse gânditor din cap:

— Da, dar probabil că nu îndeajuns de bine. Eu am aflat despre „Problema Originii” multe lucruri pe care cercetătorii imperiali de acum cinci secole nu le ştiau. Cu ceea ce ştiu, aş putea înţelege mai lesne documentele vechi, înţelegi? M-am gândit la acest aspect de multe ori şi am în minte câteva idei nemaipomenite.

— Îmi închipui că aţi spus toate acestea Primarului Branno şi că ea este de acord.

— De acord?! Stimate prieten, a fost în al nouălea cer. Mi-a spus că Trantor este sigur locul în care voi găsi tot ce vreau să ştiu.

— Neîndoielnic, bolborosi Trevize.

Amintirea acestei discuţii nu-i dăduse pace toată noaptea. Primarul Branno îl trimitea în spaţiu ca să afle tot ce se putea despre cea de-a Doua Fundaţie. Îl trimitea cu Pelorat, astfel încât să-şi poată ascunde adevăratul scop sub masca aşa-zisei descoperiri a Pământului – o căutare care l-ar fi purtat pretutindeni prin Galaxie. Era, de fapt, o deghizare perfectă, şi din acest punct de vedere trebuia să-şi mărturisească admiraţia faţă de iscusinţa minţii ei.

Dar de ce Trantor? Ce rost avea? De îndată ce vor ajunge pe Trantor, Pelorat va intra în Biblioteca Galactică şi nu va mai ieşi în veac. Având la dispoziţie teancuri de cărţi, filme, documente, nenumărate computerizări şi reprezentări simbolice, cu siguranţă că nu va voi să mai plece de acolo.

Pe lângă acestea…

Demult, pe vremea Catârului, Ebling Mis mersese pe Trantor. Se spunea că descoperise locul unde se afla a Doua Fundaţie şi că murise înainte de a dezvălui secretul acesta, dar după aceea şi Arkady Darell reuşise să descopere a Doua Fundaţie chiar pe Terminus şi cuibul membrilor ei fusese distrus. Locul celei de-a Doua Fundaţii era *acum* în cu totul altă parte; prin urmare, ce elemente noi avea să ofere Trantor? Dacă tot pleacă în căutare, cel mai bine ar fi să meargă în oricare altă parte, *dar nu* pe Trantor.

Şi în plus…

Nu avea de unde să ştie ce mai plănuise Branno, dar el nu era dispus să-i cânte în strună. Branno fusese în al nouălea cer de fericire, nu-i aşa, la ideea unei călătorii spre Trantor? Ei bine, dacă Branno voia spre Trantor, nu vor merge acolo! În oricare altă parte, dar nu Trantor!

Şi, epuizat după o noapte de gânduri chinuitoare, spre dimineaţă, Trevize căzu într-un somn profund.

11

A doua zi după arestarea lui Trevize, Primarului Branno îi mersese totul din plin. Fusese lăudată şi apreciată mai mult decât merita şi nimeni nu adusese vorba despre incidentul din Consiliu.

Cu toate acestea, ştia foarte bine că în curând Consiliul avea să iasă din starea de paralizie şi că asta va da naştere la o serie de interpelări. Va trebui să acţioneze repede. Prin urmare, lăsând deoparte o mulţime de alte probleme, se dedică întru totul situaţiei lui Trevize.

În timp ce Trevize şi Pelorat discutau despre Pământ, Branno îl avea în faţa ei pe Consilierul Munn Li Compor în Biroul Primarului. Perfect relaxată, ea îl măsura din ochi pe Compor, care stătea în faţa biroului ei.

Mai mărunt şi mai firav decât Trevize, era doar cu doi ani mai în vârstă decât acesta. Tineri şi plini de cutezanţă, amândoi îşi câştigaseră recent posturile de Consilieri, iar

acesta părea singurul lucru care-i apropiase, fiindcă în rest erau cu totul diferiţi.

Dacă Trevize strălucea cu o intensitate orbitoare, Compor radia o încredere în sine plină de seninătate. Asta se datora, probabil, părului lui blond şi ochilor albaştri, care nu erau câtuşi de puţin obişnuite printre locuitorii Fundaţiei. Aceste trăsături îi confereau o delicateţe aproape feminină care (socotea Branno) îl făceau mai puţin atrăgător pentru femei decât Trevize. Ţinea totuşi, mai mult decât se cuvenea, la propria-i înfăţişare pe care încerca să şi-o pună în evidenţă purtând părul destul de lung şi îngrijindu-se să-i fie tot timpul buclat. Purta o uşoară tuşă de albastru sub sprâncene, tocmai pentru a accentua culoarea ochilor. (Tuşele de diferite nuanţe deveniseră un lucru obişnuit pentru bărbaţi în cursul ultimilor zece ani.)

Nu alerga după femei. Ducea o viaţă liniştită alături de soţia lui, însă nu-şi manifestase până atunci intenţia de a deveni tată şi, după câte ştia, nu avea o a doua consoartă clandestină. Şi asta îl deosebea de Trevize care-şi schimba prietenele la fel de des precum îşi schimba centiroanele strident colorate, binecunoscute tuturor.

Puţine erau obiceiurile lui intime care să fi scăpat nedescoperite serviciului condus de Kodell, care acum şedea calm într-un colţ al încăperii, radiind, ca întotdeauna, un aer de bună dispoziţie.

— Consiliere Compor, începu Branno, ai adus Fundaţiei un serviciu deosebit dar, din nefericire pentru dumneata, nu este cazul ca el să fie lăudat în public sau recompensat aşa cum se obişnuieşte.

Compor zâmbi. Avea dinţi albi şi egali şi, pentru o clipă, Branno se întrebă fără să vrea dacă toţi locuitorii Sectorului Sirius arătau astfel. Pretenţiile lui Compor care susţinea că provenea din exact acea regiune cam periferică unde se născuse bunica lui dinspre mamă care, la rândul ei, fusese blondă cu ochi albaştri şi afirma că şi mama *ei* trăise în Sectorul Sirius. Dar, după câte ştia Kodell, Compor nu deţinea dovezi de necontestat în susţinerea acestor pretenţii.

„Toate femeile sunt vanitoase”, afirmase Kodell, „iar ea susţinuse că avea strămoşi pe un sistem îndepărtat şi exotic tocmai pentru a aduce un plus de strălucire uimitoarei ei frumuseţi”.

„Toate femeile?” întrebase Branno cu o voce uscată, iar Kodell zâmbise şi adăugase spăşit că el se referise la femeile obişnuite, bineînţeles.

— Nu este necesar ca poporul Fundaţiei să ştie despre serviciile pe care le-am adus, zise Compor. E de ajuns că aveţi *dumneavoastră* cunoştinţă de ele.

— Ştiu. Şi nu voi uita, dar n-o să te las să crezi că obligaţiile tale s-au încheiat. Te-ai angajat pe un drum întortocheat şi va trebui să continui să ne ajuţi. Vrem mai multe informaţii despre Trevize.

— V-am spus tot ce ştiu despre el.

— Poate vrei să ne faci să credem asta. Sau poate că e ceea ce crezi cu adevărat. Cu toate astea, te rog să-mi răspunzi. Cunoşti un domn pe nume Pelorat?

Compor se concentră şi pe frunte îi apărură câteva riduri, apoi chipul i se însenină. Spuse apoi cu precauţie:

— S-ar putea să-l cunosc, dacă l-aş vedea, însă numele nu pare să-mi sugereze nimic.

— E un erudit.

Buzele lui Compor se ţuguiară într-un „Oho” destul de dispreţuitor, dar mut, ca şi când ar fi fost surprins că Primarul se aştepta ca el să cunoască oameni de ştiinţă.

— Pelorat este o persoană interesantă care, din motive ştiute numai de el, nutreşte ambiţia de a vizita Trantor. Consilierul Trevize îl va însoţi. Acum, pentru că ai fost bun prieten cu Trevize, şi probabil că ştii cum gândeşte, spune-mi: crezi ca Trevize va fi de acord să meargă spre Trantor?

— Dacă vă îngrijiţi ca Trevize să se îmbarce şi dacă nava se îndreaptă spre Trantor, ce altceva ar putea face decât să meargă acolo? Doar nu vreţi să-mi sugeraţi că se va răscula şi va pune mâna pe navă ca s-o deturneze?

— Nu înţelegi. El şi Pelorat vor fi singuri pe navă, iar Trevize va pilota.

— Mă întrebaţi dacă se va duce de bunăvoie pe Trantor?

— Da, acesta-i sensul întrebării.

— Doamnă, cum ar fi posibil să ştiu ce va face?

— Consilier Compor, ai fost prieten apropiat al lui Trevize. Ştii despre credinţa lui în existenţa celei de-a Doua Fundaţii. Nu ţi-a vorbit niciodată despre teoriile lui în ceea ce priveşte situarea ei, sau unde ar putea fi găsită?

— Niciodată, Doamnă Primar.

— Crezi că o va găsi?

Compor chicoti:

— Cred că a Doua Fundaţie, în ciuda puterii ei, a fost distrusă complet pe vremea lui Arkady Darell. Dau crezare relatării ei.

— Serios? În cazul acesta, de ce ţi-ai trădat prietenul? Dac-ar fi căutat ceva ce nu există, ce rău ar fi putut provoca susţinându-şi teoriile lui bizare?

— Nu numai adevărul poate provoca rău, răspunse Compor. Poate că teoriile lui erau bizare, dar ele ar fi putut să dezorienteze poporul de pe Terminus şi, semănând temeri şi îndoieli cu privire la rolul Fundaţiei în marele spectacol al istoriei galactice, ar fi slăbit forţa conducătoare a Federaţiei şi credinţa în visul constituirii celui de-al Doilea Imperiu galactic. Este limpede că şi dumneavoastră aţi gândit la fel, altfel nu l-aţi fi arestat în plenul Consiliului şi nu l-aţi fi silit să ia acum calea exilului fără un proces. Permiteţi-mi să vă întreb: de ce aţi procedat astfel, Doamnă Primar?

— Să zicem că am fost îndeajuns de precaută să-mi pun întrebarea dacă nu cumva există o cât de mică posibilitate ca el să aibă dreptate şi m-am gândit că părerile lui ar putea constitui o primejdie dac-ar fi exprimate activ şi în mod direct.

Compor rămase fără replică.

Branno continuă:

— Sunt de acord cu tine, însă răspunderile pe care le presupune poziţia mea mă obligă să iau în calcul această posibilitate. Aş vrea să te întreb din nou dacă ai vreun indiciu privind părerea lui Trevize despre locul în care ar

putea fi a Doua Fundaţie şi despre direcţia în care ar putea merge.

— N-am nicio idee.

— Nu i-a scăpat niciodată vreo aluzie în această privinţă?

— Nu, sigur nu.

— Niciodată? Te rog să iei în serios întrebarea mea. Mai gândeşte-te! Chiar niciodată?

— Niciodată.

— Nicio aluzie? Nici măcar în glumă? N-a avut niciodată vreo scăpare? N-a spus uneori lucruri care acum, când priveşti în perspectivă, ar putea să aibă vreo însemnătate?

— Niciunul. Doamnă Primar, visurile lui privind a Doua Fundaţie sunt foarte neclare. Ştiţi asta şi nu reuşiţi decât să pierdeţi timpul şi să vă frământaţi mai mult decât s-ar cuveni.

— Nu cumva ai trecut dintr-o dată de partea prietenului tău şi acum încerci să-l protejezi după ce mi l-ai dat pe mână?

— Nu, zise Compor. L-am trădat din raţiuni care în acel moment mi s-au părut justificate şi patriotice. Nu am motive să regret ceea ce am făcut şi nici nu am de gând să-mi schimb atitudinea.

— Deci nu-mi poţi oferi nici cea mai vagă idee privind direcţia în care vor porni dacă ar avea o navă la dispoziţie?

— După cum v-am mai spus deja…

— Şi totuşi, Consiliere, şi spunând acestea chipul ei luă un aer întrebător amestecat cu regret, aş dori să ştiu încotro va merge.

— În cazul acesta, cred că ar trebui să instalaţi un hiperreleu pe nava lui.

— M-am gândit şi la asta, Consiliere. Trevize este, totuşi, un om bănuitor şi presupun că-l va descoperi, oricât de iscusit va fi plasat. A, sigur că s-ar putea instala un asemenea sistem în aşa fel încât să nu-l poată îndepărta fără să avarieze nava şi, prin urmare, ar fi obligat să-l lase la locul lui.

— O idee excelentă.

— Numai că, urmă Branno, în cazul acesta ar fi inhibat. Dacă nu se va simţi liber şi nestingherit s-ar putea să meargă în altă parte decât şi-a pus în minte. Ceea ce-aş afla nu mi-ar fi de niciun folos.

— Atunci se pare că nu veţi putea afla încotro va pleca.

— Ba aş putea, pentru că am de gând să procedez foarte primitiv. O persoană care se aşteaptă la tot ce poate fi mai complicat şi care se păzeşte nu se va gândi niciodată la ceva extrem de simplu. M-am gândit să pun pe cineva să-l urmărească pe Trevize.

— Să fie urmărit?

— Exact. De un pilot aflat pe altă navă. Vezi şi singur cât de mult te-a surprins această idee? Şi el ar fi la fel de uimit. S-ar putea să nu cerceteze spaţiul în căutarea unei mase care îl însoţeşte şi, în orice caz, vom avea grijă ca nava lui să nu fie echipată cu cele mai sofisticate dispozitive de detectare a maselor.

— Doamnă Primar, interveni Compor, vă rog să nu interpretaţi drept lipsă de respect ceea ce vă voi spune, însă trebuie să vă atrag atenţia că nu aveţi experienţă în probleme de zbor în spaţiu. Nu se practică niciodată urmărirea unei nave de către alta, pentru că aşa ceva nu se poate realiza. Trevize va fi pierdut la primul salt hiperspaţial pe care-l va face. Chiar dacă nu-şi dă seama că e urmărit, acel prim salt îi oferă şansa libertăţii. Dacă nu există un hiperreleu la bord, nava nu va putea fi detectată.

— Îmi recunosc lipsa de experienţă. Spre deosebire de tine şi de Trevize, nu am pregătire specială în acest domeniu. Cu toate astea, consilierii mei, care *au* o asemenea pregătire, mi-au spus că dacă o navă este observată cu puţin înainte de salt, direcţia, viteza şi acceleraţia permit, în general, calcularea saltului. Cu un computer perfecţionat, cu un excelent simţ de anticipare şi cu o judecată limpede, un urmăritor ar putea reproduce saltul pentru a cădea din nou pe urmele navei, mai ales dacă are un detector de masă în care să se poată încrede.

— Asta s-ar putea întâmpla o dată, protestă energic Compor, chiar de două ori, dacă urmăritorul este foarte norocos, dar cam atât. Nu puteţi pune bază pe asta.

— Poate că da. Consiliere Compor, ai participat la zboruri prin hiperspaţiu când erai mai tânăr. După cum observi, ştiu o sumedenie de detalii despre tine. Eşti un pilot excelent şi ai realizat lucruri uimitoare în problema urmăririi unui competitor în cazul efectuării salturilor.

Compor rămase cu gura căscată. Se foi neliniştit pe scaun:

— Pe vremea aceea eram la colegiu. Am mai îmbătrânit de atunci.

— Nu eşti chiar atât de bătrân. N-ai nici măcar treizeci şi cinci de ani. Prin urmare, *tu* îl vei urmări pe Trevize, Consiliere. Oriunde va merge, vei fi pe urma lui şi-mi vei raporta mie. Vei pleca la scurt timp după Trevize. El va decola peste câteva ore… Consiliere, dacă refuzi această însărcinare, vei fi închis pentru trădare. Dacă preiei nava pe care ţi-o vom pune la dispoziţie şi nu vei reuşi să-l urmăreşti, nu va fi nevoie să te deranjezi să te mai întorci. Vei fi distrus dacă vei încerca asta.

Compor se ridică precipitat:

— Dar vreau să-mi trăiesc viaţa. Am atâtea lucruri de făcut. Am o soţie. Nu pot abandona totul.

— Va trebui. Cei care am ales să servim Fundaţia trebuie să fim pregătiţi oricând să o facem, chiar şi în condiţii grele şi prin efort prelungit, dacă situaţia o impune.

— Soţia mea trebuie să mă însoţească, bineînţeles.

— Mă crezi cretină? *Bineînţeles* că va rămâne aici.

— Ca ostatic?

— Ostatic, dacă ţii la cuvântul ăsta. Eu prefer să spun că vei avea de înfruntat primejdii, iar inima mea plină de bunătate o vrea aici, unde nu va fi în pericol. Discuţiile nu-şi mai au rostul. Te găseşti în stare de arest ca şi Trevize, şi sunt încredinţată că-ţi dai seama că trebuie să acţionez repede, înainte de a se risipi euforia care a cuprins Terminusul. Mă tem că în curând steaua mea norocoasă va începe să pălească.

12

— N-aţi fost prea blândă cu el, Doamnă Primar, constată Kodell.

— De ce-aş fi? pufni Primarul. Şi-a trădat un prieten.

— Asta a fost în folosul nostru.

— Da, întâmplător aşa e. Însă n-o va mai face a doua oară.

— Dar de ce-ar mai trebui s-o facă?

— Hai, Liono, făcu Branno iritată, lasă joaca asta cu mine. Cel care este capabil să facă o dată un joc dublu va fi întotdeauna bănuit că va recidiva.

— Dar dacă se va alătura din nou lui Trevize? Împreună ar putea…

— Nici tu nu crezi asta. În ciuda naivităţii şi nesăbuinţei lui, Trevize îşi va urmări ţelul. El nu acceptă trădarea şi, oricare ar fi circumstanţele, nu va mai avea niciodată încredere în Compor.

— Iertaţi-mă, Doamnă Primar, dar vreau să fiu sigur că vă înţeleg raţionamentul. Aşadar, în ce măsură *aveţi* încredere în Compor? De unde ştiţi că-l va urmări pe Trevize şi că ne va informa corect? Vă bazaţi pe teama în ceea ce priveşte soarta soţiei lui? Pe dorinţa lui de a se întoarce la ea?

— Sunt factori de care trebuie să ţin seama, însă nu mă bazez numai pe aceştia. Pe nava lui Compor va exista un hiperreleu. Trevize va bănui că este urmărit şi-l va căuta. Cu toate acestea, fiind urmăritor, Compor presupun că nu se va gândi că este supravegheat şi nu va cerceta nava. Desigur, dacă va scotoci şi-l va găsi, atunci va trebui să ne bizuim pe farmecul soţiei lui.

— Şi când te gândeşti că v-am dat lecţii cândva, spuse râzând Kodell. Şi care ar fi scopul urmăririi?

— O dublă protecţie. Dacă Trevize va fi prins, poate Compor va continua şi ne va aduce informaţiile de care avem nevoie.

— Mai am o întrebare. Ce se întâmplă dacă, printr-o întâmplare, Trevize găseşte a Doua Fundaţie şi aflăm de

existenţa ei de la el sau de la Compor sau dacă vom avea motive să bănuim existenţa ei, în ciuda morţii amândurora?

— Eu sper că a Doua Fundaţie există *cu adevărat*, Liono, răspunse ea. În orice caz, Planul Seldon nu ne va mai servi multă vreme. Marele Hari Seldon l-a întocmit pe vremea decăderii Imperiului când, practic, nu se mai înregistrase niciun progres tehnic. Seldon a fost un produs al epocii sale şi oricât de extraordinară ar fi fost această ştiinţă pe jumătate mitică a psihoistoriei, ea nu s-a putut smulge de contextul istoric. E sigur însă că ea nu admite un progres tehnologic *rapid*. Fundaţia tocmai asta a realizat, mai ales în ultima sută de ani. Posedăm dispozitive de detectare a masei cum n-au visat nici cei mai îndrăzneţi fizicieni, computere capabile să răspundă gândurilor şi, mai presus de toate, ecranare mentală. A Doua Fundaţie nu ne va mai controla multă vreme, chiar dacă acum o poate face. Vreau ca în ultimii mei ani la putere să fiu cea care să îndrepte Terminus pe un drum nou.

— Dar dacă, de fapt, nu există a Doua Fundaţie?

— Atunci vom porni de îndată pe un drum nou.

13

Somnul agitat care-l cuprinsese pe Trevize nu dură mult. Se trezi la a doua atingere a unei mâini.

Trevize tresări şi, cu ochii lipiţi de somn şi nereuşind să priceapă ce căuta într-un pat străin, dădu să se ridice:

— Da. Ce… ce e?

— Îmi pare rău, Consilier Trevize, începu Pelorat împăciuitor. Eşti oaspetele meu şi ar trebui să te las să te odihneşti, dar a sosit Primarul. Rămăsese în picioare lângă pat, îmbrăcat în pijama şi tremurând uşor. Abia atunci Trevize se trezi de-a binelea, cu toate că era încă obosit, şi-şi aminti unde se afla.

Primarul era în camera de zi, având înfăţişarea calmă de întotdeauna. Era însoţită de Kodell care-şi mângâia mustaţa albă.

Trevize îşi aranjă centironul cu mare grijă şi se întrebă câtă vreme puteau sta despărţiţi cei doi – Branno şi Kodell.

— Consiliul şi-a revenit deja în fire? întrebă ironic Trevize. Membrii lui sunt îngrijoraţi de absenţa vreunuia dintre ei?

— Dă unele semne de viaţă, răspunse Primarul, dar insuficiente ca să-ţi slujească la ceva. Nimeni n-ar pune la îndoială faptul că încă am puterea de a te determina să pleci. Vei fi condus la Spaţioportul Ultimate…

— Nu la Spaţioportul Terminus, Doamnă Primar? Chiar vreţi să mă lipsiţi de ceremonia de rămas bun a mii de oameni înlăcrimaţi?

— A, văd că ţi-ai recăpătat darul de a face glume infantile, Consiliere, şi sunt încântată. Asta domoleşte ceea ce altfel ar putea deveni o licărire de conştiinţă. Tu şi Profesor Pelorat vă veţi îndrepta fără multă agitaţie spre Spaţioportul Ultimate.

— Şi nu ne vom întoarce niciodată?

— Şi probabil că nu vă veţi întoarce. Bineînţeles, şi spunând acestea umbra unui zâmbet trecu pe faţa ei, dacă veţi descoperi ceva de mare importanţă şi utilitate încât să fiu chiar şi eu încântată să vă revăd, vă veţi putea întoarce. Ba s-ar putea să fiţi primiţi chiar cu onoruri.

— S-ar putea întâmpla şi asta, zise Trevize şi clătină nepăsător din cap.

— *Se poate* întâmpla orice. În orice caz, confortul nu-ţi va lipsi. Ţi se va încredinţa un crucişător de buzunar recent construit, *Far Star*, numit astfel în amintirea navei lui Hober Mallow. Poate fi manevrat de o singură persoană şi poate transporta trei persoane în condiţii bune de confort.

Trevize făcu uitată atitudinea de uşoară ironie pe care şi-o construise cu deosebită grijă:

— Complet înarmat?

— Neînarmat, dar, în rest, complet echipat. Veţi rămâne cetăţeni ai Fundaţiei oriunde v-aţi duce şi veţi găsi un consul la ajutorul căruia puteţi apela, aşa că nu veţi avea nevoie de arme. Veţi putea recurge la fonduri în caz de nevoie. Aş adăuga, totuşi, că fondurile nu-s nelimitate.

— Sunteţi generoasă.

— Aşa e! Consiliere. Însă te rog să înţelegi. Îl ajuţi pe Profesor Pelorat să caute Pământul. Nu te vei *gândi* decât la descoperirea *Pământului*. Toţi cei pe care-i întâlneşti trebuie să înţeleagă acest lucru. Şi să ţii minte că *Far Star* *nu* este înarmată.

— Sunt în căutarea Pământului, repetă Trevize. Înţeleg perfect.

— Atunci puteţi pleca.

— Iertaţi-mă, dar ar mai fi de discutat unele probleme. Am pilotat nave în tinereţe, dar nu cunosc acest crucişător de buzunar de ultimul tip. Dacă se întâmplă să nu-l pot pilota?

— Mi s-a comunicat că *Far Star* este în întregime computerizat. Şi ca să nu mai pui întrebări, nici nu e nevoie să ştii să lucrezi pe un computer instalat pe o navă din ultimele generaţii. Îţi va spune singur tot ce vrei să ştii. Mai ai nevoie de ceva?

Trevize îşi contemplă cu un sentiment de milă şi jenă propria înfăţişare:

— Îmbrăcăminte de schimb.

— Vei găsi la bordul navei. Inclusiv centiroane la care ţii atât, sau cingători sau cum s-or fi numind ele. Şi profesorul va avea tot ce-i trebuie. Tot ce a fost considerat necesar se află la bord, deşi ţin să adaug că asta *nu* include şi companie feminină.

— Păcat, făcu Trevize. Ar fi plăcut, dar întâmplător nici nu există vreo candidată acum. Presupun, totuşi, că se găsesc destule în Galaxie şi că, odată plecat de-aici, pot face tot ce doresc.

— În ceea ce priveşte compania? Ai toată libertatea. Se ridică greoi şi continuă: Nu te voi conduce la spaţioport, căci o vor face alţii şi te sfătuiesc să nu comiţi vreun gest în plus faţă de ceea ce *ţi s-a spus*. Cred că te vor ucide dacă vei încerca să fugi. Faptul că nu voi fi prezentă acolo va înlătura orice reţinere.

— Nu voi întreprinde nicio acţiune neautorizată, Doamnă Primar, dar ar mai fi ceva…

— Da?

Trevize gândi cu febrilitate şi în cele din urmă, cu un zâmbet despre care nădăjdui că nu părea forţat, spuse:

— S-ar putea să vină vremea, Doamnă Primar, când *mă veţi ruga* să fac un gest. Voi proceda atunci cum voi crede de cuviinţă, dar voi ţine seama de aceste ultime două zile.

Primarul Branno oftă:

— Scuteşte-mă de melodrama asta. Dacă voi trăi la vremea aceea, voi vedea; acum, însă, *nu te rog* nimic.

4. Spaţiu

14

Nava părea chiar mai impresionantă decât se aşteptase Trevize, care încă îşi amintea de vremea când noii clase de crucişătoare i se făcuse o reclamă asurzitoare.

Nu mărimea impresiona, pentru că nava era destul de mică. Fusese prevăzută cu motoare gravitice şi cu ultimele cuceriri în domeniul computerelor pentru a se obţine maximum de manevrabilitate şi de viteză. Nu trebuia să fie mare – mărimea n-ar fi slujit scopului, ci o navă pentru un singur om, putând înlocui cu succes navele mai vechi cărora le trebuia un echipaj format din douăsprezece persoane sau chiar mai numeros. Prin existenţa unei a doua sau a treia persoane pentru organizarea de schimburi la comandă, o asemenea navă putea înfrunta şi pune pe fugă o flotilă de nave mult mai mari, care nu ar fi aparţinut Fundaţiei. În plus, la nevoie, putea depăşi în viteză orice altă navă existentă.

Era întruchiparea zvelteţii – nicio linie gândită la întâmplare, nicio sinuozitate de prisos în exterior sau în interior. Se folosise cu extremă eficienţă fiecare centimetru cub, astfel încât, atunci când te aflai înăuntru, se crea impresia de spaţiu. Nimic din ceea ce ar fi putut să-i comunice Primarul în legătură cu importanţa misiunii nu l-ar fi impresionat mai mult pe Trevize decât nava cu ajutorul căreia i se cerea să o îndeplinească.

Branno cea de Bronz, se gândi el cu tristeţe, îl împinsese să accepte o misiune periculoasă de o însemnătate covârşitoare. Poate că n-ar fi acceptat cu atâta

uşurinţă dacă ea n-ar fi aranjat totul în aşa fel încât *să vrea el însuşi* să-i dovedească de ce este în stare.

Cât îl privea pe Pelorat, acesta era transfigurat de uimire.

— Îţi vine a crede, murmură el, atingând uşor cu degetele corpul navei înainte de a păşi înăuntru, că nici nu m-am apropiat vreodată de o navă spaţială?

— Sigur că vă cred, Profesore, dacă spuneţi dumneavoastră, dar cum de-aţi reuşit?

— Nu-mi dau seama, ca să fiu cinstit, stimate prie… vreau să zic, dragă Trevize. Cred că am fost cu totul absorbit de cercetările mele. Când ai acasă un computer excelent, capabil să intre în legătură cu alte computere din orice colţ al galaxiei, nu prea simţi nevoia să te agiţi de colo-colo, înţelegi? Mă aşteptam ca navele spaţiale să fie mai mari decât asta.

— Acesta-i un model mic, dar chiar aşa cum arată, e mult mai spaţioasă înăuntru decât oricare altă navă de mărimea ei.

— Cum se poate? Îţi râzi de ignoranţa mea.

— Nu, nu. Vorbesc serios. Aceasta este una dintre primele nave complet gravitizate.

— Ce înseamnă asta? Nu-mi explica, te rog, dacă e nevoie de cunoştinţe vaste de fizică. Te cred pe cuvânt, aşa cum tu m-ai crezut ieri în legătură cu unicitatea speciei umane şi cu singura lume de origine.

— Să încercăm, Profesore Pelorat. De-a lungul miilor de ani de zbor spaţial au existat motoare chimice, ionice şi hiper-atomice dar toate foarte greoaie şi voluminoase. Vechea Flotă Imperială deţinea nave de cinci sute de metri lungime care nu aveau un spaţiu locuibil mai mare decât un apartament modest. Din fericire, pe parcursul a sute de ani de existenţă, datorită lipsei de resurse materiale, Fundaţia s-a specializat în miniaturizare. Nava aceasta reprezintă culmea perfecţiunii. Utilizează antigravitaţia şi, practic, dispozitivul care înlesneşte acest lucru nu ocupă loc pentru că este inclus în corpul navei. Fără el, încă am mai avea nevoie de motoare hiper…

Un membru al gărzii de siguranţă se apropie:

— Va trebui să urcaţi, domnilor!

Cerul începuse să se lumineze deşi mai era o jumătate de oră până la răsăritul soarelui. Trevize privi în jur:

— Bagajul meu a fost adus?

— Da, Consiliere, veţi găsi nava complet echipată.

— Cu articole de îmbrăcăminte care, presupun, nu sunt pe măsura sau pe gustul meu.

Gardianul nu-şi putu reţine un zâmbet şcolăresc:

— Eu cred că sunt, zise el. Primarul ne-a silit să lucrăm peste program în ultimele treizeci sau patruzeci de ore şi ne-am străduit să asortăm totul. Banii n-au fost o problemă. Să vă mai spun ceva, făcu el şi privi cu fereală în jur pentru a fi sigur că nimeni nu observă sentimentul lui de fraternizare, aveţi mare noroc. Asta-i cea mai bună navă din lume. Complet echipată, doar că nu-i înarmată. Aţi luat caimacul.

— Dacă nu s-a tăiat laptele, i-o reteză Trevize. Ei, bine, Profesore, sunteţi gata?

— Cu asta, da, răspunse Pelorat şi ridică mâna ţinând între degete un mic pacheţel cu latura de aproximativ douăzeci de centimetri care era protejat de un înveliş argintiu din plastic.

Abia acum îşi dădu Trevize seama că Pelorat ţinuse pacheţelul acela încă de când plecaseră de la locuinţa lui şi-l mutase dintr-o mână într-alta şi nu-l pusese nicio clipă jos, nici măcar atunci când se opriseră pe drum ca să ia un mic dejun frugal.

— Ce-aveţi acolo, Profesore?

— Biblioteca mea. E indexată potrivit subiectelor şi surselor şi totul *într-un singur disc*. Dacă tot susţii că nava e o minune, ce zici de el? O întreagă bibliotecă! Tot ce am adunat! Minunat! Minunat!

— Ei bine, constată Trevize, am luat *tot* caimacul.

15

Trevize rămase uimit văzând interiorul navei. Spaţiul fusese inteligent utilizat: cameră pentru depozitarea proviziilor de alimente, îmbrăcăminte, filme şi jocuri. Exista şi o mică sală de gimnastică, un salon şi două dormitoare aproape identice.

— Acesta trebuie să fie al dumneavoastră, Profesore. E utilat cu un Lector FX.

— Excelent, exclamă mulţumit Pelorat. Ce nătâng am fost că am evitat să zbor în spaţiu până acum. Aş putea trăi netulburat aici, dragul meu Trevize.

— E mai spaţios decât m-am aşteptat, remarcă Trevize încântat.

— Iar motoarele sunt chiar în corpul navei, cum ai spus?

— În orice caz, instrumentele de control acolo sunt. Nu trebuie să stocăm combustibil. Folosim rezerva de energie fundamentală a Universului, astfel încât combustibilul şi motoarele sunt… sunt afară. Făcu un gest vag cu mâna.

— Dar, dacă nu te superi, ce facem dacă se întâmplă ceva neprevăzut?

Trevize ridică din umeri:

— N-am făcut pregătirea de navigaţie spaţială pe nave de tipul *acesta*. Dacă s-ar întâmpla ceva cu acţionarea gravitică, mă tem că n-aş şti cum să procedez.

— Dar poţi să conduci nava asta? S-o pilotezi, adică?

— Şi eu îmi pun aceeaşi întrebare.

— Crezi că e o navă automată? Nu s-ar putea întâmpla să devenim simpli pasageri? Poate că nu-i nevoie decât să stăm pe fotoliu.

— Există aşa ceva în cazul legăturilor între planete şi staţii spaţiale din interiorul sistemelor stelare, dar încă n-am auzit despre călătorii controlate automat prin hiperspaţiu. Cel puţin până acum.

Aruncă o privire în jur şi fu cuprins de un fior de nelinişte. Reuşise, oare, zgripţuroaica de Primar să meargă atât de departe cu planurile ei? Fusese Fundaţia în stare să automatizeze inclusiv călătoriile interstelare, iar acum avea

să ajungă pe Trantor împotriva voinţei lui, ca o simplă piesă de mobilier de pe navă, fără să aibă un cuvânt de spus în privinţa destinaţiei?

Mimând vioiciune şi bună dispoziţie, i se adresă parcă cu gura altuia:

— Domnule Profesor, aşezaţi-vă. Primarul a afirmat că nava este complet computerizată. Dacă dumneavoastră aveţi un Lector FX în cameră, atunci sunt sigur că la mine voi găsi un computer. Faceţi-vă comod şi, între timp, eu voi vedea cum stau lucrurile.

Pelorat deveni dintr-o dată neliniştit:

— Trevize, dragă prietene... Sper că nu vei coborî.

— Nu mi-am pus în minte aşa ceva, Profesore. Şi chiar dacă aş încerca, puteţi fi sigur că aş fi oprit. Intenţia Primarului este să nu mă lase să fug. Nu vreau decât să aflu cum funcţionează *Far Star*. Zâmbi încurajator: N-am de gând să vă părăsesc.

Încă zâmbea când intră în camera care simţea că-i fusese destinată şi, după ce închise uşa fără zgomot, redeveni grav. Cu siguranţă că existau modalităţi de a lua legătura cu planete din vecinătatea navei. I se părea imposibil de conceput o navă izolată în mod deliberat de restul lumii şi, prin urmare, undeva, într-un perete probabil, trebuia să fie instalat un Comunicator. L-ar putea folosi pentru a lua legătura cu biroul Primarului pentru a cere instrucţiuni.

Cercetă cu atenţie pereţii, capătul patului şi mobilierul cu linii elegante şi plăcute. Dacă nu descoperea nimic aici, avea să scotocească restul navei.

Tocmai voia să plece când ochii îi fură atraşi de un cerc luminos de pe suprafaţa cafenie şi netedă a biroului. Pe el scria cu litere ordonate: INSTRUCŢIUNI DE UTILIZARE A COMPUTERULUI. Aha!

Inima începu să-i bată mai iute. Existau tot felul de computere şi programe pentru a căror deprindere i-ar fi trebuit mult timp. Trevize nu făcuse niciodată greşeala de a-şi subestima inteligenţa dar, pe de altă parte, nu era un Maestru Desăvârşit. Unii aveau talentul pentru a folosi

computerul, iar alţii nu, şi Trevize ştia foarte bine din ce categorie făcea parte.

În scurta lui carieră în Flota Fundaţiei ajunsese la gradul de locotenent, iar când şi când îndeplinise funcţia de ofiţer de serviciu, astfel că avusese prilejul să utilizeze computerul navei. Cu toate acestea, nu acţionase de unul singur şi nici nu avuseseră nevoie să cunoască mai mult decât manevrele de rutină pe care le presupunea funcţia.

Cu un sentiment de deznădejde, în faţa ochilor îi apărură volumele ce conţineau programele complete şi-şi aminti atitudinea Sergentului Tehnician Krasnet, aflat la consola computerului de pe navă. Degetele lui jucau pe tastatura ce părea a fi unul dintre cele mai complexe instrumente muzicale din Galaxie şi făcea totul cu un aer nonşalant de parcă simplitatea aceea l-ar fi plictisit, totuşi trebuia şi el să consulte volumele din când în când, blestemându-şi stângăcia.

Trevize ezită o clipă, apoi puse degetul pe cercul luminos şi imediat lumina inundă întreaga tăblie a biroului. Apărură contururile a două mâini: stânga şi dreapta. Cu o mişcare neaşteptată şi înceată, tăblia biroului se înclină la patruzeci şi cinci de grade.

Trevize se aşeză pe scaunul din faţa biroului. Nu erau necesare cuvinte. I se sugera ce avea de făcut.

Îşi puse palmele deasupra contururilor care erau astfel aşezate încât acest lucru îi reuşi fără niciun efort. Tăblia biroului i se păru moale, aproape catifelată când o atinse, şi palmele i se afundară în ea.

Îşi privi mâinile cu uimire pentru că ele nu se afundaseră de fel. Ochii îl asigurau că rămăseseră pe suprafaţa aceea. Şi cu toate astea, simţurile îi spuneau că suprafaţa biroului cedase, iar ceva cald şi moale îi reţinea palmele.

Ce era asta?

Dar acum?

Privi în jur, apoi închise ochii ca răspuns la sugestia pe care o primise.

Nu auzise nicio vorbă. *Nimic!*

În creierul lui se iscă un gând fugar venit de niciunde, părând totuşi să-i aparţină, care îi comunica:

„Închide ochii, te rog. Relaxează-te. Vom stabili legătura.”

Prin palme?

Trevize îşi imaginase că dacă omul avea să comunice vreodată cu un computer prin intermediul gândirii, acest lucru se va realiza cu ajutorul unui dispozitiv ca o glugă aşezat pe cap şi cu electrozi fixaţi de ţeastă şi de ochi.

Dar mâinile?

Dar de ce nu? Trevize se simţi plutind ca într-un somn, fără însă a-şi pierde din acuitatea mentală. De ce nu mâinile?

Ochii nu erau altceva decât organe de simţ. Creierul nu era decât un pupitru central de comandă, protejat de oasele craniului şi separat de suprafaţa corpului, expus tuturor influenţelor. Mâinile reprezentau suprafaţa activă, ele simţeau şi manipulau Universul.

Fiinţele umane gândeau cu mâinile. Mâinile satisfăceau curiozitatea, pipăiau, apucau, răsuceau, ridicau şi cântăreau totul. Existau animale care posedau un creier de dimensiuni apreciabile, însă ele nu aveau mâini şi asta le deosebea cu totul de om.

Şi, în timp ce el şi computerul îşi împreunaseră mâinile, gândirea lor deveni un singur tot şi nu mai avea importanţă dacă ţinea ochii închişi sau deschişi. Dacă-i deschidea nu reuşea nicidecum să vadă mai limpede, iar dacă-i închidea viziunea nu i se întuneca.

Astfel stând lucrurile, reuşi să vadă camera cu o claritate uimitoare, şi nu numai în direcţia în care privea, ci de jur împrejur şi chiar de sus sau de jos.

Văzu fiecare încăpere de pe navă şi cuprinse şi exteriorul ei. Soarele răsărise şi strălucirea lui era îndulcită de uşoara ceaţă a dimineţii, iar el putu să privească la astru direct, fără a fi orbit, întrucât computerul filtra lumina în mod automat.

Simţi adierea, temperatura vântului, precum şi sunetele lumii înconjurătoare. Detectă câmpul magnetic al planetei

şi neînsemnatele sarcini electrice acumulate pe pereţii navei.

Înţelese dintr-o dată toate comenzile navei fără ca măcar să ştie în mod amănunţit ce reprezentau ele. Ştia doar că dacă voia ca nava să se ridice, să se rotească sau să accelereze, sau să utilizeze vreuna dintre însuşirile ei, procesul era identic aceluia prin care realiza operaţiuni analoge ale propriului său corp. N-avea decât să-şi folosească voinţa.

Cu toate astea, voinţa lui nu acţiona absolut independent. Computerul putea lua iniţiativa. În acel moment, de exemplu, în minte i se născuse o propoziţie, iar el ştiu exact când şi cum va decola nava. În această *privinţă* nu există alternativă. Ştiu cu siguranţă că mai târziu va putea hotărî singur.

Pe măsură ce-şi proiecta spre exterior conştiinţa care, graţie computerului, îşi sporise capacitatea de cuprindere, descoperi că putea simţi starea păturilor superioare ale atmosferei; că putea vedea evoluţia vremii; că putea detecta alte nave ţâşnind spre spaţiu sau coborând pe planetă. Trebuia să ţină seama de toate acestea, iar computerul tocmai asta *făcea*. Trevize îşi dădu seama că dacă acest lucru n-ar fi fost făcut de către computer, ar fi fost de ajuns să comunice gândul computerului, iar dorinţa s-ar fi îndeplinit.

Cât priveşte volumele de programare, acestea dispăruseră. Trevize se gândi la Sergentul Tehnician Krasnet şi nu-şi putu reţine un zâmbet. Citise de multe ori despre uriaşa revoluţie pe care o va aduce utilizarea forţei gravitice, însă fuziunea computerului cu mintea umană era încă secret de stat. Aceasta avea să fie o revoluţie şi mai mare.

Deveni conştient de scurgerea timpului. Ştia cu exactitate ora locală pe Terminus şi ora după Standardul Galactic.

Cum se separase?

Şi chiar în clipa când gândul îi veni în minte, mintea îi fu eliberată, iar tăblia biroului reveni la poziţia lui de la

început, iar Trevize rămase cu propriile-i simţuri, lipsite de ajutorul din afară.

Se simţi orb şi neajutorat, de parcă fusese susţinut şi protejat vremelnic de către o suprafiinţă, care acum îl abandonase. Dacă n-ar fi ştiut că putea oricând relua legătura, copleşitoarea senzaţie de părăsire l-ar fi făcut să izbucnească în lacrimi.

Dar aşa, se mulţumi să-şi recapete capacitatea de orientare, de adaptare la propriile-i limite, după care se ridică nesigur în picioare şi ieşi din cameră.

Pelorat ridică privirea spre el. Cum era de aşteptat, îşi reglase Lectorul:

— Funcţionează foarte bine. Programul de căutare este excelent. Ai găsit comenzile, băiatule?

— Da, profesore. Totul e în ordine.

— Atunci n-ar fi cazul să ne pregătim de decolare? Mă refer la autoprotecţie. Nu trebuie să ne punem centuri de siguranţă sau ceva de genul ăsta? Am căutat şi eu instrucţiuni, dar n-am găsit nimic şi asta mi-a creat o stare de nervozitate. A trebuit să apelez la biblioteca mea ca să mă liniştesc. Când lucrez, reuşesc să…

În acest timp Trevize împinse în faţă mâinile cu palmele desfăcute, încercând să mai domolească torentul de vorbe. Se văzu silit să ridice glasul ca să se facă auzit:

— Nu-i nevoie de aşa ceva, Profesore. Antigravitaţia este echivalentul non-inerţiei. Nu apare senzaţia de acceleraţie când viteza se modifică, întrucât toate lucrurile de pe navă suferă schimbarea în mod simultan.

— Vrei să spui că nu ne vom da seama când vom părăsi planeta şi vom intra în spaţiu?

— Tocmai asta spuneam şi eu, pentru că, în timp ce noi discutăm, am decolat. Peste câteva minute vom ieşi din straturile superioare ale atmosferei şi după mai puţin de jumătate de oră vom fi în spaţiu.

16

Auzind spusele lui Trevize, Pelorat păru să se facă mai mic. Deşi încercă să rămână netulburat, chipul lui pătrăţos exprima o adâncă nelinişte.

Ochii începură să i se rotească în toate direcţiile, încercând să caute un punct de sprijin.

Trevize retrăi senzaţiile din timpul primei lui călătorii dincolo de atmosfera planetei.

— Janov, spuse Trevize străduindu-se să ia un ton cât mai natural (pentru că era prima oară când îi vorbea profesorului cu un aer de familiaritate, şi în cazul de faţă era vorba de cel cu experienţă care se adresa unui începător şi se impunea ca el să lase impresia că e mai în vârstă), suntem în siguranţă. Ne aflăm în pântecul unui crucişător aparţinând Flotei Fundaţiei. Nu suntem înarmaţi, însă nu există vreun colţişor din Galaxie unde numele Fundaţiei să nu ne slujească drept pavăză. Chiar dacă vreo navă ar acţiona nebuneşte şi ne-ar ataca, ne-am putea ţine departe de armele ei într-o clipă. Şi te asigur că am descoperit că pot stăpâni perfect nava.

— Golan, mă gândeam doar la pustietatea cosmosului.

— Ei, asta-i bună. Terminus este înconjurat de pustietate. Doar un strat superficial de aer la suprafaţă şi după aceea vid de jur împrejur. Nu facem decât să depăşim acest strat neînsemnat.

— O fi el neînsemnat, dar îl putem respira.

— Şi aici respirăm. Aerul de pe navă este mai curat şi mai pur şi va rămâne la nesfârşit aşa, spre deosebire de atmosfera de pe Terminus.

— Dar meteoriţii?

— Ce-i cu ei?

— Atmosfera ne apără de meteoriţi. Şi de radiaţii, fiindcă tot veni vorba.

— Dacă nu mă înşel, umanitatea călătoreşte în spaţiu de douăzeci de milenii.

— Douăzeci şi două. Dacă luăm în seamă cronologia lui Hallblock, e destul de limpede că...

— De ajuns! Ai auzit despre accidente provocate de meteoriţi sau de pierderi de vieţi datorită radiaţiilor? În ultima vreme, vreau să zic. Şi mai precis, în cazul navelor Fundaţiei?

— N-am prea urmărit veştile din domeniul ăsta, băiete, însă eu sunt istoric şi…

— Da, de-a lungul istoriei s-au întâmplat astfel de lucruri, dar tehnologia a progresat. Niciun meteorit periculos nu se poate apropia înainte ca noi să luăm măsurile necesare de evitare a impactului. Ar trebui ca patru meteoriţi să se îndrepte simultan spre noi din patru direcţii care să fie vârfurile unui tetraedru pentru a ne putea lovi, dar fă un calcul şi vei constata că o să mori de bătrâneţe de o mie de milioane de ori până vei obţine probabilitatea de cincizeci la sută de a trăi un fenomen atât de interesant.

— Dacă te-ai afla lângă computer în clipa aceea, vrei să spui.

— Nu, răspunse Trevize uşor dispreţuitor. Dacă aş da comenzi computerului pe baza propriilor mele simţuri şi reacţii am fi loviţi înainte de a ne da seama ce se întâmplă. Computerul însuşi prelucrează datele şi dă comenzi de milioane de ori mai repede decât aş putea s-o facem eu sau tu. Îi întinse mâna. Janov, vino cu mine să-ţi arăt de ce-i capabil un computer şi ce înseamnă spaţiul.

Pelorat holbă ochii spre el. Apoi râse scurt:

— Golan, nu cred că vreau să ştiu asta.

— Bineînţeles că nu, Janov, pentru că n-ai idee cât reprezintă ceea ce aşteaptă să fie cunoscut. Lasă nesiguranţa! Hai în camera mea!

Trevize îl apucă de mână şi-l trase după el. În timp ce se aşeza în faţa computerului zise:

— Janov, ai văzut vreodată Galaxia? Ai privit-o?

— Te referi la cer? întrebă Pelorat.

— Sigur. La ce altceva?

— L-am văzut ca toată lumea. E de ajuns să ridici privirea ca să-l vezi.

— Ai contemplat vreodată cerul într-o noapte senină, când Diamantele se aflau sub linia orizontului?

„Diamantele” erau cele câteva stele suficient de apropiate şi de luminoase care aveau o strălucire medie pe cerul nopţii planetei Terminus. Formau un mic grup care se întindea pe o lăţime de numai douăzeci de grade şi, în cea mai mare parte a nopţii, se aflau sub linia orizontului. În afară de acel grup, mai existau o puzderie de stele foarte slab luminoase care abia puteau fi zărite cu ochiul liber. Nu se întrezărea decât licărirea palidă a Galaxiei, singura privelişte posibilă de pe o lume ca Terminus, situată la marginea extremă a spiralei celei mai îndepărtate a Galaxiei.

— Cred că da, dar ce să contemplu? E o privelişte normală.

— Bineînţeles că-i aşa, se porni Trevize. Tocmai de aceea nimeni n-o admiră. De ce să te uiţi mai atent dacă o poţi vedea oricând? Acum, însă, o vei *vedea*, dar nu de pe Terminus, unde ceaţa şi norii te împiedică tot timpul. O vei admira cum nu ţi s-a întâmplat niciodată pe Terminus, indiferent cât de mult ai făcut-o sau cât de limpede sau întunecat ar fi fost cerul. Ce mult aş vrea să nu fi ieşit în spaţiu până acum, astfel încât, la fel ca şi tine, să pot vedea Galaxia în frumuseţea ei pură pentru întâia dată.

Împinse un scaun către Pelorat:

— Stai jos, Janov. S-ar putea să dureze puţin. Trebuie să mă familiarizez cu computerul. Din câte am simţit deja, ştiu că imaginea e holografică aşa că nu vom avea nevoie de ecran. Computerul stabileşte legătura direct cu creierul meu, dar cred că îl pot face să proiecteze o imagine obiectivă pe care s-o vezi şi tu. Stinge lumina, te rog! Ei, ce nătâng sunt! Voi pune computerul să facă asta. Rămâi pe loc.

Trevize intră în legătură cu computerul care îi prinse mâna cu căldură şi intimitate.

Lumina se stinse gradat şi Pelorat se foi neliniştit în întuneric.

— Nu te agita, Janov, îl calmă Trevize. S-ar putea să întâmpin dificultăţi în controlarea computerului, dar voi proceda cu precauţie şi de aceea te rog să ai răbdare. Acum vezi? Semiluna aceea.

Era suspendată în bezna din faţa lor. La început neclară şi parcă învăluită în aburi uşori, dar devenind tot mai clară şi mai strălucitoare.

Pelorat era atât de copleşit încât abia reuşi să întrebe:

— Terminus? Suntem chiar atât de departe de el?

— Da, pentru că nava se deplasează cu viteză mare.

Traiectoria navei descrise o curbă în partea înnoptată a Terminusului care apărea ca o semilună puternic luminată. Trevize se simţi brusc îmboldit de ideea de a efectua un arc larg pentru ca nava să ajungă deasupra suprafeţei planetei unde era zi pentru a i-o arăta în toată splendoarea, dar se abţinu.

Poate că Pelorat ar fi văzut ceva cu totul nou, dar frumuseţea ar fi fost destul de comună. Existau prea multe fotografii, hărţi globuri. Orice copil ştia cum arată Terminus din spaţiu. O planetă acoperită de apă într-o proporţie mai mare decât majoritatea planetelor. O planetă bogată în apă dar săracă în minerale, potrivită agriculturii dar cu o industrie grea nu deosebit de dezvoltată, însă cea mai bună din Galaxie în privinţa tehnologiilor avansate şi a miniaturizării.

Dacă ar putea determina computerul să folosească microunde pe care să le transforme într-un model vizibil, ar vedea oricare dintre cele zece mii de insule locuite ale Terminusului împreună cu singura insulă suficient de mare pentru a fi considerată continent, unde se afla Terminus City şi…

Întoarce-te!

Fusese doar un gând, un exerciţiu de voinţă, însă imaginea se schimbă imediat. Semiluna strălucitoare se deplasă spre periferia câmpului vizual şi dispăru. Vedea acum doar spaţiul întunecat, lipsit de stele.

Pelorat îşi drese glasul şi zise:

— Aş vrea să readuci imaginea Terminusului, băiete. Parcă aş fi orbit.

În vocea lui se făcu simţită încordarea.

— N-ai orbit. Priveşte!

Crâmpeie străvezii de ceaţă le apărură în faţă. Ceaţa se destrămă şi deveni tot mai strălucitoare până când întreaga încăpere păru să radieze.

Îndepărtează!

Un alt exerciţiu de voinţă şi Galaxia se îndepărtă, de parcă ar fi fost privită printr-un ochean întors, a cărui capacitate de micşorare a imaginii creştea clipă de clipă. Galaxia se contractă şi deveni o structură cu luminozitate variabilă.

Contrast!

Imaginea câştigă în luminozitate, fără a-şi schimba dimensiunea şi întrucât sistemul stelar de care aparţinea Terminus era situat deasupra planului galactic, Galaxia nu se vedea exact din margini. Era o dublă spirală puternic scurtată către extremităţi, cu şiruri întunecate de nebuloase care părăseau marginea pâlpâitoare de pe partea în care se afla Terminus. Pâcla lăptoasă a nucleului, îndepărtată şi micşorată din cauza distanţei, părea neînsemnată.

Profund impresionat, Pelorat spuse în şoaptă:

— Ai avut dreptate. N-am văzut-o niciodată astfel. Nici nu visam că există atâtea detalii.

— Nici n-aveai cum. Nu poţi vedea jumătatea exterioară atunci când atmosfera Planetei se află între tine şi Galaxie. De pe suprafaţa Terminusului abia dacă reuşeşti să întrezăreşti nucleul.

— Ce păcat că imaginea frontală e atât de apropiată.

— Nu neapărat. Computerul ţi-o poate prezenta din orice unghi. Trebuie doar să-mi exprim dorinţa asta şi nici măcar nu-i nevoie s-o fac cu voce tare.

Schimbă coordonatele!

Acest exerciţiu de voinţă nu semăna nicidecum cu un ordin precis, totuşi imaginea Galaxiei începu să sufere o

uşoară modificare; mintea lui îndruma computerul, iar acesta trebuia să se supună dorinţei lui.

Imaginea Galaxiei se roti încet, astfel încât acum putea fi văzută la unghiuri drepte faţă de planul galactic. Se întindea ca un vârtej gigantic şi strălucitor, cu rotunjimi învăluite în beznă, cu roiuri luminoase şi cu o incandescenţă centrală unde nu se putea distinge niciun detaliu.

— Cum reuşeşte computerul să vadă Galaxia din poziţia asta, care trebuie că se află la o depărtare de peste cincizeci de mii de parseci? întrebă Pelorat, apoi adăugă cu o şoaptă reţinută: Te rog să mă ierţi că întreb. Nu înţeleg.

— Ştiu la fel de puţine lucruri despre computerul acesta ca şi tine. Dar până şi un computer simplu poate regla coordonatele pentru a prezenta Galaxia din orice unghi, începând cu ceea ce se poate detecta dintr-o poziţie normală, prezentând, adică, imaginea care apare din locul unde se află computerul în spaţiu. Bineînţeles că foloseşte doar informaţiile pe care le poate detecta dintru început, aşa că, atunci când ne prezintă o vedere mai largă, vor apărea anumite goluri şi neclarităţi. În cazul acesta, totuşi…

— Da?

— Avem o imagine excelentă. Bănuiesc că e echipat cu o hartă completă a Galaxiei şi ne-o poate arăta la fel de lesne din orice unghi!

— Ce înţelegi prin hartă completă?

— Coordonatele spaţiale ale fiecărei stele care trebuie să fie în băncile de memorie ale computerului.

— Ale *fiecărei* stele? făcu Pelorat vădit impresionat.

— Ei, probabil că nu pentru toate cele trei sute de miliarde. Cu siguranţă că ale stelelor care luminează planete populate şi probabil că sunt incluse şi cele din clasa de spectru K, precum şi cele mai luminoase. Asta ar însemna aproximativ şaptezeci şi cinci de miliarde.

— *Orice* stea a vreunui sistem populat?

— N-aş vrea să susţin ceea ce nu ştiu sigur; probabil că nu-s toate. La urma urmelor, pe vremea lui Hari Seldon erau douăzeci şi cinci de milioane de sisteme populate,

ceea ce ar părea mult, însă asta înseamnă doar o stea din o mie două sute. Iar apoi, în cele cinci secole ce au urmat, destrămarea Imperiului nu a împiedicat colonizarea altor sisteme. Cred mai degrabă că situaţia asta a încurajat colonizările. Mai sunt încă o mulţime de planete locuibile către care umanitatea se poate extinde, aşa că s-ar putea ca ele să fi sporit la treizeci de milioane. Există chiar posibilitatea ca cele recent colonizate să nu figureze în documentele Fundaţiei.

— Dar cele vechi? Acestea ar trebui să fie incluse, fără nicio excepţie.

— Aşa-mi imaginez. Nu pot băga mâna-n foc, desigur, dar m-ar mira ca vreun sistem locuit de multă vreme să lipsească din documente. Să-ţi arăt ceva, asta dacă posibilităţile mele de a controla computerul merg atât de departe.

Trevize făcu un efort să-şi încordeze mâinile care părură să se cufunde şi mai mult în strânsoarea uşoară a computerului. Poate că nici n-ar fi trebuit să facă asta; ajungea să gândească simplu şi fără grabă: Terminus!

Nici nu se închegă bine gândul că îi şi apăru, ca răspuns, imaginea unui diamant de un roşu orbitor, aşezat chiar la marginea vârtejului.

— Uite soarele nostru, zise el mişcat. Asta-i steaua în jurul căreia se roteşte Terminus.

— Aha! exclamă Pelorat cu o şoaptă nesigură.

Un punct de un galben strălucitor căpătă viaţă într-un grup numeros de stele din chiar inima Galaxiei, situat însă într-o parte a incandescenţei centrale. Era mai apropiat de marginea Galaxiei spre care se afla Terminus.

— Iar acela, zise Trevize, este soarele Trantorului.

Se auzi un nou oftat, apoi Pelorat îndrăzni:

— Sigur? Se spune că Trantor este situat în centrul Galaxiei.

— Într-un fel chiar este. Foarte aproape de centru, atât cât să poată fi locuibil. E mai apropiat decât orice alt sistem populat. O gaură neagră formează adevăratul centru al Galaxiei, iar ea are masa a circa un milion de stele, astfel

că reprezintă un loc de o violenţă deosebită. După câte ştiu, nu există viaţă acolo şi probabil că nici nu poate exista. Trantor face parte din subinelul cel mai apropiat de centru al braţelor spiralei şi crede-mă că dacă-ai vedea cerul nopţii de acolo ai avea impresia că se află exact în miezul Galaxiei. E înconjurat de o aglomerare extrem de bogată de stele.

— Golan, ai fost pe Trantor? întrebă Pelorat plin de invidie.

— Nu tocmai, însă am văzut reprezentări holografice ale cerului său.

Trevize aruncă o privire întunecată către Galaxie. În căutarea celei de-a Doua Fundaţii, pe vremea Catârului toată lumea cercetase hărţile Galactice şi pe această temă fuseseră scrise şi filmate nenumărate volume.

Şi toate astea pentru că Hari Seldon afirmase, de la început, că a Doua Fundaţie va fi întemeiată „la celălalt capăt” al Galaxiei, numind acel loc „Capătul Stelei”.

La celălalt capăt al Galaxiei! Exact în clipa când Trevize gândi asta, se ivi o linie delicată şi albastră care se întindea de la Terminus prin gaura neagră din centrul Galaxiei, către cealaltă extremitate. Trevize tresări fără să-şi dea seama. Nu ceruse în mod explicit linia, dar se gândise la ea destul de limpede şi asta îi fusese suficient computerului.

Dar bineînţeles că ruta în linie dreaptă către partea opusă a Galaxiei nu înseamnă neapărat un indiciu privind „celălalt capăt” la care se referise Seldon. Doar Arkady Darell (dacă ar fi fost să dea crezare autobiografiei ei) fusese cea care folosise expresia „un cerc nu are capăt” pentru a arăta ceea ce acum toată lumea considera drept adevărat…

Şi, cu toate că Trevize încercă să-şi înăbuşe gândul, computerul fusese mai iute decât el. Linia albastră se şterse şi în locul ei apăru un cerc ce aproape că tivea cu albastru Galaxia şi trecea prin punctul roşu aprins, adică prin soarele Terminusului.

Un cerc nu are capăt, iar dacă cercul începe la Terminus, şi pornim în căutarea celuilalt capăt, asta n-ar

însemna altceva decât o revenire pe Terminus, şi exact acolo trebuia să fi fost întemeiată a Doua Fundaţie, populând aceeaşi lume ca şi Prima.

Dar dacă în realitate nimeni n-o găsise, şi aşa-zisa descoperire a celei de-a Doua Fundaţii rămăsese o iluzie, atunci ce era de făcut? În această situaţie ce altceva, în afară de linia dreaptă şi de cerc, ar putea clarifica totul?

— Ai început să creezi iluzii? întrebă Pelorat. Ce-i cu cercul acela albastru?

— Testam comenzile. Ai vrea să localizăm Pământul?

După câteva clipe de tăcere, Pelorat se hotărî să vorbească:

— Glumeşti?

— Nu. Să încercăm.

Încercă, dar nu se-ntâmplă nimic.

— Regret, zise Trevize.

— Nu e acolo? Nu există Pământul?

— Presupun că am gândit greşit comanda, deşi nu mi se pare posibil. Mai degrabă cred că Pământul nu este inclus pe lista pe care o are computerul la dispoziţie.

— Ar putea figura sub un alt nume.

Trevize prinse ideea din zbor:

— Sub ce nume, Janov?

Pelorat rămase tăcut şi, la adăpostul întunericului, Trevize zâmbi. Se gândi că o dată cu trecerea vremii exista posibilitatea ca lucrurile să se clarifice. Să mai aştepte puţin. Să nu forţeze lucrurile. Apoi, în mod deliberat, schimbă subiectul:

— Mă întreb dacă am putea manipula timpul.

— Timpul? Şi cum am putea face asta?

— Galaxia se roteşte. Terminusului îi trebuie aproximativ jumătate de miliard de ani pentru a efectua o rotaţie completă de-a lungul circumferinţei mari a Galaxiei. Stelele mai apropiate de centru termină această călătorie mult mai repede, desigur. S-ar putea ca în computer să existe date referitoare la mişcarea fiecărei stele faţă de gaura neagră centrală şi, dacă e aşa, vom comanda computerului să multiplice fiecare mişcare de milioane de

ori astfel încât să facă vizibil efectul de rotaţie. Să încerc să-i comand asta.

Comunică instrucţiunea şi nu putu să nu-şi simtă muşchii încordându-se sub efortul de voinţă pe care-l exercită, ca şi cum ar fi cuprins Galaxia în braţe şi ar fi accelerat-o, răsucind-o, obligând-o să se rotească, şi ar fi întâmpinat o rezistenţă uriaşă în această teribilă încercare.

Galaxia se mişcă. Încet, maiestuos, ea se rotea în direcţia în care ar fi trebuit să se mişte pentru ca braţele spiralei să se strângă. Timpul se scurgea nebănuit de repede – un timp fals, artificial – şi în această mişcare stelele deveniră licăriri evanescente.

Ici şi colo, unele dintre cele mai mari căpătară o culoare roşu închis, crescând în strălucire pe măsură ce redeveneau gigante roşii. Iar apoi, o stea dintr-o aglomerare centrală explodă fără să scoată vreun sunet producând o văpaie orbitoare care, pentru o fracţiune de secundă, întunecă restul Galaxiei şi apoi se mistui. După aceea mai văzură o explozie într-unul dintre braţele spiralei, apoi alta, nu departe de prima.

— Supernove, spuse Trevize cu o voce tremurătoare.

Putea computerul să anticipeze cu precizie ce stele vor exploda şi când? Ori folosea doar un model simplificat care servea pentru a arata viitorul stelelor în termeni mai degrabă generali decât exacţi?

Cu o voce gâtuită de emoţie, Pelorat reuşi să îngaime:

— Galaxia seamănă cu o vietate care se târăşte prin spaţiu.

— Aşa e, spuse Trevize, dar am obosit. Dacă nu învăţ să transmit instrucţiuni cu mai puţin efort, nu voi putea continua jocul acesta prea multă vreme.

Se desprinse. Galaxia îşi încetini mişcarea, apoi se opri, se înclină până reveni la poziţia laterală din care o văzuseră la început.

Trevize închise ochii şi trase cu nesaţ aer în piept. Simţi cum Terminus se făcea tot mai mic în urma lor, în timp ce ultimele crâmpeie de atmosferă se răreau. Simţi toate navele aflate în spaţiul din jurul Terminusului.

Nu-i trecu prin minte să verifice dacă se putea constata ceva neobişnuit în legătură cu vreuna dintre navele acelea. Exista oare o navă care să posede acţionare gravitică la fel ca şi nava lui şi a cărei traiectorie să o copieze pe a sa mai mult decât ar fi admis legile probabilităţii?

5. Oratorul

17

Trantor!

Vreme de opt mii de ani fusese capitala unei puternice entităţi politice care cuprinsese o uniune mereu crescândă de sisteme planetare. Douăsprezece mii de ani după aceea devenise capitala unei entităţi politice care includea întreaga Galaxie. Constituia centrul, inima, *chintesenţa* Imperiului Galactic.

Imperiul nu putea fi conceput fără ca mai întâi să te gândeşti la Trantor.

Trantor nu atinsese apogeul dezvoltării sale decât atunci când destrămarea Imperiului devenise ireversibilă. De fapt, nimeni nu băgase de seamă că Imperiul îşi pierduse capacitatea de progres şi de a privi în exterior, deoarece Trantor era înveşmântat în metal strălucitor.

Dezvoltarea culminase prin extinderea oraşului la dimensiunile întregii planete. Populaţia se stabilise (prin lege) la patruzeci şi cinci de miliarde şi singura suprafaţă acoperită de verdeaţă rămăsese în jurul Palatului Imperial şi a complexului compus din Biblioteca şi Universitatea Galactică.

Suprafaţa de uscat şi apă era îmbrăcată în metal. Zonele fertile şi deşertice fuseseră de asemenea înghiţite şi transformate în aglomerări umane, adevărate jungle administrative, complexităţi computerizate, vaste spaţii de depozitare şi păstrare a alimentelor şi a pieselor de schimb. Lanţurile muntoase fuseseră retezate iar depresiunile nivelate. Nesfârşitele coridoare ale oraşului, săpate sub nivelul platourilor continentale şi al oceanelor se

transformaseră în gigantice bazine subterane destinate acvaculturii – singura (şi neîndestulătoarea) sursă internă de hrană şi de minerale.

Legăturile cu Lumile Exterioare, de la care Trantor îşi obţinea resursele trebuincioase, depindeau de miile de spaţio-porturi, de zecile de mii de nave de luptă, de sutele de mii de nave comerciale; de milioanele de nave de transport.

Niciun oraş de mărime comparabilă nu suferise asemenea transformări într-o perioadă de timp atât de scurtă. Nicio planetă din Galaxie nu folosise energia solară într-o asemenea măsură şi nici nu făcuse eforturi atât de disperate pentru a evacua căldura reziduală. Radiatoarele ajungeau până la straturile mai rarefiate ale atmosferei în timpul nopţii, şi erau readuse sub carapacea de metal a oraşului în cursul zilei. Planeta se rotea, iar radiatoarele se ridicau tot mai sus o dată cu căderea nopţii şi coborau încet-încet pe măsură ce lumina zilei creştea. Aşa se făcea că Trantor avea o asimetrie artificială care aproape că devenise simbolul său.

Ajuns la un asemenea apogeu, Trantor conducea Imperiul!

Îl conducea în mod ineficient, însă nimeni şi nimic n-ar fi fost în stare să guverneze bine. Imperiul era prea întins pentru a fi condus de pe o singură lume chiar sub domnia celui mai activ dintre împăraţi. Şi cum ar fi putut Trantor să guverneze cu succes când, în cursul secolelor de destrămare, coroana Imperială devenise obiect de tranzacţie între politicieni şireţi şi incompetenţi care nu vedeau mai departe de vârful nasului, iar birocraţia se transformase treptat într-o clasă de oameni coruptibili?

Dar chiar şi în perioadele sale cele mai sumbre, exista ceva care făcea întreaga maşinărie să funcţioneze în continuare. Fără Trantor, Imperiul Galactic n-ar fi putut merge înainte.

Imperiul se năruia neîncetat, dar atâta vreme cât Trantor rămânea în locul său, esenţa Imperiului se păstra

şi-şi menţinea un aer de mândrie, eternitate, tradiţie şi putere şi, de ce nu, de exaltare.

Numai atunci când s-a produs ceea ce era de neconceput – când Trantor s-a prăbuşit şi a fost devastat, cetăţenii săi ucişi cu milioanele şi lăsaţi să moară de foame cu miliardele; când impunătoarea carcasă de metal a fost sfârtecată, găurită, topită sub atacurile flotei „barbare” – abia atunci *s-a considerat* că Imperiul se prăbuşise. Supravieţuitorii fostei mari puteri au continuat să distrugă ceea ce mai rămăsese întreg şi, în decursul unei generaţii, din cea mai impunătoare planetă cunoscută de umanitate, Trantor devenise un neînchipuit vălmăşag de ruine.

Asta se întâmplase cu aproximativ două secole şi jumătate în urmă. Pentru restul Galaxiei, Trantor rămăsese în amintirea tuturor aşa cum fusese odinioară. Avea să dăinuie pe vecie ca scenă preferată a romanelor istorice, simbolul şi amintirea duioasă a trecutului, cuvântul îndrăgit în maxime precum: „Toate drumurile stelare duc spre Trantor”, sau „Socoteala de-acasă nu se potriveşte cu cea de pe Trantor” sau „Cum frumosul şi urâtul tot aşa Trantor şi lutul”.

Asta, pentru restul Galaxiei…

Pentru Trantor, însă, acest lucru nu era adevărat. Trantor! Imaginea vechiului Trantor fusese uitată cu totul. Metalul de la suprafaţă dispăruse aproape complet. Trantor era acum o lume cu o populaţie redusă, formată din fermieri care produceau pentru ei înşişi, un loc unde rareori ajungeau nave comerciale care, atunci când soseau, nu erau primite cu multă bucurie. Însuşi cuvântul „Trantor”, încă folosit în mod oficial, dispăruse din limbajul oamenilor. Trantorienii o numeau acum „Comin”, ceea ce în dialectul lor ar fi reprezentat „Cămin” din Galactica Standard.

Quindon Shandess se gândea la toate acestea şi la multe altele în timp ce stătea liniştit, într-o binecuvântată stare de semiadormire, în care putea să-şi lase mintea să hoinărească în voie.

Era Prim Orator al celei de-a Doua Fundaţii de optsprezece ani şi, dacă gândirea lui avea să-şi păstreze

vigoarea şi abilitatea de a continua războaiele politice, putea să-şi mai păstreze poziţia încă zece sau doisprezece ani.

El era omologul, altfel spus, imaginea în oglindă a Primarului de pe Terminus, care cârmuia Prima Fundaţie, dar se deosebea foarte mult de acesta în toate privinţele. Primarul Terminusului era cunoscut în întreaga Galaxie, iar, ca urmare, Prima Fundaţie reprezenta „Fundaţia” pentru toate lumile. Primul Orator al celei de-a Doua Fundaţii era cunoscut doar colaboratorilor săi.

Şi cu toate acestea, cea care deţinea adevărata putere, sub conducerea sa şi a predecesorilor săi, era cea de-a Doua Fundaţie. Prima Fundaţie deţinea întâietatea în domeniul puterii fizice, al tehnologiei şi al armelor. A Doua Fundaţie deţinea supremaţia în domeniul puterii mentale, al gândirii şi al capacităţii de control. În cazul oricărui fel de conflict între cele două, ce importanţă ar fi avut numărul de nave şi de arme aflat la dispoziţia Primei Fundaţii dacă a Doua Fundaţie controla gândirea celor care acţionau navele şi armele?

Dar cât se va mai putea bucura această putere secretă?

Ca al douăzeci şi cincilea Prim Orator, purtase povara acestei îndatoriri mai multă vreme decât alţi predecesori. Oare nu s-ar cuveni să renunţe la poziţie şi să le facă loc aspiranţilor mai tineri? Unul dintre ei ar fi fost Oratorul Gendibal, cel mai dornic şi recent primit dintre membrii Mesei. Shandess era preocupat de întâlnirea din acea seară. Avea să aştepte cu acelaşi interes şi posibila preluare a funcţiei într-o bună zi?

Răspunsul la această întrebare era că Shandess nu se gândea serios să-şi părăsească poziţia. Ţinea prea mult la ea.

Rămânea pe loc pentru că, în ciuda vârstei înaintate, era perfect capabil să-şi onoreze îndatoririle. Albise, dar părul îi fusese dintotdeauna mai decolorat şi-l purta foarte scurt, astfel încât culoarea nu avea mare importanţă. Ochii îi erau albaştri spălăcit, iar îmbrăcămintea se conforma stilului auster al fermierilor de pe Trantor.

Primul Orator putea coborî în mijlocul poporului Hamish, trecând neobservat, dar păstrându-şi totuşi puterile ascunse. Dacă îşi concentra mintea şi privirea putea determina oamenii să acţioneze conform dorinţelor lui, fără ca mai târziu aceştia să păstreze vreo amintire despre ceea ce făcuseră.

Rareori se întâmpla aşa ceva. Aproape niciodată. Regula de Aur a celei de-a Doua Fundaţii suna: „Să nu întreprinzi nimic decât dacă trebuie, iar când trebuie să acţionezi, ezită.”

Primul Orator lăsă să-i scape un oftat uşor. Viaţa în vechea Universitate, în vecinătatea grandorii încărcată de melancolia ruinelor Palatului Imperial, nu se putea să nu-l îndemne uneori să cugete la Regula de Aur.

Pe vremea Marii Devastări, Regula de Aur fusese pusă la mare şi grea încercare. Nu se găsise nicio cale de salvare a Trantorului fără a sacrifica Planul Seldon privind întemeierea celui de-al Doilea Imperiu. Cruţarea vieţii a patruzeci şi cinci de miliarde ar fi reprezentat o atitudine umană, dar această alternativă însemna păstrarea Primului Imperiu, ceea ce n-ar fi dus decât la amânarea verdictului. Peste alte câteva secole s-ar fi ajuns la o distrugere şi mai mare şi probabil că niciodată nu s-ar mai fi putut întemeia al Doilea Imperiu.

Primii Oratori de odinioară concepuseră vreme de zeci de ani Devastarea care fusese anticipată cu claritate, însă nu întrevăzuseră nicio soluţie, nicio modalitate de a asigura şi salvarea Trantorului şi impecabila constituire a celui de-al Doilea Imperiu. Fusese ales răul cel mai mic, iar Trantor pierise!

La vremea aceea, membrii celei de-a Doua Fundaţii reuşiseră să salveze ca prin urechile acului complexul Universitate/Bibliotecă şi trebuie spus că şi această soluţie crease un sentiment de vinovăţie. Cu toate că nimeni nu putuse demonstra că păstrarea intactă a complexului contribuise la ridicarea meteorică a Catârului, unii intuiau că trebuia să existe o legătură între acestea.

Asta era cât pe ce să năruiască toate planurile!

Şi totuşi, după zecile de ani ale Devastării şi ale Catârului, sosise Secolul de Aur al celei de-a Doua Fundaţii.

Înainte de asta, după moartea lui Seldon, membrii celei de-a Doua Fundaţii se îngropaseră în Bibliotecă precum cârtiţele, vreme, de peste două secole şi jumătate, în intenţia de a se da la o parte din calea susţinătorilor Imperiului. Într-o societate îndreptându-se spre ruină şi căreia îi păsa din ce în ce mai puţin de Biblioteca Galactică, numită în fel şi chip, ei slujeau ca bibliotecari, iar instituţia căzuse în desuetudine, ceea ce se potrivea perfect scopurilor lor.

Duceau o viaţă nedemnă şi umilă. Nu contribuiau decât la conservarea Planului, în timp ce departe, la capătul Galaxiei, Prima Fundaţie lupta din răsputeri să supravieţuiască împotriva atacurilor unor duşmani mai puternici decât ea, fără a primi ajutor din partea celei de-a Doua Fundaţii şi fără a avea măcar cunoştinţă de existenţa ei.

A Doua Fundaţie a fost eliberată prin Marea Devastare – un alt motiv pentru care nimeni şi nimic n-a împiedicat Devastarea (tânărul Gendibal, care era curajos, afirmase recent că eliberarea fusese motivul principal).

După Marea Devastare, Imperiul dispăruse şi, în vremurile ce urmaseră, supravieţuitorii de pe Trantor nu călcaseră nechemaţi pe teritoriul celei de-a Doua Fundaţii. Aceasta se îngrijise ca întregul complex Universitate/Bibliotecă, rămas intact după Devastare, să supravieţuiască şi Marii Reînnoiri. Fuseseră păstrate şi ruinele Palatului. Metalul dispăruse de pe cea mai mare parte a lumii. Uriaşele şi nesfârşitele coridoare fuseseră acoperite, umplute, răsucite, distruse, uitate; toate se aflau acum sub stânci şi sol – cu excepţia acestui loc, unde metalul încă mai înconjura clădirile antice.

Complexul putea fi asemuit unui impunător monument închinat măreţiei, un mausoleu al Imperiului, însă pentru poporul Hamish acestea erau locuri bântuite de duhuri, populate de stafii care nu trebuiau tulburate. Doar membrii

Fundaţiei mai puneau piciorul prin coridoarele străvechi ori atingeau pereţii strălucitori din titan.

Şi chiar şi aşa, din cauza Catârului care sosise pe Trantor, totul era cât pe ce să se năruiască. Ce s-ar fi întâmplat dacă el ar fi aflat adevărul despre lumea pe care o locuise o vreme? Armele lui fizice erau cu mult mai puternice decât cele aflate la dispoziţia celei de-a Doua Fundaţii, iar armele lui mentale aproape la fel de redutabile. Necesitatea de a nu întreprinde nimic în afară de ceea ce trebuia şi înţelegerea faptului că orice şansă de a câştiga o bătălie imediată putea purta în sine germenele unui eşec de proporţii mai mari, ar fi împiedicat a Doua Fundaţie să acţioneze.

Şi dacă n-ar fi existat Bayta Darell şi acea acţiune fulgerătoare... Căci şi aceea se petrecuse fără intervenţia sau ajutorul celei de-a Doua Fundaţii.

Iar după aceea, Secolul de Aur când, într-un fel sau altul, Primii Oratori ai vremii au găsit mijlocul prin care au putut deveni activi, punând capăt carierei de cuceritor a Catârului, controlându-i în cele din urmă gândirea, iar apoi oprind chiar Prima Fundaţie atunci când *ea* a început a fi bănuitoare şi din cale afară de curioasă privind natura şi identitatea celei de-a Doua Fundaţii. Preem Palver, al nouăsprezecelea şi cel mai de seamă Prim Orator, reuşise – nu fără sacrificii îngrozitoare – să îndepărteze toate aceste primejdii şi salvase Planul Seldon.

De o sută douăzeci de ani încoace, a Doua Fundaţie era iarăşi ceea ce fusese odinioară, rămânând ascunsă într-o regiune de pe Trantor. Nu se mai ascundea de reprezentanţii Imperiului, ci de Prima Fundaţie, care era la fel de întinsă ca şi fostul Imperiu Galactic şi care dispunea de o forţă tehnologică mult mai puternică.

În căldura plăcută, Primul Orator închise ochii şi alunecă uşor în starea aceea inexprimabilă în care putea trăi experienţe halucinatorii liniştitoare, când nici nu visa, dar nici nu gândea conştient.

Se sfârşise cu atmosfera sumbră şi apăsătoare. Totul avea să fie bine. Trantor *încă* era capitala Galaxiei, pentru

că a Doua Fundaţie se afla aici, mai puternică şi mai capabilă de a controla evenimentele decât fusese vreodată în stare chiar Împăratul.

Prima Fundaţie va fi încorsetată şi dirijată şi va acţiona cum se cuvine. Chiar de-ar avea cele mai grozave nave şi arme, ea n-ar putea întreprinde nimic atâta vreme cât conducătorii ei importanţi ar fi, la nevoie, controlaţi pe cale mentală.

Iar al Doilea Imperiu se va naşte, dar nu va semăna cu primul. Va fi un Imperiu Federal, în care părţilor componente li se vor încredinţa apreciabile puteri de autoconducere, astfel încât să nu se manifeste puterea iluzorie a unui guvern militar şi centralizat, căruia, în fond, să-i lipsească autoritatea. Noul Imperiu va fi mai destins, mai suplu, mai flexibil, mai capabil de a rezista tensiunilor şi va fi întotdeauna dirijat – dar întotdeauna – de către oamenii neştiuţi ai celei de-a Doua Fundaţii. Trantor va fi în continuare capitala, mai puternică, datorită celor patruzeci de mii de psihoistorici, femei şi bărbaţi, decât fusese vreodată cu cele patruzeci şi cinci de miliarde de locuitori ai ei.

Primul Orator se trezi brusc. Soarele coborâse spre asfinţit. Îi scăpase vreun murmur? Spusese ceva cu voce tare?

Dacă a Doua Fundaţie trebuie să ştie mult şi să vorbească puţin, atunci Oratorii cârmuitori trebuiau să ştie cel mai mult şi să vorbească cel mai puţin.

Zâmbi crispat. Era atât de tentant să devină patriot trantorian şi să considere că singurul scop al celui de-al Doilea Imperiu ţintea să aducă hegemonia Trantorului. Seldon atrăsese atenţia asupra primejdiei; anticipase până şi această posibilitate cu cinci secole înainte ca aşa ceva să se poată întâmpla.

Primul Orator nu dormitase prea mult. Încă nu sosise ora audienţei lui Gendibal.

Shandess aştepta cu interes această întrevedere particulară. Gendibal era îndeajuns de tânăr ca să vadă cu ochi mai limpezi întregul Plan Seldon şi suficient de

inteligent ca să înţeleagă ceea ce alţii n-ar fi reuşit. Şi nu putea fi exclusă posibilitatea ca Shandess să desprindă ceva nou din ceea ce avea tânărul de spus.

Nimeni nu va şti vreodată cât de mult profitase Preem Palver – însuşi marele Palver – în ziua când tânărul Kol Benjoam, care nu împlinise încă treizeci de ani, venise să vorbească cu el despre căile posibile de a manipula Prima Fundaţie. Benjoam, socotit mult după aceea drept cel mai mare teoretician după Seldon, nu a scos o vorbă despre acea întâlnire în anii ce au urmat, însă a devenit cel de-al douăzeci şi unulea Prim Orator. Unii chiar atribuiau meritele mai mult lui Benjoam decât lui Palver pentru marile realizări din vremea administraţiei Palver.

Shandess se amuză gândindu-se la ceea ce ar putea să-i comunice Gendibal. Era o tradiţie ca tinerii subtili să-şi expună întreaga teorie în chiar prima fază atunci când se aflau pentru prima oară singuri faţă în faţă cu Primul Orator. Neîndoios că niciodată nu solicitau acea primă audienţă pentru ceva lipsit de importanţă, căci dacă Primul Orator socotea că erau lipsiţi de argumente serioase, asta le putea distruge întreaga carieră.

Patru ore mai târziu, Gendibal se afla în faţa lui. Tânărul nu părea stânjenit. Aştepta calm ca Shandess să înceapă discuţia.

— Orator, ai solicitat audienţă într-o problemă importantă. N-ai vrea să mi-o expui în rezumat?

Iar Gendibal vorbi rar şi calm, de parcă ar fi povestit ce mâncase la masa de prânz:

— Prim Orator, Planul Seldon este lipsit de sens!

18

Lui Stor Gendibal nu-i trebuiau dovezi din partea altora care să întărească sentimentul propriei valori. Îşi amintea că aproape întotdeauna se dovedise altfel decât alţii. Nu împlinise nici zece ani când un agent, care intuise

capacitatea lui de gândire, îl recrutase pentru a Doua Fundaţie.

După aceea, în cursul anilor de studiu, obţinuse rezultate remarcabile; fusese receptiv la psihoistorie la fel de uşor ca o navă care răspunde unui câmp gravitaţional. Psihoistoria îl atrăsese, iar el se îndreptase către ea, citind textul lui Seldon referitor la problemele fundamentale, în vreme ce alţii de vârsta lui făceau eforturi ca să înţeleagă şi să folosească ecuaţiile diferenţiale.

La cincisprezece ani intrase la Universitatea Galactică Trantor (după cum fusese rebotezată în mod oficial Universitatea Trantor), după o discuţie în cursul căreia, fiind întrebat care-i erau ambiţiile, el răspunsese hotărât: „Să devin Prim Orator înainte de a împlini patruzeci de ani.”

Nu îndrăznea să ţintească spre funcţia de Prim Orator fără pregătirea necesară. Într-un fel sau altul, dobândirea ei i se părea o certitudine, dar scopul lui era să ajungă la această învestitură în tinereţe. Chiar şi Preem Palver avusese patruzeci şi doi de ani când primise rangul.

Expresia de pe chipul examinatorului se schimbase atunci când Gendibal afirmase acest lucru, dar tânărul îşi însuşise deja psiholimbajul şi putuse interpreta acea tresărire. La fel de bine ştia, de parcă examinatorul i-ar fi dat de ştire, că în dosarul lui va apărea o scurtă menţiune, în sensul că va fi un student greu de controlat.

Păi bineînţeles!

Gendibal voia să fie greu de manipulat.

Peste două luni avea să împlinească treizeci şi unu de ani şi făcea deja parte din Consiliul Oratorilor. Trebuia să mai aştepte cel mult nouă ani până să poată deveni Prim Orator şi ştia că va reuşi. Această audienţă la actualul Prim Orator era de însemnătate crucială pentru planurile lui şi, în strădania de a lăsa o impresie deosebită, nu precupeţise niciun efort pentru a stăpâni la perfecţie psiholimbajul.

Când doi Oratori ai celei de-a Doua Fundaţii comunică, limbajul lor nu seamănă cu niciun altul din Galaxie. Este, în aceeaşi măsură, un limbaj compus atât din gesturi

evanescente şi cuvinte, precum şi din modele mentale schimbătoare, inteligibile doar lor.

Un necunoscător ar putea prinde frânturi de vorbe când şi când, dar multe idei se transmit pe calea gândului, iar aceste comunicări ar rămâne intraductibile cuiva care nu este el însuşi Orator.

Limbajul Oratorilor se bucura de avantajul rapidităţii şi al infinitelor nuanţări, dar păcătuia prin faptul că făcea aproape imposibilă ascunderea adevăratelor păreri.

Gendibal îşi cunoştea propria opinie despre Primul Orator. Simţea că acesta trecuse de piscul puterii mentale. După aprecierea lui Gendibal, Primul Orator nu anticipa şi nici nu era pregătit să facă faţă vreunei crize şi-i lipsea clarviziunea de a o depăşi dacă aceasta avea să apară cu adevărat. În ciuda bunelor intenţii şi a amabilităţii lui, el era plămada din care se întrupează dezastrul[4].

Gendibal trebuia să alunge toate acestea nu numai din cuvinte, gesturi şi expresii ale chipului, ci şi din propriile gânduri. Nu ştia în ce măsură va reuşi acest lucru, astfel ca Primul Orator să nu surprindă vreo aluzie.

Lui Gendibal îi era deopotrivă de greu să ignore sentimentele pe care Primul Orator le nutrea faţă de el. Dincolo de bonomie şi de bunăvoinţă, vizibile şi destul de sincere, Gendibal putea detecta aerul uşor distant pe care-l creau îngăduinţa şi surâsul rece şi făcu un efort de autocontrol mental pentru a nu lăsa să se simtă vreun resentiment din această pricină, iar dacă i-ar fi scăpat vreun gest, el să fie cât mai neînsemnat.

Primul Orator zâmbi şi se rezemă mai bine de spătarul jilţului. Nu-şi pusese picioarele pe birou, dar prin acest gest reuşise să lase să se întrevadă un amestec de siguranţă superioară şi amiciţie în care formalităţile sunt de prisos, ceea ce-l făcu pe Gendibal să fie nesigur în legătură cu efectul afirmaţiei lui.

[4] Parafrazare a două versuri din Furtuna (IV,1) de W. Shakespeare: „Plămadă suntem precum cea din care / Făcute-s visele”… (…) W. Shakespeare, Teatru, ELU. 1964, trad. de Leon Leviţchi *(n.t.)*

Întrucât nu fusese invitat să ia loc, Gendibal simţi zădărnicia mişcărilor şi atitudinilor prin care-ar fi putut să-şi mascheze sau să-şi alunge nesiguranţa. Era imposibil ca Primul Orator să nu înţeleagă acest lucru.

— Planul Seldon este lipsit de sens? întrebă Shandess. Ce afirmaţie ieşită din comun! Ai cercetat Întâiul Radiant în ultima vreme, Orator Gendibal?

— Îl studiez adesea, Prim Orator. E datoria mea s-o fac şi asta constituie o plăcere pentru mine.

— Studiezi, întâmplător, doar acele porţiuni care cad în sarcina ta? Îl cercetezi în detaliile microscopice, adică un sistem de ecuaţii aici, o tendinţă de reglare colo? E deosebit de important, bineînţeles, însă eu l-am socotit întotdeauna drept un exerciţiu excelent pentru a înţelege întreaga dezvoltare. Studierea Întâiului Radiant pas cu pas e utilă, însă observarea lui ca un continent te poate inspira. Ca să-ţi mărturisesc un adevăr, Orator, nici eu nu l-am mai parcurs cam de multă vreme. N-ai vrea s-o facem împreună?

Gendibal nu îndrăzni să zăbovească cu răspunsul. Trebuia să răspundă fără a se ofensa, pentru că altfel n-ar fi reuşit deloc în ceea ce-şi propusese:

— Ar fi o onoare şi o plăcere, Prim Orator.

Primul Orator apăsă pe o pârghie aflată pe o latură a biroului. În biroul oricărui Orator exista câte un Radiant, iar al lui Gendibal nu era cu nimic mai prejos decât cel pe care-l avea Primul Orator. A Doua Fundaţie devenise o societate egalitară în toate manifestările ei exterioare, mai precis, în cele neimportante. În realitate, singurul prerogativ *oficial* de care se bucura Primul Orator era acela ce rezulta din chiar titlul pe care-l purta: el vorbea întotdeauna primul.

Camera se cufundă în beznă, dar aproape instantaneu întunericul deveni clar-obscur şi sidefat. Pereţii mai lungi ai camerei căpătară o culoare crem care crescu în luminozitate şi strălucire şi într-un târziu pe perete apărură ecuaţii scrise cu caractere ordonate şi atât de mici încât abia de puteau fi citite.

— Dacă nu există vreo obiecţie, începu Primul Orator, lăsând să se înţeleagă de la sine că nici nu va fi admisă vreuna, vom reduce amplificarea pentru a putea vedea cât mai mult dintr-o singură privire.

Scrisul ordonat se micşoră până ce caracterele deveniră subţiri cât firul de păr, vagi înşiruiri întunecate pe fundalul sidefat.

Primul Orator atinse tastele unei mici console ataşată în braţul jilţului:

— Vom aduce totul înapoi, către începuturi, pe vremea lui Hari Seldon şi vom crea o mişcare înceată de înaintare. Vom segmenta şuvoiul pentru a putea vedea doar câte o decadă din dezvoltare dintr-o privire. Asta dă un sentiment minunat de scurgere a istoriei, fără a fi deranjat de detalii. Tare-s curios să ştiu dacă ai făcut asta vreodată.

— Exact în felul acesta n-am procedat, Prim Orator.

— Ar trebui s-o faci. E un simţământ unic. Te rog să observi cât de răzleţe sunt liniile negre de la început. În cursul primelor decade nu exista şansa unor alte soluţii. Punctele de bifurcaţie cresc totuşi exponenţial pe măsura trecerii timpului. Dacă n-ar fi faptul că, imediat ce este urmată o anumită ramificaţie, în viitor ar dispare o vastă reţea de alte ramificaţii, toată dezvoltarea aceasta ar deveni complet nemanevrabilă. Desigur, atunci când ne ocupăm de viitor trebuie să fim atenţi pe dispariţia căror ramificaţii ne bazăm.

— Ştiu asta, Prim Orator.

În răspunsul lui Gendibal răzbătu o notă de uşoară iritare pe care nu şi-o putu înfrâna.

Primul Orator nu acordă importanţă acestui răspuns:

— Observă, te rog, liniile şerpuitoare ale simbolurilor scrise cu roşu. Alcătuiesc un model. După toate probabilităţile, ele ar trebui să existe aleatoriu, întrucât fiecare Orator îşi câştigă locul graţie rafinamentelor pe care le adaugă Planului original. S-ar părea că, la urma urmei, nu se poate anticipa punctul în care poate fi adăugată fără probleme o astfel de corecţie ori punctul în care un Orator anume încearcă să-şi impună propriile interese sau

măiestria, şi, cu toate astea, de multă vreme am impresia că amestecul de negru, aparţinând lui Seldon, şi roşu, aparţinând Oratorilor, urmează o lege severă care depinde foarte mult de timp, dar prea puţin de alte elemente.

Gendibal urmări fascinat cum scurgerea anilor şi a liniilor subţiri scrise în negru şi roşu se împleteau într-o ţesătură aproape hipnotică. Modelul în sine nu însemna nimic. Importante erau simbolurile din care se compunea acest model.

Ici şi colo îşi făcea apariţia câte-un pârâiaş, umflându-se, ramificându-se şi devenind proeminent, apoi prăbuşindu-se în el însuşi şi dispărând, acoperit de negru sau roşu.

— Deviaţia albastră, zise Primul Orator, şi sentimentul de dispreţ pe care acesta îl stârni în mintea amândurora păru să-i unească. Trecem mereu prin situaţia asta şi vom ajunge, evident, la Secolul Deviaţiilor.

Aşa se şi întâmplă. Se putea spune cu precizie momentul în care fenomenul distrugător pe care-l reprezentase Catârul apăruse şi cuprinsese întreaga Galaxie, pentru că Întâiul Radiant se întunecă dintr-o dată din pricina pârâiaşelor albastre şi ramificate, mai multe decât puteau fi stopate până când însăşi încăperea păru să devină albastră din cauza liniilor care se îngroşau şi încărcau peretele cu o poluare din ce în ce mai strălucitoare (poluare era singurul cuvânt potrivit).

Totul crescu până într-un punct, apoi se stinse, se subţie şi liniile se adunară într-una singură vreme de un secol până să dispară cu totul. Când linia albastră se făcu nevăzută şi când Planul îşi recapătă culorile negru şi roşu, se văzu cu claritate intervenţia lui Preem Palver.

Tot înainte, înainte…

— Acesta este prezentul, remarcă Primul Orator cu o voce lipsită de griji.

Înainte, spre viitor…

Apoi apăru o îngustare într-un veritabil nod constituit din linii negre strâns întreţesute cu câteva linii roşii.

— Iată întemeierea celui de-al Doilea Imperiu, spuse Primul Orator.

Stinse Întâiul Radiant şi camera fu inundată de lumină obişnuită.

— A fost o experienţă emoţionantă.

— Într-adevăr, zâmbi Primul Orator, văd că eşti foarte precaut nespunând pe nume acestei emoţii, pe care te străduieşti, de altfel, să nu o recunoşti. Nu-i nimic. Dă-mi voie să clarific câteva lucruri. În primul rând, vei băga de seamă absenţa aproape totală a Deviaţiei Albastre după epoca lui Preem Palver, cu alte cuvinte, în ultimele douăsprezece decenii. Vei constata, de asemenea, că nu există probabilitatea apariţiei unor Deviaţii care să depăşească clasa a cincea în cursul următoarelor cinci secole. Vei mai observa că noi am început extinderea modificărilor psihoistorice de detaliu până dincolo de întemeierea celui de-al Doilea Imperiu. După cum bine ştii, Hari Seldon, deşi un geniu care şi-a depăşit cu mult epoca, nu este şi nici n-ar putea fi atoateştiutor. Noi am adus îmbunătăţiri Planului. Cunoaştem cu mult mai mult despre psihoistorie decât ar fi putut el să ştie vreodată. Seldon şi-a încheiat calculele odată cu naşterea Imperiului, iar noi am mers şi mai departe. Mi-aş permite să spun, fără intenţia de a jigni pe cineva, că Hiper Planul, care trece dincolo de momentul întemeierii celui de-al Doilea Imperiu, este în mare măsură opera mea şi mi-a adus funcţia pe care o am în prezent. Îţi spun acestea pentru a fi scutit de vorbe de prisos din partea ta. Dacă ţii seama de toate acestea, cum reuşeşti să ajungi la concluzia că Planul Seldon este lipsit de sens? Nu are niciun punct slab. Simplul fapt că a supravieţuit Secolului Deviaţiilor, cu tot respectul pe care-l datorăm geniului lui Palver, constituie cea mai sigură dovadă că Planul nu are fisuri. Tinere, unde vezi slăbiciunea care te determină să etichetezi Planul drept lipsit de sens?

Gendibal se ridică în picioare şi rămase neclintit:

— Ai dreptate, Prim Orator. Planul Seldon nu are niciun punct slab.

— Atunci, îţi retragi afirmaţia?

— Nu, Prim Orator. Slăbiciunea lui este tocmai lipsa fisurilor. Perfecţiunea lui este fatală!

19

Primul Orator îl privi impasibil pe Gendibal. Învăţase să-şi controleze expresia chipului şi se distră văzând inabilitatea lui Gendibal în această privinţă. La fiecare replică, tânărul făcea tot ce-i stătea în putinţă să-şi ascundă sentimentele, dar de fiecare dată şi le dezvăluia complet.

Shandess îl studie cu răceală. Era un tânăr slăbuţ cu puţin peste medie ca înălţime, cu buze subţiri şi mâini osoase, în veşnică agitaţie. Avea ochi negri, lipsiţi de umor, care acum păreau să ardă mocnit.

Primul Orator ştia că-i va fi greu să-l convingă să-şi schimbe părerile:

— Te exprimi prin paradoxuri, Orator.

— *Sună* ca un paradox, Prim Orator, deoarece sunt foarte multe lucruri în Planul Seldon pe care le luăm drept infailibile şi le acceptăm fără să le analizăm.

— Mai exact, ce pui la îndoială?

— Însăşi baza Planului. Ştim cu toţii că Planul nu va funcţiona dacă natura ori chiar propria lui existenţă sunt cunoscute prea multor oameni al căror viitor îl anticipează.

— Cred că Hari Seldon a înţeles acest lucru. Sunt chiar convins că a făcut din aceasta una din axiomele fundamentale ale psihoistoriei.

— El n-a anticipat Catârul, Prim Orator, şi, prin urmare, nu a putut anticipa măsura în care a Doua Fundaţie va deveni o obsesie pentru oamenii Primei Fundaţii imediat ce Catârul le evidenţiase importanţa ei.

— Hari Seldon, porni să spună Primul Orator şi după un moment se cutremură şi tăcu.

Înfăţişarea fizică a lui Hari Seldon era cunoscută tuturor membrilor celei de-a Doua Fundaţii.

Pretutindeni erau prezente reproduceri ale lui, în două sau trei dimensiuni, fotografice sau holografice, în

basorelief, şezând sau stând în picioare. Toate îl arătau în ultimii ani de viaţă. Toate înfăţişau un bătrân blajin cu chipul smochinit şi purtând semnele înţelepciunii vârstei, simbolizând chintesenţa geniului ajuns la apogeu.

Dar Primul Orator îşi aminti acum că văzuse o fotografie rară care îl înfăţişa pe Seldon tânăr. Fotografia era ignorată pentru că a concepe un Seldon tânăr însemna aproape o contradicţie în termeni. Cu toate acestea, Shandess o văzuse şi îl străfulgeră gândul că Stor Gendibal semăna extraordinar de mult cu tânărul Seldon.

Ridicol! Era exact felul de superstiţie de care sufereau toţi oamenii din când în când, oricât de raţionali ar fi fost ei. Se lăsase înşelat de o asemănare trecătoare. Dacă ar fi avut fotografia în faţă, şi-ar fi dat seama pe dată că similitudinea era înşelătoare. Şi totuşi de ce îi trecuse ideea aceasta prin minte tocmai *acum*?

Îşi reveni. Fusese o tresărire de o clipă, o rătăcire trecătoare a gândurilor, prea scurtă pentru a putea fi detectată de cineva care nu era Orator. Gendibal era liber s-o interpreteze cum voia.

— Hari Seldon, reluă el foarte hotărât, ştia bine că existau un număr infinit de probabilităţi pe care nu le putea anticipa şi tocmai din acest motiv a întemeiat a Doua Fundaţie. N-a anticipat nici apariţia Catârului, însă noi l-am recunoscut de îndată ce ne-a apărut în cale şi l-am oprit. N-am anticipat obsesia ulterioară a Primei Fundaţii în ceea ce priveşte existenţa noastră, dar am simţit-o când şi-a făcut simţită prezenţa şi am oprit-o. În legătură cu acestea, ce posibile scăpări găseşti?

— În primul rând, spuse Gendibal, obsesia Primei Fundaţii în ceea ce ne priveşte nu a încetat încă.

Se simţea o uşoară lipsă de respect în vocea lui Gendibal. Observase tremurul din vocea Primului Orator (îşi dădu seama Shandess) şi-l interpretase drept incertitudine. Acestei atitudini trebuia să i se dea riposta cuvenită.

Primul Orator interveni tăios:

— Dă-mi voie să anticipez. Sunt oameni pe Prima Fundaţie care, comparând greutăţile inimaginabile ale

primelor patru secole de existenţă cu calmul plat al ultimelor douăsprezece decenii, vor trage concluzia că aceasta nu se poate întâmpla decât dacă a Doua Fundaţie se îngrijeşte de bunul mers al Planului şi bineînţeles că ar fi îndreptăţiţi să creadă asta. Vor socoti că, la urma urmelor, a Doua Fundaţie nu a fost distrusă şi desigur vor avea dreptate să gândească astfel. De fapt, am primit rapoarte despre un tânăr de pe Terminus, capitala Primei Fundaţii, un înalt funcţionar guvernamental care este convins de toate acestea… Îmi scapă numele…

— Golan Trevize, îl ajută Gendibal. Eu am observat primul această problemă în rapoarte şi tot eu am înaintat-o către biroul tău.

— Da? făcu Primul Orator cu o politeţe exagerată. Şi cum se face că ţi-ai concentrat atenţia asupra lui?

— Unul dintre agenţii noştri de pe Terminus a trimis un raport plicticos referitor la membrii recent aleşi în Consiliul lor – o lucrare de rutină transmisă către Oratori şi pe care toţi au ignorat-o.

— Ai recunoscut un spirit contestatar, nu-i aşa?

— Câtuşi de puţin, răspunse Gendibal înfoindu-se. Părea o persoană nestăpânită căreia îi place să facă tot soiul de lucruri ridicole, o descriere care mie nu mi se potriveşte. În orice caz, am solicitat un studiu mai amănunţit. Nu mi-a trebuit mult ca să-mi dau seama că ar fi putut deveni un material uman deosebit de valoros dacă ar fi fost recrutat la o vârstă fragedă.

— Probabil, reveni Primul Orator, dar ştii că nu facem recrutări pe Terminus.

— Ştiu bine asta. În orice caz, chiar fără pregătirea pe care-o avem noi, el dovedeşte o intuiţie neobişnuită. Dar, desigur, extrem de nedisciplinată. Prin urmare, n-am fost deosebit de surprins când el a înţeles că a Doua Fundaţie încă există. Lucrul acesta mi s-a părut totuşi îndeajuns de important pentru a trimite un raport către biroul tău.

— Să înţeleg din tonul tău că au apărut elemente noi în problema asta?

— Graţie capacităţilor intuitive deosebit de dezvoltate, el a înţeles că noi existăm şi a folosit această descoperire într-un mod tipic pentru indisciplina care-l caracterizează şi, ca rezultat, a fost exilat de pe Terminus.

Primul Orator făcu ochii mari:

— Te-ai oprit brusc. Doreşti ca eu să interpretez semnificaţia. Fără a apela la computer, dă-mi voie să aplic o aproximare brutală a ecuaţiilor Seldon şi să deduc de aici că un Primar abil, capabil să bănuiască existenţa celei de-a Doua Fundaţii, preferă să nu ţină în preajmă un individ indisciplinat care e gata să strige ca să audă toată Galaxia şi astfel să avertizeze a Doua Fundaţie în legătură cu primejdia. Înţeleg că Branno cea de Bronz a socotit că Terminus se va simţi în siguranţă dacă Trevize va fi alungat de pe planetă.

— Ar fi putut să-l întemniţeze pe Trevize ori să-l asasineze fără multă vâlvă.

— După cum ştii, ecuaţiile nu sunt sigure atunci când se aplică indivizilor. Ele au valabilitate doar în cazul umanităţii luată ca masă. Prin urmare, comportamentul individual este imprevizibil şi putem presupune că Primarul, ca fiinţă umană, consideră întemniţarea, ca să nu mai vorbim de asasinat, drept un mijloc barbar şi rudimentar.

O vreme Gendibal nu spuse nimic, păstrând o tăcere elocventă, atâta cât să-l facă pe Primul Orator să-şi piardă încrederea în sine, dar să nu declanşeze o izbucnire de furie.

Calculă totul până la fracţiuni de secundă şi apoi spuse:

— Nu aceasta este interpretarea mea. Cred că Trevize reprezintă, în acest moment, partea vizibilă a celei mai grave ameninţări prin care a trecut vreodată a Doua Fundaţie de la întemeierea ei, o primejdie chiar mai mare decât Catârul!

20

Gendibal era satisfăcut. Forţa cu care-şi reprezentase punctul de vedere dăduse roade. Primul Orator nu se aşteptase la aşa ceva şi fusese luat pe nepregătite. Din acest moment, Gendibal avea să facă jocurile. Chiar dacă trecuse prin momente de cumpănă, toate îndoielile i se risipiră la următoarea remarcă a lui Shandess.

— Asta are ceva în comun cu ideea că Planul Seldon e lipsit de sens?

Gendibal jucă totul pe cartea certitudinii absolute, continuând pe un ton profesoral care să nu-i permită Primului Orator să-şi revină din starea de uimire:

— Prim Orator, noi credem din adâncul inimii că Preem Palver a fost cel care a reaşezat Planul pe făgaşul său după cumplitele absurdităţi din Secolul Deviaţiilor. Studiază Întâiul Radiant şi vei constata că Deviaţiile nu au dispărut decât la două decenii după moartea lui Palver şi că de atunci încoace nu a mai apărut nici măcar una. Meritul ar putea fi atribuit Primilor Oratori de după Palver, dar acest lucru mi se pare improbabil.

— Improbabil? Să admitem că niciunul dintre noi nu l-ar fi putut egala pe Palver, dar… de ce improbabil?

— Prim Orator, îmi permiteţi să demonstrez? Folosind matematica psihoistorică, pot arăta cu claritate că şansele de dispariţie totală a Deviaţiei sunt infinit de mici pentru ca acest lucru să se fi petrecut printr-o intervenţie a celei de-a Doua Fundaţii. Poţi să mă întrerupi dacă nu ai timp sau dacă nu eşti dispus să asculţi o demonstraţie care ţi-ar solicita o jumătate de oră de atenţie încordată. Ca o alternativă, aş putea solicita o întrunire în plen a Mesei Oratorilor pentru a-mi susţine punctul de vedere. Dar pentru mine asta ar însemna o pierdere de vreme şi multe controverse neplăcute.

— Da, şi o posibilă ştirbire a prestigiului meu. Demonstrează-mi acum. Dar te avertizez, şi Primul Orator făcu un efort eroic pentru a-şi recăpăta stăpânirea de sine,

dacă ceea ce vei susţine va fi lipsit de orice valoare, nu vei scăpa uşor.

— Dacă părerea mea se va dovedi stupidă, spuse Gendibal, cu o mândrie neascunsă care o domina pe a celuilalt, vei primi demisia mea pe loc.

Totul dură, de fapt, cu mult peste jumătate de oră, pentru că Primul Orator, cu o îndârjire aproape sălbatică, puse la îndoială raţionamentele matematice.

Gendibal economisi mult timp folosind cu îndemânare Micro-Radiantul său. Dispozitivul, care putea localiza holografic orice porţiune din vastul Plan, şi căruia nu-i trebuia nici ecran pentru protecţie şi nici consolă pentru birou, fusese introdus în uzul curent cu numai un deceniu în urmă, dar Primul Orator nu deprinsese încă arta de a-l manevra. Gendibal cunoştea acest lucru. Iar Primul Orator ştia că Gendibal era în temă.

Gendibal agăţă dispozitivul de degetul mare al mâinii şi degetele ce-i rămăseseră libere jucară pe taste la fel ca pe un instrument muzical cu clape (scrisese chiar o mică lucrare privind această analogie).

Ecuaţiile pe care Gendibal le extrase (şi le găsi cu o uşurinţă dezarmantă) se mişcau încoace şi încolo şerpuind, şi însoţind comentariile sale. Putea obţine definiţii, dacă era necesar, stabili axiome, produce diagrame atât bi- cât şi tridimensionale (ca să nu mai menţionăm proiecţii ale relaţiilor multidimensionale).

Comentariul lui Gendibal era limpede şi precis, şi convins, Primul Orator abandonă jocul.

— Nu-mi amintesc să fi văzut vreo analiză de acest fel. Cui îi aparţine ideea?

— Mie, Prim Orator. Am publicat elementele matematice de bază pe care le presupune.

— Foarte ingenios, Orator Gendibal. Aşa ceva te va promova în cursa pentru postul de Prim Orator, în caz că voi muri… sau mă voi retrage.

— Nu la asta m-am gândit când am proiectat programul, Prim Orator, dar pentru că nu întrevăd posibilitatea de a fi crezut, îmi retrag afirmaţia. M-am *gândit* la această situaţie

şi sper că *voi fi* Prim Orator, pentru că cel ales pentru un asemenea post *trebuie* să urmeze un procedeu pe care numai eu îl înţeleg limpede.

— Da, reveni Primul Orator, lipsa de modestie poate fi foarte periculoasă. Ce procedeu? Probabil că şi actualul Prim Orator l-ar putea urma. Dacă sunt prea bătrân pentru a face acest salt creator, cred că nu m-am ramolit într-atât încât să nu fiu în stare să urmez şi să înţeleg instrucţiunile pe care mi le-ai da.

O capitulare elegantă şi, destul de surprins, Gendibal constată că nutrea un sentiment din ce în ce mai cald faţă de mai vârstnicul său interlocutor pe măsură ce înţelesese că exact aceasta era intenţia Primului Orator.

— Îţi mulţumesc, Prim Orator, pentru că voi avea mare nevoie de ajutorul tău. N-aş putea să-i conving pe membrii Mesei fără susţinerea ta înţeleaptă. (La eleganţă se răspunde cu eleganţă.) Presupun, deci, că ai înţeles deja din demonstraţia mea că este imposibil ca Secolul Deviaţiilor să fi fost corectat graţie politicii noastre sau ca toate Deviaţiile să fi încetat de atunci încoace.

— Mi-e clar acest lucru, zise Primul Orator. Dacă aceste calcule matematice sunt corecte, atunci ar fi trebuit să anticipăm cu un grad variabil de certitudini şi reacţiile unor grupuri mici de oameni, chiar ale unor indivizi, pentru ca Planul să fi revenit la cursul firesc, aşa cum s-a întâmplat de altfel, şi pentru ca în prezent el să funcţioneze perfect, aşa după cum lasă impresia.

— Întocmai. Întrucât matematica psihoistoriei nu permite aşa ceva, Deviaţiile n-ar fi trebuit să dispară ba, dimpotrivă, era cazul ca ele să-şi facă simţită prezenţa. Înţelegi, aşadar, ce gândeam atunci când am afirmat că punctul slab al Planului Seldon este însăşi perfecţiunea lui.

Primul Orator începu să vorbească animat:

— Ori Planul Seldon posedă Deviaţii, ori e ceva în neregulă în relaţiile tale matematice. Întrucât trebuie să recunosc că Planul Seldon nu a pus în evidenţă Deviaţii de mai bine de un secol, rezultă că ceva nu merge în partea de

matematică, numai că eu n-am constatat nici erori, nici judecăţi greşite.

— Rău faci, interveni Gendibal, că excluzi o a treia soluţie. Planul Seldon nu prezintă Deviaţii şi, cu toate acestea, relaţiile matematice prin care am demonstrat că lipsa Deviaţiilor este imposibilă sunt corecte.

— Nu prea înţeleg cea de-a treia soluţie.

— Să presupunem că Planul Seldon este controlat cu ajutorul unei metode psihoistorice atât de avansate încât reacţiile unor grupuri umane mici – poate chiar ale unor indivizi – pot fi anticipate: o modalitate pe care noi, a Doua Fundaţie, nu o posedăm. Atunci şi *numai* atunci, calculele mele vor anticipa că Planul Seldon nu va suferi defel din cauza Deviaţiilor!

O vreme (potrivit standardelor de pe a Doua Fundaţie), Primul Orator ramase îngândurat. Apoi spuse:

— Judecând după expresia ta, nu există vreo metodă psihoistorică avansată care să ne fie cunoscută. Dacă nici eu, nici tu nu avem cunoştinţă de aşa ceva, sunt foarte puţine şanse ca vreun alt Orator sau grup de Oratori să fi dezvoltat o asemenea micropsihoistorie, dacă o pot numi astfel, şi să o fi ţinut ascunsă faţă de restul membrilor Mesei. De acord?

— Da.

— Atunci fie că analiza ta este greşită, fie că micropsihoistoria se află în mâinile unui grup din afara celei de-a Doua Fundaţii.

— Exact, Prim Orator, aşa trebuie să stea lucrurile.

— Poţi demonstra adevărul unei asemenea afirmaţii?

— În mod formal nu pot, dar să ne gândim. N-a existat deja o persoană care să poată afecta Planul Seldon prin atenţia ce s-a acordat unui individ?

— Presupun că te referi la Catâr.

— Da, bineînţeles.

— Era inevitabil ca el să producă perturbaţii. Problema ce-o avem în faţă este că Planul Seldon funcţionează prea bine, cu mult mai aproape de perfecţiune decât rezultă din relaţiile matematice. Ar fi nevoie de un Anti-Catâr, adică o

persoană la fel de capabilă să răstoarne Planul ca şi Catârul, dar care să acţioneze dintr-un motiv opus, introducând perturbaţii, nu pentru a da Planul peste cap, ci pentru a-l face perfect.

— Exact, Prim Orator. Îmi pare rău că nu mi-a venit mie în minte expresia asta. Ce a fost Catârul? Un mutant. Dar de unde a venit? Cum de-a devenit astfel? Nimeni nu are vreo idee. Ar mai putea fi şi alţii ca el?

— Evident că nu. Singurul lucru care se cunoaşte cu certitudine despre Catâr se referă la sterilitatea lui. De aici şi numele. Sau crezi cumva că e vorba de un mit?

— Nu mă refer la descendenţii Catârului. Nu s-ar putea ca acest Catâr să fi fost un membru cu un comportament aberant a ceea ce este sau, mai exact, a devenit acum – grupul apreciabil de oameni posedând puteri similare cu ale Catârului şi care din motive numai de ei ştiute, nu perturbează Planul Seldon ci, dimpotrivă, îl sprijină?

— Dar, pentru numele Galaxiei, de ce l-ar sprijini?

— Dar *noi* de ce-o facem? Şi noi plănuim un al Doilea Imperiu în care noi vom lua hotărârile sau, mai precis, descendenţii noştri intelectuali. Dacă un alt grup sprijină Planul mai eficient decât noi, nu se poate ca ei să lase în seama noastră luarea hotărârilor. *Ei* vor hotărî, dar care va fi ţelul final? N-ar fi cazul să încercăm să aflăm în ce fel de Imperiu vor să ne arunce?

— Şi cum ţi-ai propus să afli?

— Ei, bine, Primarul Terminusului de ce l-a exilat pe Trevize? Procedând astfel, ea permite unei persoane potenţial periculoase să se deplaseze liber prin Galaxie. Nu pot crede că face asta din motive umanitare. Istoric vorbind, cârmuitorii Primei Fundaţii au acţionat întotdeauna în mod realist, ceea ce de obicei înseamnă că au făcut abstracţie de „moralitate”. Unul dintre eroii lor, Salvor Hardin chiar dădea sfaturi *contrare* moralei. Nu, nu cred că Primarul a acţionat sub constrângerea unor agenţi ai Anti-Catârului, ca să folosesc expresia ta. Cred că Trevize a fost recrutat de aceştia şi bănuiesc că reprezintă vârful de lance al marelui pericol care ne paşte. Un pericol de moarte.

— Pe numele lui Seldon, spuse Primul Orator, s-ar putea să ai dreptate. Dar cum vom reuşi să-i convingem pe membrii Mesei de existenţa acestei primejdii?

— Prim Orator, nu-ţi subestima calităţile.

6. Pământul

21

Trevize era înfierbântat şi iritat. El şi Pelorat se aflau în mica sufragerie şi tocmai terminaseră masa de prânz.

— Suntem în spaţiu doar de două zile, spuse Pelorat, şi mă simt în largul meu, deşi mi-e dor de aer proaspăt şi curat, de natură şi de multe altele. Ciudat! Nici nu băgam în seamă toate acestea atunci când le aveam la îndemână. Bine totuşi că am la mine o întreagă bibliotecă sau, mai precis, ceea ce este important. Şi acum nici nu-mi mai este teamă de spaţiu. Uimitor!

Trevize îşi drese glasul şi făcu un gest evaziv. Gândurile îi erau în cu totul altă parte.

Pelorat continuă imperturbabil:

— Departe de mine ideea de a te supăra, Golan, dar am impresia că nu mă asculţi. N-aş putea susţine că sunt un om deosebit de interesant, ci mai degrabă pisălog. Pari preocupat de cu totul alte probleme. Avem necazuri? Poţi să-mi spui fără menajamente. Nu c-aş putea face mare lucru, dragul meu prieten, dar te asigur că nu voi intra în panică.

— Necazuri?

Trevize părea să fi lăsat deoparte gândurile ce-l frământau şi se încruntă uşor.

— Mă refer la navă. E un model nou, aşa că-mi închipui că s-ar fi putut întâmpla ceva rău. (Şi spunând acestea, Pelorat îşi îngădui să zâmbească nesigur.)

Trevize scutură hotărât din cap:

— Ce prostie din partea mea să te las pradă nesiguranţei, Janov. Nava nu are nimic. Funcţionează perfect. Numai că eram în căutarea unui hiperreleu.

— Aha, înţeleg. Adică, nu prea pricep. Ce este acela un hiperreleu?

— Păi, să-ţi explic, Janov. Eu sunt în legătură cu Terminus. Mai precis, pot lua legătura oricând cu Terminus, iar cei de acolo pot comunica cu noi. Ei cunosc situarea în spaţiu a navei prin observarea traiectoriei ei. Şi chiar dacă n-ar face asta, ne-ar putea detecta cercetând spaţiul apropiat şi căutând o masă care să indice prezenţa unei nave sau a unui meteorit. Dar ar mai detecta şi un model energetic, iar acesta i-ar ajuta să deosebească nu numai o navă de un meteorit, ci chiar să identifice o navă anume, pentru că nu toate navele utilizează energia în mod identic. Într-un fel, modelul nostru rămâne caracteristic, indiferent ce instrumente sau aparate electrice folosim sau nu. Desigur se poate întâmpla ca nava să fie necunoscută, dar dacă e vorba de o navă al cărui model energetic este cunoscut pe Terminus – ca în cazul nostru – ea poate fi identificată imediat după detectare.

— Golan, mi se pare că progresul civilizaţiei nu-i altceva decât un exerciţiu de îngrădire a intimităţii.

— S-ar putea să ai dreptate. Totuşi, mai devreme sau mai târziu, va trebui să ne mişcăm prin hiperspaţiu, altfel vom fi condamnaţi să rămânem pentru tot restul vieţii la un parsec, cel mult doi, depărtare de Terminus. Dacă-i aşa, nu vom putea porni în călătorie interstelară. Pe de altă parte, în trecerea prin hiperspaţiu, suferim o discontinuitate în spaţiul obişnuit. Trecem de aici până dincolo – şi când spun dincolo, mă refer la o distanţă de sute de parseci uneori – într-o fracţiune de timp trăit. Ne trezim deodată la o distanţă enormă faţă de locul iniţial, pornind într-o direcţie care este greu de anticipat şi, practic, nu mai putem fi detectaţi…

— Înţeleg. Aşa e.

— … decât dacă la bord este instalat un hiperreleu. Hiperreleul transmite un semnal prin hiperspaţiu – un

semnal caracteristic acestei nave – iar autorităţile de pe Terminus ştiu tot timpul unde ne aflăm. După cum vezi, cu asta am răspuns la întrebarea ta. N-ar exista niciun loc din Galaxie unde să ne putem ascunde şi oricâte Salturi am face prin hiperspaţiu tot n-am scăpa nedetectaţi.

— Golan, dar lămureşte-mă şi pe mine, spuse Pelorat fără grabă, nu avem nevoie de protecţia Fundaţiei?

— Ba da, Janov, dar numai când cerem noi aşa ceva. Spuneai mai devreme că progresul civilizaţiei înseamnă îngrădirea intimităţii. Ei, bine, eu nu vreau să fiu atât de evoluat. Vreau libertatea de a călători după voia mea, fără a fi detectat, până când voi avea nevoie de protecţie. Aşa că m-aş simţi mai bine, cu mult mai bine, dacă *n-ar exista* un hiperreleu la bord.

— Golan, ai găsit aşa ceva?

— Nu, încă nu. Dacă l-aş găsi, poate-aş reuşi să-l fac inoperant.

— Dacă l-ai vedea ai putea să-l recunoşti?

— Asta-i una din probleme. S-ar putea întâmpla să nu-l recunosc. În general, ştiu cum arată un hiperreleu şi mai ştiu şi cum să testez un obiect cu înfăţişare dubioasă, numai că nava e un model de ultimă oră, proiectat pentru misiuni speciale. S-ar putea ca hiperreleul să fi fost încorporat în proiectarea generală în aşa fel încât prezenţa lui să nu bată la ochi.

— Pe de altă parte, poate că nici nu există aşa ceva şi de aceea nu l-ai descoperit.

— Nu îndrăznesc să presupun asta şi nici nu mă încântă ideea de a efectua un Salt până nu aflu.

Pelorat părea lămurit:

— Nu-mi explicam sentimentul că parcă am pluti în derivă. Chiar mă întrebam de ce n-am făcut un Salt. Am auzit despre Salturi, să ştii. Ca să fiu cinstit, ideea m-a cam speriat, şi-mi făceam gânduri c-o să-mi ordoni să mă leg de scaun, să iau vreo pastilă sau ceva de felul ăsta.

Trevize îşi îngădui un zâmbet:

— Nu-i nevoie să te alarmezi. Asta se făcea odinioară. Pe o navă ca asta, laşi totul în seama computerului. Îi

transmiţi instrucţiuni, iar el face restul. Nici nu ţi-ai da seama că se petrece ceva neobişnuit dacă n-ai observa că imaginea spaţiului s-ar schimba brusc. Dacă ai văzut vreodată o proiecţie de diapozitive, ştii ce se întâmplă când un diapozitiv este proiectat în locul altuia. Cam aşa e şi cu Saltul.

— Vai de mine! Şi chiar nu simţi nimic? Ciudat! Sunt cam dezamăgit.

— Eu *nu* am simţit niciodată ceva anume, iar navele pe care m-am aflat nu erau atât de perfecţionate ca a noastră. Dar nu numai din cauza hiperreleului n-am efectuat Saltul. Trebuie să ne mai îndepărtăm puţin de Terminus şi de soarele lui. Cu cât ne aflăm mai departe de orice corp ceresc cu masă mare, cu atât e mai uşor să controlezi Saltul şi să reintri în spaţiu exact pe coordonatele pe care ţi le-ai propus. În cazuri extreme, poţi risca un Salt când te afli doar la două sute de kilometri de suprafaţa unei planete şi să crezi orbeşte că vei avea norocul ca totul să se termine cu bine. Întrucât în Galaxie există mai mult spaţiu liber decât ocupat, te poţi baza pe şansă. Iar în limite rezonabile, cu toate astea, există oricând posibilitatea ca factorii neprevăzuţi să provoace reintrarea la distanţă de câteva milioane de kilometri de o stea mare sau chiar în miezul Galaxiei, iar în cazul acesta te faci scrum cât ai clipi. Cu cât eşti mai departe de mase cereşti, cu atât scade probabilitatea apariţiei acestor factori şi a incidentelor nedorite.

— Dacă aşa stau lucrurile, îţi recomand să fii prevăzător. Nu ne zoreşte nimeni.

— Exact. Mai ales că ţin morţiş să descopăr hiperreleul înainte de a face vreo manevră. Ori măcar să mă conving că nu avem aşa ceva la bord.

Trevize păru să se lase din nou furat de visare şi Pelorat, ridicând puţin glasul pentru a-i abate gândurile de la problema care nu-i dădea pace, întrebă:

— Cât timp mai avem?

— Poftim?

— Voiam să spun, când ai face Saltul dacă hiperreleul nu te-ar preocupa atât de mult, dragul meu prieten?

— La viteza actuală şi la traiectoria pe care o urmăm, aş zice că în a patra zi a călătoriei. Voi afla momentul optim cu ajutorul computerului.

— Atunci îţi mai rămân două zile pentru căutări. Pot să-ţi dau o sugestie?

— Te rog.

— În munca mea, foarte diferită de a ta, desigur, dar putem generaliza, am descoperit că dacă te concentrezi prea intens asupra unei anume probleme, există riscul de a da greş. Mai bine o laşi deoparte şi discuţi despre cu totul altceva, iar subconştientul, despovărat de încordare, s-ar putea să-ţi ofere soluţia problemei.

Pentru o clipă, Trevize îl privi agasat, apoi râse:

— Chiar, de ce nu? Spune-mi, Profesore, ce ţi-a stârnit interesul pentru Pământ? Cum de-ai ajuns la ideea asta bizară a existenţei unei planete de pe care a pornit umanitatea?

— Ehei! făcu Pelorat şi clătină din cap, auzind cuvântul care-i trezea atâtea amintiri. E mult de-atunci. Mai bine de treizeci de ani. În colegiu mă bătea gândul să devin biolog. Mă interesa în mod deosebit, variaţia speciilor pe diferite lumi. Variaţia, după cum ştii, dar bănuiesc că n-ai de unde, aşa că sper să nu te superi dacă-ţi spun, este foarte mică. Toate formele de viaţă din întreaga Galaxie – cele pe care le cunoaştem în prezent, mai precis – au în comun o structură chimică bazată pe apă, proteine şi acid nucleic.

— Eu am urmat colegiul militar, unde se punea mare preţ pe nucleonică şi gravitică, dar nu m-am specializat în domeniile astea. Oricum, am idee despre bazele chimice ale vieţii. Ni s-a predat că apa, proteinele şi acizii nucleici constituie singura bază care permite apariţia formelor de viaţă.

— Socot că asta este o concluzie nejustificată. E mai sigur să afirmi că nu s-au descoperit încă alte forme de viaţă sau, în orice caz, n-au fost recunoscute ca atare, şi gata. Surprinde mai ales faptul că speciile indigene, adică

speciile găsite doar pe o anume planetă şi pe altele nu, sunt puţine la număr. Majoritatea speciilor existente, inclusiv *Homo sapiens*, sunt distribuite pe toate sau pe majoritatea lumilor locuite ale Galaxiei şi se înrudesc foarte mult din punct de vedere chimic, fiziologic şi morfologic. Pe de altă parte, formele indigene sunt extraordinar de diferite, atât faţă de formele mai răspândite, cât şi una faţă de alta.

— Bine, şi ce importanţă are asta?

— Iată concluzia la care am ajuns; o singură lume din Galaxie, *doar una*, diferă de restul lumilor. Zeci de milioane de lumi din Galaxie, nimeni nu ştie cu exactitate numărul lor, au creat forme de viaţă. Simplă, sărăcăcioasă, fragilă – nu deosebit de variată, nu uşor de păstrat şi cu o răspândire limitată. O lume, *una singură*, a creat forme de viaţă în milioane de specii, asta-i sigur; unele dintre ele foarte specializate, înalt dezvoltate, deosebit de capabile de înmulţire şi răspândire pe arii mari, care ne includ şi pe *noi*. Suntem îndeajuns de inteligenţi pentru a construi o civilizaţie, pentru a dezvolta zborul hiperspaţial; şi pentru a coloniza Galaxia şi pentru a ne extinde în Galaxie, am dus pretutindeni multe alte forme de viaţă, forme înrudite între ele şi chiar cu noi…

— Dacă mă gândesc mai bine, spuse Trevize cu un aer aproape nepăsător, cred că e absolut normal. Mai precis, trăim într-o Galaxie umană. Dacă presupunem că totul a început pe o singură lume, atunci aceea lume ar trebui să fie diferită. Şi de ce nu? Probabilitatea ca viaţa să se dezvolte într-un mod atât de divers trebuie să fie foarte redusă – probabil de una la o sută de milioane – aşa încât s-ar putea ca totul să fi apărut pe o lume capabilă de a crea viaţă, una dintr-o sută de milioane. Una trebuia să existe.

— Dar ce a făcut ca acea lume să fie atât de diferită faţă de celelalte? întrebă Pelorat însufleţit. Care au fost condiţiile care au contribuit la unicitatea ei?…

— Probabil că şansa, pur şi simplu. La urma urmelor, fiinţele umane şi formele de viaţă pe care le-au luat cu ele există acum pe zeci de milioane de planete care pot oferi

condiţii propice vieţii, prin urmare toate acele lumi trebuie să fie destul de bune.

— Nu! După ce specia umană a evoluat, a dezvoltat o tehnologie şi s-a călit în lupta aspră pentru supravieţuire, ea a putut să se adapteze la viaţa de pe orice lume care prezenta condiţii cât de cât prielnice vieţii, ca Terminus, bunăoară? Dar poţi să-ţi imaginezi viaţă inteligentă *dezvoltându-se* pe Terminus? Când Terminus a fost ocupat pentru prima oară de fiinţe umane pe vremea Enciclopediştilor, cea mai înalt evoluată formă de viaţă vegetală era un soi de muşchi fixat pe roci; cele mai evoluate forme de viaţă animală oceanică erau de genul coralilor, iar pe uscat organisme de tipul insectelor. Noi le-am distrus aproape complet şi am populat marea şi uscatul cu peşti, iepuri şi capre, ierburi şi cereale şi arbori, şi aşa mai departe. N-am păstrat nimic din viaţa indigenă decât în grădini zoologice şi acvarii.

— Hmm! făcu Trevize.

Pelorat amuţi şi rămase cu privirea aţintită la el, apoi oftă şi constată:

— Nu prea te atrage subiectul, aşa-i? Nici nu mă miră! Oricum, cu greu aş putea găsi pe cineva care să mă asculte. Cred că eu sunt de vină. Nu reuşesc să-l fac atractiv, cu toate că *pe mine* mă interesează atât de mult.

— Ba e interesant, se dezvinovăţi Trevize. Serios. Dar la ce bun toate astea?

— Nu te intrigă faptul că din punct de vedere ştiinţific ar fi interesant să studiezi o lume care a dat naştere singurului sistem ecologic echilibrat şi înfloritor pe care l-a cunoscut Galaxia?

— Poate, dacă aş fi biolog. Dar nu sunt. Te rog să mă ierţi.

— Nu face nimic, dragă prietene. Problema e că n-am întâlnit biologi pe care să-i intereseze ideea. Îţi spuneam că voiam să-mi dau licenţa în biologie. I-am expus problema profesorului meu şi chiar şi *el* a manifestat indiferenţă. Ba încă mi-a recomandat să-mi îndrept atenţia asupra unei probleme practice. Asta m-a dezgustat într-atât, încât mi-

am luat lucrarea de licenţă la istorie, care devenise pasiunea mea încă de pe vremea adolescenţei şi-am abordat „Problema Originii” din punctul acesta de vedere.

— Asta cel puţin ţi-a dat de lucru toată viaţa, aşa că, într-un fel, trebuie să-i fii recunoscător profesorului care s-a dovedit atât de îngust la minte.

— Da, cred c-ar fi bine să privesc lucrurile şi în lumina asta, mai ales că munca mă pasionează şi nu mă oboseşte niciodată. Dar tare mult aş vrea ca problema să te preocupe şi *pe tine*. Am tot timpul impresia că vorbesc la pereţi.

Trevize izbucni într-un hohot sănătos de râs.

Chipul până atunci calm al lui Pelorat se întunecă, semn că se simţise jignit:

— De ce râzi de mine?

— Nu râd de tine, Janov, îl linişti Trevize, ci de propria mea mărginire. Şi, ca să-ţi iei o piatră de pe inimă, îţi rămân profund recunoscător. Să ştii c-ai avut dreptate.

— Ocupându-mă de originea umanităţii?

— Nu, nu de aceea… Dar şi pentru asta… De fapt, voiam să spun că ai avut dreptate când mi-ai sugerat să nu mă mai preocupe atât problema mea şi să mă gândesc la altceva. Am reuşit. În timp ce vorbeai despre modul în care a evoluat viaţa, mi-am dat seama că ştiu cum pot găsi hiperreleul, dacă există aşa ceva pe navă.

— A, despre asta era vorba?!

— Da, sigur! Asta e monomania *mea* acum. Am căutat hiperreleul acela de parcă m-aş fi aflat pe vechea navă-şcoală, studiind fiecare părticică a navei din ochi, încercând să găsesc ceva care să iasă în evidenţă. Uitasem că nava noastră e produsul a mii de ani de evoluţie tehnologică. Înţelegi?

— Nu prea, Golan.

— Avem computer la bord. Cum de-am uitat?

Porni spre camera sa, făcându-i semn cu mâna lui Pelorat să-l urmeze.

— Trebuie doar să încerc să comunic, zise el, stabilind contactul cu computerul.

N-avea decât să facă o încercare de a contacta Terminusul, care acum se afla la mii de kilometri distanţă.

Contact! Comunică! Avu senzaţia că terminaţiile nervoase se prelungesc, pornind spre depărtări cu o iuţeală uimitoare – viteza luminii, bineînţeles – pentru a stabili legătura.

Trevize avu impresia că atinge – sau, mai degrabă că simte – nu, nici asta nu era senzaţia – ci… dar, oricum, n-avea importanţă, pentru că acest simţământ nu-şi găsea echivalentul în cuvinte.

Era *conştient* de prezenţa învăluitoare a Terminusului şi, deşi distanţa dintre el şi planetă creştea cu circa douăzeci de kilometri pe secundă, legătura rămase vie de parcă planeta şi nava nu se mişcau deloc, ci le despărţeau doar câţiva metri.

Nu scoase un cuvânt. Întrerupse contactul. Testase doar *principiul* comunicării, nu voia să comunice în mod activ.

La distanţă de opt parseci, adică în imediata apropiere, potrivit standardelor Galactice, se află Anacreon, cea mai apropiată planetă mare. Pentru a transmite un mesaj prin sistemul valabil pentru Terminus şi pentru a primi un răspuns i-ar trebui cincizeci şi doi de ani.

Contactează Anacreon! Gândeşte-te la Anacreon! Imaginează-ţi-o cât mai limpede. Îi cunoşti poziţia faţă de Terminus şi faţă de miezul Galaxiei; i-ai studiat planetografia şi istoria; ai rezolvat probleme militare în care era necesar să recucereşti Anacreonul (în cazul, cu totul improbabil, că ar fi fost ocupat de vreun duşman).

O, spaţiu! Doar ai fost *pe* Anacreon.

Imaginează-ţi-l! Vizualizează-l! Vei simţi că te afli *acolo* prin mijlocirea hiperreleului.

Nimic! Terminaţiile nervoase vibrară şi nu reuşiră să ajungă niciunde.

Trevize se deconectă brusc:

— N-avem hiperreleu pe *Far Star*. Absolut sigur nu. Şi mă întreb cât timp mi-ar fi trebuit să ajung la concluzia asta dacă nu-ţi urmam sfatul.

În loc să fie şocat la aflarea acestei veşti, Pelorat radia de fericire:

— Mă bucur că ţi-am fost de ajutor. Asta înseamnă că vom face un Salt?

— Nu, vom aştepta încă două zile, pentru mai multă siguranţă. Trebuie să ne îndepărtăm de mase mari, sau ai uitat? În mod obişnuit, ţinând seama că ne aflăm pe o navă nouă, încă neîncercată, şi pe care nu o cunosc în amănunţime, probabil că voi avea nevoie de două zile ca să calculez exact procedura, mai precis, hiperpropulsia. Am totuşi senzaţia că totul va fi făcut de computer.

— Vai de noi! Am impresia că o să ne cam plictisim.

— Să ne plictisim? exclamă Trevize şi un zâmbet îi lumină chipul. Nici vorbă de-aşa ceva! Janov, vom discuta despre Pământ.

— Serios? întrebă Pelorat nevenindu-i să creadă. Încerci să-i faci pe plac unui bătrân? Frumos din partea ta. Chiar foarte frumos.

— Ei, asta-i acum! Janov, voi încerca să recuperez timpul pierdut. Ai reuşit să mă converteşti. Ca rezultat al celor spuse de tine, am înţeles dintr-o dată că Pământul devine mai important, de departe cel mai interesant şi mai acaparator lucru din întregul Univers.

22

Cu siguranţă că în momentul în care Pelorat îşi expusese punctul de vedere în legătură cu Pământul, Trevize fusese străfulgerat de o idee. Nu reacţionase imediat fiindcă n-avea în minte decât problema hiperreleului. Iar în clipa când aflase răspunsul la întrebarea care-l chinuia, *înţelesese* totul.

Probabil că cea mai cunoscută afirmaţie a lui Seldon în legătură cu cea de-a Doua Fundaţie era cea care o plasa „la celălalt capăt al Galaxiei” faţă de Terminus. Seldon dăduse chiar şi un nume acelui loc: „Capătul Stelei”.

Ideea se regăsea şi în relatarea lui Gaal Dornick[5] despre procesul desfăşurat în faţa curţii imperiale. „Capătul celălalt al Galaxiei” – acestea fuseseră chiar cuvintele pe care Seldon i le spusese lui Dornick şi din ziua aceea ele deveniseră un subiect ce dădea naştere controverselor.

Dar ce lega oare un capăt al Galaxiei de „celălalt capăt”? Era vorba de o linie dreaptă, o spirală, un cerc, sau de cu totul altceva?

Iar acum, ca într-o străfulgerare orbitoare, Trevize înţelese limpede că afirmaţia nu se referea la o linie sau la o curbă care trebuia sau putea fi trasată pe harta Galaxiei. Aluzia era cu mult mai subtilă.

Rezulta cu limpezime că Terminusul constituia un capăt al Galaxiei. Da, se afla la marginea Galaxiei – la hotarele dinspre *noi* ale Galaxiei – ceea ce atribuia un înţeles *ad litteram* cuvântului „capăt”. Era, în acelaşi timp, *cea mai nouă lume* a Galaxiei pe vremea lui Seldon, o lume pe cale de întemeiere şi care nu fiinţase încă.

În lumina acestui adevăr, unde se afla celălalt capăt al Galaxiei, adică *celălalt* hotar al Fundaţiei? Nu cumva răspunsul apărea cu limpezime: *cea mai veche lume* a Galaxiei? Şi, potrivit argumentului adus chiar de Pelorat, care nu-şi dăduse seama ce descoperire uluitoare făcuse, această lume nu putea fi alta decât Pământul. Pe Pământ trebuia căutată cea de-a Două Fundaţie.

Cu toate acestea, Seldon spusese că celălalt capăt al Galaxiei se afla la „Capătul Stelei”. Cine putea afirma că el nu vorbise metaforic? Refăcând istoria umanităţii, aşa cum procedase Pelorat, linia mergea înapoi dinspre fiecare sistem planetar, fiece stea care lumina o planetă nepopulată, spre alt sistem planetar şi altă stea de pe care sosiseră primii colonişti, iar apoi către o altă stea… până când, în cele din urmă, toate liniile se îndreptau spre acea planetă pe care se născuse umanitatea. Steaua ce-şi răsfrângea lumina asupra Pământului era „Capătul Stelei”.

Trevize zâmbi şi zise aproape rugător:

— Mai spune-mi ceva despre Pământ, Janov.

---

[5] Vezi vol. Fundaţia, partea I, cap. 6.

Pelorat clătină din cap:

— Ţi-am povestit tot ce ştiu. Pe Trantor vom afla mai multe.

— Nu, Janov, te înşeli: Nu vom descoperi nimic nou acolo. Şi ştii de ce? Pentru că nu vom pleca spre Trantor. Eu controlez nava şi te asigur că vom merge în altă parte.

Pelorat rămase cu gura căscată de uimire. Pentru o clipă, avu impresia că-şi pierduse şi graiul, apoi exclamă pierdut:

— Of, *dragă* prietene!

— Hai, vino-ţi în fire, Janov. Nu mă privi aşa. Vom descoperi *Pământul*.

— Dar numai pe Trantor puteam…

— Nu-i adevărat. Trantor e un loc unde poţi studia doar filme prăfuite, gata să se destrame şi unde chiar tu însuţi vei deveni ca ele.

— Zeci de ani am vi…

— Ai visat să găseşti Pământul.

— Şi, totuşi…

Trevize se ridică şi aplecându-se îl apucă uşor de haină pe Pelorat:

— Nu mai repeta asta, Profesore. N-are rost. Când mi-ai spus prima oară că vom căuta Pământul, şi asta a fost înainte de a urca la bord, ai afirmat că sigur îl vom găsi deoarece, şi-ţi reamintesc propriile tale cuvinte: „Am o idee excelentă.” Nici nu vreau să mai aud cuvântul „Trantor”. Vreau să ştiu care este ideea aceea.

— Dar ar trebui *confirmată*. Până acum n-a fost decât un gând, o speranţă, o posibilitate neclară.

— Foarte bine. Spune-mi şi mie despre asta!

— Nu înţelegi. Şi nici nu vrei. E un domeniu în care nimeni altcineva n-a întreprins cercetări. Nimic istoric, solid sau real. Oamenii vorbesc despre Pământ ca despre o realitate sau despre un mit. Există un milion de istorii care se bat cap în cap.

— Bine, şi ce-ai obţinut prin cercetările tale?

— Am fost silit să strâng fiece poveste sau element de aşa-zisă istorie, orice legendă sau mit obscur, ba chiar şi

literatură, adică tot ce făcea referire la numele de Pământ sau la ideea unei planete de origine. Vreme de treizeci de ani am adunat tot ce-am găsit despre fiecare planetă din Galaxie. Dacă aş putea găsi ceva mai documentat la Biblioteca Galactică de pe… Dar văd că nu mă laşi să-i mai pronunţ numele.

— Exact. Să n-aud de el. Spune mai degrabă că unul dintre aceste elemente ţi-a atras atenţia în mod deosebit şi expune-ţi motivele care te-au determinat să hotărăşti de ce acela, între atâtea altele, ar trebui să fie cel esenţial.

Pelorat clătină din cap:

— Ascultă, Golan, iartă-mă că ţi-o spun, dar vorbeşti ca un militar sau ca un politician. Nu aşa se studiază istoria.

Trevize îşi reţinu nemulţumirea:

— Atunci spune-mi tu. Mai avem două zile. Învaţă-mă.

— Nu te poţi bizui pe un mit şi nici măcar pe grupuri de mituri. A trebuit să le adun pe toate, să le analizez, să le organizez, să stabilesc simboluri pentru a reprezenta diferite aspecte ale conţinutului lor – povestiri despre condiţii atmosferice deosebite, detalii astronomice ale sistemelor planetare în comparaţie cu ceea ce există în prezent, locul de origine al eroilor culturali despre care se făceau referiri precise că nu sunt băştinaşi şi sute de alte categorii. Nu văd ce rost ar avea să le enumăr pe toate. Nu mi-ar ajunge două zile. Am lucrat mai bine de treizeci de ani, te asigur. După aceea am conceput un program de calculator care a căutat elemente comune în toate aceste mituri şi am încercat să găsesc o transformare care să elimine incompatibilităţile reale. Cu timpul, am pus la punct un model al Pământului aşa cum ar fi trebuit el să fie. La urma urmei, dacă toate fiinţele umane şi-au avut originea pe o singură planetă, ea trebuie să reprezinte unicul element comun pe care-l împărtăşeau toate miturile originare, toate basmele despre eroi culturali. Şi-acum, ai vrea să intru în detalii matematice?

— Nu acum, mulţumesc, răspunse Trevize, dar de unde ştii că matematica nu-ţi va oferi soluţii eronate? Cunoaştem cu certitudine că Terminus a fost întemeiat acum cinci

secole şi că primele fiinţe umane au sosit ca o colonie de pe Trantor, dar se adunaseră acolo de pe zeci, dacă nu cumva de pe sute de alte lumi. Cu toate astea, cineva care n-ar fi ştiut asta putea presupune că Hari Seldon şi Salvor Hardin, care nu s-au născut pe Terminus, veneau de pe Pământ şi că Trantor era în realitate un nume care-l înlocuia pe cel al Pământului.

Bineînţeles, dacă cineva ar porni în căutarea Trantorului, aşa cum arăta el pe vremea lui Seldon – adică, o lume înveşmântată cu totul şi cu totul în metal – nu l-ar putea descoperi şi atunci acesta ar fi considerat un mit imposibil (Pelorat părea încântat). Îmi retrag remarca pe care-am făcut-o mai devreme cu referire la militari şi politicieni, dragă prietene. Ai o intuiţie extraordinară. A trebuit, desigur, să institui o serie de puncte de control. Am inventat sute de falsuri bazate pe deformări ale unor evenimente istorice contemporane şi imitând mituri de tipul celor pe care le adunasem. Apoi am încercat să încorporez în model propriile mele invenţii. Una din acestea avea ca origine istoria timpurie a Terminusului. Computerul le-a respins pe toate. Asta putea să însemne pur şi simplu că îmi lipsea talentul scriitoricesc pentru a însăila ceva acceptabil, dar te asigur că mi-am dat toată strădiuinţa.

— Sunt sigur că-i aşa, Janov. Şi ce ţi-a dezvăluit acest model?

— O serie de lucruri cu grade variabile de certitudine. Un soi de portret-robot. Spre exemplu, aproximativ 90 la sută din planetele locuite din Galaxie au perioade de rotaţie cuprinse între douăzeci şi două şi douăzeci şi şase de Ore Galactice Standard. Şi…

— Janov, sper că n-ai acordat atenţie prea mare acestui aspect, îl întrerupse Trevize. Pentru ca o planetă să fie locuibilă, ea nu trebuie să se rotească prea repede, astfel încât circulaţia aerului să dea naştere unor furtuni extraordinar de violente sau prea încet, încât modelul variaţiilor de temperatură să prezinte extreme. Această proprietate rezultă de la sine. Fiinţele umane preferă să trăiască cu caracteristici adecvate şi, prin urmare, când

toate planetele locuibile seamănă una cu alta în ceea ce priveşte aceste caracteristici, se găsesc unii care afirmă: „Ce coincidenţă nemaipomenită”, când, de fapt, nu-i nici nemaipomenit, nici măcar coincidenţă.

— În realitate, reluă calm Pelorat, acesta-i un fenomen binecunoscut în ştiinţele sociale sau în fizică, bănuiesc, dar cum nu-s fizician, nu pot susţine aşa ceva. În orice caz, se numeşte „principiu antropic”. Observatorul influenţează evenimentele la care este martor prin chiar simpla observare sau prin faptul că se află în miezul lor pentru a le vedea. Dar se naşte întrebarea: Unde este planeta care a servit de model? Care planetă se roteşte exact într-o Zi Galactică Standard, adică în douăzeci şi patru de Ore Galactice Standard?

Trevize rămase pe gânduri şi-şi muşcă buzele:

— Şi crezi c-ar fi Pământul? Standardul Galactic s-ar putea baza pe caracteristicile locale ale *oricărei* lumi, nu-i aşa?

— Improbabil. Nu-i în spiritul omului. Douăsprezece mii de ani Trantor a fost capitala Galaxiei, cea mai dens populată lume vreme de douăzeci de mii de ani, şi totuşi n-a impus perioada proprie de rotaţie de 1,08 Zile Galactice Standard tuturor planetelor din Galaxie. Iar perioada de rotaţie a Terminusului este de 0,91 Z.G.S. şi noi n-o introducem cu forţa tuturor planetelor pe care le dominăm. Fiecare planetă foloseşte propriile calcule în sistemul propriu de Zi Planetară Locală şi, în cazul problemelor de importanţă interplanetară, transformă Ziua Planetară Locală în Z.G.S. şi invers cu ajutorul computerelor. Ziua Galactică Standard *trebuie* să-şi aibă originea pe Pământ!

— De ce neapărat acolo?

— Pe de o parte, Pământul a fost odinioară *singura* lume populată, aşa că îţi mod normal, pe măsură ce se populau alte lumi, ziua şi noaptea de acolo trebuiau să devină şi să rămână standard din cauza inerţiei sociale. Şi atunci am obţinut modelul Pământului, care se roteşte în jurul axei sale în exact douăzeci şi patru de Ore Galactice Standard şi

care efectuează o rotaţie completă în jurul soarelui său în exact un An Galactic Standard.

— N-ar fi o coincidenţă?

Pelorat izbucni în râs:

— Acum tu vorbeşti de coincidenţe. Ai îndrăzni să pariezi că aşa ceva înseamnă coincidenţă?

— Asta-i bună, bolborosi Trevize.

— De fapt, mai sunt şi alte elemente. De pildă, o unitate arhaică de măsurare a timpului numită lună.

— Am auzit despre ea.

— Ea aproximează perioada de revoluţie a satelitului Pământului. Şi totuşi…

— Da ?

— O trăsătură destul de izbitoare a modelului o constituie faptul că satelitul menţionat este uriaş, având mai mult de-un sfert din diametrul Pământului însuşi.

— N-am auzit aşa ceva. În Galaxie nu există o planetă populată care să aibă un asemenea satelit.

— *Foarte bine*, exclamă Pelorat. Dacă Pământul este o lume unică prin specii atât de diverse şi prin evoluţia inteligenţei, atunci are nevoie şi de unicitate din punct de vedere fizic.

— Dar satelitul mare ce-ar putea avea în comun cu varietatea speciilor, cu inteligenţa şi cu restul?

— Ei, aici ai atins un punct nevralgic. Chiar că nu ştiu. Dar merită să cercetăm, nu crezi?

Trevize se ridică în picioare şi-şi încrucişă mâinile:

— Atunci care-i problema? Consultă lista planetelor locuite şi găseşte-o pe cea care are o perioadă de rotaţie şi de revoluţie de exact o Zi Galactică Standard şi respectiv de un An Galactic Standard. Şi dacă mai are şi un satelit gigantic vei afla ceea ce cauţi. Ţinând seama de afirmaţia ta că „ai o idee excelentă”, presupun că ai făcut-o deja şi că ştii care-i planeta.

Pelorat părea dezorientat:

— Nu-i chiar aşa. Am cercetat statisticile sau, mai bine zis, i-am rugat pe cei de la departamentul de astronomie s-

o facă şi, ei bine, ca să nu mai lungim vorba, nu există o asemenea lume.

Dezamăgit, Trevize se aşeză din nou:

— Dar înseamnă că toate argumentele tale s-au năruit.

— Nu tocmai.

— Ce vrei să spui cu asta? Construieşti un model cu tot felul de descrieri detaliate şi nu poţi găsi nimic să se potrivească. Atunci modelul tău e inutil. Trebuie s-o iei de la capăt.

— Ba nu. Asta înseamnă doar că statisticile care conţin planetele populate sunt incomplete. La urma urmelor, există zeci de milioane, unele obscure. De pildă, nu se deţin date precise în legătură cu populaţia a aproape jumătate din ele, iar în cazul a aproape şase sute patruzeci de mii de lumi locuite n-am găsit alte informaţii în afară de nume şi, uneori, coordonate. Unii galactografi au apreciat c-ar putea fi circa zece mii de planete locuite neincluse în liste. Se pare că acelor lumi le convine situaţia aceasta. Le ajuta să evite plata impozitelor pe vremea Epocii Imperiale.

— Precum şi-n secolele ce-au urmat, remarcă Trevize. Ar fi putut servi ca baze pentru piraţi şi, întâmplător, asta aducea venituri mai substanţiale decât un comerţ cinstit.

— Asta n-o ştiu, zise îngândurat Pelorat.

— În sfârşit, am impresia că Pământul ar trebui să fie primul pe lista planetelor populate, indiferent de ceea ce preferă locuitorii săi. Considerată prin definiţie drept cea mai veche, nu putea fi ignorată în secolele de început ale civilizaţiei Galactice. Şi odată pusă pe listă, trebuia să rămână acolo. Aici sigur nu putem invoca inerţia socială.

Pelorat avu o ezitare şi păru chinuit de-un gând:

— De fapt, există o… o planetă numită Pământ pe lista celor populate.

— Am înţeles eu greşit sau ai spus adineaori că Pământul nu figurează pe listă? întrebă Trevize privindu-l ţintă pe Pelorat.

— Nu sub numele de pământ. Există, totuşi, o planetă numită Gaia.

— Nu văd legătura. Gahyah?

— Se scrie G-A-I-A. Înseamnă „Pământ”[6].

— Janov, de ce-ar însemna Pământ şi nu altceva? Pentru mine numele ăsta n-are sens.

Pe chipul, altfel calm şi lipsit de expresie al lui Pelorat, apăru o strâmbătură:

— Nu ştiu dacă o să mă crezi, dar potrivit modului în care am analizat miturile, pe Pământ existau mai multe limbi care nu semănau una cu alta.

— Poftim?

— Aşa cum ai auzit. La urma urmei în Galaxie avem o mie de feluri de exprimare…

— În Galaxie există, desigur, variaţii dialectale, dar ele nu diferă esenţial. Şi chiar dacă înţelegerea unora presupune eforturi, vorbim cu toţii limba galactică standard.

— Asta, bineînţeles, în condiţiile călătoriei interstelare. Dar dacă o lume a rămas izolată mai multă vreme?

— Noi vorbim despre Pământ, adică o singură planetă. Ce înseamnă izolarea?

— Nu uita că Pământul e planeta de origine, unde umanitatea trebuie să fi cunoscut o viaţă primitivă pe care nici nu ne-o putem imagina astăzi. Fără călătorii interstelare, computere, tehnologie, provenind din strămoşi non-umani şi luptându-se să răzbată spre civilizaţie.

— Chiar că e ridicol!

La auzul acestor vorbe, jenat, Pelorat lasă capul în jos:

— Poate că n-are rost să discutăm despre asta, prietene. Nici n-am încercat vreodată să conving pe cineva. Asta-i greşeala mea, desigur.

— Janov, îmi cer scuze, spuse contrariat Trevize. Am vorbit fără să gândesc. Nu sunt obişnuit cu astfel de puncte de vedere. Tu ţi-ai dezvoltat teoriile de-a lungul a treizeci de ani, pe când eu le aflu pe toate dintr-o dată. Se cuvine să fii mai îngăduitor. Uite, o să-mi închipui că-i şi văd pe

[6] Gaia (Gé sau Géa) – zeiţă greacă, personificând glia fertilă, principiul născător şi subzistenţial al vieţii, divinitate duală care dăruieşte neîncetat viaţa şi îşi ia periodic totul înapoi *(n.t.)*

oamenii primitivi de pe Pământ, care vorbesc două limbi complet diferite…

— Probabil cinci sau şase, zise precaut Pelorat. Pământul trebuie să fi fost separat în câteva mase mari de uscat şi acestea n-au comunicat una cu alta de la început, iar locuitorii fiecăreia şi-au creat limba lor proprie.

— Iar pe fiecare dintre aceste porţiuni de uscat, reluă cu gravitate Trevize, de îndată ce au luat cunoştinţă despre alţii, oamenii şi-au pus „Problema Originii” şi s-au întrebat care dintre fiinţele umane s-a dezvoltat primele din alte specii inferioare.

— Tot ce se poate, Golan. Mi se pare o atitudine absolut normală.

— Iar într-una dintre limbile acelea, Gaia înseamnă Pământ. Chiar cuvântul „Pământ” provine din altă limbă.

— Bineînţeles.

— Şi dacă Galactica Standard a apărut din acea limbă în care „Pământ” înseamnă „Pământ”, dintr-un motiv sau altul, oamenii Pământului îşi numesc planeta Gaia în altă limbă.

— Exact. Înveţi repede, Golan.

— Dar am impresia că nu era nevoie să faci un mister din asta. Dacă Gaia înseamnă de fapt Pământ, în ciuda diferenţei de nume, atunci ea, potrivit argumentaţiei tale, ar trebui să aibă o perioadă de revoluţie de un An Galactic şi un satelit uriaş care se roteşte în jurul ei într-o lună.

— Da, aşa e.

— Păi atunci, îndeplineşte sau nu aceste condiţii?

— Nu pot afirma asta. În tabele nu apar astfel de informaţii.

— Zău? Janov, în cazul acesta, mergem spre Gaia ca să-i calculăm perioadele de revoluţie şi să-i vedem satelitul?

— Tare mult aş vrea, Golan, ezită Pelorat, dar din nefericire nici coordonatele nu sunt date exact.

— Vrei să spui că n-ai decât un nume şi că *asta* este excelenta ta idee?

— Tocmai de aceea vreau să vizitez Biblioteca Galactică!

— Ia stai puţin. Zici că tabelul nu dă coordonatele exacte. Alte informaţii n-ai găsit?

— Ba da, planeta apare inclusă în Sectorul Sayshell şi-n dreptul ei figurează un semn de întrebare.

— Hai, Janov, nu mai fi amărât. Vom merge spre Sectorul Sayshell şi vom găsi noi Gaia!

7. Fermierul

23

Stor Gendibal alerga cu paşi mărunţi pe drumul de ţară din preajma Universităţii. Membrii celei de-a Doua Fundaţii nu prea aveau obiceiul să se aventureze în lumea agricolă de pe Trantor. Nimeni nu le-o interzicea, desigur, iar când o făceau, nu pătrundeau prea adânc şi nici nu zăboveau multă vreme acolo.

Gendibal constituia o excepţie, şi uneori se şi întreba de ce. Mersul pe jos, fără o ţintă precisă, îi oferea prilejul de a-şi explora gândurile, iar Oratorii erau chiar încurajaţi să practice acest exerciţiu. Deopotrivă armă şi scop, mintea lor trebuia menţinută într-o stare de permanentă agerime, atât pentru atac cât şi pentru apărare.

Spre propria-i satisfacţie, Gendibal socotea că se deosebea de ceilalţi, fiindcă venea de pe o planetă mai rece şi mai masivă decât restul celor locuite. În copilărie, când fusese adus pe Trantor (datorită reţelei nevăzute pe care agenţii Fundaţiei o creaseră în întreaga Galaxie în căutare de talente), se trezise, aşadar, într-un câmp gravitaţional mai slab şi un climat încântător şi blând, aşa că i se părea normal să trăiască bucuria naturii şi a spaţiilor deschise mai deplin decât alţii.

Încă de la început devenise conştient de statura lui minusculă, subdimensionată, şi se temea că acceptarea confortului acestei lumi binecuvântate îl va moleşi, de aceea făcea exerciţii pentru îmbunătăţirea condiţiei fizice care, chiar dacă nu-l ajutaseră să capete o ţinută mai impunătoare, îl menţinuseră viguros şi rezistent la efort. Plimbările lungi şi alergatul constituiau o parte a

programului, ceea ce stârnise murmure din partea unora dintre membrii Mesei Oratorilor, însă Gendibal nu băgase în seamă micile lor răutăţi.

Îşi vedea de obiceiurile lui, în ciuda faptului că făcea parte din prima generaţie. Toţi ceilalţi se considerau a doua sau a treia generaţie, având părinţi sau bunici ca membri ai celei de-a Doua Fundaţii. Cu toţii erau mai în vârstă decât el. La ce altceva se putea aştepta?

Prin tradiţie, minţile de la Masa Oratorilor rămâneau neascunse (complet deschise, se presupunea, deşi rareori se întâmpla ca vreun Orator să nu păstreze pentru sine măcar un colţişor care, în cele din urmă tot devenea cunoscut) şi Gendibal ştia că era invidiat. Ştia la fel de bine că propria lui atitudine era de ambiţie defensivă, hipercompensatorie. Iar ei cunoşteau sentimentele lui.

În plus (gândurile lui Gendibal reveniseră asupra motivelor care-l făceau să se aventureze prin împrejurimi), îşi petrecuse copilăria pe o lume completă – întinsă şi în continuă expansiune, cu peisaje măreţe şi diversificate – şi într-o vale fertilă, înconjurată de lanţuri de munţi care lui i se păruseră cei mai frumoşi din Galaxie. Ofereau un spectacol incredibil în cursul iernilor crâncene de pe acea lume. Rememoră fosta lui lume, strălucirea şi bucuriile copilăriei, care acum îi păreau foarte îndepărtate. Deseori le visa. Cum ar fi putut să se mulţumească cu câţiva zeci de kilometri pătraţi de arhitectură antică?

Alergând, aruncă o privire dezaprobatoare în jur. Trantor era o planetă agreabilă, cu climă blândă, dar nu frumoasă şi sălbatică. Deşi era o lume agricolă, nu se bucura de fertilitate.

Aşa fusese întotdeauna. Probabil că această caracteristică, pe lângă altele, o făcuse să devină, la început, centrul administrativ al unei uniuni de planete, iar mai apoi al Imperiului Galactic. Nici nu încercase cineva să o transforme în altceva. Nu putea servi altui scop.

După Marea Devastare, rezervele enorme de oţel au contribuit la menţinerea planetei. Devenise o mină uriaşă de oţel aliat, aluminiu, titan, cupru, magneziu, toate ieftine,

pentru nenumărate lumi, înapoind în felul acesta ceea ce adunase vreme de mii de ani; risipindu-şi resursele cu o iuţeală de sute de ori mai mare decât rata iniţială de acumulare.

Rămăseseră, totuşi, uriaşe cantităţi de metal, dar acestea erau în subsol şi mai greu de obţinut. Fermierii hamish (care niciodată nu-şi spuneau „Trantorieni”, termen considerat de rău augur şi pe care membrii celei de-a Doua Fundaţii îl păstraseră pentru ei înşişi) cu greu mai puteau fi convinşi să vândă metal în continuare. Din superstiţie, neîndoielnic.

Dovadă de nerozie. Metalul de sub pământ putea să otrăvească solul şi să contribuie la scăderea fertilităţii lui. Şi totuşi, pe de altă parte, densitatea populaţiei era scăzută, iar pământul încă reuşea să asigure hrană. Şi tot se mai făceau unele vânzări de metal.

Gendibal cercetă orizontul. Din punct de vedere geologic, Trantor era o planetă vie ca mai toate celelalte, dar trecuseră cel puţin un milion de ani de la formarea lanţurilor muntoase. Zonele înalte se transformaseră în dealuri leneşe, multe dintre ele nivelate când întreaga suprafaţă a Trantorului fusese acoperită cu metal.

Spre nord, dincolo de linia orizontului, se aflau ţărmul Golfului Capital şi, mai departe, Oceanul de Est, ambele repuse în drepturi după distrugerea giganticelor bazine subterane.

Spre nord se înălţau turnurile Universităţii Galactice, ascunzând vederii Biblioteca, relativ scundă, dar întinsă pe o mare suprafaţă (precum şi subteran) şi rămăşiţele Palatului Imperial ceva mai la nord.

De pe o parte şi de alta se vedeau terenurile fermelor şi, ici şi colo, câte-o clădire. Trecu pe lângă turme de vite, capre, stoluri de păsări şi alte animale domestice crescute la fermele trantoriene, netulburate de prezenţa lui.

Gendibal se gândi în treacăt c-ar putea vedea astfel de animale pe orice lume din întinsul Galaxiei şi cu toate astea n-ar găsi două lumi care să fie aidoma. Îşi aminti de caprinele de la planeta lui natală şi de capra blândă pe care

o avusese şi pe care chiar o mulsese o dată. Erau mult mai mari şi mai greu de stăpânit decât specimenele mici cu un aer uşor înţelept aduse pe Trantor şi aclimatizate aici după Marea Devastare. Pe lumile locuite ale Galaxiei trăiau nenumărate varietăţi ale aceloraşi specii de animale, dar fiecare locuitor al acestor planete era în stare să jure că speciile de acolo erau cele mai bune producătoare de carne, lapte, ouă, lână şi câte altele.

Ca de obicei, nu se zărea niciun hamish. Gendibal trăia sentimentul că fermierii evitau să se lase văzuţi de cei pe care-i botezaseră „încruntaţi” (o deformare, probabil deliberată, a cuvântului „învăţaţi”). Din nou superstiţia.

Gendibal aruncă o privire spre soarele Trantorului. Deşi în slava cerului, căldura lui nu era înăbuşitoare. La această latitudine, vremea rămânea plăcută, iar frigul nu devenea niciodată înţepător. (Uneori, Gendibal ducea dorul muşcăturii gerului sau cel puţin aşa îşi imagina. Nu-şi revăzuse planeta natală. Şi asta pentru că nu voia să fie deziluzionat).

Îşi simţea muşchii încordându-se ritmic şi precis şi socoti că alergase îndeajuns de mult. Reveni la mers cu pas vioi respirând adânc.

Era pregătit pentru apropiata întrunire a Mesei şi pentru un ultim îndemn de a determina o schimbare a politicii, atitudine nouă, ce recunoştea pericolul crescând pe care-l reprezenta Prima Fundaţie şi nu numai ea, şi care avea să pună capăt încrederii neţărmurite dar fatale în „perfecţiunea” desfăşurării Planului. Oare când îşi vor da seama că însăşi perfecţiunea reprezenta cel mai sigur semn de primejdie?

Ştia că dacă oricare altul ar fi avansat propunerea, ea ar fi fost acceptată fără discuţii. Aşa cum stăteau lucrurile acum, ideea avea să stârnească proteste, dar cu toate astea va fi acceptată, fiindcă bătrânul Shandess îl sprijinea şi o va face în continuare. Doar nu voia să intre în cărţile de istorie ca Primul Orator sub conducerea căruia a Doua Fundaţie pierduse din putere.

Hamish!

Gendibal tresări. Percepu prelungirea unei minţi cu mult înainte de a vedea omul. Gândirea hamish, barbară şi lipsită de subtilitate, a unui fermier. Gendibal se retrase pe nesimţite, lăsând un semn aproape imposibil de detectat. Politica celei de-a Doua Fundaţii era fermă în această privinţă. Fermierii deveniseră o pavăză neştiutoare pentru a Doua Fundaţie. Pe cât posibil, trebuiau lăsaţi neatinşi.

Cei care soseau pe Trantor ca turişti sau ca neguţători nu vedeau altceva decât fermieri, plus câţiva cărturari neînsemnaţi care trăiau în trecut. Dacă fermierii ar dispărea sau le-ar fi tulburată nevinovăţia şi curăţenia de acum, savanţii ar deveni mai uşor de observat şi asta ar produce o adevărată catastrofă. (Aceasta era una din demonstraţiile clasice pe care neofiţii de la Universitate trebuiau să o dezvolte singuri. Deviaţiile care apăreau pe Întâiul Radiant când se exercitau influenţe minore asupra minţii fermierilor erau uriaşe şi surprinzătoare.)

Gendibal îl văzu. Fermier hamish, desigur, până-n vârful unghiilor, o namilă de om: înalt şi lat în spate, brunet, îmbrăcat simplu, cu braţele dezgolite, cu părul şi ochii negri, mergând cu paşi mari şi apăsaţi. Gendibal aproape că simţi izul de staul pe care-l răspândea. (Nu trebuie dispreţuit, se gândi el. Nici Preem Palver nu ezitase să joace rolul de fermier atunci când asta slujise planurilor lui. Şi încă ce fermier – scund, grăsuţ şi fără vlagă. O păcălise pe tânăra Arkady cu ascuţimea minţii lui, pentru că prin înfăţişarea fizică n-ar fi reuşit.)

Fermierul se apropia, păşind greoi, privindu-l fără teamă, şi asta-l făcu pe Gendibal să se-ncrunte. Niciun bărbat sau vreo femeie hamish nu-l privise vreodată în felul acesta. Până şi copiii se trăgeau de-o parte şi-l cercetau de la distanţă.

Gendibal nu încetini pasul. Aveau loc să treacă unul pe lângă altul, fără să se privească sau să schimbe vreo vorbă şi aşa era cel mai bine. Hotărî să nu intre în contact mental cu fermierul.

Gendibal făcu un pas lateral, dar fermierul nu-i acceptă gestul. Se opri şi se proţăpi în mijlocul drumului, îşi desfăcu braţele în lături tăindu-i calea şi zise:

— Hei! Vei fi vreun învăţat?

Oricât încercă, Gendibal nu putu să nu simtă o adiere de gâlceavă în mintea celui care-i stătea în cale. Se opri. Îi va fi imposibil să încerce să treacă pe lângă el fără să schimbe câteva cuvinte, iar asta are să fie o cazna. Obişnuit cu jocul subtil şi rapid de sunete, expresii, gânduri şi mesaje mentale care alcătuiau comunicarea dintre membrii celei de-a Doua Fundaţii, a recurge numai la combinaţii de cuvinte însemna o trudă istovitoare. Era ca şi cum ar fi încercat să disloce un bolovan folosindu-şi doar braţele şi umerii, ignorând pârghia aflată la îndemână.

Încet şi rar, eliminând cu grijă orice emoţie, Gendibal îi răspunse:

— Sunt învăţat. Da.

— Na! Tu *sunt* învăţat. Ce limbă ciudată o mai fi şi asta!? Crezi că nu văd că tu ai fi unul şi eu *sunt* unul? (Făcu o plecăciune dispreţuitoare.) Şi un' mai pui că eşti mărunţel, uscat, gălbejit, dar cu nasul pe sus.

— Ce doreşti de la mine, omule? îl întrebă Gendibal, fără să tresară.

— Numele meu a fi Rufirant. Iar ăl dinainte Karoll. Accentul hamish deveni mai apăsat. Avea un „r” gutural care părea să se rostogolească precum un bolovan din gâtlejul lui.

— Şi ce doreşti de la mine, Karoll Rufirant?

— Dar cum ţi-a fi numele, învăţatule?

— Ce contează? Poţi să-mi spui în continuare „învăţat”.

— Dacă tot te întreb, trebuia să răspunzi, învăţat cu nasul pe sus.

— Bine, numele meu este Stor Gendibal, iar acum îmi voi vedea de treaba mea.

— Şi care a fi treaba ta?

Gendibal îşi simţi părul de pe ceafă zburlindu-se. Mai erau prezente şi alte minţi. Nu era nevoie să se întoarcă pentru a şti că în spatele lui apăruseră alţi trei hamishi. Iar

undeva, la oarecare distanţă, alţii. Mirosul fermierului devenea tot mai pătrunzător.

— Treburile mele, Karoll Rufirant, sigur nu te privesc.

— Aşa zici tu? ridică Rufirant glasul. Prieteni, zice că treburile lui n-ar fi şi-ale noastre.

Răsunară râsete în spatele său, apoi se auzi o voce:

— A fi având dreptate, fiindcă treaba lui a fi răsfoitul de cărţi şi rostul coatelor, iar asta n-a fi ceva pentru bărbaţii adevăraţi.

— Oricare mi-ar fi treaba, vorbi Gendibal hotărât, o să-mi văd de drum.

— Şi cum ai s-o faci, învăţat pipernicit? îl sfidă Rufirant.

— Îmi voi vedea de drumul meu.

— Îndrăzneşti? Nu ţi-e teamă că braţul meu te va opri?

— Tu şi prietenii tăi? Sau tu singur? (apoi Gendibal se adresă în dialect hamish): Lăturaş nu ţi-e teamă?

De fapt, nu se cuvenea să-i stârnească în felul acesta, dar numai aşa putea împiedica atacul lor unit. Aşa ceva *nu trebuia* să se întâmple, căci s-ar fi dat de gol.

Reuşi. Expresia de hotărâre de pe faţa lui Rufirant se mai înmuie:

— Băiete cu carte, de-i vreunul din noi lăturaş, tu ai fi acela. Faceţi loc, prieteni. Daţi-vă-n lături şi lăsaţi-l să treacă şi vedea-vom de sunt lăturaş.

Rufirant ridică braţele şi le vântură. Gendibal nu se temea de calităţile pugilistice ale fermierului, dar exista riscul de a primi o lovitură straşnică.

Gendibal se apropie cu precauţie, acţionând cu repeziciune şi fereală asupra minţii lui Rufirant. Nu mult, doar o atingere uşoară, care să rămână imperceptibilă, dar îndeajuns pentru a-i încetini puţin reflexele. Apoi pătrunse în minţile celorlalţi, din ce în ce mai numeroşi, care începuseră să se strângă în jurul lor! Gândurile Oratorului Gendibal ţâşniră încoace şi încolo cu mare iuţeală, fără a zăbovi prea mult în mintea vreunuia pentru a lăsa vreo urmă durabilă, ci atât cât să descopere ceva ce i-ar fi putut folosi.

Se apropie atent, cu paşi felini de fermier, uşurat la gândul că niciunul dintre ceilalţi nu făcea vreo mişcare pentru a interveni.

Rufirant slobozi o lovitură pe neaşteptate, dar Gendibal o percepuse deja în mintea lui, chiar înainte ca muşchii să fi început să se contracte şi făcu un pas în lături. Lovitura vâjâi pe lângă el, cât pe-aci să-l atingă. Gendibal rămase locului, neclintit. Privitorii rămaseră cu răsuflarea tăiată.

Gendibal nu încercase nici să pareze şi nici să răspundă loviturii. N-ar fi putut bloca lovitura fără să sufere el însuşi, iar a lovi nu avea niciun rost, fiindcă fermierul i-ar fi rezistat fără probleme.

Putea doar să-l poarte de colo-colo, ca pe un taur înfuriat, silindu-l să nu-şi nimerească ţinta. Asta i-ar distruge moralul mai mult decât o ripostă hotărâtă.

Pufnind şi mugind ca o fiară, Rufirant atacă. Pregătit, Gendibal se dădu la o parte cât să-l facă pe fermier să greşească din nou. Acesta se repezi din nou, dar dădu greş.

Gendibal simţi propria respiraţie şuierătoare. Efortul fizic era redus, dar cel mental prin care încerca să controleze, fără a lua cu totul în stăpânire mintea celuilalt, îl extenua. Nu mai putea rezista mult.

Apoi, în timp ce testa cu delicateţe mecanismul de inhibare a sentimentului de spaimă la Rufirant, încercând să sporească uşor teama superstiţioasă pe care acesta o avea faţă de învăţaţi, spuse cât putu de calm:

— Acum îmi voi vedea de treburile mele.

Faţa lui Rufirant se schimonosi de furie, dar nu reacţionă pe moment. Gendibal îi simţi efortul de a gândi. Pipernicitul învăţat dispăruse ca prin minune. Gendibal simţi teama crescând, dar numai pentru o clipă…

… Căci imediat furia lui Rufirant răbufni şi alungă orice reţinere:

— Prieteni! Încruntatul a fi dansator. Mişcă repede din picioare şi-şi bate joc de cinstitele legi ale luptei hamish. Prindeţi-l! Ţineţi-l bine! Ne vom bate lovitură pentru lovitură. Îi dau voie să lovească primul. Îi fac favoarea asta.

Gendibal observă că se putea strecura printre cei ce-l înconjurau. Singura lui şansă era să creeze un coridor prin care să treacă şi să o ia la fugă, lăsând totul în seama picioarelor, plămânilor şi a abilităţii de a înmuia voinţa urmăritorilor.

Pendulă înainte şi înapoi, căutând o soluţie.

N-avea scăpare. Erau prea mulţi, iar el era constrâns să se supună regulilor vieţii de pe Trantor.

Se simţi strâns de multe braţe. Era prizonier.

Ar fi trebuit să influenţeze câteva minţi. Dar aşa ceva ar fi fost inacceptabil, iar cariera lui s-ar nărui. Şi cu toate astea viaţa – însăşi viaţa, îi era în pericol.

Cum de se-ntâmplase aşa ceva?

24

Unul dintre membrii Mesei nu venise la întrunire.

N-aveau obiceiul să-l aştepte pe cel care întârzia şi, în orice caz, Masa nu părea într-o dispoziţie prea bună, se gândi Shandess. Stor Gendibal era cel mai tânăr şi ştia foarte bine acest lucru. Se comporta, însă, ca şi cum tinereţea ar fi fost o virtute prin ea însăşi şi vârsta o scăpare sau o lipsă a celorlalţi. Ceilalţi Oratori nu-l prea iubeau pe Gendibal şi, de fapt, nici Shandess nu ţinea mult la el, însă nu aşa se punea acum problema.

Delora Delarmi îi întrerupse reveria. Chipul ei rotund şi ochii mari, albaştri, cu obişnuitul aer de nevinovăţie şi apropiere ascundea o minte strălucită (pentru toţi membrii celei de-a Doua Fundaţii, mai puţin pentru cei care ocupau aceeaşi poziţie ca şi ea), dar şi o concentrare care părea feroce.

— Prim Orator, mai aşteptăm mult? întrebă ea zâmbind. Oficial, şedinţa nu începuse, astfel că ea putu deschide discuţia, cu toate că alţii ar fi aşteptat ca Shandess să vorbească primul, potrivit dreptului acordat de titlul său.

Ignorând încălcarea etichetei, Shandess îi aruncă o privire descurajatoare:

— De obicei, nu aşteptăm pe nimeni, Orator Delarmi, dar, întrucât Masa se întruneşte tocmai pentru a-l asculta pe Orator Gendibal, se cuvine să fim îngăduitori.

— Dar unde zăboveşte, Prim Orator?

— Nu ştiu, Orator Delarmi.

Delarmi privi pe rând chipurile celorlalţi. Primul Orator şi unsprezece oratori. Doar doisprezece Oratori. Vreme de cinci secole a Doua Fundaţie îşi extinsese puterile şi îndatoririle, dar orice încercare de a mări numărul membrilor Mesei dăduse greş.

Doisprezece fuseseră şi după moartea lui Seldon, când cel de-al Doilea Prim Orator (pentru că Seldon fusese dintotdeauna considerat cel dintâi) stabilise cifra care rămăsese încă valabilă.

De ce doisprezece? Numărul se împărţea cu uşurinţă în grupuri de aceeaşi mărime. Era suficient de redus spre a permite consultări în plen şi îndeajuns de mare pentru lucrul în subgrupuri. Un număr mai mare ar fi fost neproductiv, iar unul mai mic, inflexibil.

Atât în ceea ce privea explicaţiile. De fapt, nimeni nu ştia care era motivul acestei alegeri sau de ce numărul trebuia să rămână neschimbat. Iar în cazul acesta, chiar şi a Doua Fundaţie rămăsese o sclavă a tradiţiei.

Trecând cu privirea de la un chip la altul şi cu gândul de la o minte la alta, Delarmi reuşi, într-o clipită, să răsucească pe toate feţele situaţia creată de absenţa celui mai tânăr dintre Oratori.

Se simţea satisfăcută de faptul că nimeni nu manifesta înţelegere faţă de Gendibal. Tânărul acesta avea farmecul unei centipede; aşa simţise ea mereu, şi merita un tratament pe măsură. Doar talentul şi neîntrecuta lui pricepere îi împiedicaseră pe ceilalţi să propună în mod deschis excluderea. (De-a lungul istoriei semicentenare a celei de-a Doua Fundaţii, doar doi Oratori fuseseră puşi sub acuzare, însă niciunul condamnat.)

Această absenţă de la o întrunire era o sfidare gravă la adresa Mesei şi atârna mai greu decât multe alte păcate,

iar Delarmi simţi că-i creşte inima când detectă la ceilalţi dorinţa de a-l supune judecăţii pe Gendibal.

— Prim Orator, rupse ea tăcerea, aş fi încântată să vă informez unde se află Orator Gendibal, în caz că nu ştiţi.

— Te rog, Orator.

— Cine nu ştie că acest tânăr (nu-i folosi titlul onorific, lucru pe care-l băgară de seamă cu toţii, desigur) îşi găseşte mereu de lucru printre hamishi? Nu întreb cu ce scop, dar acolo se află acum şi preocupările lui faţă de aceşti oameni par importante dacă sunt puse mai presus de interesele Mesei.

— Eu cred că se plimbă sau aleargă pentru a-şi menţine forma fizică, interveni un alt Orator.

Delarmi zâmbi din nou. Găsea o plăcere în asta. Doar n-o costa nimic:

— Universitatea, Biblioteca, Palatul şi întreaga regiune înconjurătoare ne aparţin. Cam puţin, în comparaţie cu suprafaţa planetei, dar cred că e loc suficient pentru exerciţii fizice. Prim Orator, n-am putea începe?

Primul Orator îşi reţinu un suspin. Deţinea puteri depline şi putea să mai întârzie începerea întâlnirii sau chiar să o amâne pentru o dată la care Gendibal ar fi fost prezent.

Niciun Prim Orator nu-şi putea îndeplini funcţia fără sprijinul măcar pasiv al celorlalţi Oratori căci, dacă i-ar fi iritat, n-ar fi dovedit înţelepciune. Chiar şi Preem Palver se văzuse uneori silit să intre în polemici pentru a-şi impune punctul de vedere dar, în cazul de faţă, absenţa lui Gendibal era supărătoare. Tânărul Orator ar trebui să înveţe că nu el stabilea legile.

Iar acum, ca Prim Orator, vorbi cel dintâi:

— Vom începe. Studiind datele Întâiului Radiant, Orator Gendibal a prezentat câteva deducţii uluitoare. El crede că există o organizaţie care acţionează pentru a aplica Planul Seldon mai eficient decât noi şi că face acest lucru în propriul ei folos. Prin urmare, după părerea lui, noi ar trebui să aflăm mai multe detalii, ca să ne putem apăra. Aţi fost informaţi cu toţii, iar această întrunire are rostul de a vă oferi posibilitatea de a-l audia pe Orator Gendibal, astfel

încât să putem lua o hotărâre în ceea ce priveşte politica de urmat.

De fapt, era inutil să vorbească atât de mult. Îi puteau citi gândurile, aşa că ştiau cu toţii. Dar cuvintele introductive făceau parte din ceremonial.

Delarmi aruncă o privire către ceilalţi zece care păreau împăcaţi cu ideea de a-i îngădui să-şi asume rolul de purtător de cuvânt împotriva lui Gendibal:

— Gendibal (o nouă ignorare a titlului onorific) nu ştie şi nici nu poate preciza ce sau pe cine reprezintă această organizaţie.

Exprimă această afirmaţie care nu admitea replică pe un ton aproape necuviincios, ca şi cum ar fi spus: Ţi-am analizat gândurile, nu te mai deranja să dai o explicaţie.

Primul Orator hotărî pe dată să ignore lipsa de politeţe:

— Faptul că Orator Gendibal (reluă el, evitând cu pedanterie să omită titlul şi fără să-l evidenţieze prin a-l pronunţa mai apăsat) nu ştie şi nu ne poate spune ce este cealaltă organizaţie, nu înseamnă că ea nu există. De-a lungul istoriei lor, oamenii Primei Fundaţii practic n-au avut idee despre noi şi de fapt nici acum nu ştiu mai nimic. Pui la îndoială existenţa noastră?

— Dacă suntem necunoscuţi şi totuşi existăm nu înseamnă neapărat că orice lucru trebuie să rămână necunoscut pentru a exista, spuse Delarmi şi izbucni în râs.

— Adevărat. Tocmai de aceea afirmaţia Oratorului Gendibal trebuie examinată cu deosebită atenţie. Se bazează pe deducţii matematice riguroase, pe care le-am verificat eu însumi şi vă îndemn pe toţi să vă gândiţi la ele. Nu e (şi căută o exprimare mentală care să redea cât mai bine părerile sale) chiar neconvingătoare.

— Şi acest Golan Trevize, prezent în mintea ta şi despre care nu ne spui nimic? (O nouă necuviinţă şi, de data aceasta, Primul Orator roşi imperceptibil.) Ce-i cu el?

— Orator Gendibal socoteşte că acest om, Trevize, este o unealtă – neştiutoare, probabil – a acestei organizaţii şi că nu trebuie să-l tratăm cu indiferenţă.

— Dacă această organizaţie există, insistă Delarmi aşezându-se mai comod pe scaun şi dându-şi la o parte părul cărunt care-i cădea peste ochi, şi dacă ea e atât de periculoasă prin putere şi capacităţi mentale şi rămâne ascunsă, găsiţi normal ca ea să acţioneze la lumina zilei prin intermediul cuiva atât de expus precum un Consilier exilat de Prima Fundaţie?

— Nu-i de crezut, răspunse grav Primul Orator. Şi cu toate acestea, am observat ceva deosebit de alarmant. Nu reuşesc să înţeleg.

Aproape involuntar, lăsă gândul ascuns în străfundurile minţii sale, ruşinat să şi-l facă cunoscut.

Fiecare dintre Oratori observă stratagema mentală şi, conform etichetei foarte severe, respectă sentimentul de jenă. Delarmi se supuse şi ea, dar fără convingere. Potrivit formulei obişnuite în asemenea situaţii, ea continuă: Te rugăm să-ţi faci cunoscute gândurile, întrucât înţelegem şi iertăm orice sentiment de ruşine pe care l-ai avea.

— La fel ca şi voi, reluă Primul Orator, nu înţeleg din ce motiv s-ar putea bănui că Trevize este o unealtă a celeilalte organizaţii, sau ce scop ar putea servi în caz că bănuiala se verifică. Orator Gendibal pare totuşi sigur de asta şi nu avem dreptul de a ignora valoarea potenţială a intuiţiei cuiva care a întrunit calităţi de Orator. Prin urmare, am încercat să aplic Planul la Trevize.

— La o singură persoană? întrebă încet unul dintre oratori, dar fără a-şi ascunde surprinderea, iar apoi îşi exprimă pe dată părerea de rău pentru că-şi însoţise întrebarea de un gând care echivala cu: Ce neghiobie!

— La o singură persoană, întări Primul Orator, şi ai dreptate. Ce neghiob sunt! Ştiu foarte bine că Planul nu poate fi aplicat în cazul unui individ şi nici chiar unor grupuri mici. Cu toate acestea, am fost curios. Am extrapolat Intersecţiile Interpersonale cu mult peste limitele normale, dar am procedat în şaisprezece moduri diferite şi am ales mai degrabă o zonă decât un punct. Apoi am folosit toate detaliile pe care le deţinem despre Trevize – un Consilier al Primei Fundaţii nu rămâne total neobservat – şi

despre Primarul Fundaţiei. Apoi le-am combinat la întâmplare. Făcu, o pauză.

— Şi? făcu Delarmi. Înţeleg că… Rezultatele au fost surprinzătoare?

— N-am obţinut rezultate, după cum vă şi aşteptaţi, răspunse Primul Orator. Nu se poate face nimic cu un singur individ şi totuşi,… totuşi …

— Da?

— Mi-am petrecut patruzeci de ani analizând şi am deprins să le simt cu claritate chiar *înainte* de a ajunge la etapa finală, şi rareori m-am înşelat. În cazul de faţă, cu toate că n-am obţinut o concluzie, trăiesc cu sentimentul că Gendibal a avut dreptate şi că Trevize nu trebuie ignorat.

— De ce nu, Prim Orator? întrebă Delarmi luată prin surprindere de puternicul sentiment din mintea Primului Orator.

— Mi-e ruşine pentru că m-am lăsat amăgit şi am folosit Planul într-un scop nepotrivit. Iar acum mă simt jenat pentru că sunt influenţat de ceva pur intuitiv. Şi cu toate astea, trebuie, pentru că aşa simt. Dacă Oratorul Gendibal are dreptate, dacă suntem ameninţaţi dintr-o direcţie necunoscută, cred că atunci când va veni momentul unei crize, Trevize va deţine şi va juca o carte hotărâtoare.

— Pe ce se bazează sentimentul acesta? întrebă Delarmi şocată.

Primul Orator Shandess privi neajutorat către membrii Mesei:

— Pe nimic. Matematica psihoistorică nu oferă soluţii, dar aşa am văzut eu jocul relaţiilor, am impresia că Trevize este cheia. Trebuie să ne îndreptăm atenţia asupra acestui tânăr.

25

Gendibal ştia că nu va reuşi să se întoarcă la vreme pentru a participa la întrunirea Mesei. Era foarte probabil să nu se mai întoarcă niciodată între ai săi.

Se simţea ţinut de braţe puternice şi testă cu disperare pentru a găsi o cale de a-i determina să-l elibereze.

Rufirant se proptise triumfător în faţa lui:

— Acum vei fi fiind gata, învăţatule? Lovitură pentru lovitură, pumn pentru pumn, în felul hamish. Hai dar, eşti mai mic, loveşte tu primul.

— Te va ţine şi pe tine cineva? întrebă Gendibal.

— Daţi-i drumul. Noo, noo. Numa' mâinile. Lăsaţi-i mâinile libere, dar ţineţi-l de picioare. Nu mai vreau dansuri.

Gendibal se simţi fixat de pământ. Braţele-i erau libere.

— Loveşte, învăţatule, strigă Rufirant. Dă-mi un pumn.

În acea clipă, mintea lui Gendibal le sondă gândurile şi descoperi ceva la care putea trezi un răspuns – indignarea, sentimentul de dreptate şi mila. N-avea de ales, trebuia să rişte stimularea imediată a acestor simţăminte şi apoi să improvizeze pe baza…

Dar nu mai trebui s-o facă. Nu sondase această minte care abia apăruse şi, cu toate astea, ea reacţionă exact aşa cum voia el.

Simţi deodată prezenţa unei siluete neînsemnate – scundă şi îndesată, cu părul negru încâlcit şi braţele întinse în faţă – şi o văzu apărând în goană, furioasă, îmbrâncindu-l pe fermierul hamish.

O femeie. Sumbru, Gendibal socoti că din cauza tensiunii şi îngrijorării nu simţise asta dintru început şi că ochii trebuiseră să-i confirme acest adevăr.

— Karoll Rufirant! strigă ea la fermier cu o voce ascuţită. Eşti un ticălos şi-un laş! Lovitură pentru lovitură, aici? După obiceiul hamish? Ai fi de două ori cât învăţatul. Primejdie mai mare a fi dacă m-ai ataca pe mine. Vei fi câştigând în renume bătându-l pe neajutoratul acela? Unde-a fi ruşinea, mă-ntreb? Toţi or să te arate cu degetul şi-or zice: „Uite-l pe Rufirant, cel de se bate cu copiii.” Vei fi de râsul tuturor, cred eu, şi niciun hamish cu scaun la cap n-o să mai închine un pahar cu tine şi nici o femeie întreagă la minte n-o să te urmeze.

În timp ce se apăra de loviturile ei, Rufirant încercă să potolească torentul de vorbe, răspunzând împăciuitor:

— Stai, Sura. Termină, Sura.

Gendibal îşi dădu seama că nu mai era ţinut, că Rufirant nu se mai holba furios la el, şi că gândurile tuturor nu-i mai acordau nicio atenţie.

Nici pe Sura n-o mai preocupa soarta lui; dezlănţuirea ei de furie asupra lui Rufirant o făcuse să uite de el. Revenindu-şi din uimire, Gendibal se gândi c-ar trebui să întreprindă ceva ca să împrospăteze izbucnirea aceea de furie şi să accentueze în mintea lui Rufirant sentimentul de ruşine neputincioasă, dar cu delicateţe şi pricepere, astfel încât să nu lase urme. Dar, din nou, era de prisos, căci femeia continuă:

— Daţi-vă-napoi cu toţii. Ascultaţi-mă! Şi parcă n-a fi de-ajuns că voinicosul Karoll arată ca un uriaş pe lângă costelivul acela, şi o fi nevoie de alţi cinci-şase aliaţi şi prieteni ca să-mpărţiţi ruşinea, ca să vă-ntoarceţi la fermele voastre şi să vă făliţi c-aţi stâlcit în bătaie un copil. „Eu l-am ţinut de-o mână”, o să ziceţi, iar uriaşul şi căpăţânosul Rufirant l-a făcut în fel şi chip când n-a vrut să lovească. Iar voi o să povestiţi: „Da’ eu l-am ţinut de-un picior, aşa că daţi-mi şi mie o părticică din gloria asta!” Iar matahala de Rufirant a zice: „Nu l-am putut face să stea locului, aşa că tovarăşii mei de plug l-au ţintuit, şi cu ajutorul celorlalţi şase, l-am învins.”

— Sura, îndrăzni Rufirant aproape scâncit, dar i-am spus învăţatului că poate lovi primul.

— Şi tare te mai temi tu de grozavele lovituri ale braţelor lui slăbănoage, nu-i aşa, Rufirant-găgăuţă? Hai, lasă. Dă-i drumul să plece unde are treburi iar voi, restul, duceţi-vă pe furiş acasă, şi o să aflaţi de mai sunteţi bineveniţi după asemenea voinicie. Bine a fi să speraţi că marile voastre fapte de astăzi s-or face uitate! Da’ *nu* se va-ntâmpla asta pentru că o să împrăştii vestea pretutindeni dacă mă înfuriaţi mai tare.

Plecară tăcuţi, cu capetele plecate fără a mai privi înapoi.

Gendibal îi privi cum se îndepărtau, apoi îşi întoarse ochii spre femeia îmbrăcată cu pantaloni, o bluză, purtând pantofi grosolani. Avea nasul cam mare, sâni grei (după cât putea vedea Gendibal prin bluza largă), iar braţele dezgolite îi erau musculoase. Asta însemna, deci, că femeile hamish munceau la câmp cot la cot cu bărbaţii lor.

Ea-l privi pătrunzător, ţinându-şi mâinile-n şolduri:

— Hei, învăţatule, ce-i fi zăbovind? Mergi la Palatul Învăţaţilor? Ţi-a fi teamă? Să te-nsoţesc?

Gendibal simţi mirosul de transpiraţie degajat de îmbrăcămintea ei, nu tocmai proaspăt spălată, dar în situaţia în care se afla ar fi fost cu totul necuviincios să-şi arate repulsia.

— Îţi mulţumesc, domnişoară Sura…

— Novi mi-e numele, spuse ea cu voce răguşită. Sura Novi. Poţi să-mi zici Novi. De mai mult n-a fi nevoie.

— Mulţumesc, Novi. Mi-ai fost de mare ajutor. Chiar te rog să mă însoţeşti, nu fiindcă m-aş teme, ci pentru că-mi face plăcere tovărăşia ta. Şi spunând acestea, făcu o plecăciune elegantă, de parcă ar fi salutat vreuna dintre tinerele doamne de la Universitate.

Novi se îmbujoră, ezită o clipă, apoi încercă să-i imite gestul politicos.

— Plăcerea a fi a mea, răspunse ea străduindu-se să găsească cuvintele potrivite pentru a crea impresia de bună creştere şi pentru a-şi exprima, în acelaşi timp, încântarea.

Porniră alături. Gendibal ştia bine că mersul acesta în pas domol făcea ca întârzierea lui la întrunirea Mesei să devină de neiertat, dar abia acum avea prilejul să se gândească la înţelesul celor întâmplate mai devreme şi, cu o satisfacţie răutăcioasă, hotărî să-i lase să mai aştepte.

Clădirile Universităţii se zăreau în faţa lor când Sura Novi se opri şi spuse fără convingere:

— Domnule învăţat…

Gendibal îşi dădea seama că, pe măsură ce se apropiau de clădirile cărora ea le spunea Palatul Învăţaţilor, Novi devenea tot mai politicoasă. O clipă se simţi îndemnat s-o

întrebe: „Nu cumva te adresezi costelivului acela?” dar asta ar fi ruşinat-o peste măsură.

— Da, Novi?

— A fi frumos şi bogat Palatul Învăţaţilor?

— E frumos, răspunse Gendibal.

— Am visat şi eu odată să merg la Palat şi… şi să fiu învăţat.

Privirea ei dovedea că nu-şi considera spusele drept o simplă politeţe:

— Ştiu să scriu. M-a şcolit învăţătorul. Dacă scriu scrisoare la tine, încercă ea să pară detaşată, cum o însemn ca să ajungă la tine?

— Scrii doar, Parlamentul Oratorilor, apartament 27 şi va ajunge la mine. Acum trebuie să plec, Novi.

Făcu o plecăciune şi ea încercă din nou să-l imite. Plecară fiecare în drumul său, iar Gendibal şi-o scoase din minte imediat. Se gândea, în schimb, la întrunirea Mesei, şi mai ales la Oratorul Delora Delarmi. Gândurile nu-i erau prea blajine.

8. Femeia de la fermă

26

Oratorii stăteau în jurul Mesei împietriţi în izolare mentală, de parcă – printr-un acord tacit – şi-ar fi ascuns cu toţii gândurile pentru a evita să-l insulte în mod irevocabil pe Primul Orator după cele afirmate în legătură cu Trevize. Priviră pe furiş către Delarmi şi acest gest dezvăluia multe lucruri nespuse. Între toţi Oratorii, ea era binecunoscută pentru aroganţă. Până şi Gendibal dădea dovadă, măcar din gură, de mai mult respect faţă de tradiţii şi convenţii.

Delarmi simţi semnificaţia acestor priviri şi-şi dădu seama că n-avea altceva de făcut decât să-şi asume răspunderea pentru situaţia imposibilă pe care ea însăşi o crease. De fapt, nici nu avea intenţia de a ocoli această spinoasă problemă. În întreaga istorie a celei de-a Doua Fundaţii, niciun Prim Orator nu fusese pus sub acuzare pentru analize greşite (şi dincolo de termenul acesta, pe care chiar ea îl inventase drept paravan, era vorba despre *incompetenţă* nerecunoscută). Acum, o asemenea punere sub acuzare devenea posibilă. N-avea de gând să dea înapoi.

— Prim Orator! vorbi ea rar, fără să-şi mişte buzele subţiri şi lipsite de viaţă, mai greu de distins acum din cauza palorii chipului. Chiar tu ai afirmat că n-ai dovezi palpabile care să-ţi sprijine părerea şi că matematica psihoistorică nu indică nimic. Ne ceri să luăm o hotărâre crucială pe baza unui sentiment mistic?

Primul Orator ridică ochii şi se încruntă. Era conştient de izolarea mentală a membrilor Mesei. Ştia ce înseamnă asta şi răspunse cu răceală:

— Nu vă ascund că-mi lipsesc dovezile. Nu vă prezint, însă, nici lucruri false. Ceea ce vă ofer este puternica percepţie intuitivă a unui Prim Orator cu decenii de experienţă, care şi-a petrecut o viaţă-ntreagă analizând îndeaproape Planul Seldon. Privi în jur inflexibil aşa cum n-o făcuse niciodată şi, una după alta, protecţiile mentale slăbiră şi dispărură. Delarmi renunţă ultima la această izolare, abia când Primul Orator întoarse privirea spre ea.

Cu o sinceritate dezarmantă care şterse orice urmă de alte sentimente şi gânduri, Delarmi spuse:

— Prim Orator, accept declaraţia. Cu toate acestea, socot că poate vei vrea să faci o reevaluare. Întrucât ţi-ai exprimat deja sentimentul de ruşine pentru că ai recurs la intuiţie, ai dori să nu includem în documente afirmaţiile pe care le-ai făcut, asta bineînţeles dacă, după părerea ta s-ar cuveni să…

— Care-s aceste afirmaţii ce-ar trebui şterse din documente? interveni tăios Gendibal.

Toate privirile se îndreptară spre el. Dacă izolarea lor mentală n-ar fi fost deplină în momentele cruciale dinainte, ar fi detectat apropierea lui înainte chiar ca el să ajungă la uşă.

— Orice comunicare cu exteriorul întreruptă? Nimeni nu şi-a dat seama de intrarea mea? întrebă sardonic Gendibal. Ce întrunire obişnuită! Nu veghea nimeni asupra sosirii mele sau eraţi absolut siguri că nu voi mai veni?

Această izbucnire venea ca o violare flagrantă a tuturor regulilor. Întârzierea lui Gendibal constituia o încălcare serioasă a uzanţelor. Mai grav era că intrase neanunţat. Iar a vorbi înainte ca Primul Orator să fi încuviinţat intrarea venea ca o ofensă foarte gravă.

Primul Orator se-ntoarse spre el. Toate celelalte probleme treceau acum pe planul doi. Problema disciplinei devenise de primă importanţă:

— Orator Gendibal, ai întârziat. Soseşti neanunţat. Vorbeşti. Ne poţi prezenta un motiv întemeiat care să ne împiedice să te suspendăm din funcţie pe o perioadă de treizeci de zile?

— Bineînţeles. Discutarea suspendării din funcţie nu trebuie să înceapă până nu analizăm cine a acreditat ideea că *voi întârzia* şi de ce-a făcut-o, li se adresă Gendibal pe un ton stăpânit şi glacial, dar învăluindu-şi gândurile într-o perdea de furie fără să-i pese că cineva simţea asta.

Delarmi detectă sentimentul imediat şi zise cu convingere:

— Acest om e nebun.

— Nebun? E nebună femeia care afirmă aşa ceva. Ori se simte vinovată. Prim Orator, mă adresez ţie pentru a solicita un privilegiu personal, declară Gendibal.

— Ce caracter are acest privilegiu personal, Orator?

— Prim Orator, acuz pe cineva prezent aici de tentativă de asasinat.

Atmosfera deveni explozivă când toţi Oratorii se ridicară în picioare în acelaşi timp, izbucnind într-o babilonie de vorbe, expresii şi gânduri.

Primul Orator ridică braţele încercând să-i liniştească şi strigă:

— Oratorului trebuie să i se ofere cuvântul pentru a-şi exprima punctul de vedere.

Se simţi obligat să-şi intensifice autoritatea mentală într-o manieră nepotrivită locului în care se aflau, dar nu avea de ales.

Spiritele se potoliră.

Gendibal aşteptă neclintit până când tăcerea deveni profundă atât sonor, cât şi mental, apoi începu:

— Trecând pe un drum hamish, aflându-mă la o distanţă şi deplasându-mă cu o viteză care mi-ar fi permis să ajung aici la vreme pentru a participa la întrunire, am fost oprit de câţiva fermieri şi am scăpat nebătut şi-n viaţă ca prin urechile acului. Dar şi aşa, am fost reţinut, de aceea am sosit abia acum. De la început aş dori să precizez că, de la Marea Devastare, nu cunosc niciun caz în care vreun membru al celei de-a Doua Fundaţii să fi fost tratat ireverenţios ca să nu spunem brutalizat – de către aceşti hamishi.

— Nici eu n-am auzit aşa ceva, întări Primul Orator.

— De obicei, membrii Fundaţiei nu pătrund neînsoţiţi pe teritoriul hamish, strigă Delarmi. *Singur* ţi-ai căutat-o!

— Adevărul e că m-am plimbat mereu pe teritoriul lor, reluă Gendibal. Am fost acolo de sute de ori. Cu toate astea, nimeni nu m-a acostat vreodată. Alţii nu se plimbă atât de liberi ca mine, dar nimeni nu se rupe de lume ca să devină prizonier al Universităţii. Îmi aduc aminte că Delarmi, iar apoi, ca şi cum şi-ar fi amintit titlul acesteia prea târziu, îl transformă într-o insultă mortală. Voiam să spun că şi *Oratoriţa* Delarmi a pătruns pe teritoriul hamish în câteva rânduri şi, cu toate astea, *ea* nu a fost acostată.

— Astea pentru că nu le-am vorbit niciodată prima, spuse Delarmi fixându-l cu privirea, şi am rămas la distanţă şi pentru că m-am purtat ca şi cum îmi datorau respect, au fost siliţi să mi-l acorde.

— Ciudat, se miră Gendibal, iar eu era cât pe-aci să spun că asta se datorează înfăţişării tale mai impunătoare. La urma urmei, chiar şi aici, puţini îndrăznesc să se apropie de tine. Dar spune-mi, cum se face că au găsit prilejul să mă atace tocmai azi, când trebuia să particip la o întrunire importantă a Mesei?

— Dacă nu din cauza purtării tale, atunci trebuie să fi fost o întâmplare, afirmă Delarmi. Nici măcar matematica lui Seldon n-a eliminat cu totul rolul întâmplării din evoluţia Galaxiei – ca să nu mai vorbim de evenimentele personale. Sau vorbeşti şi tu inspirat de intuiţie? (Unul sau doi Oratori scăpară mental câte-un oftat imperceptibil auzind această aluzie la adresa Primului Orator.)

— N-a fost vorba de comportarea mea. Şi nici de întâmplare. Totul s-a petrecut deliberat, insistă Gendibal.

— Cum am putea şti asta? întrebă calm Primul Orator. Simţea că trebuie să manifeste înţelegere faţă de Gendibal, ca rezultat al ultimei remarci a lui Delarmi.

— Prim Orator, nu-mi ascund gândurile. Vă voi prezenta evenimentele aşa cum mi-au rămas întipărite în memorie.

Transferul dură doar câteva momente. Primul Orator nu se putu stăpâni:

— Uimitor! Orator, te-ai comportat foarte bine în condiţii de tensiune extraordinară. Sunt de acord că hamishii s-au comportat cu totul anormal şi că s-ar cuveni să facem o investigaţie. Până atunci, însă, te rog să participi la întrunire...

— O clipă! interveni Delarmi! Ce certitudine avem că relatarea Oratorului este exactă?

Gendibal pufni iritat în faţa acestei insulte, dar îşi domoli pornirea firească într-o asemenea situaţie şi zise:

— Mintea mea e deschisă.

— Am cunoscut şi minţi deschise care nu erau sincere.

— Nici nu mă îndoiesc de asta, Orator, îi răspunse Gendibal, întrucât tu, ca şi alţii, trebuie să-ţi controlezi gândirea tot timpul. Când mintea mi-e deschisă, aşa rămâne.

— Să nu con..., începu Primul Orator.

— Prim Orator, cu scuzele cuvenite pentru întrerupere, solicit un privilegiu personal, zise Delarmi.

— Ce fel de privilegiu, Orator?

— Oratorul Gendibal a acuzat pe unul dintre noi de tentativă de asasinat, probabil instigând pe fermier să-l atace. Atâta timp cât nu retractează această acuzaţie atât eu, cât şi ceilalţi, inclusiv tu, Prim Orator, trebuie să ne considerăm ucigaşi potenţiali.

— Orator Gendibal, vrei să-ţi retragi acuzaţia? întrebă Primul Orator.

Gendibal îşi ocupă fotoliul şi lăsându-şi mâinile pe braţele lui, le strânse cu putere, de parcă ar fi vrut să le ia în stăpânire, şi spuse:

— O voi face imediat ce mi se va explica de ce un fermier hamish, căruia i s-au alăturat alţi câţiva, părea hotărât să mă reţină din drum.

— Dintr-o mie de motive, probabil, încercă Primul Orator să explice. Repet că vom investiga acest incident. Iar acum, Orator Gendibal, ca să ne putem continua discuţia, n-ai vrea să-ţi retractezi acuzaţia?

— Nu pot, Prim Orator. Am încercat minute-n şir, cât de delicat mi-a stat în putinţă, să-i cercetez mintea, căutând o

modalitate de a-i influenţa comportamentul fără să-i fac niciun rău. Şi am dat greş. Gândurilor lui le lipsea flexibilitatea pe care o aşteptam. Emoţiile lui erau orientate, fixate, parcă de o altă gândire.

— Şi crezi că vreunul dintre noi era gândirea aceea? întrebă Delarmi ironic. N-ar putea fi organizaţia aceea misterioasă care ne face concurenţă şi care, după părerea ta, e mai puternică decât noi?

— S-ar putea, încuviinţă Gendibal.

— În cazul acesta, noi, care nu aparţinem acestei organizaţii de care ai tu cunoştinţă, nu suntem vinovaţi şi ar trebui să-ţi retragi acuzaţia. Ori acuzi pe cineva că se află sub controlul ei? Sau vrei să spui că vreunul sau vreuna dintre noi nu e ceea ce pare?

— Posibil şi aşa, îi răspunse netulburat Gendibal, conştient că Delarmi încerca să-i întindă o cursă.

— S-ar părea că năzărirea ta, continuă Delarmi ajungând la capătul demonstraţiei şi pregătindu-se să tragă o concluzie, privitoare la organizaţia secretă, necunoscută, ascunsă şi misterioasă, e un coşmar provocat de paranoia. Seamănă cu închipuirea ta vecină cu paranoia, că fermierii hamish sunt influenţaţi, că Oratorii se află sub control. Sunt gata, totuşi, să urmez acest ciudat mod de gândire. Orator, care dintre cei prezenţi aici e controlat? Eu, poate?

— Cred că nu, Orator. Dacă ai încerca să scapi de mine, nu ţi-ai arăta ostilitatea în mod deschis.

— O dublă dedublare, poate? sugeră Delarmi, jubilând. Asta ar fi o concluzie obişnuită în cazul imaginaţiei paranoice.

— S-ar putea. Ai mai multă experienţă decât mine în astfel de probleme.

Oratorul Lestim Gianni îl întrerupse iritat:

— Ascultă, Orator Gendibal, dacă o exonerezi pe Orator Delarmi, atunci acuzaţia împotriva noastră rămâne valabilă. Ce motive ar fi avut *vreunul* dintre noi să te împiedice să participi la această întrunire sau să te vrea mort?

Gendibal răspunse pe dată, de parcă ar fi aşteptat această întrebare:

— Când am intrat, subiectul în curs de dezbatere era omiterea din documente a unor informaţii făcute de Primul Orator. Eu n-am avut prilejul să le aud. Aş vrea să le aflu şi cred că după aceea vă voi comunica motivul pentru care am fost reţinut.

— Pe baza intuiţiei şi a utilizării diferite a matematicii psiho-istorice, afirmasem că întregul viitor al Planului s-ar putea bizui pe Golan Trevize, exilat de către Prima Fundaţie, iar Orator Delarmi şi ceilalţi au exprimat obiecţiuni serioase, explică Primul Orator.

— Îi priveşte pe Oratori ce părere au, interveni Gendibal. În ceea ce mă priveşte, aprob această ipoteză. Trevize este cheia. Exilarea lui foarte precipitată mi se pare prea ciudată pentru a fi nevinovată.

— Orator Gendibal, vrei să dai de înţeles că Trevize sau cei care l-au exilat sunt manipulaţi de această organizaţie misterioasă? Oare toată lumea este controlată, cu excepţia ta şi a Primului Orator?

— Nu merită să răspund acestor provocări. Permiteţi-mi, în schimb, să vă întreb dacă vreunul dintre Oratorii prezenţi ar dori să-şi exprime acordul faţă de cele exprimate de Primul Orator şi de mine. Bănuiesc că aţi citit dezvoltarea matematică pe care v-am distribuit-o cu acordul Primului Orator.

Nimeni nu-i răspunse.

— Repet întrebarea, reluă Gendibal. A citit-o cineva?

Aceeaşi tăcere.

— Prim Orator, acum ai explicaţia reţinerii mele, conchise Gendibal.

— Dorim o formulare mai clară, spuse Primul Orator.

— Aţi exprimat ideea că va trebui să ne ocupăm de Trevize, ceea ce reprezintă o iniţiativă importantă în politica noastră şi dacă Oratorii au citit prezentarea mea, ei şi-au dat seama, în linii mari, la ce face aluzie. Dacă, totuşi, ei ar fi dezaprobat în unanimitate propunerea ta, atunci, prin blocarea puterii de decizie, n-ai fi realizat nimic. Dacă te-ar fi sprijinit măcar unul dintre Oratori, atunci ai fi putut pune în aplicare noua politică. Cei ce-au citit lucrarea mea

ştiau că eu eram acel mic aliat şi, prin urmare, trebuia să fiu împiedicat prin orice mijloace să particip la întrunirea Mesei. Cât pe-aci ca această stratagemă să reuşească, numai că eu am sosit şi-l voi susţine pe Primul Orator. Mă declar de acord cu el şi, potrivit tradiţiei, obiecţiile celorlalţi unsprezece Oratori pot fi respinse.

Delarmi izbi cu pumnul în masă:

— Se sugerează că cineva a ştiut dinainte ce va recomanda Primul Orator, că Gendibal va sprijini această poziţie şi că restul Oratorilor se vor opune – mai precis, cineva avea cunoştinţă de ceva ce nu fusese gândit sau spus. Se mai sugerează că această iniţiativă nu este pe placul organizaţiei născocite de paranoia lui Gendibal şi că membrii ei depun eforturi de a o bloca şi că, prin urmare, unul sau mai mulţi Oratori se află sub controlul ei.

— Asta sugerez, o aprobă Gendibal. Ai făcut o demonstraţie perfectă.

— Şi pe cine acuzi? izbucni Delarmi.

— Pe nimeni. Solicit Primului Orator să reia subiectul. Este de netăgăduit că cineva din interior acţionează împotriva noastră. Sugerez ca toţi cei care slujesc cea de-a Doua Fundaţie să fie supuşi unei analize mentale amănunţite. Absolut toţi, inclusiv Oratorii. Chiar şi eu şi… Primul Orator.

Întrunirea Mesei degeneră într-un vacarm şi o agitaţie cum nu se mai întâmplase vreodată.

În cele din urmă Primul Orator suspendă şedinţa, iar Gendibal, fără a spune o vorbă cuiva, se duse în camera lui. Ştia bine că n-avea prieteni printre Oratori şi că însuşi Primul Orator nu se va încumeta să-l ajute decât cu jumătate de gură, în cel mai bun caz.

Nu ar fi putut spune dacă se temea pentru sine sau pentru a Doua Fundaţie. Simţea un gust amar la gândul că probabil soarta ei era pecetluită.

27

Gendibal dormi prost. Gândurile ce-l chinuiau în momentele de veghe şi visurile ce-i bântuiau somnul continuau disputa cu Delora Delarmi. Într-o frântură de vis, chiar o confundă pe Delarmi cu Rufirant, fermierul hamish, astfel că Gendibal se găsi faţă-n faţă cu o Delarmi de proporţii înspăimântătoare care înainta spre el ameninţător, cu pumnii enormi şi cu un zâmbet mieros care dezvelea nişte dinţi ascuţiţi ca acele.

Se trezi mai târziu decât de obicei cu senzaţia că nu s-a odihnit câtuşi de puţin şi observă că soneria de pe noptieră semnaliza, dar amuţise. Se întoarse şi o puse în funcţiune.

— Da? Ce s-a întâmplat?

— Orator! strigă administratorul de etaj cu o voce mai puţin respectuoasă decât se cuvenea. Un vizitator vrea să vă vorbească.

— Un vizitator? Gendibal îşi controlă programul de întrevederi şi ecranul nu-i afişă nicio întâlnire înainte de amiază. Apăsă tasta de afişare a orei; 8,32. Întrebă prost dispus: Cine e?

— Nu vrea să-şi dea numele, Orator. Apoi dezaprobator: Unul dintre hamishi. Venit la invitaţia ta, încheie el ca reproş.

— Să aştepte în sala de primire până cobor.

Gendibal nu se grăbi. Cât timp dură spălarea rituală rămase cufundat în gânduri. Faptul că cineva-i folosea pe hamishi pentru a-i zădărnici planurile avea un înţeles, dar ar fi vrut să ştie cine era acea persoană. Ce rost avea această intruziune hamish chiar în viaţa retrasă de aici? Să fi fost vreo capcană meşteşugită?

Pentru numele lui Seldon, ce căuta acest fermier hamish în Universitate? Ce motiv putea invoca? Ce motive avea de fapt?

O clipă, Gendibal se întrebă dacă nu s-ar cuveni să se înarmeze. Alungă dispreţuitor acest gând deoarece simţea că pe terenurile Universităţii putea să controleze un fermier

fără a-şi primejdui situaţia şi fără a lăsa urme inacceptabile în mintea unui hamish.

Gendibal constată că fusese prea afectat de incidentul din ziua precedentă. Dar apropo, venise chiar acel fermier? Nemaifiind sub influenţa cuiva, se putea ca el să dorească acum să ceară scuze lui Gendibal pentru ceea ce făcuse, temându-se de pedeapsă. Dar cum de ştiuse Rufirant unde să meargă şi pe cine să caute?

Gendibal porni hotărât pe coridor şi intră în sala de aşteptare. Se opri uimit, apoi se întoarse spre administratorul care se prefăcea că-i foarte ocupat în cubiculul lui cu pereţi de sticlă.

— Administrator, nu ai precizat că vizitatorul e o femeie.

— Orator, am zis un hamish, răspunse calm administratorul. N-aţi cerut alte lămuriri.

— Minimum de informaţii, administrator? Va trebui să ţin minte că asta te caracterizează. (Şi va trebui să verifice dacă nu cumva administratorul fusese numit chiar de Delarmi. Iar de-acum înainte îi va ţine minte pe funcţionarii din preajma sa, „Inferiorii”, pe care îi ignorase cu prea multă uşurinţă de la înălţimea funcţiei de Orator, recent dobândită.) E liberă vreuna dintre sălile de conferinţă?

— Orator, Sala Numărul 4 este singura disponibilă pentru următoarele trei ore, spuse administratorul cu un aer nevinovat, aruncând o privire spre femeia hamish, apoi spre Gendibal.

— Administrator, vom folosi Sala Numărul 4, şi te sfătuiesc să-ţi stăpâneşti gândurile.

Gendibal lovi neiertător, iar sistemul de protecţie al administratorului se închise mult prea încet. Gendibal ştia că era sub demnitatea lui să trateze cu dispreţ o gândire inferioară, dar o persoană incapabilă să-şi ascundă sentimentul de ranchiună faţă de un superior merita o lecţie pe care s-o ţină minte. Administratorul avea să sufere o uşoară durere de cap care va ţine câteva ore. O pedeapsă binemeritată.

28

Numele ei nu-i veni pe dată în minte şi nici nu era într-o dispoziţie care să-l îndemne la un efort de memorie, iar ea în niciun caz nu se aştepta ca el să-şi amintească.

Spuse morocănos:

— Eşti…

— Novi, Învăţatule, rosti ea pe nerăsuflate. Celălalt nume a fi Sura, dar mi se spune Novi şi atât.

— Da. Novi. Ne-am cunoscut ieri; acum îmi aduc aminte. N-am uitat că mi-ai sărit în ajutor. Nu se putea hotărî să folosească accentul hamish chiar în incinta Universităţii. Cum ai ajuns aici?

— Maestre, ai spus că pot trimite scrisoare. Şi că trebuie să scriu: „Parlamentul Oratorilor, apartament 27.” Am adus-o personal, ca să-ţi arăt propriul meu scris, zise ea cu mândrie amestecată cu sfială. M-au întrebat ai mei: „Pentru cine a fi scrisoarea?” Ţi-am auzit numele când i-ai răspuns mojicului cu mintea otrăvită, Rufirant. Aşa c-am zis că a fi pentru Stor Gendibal, Maestru Cărturar.

— Şi te-au lăsat să treci, Novi? N-au cerut să vadă scrisoarea?

— Am fost tare spăimântată. M-am gândit că poate vor simţi milă şi bunătate. Şi-am zis: „Cărturarul G mi-a promis că-mi arată Palatul Cărturarilor”, iar ei au zâmbit. Unul dintre cei de la poartă a râs către un altul: „Şi n-o să-i arate numai Palatul.” Apoi mi-au arătat pe unde să merg sfătuindu-mă să n-o iau alt încotro, altfel or să mă dea afară pe dată.

Gendibal roşi uşor. Pentru numele lui Seldon, dacă ar simţi nevoia să se distreze în compania unei femei hamish, n-ar face-o într-un mod atât de deschis şi-ar fi mai pretenţios în alegere. Privi spre femeie cu intenţia de a clătina dojenitor din cap, dar se abţinu.

Arăta foarte tânără în ciuda muncilor grele care-ar fi trebuit s-o îmbătrânească. Nu putea să aibă mai mult de douăzeci şi cinci de ani, vârstă la care femeile hamish erau de obicei deja măritate. Îşi purta împletit părul negru, semn

că era necăsătorită – de fapt, fecioară – şi asta nu-l surprinse. Atitudinea din ziua precedentă dovedea că avea un talent neîntrecut de ceartă şi Gendibal se îndoia că s-ar fi găsit vreun bărbat care să se lase înhămat şi strunit de limba ei slobodă şi ascuţită. Înfăţişarea ei nu atrăgea în mod deosebit. Deşi se vedea că-şi dăduse toată silinţa să arate mai prezentabilă, chipul îi era simplu şi colţuros, iar mâinile butucănoase şi înroşite de muncă. Întreaga ei făptură radia mai degrabă trăinicia decât graţia.

Simţindu-se privită cercetător, buzele începură să-i tremure. El îi înţelese sfiala şi teama şi i se făcu milă de ea. Îi fusese de mare ajutor cu o zi în urmă şi, de fapt, asta conta cel mai mult.

Încercând să fie prietenos şi binevoitor, o întrebă:

— Şi ai venit ca să vezi Palatul Cărturarilor?

Ea deschise larg ochii negri (foarte frumoşi, de altfel) şi-i răspunse:

— Maestre, nu te supăra pe mine, dar am venit să mă fac şi eu Cărturar.

— Vrei să devii Cărturar? făcu Gendibal, ca lovit de trăsnet. Femeie...

Se opri. Cum oare să-i explice unei femei simple, total lipsită de subtilitate, nivelul de inteligenţă, pregătire şi activitate mentală necesare pentru a deveni ceea ce trantorienii numeau „cărturar”?

Dar Sura Novi continuă cu ardoare:

— Eu ştiu scrie *şi* citi. Am citit cărţi întregi din scoarţă în scoarţă. Şi *am dorinţa* de-a fi cărturar. Nu vreau să devin nevastă de fermier. Nu-s făcută pentru munca la fermă. N-am de gând să mă mărit c-un fermier şi nici să am copii de la el. (Ridicând capul spuse cu mândrie.) Am fost cerută. Şi-ncă de câte ori. Şi-ntotdeauna zic: „Nu.” Cuviincios, dar totuşi „Nu”.

Gendibal îşi putu da seama destul de limpede că minţea. N-o ceruse nimeni de soţie, dar nu lăsă să se înţeleagă că ştia adevărul:

— Şi ce vei face din viaţa ta dacă nu te căsătoreşti?

Novi îşi lăsă palma grea pe masă:

— Vreau să fiu cărturar. Nu femeie de fermier.

— Dar dacă nu te pot face cărturar?

— Atunci nu-s nimic şi-o să aştept să mor. N-o să fiu nimic în viaţă dacă nu devin cărturar.

Gendibal se simţi îmboldit să-i cerceteze gândurile pentru a afla motivaţia acestei hotărâri, dar nu se cuvenea să facă aşa ceva. Un Orator nu se distra scotocind prin gândurile unor persoane neajutorate. Exista şi un cod al ştiinţei şi al tehnicii de control mental – mentalistica – la fel ca şi în alte profesiuni. Ori ar trebui să existe unul. (Regretă pe dată că-l încălcase în cazul administratorului.)

— De ce să *nu* rămâi la fermă, Novi?

Printr-o uşoară intervenţie o putea face să se mulţumească cu această situaţie, iar apoi, putea determina vreun necioplit să fie fericit să se însoare cu ea – şi să procedeze la fel şi cu ea. Asta n-ar însemna rea-intenţie, ci bunăvoinţă, numai că era împotriva legii, şi prin urmare, de neconceput.

— *Nu* vreau. Fermierii-s neştiutori ca pământul pe care muncesc şi devin ca el. Ca femeie a unui fermier, m-aş transforma şi eu în pământ. N-aş mai avea vreme să citesc şi-aş uita tot ce-am învăţat. Mintea mi-ar rămâne înţepenită şi-mpâclită, zise ea ducând mâna la cap. Nu! Un cărturar înseamnă altceva. Cuminţenie! (Gendibal observă că prin acest ultim cuvânt ea se referea mai degrabă la „inteligenţă” decât la „bună creştere”.) Un cărturar, continuă ea, trăieşte din cărţi şi… şi din, uit cum se mai cheamă. Făcu un gest larg cu mâinile care ar fi rămas neînţeles lui Gendibal dacă nu i-ar fi detectat gândurile.

— Microfilme, o ajută el. De unde ştii de microfilme?

— În cărţi citeşti despre multe lucruri, afirmă ea plină de mândrie.

Gendibal nu-şi putu înfrânge dorinţa de a afla mai multe. Această femeie hamish era nemaipomenită; nu mai auzise de una ca asta. Nu se făceau recrutări dintre hamishi, dar dacă Novi ar fi fost mai tânără cu vreo zece ani, de exemplu…

Ce pierdere! N-o va tulbura; n-o va deranja câtuşi de puţin, dar la ce bun să fii Orator dacă nu puteai observa minţi neobişnuite de la care să înveţi?

— Novi, spuse el, aş vrea să rămâi aici câteva clipe. Stai liniştită. Să nu vorbeşti. Nu te gândi să zici ceva. Gândeşte-te că vrei să dormi. Înţelegi?

Femeia îi reveni în priviri:

— De ce trebuie să fac asta, Maestre?

— Pentru că aş vrea să mă gândesc cum ai putea deveni cărturar.

La urma urmei, indiferent ce ar fi citit, nu era posibil ca ea să ştie exact ce înseamnă „cărturar”. Prin urmare, trebuia să afle ce *credea* ea despre cărturari.

Cu mare atenţie şi cu o infinită delicateţe îi sondă mintea, palpând fără ca practic să o atingă în vreun fel, ca atunci când aşezi mâna pe o suprafaţă metalică lustruită fără a lăsa amprente. Pentru ea, un cărturar era o persoană care citeşte tot timpul. N-avea nici cea mai vagă idee de ce trebuie citite cărţile. Munca învăţatului se confunda cu munca grea cu care era ea obişnuită – să aducă, să care, să gătească, să deretice, să execute ordine, însă pe domeniile Universităţii, unde se găseau cărţile şi unde credea că va avea timp să citească şi să devină vag „educată”. Totul se reducea la dorinţa ei de a fi servitoare, servitoarea *lui*.

Gendibal se încruntă. O servitoare hamish, şi încă una urâtă, lipsită de graţie, needucată, abia alfabetizată. De neconceput.

Va trebui s-o facă să-şi schimbe gândul. Va trebui să găsească o cale de a-i modela dorinţele şi de-a o face să se mulţumească cu condiţia ei, astfel încât să nu lase urme şi nici măcar Delarmi să nu aibă ce reproşa.

Ori fusese trimisă de Delarmi? Oare fusese pus la punct un plan complicat pentru a-l determina să influenţeze gândurile unui hamish pentru a putea fi prins şi pus sub acuzare?

Ridicol. Îl *pândea* pericolul de a deveni paranoic. Undeva, în reţeaua gândurilor ei simple trebuia să devieze

un firicel de curent mintal. Nu era nevoie decât de un uşor impuls.

Călca litera legii, dar n-avea să-i facă niciun rău şi nimeni nu va băga de seamă.

Zăbovi o clipă.

Înapoi. Înapoi. Înapoi.

Pentru numele Spaţiului! Cât pe-aci să-i scape!

Era victima unei iluzii?

Ba nu! Acum, că atenţia îi fusese atrasă de acest amănunt, îl putu distinge cu claritate. Găsise o ramificaţie firavă palpitând dezordonat – neobişnuit de dezordonat. Şi cu toate acestea era atât de delicată, de lipsită de ramificaţii.

Gendibal se retrase din mintea ei şi vorbi cu blândeţe:

— Novi.

Concentrându-şi privirea asupra lui, ea-i răspunse:

— Da, Stăpâne?

— Poţi lucra cu mine. Te voi face învăţat…

Brusc uşurată şi cu ochii arzându-i, ea nu se putu stăpâni:

— Stăpâne…

Îi detectă pe dată intenţia. Voia să se azvârle la picioarele lui. Îi puse mâinile pe umeri şi o strânse uşor:

— Nu te mişca, Novi. Rămâi aşa. Stai!

Ca şi cum ar fi vorbit unui animal pe jumătate îmblânzit. Când văzu că ordinul său fusese recepţionat, îi dădu drumul de umeri. Abia acum îşi dădu seama de muşchii viguroşi ai braţelor ei.

— Dacă vrei să devii învăţat trebuie să te comporţi întocmai ca unul adevărat. Asta înseamnă că va trebui să fii tăcută, să vorbeşti calm şi să faci întotdeauna ce-ţi voi spune. Şi trebuie să încerci să înveţi a te exprima la fel ca mine. De asemenea, vei cunoaşte şi alţi învăţaţi. Te vei teme?

— Frica n-oi avea, Stăpâne, dacă vei fi cu mine.

— Voi fi cu tine. Acum, însă, trebuie să-ţi găsesc o cameră, să aranjez să ţi se atribuie o toaletă, un loc în sala

de mese şi haine. Va trebui să porţi haine potrivite pentru un învăţat, Novi.

— Astea-s tot ce…, se lamentă ea.

— Vom găsi altele.

Fără îndoială că va trebui să roage o femeie să se ocupe de îmbrăcăminte pentru Novi. Va mai avea nevoie de cineva care s-o înveţe pe această femeie hamish câte ceva despre igiena personală. La urma urmei, deşi hainele pe care le purta erau probabil cele de sărbătoare şi se gătise în mod special, Novi încă mai păstra un miros distinct, uşor neplăcut.

Va trebui, de asemenea, să aibă certitudinea că relaţia dintre ei va fi înţeleasă cum se cuvine. Era un secret la îndemâna oricui că atât bărbaţii, ba chiar şi femeile celei de-a Doua Fundaţii îşi permiteau escapade ocazionale printre hamishi pentru a-şi satisface plăcerile trupului. Atâta timp cât în cursul acestor aventuri nu se produceau intervenţii în gândurile hamishilor, nimeni nu găsea că merită să ridice obiecţii. În ceea ce-l privea, Gendibal nu-şi îngăduise asemenea distracţii şi-i plăcea să creadă că asta se datora faptului că nu simţea nevoia unor relaţii erotice mai vulgare şi mai piperate decât cele care-i erau la îndemână în interiorul Universităţii. În comparaţie cu femeile hamish, cele ale Fundaţiei erau poate mai şterse, dar străluceau de curăţenie şi aveau pielea mai catifelată.

Dar chiar dacă situaţia dădea naştere la interpretări şi se putea aştepta la ironii şi aluzii răutăcioase pentru că, nu numai că apelase la o femeie hamish, dar şi o adusese în preajma lui, Gendibal decise că merită să rabde această situaţie jenantă. Aşa cum stăteau lucrurile acum, această femeie de ţară, Sura Novi, devenea cheia victoriei lui în inevitabilul duel pe care avea să-l poarte cu Orator Delarmi şi cu restul membrilor Mesei.

29

Gendibal n-o revăzu pe Novi decât după cină, când veni însoţită de femeia căreia îi explicase îndelung toată situaţia, sau cel puţin caracterul asexual al relaţiei. Femeia înţelesese sau, oricum, nu îndrăznise să dea de înţeles că refuză să priceapă, ceea ce era la fel de bine.

Acum Novi stătea în faţa lui, timidă, mândră, sfioasă, triumfătoare – într-un amestec bizar de sentimente.

— Arăţi foarte frumos, Novi, îi spuse el.

Îmbrăcămintea pe care i-o dăduseră i se potrivea surprinzător de bine şi nu arăta nicidecum ridicol gătită astfel. Îi strâmtaseră rochia la talie, îi ridicaseră sânii sau nu putuse observa toate acestea când ea purta haine ţărăneşti?

Avea fese proeminente, dar nu neplăcute privirii. Chipul îi rămăsese simplu, desigur, dar atunci când bronzul datorat traiului în bătaia vântului şi-a soarelui avea să se şteargă, iar ea va învăţa să-şi îngrijească tenul, nu va fi chiar urâtă.

Pentru numele Vechiului Imperiu, femeia aceea *îşi închipuise* că Novi avea să fie amanta lui. Încercase s-o facă frumoasă pentru el.

Dar apoi se gândi: La o adică, de ce nu?

Novi va trebui să apară în faţa Mesei şi cu cât mai atrăgătoare, cu atât mai uşor va reuşi el să-şi impună punctul de vedere.

Exact când se gândea la acestea primi şi mesajul din partea Primului Orator. Avea gradul de adecvare obişnuit într-o societate mentalistă. Într-un limbaj mai mult sau mai puţin familiar, era numit „Efect de Coincidenţă”. Dacă te gândeşti vag la cineva care în acelaşi timp se gândeşte la tine, există o stimulare reciprocă din ce în ce mai pronunţată care, în câteva clipe, face gândurile precise, hotărâtoare şi simultane, după toate probabilităţile.

Chiar şi pentru cei care-l percep intelectual, procesul poate fi uimitor, mai ales dacă gândurile preliminare, neclare, ar apărea atât de nedesluşite – de o parte sau de

alta (sau de ambele) – încât ar trece neobservate la nivelul conştiinţei.

— Novi, nu pot sta cu tine astă seară. Am de lucru, explică Gendibal. Te voi conduce în camera ta. Vei găsi acolo câteva cărţi şi poţi face exerciţii de lectură. Îţi voi arăta cum să foloseşti semnalul dacă vei avea cumva nevoie de ajutor… şi ne vom revedea mâine.

30

— Prim Orator? se adresă Gendibal politicos.

Shandess se mulţumi să clatine din cap. Avea o înfăţişare aspră care îi accentua vârsta. Arăta ca o persoană care nu obişnuia să bea, dar nu i-ar fi stricat o înghiţitură de alcool. În cele din urmă îi răspunse:

— Eu te-am „chemat”…

— Fără mesager. Din „chemarea” directă am dedus că era vorba de ceva important.

— Aşa-i. Vânatul tău de pe Prima Fundaţie, Trevize.

— Da?

— *Nu* se îndreaptă spre Trantor.

Gendibal nu păru surprins:

— De ce-ar face-o? Informaţiile pe care le-am primit făceau referire la călătoria împreună cu un profesor de istorie antică pornit în căutarea Pământului.

— Da, legendara Planetă de Origine. Tocmai de aceea trebuia să vină pe Trantor. La urma urmei, profesorul ştie unde se află Pământul? Tu ştii? Sau eu? Putem fi siguri că există cu adevărat sau că a existat vreodată? Cu siguranţă că vor veni la Biblioteca aceasta pentru a obţine informaţiile necesare. Până în acest moment n-am considerat că situaţia a atins un punct de criză deoarece am crezut că Trevize va veni aici şi că prin el vom afla mai multe despre el şi despre intenţiile lui.

— Acesta ar fi sigur motivul pentru care nu i se permite să vină aici.

— Atunci unde *merge*?

— Încă n-am aflat.

— Pari destul de calm, spuse ţâfnos Primul Orator.

— Mă întreb dacă nu cumva e mai bine aşa, răspunse Gendibal. Vrei ca el să vină pe Trantor pentru a-l apăra şi a-l folosi ca sursă de informaţii. N-ar deveni oare un izvor de informaţii mai importante dacă merge unde doreşte şi face ceea ce şi-a propus, cu condiţia să nu-l pierdem din ochi?

— Insuficient! izbucni Primul Orator. M-ai convins de existenţa acestui nou duşman şi acum nu-mi găsesc liniştea. Ba, mai grav, m-am autosugestionat că trebuie să-l protejăm pe Trevize fiindcă altfel vom pierde totul. Nu reuşesc să alung sentimentul că el şi numai el este cheia.

— Prim Orator, orice s-ar întâmpla, noi nu vom pierde, spuse Gendibal cu convingere. Asta ar fi posibil dacă aceşti Anti-Catâri, ca să folosesc propria ta exprimare, ar fi continuat să se strecoare neobservaţi printre noi. Dar acum ştim că sunt acolo. Nu mai acţionăm orbeşte. La următoarea întrunire a Mesei, dacă vom lucra împreună, vom declanşa contraatacul.

— Nu problema Trevize m-a determinat să te chem. Subiectul a căpătat importanţă doar fiindcă mi-a apărut ca o înfrângere personală. Analizasem inexact acest aspect al situaţiei. Am greşit punând orgoliul mai presus de politica generală şi-mi cer scuze. Mai e ceva.

— Ceva mai grav, Prim Orator?

— Exact, Orator Gendibal. Primul Orator oftă şi bătu darabana cu degetele pe birou în timp ce Gendibal rămase răbdător în picioare, aşteptând.

Într-un târziu Primul Orator vorbi cu blândeţe de parcă ar fi încercat să uşureze forţa loviturii:

— La o întrunire de urgenţă a Mesei, iniţiată de Orator Delarmi…

— Fără încuviinţarea ta, Prim Orator?

— Pentru ceea ce dorea ea, n-avea nevoie decât de susţinerea a trei dintre Oratori, mai puţin eu. La întrunirea convocată de urgenţă tu ai fost pus sub acuzare, Orator Gendibal. Acuzarea susţine că eşti nedemn de calitatea de Orator şi că trebuie să fii judecat. Pentru prima oară în

decurs de mai bine de trei secole se întâmplă ca împotriva unui Orator să se emită o punere sub acuzare.

Străduindu-se să-şi ascundă orice semn de furie, Gendibal spuse:

— Bineînţeles că nu ai votat pentru punerea mea sub acuzare.

— Nu, dar am fost singurul. Restul Mesei a votat în unanimitate, iar rezultatul a fost de zece contra unul în favoarea acuzării. După cum ştii, pentru punerea sub acuzare trebuiau zece voturi, inclusiv cel al Primului Orator, sau zece fără votul lui.

— Dar eu n-am fost convocat.

— N-ai fi avut drept de vot.

— Dar aş fi putut lua cuvântul ca să mă apăr.

— Nu în condiţiile astea. Există puţine precedente, dar clare. Te vei apăra la procesul care va avea loc cât de curând posibil.

Îngândurat, Gendibal lăsă capul în piept, apoi afirmă:

— Asta nu mă îngrijorează în mod deosebit, Prim Orator. Consider că prima ta reacţie a fost corectă. Problema Trevize capătă caracter prioritar. Îmi permiţi să-ţi sugerez amânarea procesului din acest motiv?

Primul Orator ridică mâna pentru a-l opri.

— Orator, nu eşti de condamnat dacă nu înţelegi situaţia. Punerea sub acuzare se face atât de rar, încât chiar şi eu am fost obligat să cercetez procedura legală pe care o presupune. În aceste momente procesul are un caracter de urgenţă. Suntem siliţi să-l derulăm imediat, lăsând deoparte orice alte preocupări.

Gendibal îşi aşeză mâinile strânse pumn pe birou şi se înclină spre Primul Orator:

— Sper că nu vorbiţi serios.

— Aşa spune legea.

— Nu putem admite ca legea să ne facă orbi la un pericol evident.

— Orator Gendibal, pentru membrii Mesei *tu* reprezinţi un pericol imediat. Nu încerca să mă întrerupi. Legea în chestiune se bazează pe convingerea că nimic nu poate fi

mai important decât posibilitatea de corupţie sau de utilizare ilegală a puterii de către un Orator.

— Dar nu pot fi acuzat nici de una, nici de alta, Prim Orator, şi ştiai acest lucru. E vorba de o vendetă personală a Oratorului Delarmi. Dacă se pune problema utilizării ilegale a puterii, singurul acuzat ar trebui să fie ea. Vina mea este că niciodată nu mi-am dat silinţa să devin mai agreabil – atâta lucru recunosc – şi că am acordat prea puţină atenţie unor bătrâni neghiobi şi atinşi de senilitate, dar consideraţi suficient de tineri pentru a li se încredinţa puterea.

— Ca mine, de exemplu, Orator?

Gendibal oftă:

— Vezi, iar am greşit. Nu mă refer la tine, Prim Orator… Foarte bine, atunci, să organizăm un proces în *procedură de urgenţă*. Chiar mâine. Ba mai bine astă seară. Să terminăm o dată cu el şi să trecem la problema Trevize. Nu trebuie să mai întârziem.

— Orator Gendibal, spuse Primul Orator, cred că nu înţelegi exact care este situaţia. Au mai fost cazuri de punere sub acuzare, nu multe, ci doar două. N-a fost condamnat niciunul dintre cei acuzaţi, însă tu nu ai cum să scapi nepedepsit! Atunci nu vei mai fi membru al Mesei şi nu vei mai avea niciun cuvânt de spus în probleme de politică publică. De fapt, vei pierde dreptul de vot la întrunirea anuală a Adunării.

— Şi nu vrei să acţionezi pentru a împiedica acest lucru?

— Nu pot. Vor vota împotriva mea, iar atunci voi fi silit să-mi dau demisia, ceea ce i-ar încânta pe Oratori.

— Iar Delarmi va deveni Prim Orator?

— Asta e aproape sigur.

— Aşa ceva nu trebuie să se întâmple!

— Exact! Iată de ce va trebui ca eu să votez în favoarea condamnării tale.

Gendibal trase adânc aer în piept.

— Insist asupra procedurii de urgenţă.

— Trebuie să ai timp să-ţi pregăteşti apărarea.

— Care apărare? Nu vor să asculte apărarea. Procedura de urgenţă!

— Masa trebuie să-şi instrumenteze *acuzaţia*.

— Nu există acuzaţie şi nici nu le trebuie aşa ceva. În mintea lor sunt deja condamnat şi nu au nevoie de altceva. De fapt, cred că preferă să mă vadă condamnat cât mai curând, deci le-ar surâde ideea ca procesul să aibă loc astă seară. Propune-le acest lucru.

Primul Orator se ridică. Se priviră în ochi, apoi Primul Orator întrebă:

— De ce te grăbeşti atât de mult?

— Problema Trevize nu suportă amânare.

— De îndată ce vei fi condamnat şi autoritatea mea va scade în faţa unei Mese unite, ce vom realiza?

Gendibal îi răspunse într-o şoaptă şuierată:

— Să n-ai teamă! În ciuda tuturor aparenţelor, nu voi fi condamnat.

9. Hiperspaţiu

31

— Eşti gata, Janov? întrebă Trevize.

Pelorat ridică ochii din cartea pe care-o viziona:

— Pentru Salt, vrei să spui, prietene?

— Da, pentru Saltul hiperspaţial.

Pelorat înghiţi în sec:

— Eşti sigur că nu va crea disconfort? Ştiu că-i stupid să mă tem, dar gândul de-a fi redus la dimensiunea tahionilor pe care încă nimeni nu i-a văzut sau detectat…

— Hai, Janov, totu-i pus perfect la punct. Pe onoarea mea! Saltul se foloseşte de douăzeci şi două de mii de ani, după cum singur explicai, iar eu n-am auzit de niciun accident în hiperspaţiu. S-ar putea să ieşim din hiperspaţiu într-un loc neplăcut, dar atunci accidentul s-ar petrece în spaţiu, nu în timp ce devenim tahioni.

— Mi se pare o slabă consolare.

— N-o să greşim. Ca să-ţi spun drept, mă gândeam s-o fac fără să-ţi spun, astfel încât să nici nu-ţi dai seama că totul s-a petrecut. Dar gândindu-mă mai bine, am decis că nu ţi-ar strica să treci prin experienţa asta în deplină cunoştinţă de cauză şi să constaţi că nu se pun probleme, iar pe viitor să nu-ţi mai faci absolut nicio grijă.

— Aşa e, începu Pelorat nesigur, presupun că ai dreptate, dar zău că nu mă grăbesc.

— Te asigur…

— Nu, prietene, nu pun la îndoială spusele tale. Numai că… Ai citit vreodată *Santerestil Matt*?

— Bineînţeles, doar nu-s analfabet.

— Sigur, sigur. Nu trebuia să pun întrebarea asta. Îţi aminteşti de el?

— Nici uituc nu sunt.

— S-ar părea că am un talent neîntrecut de a ofensa. Vreau să spun că nu-mi ies din minte imaginile în care Santerestil şi prietenul lui, Ban, s-au îndepărtat de Planeta 17 şi s-au pierdut în spaţiu. Mă gândesc la scenele acelea absolut hipnotice petrecute între stele mişcându-se lenevos în tăcerea adâncă şi eternă… Nu puteam crede, înţelegi? Mi-au plăcut şi m-au mişcat profund, dar nu am crezut. Acum, însă, după ce m-am obişnuit cu ideea că mă aflu în spaţiu şi trăiesc această experienţă, ştiu că e ridicol, dar nu vreau să renunţ. Parc-aş fi Santerestil…

— Iar eu Ban, completă Trevize ajuns aproape la limita răbdării.

— Într-un fel, da. Stelele palide presărate în depărtări stau nemişcate, cu excepţia soarelui nostru, pe care nu-l vedem, desigur, dar se micşorează mereu. Galaxia îşi păstrează măreţia ei rece şi întunecată, neschimbătoare. Spaţiul tace şi nu mă poate împiedica nimic…

— În afară de mine.

— În afară de tine. Dar şi-aşa, Golan, dragă prietene, a fost o plăcere să-ţi vorbesc despre Pământ şi să încerc să te-nvăţ puţină preistorie. N-aş vrea să sfârşim aşa.

— Nici eu. Ai răbdare. Doar nu-ţi închipui că vom face Saltul şi vom ieşi din el pe suprafaţa unei planete. Vom rămâne tot în spaţiu şi Saltul nu va dura decât fracţiuni de secundă. Va trece mai mult de-o săptămână până să vedem vreo planetă, aşa că poţi să stai liniştit.

— Doar nu vrei să spui Gaia când te referi la suprafaţa unei planete. S-ar putea să nu ne apropiem de Gaia când ieşim din Salt.

— Ştiu asta, Janov, dar dacă informaţiile tale sunt corecte, vom ajunge în sectorul respectiv. Dacă nu, atunci…

Mohorât, Pelorat clătină din cap:

— Ce folos că vom ajunge în sectorul potrivit dacă nu cunoaştem coordonatele planetei Gaia.

— Janov, să presupunem c-ai fi pe Terminus, îndreptându-te spre oraşul Argyropal şi n-ai şti decât că se află undeva, pe istm. De îndată ce-ai ajunge pe istm, ce-ai face?

Pelorat rămase tăcut şi bănuitor, închipuindu-şi că Trevize aştepta de la el un răspuns foarte complicat. În cele din urmă, lăsă deoparte sfiala şi spuse:

— Cred c-aş întreba pe cineva.

— *Exact!* Ce *altceva* să faci? Acum eşti gata?

— Vrei să spui *chiar acum*?

Pelorat se ridică precipitat în picioare cu un aer aproape îngrijorat pe chipul altfel inexpresiv:

— Ce trebuie să fac? Stau jos? În picioare? Ce?

— Pentru numele Spaţiului, Pelorat, nu faci nimic. Vino în camera mea ca să pot folosi computerul şi după aceea poţi să şezi sau să stai în picioare sau în cap, după cum crezi că te simţi mai bine. Eu îţi sugerez să stai în faţa ecranului şi să priveşti. Te asigur că va fi interesant. Hai să mergem!

Ieşiră pe coridorul ce ducea către camera lui Trevize, unde acesta se aşeză în faţa computerului.

— N-ai vrea să faci tu asta, Janov? îl luă el pe nepregătite. Eu îţi dau cifrele şi tu va trebui doar să te gândeşti la ele. Computerul va face restul.

— Nu, mulţumesc. Nu mă pricep. Ştiu că vei spune că am nevoie de exerciţiu, dar nu cred. Cine ştie ce ţi-ai pus în minte, Golan…

— Nu fi ridicol.

— Nu, nu. Computerul ţi se potriveşte doar ţie. Când eşti conectat, tu şi el păreţi a deveni un singur organism. Când fac eu asta, rămân două obiecte în contact – Janov Pelorat şi un computer. Nu-i acelaşi lucru.

— Asta-i bună, spuse Trevize, deşi avu un vag sentiment de încântare auzindu-l şi mângâie cu degete iubitoare locul destinat plasării palmelor.

— Prefer să mă uit, întări Pelorat. Adică, aş prefera să nu se întâmple nimic, dar cum nu contează ce vreau eu, nu-mi rămâne decât să privesc. (Îşi fixă ochii cercetători la

ecranul pe care se vedea Galaxia învăluită în ceţuri şi pulberea fină a stelelor pâlpâind slab în fundal.) Să-mi spui când are să se petreacă. (Apoi făcu câţiva paşi până la perete şi încercă să-şi facă curaj.)

Trevize zâmbi. Îşi aşeză palmele pe suprafaţa netedă şi simţi contactul mental. Acesta se stabilea din ce în ce mai uşor o dată cu scurgerea zilelor, devenind mai profund şi, oricât ar fi luat în râs spusele lui Pelorat, îl *simţea* cu adevărat. Avu impresia că nici nu era nevoie să gândească conştient coordonatele. Computerul părea să ştie ce dorea, fără procesul conştient de „comunicare”. Îşi extrăgea singur informaţiile din creierul lui.

Dar de data aceasta Trevize „comunică” şi apoi solicită un interval de două minute înainte de efectuarea Saltului.

— În regulă, Janov. Avem două minute: 120-115-110. Priveşte ecranul.

Pelorat privi, având buzele uşor încordate şi ţinându-şi răsuflarea.

— 15-10-5-4-3-2-1-0, continuă calm Trevize.

Imaginea de pe ecran se transformă pe nesimţite aproape. Se văzu o îndesire a stelelor şi Galaxia dispăru. Pelorat tresări:

— Ce-a fost asta?

— *Ce anume?* Ai avut o tresărire. Dar din vina ta. N-ai simţit nimic. Hai, recunoaşte.

— Recunosc.

— Asta-i tot. Demult când călătoria hiperspaţială era la începuturi, cel puţin aşa scrie-n cărţi, apărea o senzaţie internă ciudată şi unii oameni sufereau ameţeli sau greţuri. Ceva de natură psihogenă[7], probabil. În orice caz, senzaţiile acestea au dispărut odată cu acumularea de experienţă şi cu crearea unor echipamente mai bune. Cu un computer ca acesta aflat la bordul navei noastre, orice efect se află sub pragul perceptibil. Mie, cel puţin, aşa mi se pare.

— Şi mie la fel, trebuie să recunosc. Unde suntem, Golan?

---

[7] Psihogen – care îşi are originea în minte *(n.t.)*

— Doar c-un pas înainte. În regiunea Kalgan. Mai avem mult de mers şi înainte de-a face o nouă mişcare trebuie să verificăm acurateţea Saltului.

— Ceea ce mă deranjează... unde-i Galaxia?

— În jurul nostru, Janov. Acum suntem în interiorul ei. Dacă focalizăm imaginea putem vedea părţile ei mai îndepărtate apărând ca nişte benzi luminoase de-a latul cerului.

— Calea Lactee! strigă Pelorat plin de încântare. Aproape fiecare lume o descrie aşa cum apare pe cerul ei, dar e ceva ce noi nu putem vedea de pe Terminus. Arată-mi-o, prietene!

Ecranul se înclină, creând un efect ameţitor prin mişcarea câmpului de stele, apoi apăru o luminozitate intensă de culoare sidefie care umplu aproape toată suprafaţa. Ecranul urmă câmpul de stele care se rări, apoi se îndesi din nou.

— Mai dens spre centrul Galaxiei, remarcă Trevize. N-are, totuşi, o densitate şi o strălucire deplină, datorită norilor întunecaţi din braţele spiralei. Cam asta-i imaginea pe care o ai de pe majoritatea lumilor populate.

— Şi de pe Pământ.

— Asta nu spune nimic. Caracteristica aceasta nu ne va ajuta să-l identificăm.

— Bineînţeles că nu, dar ştii... N-ai studiat istoria ştiinţei, am dreptate?

— Nu chiar, deşi am reţinut câte ceva, desigur. Dacă ai nelămuriri să nu te aştepţi să-ţi răspund ca un expert.

— Saltul acesta mi-a adus aminte ceva ce m-a uimit dintotdeauna. Se poate face o descriere a Universului în care călătoria hiperspaţială devine imposibilă şi unde viteza luminii, la traversarea vidului, este maxima absolută.

— Desigur.

— În aceste condiţii, geometria Universului face imposibilă parcurgerea acestei distanţe în mai puţin timp decât i-ar trebui unei raze de lumină. Iar dacă am face acest drum cu viteza luminii, atunci experienţa noastră a duratei nu va fi aceeaşi cu aceea a Universului în general.

Dacă acest punct, de exemplu, se află la patruzeci de parseci distanţă de Terminus, atunci, în cazul în care am fi ajuns aici cu viteza luminii, n-am fi resimţit nicio diferenţă de timp – dar pe Terminus şi în întreaga Galaxie se vor fi scurs aproximativ o sută treizeci de ani. Acum noi am efectuat o deplasare, însă nu cu viteza luminii, ci de o mie de ori mai repede şi nu s-a petrecut un salt înainte în timp. Cel puţin aşa sper eu.

Trevize interveni:

— Să nu te-aştepţi să-ţi explic matematica Teoriei Hiperspaţiale a lui Olanjen. Tot ce pot să-ţi spun e că dacă am călători cu viteza luminii prin spaţiul normal, timpul ar avansa într-adevăr, în ritmul de 3,26 ani la fiecare parsec parcurs, aşa cum ai afirmat. Aşa-numitul Univers relativist, pe care umanitatea l-a înţeles încă din preistorie – deşi socot că asta-i specialitatea ta – rămâne, iar legile sale nu sunt abolite. În Salturile noastre hiperspaţiale noi facem ceva în afara condiţiilor în care acţionează relativitatea, şi regulile sunt diferite. Din punct de vedere hiperspaţial, Galaxia este doar un punct neînsemnat, în mod ideal, un punct lipsit de dimensiuni – astfel că nu apar efectele probabilităţii. De fapt, în formulările matematice ale cosmologiei, există două simboluri pentru Galaxie: G^r pentru „Galaxia relativistă”, unde viteza lumină reprezintă un maxim, şi G^h pentru „Galaxia hiperspaţială”, unde viteza nu are practic niciun înţeles. Hiperspaţial vorbind, valoarea oricărei viteze este egală cu zero şi nu ne mişcăm; în relaţiile cu spaţiul, viteza este infinită. Mai bine de atât nu-ţi pot explica. A, doar că una din frumoasele capcane din fizica teoretică este de a strecura un simbol sau o valoare care are sens în G^r într-o ecuaţie care tratează G^h, sau invers, şi să pui un student să-şi bată capul cu ea. Există toate şansele ca studentul să cadă în plasă şi să rămână prins în ea, transpirând şi gâfâind pentru că nimic nu pare să-i iasă corect până când nu-l scoate din impas cineva mai experimentat. Şi eu am căzut odată în capcana asta.

Pelorat se gândi cu gravitate câteva momente apoi exclamă nelămurit:

— Dar atunci care e adevărata Galaxie?

— Oricare dintre ele, în funcţie de ceea ce faci. Când te afli pe Terminus, poţi folosi un automobil pentru a parcurge o distanţă pe uscat sau un vapor pentru a călători pe mare. În fiecare caz condiţiile diferă, prin urmare care e *adevăratul* Terminus, uscatul sau apa?

Pelorat clătină din cap:

— Analogiile-s întotdeauna periculoase, făcu el, dar prefer s-o accept pe asta decât să-mi periclitez sănătatea continuând să mă gândesc la hiperspaţiu. Mai bine înţeleg ce se petrece în momentul de faţă.

— Consideră ceea ce am făcut drept prima noastră escală spre Pământ.

„Către ce altceva” se gândi el.

32

— Ei, bine, am pierdut o zi, constată Trevize.

— Serios? întrebă Pelorat, ridicând privirea din fişele lui. Ce vrei să spui?

— N-am avut încredere în computer, zise el gesticulând. M-am temut că s-a strecurat vreo greşeală, aşa că am verificat poziţia noastră de acum cu poziţia pe care am avut-o în vedere când am efectuat Saltul. N-am putut găsi nicio diferenţă. Nicio eroare detectabilă.

— Asta-i bine, nu?

— Mai mult decât bine. E de necrezut. N-am auzit de-aşa ceva. Am făcut până acum nenumărate Salturi şi le-am dirijat în toate direcţiile, folosind sumedenie de dispozitive. Îmi amintesc că la şcoală a trebuit să calculez un Salt cu ajutorul unui computer de capacitate redusă şi după aceea am transmis un hiperreleu pentru a verifica rezultatele. Bineînţeles că n-am putut trimite o navă adevărată, pentru că, în afară de cheltuieli, există riscul de-a o plasa în cele din urmă în mijlocul vreunei stele. N-am făcut niciodată greşeli, continuă Trevize, dar întotdeauna trebuie să existe o eroare măsurabilă. Şi la experţi mai apar erori. Neapărat,

din cauza numeroaselor variabile. Să-ţi explic: geometria spaţiului e prea complicată pentru a o stăpâni perfect şi hiperspaţiul adaugă propria sa complexitate pe care nici măcar nu putem pretinde c-o înţelegem. Tocmai de aceea trebuie să ne deplasăm pas cu pas, în loc să facem un Salt mare de aici până la Sayshell. Eroarea creşte în funcţie de distanţă.

— Dar ai afirmat că acest computer n-a comis nicio eroare, îl calmă Pelorat.

— *El* a declarat că n-a făcut nicio eroare. I-am dat instrucţiuni să compare poziţia noastră reală cu poziţia precalculată – adică „ceea ce exista” cu „ceea ce s-a cerut”. A comunicat că cele două sunt identice potrivit capacităţii lui de măsurare şi atunci m-am gândit: Dacă minte?

Pelorat puse pe masă printerul pe care îl ţinuse în mână până în acel moment şi întrebă cutremurat:

— Glumeşti? Un computer nu poate minţi. Poate vrei să spui că te-ai gândit că s-a defectat.

— Nu, nu la asta m-am gândit. Of, Spaţiu… Am crezut că *minte*. Computerul ăsta-i atât de perfecţionat încât nu-l pot concepe decât uman – sau poate supra-uman. Îndeajuns de uman ca să aibă un dram de mândrie şi să mintă. I-am dat instrucţiuni pentru a calcula un curs prin hiperspaţiu până în apropiere de planeta Sayshell, capitala Uniunii Sayshell. A făcut-o şi a programat un traseu în douăzeci şi nouă de etape, ceea ce reprezintă o aroganţă de cel mai revoltător prost gust.

— De ce aroganţă?

— Eroarea din primul Salt îl face pe cel de-al doilea cu mult mai nesigur, iar eroarea suplimentară face ca cel de-al treilea Salt să fie problematic, ba chiar periculos. Şi aşa mai departe. Cum calculezi douăzeci şi nouă de etape dintr-o dată? Cel de-al douăzeci şi nouălea s-ar putea termina oriunde în Galaxie, cu totul la întâmplare. Prin urmare, i-am cerut să efectueze doar prima etapă, ca s-o putem verifica înainte de a continua.

— O abordare prudentă, zise Pelorat încurajator. O aprob întru totul!

— Da, dar făcând prima etapă, oare computerul nu s-ar simţi jignit pentru că n-am avut încredere în el? N-ar fi atunci obligat să aibă o tresărire de orgoliu comunicându-mi că nu a apărut nicio eroare? E oare posibil să nu-şi recunoască greşeala, să nu-şi admită propria imperfecţiune? Dacă lucrurile stau astfel, prefer să renunţ la computer.

Chipul prelung al lui Pelorat se întristă:

— Şi ce putem face în cazul ăsta, Golan?

— Ceea ce-am făcut deja, să pierdem o zi. Am verificat poziţia câtorva dintre stelele înconjurătoare prin metodele cele mai primitive posibile: observare prin telescop, fotografiere şi măsurători manuale. Am comparat fiecare poziţie reală cu poziţia anticipată în cazul că n-ar fi apărut erori. Munca asta mi-a răpit o zi şi m-a extenuat.

— Da, şi ce s-a întâmplat?

— Am găsit două erori flagrante şi le-am verificat ca să constat în cele din urmă că ele proveneau din calculele mele. Eu însumi greşisem. Am cercetat calculele, apoi le-am rulat prin computer, luând-o de la zero – doar ca să văd dacă vor ajunge la acelaşi rezultat. Numai că le-a prelucrat adăugând alte câteva zecimale, arătând că cifrele mele erau corecte, iar *ele* au dovedit că acest computer nu făcuse nicio greşeală. S-ar putea să fie o bestie arogantă şi încăpăţânată, dar e îndreptăţit să se comporte astfel.

Pelorat răsuflă uşurat:

— Asta-i o veste bună.

— Într-adevăr! O să-l las să efectueze celelalte douăzeci şi opt de etape.

— Toate deodată? Dar…

— Nu toate odată. Nu te-ngrijora. N-am devenit chiar atât de imprudent. Le va face pe rând, iar după fiecare pas va verifica poziţia şi dacă aceasta va corespunde în limite tolerabile, va avea permisiunea să treacă mai departe. Când va descoperi că eroarea e prea mare, şi crede-mă că

n-am stabilit cu dărnicie limitele, va trebui să se oprească pentru a calcula etapele rămase.

— Când vei face asta?

— Când? Chiar acum. Ascultă, tu lucrezi la indexarea Bibliotecii personale…

— Da, dacă tot mi s-a oferit prilejul. Golan, de mult voiam s-o fac, dar mereu m-a împiedicat câte ceva.

— N-am nicio obiecţie. Continuă şi nu-ţi face griji. Concentrează-te asupra indexării. Mă ocup eu de rest.

Pelorat clătină din cap în semn de protest:

— Nu fi ridicol. Nu-mi găsesc liniştea până nu se clarifică situaţia. Sunt speriat de moarte.

— Atunci mai bine nu-ţi spuneam, dar trebuia să mă confesez *cuiva* şi cum eşti singurul… Să-ţi explic fără ocolişuri. Există oricând riscul să ajungem într-un loc perfect din spaţiu dar care, întâmplător, să fie ocupat de un meteorit în mişcare sau de o minigaură neagră, iar nava ar fi avariată şi noi am muri. Se pot întâmpla astfel de lucruri, cel puţin în teorie, dar probabilitatea este, totuşi, foarte mică. Janov, la urma urmei, chiar acasă la tine fiind, în birou sau vizionând un film sau în pat, s-ar putea ca un meteorit să treacă prin atmosfera Terminusului şi să te lovească exact în cap şi atunci ai fi un om mort. Dar, din nou, probabilitatea e redusă. De fapt, şansa ca drumul tău să se intersecteze cu un obiect ucigător, prea mic pentru a fi luat în calcul de computer în cursul unui Salt hiperspaţial, e cu mult, mult mai redusă decât aceea de a te trezi lovit de-un meteorit în propria casă. De-a lungul întregii istorii a călătoriilor spaţiale nu s-a întâmplat ca vreo navă să fie distinsă astfel. Orice alt fel de pericol – precum intrarea în miezul unei stele – este şi mai redus.

— Atunci de ce-mi povesteşti toate astea, Golan?

Trevize rămase tăcut, lăsă capul în jos, cufundat în gânduri şi, într-un târziu, explică:

— Ştiu eu…? Ba da, ştiu. Presupun că, oricât de mică ar fi probabilitatea producerii unei catastrofe, ea tot trebuie să se întâmple dacă un număr suficient de mare de oameni riscă. Oricât de încredinţat aş fi că nimic nu poate scăpa de

sub control, o voce dinlăuntrul meu nu-mi dă pace. „Poate se va-ntâmpla *de data asta*.” Şi mă face să mă simt vinovat. Cred că asta e. Janov, dacă se va petrece ceva rău, te rog să mă ierţi!

— Golan, prietene drag, dar dacă s-ar întâmpla ceva rău, vom muri amândoi pe dată. Nici eu nu voi avea timp să te iert, nici tu ca să-ţi primeşti iertarea.

— Înţeleg, aşa că iartă-mă de pe-*acum*.

Pelorat zâmbi:

— Nu-mi dau seama de ce, dar parcă-mi dau curaj vorbele tale, pentru că au o doză de umor. Bineînţeles că te iert, Golan. Am citit o sumedenie de mituri despre unele forme ale vieţii de apoi şi dacă un asemenea loc ar exista, probabilitatea fiind mai redusă decât probabilitatea de a ieşi din salt într-o minigaură neagră, presupun că ne vom întâlni acolo, voi depune mărturie că ţi-ai dat toată silinţa şi că nu trebuie să fii tras la răspundere pentru moartea mea.

— Mulţumesc! Acum mă simt uşurat. Sunt gata să risc, dar nu mă încântă ideea ca tu să te simţi în primejdie din pricina mea.

Pelorat îl prinse de mână:

— Ştii, Golan, te cunosc de mai puţin de-o săptămână şi nu m-aş aventura să emit o părere pripită, dar cred că nu greşesc spunând că eşti un companion pe cinste. Acum, însă, să ne vedem fiecare de treburile lui şi să terminăm cu lamentările.

— Ai dreptate! Trebuie doar să ating contactul acela. Computerul ştie ce-are de făcut şi-aşteaptă să-i spun: „Start!” N-*ai* vrea…

— Nici să nu te gândeşti! Îţi aparţine cu totul! E computerul tău.

— Foarte bine. Răspunderea-mi aparţine. Încă mai încerc să scap de ea, după cum vezi. Rămâi cu ochii la ecran!

Zâmbind cu toată sinceritatea, şi sigur pe el, Trevize stabili contactul.

Urmă un moment de pauză, apoi imaginea se modifică, apoi din nou şi din nou. Stelele deveniră din ce în ce mai dese şi mai strălucitoare.

Pelorat număra în gând. La „15” înregistră o oprire, ca şi cum o componentă a vreunui mecanism se blocase.

Parcă temându-se că orice zgomot ar putea deteriora în mod fatal mecanismul, Pelorat întrebă în şoaptă:

— Ce e? Ce s-a întâmplat?

Trevize ridică din umeri:

— Îmi imaginez că reface calculele. Probabil că vreun obiect neinclus în calculul preliminar, o stea pitică necartografiată sau o planetă hoinară sau cine ştie ce obiect aflat în spaţiu adaugă o deviaţie perceptibilă la forma generală a câmpului gravitaţional total.

— Periculos?

— Dacă suntem încă în viaţă, înseamnă că nu. O planetă situată la o sută de milioane de kilometri depărtare ar putea introduce o perturbare gravitaţională îndeajuns de mare pentru a face necesară recalcularea. Iar la zece miliarde de kilometri, o stea pitică ar putea…

Trevize tăcu, deoarece imaginea începu din nou să se modifice şi când Pelorat ajunse în sfârşit la „28”, nu se mai percepu nicio mişcare.

Trevize consultă computerul şi anunţă:

— Am ajuns.

Am socotit primul Salt cu „1” şi seria asta am început-o cu „2” şi-am numărat până la 28. Ai spus că vor fi douăzeci şi nouă.

— Recalcularea de la Saltul 15 ne-a scutit probabil, de un Salt. Pot verifica în computer, dacă doreşti, dar sigur nu-i nevoie. Ne aflăm în vecinătatea Planetei Sayshell. Aşa zice computerul, şi nu pun la îndoială asta. Dacă aş orienta ecranul, am vedea un soare frumos şi strălucitor, dar n-are rost să suprasolicităm capacitatea de receptare. Planeta Sayshell este a patra din poziţia noastră şi se află la aproximativ 3,2 milioane de kilometri, ceea ce reprezintă distanţa optimă de la sfârşitul unui Salt. Putem ajunge acolo în trei zile sau, dacă ne grăbim, în două zile.

Trevize inspiră adânc şi încercă să pună capăt stării de tensiune pe care-o trăiseră.

— Înţelegi ce-nseamnă asta, Janov? Orice navă pe care am mai călătorit până acum ar fi făcut aceste Salturi cu pauze de cel puţin o zi între ele pentru a efectua calcule istovitoare şi pentru reverificare, chiar *cu ajutorul* computerului. Călătoria ar fi durat aproape o lună, sau poate două – trei săptămâni dacă ar fi acţionat în pripă. Noi am făcut-o în jumătate de oră. Când toate navele vor fi echipate cu asemenea computere…

— Mă întreb de ce ne-a dat Primarul o navă atât de perfecţionată. Trebuie să fie incredibil de scumpă, îl întrerupse Pelorat.

— O navă experimentală, îi răspunse sec Trevize. Probabil că prea-buna doamnă a dorit ca noi s-o testăm şi să descoperim ce deficienţe ar putea s-apară.

— Vorbeşti serios?

— Nu te enerva. La urma urmei n-avem motive de îngrijorare. N-am găsit niciun minus, deşi o văd în stare. Dacă ni s-ar întâmpla ceva nu cred că ar suferi prea mult. În plus, nici n-a avut încredere să ne dea arme ofensive şi asta a redus considerabil costurile.

Îngândurat, Pelorat spuse:

— Mă gândesc tot timpul la computer. Pare a fi reglat atât de bine pentru tine – şi nu cred că s-ar comporta la fel cu altcineva. *Cu mine* doar funcţionează.

— Cu atât mai bine pentru noi.

— Da, dar asta-i pură întâmplare?

— Dar ce altceva, Janov?

— E sigur că Primarul te cunoaşte foarte bine.

— Bătrâna fregată? Cred că da.

— Oare n-ar fi putut să proiecteze un computer special pentru tine?

— De ce?

— Mă-ntreb dacă nu cumva mergem încotro vrea computerul.

Trevize îl privi fix:

— Vrei să spui că atunci când sunt în contact cu computerul, el ia hotărârile şi nu eu?

— Mă-ntreb doar.

— E ridicol. O nebunie. *Calmează-te*, Janov.

Trevize se-ntoarse către computer pentru a focaliza imaginea Planetei Sayshell pe ecran şi pentru a desemna un curs prin spaţiul normal.

Ridicol!

Dar de ce îi venise o asemenea idee lui Pelorat?

10. Masa

33

Trecuseră două zile şi Gendibal se simţea nu atât îndurerat, cât înverşunat. Nu vedea motivul pentru care nu putea avea loc o audiere de urgenţă. Dacă ar fi fost nepregătit, dacă ar fi avut nevoie de timp, atunci cu siguranţă că ar fi precipitat audierea.

Dar întrucât după criza provocată de Catâr, nimic nu părea să mai ameninţe cea de-a Doua Fundaţie, se pierdea timp şi asta doar cu scopul de a-l irita pe el.

Îl întărâtau şi, pe numele lui Seldon, asta va face ca riposta lui să fie şi mai înverşunată. Era foarte hotărât să nu cedeze.

Privi în jur. Anticamera era goală şi aşa rămăsese şi-n ultimele două zile. Un om marcant, un Orator pe care toţi îl cunoşteau, îşi va pierde poziţia datorită unei maşinaţiuni fără precedent în istoria de cinci secole a celei de-a Doua Fundaţii. Va fi degradat şi coborât până la rangul de simplu membru al celei de-a Doua Fundaţii.

Era, totuşi, foarte onorant să aparţii Fundaţiei, mai ales dacă deţineai un titlu respectabil, aşa cum se va întâmpla probabil cu Gendibal după punerea sub acuzare. Însă vezi lucrurile în cu totul altă lumină când retrogradezi din postul de Orator.

Dar asta nu se va întâmpla, se gândi furios Gendibal, chiar dacă vreme de două zile toţi îl evitaseră. Doar Sura Novi îl trata ca şi până atunci, dar ea era prea naivă ca să înţeleagă situaţia. Tot „Stăpân” rămăsese pentru ea.

Gendibal se simţea nervos tocmai pentru că găsea o mângâiere în asta. Se ruşina constatând că prindea curaj

când ea-l privea plină de adoraţie. Devenise recunoscător pentru daruri *atât* de neînsemnate?

Un funcţionar ieşi din Cameră şi-i spuse că Masa îl putea primi. Gendibal păşi înăuntru. Îl cunoştea bine pe funcţionar, iar acesta ştia, până la ultimul amănunt, gradul exact de politeţe datorat fiecărui Orator. În acel moment, lipsa de respect pe care-o manifesta faţă de Gendibal era revoltătoare. Până şi acest funcţionar îl considera vinovat şi condamnat.

Stăteau cu toţii gravi în jurul mesei, îmbrăcaţi în robele negre pe care le purtau numai la procese. Primul Orator Shandess arăta puţin stânjenit în această postură, şi nu-şi îngădui totuşi niciun semn de amiciţie faţă de Gendibal. Delarmi – unul dintre Oratorii femei – nici nu catadicsi să-l privească.

Primul Orator deschise şedinţa:

— Orator Stor Gendibal, ai fost pus sub acuzare pentru comportare nedemnă de un Orator. Ai acuzat Masa, întrunită în plen, de trădare şi încercare de asasinat, fără a avea dovezi concludente. Ai dat de înţeles că toţi membrii celei de-a Doua Fundaţii – inclusiv Oratorii şi Primul Orator – trebuie supuşi unei riguroase analize mentale pentru a se stabili care dintre ei nu mai merită să i se acorde încredere. O asemenea atitudine în interiorul comunităţii distruge coeziunea, fără de care a Doua Fundaţie nu poate să controleze o Galaxie potenţial ostilă şi să construiască în siguranţă un al Doilea Imperiu durabil. Întrucât am fost cu toţii martori la aceste insulte, acuzarea nu va mai da citire rechizitoriului. Prin urmare, vom trece direct la următorul punct. Orator Stor Gendibal, ai apărător?

Abia acum îşi permise Delarmi un zâmbet felin, dar fără să-l privească pe Gendibal.

— Dacă adevărul poate fi considerat apărare, începu Gendibal, atunci am apărător. *Există* motive pentru a suspecta o încălcare a măsurilor de protecţie. Această situaţie pare să indice un control mental exercitat asupra unuia sau mai multor membri ai celei de-a Doua Fundaţii – cu excepţia celor prezenţi aici – şi acest lucru a dat naştere

unei crize mortale pentru a Doua Fundaţie. Dacă grăbiţi acest proces înseamnă că probabil vă daţi seama de gravitatea crizei dar, în acest caz, de ce-aţi lăsat să treacă două zile după ce am cerut oficial o procedură de urgenţă? Susţin că această criză mortală m-a determinat să declar ceea ce cunoaşteţi cu toţii. Dacă *nu* aş fi făcut-o puteaţi considera că atitudinea mea e nedemnă pentru un Orator.

— Nu face decât să repete jignirile, Prim Orator, spuse încet Delarmi.

Scaunul lui Gendibal era aşezat mai departe de masă decât al celorlalţi Oratori, ceea ce demonstra deja degradarea. Îl împinse şi mai mult înapoi, arătând că nu-i păsa câtuşi de puţin şi se ridică spunând:

— Vreţi să mă condamnaţi acum, fără judecată, sfidând legea, sau îmi permiteţi să-mi prezint în detaliu apărarea?

— Aceasta nu-i o adunare ilegală, Orator, glăsui Primul Orator. Fără a avea precedente care să ne slujească de îndrumar, îţi vom acorda tot sprijinul, recunoscând că, dacă prea umanele noastre limite ne vor abate de la înfăptuirea justiţiei absolute, e mai bine să lăsăm ca vinovatul să rămână nepedepsit decât să condamnăm un nevinovat. Prin urmare, deşi cazul pe care-l judecăm este atât de grav încât nu putem permite cu inima uşoară vinovatului să rămână nepedepsit, îţi vom îngădui să-ţi prezinţi apărarea aşa cum crezi de cuviinţă şi-ţi vom acorda timpul pe care-l vei considera necesar până când se va hotărî, prin vot unanim, *inclusiv al meu* (şi ridică vocea spunând acestea) că am ascultat îndeajuns.

— Atunci, daţi-mi voie să încep prin a spune că Golan Trevize – membrul Primei Fundaţii, care a fost alungat de pe Terminus şi pe care eu şi Primul Orator îl considerăm drept vârful de lance în această criză ce ia proporţii – se îndreaptă într-o direcţie neaşteptată.

— Asta da informaţie, spuse Delarmi încet. De unde ştie oratorul (intonaţia dovedea limpede că nu acordase cuvântului greutatea cuvenită) toate acestea?

— Am fost informat de către Primul Orator, spuse Gendibal. Confirm, însă, că aveam deja cunoştinţă de acest

detaliu. În aceste condiţii, ţinând seama de suspiciunile mele privind nivelul de securitate al Camerei, trebuie să mi se permită să păstrez secretă sursa informaţiilor.

— Nu vom pune în discuţie această afirmaţie care nu are legătură cu cauza, interveni Primul Orator. Să continuăm fără divulgarea acestei informaţii, dar dacă Masa consideră că trebuie să cunoască sursa, Orator Gendibal va fi silit să o dezvăluie.

— Dacă Oratorul nu va pune la dispoziţie această informaţie acum, afirmă Delarmi, sunt îndreptăţită să presupun că are un agent care-i slujeşte numai lui personal şi care, de regulă, nu răspunde în faţa Mesei. Nu putem fi siguri că un asemenea agent se supune regulilor de comportament care trebuie respectate de personalul celei de-a Doua Fundaţii.

Primul Orator interveni destul de nemulţumit:

— Orator Delanni, înţeleg toate implicaţiile. Nu e nevoie să le enumeri acum.

— Cer ca procesul verbal să consemneze acest lucru, Prim Orator, întrucât tăinuirea sursei agravează delictul, iar informaţia nu a apărut în actul de acuzare, care nici nu a fost citit în întregime. Solicit ca şi acest refuz să fie trecut în rechizitoriu.

— Grefierul are instrucţiuni să adauge acest element, răspunse Primul Orator, iar formularea exactă va fi făcută la vremea potrivită. Orator Gendibal (în sfârşit, cu respectul cuvenit) apărarea ta este neadecvată. Continuă.

— Acest Trevize nu numai că s-a îndreptat într-o direcţie neaşteptată, dar călătoreşte cu o viteză nemaiîntâlnită. Potrivit informaţiilor pe care le deţin, şi de care Primul Orator nu are cunoştinţă încă, el a străbătut aproximativ zece mii de parseci în mai puţin de o oră.

— Într-un singur Salt? întrebă unul dintre Oratori, nevenindu-i să creadă.

— În mai mult de douăzeci de Salturi, unul după altul, aproape fără pauze, spuse Gendibal, ceea ce-i mai greu de imaginat decât un singur Salt. Chiar dacă acum am reuşit să-l localizăm, ne va trebui timp ca să-l urmărim şi, în cazul

că ne va detecta şi va voi să ne scape, nu vom putea să-l ajungem din urmă. Iar voi vă pierdeţi timpul jucându-vă de-a punerea sub acuzare şi lăsaţi să treacă două zile ca să savuraţi umilirea mea.

Primul Orator făcu un efort să-şi ascundă suferinţa lăuntrică:

— Orator Gendibal, spune-ne, te rog, ce crezi c-ar putea însemna asta?

— Prim Orator, reprezintă un indiciu al progreselor tehnologice înregistrate de Prima Fundaţie, care e cu mult mai puternică decât pe vremea lui Preem Palver. Nu le-am putea rezista dacă ne-ar descoperi şi-ar scăpa necontrolaţi mental.

Oratorul Delarmi se ridică în picioare şi-l întrerupse:

— Prim Orator, pierdem timpul cu lucruri irelevante. Nu mai suntem copii să ne speriem ascultând poveşti spuse de Bunicuţa Spaţială. N-are importanţă cât de impresionantă a devenit tehnologia Primei Fundaţii când, în cazul unei crize, gândirea lor va fi controlată de noi.

— Ce poţi răspunde, Orator Gendibal? întrebă Primul Orator.

— Doar că vom ajunge la problema aceasta la momentul potrivit. Deocamdată vreau să insist asupra puterii tehnologice superioare, în continuă creştere, a Primei Fundaţii.

— Treci la următorul punct, Orator Gendibal, îl invită Primul Orator. Trebuie să afirm că declaraţiile pe care le-ai făcut până acum nu corespund capetelor de acuzare.

Membrii Mesei răsplătiră vorbele cu gesturi aprobatoare.

— Voi trece mai departe, spuse Gendibal. Trevize are un tovarăş în această călătorie (se opri o clipă pentru a-şi aminti pronunţia corectă) un anume Janov Pelorat, un erudit destul de obscur, care şi-a dedicat întreaga viaţă descoperirii de mituri şi legende referitoare la Pământ.

— Ştii toate astea despre el? Presupun că el e sursa ta secretă, spuse Delarmi care, cu un aer de satisfacţie, părea să-şi fi luat în serios rolul de acuzator.

— Da, ştiu totul despre el, răspunse Gendibal îndârjit. Acum câteva luni, Primarul Terminusului, o femeie energică şi capabilă, şi-a manifestat interesul faţă de acest erudit din motive ce mi-au rămas neclare, aşa că acest lucru mi-a stârnit curiozitatea, bineînţeles, însă n-am păstrat aceste informaţii pentru mine. Tot ce-am aflat am pus la dispoziţia Primului Orator.

— Depun mărturie în acest sens, confirmă Primul Orator cu voce scăzută.

Un Orator în vârstă interveni:

— Ce e acest Pământ? Lumea originară pe care o întâlnim în texte? Cel care a dat naştere unor controverse în vechile timpuri imperiale?

Gendibal aprobă cu o mişcare a capului:

— În poveştile Bunicii Spaţiale, cum ar zice Orator Delarmi. Presupun că Pelorat visa să vină pe Trantor să consulte Biblioteca Galactică pentru a căuta informaţii pe care nu le putea obţine prin serviciul de schimb interbiblioteci interstelar existent pe Terminus. Când a plecat de pe Terminus trăia cu impresia că visul avea să i se împlinească. Bineînţeles că-i aşteptam pe amândoi şi speram să avem posibilitatea de a-i examina spre folosul nostru. După cum ştim cu toţii, nu vor mai veni aici. S-au îndreptat către o destinaţie care, din diverse motive, ne-a rămas necunoscută.

Cu un chip absolut angelic, Delarmi întrebă:

— Şi de ce te tulbură asta? N-o să le ducem lipsa, asta-i sigur. A, de vreme ce renunţă la noi cu atâta uşurinţă, putem trage concluzia că Prima Fundaţie nu cunoaşte adevărata natură a Trantorului şi putem aprecia la justa ei valoare opera lui Preem Palver.

— Dacă nu vedem mai departe de vârful nasului, remarcă Gendibal, am putea trage o astfel de concluzie comodă. Nu cumva şi-au schimbat planul, de teamă că Trantor ar putea să înţeleagă importanţa Pământului urmărindu-i pe aceşti doi bărbaţi?

Membrii Mesei se agitară neliniştiţi. Delarmi îşi păstră sângele rece:

— Oricine poate născoci idei surprinzătoare pe care să le prezinte într-un ambalaj ademenitor. Dar au ele vreun rost când inventezi astfel? Chiar îi pasă cuiva ce gândim noi despre Pământ? Doar pe istorici, antropologi, colecţionari de basme ca Pelorat, îi interesează dacă el este cu adevărat planeta de origine sau un mit, sau dacă un asemenea loc există. De ce ne-ar interesa pe noi?

— Chiar, de ce? replică Gendibal. Cum se face că în Bibliotecă nu există cărţi referitoare la Pământ?

Atitudinea de ostilitate a membrilor Mesei dispăru pentru o clipă şi Delarmi întrebă:

— Nu există aşa ceva?

Poarte calm, Gendibal îi răspunse:

— Când am aflat că Trevize şi Pelorat ar putea veni aici să caute referinţe despre Pământ, am programat computerul Bibliotecii pentru a-mi alcătui o listă a documentelor care conţin asemenea informaţii. În momentul când computerul nu mi-a oferit nimic am devenit curios. Nici măcar lucruri minore n-am găsit. Nimic! Aţi insistat totuşi să mai aştept două zile până să aibă loc această audiere şi, în acelaşi timp, curiozitatea mea a crescut şi mai mult aflând că cei doi nu se îndreaptă spre noi. Simţeam că trebuie să fac ceva. Aşadar, în timp ce voi stăteaţi la taifas şi puneaţi ţara la cale iar totul se prăbuşeşte în jurul vostru, eu am parcurs câteva cărţi de istorie din biblioteca personală. Am găsit pasaje care se refereau direct la unele dintre cercetările întreprinse la sfârşitul epocii imperiale asupra „Problemei Originii”. Se făceau trimiteri la anumite documente tipărite şi filmate, şi am întâlnit câteva citate. M-am întors la Bibliotecă şi am verificat dacă acele documente există. Vă asigur că n-am găsit absolut nimic.

— Nu trebuie să te surprindă, chiar dacă aşa stau lucrurile. Dacă şi Pământul e un mit…

— Atunci ar trebui să găsesc referinţe despre el la fişierul mitologie. Dac-ar fi o poveste istorisită de Bunicuţa Spaţiului, aş găsi-o într-o antologie de basme. Iar dac-ar fi nălucirea unei minţi bolnave aş afla-o la fişierul

„psihopatologie”. În realitate, trebuie să fi existat ceva despre Pământ, astfel n-aţi fi ştiut cu toţii despre el şi nu l-aţi fi recunoscut pe dată drept numele presupusei planete pe care-şi are originea specia umană. Cum se face că nicăieri în întreaga Bibliotecă nu există nicio referire la el?

Delarmi rămase tăcută o clipă şi, profitând de acest lucru, un alt Orator interveni în discuţie. Era Leonis Cheng, un bărbat destul de scund, posesor al unor cunoştinţe enciclopedice în privinţa amănuntelor insignifiante ale Planului Seldon, dar care nu înţelegea mai deloc problemele reale ale Galaxiei. Avea obiceiul de a clipi des atunci când vorbea, ceea ce se întâmplă şi de astă dată:

— Este bine ştiut că, la vremea decăderii, Imperiul a încercat să creeze o mistică imperială, temperând interesul faţă de timpurile pre-imperiale.

Gendibal îl aprobă cu o mişcare din cap:

— Temperare, aceasta-i cuvântul potrivit, Orator Cheng. Dar asta nu echivalează cu distrugerea de dovezi. După cum s-ar cuveni să ştii mai bine decât oricare, o altă caracteristică a epocii de destrămare a Imperiului a fost interesul subit faţă de perioada timpurie, considerată mai bună. M-am referit deja la interesul faţă de „Problema Originii” de pe vremea lui Hari Seldon.

Cheng îl întrerupse dregându-şi zgomotos glasul:

— Tinere, ştiu foarte bine asta, şi cunosc cu mult mai multe despre problemele sociale din vremea destrămării Imperiului decât îţi închipui. Procesul de „Imperializare” a depăşit cu mult stadiul de joc copilăresc în ceea ce priveşte Pământul şi istoria lui. Sub conducerea lui Cleon al II-lea, în perioada ultimei încercări de revitalizare, adică la două secole *după* Seldon, Imperializarea a atins apogeul şi toate speculaţiile referitoare la problema Pământului au încetat. În timpul lui Cleon a existat chiar şi un decret în legătură cu asta, calificând astfel de preocupări (şi sper să citez corect) drept „speculaţii sterile şi neproductive care tind să submineze dragostea oamenilor faţă de tronul imperial”.

Gendibal zâmbi:

— Prin urmare, Orator Cheng, ai plasa distrugerea tuturor documentelor referitoare la Pământ în vremea lui Ceon al II-lea?

— Eu nu trag concluzii. Am declarat exact ce-ai auzit.

— E înţelept din partea ta că nu tragi concluzii. Se prea poate ca Imperiul să fi trăit o perioadă de renaştere sub domnia lui Cleon, dar Universitatea şi Biblioteca, cel puţin, erau în mâinile noastre sau, în orice caz, ale predecesorilor noştri. Mi se pare o imposibilitate ca o serie de materiale să fie scoase din Bibliotecă fără ştiinţa Oratorilor celei de-a Doua Fundaţii. De fapt, Oratorilor li s-ar fi încredinţat o asemenea sarcină, căci Imperiul n-avea cum să ştie ce erau ei de fapt.

Gendibal îşi îngădui o pauză, dar Cheng, fără a da răspuns, rămase cu privirea goală.

Gendibal se simţi îndemnat să continue:

— Rezultă că Biblioteca nu putea fi golită de materiale despre Pământ în vremea lui Seldon, pentru că „Problema Originii” devenise la vremea aceea o preocupare arzătoare. Nici mai apoi nu era posibil să se întâmple acest lucru, deoarece a Doua Fundaţie funcţiona. Şi totuşi, din Bibliotecă lipsesc acum aceste documente. Cum explicaţi fenomenul?

Iritată, Delarmi izbucni:

— Nu mai întoarce problema pe toate părţile, Gendibal. Înţelegem. Ce soluţie ne sugerezi? Că tu însuţi ai scos documentele?

— Ca-ntotdeauna, ai pătruns până-n miezul problemei, Delarmi. Şi Gendibal făcu o plecăciune ironică (la care ea îşi permise o uşoară strâmbătură). O soluţie este că operaţiunea de curăţire a făcut-o un Orator al celei de-a Doua Fundaţii, cineva care ştia cum să se slujească de curatori, fără a lăsa amintiri în memoria lor, şi de computere, ştergând astfel toate urmele.

Primul Orator Shandess roşi!

— Ridicol, Orator Gendibal. Nu-mi pot imagina ca un Orator să făptuiască aşa ceva. Ce motive ar avea? Chiar dacă, din anumite raţiuni, documentele despre Pământ au

fost eliminate, ce rost ar avea ca ele să fie tăinuite faţă de restul Mesei? De ce şi-ar risca cineva cariera prin această intervenţie când şansele de a fi descoperit sunt atât de mari? În plus, cred că nici cel mai iscusit Orator n-ar putea duce la sfârşit o asemenea faptă fără să lase urme.

— Prim Orator, prin urmare nu sunteţi de acord cu sugestia Oratorului Delarmi că eu aş fi autorul.

— Bineînţeles că nu, răspunse Primul Orator. Uneori ţi-am pus la îndoială judecata, dar acum mă văd silit să te consider de-a dreptul nebun.

— Atunci n-ar fi trebuit să se-ntâmple, Prim Orator. S-ar cuveni ca materialele despre Pământ să se găsească încă în Bibliotecă, pentru că acum se pare că am eliminat toate căile prin care ele puteau fi scoase, şi totuşi ele nu sunt acolo.

Cu o atitudine care voia să dea de înţeles că această discuţie o oboseşte, Delarmi spuse:

— Bine, bine, hai să terminăm. Te mai întreb o dată: ce soluţie recomanzi? Sunt sigură că ai una.

— Orator, şi noi suntem la fel de siguri. Cred că Biblioteca a fost epurată de cineva din a Doua Fundaţie care se află sub controlul unei forţe oculte din afară. Operaţiunea a trecut neobservată, întrucât aceeaşi forţă s-a îngrijit de ştergerea urmelor.

— Până ai făcut tu descoperirea, spuse Delarmi pufnind în râs. Tu – cel necontrolat şi necontrolabil. Dacă această forţă misterioasă a existat, cum se face că tocmai *tu* ai aflat despre absenţa materialelor din Bibliotecă? De ce n-ai fost şi tu controlat?

— Nu găsesc nimic de râs, Orator, o puse Gendibal la punct. S-ar putea ca ei să-şi dea seama, la fel ca şi noi, că amestecul acesta trebuie redus la minimum. Când viaţa mi-a fost pusă în pericol acum câteva zile, m-a preocupat mai mult ideea de a nu perturba gândurile mulţimii decât soarta mea. Acelaşi lucru se întâmplă şi în cazul de faţă – de îndată ce-au considerat că situaţia e sigură, au sistat controlul. Acesta-i pericolul, primejdia mortală. Faptul că am descoperit ce s-a întâmplat poate să însemne că nu le

mai pasă ce voi face. Iar faptul că nu-i mai interesează poate însemna că simt c-au câştigat deja. Şi-n timpul ăsta, *noi* continuăm să ne jucăm cu soarta noastră!

— Dar ce ţintesc prin aceste acţiuni? Care-ar fi scopul? întrebă Delarmi, bătând din picior impacientată şi muşcându-şi buzele. Simţea că pierde din putere şi că membrii Mesei deveneau tot mai preocupaţi şi chiar îngrijoraţi.

— Să evaluăm situaţia. Prima Fundaţie, cu arsenalul ei enorm de putere fizică, a pornit în căutarea Pământului. Se prefac a exila doi oameni sperând că noi vom lua asta de bună, însă le-ar fi încredinţat nave de o perfecţiune incredibilă, capabile să parcurgă zece mii de parseci în mai puţin de-o oră dac-ar fi fost nişte izgoniţi? În ceea ce ne priveşte, noi *nu* căutăm Pământul şi evident că au fost întreprinse măsuri *fără ştirea noastră* pentru a ne zădărnici orice acces la informaţii referitoare la această planetă. Prima Fundaţie e acum la fel de aproape de a descoperi Pământul precum suntem noi de departe de asta, aşa că…

Gendibal se opri şi Delarmi profită:

— Aşa că ce? Încetează cu poveştile de adormit copii. Ştii ceva precis sau nu?

— Orator, nu ştiu *totul*. N-am pătruns până în adâncul complotului ce se urzeşte în jurul nostru, dar ştiu că el există. Nu-mi dau seama ce însemnătate are descoperirea Pământului, dar sunt sigur că a Doua Fundaţie trece printr-un pericol enorm şi o dată cu ea Planul Seldon şi viitorul întregii umanităţi atârnă de un fir de păr.

Delarmi se ridică. Nu mai zâmbea şi se adresă celor prezenţi cu o voce încordată, dar bine controlată:

— Prostii! Prim Orator, pune capăt acestor flecăreli! Am pus în discuţie comportarea acuzatului. Ceea ce ne debitează el nu-i doar ridicol, ci de-a dreptul revoltător şi lipsit de relevanţă. Îşi justifică purtarea construind un păienjeniş de teorii care-şi au înţeles doar în mintea lui. Vă cer să vă exprimaţi părerea prin vot, un vot unanim, de condamnare.

— Staţi, interveni precipitat Gendibal. Mi s-a spus că voi avea dreptul să mă apăr şi mai am doar un punct – doar unul. Permiteţi-mi să vi-l prezint şi după aceea puteţi să treceţi la vot, iar eu nu voi mai ridica obiecţii.

Primul Orator se frecă la ochi, obosit!

— Poţi continua, Gendibal. Vreau să pun în vedere membrilor Mesei că o condamnare a unui Orator pus sub acuzare este o chestiune delicată şi fără precedent, astfel că nu trebuie sub niciun motiv să lăsăm impresia că interzicem prezentarea tuturor argumentelor invocate de apărare. De asemenea, vă rog să ţineţi seama de un aspect: chiar dacă verdictul ne va mulţumi pe noi, s-ar putea ca el să nu satisfacă pe cei ce ne vor urma şi nu-mi vine a crede că vreunui membru al celei de-a Doua Fundaţii – ca să nu mai vorbim de Oratorii Mesei – îi este indiferent cum ne va judeca istoria. Să acţionăm în aşa fel încât să fim siguri de aprobarea Oratorilor ce ne vor urma în secolele viitoare.

Îndârjită, Delarmi reveni:

— Prim Orator, riscăm să devenim de râsul posterităţii pentru că ignorăm aceste dovezi strigătoare la cer. *Tu* hotărăşti dacă apărarea poate continua.

Gendibal respiră adânc şi spuse:

— Prim Orator, în conformitate cu hotărârea *ta*, doresc să chem un martor – o tânără femeie pe care am cunoscut-o acum trei zile, şi fără ajutorul căreia n-aş fi ajuns deloc la întrunirea Mesei.

— Femeia la care te referi este cunoscută Mesei? întrebă Primul Orator.

— Nu, Prim Orator. Este născută pe această planetă.

Delarmi făcu ochii mari de uimire:

— *O femeie hamish?*

— Exact!

— Ce-avem în comun cu o asemenea fiinţă? Crezi că ar lua cineva în seamă declaraţiile unei asemenea fiinţe? Oamenii aceştia nici nu există!

Gendibal schiţă un rictus care nu semăna nicidecum a zâmbet şi replică tăios:

— Toţi hamishii există din punct de vedere fizic. Sunt fiinţe umane şi au şi ei un rol de jucat în Planul Seldon. Prin protecţia pe care o oferă indirect celei de-a Doua Fundaţii, ei joacă un rol crucial. Doresc să mă disociez de atitudinea lipsită de umanism a Oratorului Delarmi şi sper că remarca ei va fi reţinută în procesul verbal şi considerată mai târziu drept dovadă a incompatibilităţii *ei* cu poziţia de Orator. Ceilalţi membri ai Mesei aprobă opinia incredibilă a Oratorului şi mă vor împiedica să convoc martorul?

— Orator, cheamă-ţi martorul, spuse Primul Orator.

Trăsăturile chipului lui Gendibal se înmuiară şi reveniră la lipsa de expresivitate obişnuită pentru un Orator aflat într-o stare de încordare. Se feri să-şi facă ştiute gândurile dar, dincolo de pavăza protectoare pe care o puse între mintea lui şi a celorlalţi, simţi că momentul cel mai primejdios trecuse şi că biruise.

34

Sura Novi părea încordată. Avea ochii mari şi neliniştiţi şi buza inferioară îi tremura imperceptibil, iar chipul ei ars de soare tresărea când şi când din cauza emoţiei. Părul îi fusese strâns la spate şi prins într-un coc. Respira precipitat şi degetele, într-o frământare continuă, îşi găsiseră de lucru cu pliurile rochiei lungi într-o încercare de a le aşeza mai bine. Cu ochii plini de spaimă, se uită în fugă la chipurile membrilor Mesei, trecând cu privirea de la un Orator la altul.

Căutătura Oratorilor trăda nuanţe diferite de dispreţ şi neplăcere. Delarmi privi undeva deasupra capului lui Novi, ignorând-o.

Cu multă delicateţe, Gendibal atinse zona periferică a minţii ei, calmând şi eliberând încordarea. Putea obţine acelaşi rezultat bătând-o uşor peste mână sau mângâind-o pe obraz, dar aici, în aceste condiţii, aşa ceva era desigur imposibil.

— Prim Orator, începu el, desensibilizez percepţiile ei conştiente, astfel că mărturia ei să nu fie influenţată de teamă. Vă rog să mă urmăriţi cu toţii, dacă doriţi, şi să mă asistaţi pentru a constata că nu voi acţiona în niciun fel asupra minţii ei.

Novi se trase înapoi auzind spusele lui Gendibal, iar el nu se arătă surprins de această reacţie. Înţelese că nu-i auzise niciodată pe membrii de rang superior ai celei de-a Doua Fundaţii vorbind între ei. Nu trăise acea experienţă unică, o combinaţie ciudată de sunete, tonuri, expresii şi gânduri ce se succedau cu repeziciune. Cu toate acestea, după intervenţia lui, groaza dispăru de pe chipul ei de parcă nici n-ar fi existat. Chipul ei luă un aer de placiditate.

— Novi, ai un scaun în spatele tău, o anunţă Gendibal. Ia loc, te rog.

Novi făcu o reverenţă stângace, se aşeză şi rămase dreaptă, într-o poziţie ciudată şi artificială.

Vorbi limpede şi cu înţeles, dar Gendibal o rugă să repete ori de câte ori accentul ei hamish devenea neinteligibil şi, întrucât se exprima conform respectului pe care-l datora Mesei, trebui să repete din când în când întrebările pe care ea nu le înţelegea.

Calm şi fără grabă Novi relată lupta dintre el şi Rufirant.

— Novi, ai văzut toate acestea cu ochii tăi? întrebă Gendibal.

— Nu, Stăpâne, că dacă era aşa, îi puneam capăt mai din vreme. Rufirant a fi băiat bun, dar nu-i prea merge mintea.

— Dar ai descris totul în amănunţime. Cum ai reuşit asta dacă n-ai fost de faţă?

— Rufirant mi-a zis mai târziu, când l-am luat eu la întrebări. Îi era ruşine.

— Ruşine? Ai cunoştinţă de purtări asemănătoare cu alte ocazii?

— Rufirant? Nu, Stăpâne. E blând, cu toate că a fi aşa de solid. Nu-i mai bătăuş şi se teme de învăţaţi. Mereu zicea că ei au putere mare şi-s posedaţi de forţe.

— De ce n-a simţit la fel când m-a întâlnit?

— E ciudat. N-a înţeles de ce, răspunse ea clătinând din cap. Nu era el însuşi. Eu i-am zis: „Tu, cap sec. De când îţi stă în fire s-ataci un învăţat?” Iar el a-ngăimat: „Nu ştiu cum de s-a-ntâmplat. Eu parcă eram deoparte şi stăteam şi mă uitam la altul.”

Oratorul Cheng interveni:

— Prim Orator, la ce ne slujeşte relatarea discuţiei pe care femeia a avut-o cu acel bărbat? Nu-l putem convoca pe el pentru a răspunde?

— Ba da, îl lămuri Gendibal. Dacă Masa, în completare la mărturia acestei femei, doreşte să aibă şi dovezi suplimentare, sunt gata să-l convoc la bară pe Karoll Rufirant, recentul meu adversar. Dacă nu, Masa poate trece direct la deliberări după ce voi termina de audiat acest martor.

— Foarte bine, spuse Primul Orator. Continuă.

Gendibal se adresă lui Novi:

— Iar tu? Îţi stătea în fire să te amesteci astfel într-o încăierare?

Pe moment, Novi rămase mută. O cută îi apăru între sprâncene, apoi se linişti şi zise:

— Nu ştiu. Nu doresc să li se facă rău învăţaţilor. Am fost *împinsă* şi fără să mă gândesc m-am băgat la mijloc. După o clipă de ezitare adăugă: Da’ aş face-o din nou dac-a fi nevoie.

Gendibal rosti rar:

— Novi, acum vei dormi. Nu te vei gândi la nimic. Te vei odihni şi nici măcar nu vei visa.

Novi mormăi ceva, închise ochii şi capul îi alunecă uşor pe rezemătoarea scaunului.

Gendibal aşteptă o clipă, apoi spuse:

— Prim Orator, vă rog respectuos să mă urmaţi în mintea acestei femei. Veţi descoperi o simplitate şi o simetrie de neînchipuit, şi asta prezintă un avantaj, pentru că altfel n-ar fi fost vizibil ceea ce ne interesează. Uşor… aici… aici… Observaţi? Pătrundeţi şi voi, vă rog, va fi mai uşor dacă o facem toţi în acelaşi timp.

Se auziră murmure de uimire.

— Se mai îndoieşte cineva? întrebă Gendibal.

— Mă îndoiesc, pentru că… începu Delarmi, dar se opri pentru că ceea ce-i trecuse prin minte nu putea fi exprimat nici măcar de ea.

Gendibal o făcu în numele ei:

— Crezi că am intervenit deliberat în mintea ei pentru a prezenta probe false? Îţi închipui, deci, că pot produce o modificare atât de precisă – deoarece avem aici o fibră mentală evident deformată în timp ce niciuna din jurul ei nu pare să fi fost cât de puţin atinsă? Dac-aş putea realiza aşa ceva, de ce ar trebui să mă disculp în felul acesta? De ce mi-aş lăsa demnitatea mânjită într-un asemenea proces? De ce m-aş chinui să vă conving? Dac-aş reuşi să fac ceea ce vedeţi în mintea acestei femei şi dacă n-aţi fi pregătiţi dinainte, aţi fi neajutoraţi în faţa mea. Crudul adevăr este că nu cred pe nimeni dintre voi în stare să manipulaţi mintea cuiva în felul acesta. Şi nici eu nu-s în stare. Şi cu toate acestea, iată realitatea.

Se opri şi privi pe rând către toţi Oratorii, apoi rămase cu ochii pironiţi la Delarmi şi vorbi rar:

— Acum, dacă vi se pare necesar, îl voi convoca pe fermierul hamish, Karol Rufirant, pe care l-am examinat şi am descoperit că s-a intervenit şi-n mintea lui în acelaşi mod.

— Nu va fi nevoie, conchise Primul Orator, care avea întipărită pe chip o expresie de groază. Ceea ce-am văzut ne-a zdruncinat toate concepţiile.

— În cazul acesta, îndrăzni Gendibal, pot trezi femeia hamish şi să o trimit în camera ei? Am aranjat să fie aşteptată afară pentru a i se acorda îngrijirile necesare.

Novi plecă, condusă uşor de mână de către Gendibal care se întoarse şi reluă:

— Permiteţi-mi să trag câteva scurte concluzii. Minţile au fost şi pot fi dirijate în moduri care depăşesc puterile noastre. În acest fel, chiar curatorii puteau fi determinaţi să elimine din Bibliotecă materialele despre Pământ, fără ştirea noastră şi fără ca ei înşişi să realizeze ce fac. Înţelegem, deci, cum s-a pus la cale reţinerea mea şi

întârzierea de la întrunirea Mesei. Am fost ameninţat, apoi salvat. Rezultatul obţinut: punerea mea sub acuzare. Această înlănţuire de evenimente aparent normale trebuia să ducă la eliminarea mea dintr-o funcţie de decizie – negarea şi blocarea unui curs de acţiune în favoarea căruia lupt şi care îi ameninţă pe aceşti oameni, oricare ar fi ei.

Delarmi se apropie de masă, evident zdruncinată:

— Dacă această organizaţie secretă este atât de inteligentă, cum se face c-ai reuşit să descoperi atâtea lucruri?

Gendibal îşi îngădui acum să zâmbească:

— Să nu exagerăm. Nu pretind că aş avea o pregătire mai temeinică decât a celorlalţi Oratori sau a Primului Orator, bineînţeles. Totuşi, aceşti Anti-Catâri – cum i-a denumit foarte sugestiv Primul Orator – nu sunt infinit de inteligenţi sau de imuni în faţa realităţii. Probabil că au ales această femeie şi nu pe alta drept instrument al lor deoarece ea avea nevoie doar de o transformare minoră. În plus, în felul ei, ţinea mult la ceea ce numeşte ea „învăţaţi” şi-i admira în mod deosebit. Dar mai târziu, când incidentul s-a încheiat, contactul ei cu mine a dat naştere dorinţei ei de a deveni „învăţat”. A doua zi a venit la mine cu acest scop în minte. Intrigat de această ambiţie de neînţeles, i-am studiat mintea – lucru pe care altminteri nu l-aş fi făcut – şi, mai degrabă din întâmplare, decât din intuiţie, am descoperit acea condiţionare şi i-am observat semnificaţia. Dacă ar fi fost aleasă o altă femeie – una cu o simpatie pro-învăţaţi mai puţin pronunţată, Anti-Catârii ar fi avut mai mult de furcă pentru a efectua modificarea, dar consecinţele n-ar fi fost aceleaşi, iar eu n-aş fi aflat nicicând de intervenţia lor. Anti-Catârii au calculat greşit sau n-au lăsat loc suficient elementelor neprevăzute. Mi se pare înduioşător că s-au poticnit într-un asemenea detaliu.

Delarmi era încă nelămurită:

— Presupun că Primul Orator şi tu numiţi această... organizaţie „Anti-Catârii”, deoarece par a trudi pentru ca mai degrabă să menţină Galaxia pe drumul trasat de

Seldon decât să o devieze, aşa cum a procedat Catârul însuşi. Dacă fac asta, atunci de ce-i consideri periculoşi?

— Cum să nu acţioneze dacă au în vedere un anume scop? Însă nu ştim care este el. Dacă aş fi cinic aş zice că intenţionează să-şi facă simţită prezenţa în viitor şi să dirijeze toată evoluţia Galaxiei într-o direcţie care să le fie lor favorabilă, nu nouă. Eu aşa simt, chiar dacă n-aş putea trece examenul la cinism. Doreşte să susţină Oratorul Delarmi, din dragoste şi încredere neţărmurită care, ştim cu toţii, atârnă atât de greu în caracterul ei, că oamenii aceştia reprezintă întruchiparea altruismului cosmic şi trudesc în locul nostru fără a se gândi la recompensă?

Se auzi râsul reţinut al membrilor Mesei la auzul acestor cuvinte, iar Gendibal înţelese că învinsese. Iar Delarmi pricepu că pierduse, pentru că o undă de furie scăpă rigurosului ei autocontrol mental, aşa cum o rază de soare răzbate uneori prin desişul frunzelor.

— Când am avut acel incident cu fermierul, m-am grăbit să trag concluzia că la originea lui era un alt Orator. Când am observat modificarea din mintea femeii, mi-am dat seama că nu greşeam considerând totul o înscenare, dar mă înşelam în privinţa autorului. Cer scuze pentru această interpretare eronată şi vă solicit să-mi acordaţi circumstanţe atenuante.

— Consider că această afirmaţie poate fi luată drept scuză… începu Primul Orator.

— Prim Orator, îl întrerupse Delarmi cu o voce de-a dreptul dulceagă şi cu o expresie prietenoasă pe chip, cu tot respectul ce-l datorez, iertaţi-mă că vă întrerup… Propun să suspendăm punerea sub acuzare. În aceste momente n-aş putea vota în favoarea condamnării şi-mi închipui că niciunul dintre noi n-ar face-o. Sugerez chiar ca punerea sub acuzare să fie scoasă cu totul din dosarul nepătat al Oratorului. Oratorul Gendibal s-a disculpat cu succes. Îl felicit pentru această reuşită şi pentru descoperirea unei crize pe care noi, ceilalţi, am fi lăsat-o să mocnească la infinit, cu rezultate incalculabile. Îi ofer

Oratorului scuzele *mele* cele mai sincere pentru ostilitatea ce i-am arătat-o până acum.

Îi zâmbi deschis lui Gendibal care, împotriva voinţei lui, avu un sentiment de admiraţie pentru modul în care ea îşi schimbase dintr-o dată atitudinea pentru a salva aparenţele. Simţi, de asemenea, că această purtare reprezenta o etapă premergătoare unui nou atac, însă din altă direcţie.

Cu siguranţă că ceea ce avea să urmeze nu va fi tocmai plăcut.

35

Străduindu-se să fie amabilă, Orator Delora Delarmi reuşi să domine Masa Oratorilor. Vocea îi deveni catifelată, zâmbetul înţelegător, ochii strălucitori şi întreaga ei fiinţă radia bunătate. Nimeni nu îndrăzni s-o întrerupă, căci aşteptau cu toţii lovitura de trăsnet.

— Mulţumită Oratorului Gendibal, spuse ea, cred că acum ştim ce-avem de făcut. Nu-i vedem pe Anti-Catâri; doar că ei există constatând intervenţiile lor trecătoare în minţile oamenilor de aici, din însăşi citadela celei de-a Doua Fundaţii. Nu cunoaştem ce pune la cale centrul de putere al Primei Fundaţii. Ne-am putea confrunta cu o alianţă între Anti-Catâri şi Prima Fundaţie. Pe de altă parte, avem cunoştinţă că acest Golan Trevize şi tovarăşul său, al cărui nume îmi scapă acum, se îndreaptă către o destinaţie neidentificată, şi că Primul Orator şi Gendibal îşi închipuie că au găsit soluţia de rezolvare a acestei mari crize. Prin urmare, ce trebuie să facem? Evident, trebuie să aflăm tot ce se poate despre Trevize; încotro merge, ce gândeşte, care-i este scopul; dacă are o destinaţie anume şi ce urmăreşte, sau dacă el n-ar putea fi, de fapt, o simplă unealtă a unei forţe mai mari.

— E pus sub observaţie, remarcă Gendibal.

Delarmi îşi ţuguie buzele într-un surâs îngăduitor:

— De către cine? De vreunul din agenţii noştri externi? Ne putem aştepta ca un asemenea agent să reziste în faţa celor care şi-au demonstrat puterea aici? Bineînţeles că nu. Pe vremea Catârului, şi chiar mai târziu, a Doua Fundaţie n-a ezitat să-şi trimită şi uneori să-şi sacrifice voluntari dintre membrii cei mai buni pe care i-a avut, pentru că altfel nu se putea. Când s-a impus restabilirea Planului Seldon, Preem Palver în persoană a cutreierat Galaxia în postură de neguţător Trantorian pentru a o aduce înapoi pe fata aceea, Arkady. Nu putem să stăm şi să aşteptăm acum, când criza poate fi mai gravă decât cele pe care le-am înfruntat până acum. Nu ne putem bizui pe funcţionari minori, supraveghetori şi curieri.

— Sper că nu sugerezi ca Primul Orator să părăsească Trantorul în perioada ce urmează? se interesă Gendibal.

— Bineînţeles că nu, explică Delarmi, avem mare nevoie de el aici. Pe de altă parte, mai eşti tu, Orator Gendibal, cel care a detectat şi a evaluat criza. Tu ai descoperit subtilul amestec extern petrecut în Bibliotecă şi în minţile hamish. Ţi-ai susţinut opiniile în faţa opoziţiei unite a Mesei şi ai câştigat. Niciunul dintre cei prezenţi n-a văzut atât de limpede situaţia şi cred că nimeni nu poate aprecia la fel ca tine urmarea. După părerea mea, *tu* trebuie să mergi pentru o confruntare cu duşmanul. Am asentimentul Mesei?

Oratorii îşi dădură asentimentul fără a mai supune la vot propunerea ei. Fiecare Orator simţi gândurile celorlalţi şi Gendibal înţelese îngrozit că, după momentul victoriei sale şi al înfrângerii ei, această femeie extraordinară reuşea să-l trimită irevocabil în exil, cu o misiune care-l va ţine ocupat o perioadă greu de precizat, în timp ce ea va rămâne aici pentru a controla Masa, adică a Doua Fundaţie, şi de fapt, Galaxia, ca să le ducă probabil pe toate pe drumul pierzaniei.

Şi dacă exilatul Gendibal va reuşi cumva să strângă informaţii care să permită celei de-a Doua Fundaţii să evite criza, Delarmi se va bucura de mari onoruri pentru că ea a avut ideea trimiterii lui şi succesul *lui* n-ar face decât să

confirme părerea *ei*. Cu cât mai repede şi mai bine şi-ar îndeplini misiunea, cu atât puterea ei va creşte.

O manevră frumoasă, o revenire spectaculoasă şi incredibilă.

Iar acum domina atât de evident Masa încât, practic, uzurpase rolul Primului Orator. Gândurile lui Gendibal în aprecierea situaţiei trecură pe plan secundar când simţi furia Primului Orator.

Se întoarse. Primul Orator nu făcu niciun efort să-şi ascundă supărarea – şi curând se vădi că izbucnise o nouă criză internă, parcă pentru a lua locul celei abia depăşite.

36

Quidor Shandess, cel de-al douăzeci şi cincilea Prim Orator, nu-şi făcea iluzii în legătură cu propriile calităţi.

Ştia că nu era unul dintre acei puţini Primi Oratori dinamici care străluciseră vreme de cinci secole de istorie a celei de-a Doua Fundaţii şi, la o adică, nici nu trebuia. El controla Masa într-o perioadă liniştită de prosperitate galactică când nu se impuneau măsuri dinamice şi hotărâte. Se crease impresia că se ajunsese la un moment în care trebuia aplicat un joc de menţinere a situaţiei, iar el fusese omul potrivit acestui rol. Tocmai din acest motiv îl aleseseră predecesorii săi.

— Nu eşti un aventurier, ci un om aplecat studiului, îi spusese al douăzeci şi patrulea Prim Orator. Tu vei păstra Planul, în timp ce un aventurier l-ar putea duce de râpă. Menţine-l! Acesta să fie cuvântul de ordine al Mesei tale.

Se străduise, dar asta însemnase să-şi asume o atitudine pasivă care uneori fusese interpretată drept slăbiciune. Se zvonise mereu că avea intenţia de a se retrage şi se urziseră intrigi la lumina zilei pentru a se asigura succesiunea într-o direcţie sau alta.

Shandess nu se îndoia de fel că lider în aceste lupte fusese Delarmi. Era cea mai puternică personalitate a Mesei

şi până şi Gendibal, în ciuda înflăcărării şi impetuozităţii tinereşti, dăduse înapoi în faţa ei, aşa cum o făcea şi acum.

Dar, pentru numele lui Seldon, pasiv sau chiar slab, exista totuşi un prerogativ al primului Orator la care niciunul din predecesorii săi nu renunţase, aşa după cum nici el n-avea de gând să-l facă uitat acum.

Se ridică pentru a vorbi şi membrii Mesei amuţiră. Atunci când Primul Orator se ridica pentru a se adresa celorlalţi, nimeni nu avea dreptul să-l întrerupă. Nici măcar Delarmi sau Gendibal nu vor îndrăzni să intervină.

— Oratori! începu el. Sunt de acord că ne confruntăm cu o criză periculoasă şi că trebuie să luăm măsuri hotărâte. S-ar cuveni să plec eu pentru a da faţă cu duşmanul. Orator Delarmi, cu amabilitatea ce-o caracterizează, m-a scutit de această misiune, declarând că e nevoie de mine aici. În realitate, însă, nimeni n-are nevoie de mine nici aici, nici în altă parte. Am îmbătrânit şi am obosit. Aţi tot aşteptat ziua în care mă voi retrage şi probabil că va trebui s-o fac destul de curând. Mă *voi retrage* după ce criza va fi depăşită cu succes. Dar Primul Orator se bucură de privilegiul de a-şi alege succesorul. O voi face acum. Avem între noi un Orator care a dominat mereu dezbaterile Mesei; un Orator care, prin forţa personalităţii sale, a îndeplinit adesea rolul de conducător în locul meu. Ştiţi cu toţii că mă refer la Orator Delarmi. Făcu o pauză şi continuă: Doar tu singur, Orator Gendibal, îţi exprimi dezaprobarea. Pot întreba de ce? (Se aşeză pentru ca Gendibal să aibă drept de replică.)

— Prim Orator, nu dezaprob, răspunse Gendibal încet. Unul dintre prerogativele tale e să-ţi alegi succesorul.

— Şi voi proceda întocmai. Când te vei întoarce – după ce vei reuşi să iniţiezi procesul care va pune capăt acestei crize, va veni vremea ca eu să mă retrag. Succesorul meu va fi împuternicit să adopte politica necesară pentru a desfăşura şi duce la bun sfârşit acest proces. Ai ceva de obiectat, Orator Gendibal?

Gendibal spuse calm:

— Când o vei face pe Orator Delarmi succesorul tău, sper că vei găsi de cuviinţă să o sfătuieşti să…

Primul Orator îl întrerupse cu asprime:

— Am vorbit despre Orator Delarmi, dar n-am numit-o succesor al meu. Ce ai de spus?

— Prim Orator, te rog să mă ierţi. Ar fi trebuit să spun că *presupunând* că o vei numi succesor pe Orator Delarmi, la întoarcerea mea din misiune, o vei sfătui să…

— În niciun caz n-o voi numi succesorul meu. *De data aceasta* ce ai de spus? (Primul Orator avu un sentiment de satisfacţie făcând această declaraţie şi dându-şi seama ce lovitură însemna vestea pentru Delarmi. Mai mult nici n-o putea umili.) Hai, Orator Gendibal, ce ai de spus?

— Că sunt dezorientat.

Primul Orator se ridică din nou:

— Orator Delarmi a dominat şi a condus, dar aceste lucruri nu sunt suficiente pentru funcţia de Prim Orator. Orator Gendibal a văzut ceea ce noi n-am fost în stare. A înfruntat ostilitatea unită a Mesei pe care a silit-o să reconsidere problema şi a convins-o să-l aprobe. Am unele bănuieli cu privire la motivele pentru care Orator Delarmi aruncă toată răspunderea urmăririi lui Golan Trevize pe umerii Oratorului Gendibal, dar adevărul e că nimeni altul nu poate purta această povară. Eu *ştiu* că el va reuşi, aşa-mi spune intuiţia, şi când se va întoarce, Orator Gendibal va fi cel de-al douăzeci şi şaselea Prim Orator.

Se aşeză brusc şi fiecare Orator începu să-şi limpezească şi să-şi exprime părerea într-o babilonie de sunete, tonuri, gânduri şi expresii. Primul Orator nu le acordă nicio atenţie, păstrând o atitudine de indiferenţă. Acum că o făcuse, înţelesese dintr-o dată cu surprindere ce uşurat se simţea lepădând haina grea a răspunderii. Trebuia s-o facă mai demult, dar nu găsise prilejul.

Şi asta nu pentru că nu-şi găsise succesorul potrivit.

Apoi, fără să înţeleagă cum, mintea lui o întâlni pe cea a lui Delarmi şi atunci o privi în ochi.

Pentru numele lui Seldon! Era calmă şi zâmbea. Dezamăgirea, vecină cu disperarea, nu se vedea pe chipul ei – nu renunţase încă. Se întrebă dacă nu cumva făcuse jocul ei. Ce mai punea oare la cale?

37

Delora Delarmi şi-ar fi dat frâu liber disperării şi dezamăgirii dacă asta s-ar fi dovedit de vreun folos.

S-ar fi simţit deosebit de satisfăcută să-l lovească pe acest nerod senil care controla Masa, ori pe acel idiot juvenil de partea căruia era Norocul – dar nu satisfacţie voia Delarmi. Ea dorea mult mai mult.

Să devină Prim Orator.

Şi dacă tot îi mai rămăsese vreo carte de jucat, va risca.

Zâmbi cu amabilitate şi reuşi să ridice mâna ca şi când ar fi cerut încuviinţarea pentru a vorbi şi apoi rămase în această poziţie îndeajuns de mult pentru a fi sigură că atunci când va vorbi, atmosfera se va normaliza şi toţi o vor asculta cu calm.

— Prim Orator, vorbi ea, aşa cum a afirmat Oratorul Gendibal mai devreme, nu dezaprob hotărârea. Dacă vă vorbesc acum, o fac în scopul de a-mi aduce contribuţia, sper, la succesul misiunii Oratorului Gendibal. Pot să-mi exprim părerea, Prim Orator?

— Te rog, o invită scurt Primul Orator. I se părea prea cuminte, prea docilă.

Delarmi înclină din cap cu gravitate. Nu mai zâmbea.

— Avem nave, spuse ea. Ele nu sunt atât de perfecţionate precum cele ale Primei Fundaţii, dar suficient de bune. Orator Gendibal ştie să piloteze, bănuiesc, aşa cum ştim şi noi. Avem reprezentanţi pe fiecare planetă mai importantă din Galaxie şi el va fi pretutindeni bine primit. În plus, se poate apăra împotriva acestor Anti-Catâri, întrucât este conştient de pericol. Chiar când noi nu aveam cunoştinţă de el, presupun că ei au preferat să acţioneze prin intermediul inferiorilor noştri şi al fermierilor hamish. Noi vom cerceta, desigur, minţile tuturor membrilor celei de-a Doua Fundaţii, inclusiv ale Oratorilor, dar sunt sigură că ele sunt neatinse. Anti-Catârii n-au îndrăznit să ne influenţeze. Cu toate acestea, nu văd motive pentru care Orator Gendibal să rişte mai mult decât trebuie. El nu intenţionează să întreprindă acte necugetate de bravură şi

ar fi mai bine dacă misiunea lui s-ar desfăşura sub o acoperire oarecare, pentru a-i lua pe *ei* pe nepregătite. Sugerez să-şi asume rolul de neguţător hamish. Ştim cu toţii că Preem Palver a plecat în Galaxie ca aşa-zis neguţător.

Primul Orator încercă să lămurească această chestiune:

— Procedând astfel, Preem Palver a urmărit un scop precis; lucrurile stau altfel cu Orator Gendibal. Sunt sigur că dacă situaţia o va cere, el va da dovadă de ingeniozitate şi-şi va găsi o acoperire.

— Prim Orator, cu respect, aş dori să evidenţiez o acoperire foarte verosimilă şi la îndemâna oricui. După cum vă amintiţi, Preem Palver a plecat în acea călătorie întovărăşit de soţia sa, care cu mulţi ani înainte îi fusese concubină. Asta i-a indus pe toţi în eroare şi i-a convins de caracterul nevinovat şi bine intenţionat al lui Palver. Tot astfel au fost îndepărtate orice fel de suspiciuni cu privire la natura călătoriei.

— Eu n-am soţie, remarcă Gendibal. Consoarte şi concubine am avut, dar nu cred c-aş găsi vreuna care să vrea sa joace acest rol.

— Asta ştim şi noi, Orator Gendibal, spuse Delarmi, dar *indiferent* ce femeie te-ar însoţi, oamenii vor crede acelaşi lucru. Se poate găsi un voluntar, iar dacă vei găsi de cuviinţă că-ţi trebuie documente doveditoare, vom aranja şi asta.

Gendibal rămase fără grai. Doar nu se referea la…

Putea fi o manevră pentru a-şi asigura o părticică din succes? Ţintea să ocupe, cu schimbul sau împreună cu el, postul de Prim Orator?

— Mă simt flatat auzind că Orator Delarmi consideră că…

Iar Delarmi izbucni într-un hohot nestăpânit de râs şi-l privi pe Gendibal aproape drăgăstos. Gendibal căzuse în capcana întinsă de ea şi se făcuse de râs. Masa nu va uita asta.

— Orator Gendibal, reluă ea, n-aş îndrăzni să-ncerc să-ţi iau din merite participând la misiune. E în exclusivitate

sarcina ta, tot aşa cum şi postul de Prim Orator îţi va aparţine. Nici nu mi-ar fi trecut prin minte că mă vrei alături de tine. Orator, la vârsta mea nu mă mai consider seducătoare…

O parte dintre membrii Mesei zâmbiră şi până şi Primul Orator schiţă un început de zâmbet pe care şi-l reprimă imediat.

Gendibal simţi împunsătura şi se strădui să-i dea o replică pe măsură, dar pe un ton uşor ironic pentru că dacă ar fi luat un aer ofensat ar fi stricat totul:

— În cazul acesta ce-mi sugerezi? Te asigur că nici eu nu m-am gândit vreo clipă că ai dori să mă-nsoţeşti. Masa este locul care ţi se potriveşte cel mai bine, pentru că, din câte-mi dau eu seama, nu ţi-ar prii să te afli în vârtejul afacerilor galactice.

— De acord, Orator Gendibal, de acord, îi răspunse Delarmi. Sugestia mea se referă, totuşi, la rolul tău de neguţător hamish. Pentru a-l juca în mod convingător, ce însoţitoare mai bună ţi-ai putea găsi decât o femeie hamish?

— Hamish? (Pentru a doua oară în decurs de câteva secunde Gendibal era din nou luat prin surprindere, iar Masa se distra pe socoteala lui.)

— *Femeia hamish*, continuă Delarmi. Cea care te-a salvat de ciomăgeală. Care te priveşte ca pe un idol. Cea a cărei minte ai sondat-o şi care, fără să vrea, te-a salvat a doua oară de ceva care promitea să fie mai mult decât o bătaie. Propun s-o iei pe ea.

Gendibal se simţi îndemnat să refuze, dar ştia că Delarmi abia aştepta o asemenea reacţie. Iar asta ar însemna alte zâmbete răutăcioase. Se vedea acum că Primul Orator, din dorinţa de a o pune la punct pe Delarmi, făcuse o greşeală numindu-l pe Gendibal drept succesor al său, sau în orice caz, ea voia să demonstreze păcatele acestei hotărâri.

Gendibal era cel mai tânăr dintre Oratori. Îi înfuriase pe membrii Mesei, iar apoi scăpase de pedeapsă. În realitate, îi

umilise. Niciunul nu-l putea accepta ca moştenitor fără să aibă resentimente.

Era o antipatie greu de uitat, dar acum îşi vor aminti cu toţii cât de uşor îl umpluse Delarmi de ridicol şi cât de mult se distraseră pe seama lui. Ea va folosi acest avantaj pentru a-i convinge că nu îndeplinea condiţiile de experienţă şi de vârstă pentru a ocupa funcţia de Prim Orator. Presiunile pe care le vor exercita în cursul absenţei sale îl vor obliga pe Primul Orator să-şi schimbe hotărârea. Sau, dacă Primul Orator se încăpăţâna, Gendibal se va trezi instalat într-o funcţie în care va fi neputincios în faţa opoziţiei lor unite.

Înţelese toate acestea într-o străfulgerare şi reuşi să răspundă fără ezitare:

— Orator Delarmi, îţi admir intuiţia. Mă gândisem să vă iau prin surprindere. Chiar aveam intenţia de a lua cu mine pe femeia hamish, deşi nu exact din motivele pe care le sugerezi. Voiam să mă însoţească pentru că m-a intrigat mintea ei. Aţi examinat-o cu toţii. Aţi putut constata inteligenţa dar, mai presus de asta, simplitatea, claritatea şi neprihănirea. Nicio intervenţie din afară nu va scăpa nedetectată, sunt sigur că aţi observat asta. De aceea, mă întreb, Orator Delarmi, dacă te-ai gândit că mi-ar putea servi ca un excelent sistem de avertizare. Cu ajutorul minţii ei voi descoperi orice prezenţă simptomatică de mentalism mai uşor decât aş putea-o face cu propria-mi minte.

Toţi tăcură uimiţi, iar el continuă pe un ton stăpânit:

— A, nimeni n-a întrevăzut asta. Ei, nu-i nimic. Acum aş vrea să-mi iau rămas bun. Nu trebuie să pierdem timpul.

— Aşteaptă! sări Delarmi, simţind din nou că pierde iniţiativa. Ce intenţii ai?

Ridicând uşor din umeri, Gendibal îi răspunse:

— De ce să intrăm în detalii? Cu cât mai puţin vor şti membrii Mesei, cu atât mai puţin vor încerca Anti-Catârii să intervină. Spuse acestea ca şi cum siguranţa Mesei ar fi fost grija lui de căpetenie. Lăsă ideea să-i ocupe toate gândurile pe care apoi le-o oferi celorlalţi.

Asta îi va încânta, ba, mai mult, satisfacţia pe care-o vor simţi îi va împiedica să se întrebe dacă Gendibal ştia într-adevăr ce intenţii avea.

38

În aceeaşi seară, Primul Orator purtă o discuţie cu Gendibal.

— Ai avut dreptate, constată el. Nu m-am putut stăpâni şi-am pătruns în adâncul minţii tale. Am văzut că ai considerat numirea drept o greşeală şi aşa şi era. Am făcut-o din dorinţa de a şterge zâmbetul acela etern de pe chipul ei şi pentru a-i da o replică la modul în care atât de des îmi uzurpă rolul.

— Ar fi fost mai bine dacă mi-ai fi spus-o între patru ochi şi ai fi aşteptat întoarcerea mea pentru a face următorul pas, spuse Gendibal.

— N-aş fi reuşit s-o lovesc unde-o doare. Ştiu, e un slab argument pentru un Prim Orator.

— Prim Orator, nimic n-o poate opri. Va continua să ţeasă intrigi pentru a ocupa postul şi probabil că are motive întemeiate. Sunt sigur că unii consideră că ar fi trebuit să refuz numirea. Nu le-ar fi greu să susţină că Orator Delarmi este cea mai ascuţită minte a Mesei şi că poate deveni cel mai bun Prim Orator.

— Cea mai ascuţită minte *în cadrul* Mesei, nu în afara ei, mormăi Shandess. În afară de Oratori, ea nu recunoaşte alţi duşmani. În primul rând, nici nu trebuia numită Orator. Ascultă, să-ţi interzic s-o iei pe femeia hamish? Ea te-a silit să accepţi ideea.

— Nu, nu, motivul pe care l-am prezentat este real. Ea *va fi* sistemul de alarmă şi-i rămân îndatorat Oratorului Delarmi că m-a făcut să înţeleg asta. Sunt convins că femeia se va dovedi utilă.

— Cum zici. Apropo, nici eu n-am minţit. Chiar sunt sigur că vei izbândi şi vei pune capăt acestei crize. Sper că te încrezi în intuiţia mea.

— Am încredere, pentru că te aprob întru totul. Îţi promit că orice s-ar întâmpla, rezultatele vor fi mai bune decât te aştepţi. Indiferent ce-ar face Anti-Catârii sau Orator Delarmi, eu tot mă voi întoarce pentru a deveni Prim Orator.

În timp ce vorbea, Gendibal îşi studie propria satisfacţie. Care era sursa acestei insistenţe de a se aventura în spaţiu? Ambiţia, desigur. Preem Palver dăduse un exemplu cândva. De ce n-ar fi fost şi el capabil de-un asemenea curaj? După aceea nimeni nu-i va mai smulge postul de Prim Orator. Îl mai anima şi altceva decât ambiţia? Ispita luptei? Dorinţa nemărturisită a celui care s-a născut şi s-a învăţat să se mişte pe spaţii largi şi care a fost silit să trăiască o viaţă întreagă pe un petec de pământ de pe o planetă înapoiată. Nu-şi putea da un răspuns, dar ştia că voia cu disperare să plece.

11. Sayshell

39

După ce Trevize efectuă un „micro-Salt”, Janov Pelorat privi pentru prima oară-n viaţa lui cum strălucitoarea stea deveni un astru ceresc. Apoi, în răstimpul câtorva zile, Sayshell, cea de-a patra planetă locuibilă care era şi destinaţia lor imediată, crescu în mărime şi luminozitate.

Computerul executase o hartă care acum era proiectată pe un ecran portabil pe care Pelorat îl ţinea pe genunchi.

Cu siguranţa lui, care de-a lungul carierei coborâse pe câteva zeci de planete, Trevize spuse:

— Nu te grăbi, Janov. Trebuie să trecem pe la staţia de acces întâi şi s-ar putea să fie tare plicticos.

Pelorat ridică ochii spre el:

— Bineînţeles că-i doar o formalitate.

— Exact. Şi totuşi plicticoasă.

— Dar trăim în vremuri de pace.

— Sigur. Asta înseamnă că ne vor lăsa să trecem. Cu toate astea, se pune problema echilibrului ecologic. Fiecare planetă are un echilibru şi nimeni nu vrea să-l strice. Aşa că e absolut normal să se verifice toate navele pentru depistarea unor organisme sau infecţii nedorite. O măsură înţeleaptă de prevedere.

— Cred că n-avem la bord aşa ceva.

— Nu, şi se vor convinge. În acelaşi timp, ţine seama că Sayshell nu e membră a Federaţiei Fundaţiei, aşa că sigur o să ne reţină puţin pentru a-şi demonstra statutul de independenţă.

O navă mică se apropie şi la bord sosi un funcţionar vamal de pe Sayshell pentru inspecţie. Trevize îl salută

respectuos şi precis, amintindu-şi de vremea când fusese militar.

— *Far Star*, de pe Terminus. Documentele navei. Neînarmată. Navă particulară. Paşaportul meu. Am un pasager. Poftiţi paşaportul. Suntem turişti.

Funcţionarul vamal purta o uniformă înzorzonată la care predomina culoarea purpurie. Obrajii şi buza superioară îi erau bărbierite, însă avea o barbă pieptănată în aşa fel încât smocurile ei păreau să ţâşnească spre stânga şi dreapta bărbiei.

— Navă a Fundaţiei? întrebă el.

Pronunţă anapoda, însă Trevize avu grijă să nu-l corecteze şi să nu-i scape un zâmbet. Dialectele limbii Galactice Standard erau la fel de numeroase ca şi planetele. Fiecare planetă avea felul ei de a vorbi, dar diferenţele nu contau atâta vreme cât oamenii se puteau înţelege unii cu alţii.

— Da, domnule, răspunse Trevize. Navă a Fundaţiei. Proprietate personală.

— Foarte bine. Scrisoarea de trăsură, vă rog.

— Poftim?

— Scrisoarea de trăsură. Ce transportaţi?

— A, încărcătura. Poftiţi o listă pe articole. Bunuri personale. N-am venit pentru a face comerţ. După cum v-am spus, suntem simpli turişti.

Funcţionarul privi curios în jur:

— Nava e cam perfecţionată pentru nişte simpli turişti.

— Potrivit standardelor Fundaţiei nu, remarcă Trevize cu o notă de bună dispoziţie. Sunt bogat şi-mi pot permite aşa ceva.

— Sugeraţi cumva că aş putea să mă-mbogăţesc şi eu? întrebă funcţionarul fulgerându-l cu privirea.

Trevize ezită o clipă pentru a interpreta sensul vorbelor, apoi îi trebui încă un moment pentru a hotărî ce să-i răspundă:

— Nu, n-am intenţia de a vă mitui. Nici n-am motive, iar dumneavoastră nu arătaţi ca unul care poate fi cumpărat, chiar dacă aş încerca. Dacă doriţi, puteţi verifica nava.

— Nu-i nevoie, spuse funcţionarul punându-şi mini-înregistratorul în buzunar. Aţi fost deja examinaţi pentru depistarea unor infecţii şi nu am găsit nimic. Nava are atribuită o lungime de undă şi asta va servi ca fascicul de ghidaj.

Apoi plecă. Formalităţile duraseră cincisprezece minute.

— Putea să ne facă greutăţi? se interesă Pelorat. Chiar se aştepta să-l mituim?

Trevize ridică din umeri:

— Cadorisirea funcţionarilor vamali e veche de când lumea şi aş fi făcut-o dacă încerca încă o dată. Dar aşa… Ei, presupun că nu vrea să rişte cu o navă a Fundaţiei şi, mai ales, cu una atât de luxoasă. Bătrânul Primar, binecuvântată fie-i pielea cea tăbăcită, a spus că numele Fundaţiei ne va apăra oriunde-am merge şi n-a greşit, altfel ne reţineau mai mult.

— De ce? Parcă a aflat tot ce voia.

— Da, dar a fost politicos şi ne-a verificat prin detector radio. Dacă voia, putea să răscolească toată nava cu un aparat manual şi i-ar fi trebuit ore-ntregi. Mai putea să ne ducă la un spital şi să ne ţină-n carantină zile-n şir.

— Ce? Dragă prietene!

— Nu te agita. N-a făcut-o, dar îl vedeam în stare. Nu s-a întâmplat aşa, ceea ce înseamnă că putem coborî pe planetă. Aş vrea să folosesc sistemul gravitic, căci asta ne-ar lua cincisprezece minute, dar nu ştiu unde se află spaţioporturi şi n-aş vrea să dăm de bucluc. Va trebui să urmăm fasciculul de ghidaj şi asta ar dura câteva ore, cât traversăm atmosfera într-o spirală.

Pelorat păru înveselit:

— Dar asta-i nemaipomenit, Golan. Vom călători îndeajuns de încet pentru a studia terenul? (Ridică ecranul portabil pe care se vedea harta la scară mică.)

— Într-un fel, da. Va trebui să coborâm sub plafonul de nori şi ne vom deplasa cu câţiva kilometri pe secundă. N-o să planăm prin atmosferă, dar vei putea face o confruntare cu harta.

— Excelent!

Gânditor, Trevize spuse:

— Mă întreb dacă vom rămâne pe Planeta Sayshell îndeajuns de mult ca să merite să reglăm ceasul navei după ora locală.

— Depinde de ce ne propunem să facem. Ce-ai de gând, Golan?

— Sarcina noastră e să găsim Gaia şi nu ştiu cât timp ne va trebui.

— Ne putem regla doar ceasurile de mână şi să lăsăm ceasul navei aşa cum este.

— Bine şi-aşa. (Privi spre planeta care se vedea din ce în ce mai clar.) N-are rost să mai aşteptăm. O să reglăm computerul pe fasciculul de ghidaj şi el poate să utilizeze forţa gravitică pentru a mima un zbor convenţional. Gata, Janov! Să coborâm şi să vedem ce ne aşteaptă acolo.

Privi din nou îngândurat către planetă, în timp ce nava începu să alunece pe curba reglată gravitaţional.

Trevize nu mai vizitase Uniunea Sayshell, însă ştia că în cursul secolului precedent ea manifestase o atitudine constant neprietenoasă faţă de Fundaţie. Era surprins şi chiar puţin deconcertat că trecuseră atât de lesne de vamă.

Nu i se părea normal.

40

Numele funcţionarului vamal era Jogoroth Sobhaddartha şi aproape jumătate din viaţă lucrase pe staţia orbitală.

Nu-l deranja viaţa asta, pentru că-i oferea şansa ca o lună din trei să-şi vizioneze cărţile, să asculte muzică şi să scape de grija soţiei şi a copilului său minor.

Sigur, în ultimii doi ani Şeful Vămilor fusese un Visător şi asta îl deranja. Nu exista pe lume persoană mai nesuferită decât aceea care atunci când trebuie să justifice un ordin, susţine că acesta i-a apărut în vis.

În ceea ce-l privea, Sobhaddartha considera că nu trebuie să dea crezare unor asemenea afirmaţii, dar se ferea s-o spună cu voce tare, pentru că majoritatea

oamenilor de la Sayshell dezaprobau pe cei care puneau la îndoială psihismul. Recunoaşterea că era materialist îi putea pune în pericol pensionarea.

Îşi mângâie cele două smocuri de barbă, unul cu mâna stângă, celălalt cu dreapta, îşi drese glasul cam zgomotos şi apoi pe un ton neobişnuit de normal spuse:

— Aceasta era nava, Şefule?

Şeful care purta un nume la fel de sayshellian, Namarath Godhisavatta, se concentrase asupra unor probleme furnizate de un computer şi întrebă absent:

— Ce navă?

— *Far Star*. Nava Fundaţiei pe care tocmai am lăsat-o să treacă. Cea pe care am holografiat-o din toate unghiurile. Pe asta aţi visat-o?

Godhisavatta ridică ochii din hârtii. Era un bărbat mărunţel cu ochi aproape negri, înconjuraţi de riduri fine care sigur nu se formaseră din pricina predispoziţiei de a zâmbi prea des. Întrebă scurt:

— De ce întrebi?

Sobhaddartha se îndreptă de spate şi sprâncenele luxuriante aproape că i se uniră într-o expresie încruntată:

— S-au declarat turişti, dar eu n-am văzut niciodată o navă ca asta. După părerea mea sunt agenţi ai Fundaţiei.

Godhisavatta se rezemă de spătarul scaunului:

— Ascultă amice, oricât m-aş strădui, tot nu-mi amintesc să-ţi fi cerut părerea.

— Da, Şefu', consider că-i datoria mea patriotică să semnalez că…

Godhisavatta îşi încrucişă braţele la piept şi-l măsură sever pe subordonatul lui care (deşi mult mai impozant prin statură şi ţinută) se făcu mic şi luă o poziţie umilă.

— Amice, îl puse el la punct, dacă vrei să-ţi fie bine, fă-ţi treaba *fără* comentarii, altfel o să mă-ngrijesc să nu primeşti pensie când o să te retragi din activitate, iar asta se va-ntâmpla foarte curând dacă te mai aud vorbind despre probleme care nu te privesc.

Cu voce pierită, Sobhaddartha îngăimă:

— Am înţeles, domnule. (Apoi, cu un aer suspect de supus, adăugă:) E de datoria mea, domnule, să vă raportez că o a doua navă a apărut pe ecranele detectoarelor?

— Consideră c-ai raportat, făcu Godhisavatta iritat, întorcându-se la ale lui.

— Cu nişte caracteristici foarte asemănătoare cu ale navei căreia i-am permis accesul mai devreme, adăugă el şi mai umil.

Godhisavatta puse mâinile pe birou şi se ridică în picioare:

— A *doua*?

Lui Sobhaddartha îi veni să zâmbească. Individul impulsiv, născut dintr-o împreunare ciudată (se referea la Şef) nu visase, evident, *două* nave. Îndrăzni să spună:

— Evident, domnule! Acum o să mă-ntorc la îndatoririle mele să aştept ordine şi sper, domnule…

— Da?

Sobhaddartha nu se putu abţine, ignorând riscurile pensionării premature:

— Şi sper, domnule, că n-am greşit lăsând-o pe cealaltă să treacă.

41

Far Star se mişca cu viteză pe deasupra planetei şi Pelorat părea fascinat. Stratul de nori era superficial şi mai dispersat decât pe Terminus şi, aşa cum arăta şi harta, suprafeţele de uscat mai compacte şi mai întinse, cuprinzând largi zone deşertice, judecând după culoarea ruginie a unei mari porţiuni continentale.

Nu se zăreau semne de viaţă. O lume cu zone deşertice sterile, câmpii cenuşii, nesfârşite şiruri de încreţituri care trebuie să fie fost zone muntoase şi, desigur, cu un ocean întins.

— Pare lipsită de viaţă, murmură Pelorat.

— Doar nu-ţi închipui că o să poţi vedea urme de viaţă de la înălţimea asta, îl corectă Trevize. Când vom mai

coborî, vei vedea uscatul devenind verde în unele porţiuni. De fapt, înainte de asta o să vezi licăriri de lumină pe partea unde e noapte acum. Oamenii simt nevoia de a-şi lumina lumile la coborârea întunericului. N-am întâlnit încă lumea care să facă excepţie. Cu alte cuvinte, primele semne de viaţă nu vor fi doar umane, ci tehnologice.

Rămas pe gânduri, Pelorat constată:

— La urma urmei, fiinţele umane au o natură diurnă. Cred că una dintre primele sarcini ce şi le asumă tehnologia ar fi transformarea nopţii în zi. De fapt, dacă o lume ar începe să se dezvolte tehnologic, ai putea să-i urmăreşti progresul după creşterea nivelului de iluminare de pe faţa scufundată în noapte. Cât timp crezi că i-ar trebui unei lumi ca să treacă de la întuneric uniform la lumină constantă?

Trevize izbucni în râs:

— Ciudate gânduri îţi mai trec prin minte, dar presupun că asta ţi se trage de la mitologie. Nu cred că vreo lume va realiza o strălucire uniformă. Lumina nocturnă va urma structura de densitate a populaţiei, astfel încât continentele vor străluci ici şi colo. Chiar şi Trantor când ajunsese la apogeu, când devenise o singură structură gigantică, avea iluminate doar câteva puncte izolate.

Uscatul se înverzi, aşa cum anticipase Trevize care, în timpul ultimei rotaţii în jurul planetei, îi arătă lui Pelorat câteva puncte despre care afirmă că sunt oraşe:

— Nu-i o lume prea urbanizată. N-am mai vizitat Uniunea Sayshell, dar interpretând informaţiile pe care ni le furnizează computerul, înţeleg că oamenii se agaţă de trecut. După părerea întregii Galaxii, Fundaţia înseamnă tehnologie, iar acolo unde ea n-are un bun renume, apare tendinţa de a trăi în trecut. Există o singură excepţie peste tot: armele. Te asigur că şi Sayshell e aproape la zi în acest domeniu.

— Vai de mine, Golan, oare n-o să avem neplăceri? Ca locuitori ai Fundaţiei aflaţi pe teritoriu inamic…

— Nu-i teritoriu inamic, Janov. Nu te teme, se vor purta politicos. Doar că Fundaţia nu se bucură de popularitate, atâta tot. Sayshell nu aparţine Federaţiei Fundaţiei. Prin

urmare, pentru că sunt mândri de independenţa lor şi nu le place să li se amintească de slăbiciunea lor în faţa Fundaţiei, rămân independenţi doar pentru că noi îi lăsăm în voia lor, iar ei îşi permit luxul de a ne dispreţui.

— Totuşi mă tem că vom avea neplăceri, spuse Pelorat amărât.

— Deloc, îl calmă Trevize. Hai, Janov. Mă refer la atitudinea oficială a guvernului sayshellian. Oamenii planetei sunt normali, iar dacă noi o să ne purtăm corect, şi nu ca nişte Stăpâni ai Galaxiei, or să aibă o atitudine binevoitoare. N-am venit pe Sayshell ca să aducem stăpânirea Fundaţiei. Suntem simpli turişti, şi o să punem întrebări despre Sayshell, aşa cum face orice turist. Şi ne putem îngădui şi puţină distracţie dacă se iveşte ocazia. Nu facem niciun rău stând aici câteva zile şi bucurându-ne de ceea ce ne poate oferi planeta. S-ar putea să aibă o cultură interesantă, peisaje frumoase, mâncăruri neobişnuite şi, dacă dăm greş cu astea, femei atrăgătoare. Bani de cheltuială avem…

— Of, *prietene*, se încruntă Pelorat.

— Hai, *lasă*. Nu eşti *chiar aşa* de bătrân. Nu ţi se pare interesant programul pe care ţi-l propun?

— Era o vreme când ştiam rolul ăsta pe de rost, dar n-a sosit încă vremea distracţiilor. Avem o misiune. Vrem să ajungem pe Gaia. Te rog să nu mă înţelegi greşit; nu mă opun plăcerilor, dar odată început, jocul e greu de terminat. (Clătină din cap şi continuă cu seriozitate:) Cred că şi tu te-ai temut că s-ar putea să mă simt prea bine la Biblioteca Galactică de pe Trantor şi că n-o să reuşeşti să mă mai scoţi de acolo. Biblioteca e pentru mine ceea ce pentru tine e o fetişcană cu ochi frumoşi.

— Nu sunt un destrăbălat, Janov, dar nici ascet n-am de gând să devin. Foarte bine, îţi promit c-o să continuăm căutarea planetei Gaia, dar dacă-ntâlnesc frumuseţea în calea mea, nimic n-o să mă împiedice să mă port cum mi-e firea.

— Dacă pui Gaia pe primul loc…

— Aşa va fi. Dar ţine minte: să nu te lauzi tuturor că venim de pe Fundaţie. Îşi vor da seama şi singuri, pentru că avem Credite de pe Fundaţie şi vorbim cu un puternic accent terminusian. Dar dacă nu facem referiri la Fundaţie îşi pot închipui că suntem nişte dezrădăcinaţi şi se vor purta prietenos. Dacă *insistăm* asupra originii noastre, vor fi destul de politicoşi, dar nu ne vor spune nimic, nu ne vor arăta nimic şi ne vor ocoli.

Pelorat oftă:

— Niciodată n-o să înţeleg oamenii.

— Nu-i mare greutate. Trebuie doar să te uiţi mai atent la tine însuţi şi-i vei înţelege pe toţi ceilalţi. Nici noi nu suntem din altă plămadă. Seldon cum şi-ar fi putut construi Planul – şi mă refer la matematica subtilă – dacă n-ar fi înţeles oamenii, şi cum ar fi reuşit să-l pună la punct dacă oamenii n-ar fi fost uşor de înţeles? Arată-mi unul care nu-i în stare să-nţeleagă lumea şi pun degetul pe unul care şi-a construit o imagine falsă despre el însuşi – n-am vrut să te supăr.

— Nu m-am supărat. Sunt gata să recunosc că n-am experienţă şi că am trăit o viaţă izolată şi egocentrică. Poate că niciodată nu m-am privit pe mine însumi, aşa că o să te las pe tine să-mi fii ghid şi sfătuitor în probleme care privesc oamenii.

— Bun aşa. Atunci urmează-mi sfatul şi priveşte peisajul acum. Curând aterizăm şi te asigur că n-o să simţi nimic. Eu şi computerul o să avem grijă de asta.

— Golan, nu te necăji. Dacă apare vreo tânără…

— Las-o baltă! Acum mă ocup de coborâre.

Pelorat se întoarse pentru a privi lumea, acum foarte apropiată. Era prima lume necunoscută pe care avea să pună piciorul. Gândul îl umplu de sentimente nelămurite, în ciuda faptului că toate milioanele de planete populate fuseseră colonizate de oameni născuţi în altă parte.

Toate în afară de una, se gândi el cu un fior de încântare şi emoţie.

42

După standardele Fundaţiei, spaţioportul bine întreţinut nu era mare. Trevize asistă la operaţiunile de transportare şi de depunere a navei sale, *Far Star*, într-un hangar. Primi o cartelă cu un cod complicat şi Pelorat îl întrebă discret:

— O lăsăm aici?

Trevize dădu afirmativ din cap şi puse mâna pe umărul lui Pelorat ca să-l liniştească.

— Nu-ţi face griji, îi răspunse încet.

Urcară într-un vehicul de teren pe care-l închiriaseră şi Trevize comută harta oraşului ale cărui clădiri înalte se puteau vedea la orizont.

— Sayshell City, spuse el, capitala planetei. Oraşul-planeta-steaua, toate numite la fel.

— Mă îngrijorează nava, insistă Pelorat.

— Nu te mai frământa atât, îl calmă Trevize. Ne întoarcem la ea, pentru că acolo vom dormi dacă avem să stăm aici mai mult de câteva ore. Trebuie să-nţelegi şi că există un cod interstelar al eticii spaţioporturilor care, din câte ştiu, n-a fost încălcat niciodată, nici măcar la vreme de război. Navele sosite cu gânduri paşnice sunt inviolabile. Dacă nu s-ar întâmpla aşa, nimeni nu s-ar mai simţi în siguranţă şi comerţul ar deveni imposibil. Piloţii spaţiali din Galaxie boicotează lumea care încalcă acest cod şi te asigur că nicio lume nu riscă aşa ceva. În plus…

— În plus?…

— În plus, am programat computerul astfel încât cel care nu arată ca vreunul dintre noi şi nu poate fi identificat după voce să fie ucis în caz că încearcă să urce la bord. Mi-am permis să explic asta şi Comandantului. I-am explicat foarte politicos că din respect faţă de reputaţia pe care-o are spaţioportul în ceea ce priveşte securitatea şi integritatea navelor, aş dori din toată inima să anulez comanda asta, dar nava mea e un model nou şi nu am idee cum s-o fac.

— Doar n-a crezut o asemenea *minciună*!

— Bineînţeles că nu. Dar s-a prefăcut că-nţelege, pentru că altfel ar fi trebuit să se simtă insultat. Iar a se simţi insultat înseamnă umilire, şi pentru că nu voia *nici una, nici alta*, singura soluţie era să mă creadă.

— Şi ăsta-i alt exemplu de felul în care se comportă oamenii?

— Da. O să înveţi repede.

— De unde ştii că discuţiile din vehiculul ăsta nu sunt ascultate?

— M-am gândit şi eu la asta, aşa că atunci când mi-au oferit unul, am refuzat şi-am luat altul, la alegere. Chiar dacă toate-ar avea microfoane, ce lucruri îngrozitoare am discutat?

Pelorat arăta nefericit:

— Nu ştiu cum să-ţi spun. Mi se pare nepoliticos să mă plâng, dar nu-mi place cum miroase. Simt ceva… un miros.

— În vehicul?

— Încă de la început, în spaţioport. Cred că aşa miros spaţioporturile, dar a intrat şi-n vehicul. N-am putea deschide geamurile?

Trevize râse:

— Cred c-aş putea nimeri butonul pentru coborât geamul, dar n-are niciun rost. Planeta asta pute. E chiar aşa de nesuferit mirosul?

— Nu foarte puternic, dar perceptibil – şi destul de respingător. Întreaga lume miroase la fel?

— Uit mereu că n-ai mai fost pe altă planetă. Fiecare lume populată are un miros specific. La asta contribuie în primul rând vegetaţia, deşi cred că animalele şi fiinţele umane îşi au şi ele partea lor de contribuţie. După câte ştiu, *nimeni* nu agreează mirosul unei planete când soseşte acolo pentru prima dată. O să te obişnuieşti, Janov. Îţi promit că-n câteva zile n-o să-l mai bagi în seamă.

— Chiar vrei să spui că toate lumile miros astfel?

— Nu. Ti-am spus doar că fiecare are mirosul ei. Dacă am acorda atenţie sau dacă nasul nostru ar fi mai ager – ca cel al câinilor anacreonieni – am putea spune pe ce lume ne aflăm de la prima respiraţie. Când am intrat în Flotă, în

prima zi nici nu puteam mânca pe altă planetă; apoi am învăţat de la piloţii cu experienţă stratagema: să ţin la nas, în timpul coborârii, o batistă impregnată cu mirosul planetei respective. Când ajungeam în aer liber, totul îmi părea normal. După o vreme, te deprinzi cu orice şi înveţi să nu-ţi mai pese. Mai rău e când te-ntorci acasă.

— De ce?

— Îţi închipui că Terminus nu miroase?

— Vrei să spui că da?

— Bineînţeles. După ce te familiarizezi cu mirosul unei alte lumi, să zicem, Sayshell, ai rămâne surprins când ai constata cum pute Terminus. Într-o vreme, când ajungea pe Terminus după vreun tur de serviciu mai îndelungat şi se deschideau ecluzele, tot echipajul striga în cor: „Iar acasă la duhoare.”

Pelorat părea revoltat.

Turnurile oraşului se vedeau mai bine, dar Pelorat rămăsese cu ochii pironiţi spre peisajul ce defila pe lângă ei. Vehicule de teren circulau cu viteză pe aceeaşi şosea, şi din când în când câte un vehicul zburător trecea pe deasupra lor, însă Pelorat studia arborii.

— Viaţa vegetală pare ciudată. Crezi că e vreun arbore indigen printre ei?

— Mă-ndoiesc, răspunse Trevize absent. (Studia harta şi încerca să programeze computerul vehiculului.) Nu-s prea multe forme indigene pe planetele locuite. Coloniştii au importat dintotdeauna plantele şi animalele – fie când s-au stabilit pe planetă, fie mai târziu.

— Totuşi, mi se pare ciudat.

— Doar nu te-aştepţi să găseşti aceleaşi varietăţi pe toate lumile. Am auzit că cei care au făcut Enciclopedia Galactică au alcătuit un atlas de varietăţi care ocupă optzeci şi şapte de dischete, şi care s-a dovedit incomplet şi depăşit la data când a fost terminat.

Vehiculul înghiţea kilometrii şi curând fură înghiţiţi de oraş. Pelorat se scutură, neplăcut impresionat:

— Arhitectura oraşului nu-i grozavă.

— Fiecare cum poate, remarcă Trevize cu indiferenţa călătorului învăţat şi cu binele şi cu răul.

— Apropo, încotro mergem?

— Păi, răspunse Trevize destul de iritat, încerc să conving computerul ăsta să dirijeze vehiculul spre centrul turistic. Sper că ştie străzile cu sens unic şi regulile de circulaţie, pentru că mie-mi sunt străine.

— Ce-o să facem acolo?

— Ca s-o luăm de la început, suntem turişti, aşa că-i normal să mergem în primul rând acolo şi să dorim să nu atragem atenţia în mod deosebit. În al doilea rând, *tu* unde-ai merge ca să obţii informaţii despre Gaia?

— La vreo universitate sau societate antropologică. Sau la muzeu. În niciun caz în centrul turistic.

— Ei, bine, te-nşeli. În centrul turistic vom trece drept intelectuali care-s dornici să facă rost de-o listă o universităţilor şi a muzeelor din oraş. După aceea vom hotărî unde mergem mai întâi, iar *acolo* vom găsi oameni cărora să le cerem părerea privind istoria antică, galactografie, mitologie sau orice-ai dori. Dar totul va începe la centrul turistic.

Pelorat rămase tăcut, iar vehiculul îşi continuă drumul întortocheat, devenind o componentă din şuvoiul traficului urban. Intrară pe o stradă secundară şi trecură pe lângă inscripţii care păreau semne de circulaţie, dar erau scrise cu caractere imposibil de citit.

Din fericire, vehiculul continua să meargă de parc-ar fi ştiut drumul şi, când intră într-o parcare şi se opri, reuşiră să descifreze unul dintre indicatoare: CENTRUL SOCIAL SAYSHELL, iar dedesubt, cu litere uşor de citit în Galactica Standard, scria: CENTRUL TURISTIC SAYSHELL.

Intrară în clădire, care se dovedi mai mică decât lăsa faţada să se creadă. Înăuntru nu era mare animaţie.

Văzură un şir de partiţii, una dintre ele fiind ocupată de un bărbat care citea veştile ejectate printr-o fantă; în alta, două femei păreau absorbite de un joc încâlcit cu cărţi de joc şi jetoane. Având în faţă câteva terminale de computer, care păreau că-i depăşesc nivelul intelectual, şi stând la un

birou prea mare pentru el, văzură un funcţionar sayshellian cu înfăţişare plictisită, îmbrăcat într-o haină care amintea de o tablă de şah.

Pelorat rămase cu ochii ţintă la el şi şopti:

— Ce pestriţ e îmbrăcată lumea aici!

— Da, am observat, îl aprobă Trevize. Moda se schimbă de la o lume la alta, ba chiar şi de la o regiune la alta în cadrul aceleiaşi lumi. Se schimbă şi în timp. Acum cincizeci de ani toată lumea de pe Sayshell purta negru, după câte ştiu. Să luăm lucrurile aşa cum sunt.

— Presupun că aşa e, dar eu prefer moda noastră, spuse Pelorat. Cel puţin la noi văzul nu ţi-e atât de agresat.

— Pentru că purtăm tot felul de nuanţe de cenuşiu? Şi asta deranjează pe unii. Am auzit spunându-se că ne îmbrăcăm în culoarea ţărânei. Probabil că uniformitatea Fundaţiei îi determină pe cei de-aci să poarte toate culorile curcubeului, tocmai pentru a-şi scoate în evidenţă independenţa. Depinde cum te-ai obişnuit. Hai, Janov.

Se îndreptară spre birou şi exact în acelaşi timp, bărbatul din partiţie lăsă deoparte ştirile, se ridică şi se apropie să-i întâmpine zâmbind. Măcar îmbrăcămintea *lui* era în nuanţe cenuşii.

La început, Trevize nu privi înspre el, dar când o făcu înlemni.

Respiră adânc şi exclamă:

— Pentru numele Galaxiei, prietenul meu, trădătorul!

12. Agentul

43

Consilierul Munn Li Compor nu păru prea sigur de sine când îi întinse mâna lui Trevize.

Trevize se mulţumi să se uite chiorâş la mâna întinsă, apoi spuse ca pentru sine:

— N-am chef să mă trezesc arestat pe-o planetă străină pentru tulburarea liniştii publice, dar s-ar putea s-o fac dacă individul ăsta se apropie de mine.

Compor se opri ca fulgerat, ezită o clipă şi în cele din urmă, după ce privi întrebător către Pelorat, se adresă încet lui Trevize:

— Nu-mi dai şansa de-a explica? Chiar nu vrei să m-asculţi?

Pelorat îi măsură pe amândoi cu privirea şi se încruntă:

— Ce se-ntâmplă, Golan? Nici n-am ajuns bine pe-această lume îndepărtată şi ai şi întâlnit pe cineva cunoscut?

Trevize îl ţintui mohorât pe Compor, dar se întoarse ca să arate că vorbea cu Pelorat:

— Această… fiinţă umană… aşa s-ar zice la prima vedere, a fost odată, demult, un prieten de-al meu de pe Terminus. Am avut încredere-n el, ca în toţi ceilalţi prieteni ai mei. I-am destăinuit părerile mele, care probabil că nu erau împărtăşite de prea multă lume. El le-a relatat autorităţilor în detaliu, asta-i sigur, şi nici nu s-a deranjat să-mi spună ce făcuse. Din pricina asta, am căzut frumuşel în capcană şi iată-mă exilat. Iar acum, creatura asta vrea să fie recunoscută ca prieten.

Se întoarse către Compor şi-şi trecu degetele prin părul acestuia, deranjându-i buclele:

— Hei, i-ascultă. *Am* o-ntrebare! Ce cauţi aici? Dintre toate planetele Galaxiei, cum de ţi-ai găsit să vii *tocmai* pe asta? Şi de ce *acum*?

Compor, care rămăsese cu mâna întinsă, o lăsă să cadă moale şi zâmbetul îi pieri de pe chip. Aerul de siguranţă care-l caracteriza dispăruse şi acum părea mai tânăr şi copleşit de durere:

— O să-ţi explic, dar de când a-nceput!

Trevize privi în jur:

— Aici? Chiar vrei să-mi povesteşti totul? Într-un loc public? Vrei să te snopesc în bătaie *aici*, după ce-o să-mi înşiri minciuni?

Compor ridică mâinile rugător:

— E cel mai sigur loc, crede-mă. (Apoi, controlându-şi gesturile şi pricepând în cele din urmă ce voia să spună Trevize, adăugă grăbit:) N-are importanţă dacă n-o să mă crezi. O să-ţi spun adevărul. Am ajuns pe planetă la câteva ore după tine şi am verificat deja. Azi e o zi deosebită pe Sayshell. Ziua meditaţiei se cheamă, nu ştiu de ce. Aproape toată lumea stă acasă. Nu vezi ce pustiu e locul ăsta? Doar nu-ţi închipui că aşa-i mereu.

Pelorat dădu din cap aprobator:

— Chiar mă miram de ce-o fi aşa puţină lume. (Se aplecă spre urechea lui Trevize şi-i şopti:) De ce nu-l laşi să vorbească, Golan? Nu vezi ce amărât e, săracul, *poate*-şi cere scuze. Mi se pare nedrept să nu-i acorzi o şansă.

— Doctor Pelorat pare dornic să te-asculte, spuse Trevize. Sunt gata să-i fac pe plac, dar ţi-aş fi recunoscător dacă ai termina repede. S-ar putea ca asta să fie ziua în care o să-mi pierd răbdarea. Dacă toată lumea meditează, am speranţe ca apărătorii legii să nu apară. Poate mâine n-o să mai am norocul ăsta. De ce-aş pierde un asemenea prilej?

Compor spuse cu o voce gâtuită:

— Ascultă, dacă vrei să mă pocneşti, fă-o. Nici n-o să-ncerc să mă apăr, înţelegi? Hai, dă, dar *ascultă-mă*!

— Poftim, spune ce-ai de spus. O să te-ascult.

— Golan, în primul rând…

— Să-mi spui Trevize, te rog. Nu mai sunt Golan cu tine.

— *Trevize*, în primul rând, ai reuşit să mă convingi cu părerile tale…

— Ce bine-ai ascuns asta! Puteam să jur că te distrai pe socoteala mea.

— Încercam doar să mă ascund de mine însumi, pentru că ceea ce spuneai mă speria. Ascultă, hai să ne aşezăm lângă perete. Chiar dacă-i pustiu aici, *s-ar putea* să mai intre câte cineva şi nu cred că merită să batem la ochi.

Cei trei se îndreptară încet spre fundul sălii. Compor încercă un zâmbet timid dar, precaut, păstră distanţa faţă de Trevize.

Se aşezară pe fotolii care cedară sub greutatea lor şi se mulară pe rotunjimile corpului. Pelorat păru surprins şi dădu să se ridice.

— Calm, Profesore, îl linişti Compor. Eu m-am obişnuit deja. Sunt mai avansaţi decât noi în unele privinţe. Cei de-aici ţin la confort.

Se întoarse spre Trevize şi rezemându-şi braţul de spătarul fotoliului începu să vorbească fără reţinere:

— M-ai zdruncinat. M-ai făcut să simt că a Doua Fundaţie există *cu adevărat*, şi lucrul acesta m-a dat peste cap. Dacă aşa stau lucrurile, gândeşte-te la consecinţe. Nu era normal să-şi îndrepte atenţia asupra ta? Să te îndepărteze pentru că deveneai o ameninţare? Iar dacă din comportarea mea rezulta că-ţi împărtăşesc părerile, urma să fiu şi eu izgonit. Înţelegi raţionamentul meu?

— Înţeleg că eşti un laş.

— La ce-ţi foloseşte să faci pe viteazul din poveste? spuse Compor cu compasiune. Poate cineva să stea în calea unei organizaţii capabile să stăpânească minţile şi emoţiile? Singura noastră şansă în lupta cu ei ar fi să păstrăm ascuns ceea ce ştim.

— Şi-aşa ai înţeles tu să păstrezi secretul? Spunându-i totul Primarului Branno? Ai cam riscat.

— Aşa e! M-am gândit că merită. Discuţiile noastre nu puteau duce decât la un control mental, ori la ştergerea memoriei. Pe de altă parte, dacă-i spuneam Primarului… Ştii doar că-l cunoaşte pe tatăl meu. Noi am imigrat din Smyrno şi Primarul a avut o bunică…

— Da, da, îl întrerupse Trevize agasat, şi strămoşii tăi au trăit în Sectorul Sirius şi aşa mai departe. Ai povestit chestiile astea tuturor cunoştinţelor. Treci la subiect, Compor!

— În fine, Primarul m-a ascultat cu atenţie. Dacă puteam s-o conving de existenţa pericolului folosind argumentele tale, Federaţia avea şansa de a întreprinde ceva. Nu mai suntem nevolnici ca pe vremea Catârului şi, în cel mai rău caz, aceste cunoştinţe periculoase se vor răspândi peste tot, iar noi nu vom mai fi *singurii* care să înfrunte primejdia.

— Adică să primejduim Fundaţia, dar să scăpăm noi, constată sarcastic Trevize. Ăsta da patriotism.

— Asta în cel mai rău caz. Eu aşa am crezut.

Fruntea îi era îmbrobonată de sudoare. Se zbătea să învingă atitudinea constant dispreţuitoare a lui Trevize.

— Şi mie nu mi-ai spus nimic despre planul ăsta inteligent.

— Nu, n-am făcut-o şi-mi pare rău, Trevize. Aşa mi-a ordonat ea. A zis că voia să afle tot ce ştii, susţinând că ţi-ai pune lacăt la gură dacă ai prinde de veste că părerile tale au ajuns la urechile ei.

— Aici a avut dreptate!

— N-am ştiut; de fapt, nici nu mi-am închipuit că… Nu puteam să *concep* că ea plănuia să te aresteze şi să te alunge.

— Aştepta un moment politic prielnic, când statutul meu de Consilier nu mai făcea multe parale. La asta nu te-ai gândit?

— Dar puteam? Nici tu n-ai anticipat asta.

— Dac-aş fi ştiut că e la curent cu părerile mele, poate.

Cu o undă de insolenţă în glas, Compor i-o reteză:

— E uşor să vorbeşti aşa.

— Da, şi-acum când e uşor să vorbeşti de trecut, ce doreşti de la mine?

— Să repar totul. Să uităm tot răul ce ţi l-am făcut *fără de voia mea*.

— Asta-i bună, constată sec Trevize. Ce înduioşător! Dar nu mi-ai răspuns la prima întrebare. Cum de-ai ajuns *aici*? Cum se face că ai ajuns în acelaşi timp cu mine?

— Nu mi-e greu să-ţi răspund: te-am urmărit!

— Prin hiperspaţiu? Când nava mea a efectuat o serie de Salturi?

Compor clătină din cap:

— Nu-i niciun mister în asta. Am o navă la fel ca a ta, cu un computer identic. Ştii că stăpânesc meşteşugul de-a ghici direcţia în care o altă navă efectuează Saltul. Nu ghicesc perfect de fiecare dată, mai dau şi greş în două-trei cazuri, dar cu un computer sunt mult mai bun. Iar tu ai cam ezitat la început şi asta mi-a oferit prilejul de a aprecia direcţia şi viteza cu care te deplasai înainte de-a intra în hiperspaţiu. Am introdus datele culese şi împreună cu extrapolările mele intuitive, computerul a făcut restul.

— Şi-ai ajuns de fapt înaintea mea în oraş?

— Da. N-ai folosit forţa gravitică, la fel ca mine. Am bănuit că vei veni în capitală, aşa că am coborât direct, în timp ce tu… Compor descrise o spirală cu degetul prin aer, sugerând modul în care o navă urmează un fascicul direcţional.

— Ai riscat ignorând oficialităţile din Sayshell.

— Asta e… (Chipul lui Compor se destinse într-un zâmbet care-i dădea un farmec de netăgăduit şi Trevize se simţi puţin atras de el.) Nu-s laş chiar în toate ocaziile, adăugă el.

Trevize se ţinu băţos:

— Şi cum de-ai căpătat o navă ca a mea?

— La fel cum ai primit-o şi *tu*. Tot bătrâna doamnă mi-a încredinţat-o.

— De ce asta?

— O să fiu foarte sincer cu tine. Misiunea mea era să te urmăresc. Primarul voia să ştie încotro mergi şi cu ce te ocupi.

— Iar tu i-ai raportat ca un supus credincios ce eşti, nu? Sau ai trădat-o şi pe ea?

— Am raportat. De fapt, nici n-aveam de ales. A instalat un hiperreleu la bord, pe care, după părerea ei, nu trebuia să-l găsesc.

— Şi?

— L-am găsit, dar din nefericire e astfel conectat încât nu-l pot scoate din uz fără a paraliza nava. *Eu*, cel puţin, nu-s în stare să aflu o soluţie pentru a-l demonta. Prin urmare, ştie unde mă aflu şi ştie că tu eşti în acelaşi loc.

— Să zicem că nu mă puteai urmări. Atunci ea n-avea cum să ştie unde sunt. La asta te-ai gândit?

— Sigur că da. Mi-a trecut prin minte să raportez că ţi-am pierdut urma, dar nu m-ar fi crezut, iar eu n-aş fi putut să mă-ntorc pe Terminus cine ştie câtă vreme. În plus, eu nu-s ca tine, Trevize. Nu-s frunză-n vânt care n-are pe nimeni pe lume. Soţia mea se află pe Terminus şi e însărcinată, iar eu vreau să fiu lângă ea. Ţie-ţi dă mâna să te gândeşti doar la propria persoană. Mie nu. Pe de altă parte, am venit să te previn. Dar, pentru numele lui Seldon, orice-aş zice s-ar părea că nu vrei să mă asculţi. Mereu schimbi subiectul.

— Grija asta subită a ta mă lasă rece. Să mă previi? Pentru ce? Am impresia că trebuie să fiu prevenit în primul rând în ceea ce priveşte persoana *ta*. M-ai trădat o dată, iar acum m-ai urmărit ca să mă trădezi din nou. Nu văd pe altul în stare să-mi facă vreun rău.

— Lasă teatrul ieftin, omule, spuse Compor febril. Trevize, tu eşti un paratrăsnet! Ai fost trimis ca să atragi asupra ta reacţia celei de-a Doua Fundaţii, dacă există aşa ceva. Îmi folosesc intuiţia şi-n alte scopuri decât urmărirea prin hiperspaţiu, şi-s sigur că ăsta-i planul ei. Dacă vei încerca să descoperi a Doua Fundaţie, ei îşi vor da seama şi vor acţiona împotriva ta. Dacă o vor face, se vor da de gol. Şi arunci Primarul Branno îi va ataca.

— Mare păcat că grozava ta intuiţie n-a funcţionat când Branno punea la cale arestarea mea.

Compor roşi şi îngăimă:

— Doar ştii că nu merge-ntotdeauna.

— Iar acum intuiţia îţi zice că ea plănuieşte un atac împotriva celei de-a Doua Fundaţii?! N-o să îndrăznească.

— Ba cred că da, dar nu despre asta vorbeam. Problema e că ea te foloseşte ca momeală.

— Şi?

— Şi pe toate găurile negre din spaţiu, nu mai căuta a Doua Fundaţie. Ei n-o să-i pese dacă mori în aventura asta, dar *pe mine mă doare*. Simt că-s răspunzător de asta.

— Sunt mişcat, spuse cu răceală Trevize, dar, întâmplător, am alte preocupări acum.

— Chiar aşa?

— Eu şi Pelorat am pornit în căutarea Pământului, planeta pe care unii o consideră drept leagănul rasei umane. Nu-i aşa, Janov?

Pelorat încuviinţă:

— Întocmai, e o problemă pur ştiinţifică şi o preocupare statornică pentru mine.

Compor rămase fără grai, neştiind ce să spună, apoi întrebă:

— Căutaţi *Pământul*? Păi de ce?

— Ca să-l studiem, îl lămuri Pelorat. Fiind lumea pe care fiinţele umane s-au dezvoltat probabil din forme inferioare de viaţă, Pământul trebuie să reprezinte un subiect unic de studiu faţă de toate celelalte planete care au primit totul de-a gata.

— Şi-n plus, interveni Trevize, s-ar putea ca pe Pământ să aflu mai multe despre a Doua Fundaţie. E o probabilitate.

— Dar Pământul nu există, zise Compor. Nu ştiaţi asta?

— Nu există? făcu Pelorat pe un ton neutru, aşa cum făcea întotdeauna când se agăţa de o idee. Vrei să spui că planeta pe care s-a născut specia umană n-a existat?

— A, nu. Bineînţeles c-a existat. Nici nu se pune problema *asta*. Dar Pământul nu mai există *acum*. Ca planetă populată, vreau să spun. A dispărut!

Neconvins, Pelorat nu se dădu bătut:

— Dar ştiu poveşti…

— Stai puţin, Janov, interveni Trevize. Spune-mi şi mie, Compor, de unde ştii tu asta?

— Cum adică de unde? De la strămoşii mei care se trag din Sectorul Sirius, dacă-mi daţi voie să repet asta fără intenţia de-a vă plictisi. Acolo toată lumea ştia despre Pământ. Există în sectorul acela, ceea ce-nseamnă că nu face parte din Fundaţie, aşa că nimeni de pe Terminus nu-şi bate capul cu el. Dar acolo este Pământul, orice aţi zice.

— *E* o idee, trebuie să recunosc, spuse Pelorat. Pe vremea Imperiului s-a manifestat mare entuziasm faţă de „Alternativa Sirius”, cum se numea ea atunci.

— Nu-i o alternativă, stărui vehement Compor, ci realitatea.

— Ce părere ai avea dacă ţi-aş spune că ştiu multe planete din Galaxie care sunt, sau mai exact, erau numite Pământ de către oamenii care trăiau pe planete învecinate? întrebă Pelorat.

— Dar asta-i realitatea, răspunse Compor. Sectorul Sirius este porţiunea cu populaţiile cele mai vechi din Galaxie. Toată lumea ştie atâta lucru.

— Aşa susţin cei din Sirius, nu se lăsă Pelorat înduplecat.

Compor părea frustrat:

— Vă spun eu că…

— Spune-ne ce s-a întâmplat cu Pământul, îl îndemnă Trevize. Afirmi că nu mai e populat. De ce?

— Radioactivitatea. Întreaga suprafaţă planetară e radioactivă din cauză că reacţiile nucleare au scăpat oricărui control ori s-au produs explozii, nu ştiu precis; iar acum viaţa nu mai e posibilă acolo.

Cei trei se uitară unul la altul în tăcere, iar Compor simţi că era cazul să repete:

— Vă spun sigur, Pământul nu mai există. N-are rost să-l căutaţi.

44

De astă dată chipul lui Pelorat se însufleţi. Îl ţintui printre gene pe Compor şi, profund tulburat, îl întrebă de-a dreptul, fără menajamente:

— De unde spuneai că ştii toate astea?

— Dar v-am spus deja, de la strămoşii mei.

— Nu te mai amăgi, tinere. Eşti Consilier şi asta-nseamnă că te-ai născut pe una dintre lumile Federaţiei – mi se pare c-ai spus Smyrno mai adineauri.

— Exact.

— Ei, şi-atunci despre ce strămoşi tot vorbeşti? Vrei să mă faci să-nţeleg că posezi gene de pe Sirius care-ţi oferă şi cunoaşterea nemijlocită a miturilor referitoare la Pământ?

— Nu, sigur că nu, recunoscu Compor luat din scurt.

— Atunci ce tot spui acolo?

Compor rămase tăcut şi încercă să-şi adune gândurile, apoi explică:

— Familia mea are cărţi vechi de istorie despre Sirius, moştenite din altă parte. Nu-i ceva despre care să vorbeşti cu multă lume, mai ales dacă vrei să-ţi faci o carieră în politică. Trevize-şi închipuie că-i plictisesc pe toţi cu povestea asta, dar crede-mă c-o povestesc doar prietenilor apropiaţi.

Urmă cu o undă de amărăciune în glas:

— Teoretic, toţi cetăţenii Fundaţiei sunt la fel, dar cei care provin de pe lumile mai vechi ale Federaţiei seamănă mai mult între ei decât nou veniţii – iar cei care se trag din lumile din afara Federaţiei seamănă cel mai puţin cu restul. Dar să lăsăm asta. În plus, eu am şi vizitat lumile vechi. Hei, Trevize.

Trevize se îndreptase spre un capăt al sălii şi acum privea afară pe o fereastră în formă triunghiulară, aşezată puţin deasupra capului, care îi îngădui să vadă un petec de

cer, dar nimic din panorama oraşului. Trevize se ridică pe vârfuri ca să privească spre oraş, apoi se întoarse:

— Interesant cum a fost gândită fereastra aceea. M-ai chemat, Consiliere?

— Da. Îţi aminteşti turul pe care l-am făcut după absolvirea colegiului?

— După absolvire? Mi-l amintesc perfect. Eram prieteni. Prieteni pe vecie. Încredere neţărmurită. Noi şi restul lumii. Tu ai plecat în turul acela, iar eu m-am înrolat în Flotă, animat de patriotism. Nu ştiu de ce, dar n-am vrut să te însoţesc atunci – instinctul mi-a dictat aşa. Păcat că instinctul m-a înşelat după aceea.

Compor nu răspunse acestei provocări:

— Am vizitat atunci Comporellon. Tradiţiile familiei spuneau că strămoşii, cel puţin cei din partea tatei, se trăgeau din părţile acelea. Făcuseră parte din clasa conducătoare înainte ca Imperiul să ne-înghită, şi numele meu provine de la acea lume. Aşa susţine tradiţia familiei. Steaua în jurul căreia se-nvârtea Comporellon avea un nume vechi, poetic – Epsilon Eridani.

— Asta ce-nseamnă? întrebă Pelorat.

Compor clătină din cap:

— Nu cred că-nseamnă ceva. O simplă tradiţie. Oamenii de-acolo trăiesc în mijlocul tradiţiilor. E o lume veche, care posedă documente minuţioase privind istoria Pământului, dar nimeni nu vorbeşte prea mult despre el. Sunt cam superstiţioşi. Ori de câte ori aduc vorba de Pământ, oamenii ridică mâinile şi-şi încrucişează degetul arătător cu indexul ca să alunge nenorocirea.

— Ai povestit cuiva despre toate astea când te-ai întors?

— Bineînţeles că nu. Pe cine interesa aşa ceva? Şi nici nu voiam să bat la cap pe cineva cu povestea asta. Mulţumesc, nu-i de mine! Aveam de clădit o carieră politică şi originea mea străină era ultimul lucru pe care voiam să-l scot în evidenţă.

— Dar satelitul lui? Povesteşte-ne despre satelitul Pământului, se răsti Pelorat.

Compor îl privi mirat:

— Nu ştiu despre ce vorbeşti.

— Are sau n-are?

— Nu-mi amintesc să fi citit sau să fi auzit de el. Dar sunt sigur că veţi afla dacă veţi consulta documentele comporelloniene.

— Dar tu nu ştii nimic?

— Despre satelit, nu. Nu mai ţin minte.

— Uf! Şi cum de-a devenit Pământul radioactiv?

Compor se mărgini să clatine din cap.

— Gândeşte-te! Trebuie să fi auzit ceva! îl îmboldi Pelorat.

— Asta a fost acum şapte ani, Profesore. Pe vremea aceea n-aveam cum să ştiu c-o să mi se pună astfel de-ntrebări. Am auzit un fel de legendă, pe care unii o considerau istorie reală…

— Ce spune legenda?

— Că Pământul era radioactiv, ostracizat şi tratat cu brutalitate de către Imperiu, că populaţia se micşora mereu şi că-ntr-o bună zi avea să distrugă Imperiul.

— O lume muribundă în stare să distrugă întregul Imperiu?! repetă Trevize.

Compor încercă să se scuze:

— Ţi-am spus că e o legendă. Nu cunosc detalii. Ştiu că Bel Arvardan avea o legătură cu ea.

— Ăsta cine mai era? întrebă Trevize.

— Un personaj istoric. I-am căutat numele prin arhive. A fost un arheolog de toată cinstea din perioada de început a Imperiului şi el a susţinut că Pământul se află în sectorul Sirius.

— Am auzit despre el, zise Pelorat.

— E un erou bine cunoscut în Comporellon. Ascultaţi-mă, dacă vreţi să aflaţi toate astea, mergeţi pe Comporellon. N-are rost să mai pierdeţi vremea aici.

— Dar cum explicau că Pământul plănuia distrugerea Imperiului?

— Habar n-am. (În vocea lui Compor se simţea o uşoară iritare.)

— Radiaţia avea ceva de-a face cu planul?

— Nu ştiu. Se vorbea despre un stimulator cerebral creat pe Pământ – cred că se numea Sinamplificator[8], sau cam aşa ceva.

— Şi asta ajuta la formarea unor minţi supradezvoltate? întrebă Pelorat grav şi sceptic.

— Nu cred. Întâi de toate n-a dat rezultatele dorite. Oamenii deveneau foarte inteligenţi, dar mureau prematur.

— Un mit moralizator, probabil, conchise Trevize. Dacă ceri prea mult, pierzi şi ceea ce ai.

Stârnit, Pelorat se-ntoarse spre Trevize:

— Ce ştii *tu* despre miturile moralizatoare?

Ridicând mirat sprâncenele, Trevize îi răspunse:

— O fi domeniul tău, Janov, dar asta nu-nseamnă că eu sunt un ignorant.

— Ce altceva îţi mai aminteşti despre aşa-numitul Sinamplificator, Consiliere Compor? insistă Pelorat.

— Nimic, şi nu sunt dispus să mă las interogat. Uite cum stau lucrurile: v-am urmărit din ordinul Primarului. *Nu* mi s-a ordonat să vă contactez personal. Am făcut-o numai ca să vă previn că sunteţi urmăriţi şi c-aţi fost trimişi pentru a sluji scopurilor Primarului. Nu trebuia să discut nimic cu voi, dar m-aţi luat prin surprindere aducând vorba despre Pământ. Ei bine, vă repet: Tot ce-a existat în trecut – Bel Arvardan, Sinamplificatorul, sau altele – n-are nicio legătură cu prezentul. Luaţi aminte: Pământul este o lume moartă. Vă sfătuiesc prieteneşte să mergeţi pe Comporellon, unde veţi afla ceea ce vă interesează. Numai să părăsiţi planeta asta.

— Iar tu, bineînţeles, vei anunţa cu supuşenie pe Primar că noi am plecat spre Comporellon, şi ne vei urmări ca să fii sigur. Sau poate că Primarul ştie deja. Îmi închipui că te-a instruit cu grijă şi te-a pus să repeţi fiecare vorbă pe care ne-ai spus-o acum, pentru că scopul ei e să ne ştie pe Comporellon. Greşesc?

---

[8] Sinamplificator – termen derivat din sinapsă. Sinapsă – zonă în care se termină un nerv şi începe altul. Impulsurile traversează sinapsa de la un nerv la altul *(n.t.)*

Compor păli. Se ridică în picioare şi aproape că se bâlbâi, încercând să-şi controleze vocea:

— Am încercat să-ţi explic. Să-ţi fiu de ajutor. Nu trebuia s-o fac. Trevize, îţi doresc să te prăbuşeşti într-o gaură neagră.

Se ridică precipitat în picioare, se răsuci pe călcâie şi se îndepărtă păşind hotărât, fără să privească înapoi.

Pelorat rămase ca trăsnit:

— Ai fost lipsit de tact, prietene. Puteam afla mai multe de la el.

— Nu, în niciun caz, zise cu seriozitate Trevize. Nu puteam afla mai mult decât voia el să ne spună. Janov, nu-ţi dai seama ce este Compor... Până astăzi nici eu n-am ştiut.

45

Pelorat se ferea să se bage-n sufletul lui Trevize, care rămăsese nemişcat pe scaun, muncit de gânduri.

În cele din urmă îndrăzni:

— Golan, stăm aici toată noaptea?

Trevize tresări:

— Nu, ai dreptate. Ne-am simţi mult mai bine între oameni. Hai să mergem!

Pelorat se ridică şi întrebă încurcat:

— De unde-atâta lume? Compor spunea că e un fel de zi de meditaţie aici.

— Aşa a spus? Când am venit încoace circulau vehicule pe drum?

— Da, câteva.

— Destul de multe, am avut eu impresia. Iar apoi, când am intrat în oraş, străzile erau pustii?

— Nu chiar. Cu toate astea, trebuie să recunoşti că în clădirea asta nu era nimeni.

— Aşa e. Asta mi-a sărit în ochi. Hai, Janov, mi s-a făcut foame. Trebuie să găsim un loc unde să mâncăm ceva şi cred că ne putem permite să alegem ceva ca lumea. În

orice caz, să găsim un restaurant unde să putem încerca vreo specialitate culinară sayshelliană sau, dacă ne trece pofta, o să ne mulţumim cu nişte mâncare galactică standard. Hai, şi când o să ne pierdem între oameni, o să-ţi spun ce cred că s-a întâmplat de fapt aici.

46

Trevize se rezemă de spătarul scaunului, având un plăcut sentiment de prospeţime. Potrivit standardelor de pe Terminus, restaurantul nu era scump, însă sigur avea un aspect inedit. Era încălzit în parte de focul dintr-o vatră deschisă deasupra căreia se pregăteau mâncărurile. Asezonată cu tot felul de sosuri picante, carnea se servea în porţii de mărimea unei îmbucături care puteau fi luate din farfurie cu ajutorul unor frunze verzi şi lucioase care rămâneau reci şi umede, cu un gust uşor mentolat, care protejau degetele de grăsime şi de fierbinţeală.

Fiecare bucăţică de carne avea alături o astfel de frunză. Chelnerul le explicase plin de solicitudine cum să procedeze. Obişnuit cu oaspeţi de pe alte planete, el zâmbise încurajator când îi văzuse pe Pelorat şi pe Trevize mânuind atenţi carnea aburindă şi zâmbi încântat când constată că străinii îşi dăduseră seama cu uşurare că frunzele le răcoreau şi degetele şi carnea atunci când era mestecată.

— Delicios! spuse Trevize şi comandă încă o porţie. La fel făcu şi Pelorat.

Zăboviră apoi la o prăjitură făcută din aluat pufos şi nu foarte dulce şi la o ceaşcă cu cafea care avea o aromă de caramel şi, nelămuriţi, clătinară din cap. Îi adăugară sirop şi chelnerul, văzându-i, clătină la rândul *lui* din cap.

— Ei, ce s-a întâmplat la centrul turistic? începu Pelorat.

— Cu Compor, vrei să spui?

— Parcă despre asta voiai să discutăm.

Trevize privi împrejur. Se aflau într-un separeu destul de retras, bucurându-se de oarece discreţie, însă restul

restaurantului era aglomerat şi rumoarea obişnuită a glasurilor consumatorilor constituia un fond perfect. El spuse cu glas scăzut:

— Nu-i ciudat că ne-a urmărit până în Sayshell?

— A afirmat că are calităţi intuitive.

— Da, a fost campion pe toată durata colegiului la detectarea în hiperspaţiu. Până azi problema asta nu m-a frământat. Înţeleg eu că s-ar putea aprecia unde urmează cineva să facă un Salt după modul în care se pregăteşte dacă îţi dezvolţi anumite aptitudini, reflexe, dar *nu* pricep cum poţi calcula o serie de Salturi. Doar pe primul îl pregăteşti; computerul le face pe toate celelalte, aşa că urmăritorul îl poate intui pe primul, dar prin ce minune poate ghici ce se află în măruntaiele computerului?

— Dar a făcut-o, Golan.

— Bineînţeles că da, răspunse Trevize, şi nu-mi pot imagina decât c-a ştiut dinainte încotro mergeam. *Ştiind*, nu ghicind.

Pelorat rămase pe gânduri:

— Aproape imposibil, băiete. De unde să ştie? Noi n-am hotărât asupra destinaţiei decât după ce ne aflam la bordul lui *Far Star*.

— Ştiu. Şi ce-i cu ziua asta a meditaţiei?

— Compor nu ne-a minţit. Când am intrat aici, l-am întrebat pe chelner şi mi-a zis că e ziua meditaţiei.

— Da, dar a adăugat că restaurantul nu-i închis. De fapt, a zis: „Sayshell-City nu se află în pădure. Nu se închide.” Cu alte cuvinte, oamenii meditează, dar nu în oraşul ăsta mare, unde lumea e emancipată şi pietatea din micile oraşe nu-şi află locul. Prin urmare, oamenii îşi văd de treburi şi traficul e aglomerat, poate nu ca în celelalte zile, dar, oricum, se circulă.

— Golan, dar n-a intrat nimeni în centrul turistic cât ne-am aflat noi acolo. Am constatat asta chiar atunci. Nimeni.

— Şi eu am observat. Ba, la un moment dat, m-am dus chiar până la o fereastră şi-am văzut cu ochii mei că străzile din jurul centrului erau destul de animate, vehiculele circulau, oamenii umblau de colo-colo şi, cu toate astea,

nimeni n-a intrat. Ziua meditaţiei a fost o acoperire grozavă. N-am fi pus la-ndoială neaşteptata intimitate dacă nu m-aş fi hotărât să nu mai am deloc încredere în ticălosul ăla.

— Şi-atunci ce înseamnă toate astea? deveni curios Pelorat.

— Cred că-i clar, Janov. Omul ştie încotro mergem de îndată ce luăm o asemenea hotărâre, chiar dacă eu sunt într-o navă, iar el într-alta şi, de asemenea, poate să menţină pustie o clădire publică, astfel încât să discute netulburat cu noi, deşi în jurul ei sunt o mulţime de oameni.

— Vrei să mă faci să cred că e-n stare să facă minuni?

— Sigur. Dacă din întâmplare Compor este un agent al celei de-a Doua Fundaţii şi poate controla gândirea; dacă poate să treacă nesemnalat pe lângă staţia Vămii; dacă poate coborî pe planetă folosind forţa gravitică, fără a stârni reacţia patrulelor de paza frontierei pentru că sfidează fasciculul de ghidare; şi dacă poate influenţa minţile în aşa fel încât să-i determine să nu intre într-o clădire în care are el treabă. Pe toate stelele Galaxiei, continuă Trevize cu un aer din ce în ce mai îngrijorat. Mi-am adus aminte de alte lucruri din vremea colegiului. După absolvire, eu *nu* l-am însoţit în turul acela. Îmi amintesc că n-am vrut. Nu m-a influenţat el cumva? Trebuia să fie singur? Unde s-o fi dus de fapt?

Pelorat împinse deoparte farfuriile din faţa lui, ca şi cum ar fi vrut să facă loc în jurul lui ca să poată gândi mai limpede. Părea să fie un gest care chema robotul debarasator, o masă autopropulsată care se opri lângă ei şi rămase nemişcată până puseră pe ea farfuriile şi vesela.

Când rămaseră din nou singuri, Pelorat spuse:

— Dar asta-i o nebunie. Tot ce s-a întâmplat mi s-a părut normal. De îndată ce-ţi intră în cap că cineva controlează evenimentele, poţi interpreta totul prin prisma asta şi-atunci nu mai găseşti nicăieri vreo certitudine. Hai, prietene, toate-s rodul întâmplării şi interpretării deformate. Nu te lăsa pradă nălucirilor.

— Dar nici n-o să mă las pradă autoamăgirii şi indolenţei.

— Bine, hai să privim logic lucrurile. Să presupunem că *ar fi* agent al celei de-a Doua Fundaţii. De ce-ar risca să trezească suspiciunile noastre făcând lumea să evite centrul turistic? Ce ne-a spus atât de important încât o mână de oameni, aflaţi oricum la distanţă şi preocupaţi fiecare de treburile lui, să-l deranjeze?

— E uşor de răspuns, Janov. Trebuia să ne observe cu mare atenţie mintea şi nu voia să fie tulburat de gândurile altora. Fără paraziţi. Nicio posibilitate de receptare eronată.

— Asta-i, din nou, interpretarea ta. Ce importanţă avea discuţia cu noi? Aşa cum a insistat el, ar avea sens să presupunem că ne-a căutat ca să explice ce-a făcut, să-şi ceară scuze şi să ne prevină în legătură cu necazurile ce ni s-ar putea întâmpla. De ce-ar trebui să credem altceva?

Receptacolul minuscul cât o carte de vizită de la capătul îndepărtat al mesei sclipi discret şi pe el apărură cifrele reprezentând costul mesei. Trevize îşi căută sub centiron cartea de credit care, tipărită cu însemnele Fundaţiei, era valabilă oriunde în Galaxie sau în orice loc în care se putea afla un cetăţean al Fundaţiei. O introduse în fantă şi după clipa necesară efectuării transferului, Trevize (cu precauţia celui păţit) verifică suma înscrisă pe care-o mai avea în cont şi o puse înapoi în buzunar.

Apoi cercetă cu un aer nepăsător chipurile celor aflaţi încă în restaurant ca să se asigure că nimeni nu manifestă vreun interes deosebit faţă de persoana lui şi zise:

— De ce să privim dincolo de toate astea? De ce? Ne-a mai spus şi altele. A vorbit despre Pământ. Ne-a asigurat că-i o planetă moartă şi ne-a îndemnat foarte serios să plecăm spre Comporellon. Mergem acolo?

— Chiar mă gândeam la asta, Golan, recunoscu Pelorat.

— Adică să plecăm imediat?

— Ne putem întoarce după ce facem verificări în Sectorul Sirius.

— Nu ţi-a trecut prin minte că ne-a întâlnit special ca să ne determine să plecăm din Sayshell? Să ne ducem oriunde, numai să nu rămânem aici?

— De ce?

— N-am idee. Ascultă. Se aşteptau să mergem spre Trantor. *Tu* voiai asta şi probabil c-au crezut că vom proceda întocmai. Eu am încurcat lucrurile, insistând să venim pe Sayshell, ceea ce-i ultimul lucru pe care-l vor ei, iar acum trebuie să ne facă să plecăm.

Pe chipul lui Pelorat se întipări nefericirea:

— Golan, dar laşi lucrurile neexplicate. *De ce* nu ne vor pe Sayshell?

— Asta n-o ştiu, Janov. Dar mi-e îndeajuns să ştiu că suntem nedoriţi aici. O să rămân. N-am de gând să plec.

— Dar… dar… Ascultă, Golan, dacă a Doua Fundaţie ar dori ca noi să plecăm nu ne-ar influenţa gândurile în sensul ăsta? De ce şi-ar mai pierde vremea ca să ne convingă cu frumosul?

— Profesore, acum, că tot ai adus vorba despre asta, oare nu tocmai asta au făcut în cazul tău? Şi Trevize îl privi bănuitor. Tu nu vrei să pleci?

Pelorat se uită uimit la Trevize:

— Mi se pare că-i o idee bună.

— Bineînţeles că ţi se pare, dacă ai fost influenţat.

— Ba n-am fost.

— Sigur că eşti gata să şi juri că nu te-a influenţat nimeni, mai ales dacă-i adevărat.

— Dacă mă-ncolţeşti în felul ăsta, n-am cum să dovedesc contrariul. Ce-ai de gând să faci?

— Voi rămâne pe Sayshell. Şi-o să stai şi tu cu mine. Nu te pricepi să conduci nava fără mine, aşa că dacă te-a influenţat, Compor are să afle curând că a greşit persoana.

— Foarte bine, Golan. Vom rămâne aici până când vom avea motive să plecăm. La urma urmei, cel mai grav lucru ce ni s-ar putea întâmpla e să nu ne mai înţelegem între noi. Hai, prietene, dacă aş fi fost influenţat ai putea să mă determini să-mi schimb părerea şi să rămân alături de tine fără să-ţi port pică, aşa cum am de gând să fac acum?

Trevize se gândi o clipă apoi, cu un impuls sincer, zâmbi şi-i întinse mâna lui Pelorat:

— Bate palma, Janov. Să mergem la navă şi mâine s-o luăm de la capăt. Poate găsim o soluţie.

47

Munn Li Compor nu-şi mai amintea exact când fusese recrutat. Pe de o parte, la vremea aceea era copil; pe de alta, agenţii celei de-a Doua Fundaţii se îngrijiseră în mod deosebit să şteargă orice urmă a intervenţiei lor.

Compor era „Observator” şi orice membru al celei de-a Doua Fundaţii îi putea recunoaşte pe dată această calitate.

Asta însemna că Munn Li Compor se familiarizase cu ştiinţa mentalistă şi, până la un punct, putea comunica cu membrii celei de-a Doua Fundaţii în propriul lor limbaj, dar ocupa locul cel mai de jos în ierarhie. Era în stare să înţeleagă parţial gândurile altora, dar nu le putea influenţa. Educaţia pe care o primise nu mersese atât de departe. Era un Observator, nu un Făuritor.

Asta-l trecea în rândul celor de categoria a doua, în cel mai bun caz, dar pe el nu-l deranja atâta lucru. Îşi cunoştea importanţa în planul general.

În cursul primelor secole de existenţă, a Doua Fundaţie subestimase sarcina ce-i revenea. Îşi imaginase că numărul redus de membri puteau manipula întreaga Galaxie şi că, pentru a menţine Planul Seldon pe cursul său firesc, nu era nevoie decât de-o neînsemnată intervenţie ici şi colo.

Catârul sfâşiase vălul autoamăgirilor. Apărând de niciunde, el luase prin surprindere cea de-a Doua Fundaţie (şi pe Prima, desigur, deşi asta n-a schimbat prea mult lucrurile) şi o lăsase fără replică. Au fost necesari cinci ani până la organizarea unui contraatac, iar asta a însemnat multe vieţi pierdute.

Renaşterea a fost posibilă sub conducerea lui Palver, dar din nou cu un preţ de neînchipuit şi s-au luat, în cele din urmă, măsurile potrivite. El a hotărât ca operaţiunile celei

de-a Doua Fundaţii să se extindă enorm fără ca în acelaşi timp posibilităţile de detectare să crească în mod nedorit, astfel că s-a instituit un corp de Observatori.

Compor nu ştia câţi Observatori existau în Galaxie sau pe Terminus. Nici nu era treaba lui să cunoască acest lucru. În mod ideal, nu trebuiau să apară legături detectabile între doi Observatori, pentru ca pierderea unuia să n-o atragă şi pe a celuilalt. Toate legăturile se realizau cu eşaloanele superioare de pe Trantor.

Ambiţia lui Compor era să ajungă pe Trantor într-o bună zi, deşi acest lucru i se părea cu totul improbabil. Ştia că din când în când se întâmpla ca un Observator să fie chemat pe Trantor pentru promovare, dar astfel de cazuri apăreau rar. Calităţile graţie cărora cineva putea lucra ca Observator nu coincideau cu cele care-l îndreptăţeau să devină membru al Mesei.

Gendibal, de exemplu, era cu patru ani mai tânăr decât Compor. Bineînţeles că şi el, asemeni lui Compor, fusese recrutat de mic, dar *el* fusese dus direct pe Trantor şi acum ajunsese Orator. Compor îşi dădea seama de ce se întâmplase aşa. În ultima vreme intrase deseori în contact cu Gendibal şi-i simţise forţa de gândire. Nu i-ar fi putut rezista nici măcar o clipă.

Compor nu era conştient mereu de poziţia sa inferioară. Nu i se ivise prilejul să nutrească astfel de gânduri. La urma urmei, credea el, potrivit standardelor de pe Trantor funcţia nu însemna mare lucru. Pe propriile lor lumi, în societăţi non-mentale, Observatorilor le venea uşor să ocupe poziţii sociale importante.

Compor, de pildă, nu întâmpinase nicio dificultate când voise să urmeze o şcoală bună sau să-şi găsească prieteni. Putuse să-şi folosească cunoştinţele mentaliste în mod direct pentru a-şi îmbunătăţi calităţile intuitive native (de aceea şi fusese recrutat, considera el, şi nu fără temei) şi de a se dovedi neîntrecut în urmărirea prin hiperspaţiu. Devenise un erou al colegiului şi asta-l ajutase să facă primii paşi în cariera politică. Era greu de apreciat cât de

departe ar putea merge după ce criza aceasta avea să se sfârşească.

Dacă criza se rezolva cu succes, ceea ce părea de la sine înţeles, cineva îşi aminti că el, Compor, îl descoperise pe Trevize – nu ca fiinţă umană (pentru că oricine ar fi fost în stare de aşa ceva), dar ca o minte ascuţită.

Îl cunoscuse pe Trevize la colegiu şi la început îl considerase doar un amic jovial şi deosebit de inteligent. Totuşi, într-o dimineaţă, se desprinsese lenevos şi cu părere de rău din somn şi în fluxul conştiinţei care străjuia tărâmul niciodată atins al momentului dintre veghe şi somn, simţise cât pierduse a Doua Fundaţie prin faptul că nu-l recrutase pe Trevize.

Trevize nu putea fi recrutat, desigur, întrucât se născuse pe Terminus, nu pe altă lume, precum Compor. Şi chiar trecând peste acest amănunt, era prea târziu. Numai cei foarte tineri se dovedeau îndeajuns de maleabili pentru a primi educaţie în domeniul mental; fiind mai presus de ştiinţă, dureroasa implantare a acestei arte în creierele adulte, fixate definitiv în matricea lor, se făcuse doar în cazul primelor două generaţii de după moartea lui Seldon.

Dar şi-aşa, dacă dintru început Trevize nu fusese eligibil pentru recrutare şi mai apoi pierduse orice şansă, ce anume stârnise interesul lui Compor?

Când i se mai oferise prilejul, Compor pătrunsese până în străfundurile minţii lui Trevize şi descoperise ceea ce-l intrigase de la bun început. Mintea lui Trevize avea caracteristici care nu se potriveau cu regulile pe care le învăţase Compor. Gândurile lui îi scăpau mereu-mereu. Pe măsură ce-i urmărise modul de judecată, descoperise zone albe. Ba nu, nu puteau fi albe, zone absolut goale, ci locuri în care modul de gândire al lui Trevize se deosebea prea profund pentru a fi pătruns.

Compor n-avea cum să-şi dea seama ce însemna asta, dar urmări comportamentul lui Trevize pe baza celor descoperite şi începu să creadă că Trevize poseda o capacitate cu totul neobişnuită de a ajunge la concluzii corecte pornind de la date ce păreau insuficiente.

Oare fenomenul avea vreo legătură cu existenţa acelor abisuri? Bineînţeles că această problemă de mentalism, ce depăşea puterea lui de înţelegere, era de competenţa Mesei, probabil. Avea sentimentul, şi asta-i dădea fiori, că puterea de decizie era necunoscută chiar lui Trevize însuşi, şi că tocmai de aceea el ar putea să facă…

Ce anume? Cunoştinţele lui Compor se dovedeau prea sărăcăcioase. Aproape că înţelesese ce forţă reprezenta Trevize, dar nu pe deplin. Era numai o concluzie pe baza intuiţiei, sau probabil o bănuială că Trevize ar putea fi o persoană de importanţă capitală.

Trebuise să-şi asume riscul şi să creadă că s-ar putea să aibă dreptate şi să lase probabil impresia că nu-şi merita postul. La urma urmei, dacă se dovedea c-a avut dreptate…

Acum, când privea în urmă, nu-şi mai amintea cum reuşise să găsească atâta îndrăzneală pentru a-şi continua eforturile. Nu putea trece de barierele administrative ce protejau Masa. Aproape că se împăcase cu ideea că dobândise un prost renume. Prin propria strădanie ajunsese la cel mai tânăr membru al Mesei şi, în cele din urmă, Stor Gendibal răspunse apelului său.

Gendibal îl ascultase cu răbdare şi înţelegere şi din acea clipă între ei se stabilise o legătură specială. Compor menţinuse legătura cu Trevize în numele lui Gendibal şi, tot din îndemnul acestuia, Compor pregătise atent situaţia care avusese ca deznodământ exilul lui Trevize. Şi Compor începuse să spere că prin sprijinul lui Gendibal va reuşi să-şi vadă împlinit visul de a fi promovat pe Trantor.

Toate pregătirile avuseseră ca scop trimiterea lui Trevize către Trantor. Refuzul lui de a merge acolo îl luase prin surprindere pe Compor. Atitudinea lui Trevize nu fusese anticipată nici de Gendibal (credea Compor).

În orice caz, acum Gendibal se îndrepta în grabă către Sayshell şi asta îi trezea lui Compor un acut sentiment privind iminenţa crizei.

Începu transmiterea hipersemnalului.

48

Simţindu-şi mintea atinsă uşor, Gendibal se trezi din somn. Receptase apelul cu exactitate şi nu-l găsise câtuşi de puţin supărător. Întrucât el fusese concentrat asupra centrului nervos de veghe, se trezi cu mintea clară.

Se ridică în capul oaselor în pat şi cearceaful lunecă pe torsul lui muşchiulos şi armonios dezvoltat. Recunoscuse atingerea; pentru mentalişti diferenţele erau percepute cam în acelaşi fel ca şi vocile de către cei care comunicau exclusiv prin sunete.

Gendibal transmise semnalul standard, întrebând dacă era posibilă o mică întârziere şi recepţionă mesajul: „Nu e nicio urgenţă.”

Fără să se grăbească în mod inutil, Gendibal parcurse toate etapele obişnuite ale ritualului de fiecare dimineaţă. Se afla încă în duşul navei când reluă contactul.

— Compor?

— Da, Orator.

— Ai vorbit cu Trevize şi cu celălalt?

— Pelorat. Janov Pelorat. Da, Orator.

— Bine. Acordă-mi încă cinci minute şi vom stabili legătura vizuală.

În drum spre tabloul de bord, trecu pe lângă Sura. Ea îl privi întrebător şi vru să spună ceva, dar el duse un deget la buze şi ea înţelese pe dată. Gendibal avea încă un sentiment de jenă din cauza amestecului de adoraţie şi respect din comportarea ei, dar încetul cu încetul situaţia avea să capete un aer de normalitate.

Îşi fixase un fir mental de mintea ei, iar acum ar fi fost imposibil ca gândurile lui să fie influenţate fără ca mintea ei să sufere. Simplitatea gândirii ei (iar el simţea o neasemuită plăcere estetică atunci când îi contempla simetria lipsită de ornamente inutile) făcea imposibilă existenţa vreunui câmp mental extern în preajma lor. Simţi un val de recunoştinţă pentru impulsul de bunătate pe care-l avusese în momentul întâlnirii lor în afara

Universităţii şi care-o făcuse să se apropie de el exact atunci când avea mare nevoie de ajutorul cuiva.

— Compor?

— Da, Orator.

— Relaxează-te. Trebuie să-ţi explorez mintea. Nu trebuie să te simţi jignit.

— Cum doreşti, Orator. Pot afla scopul?

— Pentru a mă asigura că eşti neatins.

— Orator, ştiu că ai adversari politici la Masă, dar te asigur, niciunul n-a…

— Lasă speculaţiile, Compor. Relaxează-te. Da, eşti neatins. Şi acum, dacă vei coopera, vom stabili contactul vizual.

Urmă ceva ce se putea numi, cu un singur cuvânt sugestiv, o iluzie, pentru că numai un membru al celei de-a Doua Fundaţii, ajutat de o forţă mentală bine antrenată, ar fi reuşit să o detecteze. Simţurile obişnuite sau aparatele fizice de detecţie n-ar fi slujit la nimic.

Era plăsmuirea unui chip şi a trăsăturilor sale din contururi mentale, şi trebuie spus că nici cei mai buni mentalişti nu reuşeau să producă decât o imagine aburoasă şi oarecum incertă.

Chipul lui Compor apăru în aer, de parcă ar fi fost privit printr-o perdea subţire şi etern mişcătoare, cu ochiuri nenumărate, iar Gendibal înţelese că şi propriul lui chip apăruse la fel în faţa ochilor lui Compor.

Prin hiperundă fizică se stabileau legături vizuale atât de precise încât persoanele situate la mii de parseci depărtare se puteau socoti stând faţă-n faţă. Însă nava lui Gendibal nu dispunea de asemenea aparatură.

Transmiterea mentală a imaginilor prezenta, totuşi, unele avantaje. Cel mai important dintre ele era că nu putea fi interceptată cu niciun fel de tehnică aflată la dispoziţia Primei Fundaţii. În plus, niciun membru al celei de-a Doua Fundaţii nu putea intercepta comunicarea mentală a altuia. Jocul gândurilor putea fi urmărit, dar nu şi delicatele nuanţe ale expresiilor faciale care dădeau acestui tip de comunicare un caracter cu totul aparte.

În ceea ce privea Anti-Catârii, puritatea gândurilor lui Novi era suficientă pentru a-l avertiza asupra oricărei încercări de interceptare.

— Compor, repetă întocmai discuţia pe care-ai avut-o cu Trevize şi cu acest Pelorat. La nivelul mental, dar cu exactitate.

— Desigur, Orator, spuse Compor.

Totul se încheie curând. Combinaţia de sunete, expresii şi mentalism comprimă comunicarea, în ciuda faptului că trebuiau spuse mult mai multe lucruri la nivel mental decât dacă s-ar fi apelat la limbajul oral.

Gendibal urmări totul cu atenţie maximă.

În comunicarea mentală, redundanţele[9] erau aproape excluse. În cazul transmisiilor vizuale, sau chiar al hiperviziunii la distanţe de parseci, receptorii puteau percepe infinit mai mulţi biţi de informaţie decât era absolut necesar pentru a înţelege şi, de aceea, unele pierderi nu afectau semnificaţia mesajului.

Prin reţeaua cu ochiuri dese a mesajului vizual mental se obţinea o protecţie absolută, în schimb exista riscul de a se pierde biţi semnificativi de informaţie. Fiecare bit era extrem de important.

Pe Trantor circulau poveşti de groază, relatate de către instructori elevilor lor, istorii menite să-i avertizeze pe tineri asupra importanţei concentrării. Cea mai des repetată părea a fi şi cea mai fantezistă. Ea se referea la primul raport privind mişcările Catârului după ce cucerise Kalganul şi la un funcţionar neînsemnat care primise mesajul şi care nu rămăsese decât cu imaginea unui animal semănând a cal deoarece nu percepuse sau nu înţelesese licărul imperceptibil care semnifica „nume de persoană”.

Drept urmare, funcţionarul cu pricina hotărâse că mesajul părea prea lipsit de importanţă pentru a-l mai transmite mai departe Trantorului. În momentul în care s-a recepţionat următorul mesaj, era deja prea târziu pentru a

[9] Redundanţă (în teoria informaţiei) – cantitate de informaţie ce trebuie redusă din valoarea informaţională maximă pe care o poate atinge o ştire pentru ca aceasta să poată fi percepută *(n.t.)*

se mai putea lua măsuri imediate şi astfel au urmat cinci ani de cumplite întâmplări.

Aproape sigur că acest eveniment nu se petrecuse, dar asta n-avea nicio importanţă. Ca poveste de un dramatism ieşit din comun, ea era de folos pentru a motiva ca fiecare ucenic în arta comunicării mentale să deprindă perfect rostul concentrării maxime. Gendibal îşi aminti de vremea uceniciei lui, când comisese o eroare de receptare care i se păruse pe cât de nesemnificativă, pe atât de scuzabilă.

Profesorul lui, bătrânul Kendast, un tiran absolut, pufnise dispreţuitor şi se mulţumise să întrebe: „Un animal aducând a cal, Gendibal, puiule?”, iar asta fusese de ajuns ca să-l facă pe Gendibal să vrea să intre în pământ de ruşine.

Compor încheie.

— Aş vrea o apreciere proprie a reacţiei lui Trevize, te rog, zise Gendibal. Îl cunoşti mai bine decât mine.

— A fost destul de clar. A avut reacţii uşor de detectat. Consideră că acţiunile şi vorbele mele exprimă preocuparea mea extremă de a-l determina să plece spre Trantor, spre Sectorul Sirius sau orice alt loc decât cel spre care vrea el să se îndrepte. După părerea mea, asta înseamnă că va rămâne sigur acolo unde se află în prezent. Pe scurt, faptul că am insistat mult să plece de acolo l-a sensibilizat pe Trevize la fel de mult, şi pentru că simte că interesele noastre sunt diametral opuse, el va acţiona în mod deliberat în sens opus faţă de ceea ce consideră că aş dori eu.

— Eşti sigur de asta?

— *Foarte* sigur.

Gendibal analiză tot ce aflase, hotărî că răspunsul lui Compor era corect şi spuse:

— Sunt mulţumit. Te-ai descurcat bine. Povestea despre distrugerea Pământului din cauza radioactivităţii a fost fericit aleasă pentru a produce o reacţie adecvată fără a fi nevoie de o manipulare directă a gândurilor. Lăudabil!

Compor părea să ducă o luptă cu sine însuşi, apoi îndrăzni:

— Orator. Nu pot primi aceste laude. Nu am inventat povestea. Ea e reală. În Sectorul Sirius există cu adevărat o planetă numită Pământ, considerată leagănul originar al omenirii. A fost de la început, sau a devenit radioactivă mai târziu, iar acest fenomen s-a agravat până când planeta a murit. A existat chiar şi stimulatorul cerebral, dar invenţia n-a adus nimic bun. Toate acestea sunt socotite istorie pe planeta de baştină a strămoşilor mei.

— Aşa deci? Interesant! remarcă Gendibal nu prea convins. Şi mai bine. Mare lucru să ştii când adevărul poate face minuni, pentru că un neadevăr nu poate fi prezentat cu aceeaşi sinceritate. Palver spunea: „Minciuna-i cu atât mai convingătoare cu cât e mai aproape de adevăr, iar adevărul însuşi, bine folosit, poate deveni cea mai sfruntată minciună."

— Ar mai fi ceva de spus, spuse Compor. Urmând instrucţiunile de a-l reţine pe Trevize în Sectorul Sayshell până la sosirea ta – şi de a realiza acest lucru cu orice preţ – a trebuit să merg atât de departe încât mi-e limpede că acum bănuieşte că mă aflu sub influenţa celei de-a Doua Fundaţii.

Gendibal încuviinţă uşor din cap:

— Cred că în condiţiile acestea era inevitabil. Monomania lui în ceea ce priveşte un asemenea subiect ar fi suficientă pentru a-l face să vadă mâna celei de-a Doua Fundaţii chiar şi acolo unde nu există. Va trebui să ţinem seama de asta.

— Orator, înţeleg că e absolut necesar ca Trevize să rămână pe loc până vei putea ajunge la el, dar problema s-ar simplifica dacă aş veni să te întâmpin, te-aş lua pe nava mea şi te-aş duce înapoi. Totul ar dura mai puţin de o zi…

— Nu, Observator, îi răspunse tăios Gendibal. Nu vei face asta. Oamenii de pe Terminus ştiu unde te afli. Ai la bord un hiperreleu pe care nu-l poţi dezactiva, nu-i aşa?

— Aşa e, Orator.

— Şi dacă Terminusul ştie că ai coborât pe Sayshell, atunci şi ambasadorul a fost informat despre prezenţa ta acolo şi despre sosirea lui Trevize. Hiperreleul va transmite

pe Terminus că ai părăsit Sayshell, îndreptându-te spre un punct oarecare situat la sute de parseci depărtare şi că ai revenit; iar ambasadorul îi va informa că Trevize a rămas, totuşi, pe loc. Ce vor crede cei de pe Terminus? După aprecierile mele, Primarul Terminusului este o femeie perspicace şi n-aş dori cu niciun preţ s-o alarmăm oferindu-i spre dezlegare o şaradă ca asta. Nu vrem ca ea să pornească încoace în fruntea unei părţi din flotă. Probabilitatea ca ea să vină e şi-aşa alarmant de mare.

— Cu respectul cuvenit, Orator… spuse Compor. Dacă putem ţine sub control un comandant avem motive să ne temem de o flotă?

— Ar trebui să ne temem, chiar dacă flota nu e aici. Rămâi unde eşti, Observator. Când voi ajunge la tine, voi veni pe nava ta şi apoi…

— Şi apoi, Orator?

— Ei bine, voi prelua comanda.

49

După ce destrămă viziunea mentală, Gendibal rămase nemişcat minute în şir gândindu-se.

Pentru că din punct de vedere tehnologic nava sa nu se putea compara cu navele perfecţionate ale Primei Fundaţii şi călătoria durase foarte mult timp, Gendibal avusese răgazul să cerceteze în amănunţime fiecare raport referitor la Trevize. Rapoartele acopereau o perioadă de circa zece ani.

Având o idee de ansamblu asupra calităţilor lui şi judecând în lumina ultimelor evenimente petrecute, nu mai încăpea nicio îndoială că Trevize ar fi devenit un ajutor nepreţuit pentru a Doua Fundaţie dacă interdicţia de a se efectua recrutări în rândul celor născuţi pe Terminus nu s-ar fi respectat în litera ei încă de pe vremea lui Palver.

Era imposibil de spus câţi recruţi de cea mai aleasă calitate pierduse a Doua Fundaţie de-a lungul anilor. Nici nu exista posibilitatea de a evalua pe fiecare dintre

cvadrilioanele de fiinţe umane care trăiau în Galaxie. Cu toate acestea, niciunul dintre ei nu ar fi putut oferi la fel de mult ca Trevize, şi bineînţeles că niciunul nu s-ar fi putut afla într-un punct atât de nevralgic.

Gendibal clătină uşor din cap. Trevize ar fi trebuit luat în seamă, chiar dacă se născuse pe Terminus. Toate laudele pentru Observator Compor că înţelesese acest lucru, chiar dacă trecerea anilor îl mai schimbase.

Acum Trevize nu le putea fi de niciun folos, desigur. Deşi prea vârstnic pentru a mai putea fi modelat, el avea o intuiţie înnăscută, o capacitate de a găsi soluţii pe baza unor informaţii total inadecvate şi ceva, ceva care…

Bătrânul Shandess înţelesese toate aceste lucruri, chiar fără să coreleze toate datele şi raţionamentele pe care Gendibal le cercetase amănunţit în cursul acestei călătorii. Shandess socotise că Trevize era cheia crizei.

De ce venise Trevize pe Sayshell? Ce punea la cale? Ce căuta acolo?

Şi nu putea fi atins! Trevize era sigur de asta. Până nu va afla exact ce rol joacă Trevize ar fi o greşeală de neiertat să încerce a-l influenţa într-un fel sau altul. Ţinând seama de existenţa Anti-Catârilor, orice manevră greşită în privinţa lui Trevize ar putea provoca o adevărată catastrofă.

Simţi o minte sâcâindu-l şi o îndepărtă distrat de parcă ar fi fost una dintre numeroasele insecte supărătoare de pe Trantor. Detectă brusc un efluviu de durere care nu era a lui şi ridică ochii.

Încruntată, Sura Novi se ţinea cu o mână de frunte:

— Cer iertare, Stăpâne, capul mi-a fost cuprins brusc de o învolburare.

Gendibal se simţi invadat de remuşcări.

— Iartă-mă, Novi. Nu eram atent, mă adâncisem în gânduri. Apoi, imediat, atinse cu delicateţe câteva terminaţii nervoase.

Cu faţa luminată dintr-o dată, Novi zâmbi şi spuse:

— A dispărut ca un nimic suflat de vânt. Sunetul blând al cuvintelor tale, Stăpâne, face minuni.

— Mă bucur! S-a întâmplat ceva? De ce ai venit aici?

Avu o reţinere să-i pătrundă în minte pentru a cerceta şi afla în detaliu motivul sosirii ei. Avea o reţinere lăuntrică din ce în ce mai accentuată atunci când se simţea ispitit să pătrundă în intimitatea gândurilor ei.

Novi ezită. Se înclină uşor înspre el:

— Eram îngrijorată. Priveai în gol şi spuneai vorbe fără de înţeles, iar chipul îţi părea răscolit. Am rămas acolo ca îngheţată, temătoare că ţi-e rău şi nu ştiam ce să fac.

— Nu s-a-ntâmplat nimic, Novi. N-ai de ce te teme. (O bătu uşor pe mână.) Nu te îngrijora. Înţelegi?

Teama – ca şi orice altă emoţie puternică – tulbura şi modifica într-o oarecare măsură simetria minţii ei. El o prefera calmă, echilibrată şi senină, dar avu o strângere de inimă la gândul de a o face să rămână în această stare printr-o intervenţie a sa. Ceva mai devreme ea simţise acea armonizare ca fiind efectul vorbelor lui şi avu impresia că era mai bine aşa.

— Novi, de ce nu-ţi spun eu Sura?

Ea îl privi, brusc îndurerată:

— Vai, Stăpâne, să nu faci asta.

— Dar Rufirant aşa şi-a spus în ziua în care ne-am întâlnit prima oară. De-acum te cunosc destul de bine…

— Prea bine ştiu c-aşa mi-a spus. Aşa vorbesc bărbaţii cu fetele nemăritate, care nu-s căpătuite. Pentru mine e mai onorabil dacă rămân „Novi” şi o să fiu mândră dacă o spui tu. Iar dacă acum nu am bărbat, am în schimb un stăpân, şi-s mulţumită. Sper că „Novi” nu-ţi sună neplăcut.

— Bineînţeles că nu, Novi.

Şi auzind acestea, mintea ei se domoli, iar Gendibal se simţi încântat. Prea încântat. Se cuvenea oare să aibă acest sentiment?

Puţin ruşinat, îşi aminti de Catâr despre care se auzise că, spre nenorocirea lui, nutrise sentimente asemănătoare faţă de femeia aceea de pe Prima Fundaţie, Bayta Darell.

În cazul lui, însă, lucrurile stăteau altfel. Această femeie hamish reprezenta scutul său împotriva unor minţi necunoscute, iar el voia ca ea să slujească acestui scop cât mai bine.

Nu, nu acesta era adevărul. S-ar compromite ca Orator dacă ar înceta să-şi înţeleagă propria gândire sau, şi mai grav, s-ar autoamăgi pentru a ocoli adevărul. În realitate, avea un sentiment de mulţumire când ea era calmă, liniştită şi fericită fără intervenţia lui, şi îl încânta simplul fapt că *ea* era mulţumită; şi nu vedea niciun rău în asta (gândi el ca o sfidare la adresa altora care ar fi socotit altfel).

— Stai jos, Novi, spuse el.

Ea îl ascultă, aşezându-se stângaci pe marginea scaunului cel mai îndepărtat pe care-l găsi. Un sentiment de respect părea să-i fi cuprins toate gândurile.

— Novi, când m-ai văzut scoţând sunete, vorbeam în limba învăţaţilor cu cineva din depărtări, o lămuri el.

— Stăpâne, spuse ea cu tristeţe ţinând ochii în pământ, înţeleg eu că sunt multe lucruri de-ale învăţaţilor pe care nu le înţeleg şi nici nu mi le imaginez. Cred că-i o artă-naltă cât munţii. Mi-a fi ruşine să vin la tine ca să mă faci învăţat. Stăpâne, oare cum de n-ai râs de mine?

— Nu-i nicio ruşine să aspiri către lucruri care depăşesc capacitatea ta de înţelegere. Acum nu mai ai vârsta ca să ajungi învăţat, aşa ca mine, dar eşti încă destul de tânără ca să înveţi mai mult decât ştii deja şi să poţi face mai multe decât în prezent. Te voi învăţa câte ceva despre nava asta. Când vom ajunge la destinaţie, o vei cunoaşte destul de bine.

Se simţea încântat. Şi de ce nu? Respingea în mod deliberat ideile preconcepute privitoare la hamishi. La urma urmei, ce drept avea grupul eterogen al membrilor celei de-a Doua Fundaţii de a stabili o asemenea imagine deformată? Rareori se-ntâmpla ca vlăstarele lor să posede calităţi potrivite pentru a deveni membri înzestraţi ai celei de-a Doua Fundaţii. Copiii Oratorilor nu se ridicau aproape niciodată la nivelul cerut unui Orator. Cu trei secole în urmă existaseră trei generaţii de Oratori din familia Linguester, dar mai tot timpul planase asupra lor bănuiala că Oratorul din generaţia a doua nu-şi merita funcţia. Şi dacă acest lucru era adevărat, drept cine se considerau oamenii

Universităţii de se cocoţaseră singuri pe un piedestal atât de înalt?

Privi ochii uşor umezi de emoţie ai lui Novi şi simţi crescând în el sentimentul de încântare.

— Mă străduiesc să deprind tot ce mă-nveţi, Stăpâne.

— Sunt încredinţat de asta, spuse el, apoi avu o ezitare.

Se gândi că în conversaţia cu Compor nu dăduse nicicum de înţeles că nu era singur. Nu făcuse nicio aluzie că ar fi însoţit.

Probabil că prezenţa unei femei părea normală; Compor nu se va arăta surprins. Dar de ce tocmai o femeie hamish?

O clipă doar, în ciuda proaspetei convingeri, ideea preconcepută ajunse să-l domine şi descoperi surprins o undă de fericire la gândul că Munn Li Compor nu călcase niciodată pe Trantor şi n-avea cum să-şi dea seama că Novi era o femeie hamish.

Alungă aceste gânduri. N-avea importanţă dacă Observatorul ştia sau nu. Gendibal era Orator al celei de-a Doua Fundaţii şi, în limitele stabilite de Planul Seldon, îşi putea satisface orice capriciu, şi nimeni n-avea să-l împiedice.

Novi îi întrerupse reveria:

— Stăpâne, de-ndată ce-ajungem la destinaţie ne despărţim?

El o privi lung şi-i răspunse mai răspicat decât ar fi dorit:

— Nu ne vom despărţi, Novi.

Iar femeia hamish schiţă un zâmbet sfios care o făcu să arate ca *orice* altă femeie din Galaxie.

13. Universitatea

50

Pelorat strâmbă din nas când se întoarse pe *Far Star* împreună cu Trevize.

Trevize ridică nepăsător din umeri.

— Corpul uman este un mare producător de mirosuri. Instalaţia de reciclare a aerului nu reuşeşte să le elimine perfect şi parfumurile artificiale se suprapun, dând naştere altor mirosuri neplăcute.

— Şi presupun că mirosul specific al unei nave nu seamănă cu al alteia.

— Adevărat, dar ai mai simţit mirosul Planetei Sayshell după ce ai petrecut o oră pe ea?

— Nu, recunoscu Pelorat.

— Atunci nu vei mai simţi nici mirosul acesteia după o vreme. De fapt, dacă trăieşti pe o navă o perioadă îndelungată, mirosul care te întâmpină la întoarcere îţi va place, pentru că-ţi dă sentimentul că ai ajuns acasă. Şi, apropo, Janov, dacă vei mai cutreiera Galaxia, să ţii minte că-i o dovadă de impoliteţe să faci remarci nelalocul lor privind mirosul specific al unei nave sau al unei planete de faţă cu cei care trăiesc pe nava sau pe planeta aceea. Dacă discutăm, între noi nu vom jigni pe nimeni.

— Golan, la drept vorbind, partea curioasă e că *mă simt* ca acasă pe *Far Star*. Poate pentru că a fost fabricată de Fundaţie, spuse Pelorat şi zâmbi. Ştii, niciodată nu m-am considerat patriot. Îmi place să cred că recunosc numai umanitatea ca naţiune căreia îi aparţin, dar trebuie să mărturisesc că de când sunt departe de Fundaţie mi se umple sufletul de iubire faţă de ea.

Trevize îşi făcea patul.

— Să ştii că nici nu ne aflăm prea departe de Fundaţie. Uniunea Sayshell aproape că e înconjurată de Teritorii ale Fundaţiei. Avem aici un ambasador şi ne facem simţită prezenţa prin consuli şi alte persoane oficiale. Celor de pe Sayshell le place să ni se opună prin vorbe, dar de obicei manifestă precauţie şi nu fac nimic pentru a strica relaţiile. Janov, hai să punem punct aici. N-am realizat mare lucru astăzi şi mâine va trebui să recuperăm timpul pierdut.

Sunetele se auzeau dintr-o cameră în cealaltă şi când nava se cufundă în întuneric, nereuşind să-şi găsească liniştea şi întorcându-se de pe-o parte pe alta, Pelorat îndrăzni într-un târziu să spargă tăcerea:

— Golan?

— Da.

— Nu dormi?

— Cum să dorm dacă ţi-am răspuns?

— Totuşi am *aflat* ceva astăzi. Prietenul tău, Compor…

— Fostul meu prieten, mârâi Trevize.

— Cum doreşti, dar a vorbit despre Pământ şi ne-a spus ceva ce n-am întâlnit în cursul cercetărilor mele. Radioactivitate!

Trevize se săltă într-un cot:

— Ascultă, Janov, dacă Pământul e cu-adevărat mort, asta nu înseamnă că ne vom întoarce acasă. Eu *tot* mai vreau să găsesc Gaia.

Pelorat scoase un şuierat uşor şi spuse:

— Desigur, dragul meu prieten. Şi eu vreau. Şi nu cred că Pământul e o planetă moartă. Compor a spus probabil ceea ce simţea ca adevărat, dar nu cred că există vreun sector al Galaxiei care să nu aibă poveşti care să susţină că acolo s-a născut umanitatea. Şi aproape fără excepţie, toţi dau planetelor respective numele de Pământ sau un nume foarte apropiat. În antropologie asta se cheamă „globocentrism”. Oamenii au înclinaţia de a se considera mai buni decât vecinii lor; că posedă o cultură mai veche, superioară faţă de a altor lumi; că ceea ce-i bun pe alte lumi a fost împrumutat de la ei, în vreme ce aspectele

negative sunt prezentate distorsionat, răstălmăcite prin împrumut sau inventate altundeva. Iar tendinţa generală este de a trage un semn de egalitate între calitate şi durată. Dacă nu pot susţine convingător că planeta lor este Pământul sau echivalentul său şi, respectiv, leagănul speciei umane, atunci se străduiesc să plaseze Pământul în propriul lor sector, chiar dacă nu reuşesc să precizeze coordonatele acestuia.

Trevize interveni:

— Iar tu vrei să spui că amicul Compor nu făcea decât să ilustreze acest obicei atunci când a afirmat că Pământul există în Sectorul Sirius. Cu toate astea, Sectorul Sirius chiar are o îndelungată istorie, aşa că ar trebui ca fiecare lume să fie bine cunoscută şi, prin urmare, ne va fi uşor să verificăm fără să ne mai ducem acolo.

Pelorat chicoti:

— Chiar dacă s-ar întâmpla să dovedeşti că nicio lume din Sectorul Sirius n-are cum să fie Pământul, tot n-ai rezolva nimic. Golan, nici nu-ţi dai seama cât de bine reuşeşti ca prin misticism să denaturezi adevărul raţional. În Galaxie există cel puţin cinci sau şase sectoare în care savanţi demni de tot respectul repetă, cu prilejul oricărei solemnităţi, poveşti locale care susţin că Pământul sau cum doresc ei să-i spună – este aşezat în hiperspaţiu şi că nimeni nu poate ajunge acolo decât cu totul întâmplător.

— Şi susţin că *a ajuns* cineva acolo din întâmplare?

— Poveştile coexistă cu refuzul patriotic de a le pune la îndoială, chiar dacă ele sunt incredibile şi nu-s luate în serios decât de cei de pe lumea care le-a născocit.

— Janov, atunci să nu le dăm nici noi crezare şi să intrăm fiecare în hiperspaţiul somnului.

— Golan, dar treaba asta cu radioactivitatea Pământului mi-a trezit interesul. Pentru mine, detaliul ăsta pare să poarte amprenta adevărului sau a unui anume adevăr.

— Ce vrei să spui cu *un anume* adevăr?

— Ei bine, o lume radioactivă e una în care radiaţiile puternice sunt prezente în concentraţii mai mari decât normale. Pe o asemenea lume, ritmul mutaţiei va fi mai

rapid, iar evoluţia ar face paşi mai grăbiţi şi mai diverşi. Dacă-ţi aminteşti, ţi-am povestit că unul dintre elementele care apropie majoritatea poveştilor este cel care susţine că viaţa de pe Pământ a cunoscut o diversitate uimitoare: milioane de specii şi nenumărate forme de viaţă. Această diversitate a vieţii, această dezvoltare explozivă, a dus la apariţia inteligenţei pe Pământ şi la expansiunea şi zborul spre toate colţurile Galaxiei. Dacă, dintr-un motiv sau altul, Pământul ar fi radioactiv, adică mai radioactiv decât alte planete, asta ar explica de ce Pământul este, sau a fost, unic.

Trevize rămase tăcut câteva clipe, apoi zise:

— În primul rând, n-avem motiv să credem că amicul Compor ne-a spus adevărul. Poate că ne-a minţit cât a putut de bine ca să ne determine să plecăm de-aici şi să dăm fuga ca proştii spre Sirius. Cred că tocmai asta a încercat el. Şi chiar de ne-ar fi spus adevărul, a susţinut că radioactivitatea e atât de ridicată, încât viaţa acolo a devenit imposibilă.

Pelorat scoase un nou şuierat:

— Nivelul scăzut al radioactivităţii Pământului a permis dezvoltarea vieţii căreia, o dată apărută, i-a fost mai uşor să se menţină decât îi fusese ca să se dezvolte. Să admitem, deci, că viaţa a apărut şi a continuat să existe pe Pământ. Prin urmare, nivelul radioactivităţii n-a fost incompatibil cu viaţa chiar de la început şi nici nu putea să dispară între timp. Dar nu înţeleg ce putea să contribuie la creşterea acestui nivel.

— Dar exploziile nucleare? sugeră Trevize.

— Ce-au ele de-a face cu nivelul de radioactivitate?

— Vreau să zic, dacă au avut loc explozii nucleare pe Pământ?

— Pe suprafaţa Pământului? Imposibil. Documentele privind istoria Galaxiei nu fac referire la vreo societate care să fi fost atât de descreierată încât să folosească exploziile nucleare ca armă. N-am fi supravieţuit. În timpul insurecţiei din Trigellia, când cele două tabere au înregistrat pierderi

uriaşe din pricina foametei, şi când Jendippurus Khoratt, din disperare, a sugerat iniţierea unei reacţii de fuziune în…

— A fost spânzurat de soldaţii propriei flote. Ştiu istoria galactică. Eu mă gândeam la un accident.

— Nu s-au înregistrat accidente de acest fel care să contribuie la o creştere semnificativă a intensităţii radioactivităţii unei planete. Pelorat oftă şi continuă: Presupun că va trebui să mergem în Sectorul Sirius şi să facem cercetări.

— Într-o bună zi o să ajungem şi acolo. Deocamdată…

— Gata, am înţeles. O să-mi ţin gura.

Tăcu, iar Trevize rămase treaz încă o oră, gândindu-se dacă nu cumva atrăsese deja atenţia asupra sa şi dacă n-ar fi fost mai înţelept să plece spre Sectorul Sirius şi apoi să se întoarcă pe Gaia când toată lumea va fi preocupată de cu totul alte probleme.

Când adormi încă nu reuşise să ia o hotărâre într-un sens sau altul. Avu un somn tulburat de vise.

51

Sosiră din nou în oraş cu o oră sau două înainte de amiază. De data aceasta, centrul turistic era aglomerat de-a binelea, dar reuşiră să afle drumul către o bibliotecă renumită, unde primiră informaţiile necesare pentru a putea folosi modelele locale ale computerelor cu fişiere de date.

Fără să le scape niciun amănunt, vizitară muzee şi universităţi, începând cu cele care se aflau în imediata apropiere, şi verificară atent toate informaţiile care se refereau la antropologi, arheologi şi specialişti în istorie antică.

— Aha! exclamă Pelorat.

— Aha? făcu Trevize cam iritat. Ce aha?

— Numele ăsta. Quintesetz. Mi se pare cunoscut.

— Îl cunoşti?

— Bineînţeles că nu, dar probabil c-am citit lucrări de-ale lui. Hai până la navă, pentru că fişierul meu e acolo.

— Nu ne întoarcem, Janov. Dacă numele ţi-e cunoscut, avem un punct de plecare. Dacă n-are cum să ne ajute, poate ne dă vreo sugestie. (Se ridică în picioare.) Hai să aflăm cum putem ajunge la Universitatea Sayshell. Şi pentru că înainte de prânz tot n-o să găsim pe nimeni acolo, hai întâi să mâncăm.

Reuşiră să ajungă la universitate abia spre seară. Se descurcară cu greu prin labirintul de săli şi coridoare şi ajunseră într-o anticameră unde rămaseră să aştepte întoarcerea unei tinere care plecase să se intereseze dacă Profesorul Quintesetz se afla în Universitate sau nu şi dacă-i putea primi.

— Mă-ntreb cât trebuie să mai aşteptăm, spuse neliniştit Pelorat. Programul e pe sfârşite.

Şi ca la un semn, tânăra doamnă, care cu o jumătate de oră în urmă se oferise să-i ajute, intră îndreptându-se grăbită spre ei, încălţată cu pantofi strălucitori de culoare roşie şi violetă şi scoţând sunete muzicale stridente la fiecare pas. Tonurile mai înalte sau mai joase variau în funcţie de viteza şi forţa cu care călca.

Pelorat avu un fior. Bănuia că fiecare lume are modul ei aparte de a-i hăitui simţurile, aşa după cum fiecare lume mirosea altfel. Acum, când nu mai băga în seamă mirosurile, se întreba dacă va fi în stare să se obişnuiască şi cu torentul de sunete stridente pe care-l produceau pantofii la modă ai tinerelor doamne.

Ea se apropie de Pelorat şi se opri în faţa lui:

— Profesore, vreţi să-mi spuneţi numele dumneavoastră complet?

— Janov Pelorat, domnişoară.

— Planeta de origine?

Trevize dădu să ridice o mână ca pentru a solicita un moment de tăcere, dar Pelorat, nevăzându-l sau neobservând gestul, răspunse:

— Terminus.

Tânăra zâmbi larg arătându-se încântată:

— Când i-am spus Profesorului Quintesetz că un oarecare Profesor Pelorat întreabă de el, mi-a comunicat că vă va primi numai dacă sunteţi Janov Pelorat de pe Terminus.

Pelorat clipi descumpănit:

— Vreţi… vreţi să ziceţi că a auzit de mine?

— Aşa s-ar părea.

Aproape buimăcit, Pelorat reuşi să zâmbească şi se întoarse către Trevize:

— A auzit de mine. La asta chiar că nu m-aş fi gândit… adică, am scris foarte puţine lucrări şi nu credeam că le-a citit cineva… Clătină din cap. Nu erau chiar atât de importante.

— Hai, lasă, spuse Trevize, zâmbind şi el, nu te mai subestima atât. Să mergem. (Se întoarse către tânără.) Domnişoară, bănuiesc că va trebui să ne deplasăm până acolo cu vreun mijloc de transport.

— Nu, putem merge pe jos. Nici nu va trebui să ieşim din complexul de clădiri şi-mi va face plăcere să vă conduc până la el. Sunteţi amândoi de pe Terminus? întrebă ea şi o luă înainte.

Ei porniră după ea şi Trevize, cu o uşoară iritare în glas îi răspunse:

— Da, suntem. Are vreo importanţă?

— A, nu, sigur că nu. Pe Sayshell sunt unii care nu-i prea iubesc pe cei de pe Fundaţie, ştiţi, dar aici la Universitate, suntem mai cosmopoliţi. Trăieşte, dar lasă-i şi pe alţii să trăiască, asta-i deviza mea. Şi cei de pe Fundaţie sunt oameni. Înţelegeţi?

— Da, înţeleg. Şi mulţi dintre noi gândesc la fel.

— Aşa şi trebuie. N-am fost niciodată pe Terminus. Cu siguranţă că e un oraş mare.

— La drept vorbind, nu e, zise nepăsător Trevize. Presupun că-i mai mic decât Sayshell City.

— Vreţi să râdeţi de mine, făcu ea. Doar e capitala Federaţiei Fundaţiei, nu? Vreau să zic, alt Terminus nu mai există, adevărat?

— Nu, din câte ştiu, există doar un Terminus şi de acolo venim, din capitala Federaţiei Fundaţiei.

— Păi atunci trebuie să fie un oraş gigantic. Şi aţi făcut atâta drum ca să-l întâlniţi pe profesor?! Să ştiţi că ne mândrim cu el. Toată Galaxia îl consideră o autoritate de mare prestigiu.

— Serios? În ce domeniu? întrebă Trevize.

— Tare ghiduş mai sunteţi. Ştie mai multe despre istoria antică decât… decât ştiu eu despre familia mea. Şi continuă să păşească înainte în ritm alert şi muzical.

Dacă îi tot spui cuiva că e glumeţ şi ghiduş nu se poate ca el să nu capete o înclinaţie reală către aşa ceva. Trevize zâmbi şi o întrebă:

— Presupun că profesorul ştie absolut totul despre Pământ.

— Pământ? (Se opri în faţa unei uşi şi îi privi pe amândoi fără să clipească.)

— Vreau să zic, lumea pe care s-a născut umanitatea.

— A, vă referiţi la planeta dintâi. Cred că da. De fapt, *ar trebui* să cunoască totul despre ea. La urma urmei, se află în Sectorul Sayshell. Toată lumea ştie asta! Aici e biroul lui. Mă duc să-l anunţ.

— Nu, încă nu, zise Trevize. Aşteptaţi puţin. Spuneţi-mi câte ceva despre Pământ.

— Practic n-am auzit pe nimeni numind-o Pământ. Cred că aşa i se zice pe Fundaţie. Noi îi spunem Gaia.

Trevize aruncă o privire spre Pelorat:

— Da? Şi unde este situată?

— Nicăieri. În hiperspaţiu, şi nimeni nu poate ajunge acolo. Când eram mică, bunica îmi povestea că, demult, Gaia fusese în spaţiul real, dar dezgustată din cale-afară din cauza…

— Crimelor şi a prostiei umane, continuă Pelorat, a părăsit spaţiul ruşinată şi a refuzat să mai aibă ceva de-a face cu fiinţele umane pe care le zămislise şi le trimisese în toate colţurile Galaxiei.

— Văd că ştiţi povestea. Aşa e. O prietenă de-a mea zice că asta-i o superstiţie. Îi arăt eu *ei*. Dacă aşa cred şi profesorii de pe Fundaţie…

Pe geamul fumuriu al uşii străluceau câteva cuvinte scrise cu litere strălucitoare în grafia greu de descifrat din Sayshell: SOTAYN QUINTESETZ ABT, iar dedesubt, cu aceleaşi caractere, se putea vedea o altă tăbliţă: CATEDRA DE ISTORIE ANTICĂ.

Tânăra atinse cu degetul un cerculeţ neted din metal. Nu se auzi niciun sunet, dar nuanţa fumurie a geamului deveni de un alb lăptos şi o voce calmă li se adresă pe un ton neutru: „Vă rog să vă prezentaţi.”

— Janov Pelorat de pe Terminus şi Golan Trevize de pe aceeaşi lume. Uşa se deschise instantaneu.

52

Bărbatul care se ridică de la birou îl ocoli şi veni să-i întâmpine; era înalt şi trecut de floarea vârstei. Avea un ten măsliniu deschis, iar părul, aranjat în bucle mici şi sârmoase, îi era cenuşiu ca oţelul. Întinse mâna ca să le ureze bun venit şi li se adresă cu o voce caldă şi liniştită:

— Eu sunt S.Q. Încântat să vă cunosc, domnilor Profesori.

— Eu n-am titlu academic. Îl însoţesc doar pe Profesor Pelorat. Puteţi să-mi spuneţi simplu Trevize, zise el în chip de explicaţie. Încântat să vă cunosc, Profesore Abt.

Quintesetz ridică o mână, vizibil stânjenit:

— Nu, nu, vă rog. Abt e un titlu caraghios şi de prisos al cărui înţeles rămâne accesibil doar celor de pe Sayshell. Ignoraţi-l, vă rog, şi spuneţi-mi pur şi simplu S.Q. Pe Sayshell obişnuim să folosim iniţialele în relaţiile noastre sociale. Sunt încântat să vă cunosc pe amândoi, deşi nu mă aşteptam la o mică delegaţie.

Ezită o clipă apoi le întinse mâna pe rând după ce şi-o trecu pe stofa pantalonilor ca să şi-o şteargă.

Trevize îi strânse mâna, punându-şi întrebarea care era protocolul de salut pe Sayshell.

— Luaţi loc, vă rog, spuse Quintesetz. Regret dacă scaunele astea vi se vor părea lipsite de confortul obişnuit pe planeta noastră, dar, mie unul, nu-mi place să mă simt îmbrăţişat de ele. Asta-i moda zilei, însă eu prefer ca îmbrăţişarea să reprezinte cu totul altceva, nu sunteţi de aceeaşi părere?

Trevize zâmbi şi spuse în glumă:

— Cui nu-i place? Numele dumneavoastră, S.Q., pare să provină din Lumile de la Periferie, iar nu din Sayshell. Vă cer scuze dacă remarca vi se pare nelalocul ei.

— Nu mă supără deloc. Majoritatea strămoşilor mei au trăit pe Askone. În urmă cu cinci generaţii, stră-străbunicii mei au plecat de pe Askone, deoarece jugul Fundaţiei devenise de nesuportat.

— Iar noi suntem de pe Fundaţie. Cerem iertare, spuse Pelorat.

Quintesetz făcu un semn împăciuitor:

— Doar n-o să întreţin duşmănia după cinci generaţii, deşi am auzit de astfel de întâmplări şi e mare păcat. Vreţi să mâncaţi ceva? Să vă ofer ceva de băut? Doriţi muzică ambientală?

— Dacă nu vă supăraţi, îndrăzni Pelorat, aş dori să trecem direct la subiect, dacă nu cumva obiceiurile sayshelliene sunt altele.

— Obiceiurile nu trebuie să devină un obstacol, vă asigur. Nici nu vă închipuiţi cât de binevenită este vizita dumneavoastră, Doctor Pelorat. Cu nici două săptămâni în urmă am citit articolul dumneavoastră despre miturile originilor în *Archaeological Review*[10] şi mi s-a părut o sinteză genială – păcat că era cam concis.

Pelorat roşi de plăcere:

— Sunt deosebit de încântat că l-aţi citit. A trebuit să-l redactez mai condensat pentru că revista n-ar fi publicat un studiu complet. Proiectam să scriu un tratat pe această temă.

---

[10] Archaeological Review – Revista de Arheologie *(n.t.)*

— Ar fi o idee foarte bună. Şi cum vă spuneam, imediat ce l-am citit am simţit nevoia să vă cunosc. Chiar mă gândeam să fac o vizită pe Terminus în acest scop, deşi ar fi fost destul de greu de aranjat.

— De ce asta? întrebă Trevize.

Quintesetz părea încurcat:

— Îmi pare rău că trebuie să v-o spun, dar Sayshell nu doreşte să se alăture Federaţiei Fundaţiei şi de aceea descurajează orice legături cu Fundaţia. Rămânem neutri din tradiţie, înţelegeţi? Până şi Catârul ne-a lăsat în pace după ce a obţinut prin forţă o declaraţie solemnă de neutralitate. Din acest motiv, orice cerere pentru a efectua o vizită pe teritoriul Fundaţiei în general – şi pe Terminus în mod special – este privită cu suspiciune, deşi un savant ca mine, pe care nu-l interesează decât probleme academice, probabil c-ar obţine în cele din urmă un paşaport. Dar constat că n-a mai fost nevoie de toate demersurile astea pentru că aţi venit dumneavoastră la mine. Nici nu-mi vine să cred. Chiar mă întreb de ce. Aţi auzit despre mine aşa cum am auzit eu despre dumneavoastră?

— Vă cunosc opera, S.Q., şi în arhiva mea deţin rezumate ale lucrărilor dumneavoastră. Tocmai de aceea am venit să vă văd. Efectuez unele cercetări, atât în privinţa Pământului, care este cunoscut ca planetă unde-şi are originea specia umană, cât şi în legătură cu perioada de început a explorării şi colonizării Galaxiei. Iar ca interes special, doresc să aflu o serie de lucruri despre întemeierea Sayshellului.

— Judecând după subiectul lucrării, presupun că vă interesează miturile şi legendele, spuse Quintesetz.

— Chiar şi istoria, evenimentele reale, dacă se poate. Dacă nu, doar mituri şi legende.

Quintesetz se ridică în picioare şi începu să umble încolo şi-ncoace prin birou, se opri o clipă şi-l privi cu luare aminte pe Pelorat, apoi îşi reluă plimbarea.

Nerăbdător, Trevize nu se putu abţine:

— Vă ascultăm, domnule.

— Ciudat! Foarte ciudat! Nu mai departe ieri…

— Ce s-a întâmplat ieri? deveni curios Pelorat.

— V-am spus, Doctore Pelorat – daţi-mi voie să vă spun J.P. Mi se pare anormal să folosesc numele complet.

— Vă rog.

— V-am spus, J.P., că lucrarea dumneavoastră mi s-a părut admirabilă şi că voiam să vă cunosc sau să vă întâlnesc pentru că, deşi posedaţi o colecţie cuprinzătoare de legende privind începuturile lumii, pe ale noastre nu le aveţi. Cu alte cuvinte, voiam să vă comunic exact ceea ce căutaţi dumneavoastră.

— Ce legătură există între această coincidenţă şi ceea ce s-a întâmplat ieri, S.Q.? întrebă Trevize.

— Legende avem destule. Mai precis, o legendă. Importantă pentru societate, deoarece ea a devenit misterul nostru esenţial...

— Mister? se miră Trevize.

— Vreau să spun că nu e o şaradă sau ceva asemănător. Cam aşa s-ar traduce cuvântul în Galactica Standard. Are un sens mai ascuns. Înseamnă „ceva secret”; ceva anume, al cărui înţeles îl cunosc doar câţiva adepţi: un lucru care nu trebuie cunoscut de străini... Iar ieri a fost ziua aceea.

— Ce zi, S.Q.? întrebă Trevize mimând o atitudine răbdătoare.

— Ieri a fost Ziua Zborului.

— A, da, explică Trevize, o zi a meditaţiei şi liniştei, când toată lumea ar fi trebuit să stea în casă.

— Destul de exact, în teorie, numai că în oraşele mai mari şi în regiunile mai mondene nu se prea respectă vechile obiceiuri. Dar văd că ştiţi despre ce e vorba.

Pelorat, puţin îngrijorat din cauza aerului de iritare al lui Trevize, interveni grăbit:

— Am auzit şi noi câte ceva ieri, când am sosit aici.

— Tocmai ieri ne-am găsit şi noi să sosim, făcu Trevize sarcastic. Ascultaţi-mă, S.Q. După cum v-am spus, eu nu-s cadru universitar, dar aş avea de pus o întrebare. Aţi afirmat că ar fi vorba de un mister esenţial, ceea ce

înseamnă că nu poate fi divulgat străinilor. Atunci de ce ne vorbiţi despre el? Doar suntem străini.

— Aveţi dreptate. Dar eu nu respect ziua asta şi nu împărtăşesc din tot sufletul această superstiţie. Cu toate acestea, lucrarea Doctorului J.P. a făcut să renască un sentiment pe care-l aveam de foarte multă vreme. Miturile şi legendele nu capătă substanţă din nimic. Nimic nu se naşte astfel. Oricât de înflorite ar fi legendele, dincolo de ele trebuie să existe un sâmbure de adevăr, iar eu aş vrea să cunosc adevărul care se află la originea legendei noastre despre Ziua Zborului.

— Putem discuta în siguranţă despre asta? întrebă Trevize.

Quintesetz ridică din umeri:

— Nu sunt sigur. Elementele conservatoare ale societăţii noastre s-ar cutremura la aşa o idee. Totuşi, nu ele controlează guvernul şi nici nu l-au mai controlat în ultima sută de ani. Ateii sunt puternici şi ar fi şi mai puternici dacă aceşti conservatori n-ar profita de, şi vă rog să mă scuzaţi pentru asta, de atitudinea noastră anti-Fundaţie. Şi, la urma urmei, Liga Academicienilor mă va susţine cu hotărâre dacă va fi nevoie, pentru că eu discut, la urma urmei, problema din punctul de vedere al istoriei antice.

— Prin urmare, vreţi să ne povestiţi despre acest mister esenţial, S.Q.?

— Da, dar mai întâi aş vrea să mă asigur că nu vom fi deranjaţi şi că nimeni nu va trage cu urechea. Avem o zicală: „Dacă trebuie să dai ochii cu taurul nu face prostia să-l stârneşti.”

Apăsă pe butonul unui instrument aflat pe biroul lui şi spuse:

— Acum nu mai suntem în legătură cu restul lumii.

— Sigur nu suntem interceptaţi? se interesă Trevize.

— Interceptaţi?

— Ascultaţi! Spionaţi! Supravegheaţi prin mijloace de ascultare sau video sau chiar ambele.

Quintesetz părea consternat:

— Nu se întâmplă aşa ceva pe Sayshell!

— Dacă spuneţi dumneavoastră… făcu Trevize ridicând din umeri.

— Continuaţi, vă rog, interveni Pelorat.

Quintesetz îşi ţuguie buzele, se aşeză mai comod pe scaunul care scârţâi sub greutatea lui şi-şi împreună vârfurile degetelor. Se gândea cum să înceapă. Într-un târziu zise:

— Ştiţi ce este un robot?

— Un robot? făcu Pelorat surprins. Nu.

Quintesetz privi spre Trevize care clătină încet din cap.

— Şi totuşi ştiţi ce e un computer.

— Bineînţeles, spuse Trevize impacientat.

— Aşadar, o unealtă mobilă computerizată…

— E o unealtă mobilă computerizată, îl îngână Trevize din ce în ce mai iritat. Există nenumărate tipuri şi nu cunosc altă expresie generalizată în afară de asta: unealtă mobilă computerizată.

— … Care arată exact ca o fiinţă umană se numeşte robot, termină definiţia S.Q. fără să dea semne de supărare. Ceea ce distinge un robot este forma lui umană.

— De ce formă umană? întrebă Pelorat sincer surprins.

— Nu ştiu exact de ce. Reprezintă o formă total ineficientă pentru o unealtă, vă asigur, dar nu fac decât să repet legenda. „Robot” e un cuvânt vechi dintr-o limbă necunoscută acum, deşi savanţii susţin că are înţelesul de „muncă”.[11]

— Nu cunosc vreun cuvânt, îşi exprimă Trevize scepticismul, care să sune cât de cât ca „robot” şi care să aibă legătură cu „muncă”.

— Nici eu n-am auzit, asta-i sigur, îl aprobă Quintesetz, dar aşa susţin ei.

— S-ar putea să aibă o etimologie inversă, spuse Pelorat. Obiectele acestea erau folosite în muncă, şi s-a spus că cuvântul înseamnă „muncă”. Bine, bine, dar de ce ne spuneţi toate astea?

---

[11] Robot – cuvânt derivat din limba rusă, existent şi în alte limbi de origine slavă, însemnând *muncă*, folosit de scriitorul ceh Karel Capek în R.U.R. (1920) cu sensul de om mecanic *(n.t.)*

— Pentru că pe Sayshell s-a dezvoltat o tradiţie potrivit căreia roboţii au fost inventaţi şi construiţi atunci când Pământul era singura lume şi întreaga Galaxie nepopulată i se deschidea în faţă. Au coexistat la vremea aceea două tipuri de fiinţe umane: unele naturale şi altele inventate, unele din carne şi oase, iar altele din metal, unele biologice, celelalte mecanice, unele complexe, celelalte simple. Quintesetz se opri să-şi tragă sufletul şi apoi adăugă râzând amar: Iertaţi-mă. Mi-e imposibil să vă vorbesc despre roboţi fără a cita din *Cartea Zborului*. Roboţii au fost inventaţi de către oamenii Pământului, mai mult nu-i nevoie să spun. Asta-i limpede ca lumina zilei.

— Dar de ce-au construit roboţi? întrebă Trevize.

Quintesetz ridică din umeri:

— Cine mai ştie după atâta amar de vreme? Probabil că erau în număr redus şi aveau nevoie de ajutor, cu deosebire în uriaşul efort de a explora şi popula Galaxia.

— Ideea mi se pare acceptabilă, spuse Trevize. De îndată ce Galaxia a fost colonizată nu le-au mai trebuit roboţi. Am certitudinea că astăzi nu mai există unelte mobile computerizate cu formă umanoidă în Galaxie.

— În orice caz, reluă Quintesetz, dacă o simplificăm considerabil şi lăsăm deoparte nenumăratele zorzoane poetice pe care, cinstit să fiu, nu le prea accept, deşi lumea, în general, pretinde că au farmecul lor, povestea urmează cam aşa: În jurul Pământului s-au dezvoltat lumi-colonii care se roteau în jurul stelelor şi aceste colonii erau mult mai bogate în roboţi chiar decât Pământul. Pe lumile noi, nemodelate, roboţii se utilizau pe scară mai mare. De fapt, Pământul s-a retras, n-a mai dorit roboţi şi s-a răsculat împotriva lor.

— Şi ce s-a întâmplat? întrebă Pelorat.

— Lumile Exterioare erau mai puternice. Cu ajutorul roboţilor lor, copiii au înfrânt şi controlat Pământul-Mamă. Iertaţi-mă, dar mi-e imposibil să nu strecor citate. Dar mai erau şi alte grupuri de pe Pământ, care fugiseră pe lumile lor, cu ajutorul unor nave mai perfecţionate, capabile de călătorii hiperspaţiale. Ei s-au îndreptat spre stele şi lumi

îndepărtate, cu mult mai departe de lumile colonizate la început. Au fost întemeiate noi colonii – de astă dată fără roboţi – unde fiinţele umane puteau trăi după pofta inimii. Acestea au fost aşa-numitele Vremuri ale Zborului, iar ziua în care primii pământeni au ajuns în Sectorul Sayshell – adică exact această planetă – este *Ziua Zborului*, sărbătorită cu regularitate de mii de ani.

— Dragul meu prieten, se lumină Pelorat, din ceea ce spuneţi înţeleg că Sayshell a fost întemeiat chiar de oameni de pe Pământ.

Quintesetz se gândi şi avu o ezitare înainte de a răspunde:

— Aceasta este credinţa oficial acceptată.

— Dar evident, remarcă Trevize, dumneavoastră n-o acceptaţi.

— Mi se pare că… începu Quintesetz apoi izbucni: Of, pe toate stelele şi planetele, nu! E cu totul improbabilă, dar reprezintă dogma oficială şi oricât de ateu ar deveni guvernul, credinţa trebuie respectată măcar de formă. Şi, ca să revenim la subiectul nostru, J.P., din articolul dumneavoastră nu rezultă că aţi cunoaşte această legendă despre roboţi şi despre două valuri de colonizări, unul cu roboţi, celălalt, mai mare, fără ei.

— N-am ştiut-o, bineînţeles, recunoscu Pelorat. Acum am auzit-o pentru prima oară şi, dragă S.Q., vă rămân etern îndatorat că mi-aţi spus-o. Sunt chiar uimit că n-am găsit nici măcar o aluzie în vreuna dintre lucrările pe care le-am consultat.

— Asta dovedeşte, întări Quintesetz, cât de eficient este sistemul nostru social. E marele secret sayshellian – marele nostru mister.

— Tot ce se poate, rezumă Trevize sec. Cu toate astea, al doilea val de colonizări, cel fără roboţi, trebuie să se fi îndreptat în toate direcţiile. Cum se explică faptul că numai pe Sayshell se păstrează acest secret?

— Secretul ar putea exista şi-n alte lumi unde este la fel de bine păzit, spuse Quintesetz. Conservatorii noştri cred cu tărie că *numai* Sayshell a fost colonizat cu oamenii veniţi

de pe Pământ şi că restul Galaxiei s-a format având ca plecare Sayshell. Probabil că asta este o vorbă goală.

— Cu timpul, aceste necunoscute secundare pot fi descifrate, socoti Pelorat. Acum, dacă avem acest punct de plecare, pot căuta informaţii similare pe alte lumi. Important mi se pare că am descoperit ce întrebări trebuie să punem, iar o întrebare bine formulată este, desigur, cheia cu ajutorul căreia putem obţine răspunsul la dilema noastră. Ce întâmplare fericită că…

— Da, Janov, interveni Trevize, dar amabilul domn S.Q. nu ne-a spus toată povestea. Ce s-a întâmplat cu coloniile mai vechi şi cu roboţii lor? Tradiţiile dumneavoastră menţionează asemenea lucruri?

— Nu în detaliu, ci în esenţă. Oamenii şi formele umanoide nu pot trăi împreună, asta-i limpede. Lumile cu roboţi au murit. Nu erau viabile.

— Iar Pământul?

— Oamenii au plecat şi s-au stabilit aici, dar probabil şi pe alte planete, deşi conservatorii n-ar agrea o asemenea părere.

— Dar e sigur că nu toate fiinţele umane au părăsit Pământul. Doar n-o fi rămas pustiu.

— Probabil că nu. Nu ştiu.

— A rămas radioactiv? întrebă Trevize pe neaşteptate.

— Radioactiv? făcu Quintesetz vădit surprins.

— Exact asta v-am întrebat.

— După câte ştiu eu, nu. N-am cunoştinţă de-aşa ceva.

Trevize duse o mână la gură şi se gândi o clipă, după care spuse:

— S.Q., s-a făcut târziu, iar noi probabil că v-am răpit destul timp. (Pelorat făcu un gest care arăta că avea de gând să protesteze, dar Trevize îşi lăsă mâna pe genunchiul lui şi-l strânse uşor, aşa că Pelorat înţelese şi se stăpâni.)

— Mă bucur că v-am putut fi de folos, îi răspunse Quintesetz.

— Chiar ne-aţi ajutat şi dacă putem face ceva pentru dumneavoastră, vă rog să nu vă sfiiţi.

Quintesetz râse cu amabilitate:

— Dacă în bunătatea sa, J.P. se va abţine să menţioneze numele meu în legătură cu misterul nostru în vreo lucrare viitoare, mă voi considera pe deplin recompensat.

Pelorat se porni îndatoritor:

— Vă veţi bucura de toate onorurile pe care le meritaţi şi probabil că veţi fi mai apreciat dacă vi s-ar permite să efectuaţi o vizită pe Terminus şi să rămâneţi poate ca profesor invitat de universitatea noastră pe o perioadă mai îndelungată. Ne-am putea ocupa noi de asta. Poate că Sayshell nu agreează Federaţia, dar nu cred c-ar refuza o solicitare directă pentru a vă permite să veniţi pe Terminus pentru a participa, de exemplu, la un colocviu pe o temă de istorie antică.

Quintesetz dădu să se ridice de pe scaun:

— Vreţi să spuneţi că puteţi trage sfori pentru a aranja *aşa ceva*?

— Nici nu mă gândisem la asta, dar J.P. are perfectă dreptate, aprobă Trevize. Dacă ne dăm silinţa s-ar putea aranja. Şi bineînţeles, cu cât mai satisfăcuţi ne vom declara noi de întâlnirea noastră, cu atât mai mult ne vom strădui.

Quintesetz rămase tăcut, apoi se încruntă:

— Ce vreţi să spuneţi, domnule?

— Că ar trebui să ne povestiţi despre Gaia, S.Q., îl lămuri Trevize.

Instantaneu, buna dispoziţie de pe chipul lui Quintesetz se stinse.

53

Quintesetz rămase abătut, cu privirea fixată la obiectele de pe birou. Îşi trecu absent mâna prin părul scurt şi cârlionţat, apoi se uită la Trevize şi strânse din buze, dând de înţeles că era hotărât să nu spună o vorbă.

Trevize deschise ochii mari, aşteptând, şi, într-un târziu, Quintesetz spuse cu o voce chinuită:

— Chiar că s-a făcut târziu – s-a întunerecit.

Până în momentul acela vorbise într-o Galactică impecabilă, însă acum cuvintele căpătară forme ciudate de parcă felul sayshellian de a vorbi împingea în planul doi ecuaţia lui clasică.

— Întunericit, S.Q.?

— E aproape noapte.

Trevize încuviinţă cu o uşoară înclinare a capului:

— Am pierdut noţiunea timpului. Şi acum mi s-a făcut şi foame. Nu vreţi să luaţi masa de seară cu noi, S.Q.? Sunteţi invitatul nostru. Am putea, eventual, să continuăm discuţia noastră despre… Gaia.

Quintesetz se ridică nehotărât în picioare. Era mai înalt decât ei, dar mai în vârstă şi mai corpolent, astfel că înălţimea nu crea impresia de forţă. Părea mai ostenit decât îl văzuseră la sosire.

Clipi nervos şi spuse:

— Am uitat ce-nseamnă ospitalitatea. Sunteţi străini de această lume şi nu se cade să accept invitaţia dumneavoastră. Veniţi la mine acasă, adică în centrul universitar. Nu-i departe şi, dacă doriţi să ne continuăm discuţia, o putem face simţindu-ne mai în largul nostru acolo decât aici. Singura mea părere de rău este (şi păru puţin stânjenit) că nu vă pot oferi decât o masă modestă. Eu şi soţia mea suntem vegetarieni, iar dacă dumneavoastră obişnuiţi să consumaţi carne, nu-mi rămâne decât să vă prezint scuze, dar asta e situaţia.

— Mie şi lui J.P. chiar ne-ar prinde bine să mai uităm de obiceiurile noastre alimentare măcar o dată pe zi. Sper că farmecul conversaţiei cu dumneavoastră va compensa din plin acest mic neajuns.

— Vă promit un meniu interesant, indiferent cum va decurge discuţia, spuse Quintesetz, dacă aromele şi condimentele tipice pentru Sayshell sunt pe gustul dumneavoastră. Eu şi soţia mea am studiat în detaliu specificul local.

— Aştept cu nerăbdare felurile exotice pe care ni le veţi oferi, S.Q., spuse Trevize fără entuziasm, deşi Pelorat părea puţin îngrijorat de această perspectivă.

Quintesetz îi conduse. Ieşiră din birou şi merseră pe un coridor ce li se păru că nu se mai sfârşea, pe lângă grupuri de studenţi şi colegi care-l salutară pe S.Q., dar acesta nu-şi manifestă dorinţa de a-i prezenta pe însoţitorii lui. Trevize îşi dădu seama cu neplăcere că ceilalţi se holbau curioşi la pieptarul şi la centironul lui, care din întâmplare erau de culoare cenuşie. Culorile lipsite de strălucire în materie de îmbrăcăminte nu erau *de rigueur*[12] în centrul universitar.

În cele din urmă ieşiră din clădire şi ajunseră în aer liber. Era într-adevăr întuneric şi destul de rece. De-o parte şi de alta a aleii luminate de lămpi discrete, se profilau siluetele cenuşii ale arborilor.

Pelorat se opri deodată cu spatele la lumina ce se revărsa prin ferestrele Universităţii şi privi spre cer.

— Minunat, spuse el. Într-o poezie a unuia dintre marii noştri poeţi e un vers care vorbeşte de „strălucirea nestematelor din ’naltul cerului Sayshell”.

Trevize contemplă şi el cerul şi spuse cu voce reţinută:

— S.Q., suntem de pe Terminus, şi prietenul meu, cel puţin, n-a văzut cerul de pe alte planete. De pe Terminus se vede doar ceaţa palidă şi neîntreruptă a Galaxiei şi câteva stele mai răsărite. Aţi avea cuvinte de laudă pentru cerul de aici dacă aţi trăi pe planeta noastră.

— Îl apreciem cum se cuvine, vă asigur, îi răspunse Quintesetz cu gravitate. Nu numai că ne aflăm într-o zonă mai puţin aglomerată a Galaxiei, dar şi distribuţia stelelor era remarcabil de uniformă. Cred că nu veţi găsi nicăieri în Galaxie stele de primă magnitudine dispuse atât de perfect. Şi nici nu sunt prea multe. Am văzut cerul unor lumi situate în interiorul aglomerării globulare şi acolo există prea multe stele cu strălucire puternică. Fură din profunzimea cerului nopţii şi micşorează considerabil din splendoarea lui.

— Sunt de acord cu dumneavoastră, îl flată Trevize.

— Mă-ntreb, reluă Quintesetz, dacă puteţi vedea pentagonul acela aproape regulat format din stele de strălucire aproximativ egală. Le numim Cele Cinci Surori. În direcţia aceea, puţin deasupra şirului de arbori. Vedeţi?

---

[12] De rigueur – (lb. fr.) de rigoare; potrivite *(n.t.)*

— Văd, spuse Trevize. Extraordinar.

— Într-adevăr. Se spune că simbolizează succesul în dragoste şi nu există scrisoare de dragoste care să nu se termine cu un pentagon format din puncte pentru a indica dorinţa de a face dragoste. Fiecare dintre cele cinci stele reprezintă un pas în dragoste şi avem poeme renumite care se întrec în a scrie cât mai amănunţit fiecare etapă a erotismului. Când eram tânăr, am încercat şi eu să pun în versuri acest subiect şi nici nu-mi închipuiam atunci că voi ajunge să nu mă mai intereseze Cele Cinci Surori, deşi presupun că asta ne-aşteaptă pe toţi. Vedeţi steaua mai palidă situată aproape în centrul celor Cinci Surori?

— Da.

— Se spune că aceea reprezintă dragostea neîmpărtăşită. Există şi o legendă potrivit căreia steaua a avut o strălucire la fel de puternică precum celelalte, dar s-a stins de durere, explică S.Q. şi iuţi pasul.

54

Trevize trebui să recunoască în sinea lui că masa se dovedise delicioasă. Se delectară cu o nesfârşită varietate de arome şi condimente, cu garnituri având gusturi subtile şi neaşteptate.

— Apropo, toate legumele astea care au o savoare deosebită fac parte din regimul alimentar al întregii Galaxii, nu-i aşa?

— Da, bineînţeles.

— Presupun, totuşi, că există şi forme indigene de viaţă.

— Sigur. Planeta Sayshell avea o atmosferă bogată în oxigen când au sosit primii colonişti, deci trebuie să fi avut forme de viaţă. Iar noi am păstrat unele forme indigene. Avem rezervaţii naturale pe suprafeţe mari, unde s-au păstrat atât flora cât şi fauna Vechiului Sayshell.

Pelorat se întristă:

— În privinţa aceasta ne-aţi luat-o înainte, S.Q. Pe Terminus, suprafaţa de uscat era redusă şi, cu regret

trebuie s-o spun, multă vreme nu s-a făcut nici cel mai neînsemnat efort pentru a se conserva formele de viaţă marină, adică cele producătoare de oxigen. Fără ele n-ar fi fost posibilă colonizarea. În prezent, Terminus are o ecologie de provenienţă pur galactică.

— Pe Sayshell, spuse Quintesetz cu mândrie reţinută, viaţa este conservată cu multă dragoste, iar aceasta constituie o tradiţie durabilă.

Iar Trevize găsi acum prilejul pentru a relua subiectul:

— S.Q., la plecarea din biroul dumneavoastră, mi s-a părut că doreaţi să ne oferiţi o cină şi să ne povestiţi despre Gaia.

Soţia lui Quintesetz, o femeie brunetă, durdulie, prietenoasă, dar destul de reţinută şi care vorbise foarte puţin în timpul mesei, privi cu uimire pe cei prezenţi, se ridică şi plecă din cameră fără să scoată un cuvânt.

— Îmi pare rău, dar soţia mea este foarte conservatoare, îi lămuri Quintesetz şi o nelinişteşte până şi cea mai nevinovată aluzie la… la lumea asta. Vă rog s-o scuzaţi. Dar de ce vă interesează?

— Pentru că-i importantă pentru lucrarea lui J.P.

— Dar de ce mă întrebaţi *pe mine*? Discutăm despre roboţi, despre întemeierea Sayshellului. Ce are asta în comun cu Gaia?

— Poate că n-are, şi totuşi apar multe ciudăţenii în legătură cu acest subiect. De ce e tulburată soţia dumneavoastră când aude de Gaia? De ce vă deranjează *pe dumneavoastră*? Unii vorbesc despre ea fără să-şi facă griji. Nu mai departe şi astăzi ni s-a spus că Gaia este chiar Pământul şi că a dispărut în hiperspaţiu din pricina răutăţii oamenilor.

Pe chipul lui Quintesetz trecu o umbră de durere:

— Cine v-a spus neghiobia asta?

— O persoană pe care-am cunoscut-o la universitate.

— Asta-i o simplă superstiţie.

— Deci nu face parte din dogma esenţială a legendelor privind Zborul?

— Nu, sigur nu. E doar o născocire a oamenilor obişnuiţi, lipsiţi de educaţie.

— Sunteţi sigur? întrebă Trevize cu răceală.

Quintesetz se rezemă şi privi absent la resturile din propria farfurie:

— Veniţi în camera de zi. Soţia mea nu va putea să strângă masa şi să facă ordine dacă rămânem să discutăm aici despre problema asta.

— Sunteţi sigur că-i o născocire? repetă Trevize după ce se aşezară în faţa unei ferestre care lăsa să se vadă splendoarea cerului.

Stinseră câteva din luminile din cameră pentru a putea contempla cerul mai în voie. Silueta întunecată a lui Quintesetz se detaşa vag în semiobscuritate.

— *Dumneavoastră* nu sunteţi siguri? întrebă Quintesetz. Credeţi că orice lume se poate dizolva în hiperspaţiu? Trebuie să înţelegeţi că oamenii obişnuiţi n-au decât o idee foarte confuză despre ceea ce înseamnă hiperspaţiul.

— Adevărul e că nici eu nu ştiu prea bine ce este hiperspaţiul, îl aprobă Trevize, cu toate că am trecut prin el de sute de ori.

— Arunci să mă refer la realităţi. Vă asigur că Pământul, oriunde s-ar afla, nu e situat în apropierea graniţelor Uniunii Sayshell şi că lumea la care faceţi aluzie nu e Pământul.

— S.Q., dar chiar dacă nu ştiţi unde e Pământul, ar trebui să aveţi idee unde putem găsi lumea despre care vorbim. *Ea* se află sigur în interiorul graniţelor Uniunii Sayshell. Măcar atâta lucru ştim şi noi, nu-i aşa Pelorat?

Pelorat, care ascultase cu atenţie, tresări când îşi auzi numele şi zise:

— Golan, dacă despre asta-i vorba, ştiu unde se află.

Trevize se întoarse spre el:

— De când ştii, Janov?

— Din seara asta, dragul meu. S.Q., în drum spre locuinţa ta ne-ai arătat Cele Cinci Surori. Ne-ai indicat o stea mai puţin luminoasă din centrul pentagonului. Bag mâna-n foc că aceea este Gaia.

Quintesetz şovăi, iar la adăpostul semiobscurităţii, trăsăturile chipului său nu lăsară să i se ghicească sentimentele. În cele din urmă, spuse:

— Ei bine, aşa afirmă astronomii noştri, dar nu în public. În jurul acelei stele se roteşte o planetă.

Trevize se uită admirativ la Pelorat, dar expresia de pe chipul profesorului era impenetrabilă. Trevize i se adresă lui Quintesetz:

— Atunci spuneţi-ne ceva despre steaua aceea. Îi ştiţi coordonatele?

— Eu? Nu, negă el aproape violent. N-am de unde să vi le dau. Le puteţi obţine de la Catedra de astronomie, deşi îmi imaginez că nu tocmai uşor. Nu sunt permise călătorii spre acea stea.

— De ce nu? Doar e în teritoriul dumneavoastră?!

— Din punct de vedere teritorial, da. Politic, nu.

Trevize aşteptă, sperând ca S.Q. să continue. Când se lămuri că nu mai avea rost să stăruie, se ridică:

— Profesore Quintesetz, nu sunt nici poliţist, nici soldat, nici diplomat, nici răufăcător. N-am venit să vă smulg informaţii cu forţa. Mă voi duce în schimb la ambasadorul nostru, deşi o fac împotriva voinţei mele. Sunt sigur că înţelegeţi că nu vă solicit aceste informaţii în interes personal. Sunt în joc interesele Fundaţiei şi n-aş vrea să provoc un incident interstelar. Cred că nici Uniunea Sayshell nu doreşte aşa ceva.

— Şi ce interese are Fundaţia? întrebă Quintesetz temător.

— Nu pot discuta acest aspect cu dumneavoastră. Dacă nu vreţi să vorbiţi cu mine despre Gaia, atunci vom aborda problema la nivel guvernamental şi în aceste condiţii, situaţia se agravează pentru Sayshell. Sayshell şi-a păstrat independenţa faţă de Federaţie, iar eu nu am nimic de obiectat în această privinţă. N-am motive să doresc răul pentru Sayshell şi nu aş vrea să întreprind demersuri pe lângă ambasadorul nostru. De fapt, dacă aş recurge la soluţia asta mi-aş periclita cariera, pentru că am ordine precise să obţin informaţiile *fără* a transforma totul într-o

problemă oficială. Prin urmare, spuneţi-mi, vă rog, dacă există vreun motiv serios care vă interzice să discutaţi despre Gaia. Dacă veţi vorbi, veţi fi arestat sau pedepsit în alt mod? Vreţi să-mi spuneţi de-a dreptul că n-am de ales şi că trebuie să mă adresez ambasadorului?

— Nu, nu, protestă slab Quintesetz, care părea total dezorientat. Nu mă pricep la probleme guvernamentale. Pur şi simplu nu discutăm despre lumea aceea.

— Din superstiţie?

— Ei bine, da. Din superstiţie! O, Cerule, cu ce sunt eu mai breaz decât neghiobul care v-a povestit despre Gaia că se află în hiperspaţiu, sau decât soţia mea, care nici măcar nu rămâne în camera unde se menţionează numele Gaiei şi care s-ar putea să fi plecat de-acasă de teamă să nu ne lovească…

— Trăsnetul?

— *Ceva* din depărtări. Iar eu, până şi eu şovăi când e să-i pronunţ numele. Gaia! Gaia! Silabele nu dor! Şi nu mi s-a întâmplat nimic. Şi cu toate astea ezit. Dar credeţi-mă, vă rog, atunci când vă declar pe cuvânt de onoare că nu cunosc coordonatele stelei din apropierea planetei Gaia. Aş putea încerca să le obţin pentru dumneavoastră, dacă vă va fi de folos, dar vreau să vă spun că noi nu discutăm despre lumea asta. Alungăm ideea asta din minte. Vă pot spune cele câteva lucruri pe care le ştiu ca adevărate, şi nu simple supoziţii, dar mă îndoiesc că veţi afla altceva în plus de la cineva de pe lumile Uniunii. Ştim că Gaia e o lume foarte veche, iar unii cred că e cea mai veche din acest sector al Galaxiei, dar nimeni nu are certitudinea. Patriotismul ne dictează să credem că Planeta Sayshell e cea mai veche; teama ne îndeamnă să credem că e Gaia. Singura cale de a pune de acord cele două păreri înseamnă să presupunem că Gaia e Pământul, întrucât se ştie că pământenii au întemeiat Sayshell. Majoritatea istoricilor consideră, dar în sinea lor şi în cerc restrâns, că Planeta Gaia a fost întemeiată în mod independent. Ei împărtăşesc părerea că ea nu e colonia niciuneia dintre lumile Uniunii şi că Uniunea n-a fost colonizată de Gaia. N-am auzit să existe

consens în ceea ce priveşte vârsta lor, aşa că nu se ştie care dintre ele a fost colonizată mai întâi.

— Până aici, ceea ce ştiţi nu aduce niciun element nou, remarcă Trevize, întrucât fiecare dintre păreri are susţinătorii proprii.

Amărât, Quintesetz încuviinţă din cap:

— Aşa se pare. Abia târziu ne-am dat seama de existenţa Gaiei. La început ne-a preocupat formarea Uniunii, apoi lupta şi respingerea Imperiului Galactic, iar mai târziu dorinţa de a ne găsi rostul ca provincie imperială şi de a limita puterile Viceregilor. Abia când Imperiul a ajuns într-o stare avansată de decădere, unul dintre Viceregi, asupra căruia Imperiul exercita un control foarte slab, şi-a dat seama că Gaia exista şi părea să-şi păstreze independenţa atât faţă de provincia Sayshell, cât şi faţă de Imperiu. Rămăsese pur şi simplu izolată şi tainică, astfel că, de fapt, nu se ştia cu nimic mai mult atunci decât acum. Viceregele a hotărât s-o cucerească. Nu deţinem amănunte despre cele întâmplate, dar expediţia lui a fost zdrobită şi s-au întors doar câteva nave. Desigur, pe vremea aceea navele nu erau într-o stare perfectă şi nici bine conduse. Întreaga populaţie de pe Sayshell a jubilat când a aflat de înfrângerea pe care-o suferise Viceregele, considerat opresor imperial, şi dezastrul lui a dus aproape direct la restabilirea independenţei noastre. Uniunea Sayshell a rupt orice legături cu Imperiul şi sărbătorim şi acum aniversarea acelui eveniment de Ziua Uniunii. Aproape recunoscători, am dat pace Gaiei timp de-aproape un secol, dar apoi a venit vremea când am devenit îndeajuns de puternici pentru a nutri gânduri de expansiune. De ce să nu cucerim Gaia? Sau de ce să nu întemeiem măcar o Uniune Vamală? Am trimis flota într-acolo şi a fost şi ea zdrobită. După aceea ne-am limitat la încercări timide de a stabili relaţii comerciale – încercări sortite eşecului. Gaia rămânea în izolarea ei semeaţă şi, după câte ştiu, n-a făcut niciodată nici cea mai neînsemnată încercare de a se ocupa de comerţ sau de a lua legătura cu vreo altă lume. Bineînţeles

că nici n-a întreprins acţiuni ostile împotriva nimănui. Şi apoi…

Quintesetz aprinse lumina atingând un buton aflat pe braţul fotoliului său.

Lui Trevize şi lui Janov nu le scăpă expresia sardonică de pe chipul lui când reluă:

— Pentru că sunteţi cetăţeni ai Fundaţiei vă amintiţi probabil de Catâr.

Trevize roşi uşor. În cinci secole de existenţă, Fundaţia fusese cucerită doar o dată. Ocupaţia durase puţin şi nu frânase ascensiunea ei spre întemeierea celui de-al Doilea Imperiu, dar bineînţeles că nimeni nu ezita să aducă vorba de Catâr, singurul ei ocupant, atunci când avea resentimente faţă de Fundaţie şi voia să-i rănească orgoliul. Şi probabil că Quintesetz aprinsese lumina (se gândi Trevize) pentru a putea *vedea* sentimentul lor de stânjeneală.

— Da, toţi ne amintim despre Catâr, recunoscu Trevize.

— Catârul, urmă Quintesetz, a domnit o vreme într-un Imperiu care era la fel de mare ca Federaţia controlată acum de Fundaţie. Cu toate astea, nu şi-a extins stăpânirea asupra *noastră*. Ne-a dat pace. A trecut prin Sayshell o singură dată. A semnat un tratat de neutralitate şi o declaraţie de prietenie. Nu ne-a cerut mai mult. Eram singurii de la care n-a vrut mai mult în zilele de dinaintea bolii care l-a silit să-şi aştepte sfârşitul şi să pună capăt cuceririlor. Să ştiţi că n-a fost un om lipsit de înţelepciune. N-a folosit forţa în mod nesăbuit, nici sângeros n-a fost şi, cât a domnit, a dovedit omenie.

— Doar c-a avut intenţii de cucerire, zise Trevize sarcastic.

— Ca şi Fundaţia, îl puse la punct Quintesetz.

Luat pe nepregătite, Trevize întrebă iritat:

— Mai puteţi să ne spuneţi ceva despre Gaia?

— Numai despre declaraţia pe care a semnat-o Catârul. Potrivit relatărilor, la întâlnirea dintre Catâr şi Preşedintele Uniunii, Kallo, după ce şi-a semnat numele cu o înfloritură, Catârul ar fi afirmat: „Din fericire pentru voi, acest

document stabileşte neutralitatea voastră faţă de Gaia. Nici măcar eu nu mă voi atinge de ea.”

Trevize clătină din cap:

— De ce-ar fi făcut-o? Sayshell abia aştepta să dobândească statut de neutralitate, iar despre Gaia se ştia că nu tulburase niciodată liniştea şi pacea vreunei lumi. La vremea respectivă, Catârul plănuia cucerirea întregii Galaxii, prin urmare, ce rost avea să zăbovească pentru nimicuri? Avea timp berechet să se abată şi asupra Sayshellului *şi* a Gaiei după ce-şi realiza planul.

— Probabil, spuse Quintesetz, dar potrivit unui martor de atunci, o persoană demnă de încredere, Catârul a aşezat stiloul pe masă şi a declarat: „Nici chiar eu nu mă voi atinge de Gaia.” Vocea lui scăzuse şi, într-o şoaptă pe care n-ar fi vrut s-o audă cineva, a adăugat: „din nou.”

— Ziceţi că nu era pentru urechile altora. Atunci cum de se ştie asta?

— Pentru că stiloul s-a rostogolit şi a căzut de pe masă şi un sayshellian s-a apropiat şi s-a aplecat să-l ridice, cum era normal. Urechea lui se afla lângă gura Catârului când a fost pronunţat cuvântul şi el l-a auzit. N-a povestit nimănui acest incident decât după moartea Catârului.

— Şi cum puteţi dovedi că nu-i o simplă născocire?

— Omul acela a avut o viaţă fără de pată şi nu s-ar fi coborât să născocească aşa ceva. Relatarea lui este acceptată.

— Şi ce dacă?

— Catârul n-a venit în Uniunea Sayshell decât cu acel prilej, şi nici nu s-a mai apropiat vreodată de ea. Iar dacă pusese piciorul cândva pe Gaia, asta trebuie că se întâmplase înainte de apariţia sa în istoria Galaxiei.

— Ei bine, şi ce-i cu asta?

— Ei, bine, unde s-a născut Catârul?

— Nu cred că ştie cineva asta, zise Trevize.

— În Uniunea Sayshell, mulţi susţin cu tărie că s-ar fi născut pe Gaia.

— Judecând după acel cuvânt?

— Parţial adevărat. Catârul n-a putut fi înfrânt, deoarece poseda calităţi mentale deosebite. Nici Gaia nu poate fi înfrântă.

— Asta deocamdată. Asta nu dovedeşte că n-ar putea fi înfrântă.

— Nici măcar Catârul nu voia să se apropie de ea. Cercetaţi documentele din vremea domniei lui. Descoperiţi dacă a mai fost tratată atât de blând vreo altă regiune precum Uniunea Sayshell. Şi să ştiţi că nu s-a mai întors niciunul dintre cei care-au plecat spre Gaia cu gândul paşnic de a face comerţ. De ce credeţi că ştim atât de puţine lucruri despre ea?

— Atitudinea dumneavoastră e vecină cu superstiţia, spuse Trevize.

— Numiţi-o cum vreţi. Încă de pe vremea Catârului noi am şters Gaia din minţile noastre. Nu vrem ca ea să se gândească la noi. Ne simţim în siguranţă dacă socotim că pur şi simplu ea nu există. S-ar putea ca guvernul să fi iniţiat şi încurajat în secret legenda potrivit căreia Gaia a dispărut în hiperspaţiu cu speranţa că oamenii vor uita că mai există o stea cu numele acesta.

— Crezi că Gaia e o lume a Catârilor?

— Probabil. Spre binele *dumneavoastră*, vă sfătuiesc să nu vă duceţi acolo. Dacă o veţi face, n-o să vă mai întoarceţi. Dacă Fundaţia va încerca să-şi facă simţită prezenţa acolo, va dovedi mai puţină înţelepciune decât Catârul. Puteţi să comunicaţi *asta* ambasadorului dumneavoastră.

— Daţi-mi coordonatele, insistă Trevize, şi voi părăsi pe dată lumea dumneavoastră. Voi ajunge pe Gaia şi mă voi întoarce.

— Le voi obţine, încuviinţă Quintesetz. Catedra de astronomie lucrează noaptea, desigur, şi le voi avea chiar *acum*, dacă voi putea. Dar vreau să vă spun încă o dată să nu încercaţi să ajungeţi pe Gaia.

— Eu vreau să fac încercarea asta, îi răspunse Trevize.

— Asta înseamnă sinucidere, spuse Quintesetz sumbru.

14. Înainte!

55

Janov Pelorat privi peisajul scăldat în lumina difuză şi cenuşie a zorilor cu un amestec de regret şi nehotărâre:

— Am stat cam puţin, Golan. Lumea asta mi s-a părut interesantă şi agreabilă. Aş fi vrut s-o cunosc mai bine.

Trevize, aflat în faţa computerului, ridică ochii spre el şi zâmbi strâmb:

— Crezi că eu n-aş vrea să mai rămânem? Aici am luat trei mese excelente, deşi atât de diferite una de alta. Şi singurele femei pe care le-am văzut abia le-am privit în fugă, iar unele dintre ele arătau grozav; ei bine, exact pe gustul meu.

Pelorat strâmbă din nas:

— Of, prietene, prietene. Cu tălăngile acelea la pantofi şi înveşmântate în culori stridente şi neasortate şi cu genele făcute-n fel şi chip. Ai băgat de seamă cum îşi pictează pleoapele?

— Închipuie-ţi că nu mi-a scăpat niciun amănunt, Janov. Te deranjează chestii de suprafaţă. Nu-i greu să le faci să se spele pe faţă şi chiar să-şi lepede pantofii şi straiele colorate, dacă insişti puţin.

— Bine, Golan, te cred pe cuvânt, spuse Pelorat. Eu mă gândeam cum să facem ca să ne continuăm cercetările privind Pământul. Ceea ce ni s-a spus până acum nu mă satisface; toate se bat cap în cap – ba radiaţii, ba roboţi.

— Ba moarte, aici toţi spun acelaşi lucru.

— Adevărat, recunoscu Pelorat cu greu, dar n-avem cum să ştim cine are dreptate. Serios, când auzi tot felul de istorisiri care aruncă o pâclă din ce în ce mai groasă şi

înşelătoare asupra realităţii, *bineînţeles* că te simţi îmboldit să explorezi şi să descoperi ce se află dincolo de toate astea.

— Aşa e, îl aprobă Golan. Pe toate stelele pitice din Galaxie, ai dreptate. Problema numărul unu este, totuşi, Gaia. După ce rezolvăm asta putem să mergem pe Pământ sau să ne-ntoarcem pe Sayshell pentru a sta mai mult. Dar întâi şi-ntâi Gaia.

Pelorat clătină aprobator din cap:

— Problema prioritară! Dacă luăm de bună povestea pe care ne-a spus-o Quintesetz, pe Gaia ne-aşteaptă moartea. Să mergem acolo?

— Şi eu stau la-ndoială. Ţi-e frică?

Pelorat ezită, încercând să-şi definească sentimentele. Apoi spuse simplu şi direct:

— Da. Grozav.

Trevize se roti cu scaun cu tot spre Pelorat şi vorbi rar şi apăsat:

— Janov, n-ai niciun motiv să participi la aventura asta. Doar să spui o vorbă şi te debarc pe Sayshell cu bagajele personale şi jumătate din credite. La întoarcere o să te iau şi vom merge către Sectorul Sirius, dacă ţii atât de mult, şi spre Pământ sau unde mai vrei. Dacă n-o să mă mai întorc, oamenii noştri de pe Sayshell se vor îngriji ca să ajungi teafăr pe Terminus. Nu-i nicio supărare dacă rămâi aici, prietene.

Pelorat clipi mărunt din ochi şi rămase tăcut câtva timp. Apoi controlându-şi cu greu vocea, întrebă:

— Prietene. De când ne cunoaştem? De-o săptămână? Nu-i ciudat că refuz să părăsesc nava? *Mi-e frică*, dar vreau să rămân cu tine.

Trevize făcu un gest de nehotărâre:

— Dar de ce? Serios, nu-ţi cer să mă-nsoţeşti.

— Nu ştiu de ce, tocmai asta mă frământă. Poate pentru că... eu... Golan, am încredere în tine. Simt că ştii întotdeauna ce vrei. Voiam să merg pe Trantor, unde probabil că nu s-ar fi-ntâmplat nimic. Acum m-am lămurit. *Tu* ai insistat să căutăm Gaia care sigur e un punct sensibil

în Galaxie. *Tot ce se întâmplă* pare să aibă legătură cu Gaia. Şi dacă ce ţi-am spus nu te-a convins, te-am studiat când l-ai obligat pe Quintesetz să-ţi dea informaţii despre Gaia. *Straşnic* l-ai mai dus de nas. Eram topit de admiraţie.

— Deci ai încredere-n mine.

— Da, sigur.

Mişcat, Trevize îl strânse uşor de braţ pe Pelorat, păru puţin încurcat, apoi spuse:

— Janov, te rog de pe-acum să mă ierţi dacă o să greşesc şi dacă o să te trag după mine în cine ştie ce necazuri.

— Vai, dragul meu prieten, ce tot vorbeşti?! Singur am luat hotărârea asta, din motive *personale*. Şi te rog să plecăm deîndată. Mi-e teamă ca nu cumva să mă las cuprins de vreun acces de laşitate de care să-mi fie ruşine mai târziu.

— Cum zici tu, Janov, îi răspunse Trevize. Plecăm cât de curând posibil, numai să consult computerul. De data asta ne vom deplasa gravitic – direct spre spaţiu – imediat ce mă asigur că nu există vreo navă deasupra noastră. Şi pe măsură ce atmosfera se va rarefia, vom accelera. În mai puţin de-o oră vom fi în spaţiu.

— Bine, răsuflă uşurat Pelorat şi rupse sigiliul unui container cu cafea. Pe orificiul proaspăt deschis începu să iasă un abur aromat. Pelorat duse containerul la buze şi sorbi uşor ca să nu se frigă.

Trevize zâmbi larg:

— Ce bine-ai învăţat să foloseşti invenţiile astea! Ai ajuns deja un veteran al spaţiului, Janov.

Pelorat privi atent containerul de plastic şi întrebă:

— Dacă acum avem nave cu câmp gravitaţional propriu ce poate fi reglat după dorinţă, putem folosi şi containere obişnuite, nu?

— Fireşte, dar n-o să reuşeşti să-i faci pe oameni să renunţe la dotările tipice pentru o nava spaţială. Cum să dovedească un veteran uns cu toate alifiile că n-are nici în clin, nici în mânecă cu oamenii care n-au călcat în viaţa lor pe o navă dacă bea dintr-o cană obişnuită? Vezi inelele

acelea de pe pereţi şi de pe tavane? Vreme de mai bine de douăzeci de mii de ani ele au reprezentat o tradiţie, dar pe o navă cu acţionare gravitică sunt absolut inutile. Şi cu toate astea, ele există şi pun la bătaie nava contra unei ceşti de cafea că veteranul va susţine că se sufocă la pornire şi se va legăna încoace şi încolo, agăţat de inelele acelea, de parcă s-ar afla la gravitaţie zero când de fapt ea este normală, adică unu.

— Glumeşti.

— Da, şi poate exagerez puţin, dar inerţia socială este prezentă peste tot, chiar şi în progresul tehnologic. Ca dovadă inelele de pe pereţi şi containerele cu tetină.

Pelorat încuviinţă cu o mişcare uşoară din cap şi continuă să soarbă tacticos din cafea.

— Şi când plecăm? întrebă el.

Trevize îi răspunse printre hohote de râs:

— Te-am păcălit. Te-am ţinut de vorbă şi nici n-ai băgat de seamă că am pornit. Suntem deja la o milă deasupra planetei.

— Nu vorbeşti serios.

— Priveşte afară dacă nu crezi.

Pelorat făcu întocmai şi exclamă:

— Dar n-am simţit nimic.

— Nici nu trebuia.

— Nu încălcăm legile? Nu trebuia să urmăm fasciculul radio şi să ne ridicăm în spirală aşa cum am făcut-o la sosire?

— Acum nu mai avem de ce, Janov. N-o să ne împiedice nimeni. Absolut nimeni.

— Dar când am coborât spuneai că…

— Atunci era altceva. Nu s-au prea bucurat să ne vadă venind, aşa că vor fi în al nouălea cer de fericire că plecăm.

— De ce vorbeşti aşa, Golan? Singura persoană care ne-a spus câte ceva despre Gaia a fost Quintesetz, iar el ne-a implorat să nu plecăm acolo.

— Nu te lăsa înşelat, Janov. A făcut-o de formă. A vrut să fie sigur că vom pleca spre Gaia. Janov, ţi-ai exprimat admiraţia pentru felul în care l-am convins pe Quintesetz să

ne dea informaţii. Regret, dar nu merit atâtea laude. Chiar dacă aş fi stat ca de lemn şi tot mi-ar fi oferit informaţiile. Şi, dac-aş fi încercat să-mi astup urechile, ar fi ţipat ca să-l aud.

— Golan, de ce spui asta? E-o nebunie.

— Paranoia? Da, recunosc, spuse Trevize şi se întoarse către computer şi se concentră intens. Nu ne opreşte nimeni. Nicio navă prin preajmă şi nici semnale de avertizare.

Se roti cu scaunul şi-l privi pe Pelorat:

— Spune-mi te rog, Janov, tu cum ai aflat despre Gaia? Ştiai despre ea încă de când ne aflam pe Terminus. Ştiai că-i în Sectorul Sayshell şi că într-un anume fel se numea tot Pământ. De unde ai auzit asta?

Pelorat se crispă:

— Dac-aş fi în biroul meu de pe Terminus mi-aş putea consulta dosarele. N-am luat chiar *totul* cu mine şi sigur n-am aici fişele în care am dat peste informaţia asta.

— Mai gândeşte-te, spuse Trevize morocănos. Ţine seama că înşişi sayshellienii nu vorbesc de bunăvoie despre problema asta. Şovăie atât de mult când cineva aduce vorba despre Gaia încât e aproape sigur că, în realitate, ei încurajează superstiţia care-i face pe oameni să creadă că nu există o asemenea planetă în spaţiul normal. De fapt, ţi-aş putea spune şi altceva. Ia priveşte!

Trevize se întoarse către computer şi-şi plimbă degetele peste senzori cu uşurinţa şi graţia căpătată prin exerciţiu. Când îşi plasă palmele la locul lor pe computer, simţi plăcuta învăluire ce-l cuprindea mereu la stabilirea contactului. Avu senzaţia de-acum familiară că o parte din voinţa lui se transmite computerului.

— Aceasta-i harta galactică, aşa cum arăta ea în memoria computerului înainte de a ajunge pe Sayshell. O să-ţi expun porţiunea care reprezintă cerul nopţii pe Sayshell, aşa cum l-am văzut noi seara trecută.

Camera se cufundă în întuneric şi pe ecran apăru o reprezentare a cerului nopţii.

Pelorat nu-şi putu reţine o exclamaţie:

— La fel de frumoasă cum am văzut-o de pe Sayshell.

— Chiar mai frumoasă, zise Trevize grăbit. Nu apare nicio neclaritate datorată atmosferei, norilor sau fenomenului de absorbţie de la orizont. Acum stai puţin să fac o reglare.

Imaginea se mişcă cu repeziciune dându-le amândurora impresia, nu prea plăcută, că se deplasau şi ei. Instinctiv, Pelorat se apucă de braţele fotoliului ca să-şi recapete echilibrul.

— Uite! făcu Trevize. Recunoşti imaginea?

— Fireşte. Acelea sunt cele Cinci Surori – pentagonul de stele pe care ni l-a arătat Quintesetz. Sunt inconfundabile.

— Într-adevăr. Dar unde-i Gaia?

Pelorat clipi mirat. În mijlocul pentagonului nu se vedea steaua mai puţin luminoasă.

— Nu-i acolo, recunoscu el.

— Exact. Nu-i acolo. Şi asta pentru că banca de date din computer nu conţine coordonatele ei. Şi pentru că mi se pare dincolo de orice închipuire ca datele să fi fost descompletate în sensul ăsta numai pentru noi, trag concluzia că galactografii Fundaţiei care au proiectat fişierele computerului – şi care de altfel conţin cantităţi uriaşe de informaţii – nu ştiu de existenţa Gaiei.

— Crezi că dacă am fi mers pe Trantor... îndrăzni Pelorat.

— Presupun că n-am fi aflat nimic despre Gaia. Existenţa ei este păstrată în cel mai adânc secret de către sayshellieni, ba mai mult, chiar de către cei de pe Gaia. Ai spus şi singur acum câteva zile că nu era ieşit din comun ca unele lumi să-şi păstreze în mod deliberat anonimatul pentru a scăpa de plata taxelor şi de amestecul din afară.

— De obicei, atunci când cartografii şi statisticienii întâlnesc o asemenea lume, ea se află în sectoare puţin populate ale Galaxiei. Izolarea le permite să rămână ascunse. Gaia nu-i izolată.

— Adevărat. Şi acesta-i un detaliu care mă face curios. Să lăsăm totuşi harta pe ecran ca să ne minunăm de ignoranţa galactografilor noştri, dar vreau să te mai întreb o

dată: având în vedere ignoranţa dovedită de oamenii care-ar fi trebuit să ştie aproape totul, cum de-ai reuşit *tu* să afli despre Gaia?

— Golan dragă, vreme de mai bine de treizeci de ani am strâns mituri, legende şi istorisiri despre Pământ. Fără să am toate fişele şi dosarele cum crezi c-aş putea…?

— Putem începe de undeva, Janov. Ai întâlnit referiri la Gaia în primii cincisprezece ani de cercetare sau în ultimii cincisprezece?

— A, dacă ne referim la perioade atât de lungi, e vorba de ultimii cincisprezece ani.

— Mai fă un efort. Să presupunem că ţi-aş sugera că ai aflat despre Gaia abia în ultimii ani.

Trevize privi spre Pelorat, dar dându-şi seama că pe întuneric nu putea surprinde expresia de pe chipul acestuia, ridică nivelul de iluminare al camerei. Strălucirea cerului de noapte de pe ecran păli considerabil. Pelorat avea o expresie împietrită şi impenetrabilă.

— Ei, bine? făcu Trevize.

— Mă gândesc, răspunse Pelorat calm. S-ar putea să ai dreptate. N-aş băga mâna-n foc, dar când i-am scris lui Jimbor de la Universitatea Ledbet, nu am făcut nicio menţiune despre Gaia, deşi ar fi trebuit, şi asta s-a întâmplat în… să vedem… în ’95, adică acum trei ani. Cred că ai dreptate, Golan.

— Şi cum ai dat de informaţia asta? întrebă Trevize. Într-o comunicare ştiinţifică? Vreo carte? Vreo lucrare? Vreun cântec vechi? Cum? Hai, gândeşte-te!

Pelorat se aşeză mai comod şi încrucişă braţele la piept. Se adânci în gânduri şi rămase nemişcat. Trevize aştepta în tăcere.

Într-un târziu, Pelorat spuse:

— Într-o comunicare personală. Dar n-are rost să mă-ntrebi de la cine era, dragul meu prieten. Nu-mi amintesc.

Trevize îşi trecu mâinile peste centiron. Şi le simţea uşor transpirate şi lipicioase din cauza acestui efort continuu de a afla ce-l interesa fără a-i sugera lui Pelorat ce să spună:

— De la un istoric? Un expert în mitologie? Galactograf?

— Degeaba. Nu reuşesc să fac legătura între comunicare şi un nume.

— Poate că nici nu există vreun nume.

— A, nu. Nu se poate.

— De ce? Ai fi aruncat la coş o comunicare nesemnată?

— Cred că nu.

— Ai primit şi aşa ceva?

— Când şi când. În anii din urmă, devenisem binecunoscut în unele cercuri academice pentru pasiunea mea de colecţionar de mituri şi legende pe o anumită temă, aşa că unii dintre corespondenţii mei erau foarte amabili şi-mi trimiteau materiale culese din surse neacademice. Uneori ele nu pot fi atribuite cuiva anume.

— Bine, dar ai primit vreodată direct informaţii nesemnate, trimise de cineva din afara lumii academice?

— S-a întâmplat şi-aşa ceva, dar foarte rar.

— Şi poţi fi sigur că nu e cazul informaţiei referitoare la Gaia?

— Comunicările anonime apăreau atât de rar, încât cred că *ar trebui* să-mi amintesc dacă aşa s-a întâmplat în cazul ăsta. Cu toate astea, nu pot susţine cu tărie că informaţia nu a avut o sursă misterioasă. Atenţie, însă, asta nu înseamnă că *am primit-o* de la un corespondent anonim.

— Înţeleg. Dar rămâne ca posibilitate, nu?

— Cred că da, răspunse Pelorat fără chef. Dar ce importanţă are?

— Stai că n-am terminat, spuse Trevize fără drept de replică. De unde ai primit informaţia asta, anonimă sau nu? Din ce lume?

Pelorat ridică din umeri:

— Asta-i bună. Crede-mă că n-am nici cea mai vagă idee.

— Putea să fie din Sayshell?

— Dar ţi-am spus că nu ştiu.

— Eu sugerez că ai primit-o *exact* de pe Sayshell.

— Poţi să sugerezi ce pofteşti, dar asta nu-nseamnă că-i adevărat.

— Zău? Când Quintesetz ne-a arătat steaua mai palidă din centrul celor Cinci Surori ai ştiut pe dată că era Gaia. Chiar tu i-ai spus asta mai târziu lui Quintesetz, identificând-o înaintea lui. Îţi aminteşti?

— Da, sigur.

— Cum de-a fost posibil? Cum de-ai recunoscut imediat că steluţa aceea era Gaia?

— Pentru că în materialul pe care l-am primit despre Gaia, ea era foarte rar numită astfel. Se foloseau eufemisme. Unul dintre ele, care se repeta de câteva ori, suna: „Frăţiorul celor Cinci Surori”, iar altul era „Centrul Pentagonului”. Stelei i se spunea chiar „Pentagonul 0”. Când Quintesetz ne-a arătat cele Cinci Surori şi steaua centrală, mi-am amintit instantaneu de aluziile acelea.

— Mie nu mi-ai povestit despre ele.

— Nu ştiam ce înseamnă şi nu credeam c-ar fi atât de importante ca să le discut cu tine, care erai… şi Pelorat avu o ezitare.

— Un nespecialist?

— Da.

— Sper că-ţi dai seama că pentagonul celor Cinci Surori e o formă cu totul relativă?

— Ce vrei să spui?

Trevize râse înţelegător:

— Of, neştiutor mai eşti! Crezi că cerul are o formă obiectivă proprie? Că stelele sunt bătute-n cuie? Pentagonul are forma aceasta când îl priveşti de pe lumile sistemului planetar din care aparţine, dar *numai* de aici. De pe o planetă care se roteşte în jurul altei stele, cele Cinci Surori apar altfel. Pe de o parte, le vezi dintr-un alt unghi. Pe de altă parte, cele cinci stele ale pentagonului se află la distanţe diferite faţă de Sayshell şi, văzute din alt unghi, nu poţi detecta nicio relaţie între ele. Una sau două dintre stele s-ar putea situa într-o jumătate a cerului, restul în cealaltă jumătate. Priveşte aici.

Trevize făcu din nou întuneric în cameră şi se aplecă deasupra computerului:

— Uniunea Sayshell se compune din optzeci şi şase de sisteme planetare populate. Să păstrăm pe loc Gaia sau, mai bine zis, punctul în care-ar trebui să se afle ea (şi în timp ce spuse asta apăru un cerc mic şi roşu în centrul pentagonului format de cele Cinci Surori) şi să ne mişcăm ca şi când am privi la întâmplare de pe unele dintre cele optzeci şi şase de lumi.

Cerul avu o mişcare de translaţie şi Pelorat clipi neliniştit. Cerculeţul roşu rămase în centrul ecranului, dar cele Cinci Surori dispărură. Stelele strălucitoare din apropiere se vedeau, dar nu în formaţie pentagonală. Cerul defila din nou prin faţa ochilor lor într-o mişcare continuă. Cercul roşu rămânea mereu la locul lui, dar micul pentagon format din stele de aceeaşi luminozitate nu mai apăru. Se zări întâmplător un pentagon neregulat alcătuit din stele de strălucire diferită, însă acesta nu semăna în frumuseţe cu cel pe care li-l arătase Quintesetz.

— Te-am convins? întrebă Trevize. Te asigur că nicio altă lume în afară de Sistemul planetar Sayshell nu poate vedea Cele Cinci Surori grupate într-un pentagon perfect.

— Poate că imaginea văzută pe Sayshell a intrat în tradiţia celorlalte planete. În epoca imperială existau multe proverbe dintre care unele mai dăinuie şi toate provin din Trantor.

— Când Sayshell veghează atât de aprig secretul Gaiei? Şi de ce ar prezenta atâta interes pentru lumile din afara Uniunii Sayshell? De ce le-ar păsa lor de „Frăţiorul celor Cinci Surori” dacă pe cerul lor n-ar putea vedea aşa ceva?

— Poate că ai dreptate.

— Atunci înţelegi că informaţia originală provine sigur chiar din Sayshell? Şi nu de undeva din Uniune, ci precis din Sistemul planetar din care face parte planeta-capitală a Uniunii.

Pelorat protestă clătinând din cap:

— Ai demonstrat foarte convingător, dar nu mai ţin minte amănuntul ăsta. Pur şi simplu nu-mi amintesc.

— Cu toate astea, *eşti* convins că am dreptate, nu-i aşa?

— Da.

— Mai departe… Când crezi că se putea naşte legenda?

— Oricând. Presupun că în Epoca Imperială. Are-n ea ceva antic.

— Te-nşeli, Janov. Cele Cinci Surori sunt destul de aproape de Planeta Sayshell, de aceea strălucesc atât de puternic. Patru dintre ele au mişcări proprii mari şi nici măcar nu fac parte din aceeaşi familie, astfel că fiecare posedă propria direcţie de deplasare. Uite ce se întâmplă dacă fac harta să defileze înapoi în timp cu viteză redusă.

Cercul roşu care marca locul Gaiei rămase din nou nemişcat, dar pentagonul se desfăcu încet când patru dintre stele alunecară fiecare într-o direcţie, iar a cincea se deplasă doar puţin.

— Priveşte, Janov, îl invită Trevize. Ai mai zice că a fost un pentagon regulat?

— E total deformat, recunoscu Pelorat.

— Mai vezi Gaia în centru?

— Nu, e într-o parte.

— Foarte bine. Aşa arătau stelele în urmă cu o sută cincizeci de ani. Acum un secol şi jumătate. Materialul pe care l-ai primit în legătură cu „Centrul Pentagonului” n-are sens pentru niciun sistem, nici măcar pentru Sayshell, decât în contextul secolului pe care îl trăim. Cu siguranţă că el ţi-a fost trimis din Sayshell şi asta relativ recent, probabil, în cursul ultimilor zece ani. Şi l-ai primit, cu toate că Sayshell pare să păstreze atât de bine secretul.

Trevize aprinse lumina, opri computerul, astfel că harta dispăru, apoi se întoarse spre Pelorat pe care-l fixă cu o privire întrebătoare.

— Nu mai înţeleg nimic, spuse Pelorat. Ce-nseamnă toate astea?

— Mai bine mi-ai spune tu. Ia ascultă! Nu ştiu cum mi-a venit ideea asta că cea de-a Doua Fundaţie încă ar exista. Ţineam un discurs în timpul campaniei mele electorale. Am încercat să stârnesc interesul auditoriului, îndepărtându-mă de la subiect cu scopul de a mai stoarce câteva voturi de la cei indecişi şi am spus pe un ton dramatic: „Dacă cea de-a Doua Fundaţie ar mai exista…” şi tot în ziua aceea m-am

gândit: Dar dacă există *cu adevărat*? Am început să citesc cărţi de istorie şi în mai puţin de-o săptămână îmi formasem o convingere. N-am găsit nici urmă de dovezi, dar dintotdeauna un simţ special m-a ajutat să ajung la o concluzie corectă având la dispoziţie un vălmăşag de speculaţii care se băteau cap în cap. De data asta, totuşi…

Trevize rămase puţin pe gânduri, apoi urmă:

— Şi uite ce s-a-ntâmplat de-atunci încoace. Din câţi prieteni aveam, l-am ales tocmai pe Compor pentru a mă destăinui, iar el m-a trădat. După aceea Primarul Branno a dat ordin să fiu arestat şi trimis în exil. De ce în exil când putea să mă întemniţeze sau să încerce să mă reducă la tăcere prin ameninţări? De ce mi-a dat tocmai mie o navă de ultimul tip care să-mi permită să fac o asemenea călătorie prin Galaxie? Şi, colac peste pupăză, de ce a insistat să te iau pe tine la bord, sugerându-mi să te ajut să descoperi Pământul?

Dar de ce am fost eu atât de sigur că nu trebuie să mergem pe Trantor? Eram convins că tu ştiai mai bine de unde să începem cercetările şi tu, pe nepusă masă, apari cu lumea asta misterioasă a Gaiei despre care se dovedeşte că ai primit informaţii în condiţii foarte neclare. Apoi am mers pe Sayshell, prima noastră escală şi, nici una nici două, ne-am întâlnit cu Compor care ne-a servit o poveste despre Pământ şi despre moartea acestuia. Tot el ne-a asigurat că el se află în Sectorul Sirius şi ne-a îndemnat să mergem degrabă într-acolo.

— Uite ce e, interveni Pelorat. Vrei să sugerezi că toate întâmplările astea ne obligă să ne îndreptăm spre Gaia, dar aşa cum singur ai spus, Compor a-ncercat să ne convingă să mergem în altă parte.

— Ca răspuns, eu eram hotărât să continuăm ceea ce ne propusesem de la început şi asta din cauză că nu am deloc încredere în omul ăsta. Nu crezi că tocmai pe asta s-a bazat el? Poate că în mod deliberat ne-a spus să mergem în altă parte, ştiind că n-o să facem ceea ce ne-a sfătuit el.

— Asta-i o simplă impresie, bolborosi Pelorat.

— Chiar aşa? Arunci să continuăm. Am luat legătura cu Quintesetz pur şi simplu pentru că era singurul disponibil…

— Nu-i adevărat, spuse Pelorat. Eu am recunoscut numele.

— Ţi s-a părut cunoscut. N-ai citit nicio lucrare de-a lui demnă de a fi menţionată. De ce-ţi suna familiar numele?… În fine, a rezultat că el citise o lucrare de-a ta şi fusese copleşit… dar cât de adevărată era *afirmaţia asta*? Tu însuţi ai recunoscut că lucrările tale nu-s chiar celebre. Pe lângă asta, tânăra care ne-a condus la el a adus vorba despre Gaia fără s-o întrebe nimeni, insistând că se află în hiperspaţiu, de parcă voia să fie sigură că n-o să uităm. Când l-am întrebat pe Quintesetz despre Gaia, omul s-a comportat ca şi cum n-ar fi dorit să discutăm un asemenea subiect, dar nu ne-a dat afară, cum era de aşteptat, deşi i-am vorbit cam nepoliticos. În schimb, ne-a dus la el acasă şi, pe drum, s-a deranjat să ne arate cele Cinci Surori. Ba chiar a insistat asupra stelei mai slab luminoase din centru. De ce? Nu reprezintă toate astea o extraordinară înlănţuire de coincidenţe?

— Dacă le prezinţi aşa… îndrăzni Pelorat.

— Oricum le-aş prezenta, totuna e. Nu cred într-un asemenea lanţ de coincidenţe.

— Atunci cum interpretezi toate astea? Că suntem manevraţi să plecăm spre Gaia?

— Da.

— De către cine?

— Nu-ncape nicio îndoială că suntem manipulaţi, întări Trevize. Cine poate să influenţeze gândurile, să te-mpingă uşurel într-o direcţie sau alta, şi să îndrepte evenimentele într-un sens sau altul?

— Vrei să spui că… te referi la a Doua Fundaţie?

— Ei, ce ni s-a spus despre Gaia? Că-i de neatins. Că flotele ce pornesc împotrivă-i sunt spulberate. Că oamenii care-ajung acolo nu se mai întorc. Nici măcar Catârul n-a îndrăznit s-o atace, iar Catârul probabil că s-a născut acolo. Totul pare să ne-arate că Gaia *este* a Doua Fundaţie şi mi-am pus în minte să aflu dacă-i adevărat.

Pelorat clătină sceptic din cap:

— Dar după unii istorici, a Doua Fundaţie a oprit ascensiunea Catârului. Cum putea să fie unul dintre membrii ei?

Încruntându-se, Trevize rămase cu privirea pierdută în gol, încercând să se lămurească:

— Să ne mai gândim. A Doua Fundaţie întotdeauna a considerat că-i important ca Galaxia să ştie cât mai puţin despre ea, dorind chiar ca propria-i existenţă să rămână necunoscută. Măcar de asta suntem siguri. Vreme de o sută douăzeci de ani *s-a apreciat* că a Doua Fundaţie dispăruse şi asta le-a convenit de minune membrilor săi. Totuşi, atunci când am început să bănuiesc că ea există *cu adevărat*, nu s-a întreprins nicio acţiune. Compor ştia. A Doua Fundaţie l-ar fi putut folosi ca să mă determine ca, într-un fel sau altul, să-mi ţin gura, chiar ucigându-mă. Dar n-au făcut nimic.

— Au contribuit la arestarea ta, interveni Pelorat, dacă ţii neapărat să pui ceva în seama celei de-a Doua Fundaţii. După cum mi-ai spus, prin acţiunea asta, poporul de pe Terminus nu ţi-a aflat părerile. Cei de pe a Doua Fundaţie şi-au atins scopul fără violenţă şi, din punctul ăsta de vedere, s-ar părea că sunt urmaşii direcţi ai lui Salvor Hardin, care obişnuia să spună: „Violenţa este ultimul refugiu al incompetenţilor.”

— Dar păstrând secretul faţă de populaţia de pe Terminus n-au obţinut mai nimic. Primarul Branno îmi ştie părerea şi, în cel mai rău caz se-ntreabă dacă nu cumva am dreptate. Aşa că acum, precum vezi, e prea târziu ca să ne mai facă vreun rău. Pe de o parte, dacă ar fi încercat să mă lichideze s-ar fi dat de gol. Pe de alta, dacă m-ar fi lăsat în pace, tot s-ar fi dat în vileag, pentru că ar fi trebuit să controleze tot Terminusul şi să facă pe toată lumea să creadă că sunt excentric sau de-a dreptul nebun. Distrugerea carierei mele politice m-ar fi redus la tăcere de îndată ce-aş fi înţeles ce însemna să-mi trâmbiţez părerile peste tot. Iar acum e prea târziu ca să mai întreprindă ceva. Primarul Branno şi-a dat seama că-i ceva necurat la mijloc

şi l-a trimis pe Compor să mă urmărească dar, neavând încredere nici în el, s-a dovedit cea mai şireată dintre toţi, fiindcă a instalat un hiperreleu pe nava lui.

În concluzie, ea ştia că ne aflăm pe Sayshell. Aşa că noaptea trecută, în timp ce tu dormeai, eu am pus computerul să transmită un mesaj direct către computerul ambasadorului Fundaţiei, explicându-i că noi plecăm spre Gaia. M-am deranjat până-ntr-atât încât i-am comunicat şi coordonatele. Sunt sigur că Branno va cere o investigaţie dacă ni se va întâmpla ceva rău, iar cea de-a Doua Fundaţie nu doreşte să atragă atenţia asupra ei.

— Dacă ar fi atât de puternici şi-ar mai face griji că atrag atenţia Fundaţiei asupra lor?

— Da, spuse Trevize apăsat. Stau ascunşi pentru că-şi simt slăbiciunea şi pentru că Fundaţia a progresat din punct de vedere tehnologic mai mult decât ar fi putut anticipa Seldon însuşi. Modul discret, chiar perfid, în care încearcă să ne determine să mergem pe lumea lor pare să demonstreze dorinţa lor nestăpânită de a nu întreprinde nimic prin care să atragă atenţia. Şi dacă aşa stau lucrurile, înseamnă că deja au pierdut, cel puţin parţial, bătălia, pentru că s-au deconspirat şi mă îndoiesc că mai pot face ceva pentru a îndrepta situaţia.

— Dar de ce ar proceda astfel? întrebă Pelorat. Dacă analiza ta este corectă, de ce ar risca încercând să ne atragă? Ce vor de la noi?

Trevize îl fulgeră cu privirea pe Pelorat şi se îmbujoră:

— Janov. Am un presentiment. Natura m-a înzestrat cu darul de a ajunge la concluzii corecte chiar când nu mi se oferă multe detalii. Simt cum creşte în mine un fel de *certitudine* care-mi spune când am dreptate şi asta-i ceea ce mi se-ntâmplă acum. Ei vor ceva ce se află în posesia mea – şi-l vor cu atâta ardoare, încât sunt gata să-şi primejduiască propria existenţă. Nu ştiu despre ce este vorba, dar trebuie să aflu, pentru că dacă lucrurile stau aşa şi prezintă importanţă, atunci vreau să folosesc atuul ăsta pentru a obţine ceea ce simt *eu* că merită. (Ridică uşor din

umeri.) Prietene, acum când te-ai convins cât de nesăbuit sunt, mai vrei să mergi cu mine?

— Ţi-am spus că am încredere în tine. Nu mi-am schimbat părerea, îi răspunse Pelorat.

Complet uşurat, Trevize izbucni într-un râs eliberator:

— Minunat! Şi asta pentru că simt că şi tu eşti, din motive care-mi scapă, de neînlocuit în toată încurcătura asta. Janov, în concluzie vom porni spre Gaia, cu viteză maximă. Înainte!

56

Primarul Harla Branno arăta cu mult peste vârsta ei reală. Nu părea întotdeauna atât de bătrână ca acum. O frământau atâtea gânduri încât uitase cu totul să se privească în oglindă, iar acum, în drum spre sala hărţilor, îşi zărise întâmplător chipul reflectat de o fereastră. Abia aşa înţelese pe deplin cât de răvăşită îi era înfăţişarea.

Oftă. Se simţea sleită de puteri. Deţinea funcţia de Primar de cinci ani şi vreme de doisprezece ani înainte de asta fusese adevăratul creier care condusese Fundaţia din umbra liderilor oficiali. Totul se petrecuse într-o atmosferă calmă, presărată de succese, dar ea avea un sentiment de sfârşeală. Se întrebă cum ar fi fost viaţa ei dacă ar fi avut parte doar de încordare, eşecuri şi dezastre.

Din punct de vedere personal nu-i mersese chiar rău, hotărî ea. Puţină acţiune ar mai fi înviorat-o. Sentimentul acut că nu putea întreprinde nimic şi că trebuia să aştepte o obosea cel mai mult.

De asemenea, o rodea ideea că Planul Seldon funcţiona perfect şi că de aceasta se ocupa a Doua Fundaţie. Deşi deţinea cu autoritate frâiele puterii pe Fundaţie (de fapt *Prima* Fundaţie, dar nimeni nu mai făcea efortul de a adăuga adjectivul acesta) ea era doar purtată de val.

Istoria nu va consemna prea multe despre ea. Se afla în cabina de comandă a unei nave spaţiale care era manevrată din exterior.

Până şi Indbur al III-lea, care administrase Fundaţia până la catastrofala ei capitulare în faţa Catârului, făcuse *ceva*. El măcar se prăbuşise.

Dar Primarul Branno n-avea nicio şansă să întreprindă ceva care să intre în istorie dacă Golan Trevize, acest Consilier nesocotit, acest paratrăsnet, nu-şi va duce misiunea la bun sfârşit.

Încă adâncită în gânduri sumbre, privi harta care nu era o structură oferită de un computer modern, ci o aglomerare de lumini care înfăţişau o imagine holografică a Galaxiei. Deşi nu putea fi făcută să se mişte, să se rotească, să se dilate sau să se contracteze, privitorul avea posibilitatea să se deplaseze în jurul ei pentru a o cerceta din orice unghi.

O mare secţiune a Galaxiei, probabil o treime (cu excepţia miezului, care era „tărâmul nimănui”) se lumină în roşu când atinse un contact. Aceasta era Federaţia Fundaţiei, adică cele peste şapte milioane de lumi locuite aflate sub conducerea ei şi a Consiliului – cele şapte milioane de lumi cu drept de vot şi reprezentate în Parlamentul Lumilor, care dezbătea probleme de importanţă minoră, apoi vota şi niciodată, nici măcar întâmplător, nu se ocupa de lucruri capitale.

Mai apăsă un contact şi, ici şi colo, marginile Federaţiei căpătară o culoare roz deschis. Sferele de influenţă! Acestea nu erau teritorii ale Fundaţiei, ci regiuni care, deşi independente cu numele, n-ar fi îndrăznit să se opună vreunei acţiuni a Fundaţiei.

Branno considera că nici nu se punea problema ca vreo forţă din Galaxie – fie chiar a Doua Fundaţie, să se împotrivească Fundaţiei, fiind sigură că dacă dorea, Fundaţia putea să-şi mobilizeze întreaga flotă compusă din nave ultramoderne şi să întemeieze al Doilea Imperiu.

Trecuseră însă doar cinci secole de la conceperea Planului care stabilise că vor fi necesare zece secole până la constituirea celui de-al Doilea Imperiu şi a Doua Fundaţie se îngrijea de respectarea Planului. Primarul clătină cu tristeţe din cap. Dacă Fundaţia ar încerca vreo acţiune, ea

ar fi sortită eşecului. Cu toate navele ei irezistibile, orice acţiune ar da greş.

Asta dacă Trevize, paratrăsnetul Fundaţiei, nu atrăgea asupra sa fulgerul celei de-a Doua Fundaţii şi astfel să se poată ajunge la sursa lui.

Îşi roti privirea. Unde era Kodell? Nu alesese bine momentul pentru a întârzia.

Kodell intră cu paşi vioi, zâmbitor, de parcă i-ar fi auzit gândul. Cu mustaţa lui sură şi cu tenul bronzat arăta ca un bunicuţ. Un bunicuţ sfătos, care nu părea bătrân. La urma urmei, era cu zece ani mai tânăr decât Branno.

Cum de nu se zăreau pe faţa lui urmele încordării? Cei cincisprezece ani ca Director al Siguranţei nu lăsaseră urme de neşters pe chipul lui?

57

Kodell îşi apleacă capul uşor în faţă în semn de salut obligatoriu înainte de a începe discuţia cu Primarul. Acest ceremonial era o tradiţie ce dăinuia de pe vremea nefericită a Indburilor. Aproape toate se schimbaseră, însă eticheta rămăsese aceeaşi.

— Regret întârzierea, Primare, dar ecourile arestării lui Trevize au început să-şi croiască loc prin minţile anesteziate ale Consilierilor.

— Da? făcu Primarul cu nepăsare. Anticipezi cumva o revoluţie de palat?

— Nici vorbă de-aşa ceva. Controlăm situaţia. Dar va ieşi cu tărăboi.

— Lasă-i să facă tărăboi. Aşa se vor simţi mai bine, iar eu... eu o să stau deoparte. Presupun că opinia publică va fi, în general, de partea mea.

— Cred că da. Mai ales pe Terminus. Nu cred că celor din afara Terminusului le pasă ce i se întâmplă unui Consilier care a luat-o puţin razna.

— Mie-mi pasă.

— Aha. Veşti noi?

— Liono, spuse Primarul. Spune-mi tot ce ştii despre Sayshell.

— Nu-s carte ambulantă de istorie, îi răspunse Liono Kodell zâmbind.

— Nu vreau istorie. Adevărul. De ce este Sayshell independent? Uite-aici. (Arătă spre porţiunea roşie de pe harta holografică şi undeva, în interiorul spiralelor, se vedea o zonă albă. Înconjurată din toate părţile, aproape înghiţită, şi cu toate astea, reprezentată prin alb.) Harta nici n-arată măcar roşul care semnifică un aliat loial.

Kodell ridică neputincios din umeri:

— Oficial nu ne e aliat şi problema loialităţii nu se pune, însă nu ne-a creat niciodată probleme. Are o poziţie de neutralitate.

— În regulă. Atunci priveşte aici. (Şi Branno atinse un buton. Culoarea roşie cuprinse şi alte regiuni, acoperind practic jumătate din Galaxie.) Acesta era teritoriul cucerit de Catâr la vremea morţii lui. Dacă te uiţi mai atent, vei vedea Uniunea Sayshell. Complet înconjurată. E singura enclavă pe care Catârul a lăsat-o liberă.

— Era neutră şi pe vremea aceea.

— Catârul nu prea respecta neutralitatea.

— Se pare că a făcut-o în cazul de faţă.

— *Se pare.* Dar ce reprezintă Sayshell?

— Nimic! spuse Kodell. Crede-mă, Primare, va fi a noastră când vom dori.

— Sigur? Şi totuşi nu-i a noastră.

— Nici nu simţim nevoia ei.

Branno se aşeză greoi pe un scaun şi, trecându-şi mâna peste butoane, stinse reprezentarea Galaxiei.

— Cred că acum vrem să fie a noastră.

— N-am înţeles.

— Liono, l-am trimis pe Consilierul acela neghiob pe post de paratrăsnet. Am simţit că a Doua Fundaţie îl va considera un pericol mai mare decât e de fapt şi va ignora Fundaţia o vreme. Socoteam că trăsnetul îl va lovi pe el şi astfel vom vedea de unde pleacă.

— Da, Primare!

— Intenţia mea era ca el să meargă pe Trantor să cotrobăie prin ceea ce a mai rămas întreg din Bibliotecă şi să caute dovezi despre existenţa Pământului. Dacă-ţi aminteşti, unii mistici susţin că asta-i lumea pe care-şi are originea umanitatea, ca şi cum, dacă ar fi adevărat, ar mai prezenta vreo importanţă. Nu se poate ca cea de-a Doua Fundaţie să nu-şi fi dat seama ce caută el în realitate şi sigur îl urmăreşte.

— Dar nu s-a dus pe Trantor.

— Nu. Cu totul surprinzător, a ajuns pe Sayshell. De ce?

— Nu ştiu. Dar te rog să-l ierţi pe copoiul bătrân a cărui îndatorire este să pună totul la îndoială şi spune-mi cum de-ai aflat că el şi Pelorat au ajuns pe Sayshell. Ştiu că-ţi raportează Compor orice mişcare a lui Trevize, dar cât de mult ne putem încrede în Compor?

— Hiperreleul ne confirmă că nava lui Compor a coborât pe Planeta Sayshell.

— Neîndoielnic, dar eşti sigură că Trevize şi Pelorat se află tot acolo? Poate că Munn Compor s-a dus pe Sayshell mânat de interese personale şi nu ştie sau nici nu-i pasă unde-s ceilalţi.

— Dacă vrei să ştii, ambasadorul nostru de pe Sayshell ne-a informat despre sosirea navei pe care se aflau Trevize şi Pelorat. Nu pot crede că nava a ajuns acolo fără ei. În plus, Compor raportează că a discutat cu ei şi, dacă punem la îndoială afirmaţia lui, am primit alte rapoarte care semnalează prezenţa lor la Universitatea Sayshell, unde s-au consultat cu un istoric neînsemnat.

— La mine n-a ajuns niciuna din informaţiile astea, spuse Kodell calm.

Branno pufni uşor:

— Nu-i cazul să te simţi ofensat. Mă ocup personal de problema asta, iar acum eşti în posesia acestor informaţii fără întârziere prea mare. Ultimele veşti le-am primit de la ambasador. Paratrăsnetul nostru îşi continuă drumul. A stat pe Sayshell două zile, apoi a plecat. Se îndreaptă spre alt sistem planetar, situat la aproximativ zece parseci depărtare. A dat numele şi coordonatele galactice ale

destinaţiei lui, iar ambasadorul ni le-a transmis cu promptitudine.

— Avem raportul de la Compor care să confirme aceste informaţii?

— Compor a raportat înaintea ambasadorului că Trevize şi Pelorat au plecat de pe Sayshell. Compor nu a descoperit încă destinaţia lui Trevize. E de presupus că-l va urmări.

— Ne scapă motivele acestei plecări, spuse Kodell. (Îşi vârî o pastilă în gură şi, gânditor, începu s-o sugă:) Ce-a căutat Trevize pe Sayshell? De ce-a plecat de-acolo?

— Întrebarea care mă frământă cel mai mult este: Unde? Unde a plecat?

— Primare, ai afirmat că a comunicat ambasadorul numele şi coordonatele destinaţiei. Vrei să zici că l-a minţit pe ambasador? Sau că ambasadorul ne minte?

— Chiar dacă am presupune ca toată lumea spune adevărul şi nimeni n-a înţeles greşit, a apărut un nume care mă interesează. Trevize l-a anunţat pe ambasador că pleacă spre Gaia. Asta se scrie G-A-I-A. Trevize l-a scris cu mare grijă.

— Gaia? se miră Kodell. N-am auzit de ea.

— Serios? Nu mă mir deloc, spuse Branno şi arătă spre locul în care până nu demult se aflase harta. Pot localiza într-o clipă orice stea în jurul căreia se roteşte o lume locuită, precum şi multe stele importante cu sisteme nepopulate. Dacă manevrez comenzile cum se cuvine, pot evidenţia peste treizeci de milioane de stele: una câte una, în pereche sau în aglomerări. Există posibilitatea de a le face să apară în cinci culori diferite, câte una sau toate-odată. Dar pe harta asta nu pot localiza Gaia. Potrivit acestei hărţi, Gaia nu există.

— Pentru fiecare stea prezentată, există alte zece mii pe care harta nu le arată, o lămuri Kodell.

— De acord, dar stelele pe care nu le arată nu au planete locuite şi de ce-ar dori Trevize să ajungă pe o planetă nelocuită?

— Ai încercat prin Computerul Central? Are listate toate cele trei sute de miliarde de stele galactice.

— Aşa mi s-a spus şi mie, dar crezi că le are? Amândoi ştim foarte bine că sunt sute de planete nelocuite care-au scăpat inventarierii pe toate hărţile noastre, începând cu cea de-aici şi terminând cu cea din Computerul Central. Gaia e neîndoielnic una dintre acestea.

Vocea lui Kodell rămase calmă, chiar consolatoare:

— Primare, probabil că n-ai de ce să te nelinişteşti. Presupun că Trevize a pornit în căutarea zilei de ieri sau ne minte şi că, de fapt, nici nu există vreo stea cu numele de Gaia, sau cu coordonatele pe care ni le-a transmis. Încearcă să ne pună pe o pistă greşită, mai ales că s-a întâlnit cu Compor şi şi-a dat seama că l-am pus sub urmărire.

— Cum să ne pună pe-o pistă greşită? Compor tot îl va urmări. Nu, Liono, mă gândesc la altceva, care poate da naştere unor necazuri de neînchipuit. Ascultă... (Făcu o pauză, apoi continuă:) Camera aceasta este ecranată, Liono. Te rog să înţelegi asta. Nimeni nu poate trage cu urechea, aşa că spune tot ce-ai de spus. Voi vorbi şi eu fără ocolişuri. Dacă acceptăm informaţia, această planetă numită Gaia este situată la zece parseci distanţă de Planeta Sayshell şi, prin urmare, face parte din Uniunea Sayshell. Uniunea este o porţiune explorată a Galaxiei. Toate sistemele ei stelare, locuite sau nu, se regăsesc în documente, iar cele locuite sunt cunoscute în detaliu, în afară de Gaia. Nimeni n-a auzit de ea, pentru că nu apare pe nicio hartă. Adaugă la asta faptul că Uniunea Sayshell îşi menţine un ciudat statut de independenţă faţă de Federaţia Fundaţiei şi că s-a bucurat de acelaşi privilegiu şi faţă de fostul regat al Catârului. E independentă încă de la prăbuşirea Imperiului Galactic.

— Şi ce-nseamnă asta? întrebă Kodell prudent.

— Cele două aspecte pe care le-am enumerat sunt sigur legate unul de altul. Sayshell încorporează un sistem planetar total necunoscut şi nu poate fi atins. Între ele există o legătură. E clar că Gaia se apără singură. Are grijă ca nimeni să nu ştie de existenţa ei, în afară de vecinii din imediata apropiere pe care-i protejează, astfel încât ei să nu poată fi cuceriţi de puteri din afară.

— Primare, vrei să insinuezi că Gaia este bârlogul celei de-a Doua Fundaţii?

— Insinuez că s-ar cuveni să investigăm Gaia.

— Îmi dai voie să mă refer la un amănunt ciudat care cu greu ar putea fi explicat prin această teorie?

— Te rog.

— Dacă Gaia este, de fapt, a Doua Fundaţie şi dacă vreme de-atâtea secole s-a apărat împotriva intruşilor protejând Uniunea Sayshell care-a devenit un scut şi o pavăză pentru ea, şi dacă a împiedicat până şi răspândirea veştilor despre propria existenţă, de ce s-a ridicat dintr-o dată vălul acesta care-o învăluia în mister? Trevize şi Pelorat au plecat de pe Terminus şi, cu toate că i-ai îndemnat să se ducă spre Trantor, s-au îndreptat imediat spre Sayshell, iar acum spre Gaia. Pe lângă asta, acum poţi să te gândeşti la Gaia şi să apreciezi situaţia. De ce nu te împiedică nimeni să faci asta?

Primarul Branno lăsă capul în jos şi rămase tăcută mult timp. Într-un târziu, spuse:

— Nu-mi dau seama cum, dar Consilierul Trevize a răscolit totul. A întreprins sau întreprinde ceva care va pune în pericol Planul Seldon.

— Imposibil, Primare.

— Cred că poţi găsi lipsuri oriunde. Nici măcar Hari Seldon n-a fost perfect. Planul are undeva o fisură şi Trevize a descoperit-o din întâmplare, şi nici măcar nu ştie asta. Trebuie să aflăm ce se întâmplă. De aceea ne vom deplasa la faţa locului.

De data aceasta Kodell luă o înfăţişare serioasă şi gravă:

— Nu lua hotărâri de una singură. Nu trebuie să facem vreo mişcare fără a o justifica perfect.

— Mă crezi nebună, Liono? N-am de gând să declanşez un război. Nu voi trimite o forţă expediţionară care să ocupe Gaia. Vreau numai să mă aflu la faţa locului sau în apropiere, înţelegi? Liono, mi-e lehamite să discut cu cei de la Ministerul Apărării, pe care-i consider total anchilozaţi şi ridicoli după o sută douăzeci de ani de pace, dar cred că pe

tine nu te deranjează prea tare asta. Te rog să afli doar câte nave de luptă se află în apropiere de Sayshell. A, şi dacă putem să facem ca manevrele lor să nu arate a mobilizare, ci să pară absolut normale.

— La aceste vremi de pace sigur nu sunt multe nave în zonă, dar o să mă interesez.

— Ar fi suficiente chiar două sau trei nave, mai ales dacă una e din clasa Supernova.

— Ce doreşti să faci cu ele?

— Aş vrea ca ele să se apropie cât pot de mult de Sayshell, bineînţeles, fără să provoace vreun incident şi le-aş mai vrea aproape una de alta pentru a-şi oferi sprijin reciproc.

— Şi ce rost au manevrele astea?

— Flexibilitate, adică să poată ataca şi lovi oricând în caz de nevoie.

— Să lovească a Doua Fundaţie? Dacă Gaia a reuşit să rămână izolată şi neatinsă pe vremea Catârului, sigur va rezista şi acum în faţa câtorva nave.

Cu ochii dintr-o dată foarte vii, în care păreau că se reflectă străfulgerări de bătălii cosmice, Branno spuse:

— Prietene, ţi-am spus că nimeni şi nimic nu-i infailibil. Nici măcar Hari Seldon. Când a perfecţionat Planul nu putea să nu rămână un om al timpului său. A fost matematician pe vremea prăbuşirii Imperiului, când tehnologia trăgea să moară. Prin urmare, nu putea atribui un rol foarte însemnat progresului tehnologic. Gravitica, de exemplu, reprezintă o direcţie cu totul nouă pe care a luat-o progresul şi el n-ar fi putut să anticipeze aşa ceva. Şi mai sunt şi altele.

— Poate că şi Gaia a progresat.

— În starea ei de izolare? Să fim serioşi. În cadrul Federaţiei Fundaţiei există zece cvadrilioane de fiinţe umane, dar puţine dintre ele se pot considera creatoare de progres tehnologic. O lume singură, izolată, nu poate realiza lucruri mari. Navele noastre vor avansa, iar eu voi fi cu ele.

— Poftim? Primare, ce vrea să-nsemne asta?

— O să merg eu însămi cu navele care se vor grupa la graniţa cu Sayshell. Vreau să controlez situaţia.

Kodell rămase o clipă cu gura căscată. Înghiţi cu greu şi icni încercând să-şi revină din surpriză:

— Primare, nu… nu-i o hotărâre înţeleaptă.

Nimănui în afară de Kodell nu i-ar fi scăpat o remarcă atât de tăioasă.

— Înţeleaptă ori nu, se enervă Branno, aşa o să fac. M-am săturat de Terminus şi de neîncetatele bătălii politice, de luptele interne, de alianţele care se fac şi se desfac mereu, de trădări şi de vicleşuguri. Am trăit şaptesprezece ani în mijlocul lor şi acum vreau să mai fac şi altceva – *orice* altceva. Acolo, departe, şi spunând aceasta flutură mâna spre cer, se poate schimba întreaga istorie a Galaxiei şi vreau să joc şi eu un rol important.

— Primare, dar nu te pricepi defel la astfel de lucruri.

— Dar cine se pricepe? (Se ridică greoaie de pe scaun.) După ce-mi vei aduce informaţiile despre nave şi de îndată ce punem la punct mersul înainte al neroadelor afaceri interne, voi pleca. Şi încă ceva, Liono. Să nu cumva să-ncerci vreo manevră ca să mă-mpiedici să-mi duc hotărârea până la capăt, pentru că fac uitată prietenia care ne leagă şi te distrug. Încă mai pot face *atâta lucru*.

Kodell dădu din cap aprobator:

— Ştiu că poţi, Primare, dar înainte de a lua hotărârea asta, îndrăznesc să te rog să te mai gândeşti la forţa Planului Seldon. Ceea ce vrei să faci poate însemna sinucidere.

— Nu-mi fac eu griji din pricina asta, Liono. Planul a greşit în ceea ce-l privea pe Catâr, pe care nu l-a putut anticipa, şi un asemenea prim eşec nu-l exclude pe al doilea.

— Bine-atunci, oftă Kodell, dacă eşti chiar atât de pornită, îţi voi oferi loialitatea şi tot sprijinul meu.

— Foarte frumos. Aş dori însă ca această ultimă remarcă să vină din adâncul inimii tale, altfel… Şi dacă o să ţii minte vorbele astea, pot pleca liniştită spre Gaia. Înainte!

15. Gaia-S

58

Sura Novi păşi în camera de comandă a navei mici şi destul de demodată pe care Stor Gendibal o conducea străbătând parsec după parsec, efectuând din când în când câte un Salt.

Novi ieşise de curând din camera de baie, unde uleiurile aromate, aerul fierbinte şi apa, deşi drămuită cu zgârcenie, îi împrospătaseră trupul. Era înfăşurată într-un halat pe care şi-l ţinea strâns cu o pudicitate exagerată. Părul îi era uscat, însă nepieptănat. Cu o voce scăzută zise:

— Stăpâne?

Gendibal ridică ochii de pe harta afişată de computer:

— Da, Novi?

— Eu a fi încărcată de tristeţe… (Se opri şi apoi spuse rar:) Iartă-mă că te deranjez, Stăpâne (apoi alunecă din nou în dialectul hamish), dar eu a fi pierdut hainele.

— Îmbrăcămintea? (Gendibal o privi o clipă neînţelegând despre ce era vorba, apoi avu mustrări de conştiinţă şi se ridică în picioare.)

— Novi, mi-a ieşit din minte. Trebuiau spălate şi le-am pus în maşina de curăţat. Sunt acolo, curate, uscate, împăturite şi te aşteaptă. Trebuia să le scot şi să le las la vedere. Am uitat cu totul de ele.

— N-am vrut să… să te supăr.

— N-ai supărat pe nimeni, îi răspunse Gendibal uşor amuzat. Uite, când terminăm, mă voi îngriji să ai multe haine – toate noi şi în pas cu moda. Am plecat în mare grabă şi nu m-am gândit să mai iau şi alte veşminte, dar nu-i nimic, Novi. Suntem numai noi doi şi vom mai rămâne

o vreme împreună în spaţiul ăsta strâmt. Nu-i nevoie să fii… să fii atât de preocupată de treaba asta… Făcu un gest imprecis cu mâna dar observă brusc privirea ei îngrozită şi se gândi: La urma urmei e o fată de la ţară cu obiceiuri adânc înrădăcinate; probabil că-i obişnuită să audă tot felul de vorbe – dar să fie îmbrăcată.

Apoi se ruşină de cele gândite şi se bucură că ea nu era încă „învăţat” ca să-i poată descifra gândurile.

— Să ţi le-aduc?

— O, nu, Stăpâne. Asta n-a fi treabă pentru tine. Ştiu unde să le găsesc.

Mai târziu o văzu îmbrăcată şi cu părul pieptănat. Avea un aer de sfiiciune şi modestie.

— Mi-e ruşine, Stăpâne, că m-am purtat necuviincios. Trebuia să le caut singură.

— Lasă asta, încercă Gendibal să facă uitată întâmplarea. Faci progrese la limba galactică, Novi. Prinzi foarte repede limbajul învăţaţilor.

Novi nu-şi putu reţine un zâmbet. N-avea dinţii perfect regulaţi însă acest mic defect nu răpea din drăgălăşenia şi iluminarea chipului atunci când se auzea lăudată, socoti Gendibal. Îşi zise că asta se datora faptului că îi plăcea să fie încurajată şi apreciată.

— Hamishii se vor distra pe socoteala mea când o să mă-ntorc acasă, spuse ea. Or să spună că eu a fi… *sunt* cioplitoare de cuvinte. Aşa le zic ei celor care vorbesc ciudat. Nu le prea place.

— Novi, mă-ndoiesc că te vei întoarce printre hamishi. Sunt sigur că îţi vei găsi locul în complex – între învăţaţi, vreau să spun, după ce isprăvim.

— Aş vrea să se-ntâmple asta, Stăpâne…

— Cred că nu te superi dacă te rog să mi te adresezi cu „Orator Gendibal”: sau simplu… A, nu îndrăzneşti, făcu el, ca răspuns la atitudinea ei de protest. Bine, cum vrei.

— Nu se cade, Stăpâne. Dar aş vrea să te-ntreb când vom termina.

Gendibal clătină nesigur din cap:

— Cine ştie? Acum, de exemplu, trebuie să ajung undeva cât de repede se poate. Nava asta, care e foarte bună pentru clasa ei, n-are viteză prea mare şi acest „cât de repede se poate” nu-i atât cât aş vrea eu. Vezi tu (şi făcu un gest către computer şi către hărţile risipite pe masă), trebuie să calculez rute pentru a traversa spaţii uriaşe, dar computerul are puteri limitate şi nici eu nu mă pricep perfect să fac calcule.

— Trebuie s-ajungi acolo repede pentru că suntem în pericol?

— Ce te face să crezi că suntem în pericol?

— Pentru că te privesc uneori când cred că nu mă bagi în seamă şi chipul tău pare… nu ştiu cum să spun. Nu temător, sau înspăimântat, dar nici aşteptându-te la lucruri bune.

— Preocupat, o ajută Gendibal.

— Pari… îngrijorat. Ăsta e cuvântul?

— Depinde. Ce înţelegi prin îngrijorare, Novi?

— Arăţi de parcă ţi-ai spune mereu: „Care este următorul pas în problema asta complicată?”

Gendibal rămase înmărmurit:

— Asta înseamnă „îngrijorat”, dar poţi să citeşti *asta* pe faţa mea, Novi. La Palatul învăţaţilor am mare grijă să nu le ofer celorlalţi prilejul de a-mi citi pe chip sentimentele, dar cred că acum, de când sunt singur – cu tine vreau să spun – pot să mă relaxez şi să mă port normal. Îmi pare rău dacă asta te-a făcut să suferi în vreun fel. O să încerc să mă controlez mai bine dacă eşti atât de simţitoare. Din când în când trebuie să-mi reamintesc că şi nementaliştii pot să ghicească sentimentele.

Novi părea nelămurită:

— Stăpâne, nu înţeleg…

— Vorbeam mai mult pentru mine. Nu te-ngrijora. Vezi, iar cuvântul ăsta.

— Dar suntem în pericol?

— Nu tocmai, Novi. Nu ştiu ce-o să aflu când voi ajunge pe Sayshell – într-acolo mergem noi acum. S-ar putea să mă confrunt cu o situaţie extrem de dificilă.

— Şi asta nu înseamnă primejdie?

— Nu, căci voi putea găsi o soluţie.

— Şi cum ştii asta de pe-acum?

— Nu uita că-s învăţat. Cel mai bun dintre ei. Nu există vreo situaţie căreia să nu-i găsesc rezolvarea.

— Stăpâne, şi trăsăturile ei trădară o adâncă tulburare, nu vreau să te simţi jignit, adică să te supăr şi să te enervez. Te-am văzut dând piept cu bruta aceea de Rufirant şi erai şi-atunci în primejdie, iar el nu era decât un biet fermier hamish. Acum n-am habar ce te-aşteaptă şi… şi nici tu nu ştii.

Gendibal se simţi îndurerat:

— Ţi-e teamă, Novi?

— Nu pentru mine, Stăpâne. Mi-e teamă… am temeri… pentru tine.

— Poţi să spui fără grijă „mi-e teamă”, murmură Gendibal. Şi asta-i în galactică.

Rămase adâncit în gânduri câteva clipe. Apoi ridică privirea, luă mâinile aspre ale Surei Novi între ale sale şi spuse:

— Novi, nu vreau să-ţi fie teamă de nimic. Să-ţi explic. Ştiu că ţi-ai dat seama că eram sau că vom fi în primejdie după trăsăturile chipului meu – ca şi când mi-ai putea citi gândurile.

— Da.

— Eu pot citi gândurile mai bine decât tine. Asta-i deprinderea învăţaţilor şi eu sunt un învăţat foarte bun.

Novi făcu ochii mari de uimire şi-şi trase mâinile. Părea să fi rămas fără glas, dar reuşi să-l întrebe:

— Poţi să-mi citeşti gândurile?

Gendibal ridică degrabă un deget în sus:

— Nu, Novi. *Nu-ţi* citesc gândurile decât atunci când trebuie. Nu citesc gândurile *tale*.

(Ştia că în esenţă minţea. Îi era imposibil să se afle cu Sura Novi şi să nu înţeleagă sensul general al unora dintre gândurile ei. Nici nu prea era nevoie să aparţii celei de-a Doua Fundaţii pentru asta. Gendibal simţi că e cât pe ce să roşească. Chiar dacă o asemenea atitudine venea din

partea unei femei hamish nu putea să nu se simtă măgulit. Trebuia să-i insufle încredere…)

— Pot chiar influenţa modul de gândire al oamenilor. Am puterea de a-i face să le pară rău. Şi mai pot…

Dar Novi clătină din cap:

— Cum poţi face toate astea, Stăpâne? Atunci, cu Rufirant…

— Lasă-l pe Rufirant, spuse Gendibal iritat. Îl puteam opri într-o clipă. Sau puteam să-l fac să cadă la pământ. Puteam să-i influenţez *pe toţi*… (Se opri brusc, cuprins de remuşcare pentru că începuse să se laude, şi să încerce s-o impresioneze pe această femeie simplă. Iar ea continua să clatine din cap:)

— Stăpâne, încerci să-mi alungi teama, dar eu mă tem doar pentru tine. Ştiu că eşti mare învăţat şi poţi face nava asta să zboare prin spaţiu când alţii în locul tău s-ar pierde cu totul. Şi mai foloseşti maşini pe care nici eu, nici alt hamish nu le-ar putea înţelege. Dar nu-i nevoie să-mi vorbeşti despre puterile minţii, care sigur nu pot fi atât de mari, pentru că, din tot ce-ai spus că-i puteai face lui Rufirant, *n-ai făcut* nimic, deşi erai în primejdie.

Gendibal strânse din buze ca să nu izbucnească. „Lasă lucrurile aşa cum sunt”, gândi el. „Dacă femeia consideră că nu se teme pentru sine, aşa să fie.” Nu voia, totuşi, ca ea să-l creadă un nevolnic şi un lăudăros. *Nu* şi *nu*.

— Nu i-am făcut nimic din toate astea lui Rufirant pentru că n-am vrut. Noi, învăţaţii nu trebuie să le facem vreun rău fermierilor hamish. Suntem oaspeţi pe lumea lor. Înţelegi?

— Sunteţi stăpânii noştri. Aşa zicem *noi* întotdeauna.

Gendibal rămase mirat:

— Cum explici atunci că acest Rufirant m-a atacat?

— Nu ştiu, răspunse ea simplu. Cred că nici el nu ştie. Trebuie să fi fost cu mintea pe coclauri… adică nebun.

Gendibal pufni nemulţumit:

— În orice caz, noi nu facem rău hamishilor. Dacă aş fi fost obligat să-l opresc, făcându-i vreun rău, probabil că ceilalţi învăţaţi m-ar fi desconsiderat total şi mi-aş fi pierdut

poziţia. Dar ca să scap fără a fi eu însumi vătămat grav aveam dreptul să-l influenţez foarte puţin – doar o idee.

Novi se întristă dintr-o dată:

— Atunci nu era nevoie să dau buzna ca o neroadă.

— Ai făcut exact ce trebuia, o consolă Gendibal. Am spus, doar că n-ar fi fost bine dacă-l vătămam în vreun fel. M-ai scutit de a face ceva rău. *Tu* l-ai oprit şi acesta a fost norocul meu. Îţi rămân îndatorat.

Ea zâmbi din nou fericită:

— Acum înţeleg de ce-ai fost atât de bun cu mine.

— Recunoscător, o corectă Gendibal puţin încurcat, dar trebuie să înţelegi că nu suntem în primejdie. Pot face faţă unei armate de oameni obişnuiţi. Orice învăţat poate asta – mai ales cei importanţi – şi ţi-am spus că-s cel mai bun dintre ei. Nimeni din Galaxie nu-mi poate rezista.

— Stăpâne, dacă aşa spui tu, sunt sigură.

— Aşa spun. Acum te mai temi de mine?

— Nu, Stăpâne, numai că... doar învăţaţii *noştri* pot citi gândurile şi...? Nu mai sunt şi alţi învăţaţi, din alte părţi, care ţi se pot opune?

Pentru o clipă Gendibal rămase ca lovit de trăsnet. Femeia avea un uimitor dar de a pătrunde până în esenţa lucrurilor.

Trebui să mintă:

— Nu mai există alţii.

— Dar sunt atât de multe stele pe cer. Am încercat odată să le număr şi n-am fost în stare. Dacă există tot atâtea lumi cu oameni câte stele, n-ar putea unii dintre ei să fie învăţaţi? În afară de învăţaţii de pe lumea noastră, vreau să zic.

— Nu.

— Dar dacă sunt?

— N-ar fi la fel de puternici.

— Dar dacă sar la tine pe neaşteptate?

— Nu pot face asta. Dacă vreun învăţat necunoscut s-ar apropia de mine, aş şti pe dată. Aş şti cu mult înainte de-a putea să-mi facă vreun rău.

— Ai putea fugi ca să te salvezi?

— N-ar trebui. Dar (anticipând obiecţiile ei), dacă aş fi silit aş face-o cu o navă nouă, mai bună decât oricare alta din Galaxie. Nu m-ar prinde.

— N-ar putea să-ţi schimbe gândul şi să te facă să rămâi pe loc?

— Nu.

— Dar s-ar putea ca ei să fie mai mulţi. Tu nu eşti decât unul.

— Imediat ce i-aş simţi, şi cu mult înainte ca ei să-şi imagineze că m-ar putea prinde, eu aş şti ce vor şi aş pleca. Atunci întreaga noastră lume ar porni împotriva lor şi n-ar putea rezista. Iar ei ar şti asta, aşa că n-ar îndrăzni să mă atace. De fapt, ei nici nu vor ca eu să ştiu de existenţa lor – dar eu vreau.

— Pentru că eşti cu mult mai bun decât ei? întrebă Novi nesigură, dar cu chipul strălucind de mândrie.

Gendibal nu putu rezista. Inteligenţa ei înnăscută, capacitatea de a înţelege repede orice, îl umpleau de bucurie că o avea alături de el. Orator Delora Delarmi, acel monstru cu vorba mieroasă, îi făcuse o mare favoare când îl obligase s-o ia pe aceasta femeie în călătorie.

— Nu, Novi, spuse el, nu pentru că-s mai bun decât ei, deşi asta-i realitatea, ci pentru că te am *pe tine* cu mine.

— Pe mine?

— Exact, Novi. Ai bănuit asta?

— Nu, Stăpâne, răspunse ea mirată. Şi eu ce-aş putea face?

— Mă refer la mintea ta. (Ridică mâna ca s-o liniştească.) Nu-ţi citesc gândurile. Văd doar conturul minţii tale şi trebuie să mărturisesc că el este neobişnuit de simplu, fără asperităţi.

Ea duse mâna la frunte:

— Stăpâne, fiindcă sunt needucată? Fiindcă sunt atât de proastă?

— Nu, draga mea. (Nici nu-şi dădu seama de modul în care i se adresase.) Pentru că eşti cinstită şi neprihănită; pentru că eşti deschisă şi spui tot ce-ai pe suflet; pentru că ai o inimă caldă şi... şi altele. Dacă alţi învăţaţi ar vrea să

ne influenţeze gândurile – mie şi ţie – intervenţia lor ar fi instantaneu detectabilă în mintea ta. Voi simţi cu mult mai uşor orice schimbare în mintea ta decât în a mea – şi atunci voi avea timp să adopt o strategie pentru a contracara acest amestec şi a-l îndepărta.

După aceasta rămaseră multă vreme tăcuţi. Gendibal observă că ochii lui Novi străluceau nu doar de fericire, ci şi de încântare şi mândrie. Novi întrebă încet:

— Din pricina asta m-ai luat cu tine?

Gendibal încuviinţă cu o mişcare domoală din cap:

— Da. Acesta a fost un motiv important.

Vocea ei scăzu până ajunse o şoaptă:

— Şi cum ţi-aş putea sluji mai cu folos, Stăpâne?

— Păstrându-ţi calmul. Nu te teme. Să rămâi aşa cum eşti.

— O să rămân. Şi mă voi aşeza între tine şi primejdie, aşa cum am făcut atunci cu Rufirant.

Ieşi din cameră şi Gendibal privi lung după ea.

Uimitoare fiinţă. Cum de putea o femeie atât de simplă să posede o asemenea complexitate? Simplitatea structurii minţii ei ascundea o inteligenţă extraordinară, o înţelegere şi un curaj nebănuit. Ce altceva şi-ar mai fi dorit?

Reuşi să surprindă, nici el nu înţelese cum, o imagine a Surei Novi, care nu era Orator, nici măcar membră a celei de-a Doua Fundaţii şi nici educată – mohorâtă alături de el, jucând un rol auxiliar deosebit de important în drama care avea să se petreacă.

Încă nu reuşea să perceapă limpede toate detaliile. Nu putea să vadă cu precizie ce-i aştepta.

59

— Un singur salt, murmură Trevize, şi-am ajuns.

— Gaia? întrebă Pelorat privind la ecran peste umărul lui Trevize.

— Soarele Gaiei. Numeşte-l Gaia-S, dacă vrei, ca să nu le confunzi. Aşa procedează galactografii.

— Şi-atunci unde-i Gaia? Sau o numim Gaia-P, de la planetă?

— Pentru planetă va fi suficient Gaia. Încă n-o putem vedea. Planetele se văd mai greu decât stelele şi suntem oricum la o sută de microparseci depărtare de Gaia-S. Observă, te rog, că-i o stea simplă, deşi foarte strălucitoare. Nici n-am ajuns la o distanţă de la care s-o vedem ca pe un disc. Janov, să n-o priveşti direct. E suficient de strălucitoare ca să-ţi ardă retina. Imediat ce-mi voi termina observaţiile voi pune un filtru. Abia după aceea poţi s-o priveşti pe săturate.

— Golan, cât reprezintă o sută de microparseci în unităţi de măsură pe care să le poată înţelege şi un istoric?

— Trei miliarde de kilometri; de aproximativ douăzeci de ori distanţa de la Terminus până la propriul lui Soare. Lămurirea asta te ajută?

— Grozav. Dar n-ar trebui să ne apropiem mai mult?

— Nu! spuse Trevize şi-l privi surprins pe Pelorat. Nu imediat. După ce-am auzit atâtea despre Gaia, de ce să ne grăbim? Una e să ai curaj, dar alta e să dai buzna orbeşte. Mai întâi să cercetăm atent.

— Ce, Golan? Ai spus că încă nu putem vedea Gaia.

— În niciun caz cu ochiul liber. Avem însă telescop şi un computer excelent pentru a face rapid o analiză. Pentru început, am putea să studiem Gaia-S, şi să efectuăm şi alte câteva observaţii. Calm, Janov. (Întinse mâna şi-l bătu prieteneşte pe umăr, după care continuă:) Gaia-S e o stea unică sau, dacă are pereche, ea e situată mult mai departe decât suntem noi de ea în acest moment şi, în cel mai bun caz, ar putea fi o pitică roşie, ceea ce înseamnă că nu prezintă importanţă pentru noi. Gaia-S este o stea de clasa G4, deci ar putea să aibă o planetă locuibilă, şi asta-i bine. Dacă ar fi din clasa A sau M, ar trebui să facem cale-ntoarsă imediat.

— M-oi pricepe eu doar la mitologie, dar când ne aflam pe Sayshell nu puteam determina clasa spectrală a Gaiei-S?

— Puteam şi am şi făcut-o, Janov, dar nu strică niciodată să verifici la faţa locului. Gaia-S are un sistem planetar, dar

asta nu mă surprinde. Se văd două gigante gazoase şi una dintre ele este mare şi frumoasă – dacă aprecierea făcută de computer de la distanţa asta se dovedeşte exactă. Ar putea să existe încă una mai greu de detectat de partea cealaltă a stelei, pentru că, din întâmplare, suntem destul de aproape de planul planetar. Nu detectez nimic în regiunile interioare, şi nici asta nu mă surprinde.

— Asta-i rău?

— Nu chiar. Era de aşteptat. Planetele locuibile se compun din roci şi metale, sunt mai mici decât gigantele gazoase şi mult mai apropiate de stea ca să fie suficient de calde – şi din aceste motive nu s-ar vedea cu uşurinţă tocmai de la o asemenea distanţă. Rezultă că mai avem de aşteptat până să ajungem la circa patru microparseci de Gaia-S pentru a cerceta zona.

— Eu sunt gata.

— Eu nu. Lăsăm Saltul pe mâine.

— De ce mâine?

— De ce nu? Să le lăsăm o zi ca să încerce să ne captureze sau eventual să ne îndepărtăm dacă-i simţim venind şi nu ne place ce întorsătură iau lucrurile.

60

Îşi continuară călătoria încet şi cu precauţie. Trevize îşi dedică mai toată ziua efectuând cu ajutorul computerului o serie de calcule privind diferite rute şi încercând să o aleagă pe cea mai bună. Neavând date verificate la dispoziţie, nu se putea bizui decât pe intuiţie care, din nefericire, nu-l ajuta câtuşi de puţin. Îi lipsea acel sentiment de „siguranţă” care-l îndruma uneori.

Stabili în cele din urmă direcţii pentru un Salt care l-ar fi adus departe de planul planetar.

— Asta ne va oferi o imagine mai bună a zonei în întregul ei, spuse Trevize, pentru că numai aşa vom putea vedea planetele pe orbitele lor la distanţă maximă de

soare. Iar *ei*, oricine ar fi, poate nu supraveghează atât de atent regiunile din afara planului. Aşa sper eu.

Erau acum la aceeaşi distanţă de Gaia-S ca şi cea mai apropiată şi cea mai mare dintre uriaşele gazoase. Îi despărţeau aproape jumătate de miliard de kilometri de planetă. Trevize mări imaginea de pe ecran pentru ca Pelorat s-o poată vedea. Oferea o privelişte impresionantă, chiar dacă ignora cele trei inele înguste şi rarefiate alcătuite din praf cosmic, roci şi resturi de meteoriţi.

— Posedă numărul obişnuit de sateliţi, dar aşezată la distanţa asta faţă de Gaia-S ştiu că niciuna dintre ele nu poate fi locuită. Niciuna n-a fost colonizată de fiinţe umane care oricum n-ar putea supravieţui decât sub un dom de sticlă sau în alte condiţii, strict artificiale.

— De unde ştii asta?

— În banda radio nu detectez zgomote pe care să le pot califica drept semnale de natură inteligentă. Desigur, adăugă el, explicându-şi afirmaţia, se poate concepe că un avanpost uman ar lua toate măsurile necesare pentru a-şi ecrana semnalele radio, iar uriaşa gazoasă emite paraziţi radio capabili să acopere undele pe care le caut eu. Şi totuşi, receptorul nostru radio este deosebit de sensibil, iar computerul posedă calităţi extraordinare, îndrăznesc să spun că probabilitatea ca sateliţii aceia să fie populaţi este foarte redusă.

— Asta-nseamnă că nu există Gaia?

— Nicidecum. Dar înseamnă că dacă ea *există*, nu s-a deranjat să colonizeze acei sateliţi. Probabil că nu are capacitatea sau interesul s-o facă.

— Bine, bine, dar *există* Gaia?

— Ai răbdare, Janov.

Trevize cercetă cerul cu o răbdare ieşită din comun. La un moment dat, se opri şi constată:

— Serios, faptul că n-au ieşit în spaţiu ca să ne lovească mă cam descurajează într-un fel. A, dac-ar avea puterea despre care se tot vorbeşte, până acum ar fi dat vreun semn.

— Poate că totul este rodul imaginaţiei unora, îşi dădu Pelorat cu părerea.

— Să-i spunem mit, Janov, făcu Trevize şi zâmbi cam fără chef, şi-atunci intrăm în domeniul tău. Există, totuşi, o planetă care se mişcă prin ecosferă, ceea ce înseamnă c-ar putea fi locuibilă. Vreau s-o mai studiez cel puţin o zi.

— De ce asta?

— În primul rând ca să mă asigur că e locuibilă.

— Golan, tocmai ai afirmat că se află în ecosferă.

— Da, în momentul ăsta, dar orbita ei ar putea fi foarte excentrică şi asta ar duce-o la mai puţin de un microparsec de stea sau la o depărtare de cincisprezece microparseci. Ambele situaţii sunt posibile. Va trebui să determinăm şi să comparăm distanţa de la planetă la Gaia-S cu viteza ei orbitală şi asta ne va ajuta să observăm direcţia ei de mişcare.

61

Încă o zi.

— Are o orbită aproape circulară, spuse Trevize într-un târziu, ceea ce înseamnă că nu ne înşelăm deloc dacă afirmăm că e locuibilă. Cu toate astea, nici măcar acum nu se apropie nimeni de noi. Va trebui s-o facem noi.

— De ce ne trebuie atât de mult pentru a calcula un Salt? Mai bine fă mai multe Salturi mici.

— I-auzi la el. Salturile mici sunt mai greu de controlat decât cele mari. Ce-i mai uşor să apuci între degete: o piatră sau un fir de nisip? În plus, Gaia-S se află în apropiere şi spaţiul prezintă o curbură accentuată. Calculele devin complicate chiar şi pentru computer. Până şi un specialist în mitologie ar trebui să înţeleagă asta.

Pelorat mormăi nemulţumit.

— Acum poţi vedea planeta cu ochiul liber, îl anunţă Trevize. Uite, acolo. O vezi? Perioada de rotaţie e de aproximativ douăzeci şi două de ore Galactice şi înclinarea

ei de circa douăsprezece grade. Practic, e un exemplu tipic de planetă locuibilă care prezintă urme de viaţă.

— Asta de unde-ai mai scos-o?

— În atmosferă există cantităţi mari de oxigen liber care nu apare decât în prezenţa unei vegetaţii abundente.

— Asta înseamnă şi viaţă inteligentă?

— Depinde de analiza radiaţiei de unde radio. Desigur, poate exista viaţă inteligentă care a renunţat la tehnologie, dar presupun că e foarte imposibil ca aşa ceva să se întâmple.

— Au mai fost cazuri, spuse Pelorat.

— Te cred pe cuvânt. Doar e domeniul tău. Cu toate astea nu mi se pare plauzibil să existe doar o viaţă pastorală pe o planetă care l-a ţinut la respect pe Catâr.

— Are vreun satelit?

— Da, are, răspunse Trevize calm.

— Cât de mare? întrebă Pelorat cu o voce gâtuită de emoţie.

— Nu pot spune sigur. Probabil cu diametrul de vreo sută de kilometri.

— Ce păcat, făcu Pelorat cu o privire plină de regret. Aş vrea să am la îndemână şi alte cuvinte care să exprime ceea ce simt, dar asta e, dragă prietene.

— Vrei să spui că dacă avea un satelit uriaş putea fi chiar Pământul?

— Da, dar sigur nu e.

— Păi dacă-l credem pe Compor, Pământul nu se află în această regiune galactică, ci departe, spre Sirius. Regret nespus, Janov.

— Ce să-i faci…

— Ei bine, vom mai aştepta şi vom risca încă un mic Salt. Dacă n-o să descoperim urme de viaţă inteligentă, atunci putem să coborâm în siguranţă, deşi în cazul ăsta n-ar mai avea rost s-o facem, nu?

62

După următorul Salt, Trevize exclamă uimit:

— Am reuşit, Janov. Uite Gaia. Bine că posedă o civilizaţie tehnologică.

— Ţi-ai dat seama după undele radio?

— Nu numai după asta. Există şi o staţie spaţială care orbitează în jurul planetei. O vezi?

Pe ecran se vedea un obiect. Pentru Pelorat care n-avea ochiul format, ea nu părea cu totul ieşită din comun, dar Trevize explică:

— Artificială, metalică şi sursă radio.

— Şi-acum ce facem?

— Pentru moment, nimic. La un asemenea nivel tehnologic e imposibil să nu ne detecteze. Mai aşteptăm puţin şi dacă nu dau niciun semn de viaţă o să transmit un mesaj radio. Dacă nici aşa nu reacţionează, ne vom apropia cu precauţie?

— Şi dacă *reacţionează*?

— Depinde cum. Dacă n-o să-mi placă, atunci va trebui să profit de faptul că ei n-au ajuns la o tehnologie care să le permită să facă un Salt ca nava noastră.

— Vrei să spui că vom pleca?

— Cu viteza unui proiectil spaţial.

— Dar asta înseamnă că ne-ntoarcem la fel de neştiutori cum am venit.

— Nu-i deloc aşa. Vom şti cel puţin că Gaia există, că posedă o tehnologie bine pusă la punct şi că a întreprins ceva care să bage groaza-n noi.

— Golan, să nu ne lăsăm înspăimântaţi.

— De acord. Janov, ştiu că n-ai dorinţă mai mare pe lumea asta decât să afli cât mai multe despre Pământ şi că eşti în stare de orice pentru asta, dar te rog să ţii minte că eu nu sufăr de-o asemenea monomanie. Ne aflăm pe o navă neînarmată, iar oamenii aceia au rămas izolaţi vreme de secole întregi. Să presupunem că n-au auzit niciodată de Fundaţie şi că n-au ajuns să o respecte. Sau să spunem că acolo *este* a Doua Fundaţie şi că de îndată ce-am fi prinşi în

strânsoarea lor s-ar putea să nu mai rămânem aşa cum suntem acum. Asta în cazul că au ceva împotriva noastră. Vrei să-ţi şteargă cu totul memoria şi să te trezeşti că nu mai ştii deloc mituri şi legende?

Pelorat deveni sumbru:

— Dacă aşa vezi tu lucrurile... Dar ce-o să facem după ce plecăm?

— Nimic deosebit. Ne întoarcem pe Terminus cu vestea asta, sau ne apropiem atât cât ne va permite bătrâna. Apoi ne putem întoarce spre Gaia, ceva mai repede de data asta, fără a mai pierde atâta timp, dar cu o navă înarmată sau cu o flotă întreagă. Situaţia ar fi cu totul alta.

63

Aşteptară. Se obişnuiră curând cu asta. Rămaseră în preajma Gaiei mai mult timp decât le trebuise pentru a străbate distanţa de la Terminus până la Sayshell.

Trevize programă computerul pentru declanşarea automată a alarmei şi-şi permise să moţăie cu nepăsare pe un scaun capitonat.

Tocmai de aceea se trezi speriat când alarma începu să sune. Pelorat intră în camera lui Trevize, arătând la fel de zdruncinat. Alarma îl prinsese în timp ce se bărbierea.

— Ai primit vreun mesaj? întrebă el.

— Nu, îi răspunse Trevize agitat. Ne *deplasăm*.

— Ne deplasăm? Încotro?

— Către staţia spaţială.

— Cum aşa?

— Nu ştiu. Motoarele au pornit, iar computerul nu vrea să-mi răspundă la comenzi... dar ne deplasăm. Janov, am fost capturaţi. Ne-am apropiat prea mult de Gaia.

16. Convergenţă

64

Într-un târziu, când reuşi să identifice pe ecran nava lui Compor, Stor Gendibal avu senzaţia că ajunsese la capătul unei călătorii incredibil de lungi. Dar bineînţeles că nu era sfârşitul, ci doar începutul. Drumul parcurs de la Trantor până la Sayshell reprezentase numai un prolog.

Novi privi uimită:

— Stăpâne, aceea e o navă a spaţiului?

— O navă spaţială, Novi. Cea pe care trebuia s-o întâlnim. E mai mare decât a noastră şi mult mai perfecţionată. Se poate deplasa prin spaţiu atât de iute, încât, dacă ar fugi de noi, n-am putea nici s-o ajungem din urmă şi nici s-o urmărim.

— Mai iute decât o navă a învăţaţilor? (Sura Novi părea revoltată de o asemenea sfidare.)

Gendibal făcu un semn nepăsător:

— După cum susţii, sunt învăţat şi stăpân, dar nu le pot stăpâni chiar pe toate. Noi, învăţaţii, nu avem nave ca aceea şi nici alte lucruri materiale.

— Dar cum se poate ca învăţaţii să nu aibă aşa ceva, Stăpâne?

— Pentru că noi suntem stăpâni peste ceea ce este important. Progresele lor materiale sunt mofturi.

Novi spuse gânditoare:

— Mie nu mi se pare că-i un moft ca unii să zboare atât de repede iar un învăţat să nu poată. Cine sunt oamenii aceştia care au aşa lucruri de minune, perfecţionate, vreau să zic?

Gendibal se binedispuse:

— Se numesc Fundaţia. Ai auzit vreodată de Fundaţie?

(Se întrebă ce ştiau şi ce nu ştiau hamishii despre Galaxie şi de ce pe Oratori nu-i preocupase problema asta până atunci. Oare el era singurul care nu-şi pusese astfel de întrebări şi considera că hamishii nu erau buni decât să trudească pe pământurile lor?)

Novi îşi însoţi răspunsul de o mişcare a capului:

— N-am auzit niciodată despre ea, Stăpâne. Când m-a învăţat ştiinţa literelor, cititul adică, pedagogul mi-a explicat că există multe alte lumi şi mi-a şi spus numele câtorva. Tot el mi-a povestit că lumea hamish se numeşte de fapt Trantor şi că, demult, ea a domnit peste toate celelalte. Zicea că Trantor fusese acoperit cu metal strălucitor şi că avusese un Împărat atotputernic. (Zâmbi sfioasă şi ridică ochii spre Gendibal.) Nu puteam să cred toate astea. În nopţile de iarnă se povestesc multe istorii. Când eram mică, credeam tot ce auzeam, dar când am mai crescut, am descoperit că multe nu erau adevărate. Acum nu ştiu dacă mai cred vreuna dintre poveştile pe care le-am auzit. Până şi pedagogii spun uneori lucruri de mirare.

— Cu toate astea, istoria pe care ţi-a spus-o învăţătorul acela a fost adevărată, dar demult. Trantor era acoperit cu metal şi avea un Împărat care domnea peste întreaga Galaxie. Acum pe Trantor trăiesc oamenii Fundaţiei care într-o bună zi vor conduce toate lumile. Ei sunt din ce în ce mai puternici.

— Vor cârmui peste *toate*, Stăpâne?

— Nu imediat. Peste cinci sute de ani.

— Şi-i vor stăpâni pe stăpâni?

— A, nu. Vor conduce lumile. Noi le vom cârmui spre binele fiecăreia în parte şi spre binele tuturor.

Novi se încruntă:

— Stăpâne, oamenii Fundaţiei au multe nave grozave ca aceea?

— Îmi închipui că da.

— Şi alte lucruri foarte uimitoare?

— Au arme puternice de tot felul.

— Şi ei nu pot sa cucerească toate lumile acum?

— Nu, nu pot. Încă n-a sosit vremea.

— De ce nu pot? I-ar opri învăţaţii?

— Nu va fi nevoie, Novi. Chiar dacă noi nu ne-am opune, tot n-ar putea cuceri toate lumile.

— Dar ce i-ar împiedica?

— Vezi tu, începu Gendibal, există un plan pe care l-a conceput cândva un om înţelept. (Făcu o pauză, zâmbi imperceptibil şi clătină din cap:) Novi, e greu să-ţi explic acum. Poate altă dată. De fapt, dacă vei fi atentă la ceea ce se va întâmpla până ne vom întoarce pe Trantor, s-ar putea să înţelegi şi singură.

— Ce se va-ntâmpla, Stăpâne?

— Nu ştiu sigur. Dar totul se va termina cu bine.

Îi întoarse spatele şi se pregăti să intre în contact cu Compor. În acelaşi timp, nu-şi putut reţine un gând care suna: Cel puţin sper că totul se va sfârşi cu bine.

Se supără imediat pe el însuşi, pentru că-şi dădu seama care era sursa acelui gând rătăcit şi prostesc: o imagine a puterii enorme şi a progresului Fundaţiei pe care o reprezenta nava lui Compor, şi propria lui părere de rău pentru admiraţia neascunsă a lui Novi faţă de această navă.

E o prostie! Cum de-şi permite să compare forţa şi puterea cu capacitatea de a dirija evenimentele? Asta era ceea ce generaţii de Oratori numiseră: „Neputinţa braţului care vrea să ucidă.”

Şi când te gândeşti că încă nu era imun în faţa acestei ispite.

65

Munn Li Compor nu ştia prea bine cum să se comporte. Îşi imaginase mai tot timpul că atotputernicii Oratori existau dincolo de tărâmul experienţei lui zilnice. Intrase rareori în legătură cu Oratorii care prinseseră întreaga umanitate în strânsoarea lor misterioasă.

În ultimii ani fusese îndrumat de Oratorul Stor Gendibal. De cele mai multe ori nu comunicase cu o voce, ci cu o simplă prezenţă mentală purtând o conversaţie fără ajutorul unui hiperreleu.

A Doua Fundaţie depăşise cu mult Fundaţia în această privinţă. În absenţa oricăror mijloace materiale, aceste comunicări care nu puteau fi interceptate sau deviate străbăteau distanţe uriaşe numai şi numai prin forţa şi puterea minţii educate şi evoluate. Ele formau o reţea invizibilă şi nedetectabilă care învăluia strâns toate lumile prin intermediul unui număr restrâns de indivizi înzestraţi.

Toate firele mergeau spre Oratori, ca acest Gendibal, bunăoară, despre care Compor credea că într-o bună zi va deveni următorul Prim Orator, cu alte cuvinte, mai puternic decât un Împărat al necuprinsului Imperiu.

Gendibal era acum aici, pe o navă de pe Trantor, şi Compor făcu un efort ca să-şi ascundă dezamăgirea că această întâlnire nu avea loc chiar pe Trantor.

Să fie *aceea* o navă de pe Trantor? Până şi Neguţătorii de-acum câteva secole care cutreieraseră printr-o Galaxie ostilă în căutare de cumpărători pentru mărfurile produse de Fundaţie avuseseră nave mai bune decât asta. Nici nu era de mirare că Oratorului îi trebuise atâta timp pentru a parcurge distanţa dintre Trantor şi Sayshell.

Nici măcar nu era echipată cu mecanism de cuplare care să permită unirea cu altă navă atunci când ar fi fost necesar vreun transfer de personal de pe o navă pe alta. Navele Flotei sayshelliene, aşa demodate şi demne de tot dispreţul cum erau, tot aveau asemenea facilităţi. Oratorul trebui să analizeze nava, să o facă să se deplaseze cu aceeaşi viteză şi să arunce un cablu de-a lungul căruia să pornească până la bordul navei lui Compor. Exact ca pe vremea Imperiului.

Asta e situaţia, gândi Compor sumbru, nereuşind să-şi înăbuşe sentimentul de neputinţă. Nu era decât o navă imperială demodată, de dimensiuni mai mult decât modeste.

De-a lungul cablului se mişcau două siluete, una dintre ele atât de stângace şi de caraghioasă încât nu încăpea nicio îndoială că persoana respectivă nu mai ieşise până atunci în spaţiu.

Ajunseră în cele din urmă la bordul navei lui Compor şi-şi scoaseră costumele spaţiale. Oratorul Stor Gendibal, de statură medie, nu-i lăsă o impresie deosebită: nici nu arăta impunător şi robust, nici nu radia un aer de distincţie şi erudiţie. Doar în ochii negri şi adânciţi în orbite se putea citi înţelepciunea. Numai că acum Oratorul privi în jur cu o expresie care arăta fără doar şi poate cât de copleşit se simţea *el însuşi*.

Era însoţit de o femeie cu înfăţişare simplă, cam de aceeaşi statură. Uimită de ceea ce vedea, femeia rămăsese cu gura căscată.

66

Pentru Gendibal, deplasarea de-a lungul cablului întins între cele două nave nu fusese o experienţă cu totul dezagreabilă. Ca oricare alt membru al celei de-a Doua Fundaţii, el nu devenise un expert în zboruri spaţiale, dar nici nu rămăsese complet neştiutor, pentru că nimănui nu-i era îngăduit aşa ceva. La urma urmei, călătoria spaţială putea deveni o necesitate pentru fiecare dintre ei, deşi toţi sperau ca această obligaţie să apară cât mai rar posibil. (Preem Palver, care călătorise atât de mult încât intrase în legendă, spusese odată în glumă că succesul unui Orator putea fi măsurat prin numărul mic de călătorii efectuate cu scopul de a asigura desfăşurarea normală şi reuşita Planului.)

Până acum, Gendibal trebuise să folosească deplasarea pe cablu de trei ori. Asta era a patra oara, şi chiar dacă ideea de a se mişca astfel îi dădea o stare neplăcută, ea dispăru când se gândi îngrijorat cum avea să se comporte Sura Novi. N-avea nevoie să facă un sondaj mental pentru a-şi da seama că acel pas în gol o înspăimânta de moarte.

— Mi-e frică, Stăpâne, spuse ea, după ce el îi explică ce vor trebui să facă. A fi să păşesc în gol. Numai şi recăderea în dialectul hamish trăda starea ei de încordare şi spaimă.

Gendibal îi spuse cu blândeţe:

— Novi, nu te pot lăsa la bord, pentru că eu voi merge pe cealaltă navă şi trebuie să te am alături. Nu e niciun pericol, deoarece costumul spaţial te va proteja şi n-ai unde să cazi. Chiar dacă pierzi contactul cu cablul, să rămâi în apropiere fără să faci mişcări inutile, iar eu voi întinde mâna ca să te ajut. Hai, Novi, dovedeşte-mi că eşti curajoasă şi inteligentă, demnă de a deveni învăţat.

Ea nu mai scoase niciun murmur, iar Gendibal, deşi nu voia să intervină pentru a tulbura starea de moliciune şi netezime a minţii ei, reuşi să-i transmită o undă uşoară şi liniştitoare.

— Poţi să-mi vorbeşti, îi explică el, după ce îmbrăcară costumele etanşe. Dacă gândeşti intens, voi înţelege. Să gândeşti cuvintele limpede, unul câte unul. Acum mă auzi, da.

— Da, Stăpâne, îi răspunse ea.

Reuşi să-i vadă buzele mişcându-se şi o rugă:

— Să spui totul fără să foloseşti buzele, Novi. Costumele învăţaţilor nu au instalaţii radio. Totul se face prin gânduri.

Buzele îi rămaseră nemişcate şi chipul ei deveni îngrijorat: Poţi să m-auzi, Stăpâne?

Perfect, gândi Gendibal, fără să tresară. Dar tu mă auzi?

Da, Stăpâne.

Atunci vino cu mine şi te rog să faci ceea ce fac eu.

Porniră. Gendibal cunoştea teoria, chiar dacă în practică mai dovedea stângăcii. Secretul consta în menţinerea picioarelor perfect drepte şi împreunate şi mişcarea lor doar din coapsă. În felul acesta, centrul de greutate se deplasa în linie dreaptă, în timp ce mâinile se mişcau alternativ de-a lungul cablului. Îi explicase toate acestea Surei Novi şi, fără să se întoarcă pentru a vedea cum se descurcă, îi află ţinuta corpului cercetându-i zonele motorii din creier.

Pentru o începătoare, reuşea să se mişte foarte bine, aproape la fel de bine ca şi el. Ea îşi domolise încordarea şi respecta întocmai sfaturile primite. O dată în plus, Gendibal era mulţumit de ea.

Apoi, la fel ca şi Gendibal, se bucură sincer când ajunseră la bordul celeilalte nave. Gendibal privi în jur în timp ce-şi scotea costumul spaţial şi rămase mut de uimire văzând luxul şi aspectul aparaturii. Nu recunoştea aproape niciunul dintre aparate şi se întristă dintr-o dată la gândul că va avea prea puţin timp la dispoziţie pentru a deprinde folosirea lor. Putea să transfere cunoştinţele şi experienţa în mod direct de la Compor, dar acest lucru nu dădea niciodată satisfacţia adevăratei învăţări.

După aceea se concentră asupra lui Compor. Compor era înalt şi zvelt, cu câţiva ani mai în vârstă, foarte atrăgător, însă cu unele trăsături uşor efeminate, poate din cauza părului cârlionţat de un uimitor blond deschis ce amintea de culoarea untului.

Gendibal înţelese dintr-o privire că această persoană era dezamăgită de Oratorul pe care-l întâlnea acum pentru prima oară şi pe care chiar îl dispreţuia. În plus, nici nu reuşea prea bine să-şi ascundă aceste sentimente.

În general, pe Gendibal nu-l deranjau toate acestea. Compor nu era trantorian – nici măcar membru deplin al celei de-a Doua Fundaţii şi bineînţeles că-şi făcuse iluzii. O cercetare superficială a minţii lui arăta limpede ce sentimente nutrea Compor. El îşi închipuia că adevărata putere era în mod necesar legată de aparenţa puterii. Atâta vreme cât iluziile nu dăunau planurilor lui Gendibal, ele puteau fi păstrate, dar în acel moment ceea ce simţea Compor *era* foarte supărător.

Gendibal îi transmise pe calea gândului echivalentul unui pocnet din degete. Compor se dezechilibră uşor la receptarea unei dureri intense, dar trecătoare. Gândirea lui purta acum pecetea concentrării maxime, căci înţelesese dintr-o dată puterea înfricoşătoare pe care o avea un Orator şi pe care o şi putea folosi oricând.

Compor căpătă un respect neţărmurit faţă de Gendibal care-i vorbi binevoitor:

— Prietene Compor, n-am făcut decât să-ţi atrag puţin atenţia. Te rog să-mi comunici unde se află amicul tău, Golan Trevize şi celălalt, Janov Pelorat.

Nehotărât, Compor întrebă:

— Pot vorbi în prezenţa femeii, Orator?

— Compor, femeia reprezintă o prelungire a mea. Nu văd motivele care te-ar împiedica să vorbeşti fără ezitare.

— Cum doreşti, Orator. În aceste momente, Trevize şi Pelorat se apropie de o planetă cunoscută sub numele de Gaia.

— Mi-ai comunicat acelaşi lucru acum câteva zile. Trebuie să fi coborât deja pe Gaia şi probabil că au plecat de acolo. N-au stat mult nici pe Planeta Sayshell.

— Orator, încă nu coborâseră când am plecat eu de acolo. Se apropiau cu multă precauţie de planetă, oprindu-se îndelung între micro-Salturi. Mi-e clar că nu deţin nicio informaţie despre planetă şi acesta-i motivul ezitărilor.

— Dar *tu* deţii informaţii despre ea?

— Absolut nimic, Orator. Computerul navei nu deţine date despre planetă.

— Computerul acesta? (Gendibal cercetă din ochi tabloul de control şi întrebă plin de speranţă:) Te ajută cu ceva la conducerea navei?

— Poate să controleze nava şi s-o conducă singur, Orator. Nu trebuie decât să-i comunici gândurile tale.

Gendibal deveni dintr-o dată îngrijorat:

— Atât de departe a ajuns Fundaţia?

— Da, dar cu stângăcii. Computerul nu funcţionează perfect. Trebuie să-mi repet gândurile de câteva ori şi nici aşa nu obţin decât informaţii minime.

— S-ar putea ca eu să mă descurc mai bine decât tine, spuse Gendibal.

— Sunt sigur de asta, Orator, confirmă Compor respectuos.

— Dar pentru moment să lăsăm asta. De ce nu deţine nicio informaţie despre Gaia?

— Nu ştiu, Orator. Pretinde că deţine informaţii despre toate planetele locuite din Galaxie, dacă se poate spune că un computer are dreptul să emită asemenea pretenţii.

— Nu poate deţine alte informaţii decât cele ce i-au fost introduse în memorie, iar dacă cei care l-au programat şi-au închipuit că au date despre toate planetele, şi de fapt s-au înşelat amarnic, atunci şi computerul lucrează cu această falsă impresie despre sine. Am dreptate?

— Fireşte, Orator.

— Ai făcut cercetări pe Sayshell?

— Orator, răspunse Compor tulburat, pe Sayshell se vorbeşte despre Gaia, dar ceea ce am aflat n-are nicio valoare. Pure superstiţii. Se povesteşte că Gaia e o lume puternică şi că l-a respins până şi pe Catâr.

— Chiar aşa se spune? întrebă Gendibal, controlându-şi emoţia şi tulburarea. Şi încredinţat că asta era o superstiţie n-ai mai cerut şi alte detalii?

— Ba da. Am pus o sumedenie de întrebări, dar ceea ce ţi-am spus e tot ce-am putut afla. Oamenii vorbesc vrute şi nevrute despre planeta asta, dar totul se rezumă la ceea ce ţi-am spus deja.

— Atunci e limpede că şi Trevize a auzit cam aceleaşi lucruri şi a plecat spre Gaia ca să afle mai multe, sau ca să intre în legătură cu această putere. Şi procedează cu atâta fereală pentru că probabil se teme de forţa ei.

— Tot ce se poate, Orator.

— Şi cu toate astea, nu l-ai urmărit?

— Ba da, Orator, dar atât cât să fiu sigur că se îndreaptă cu adevărat spre Gaia. După aceea m-am întors aici, la marginea sistemului Gaia.

— De ce asta?

— Din trei motive, Orator. În primul rând, trebuia să soseşti şi voiam să te întâmpin şi să te invit la bordul navei mele cât mai curând posibil, aşa cum ai transmis instrucţiuni. Întrucât nava mea are un hiperreleu la bord, nu puteam să mă îndepărtez prea mult de Trevize şi Pelorat fără a stârni suspiciuni pe Terminus, dar am socotit că nu era nicio primejdie dacă mă deplasez puţin în zonă. În al

doilea rând, când am înţeles că Trevize se apropie foarte încet de Planeta Gaia, am considerat că am timp suficient ca să mă îndrept spre tine ca să grăbim întâlnirea, fără a mă lăsa depăşit de evenimente, mai ales că tu vei fi mai potrivit şi mai competent decât mine să-l urmăreşti chiar până pe planetă şi ca să soluţionezi orice problemă care ar putea să apară.

— Până aici foarte adevărat. Şi care-i cel de-al treilea motiv?

— Orator, de la ultimul contact pe care l-am avut, s-a întâmplat ceva neaşteptat şi de neînţeles. De aceea am considerat că ar fi bine să ne întâlnim cât mai curând posibil.

— Şi care-i evenimentul la care te referi?

— Nave ale flotei Fundaţiei se apropie de frontiera sayshelliană. Computerul a recepţionat această informaţie din buletinele de ştiri transmise pe Sayshell. Flotila e formată din cel puţin cinci nave foarte perfecţionate, care au destulă forţă de foc pentru a obţine o victorie asupra Sayshellului.

Gendibal nu răspunse imediat, pentru că nu se cuvenea să arate că nu s-ar fi aşteptat la o asemenea întorsătură a evenimentelor sau că n-ar fi înţeles-o. Prin urmare, după câteva momente de tăcere, spuse nepăsător:

— Crezi că asta are vreo legătură cu deplasarea lui Trevize spre Gaia?

— Asta s-a întâmplat imediat după aceea – şi dacă B urmează lui A, atunci există posibilitatea, chiar minimă, ca evenimentul A să fi provocat evenimentul B, răspunse Compor.

— Ei bine, în cazul acesta se pare că ne îndreptăm cu toţii spre Gaia: Trevize, eu şi Prima Fundaţie. Ai acţionat bine, Compor, spuse Gendibal. Uite cum vom proceda acum. În primul rând să-mi arăţi cum funcţionează computerul şi cum poate fi manevrată nava. Sunt sigur că n-o să ne ia mult timp. După aceea, vei merge pe nava mea, pentru că îţi voi întipări în minte cum s-o conduci. Nu vei avea probleme deosebite, deşi trebuie să-ţi mărturisesc

că e cam primitivă. Cred că ţi-ai dat seama şi singur de asta după înfăţişarea ei. De îndată ce vei prelua controlul asupra navei, o vei menţine în acest punct şi mă vei aştepta.

— Cât timp, Orator?

— Până mă voi întoarce. Nu cred că voi sta atât cât să rişti să rămâi fără provizii, dar dacă voi întârzia nepermis de mult, poţi să te îndrepţi spre vreuna dintre planetele locuite ale Uniunii Sayshell şi mă vei aştepta acolo. Te voi găsi oriunde te-ai afla.

— Cum spui tu, Orator.

— Şi să nu te alarmezi. Dacă va fi nevoie, mă pot ocupa atât de această misterioasă Gaia, cât şi de cele cinci nave ale Fundaţiei.

67

Littoral Thoobing ocupa funcţia de Ambasador al Fundaţiei pe Sayshell de şapte ani. Îi plăcea tare mult această poziţie.

Înalt şi destul de corpolent, Thoobing purta o mustaţă stufoasă, deşi atât pe Fundaţie cât şi pe Sayshell bărbaţii se bărbiereau cu mare grijă, iar moda căzuse în desuetudine. Chipul îi era adânc brăzdat de riduri la numai cincizeci şi patru de ani şi întreaga lui atitudine trăda o nepăsare studiată care nu lăsa să se înţeleagă adevărata părere pe care o avea despre munca şi despre îndatoririle de ambasador.

Preţuia această funcţie, căci ea îl ţinea departe de vârtejul politic de pe Terminus şi era profund recunoscător pentru asta. În plus, slujba îi dădea şansa de a trăi ca un favorizat al sorţii şi de a oferi soţiei şi fiicei lui confortul şi luxul care de-acum ajunseseră să li se pară absolut normale şi meritate. Cu niciun chip n-ar fi vrut ca această tihnă să-i fie tulburată.

Pe de altă parte, nu-l avea la inimă pe Liono Kodell, poate pentru că şi acesta arbora o mustaţă impunătoare, cu toate că a lui era mai mică, mai scurtă şi sură. Pe

vremuri, amândoi fuseseră singurele personalităţi ale vieţii publice care purtaseră mustaţă şi asta declanşase între ei o competiţie nemărturisită. „Acum”, se gândea Thoobing, „competiţia dispăruse”; mustaţa lui Kodell arăta jalnic.

Kodell fusese Director al Siguranţei de pe vremea când Thoobing se mai afla încă pe Terminus, visând să intre în cursă pentru funcţia de Primar împotriva Harlei Branno, dar se lăsase cumpărat şi acceptase postul de ambasador. Branno i-l oferise din motive lesne de înţeles, dar el sfârşise prin a-i fi recunoscător pentru acest gest.

Dar lui Kodell n-avea de ce să-i fie recunoscător. Şi asta din cauza seninătăţii pe care şi-o impunea Kodell şi aerului întotdeauna atât de *prietenos*, chiar dacă tot el hotărâse cu câteva clipe înainte cum să i se taie capul celui căruia îi era adresată amabilitatea.

Acum apăruse într-o imagine hiperspaţială, radiind bonomie şi bună dispoziţie ca întotdeauna. Era bine că trupul lui Kodell se afla pe Terminus pentru că asta-l scutea pe Thoobing să-i ofere vreun semn palpabil de ospitalitate.

— Kodell, începu el, solicit retragerea navelor.

Kodell îi zâmbi larg:

— Păi şi eu vreau acelaşi lucru, dar bătrâna doamnă a hotărât altfel.

— Parcă te ştiam mai convingător.

— În alte cazuri, poate. Când a vrut să se lase convinsă. De data asta n-a mai vrut… Thoobing, fă-ţi datoria şi calmează spiritele în Sayshell.

— Kodell, acum nu mă gândesc la Sayshell, ci la Fundaţie.

— Nu eşti singurul.

— Kodell, nu te ascunde după deget. Te rog să mă asculţi cu atenţie.

— Întru totul de acord, dar trăim vremuri tulburi pe Terminus şi n-am de gând să te-ascult o veşnicie.

— Voi fi cât se poate de scurt, mai ales că-i vorba de posibilitatea unui eşec pentru Fundaţie. Dacă această linie hiperspaţială nu e interceptată voi vorbi fără nicio reţinere.

— Nu poate fi interceptată.

— Atunci uite ce-am de spus. Am primit acum câteva zile un mesaj de la un anume Golan Trevize. Eu îmi amintesc de un Trevize de pe vremea când eram şi eu în politică, un Ministru al Transporturilor.

— Unchiul tânărului, îl ajută Kodell.

— Aha, atunci îl cunoşti pe acest Trevize care mi-a transmis mesajul. Potrivit informaţiilor pe care le-am primit până acum, el a fost Consilier, însă după rezolvarea cu succes a unei Crize Seldon a fost arestat şi trimis în exil.

— Exact.

— Nu-mi vine a crede.

— Ce nu-ţi vine a crede?

— Că a fost exilat.

— Şi de ce nu?

— Când s-a mai întâmplat ca vreun cetăţean al Fundaţiei să fie exilat? întrebă Thoobing. El e arestat sau nu. Dacă-i arestat, e judecat sau nu. Dacă-i judecat, e condamnat ori nu. Dacă-i condamnat, e amendat, destituit, i se ridică o serie de drepturi, e închis ori executat. Nimeni nu e trimis în exil.

— Toate au un început.

— Vorbe goale. Cu o navă ultraperfecţionată? Orice cretin îşi poate da seama că bătrâna l-a trimis într-o misiune specială. Pe cine îşi închipuie ea că o să păcălească?

— Şi după tine, care ar putea fi misiunea asta?

— Să zicem descoperirea planetei Gaia.

Kodell începu să-şi mai piardă din buna dispoziţie pe care o avusese până în acel moment. În ochi îşi făcu loc o căutătură mânioasă.

— Ştiu că nu te simţi îndemnat să iei în serios afirmaţiile mele, Domnule Ambasador. Dar în acest caz îţi solicit în mod special să mă crezi. Nici Primarul şi nici eu nu auzisem despre Gaia atunci când Trevize a fost trimis în exil. Abia zilele trecute am aflat şi noi despre Gaia. Dacă mă crezi, putem continua discuţia.

— O să renunţ la atitudinea mea de scepticism o vreme ca să accept ideea asta, Directore, deşi mi-e foarte greu s-o fac.

— Domnule Ambasador, este foarte adevărat, şi dacă am adoptat dintr-o dată o atitudine oficială în ceea ce afirm, o fac pentru că după ce vom termina discuţia, vei descoperi că va trebui să răspunzi la unele întrebări de-a dreptul stânjenitoare. Te referi la Gaia de parcă ţi-ar fi o lume familiară. Cum se face că ştii ceva ce noi, cei de pe Terminus nu ştim? Nu intră în îndatoririle tale să ne informezi despre tot ce afli despre entitatea politică pe care ai fost numit?

Thoobing spuse moale:

— Gaia nu face parte din Uniunea Sayshell. Probabil că nici nu există cu adevărat. Trebuia să transmit pe Terminus toate basmele pe care indivizii neşcoliţi şi superstiţioşi din Sayshell le povestesc despre Gaia? Unii dintre ei susţin ca Gaia e situată în hiperspaţiu. După alţii, ar fi o lume care apără Sayshellul prin forţe supranaturale. Ba mai sunt unii care afirmă că Gaia a trimis Catârul pentru a pune mâna pe Galaxie. Dacă ţi-ai pus în minte să comunici guvernului sayshellian că Trevize a fost trimis pentru a găsi Gaia şi că cele cinci nave ale Fundaţiei s-au deplasat până aici pentru a-l sprijini în cercetările lui, nimeni nu te va crede. Poate că oamenii cred în basmele despre Gaia, dar guvernul în niciun caz, şi nu se vor lăsa convinşi că Fundaţia îşi închipuie aşa ceva. Vor considera că intenţionaţi să forţaţi Sayshellul să intre în Federaţia Fundaţiei.

— Şi dacă plănuim şi asta?

— Ar fi fatal. Hai să fim serioşi, Kodell, în cinci secole de istorie a Fundaţiei, când s-a pomenit să purtăm un război de cucerire? Am avut războaie ca să respingem încercările altora de a ne cuceri – şi o dată am şi dat greş – dar niciun război nu s-a terminat prin expansiunea noastră teritorială. Afilierea la Federaţie s-a făcut prin acorduri paşnice. Ni s-au alăturat cei care au întrevăzut avantajele care le oferă această uniune.

— N-ar fi posibil ca şi Sayshell să vadă avantajele acestei afilieri?

— Asta nu se va întâmpla atâta vreme cât navele noastre rămân la graniţa lor. Retrage-le.

— Nu se poate.

— Kodell, situaţia actuală reprezintă un prilej minunat pentru a demonstra bunăvoinţa Federaţiei Fundaţiei. Aproape înconjurat de teritoriul nostru, Sayshell se află într-o poziţie deosebit de vulnerabilă şi totuşi a trăit în siguranţă până acum, şi-a ales singur calea de dezvoltare, a putut chiar să-şi menţină o politică externă anti-Fundaţie fără a se simţi primejduit. Cum altfel putem arăta întregii Galaxii că nu forţăm pe nimeni, că venim către toţi cu gânduri amicale? Dacă vom cuceri Sayshell, vom poseda ceea ce, în esenţă, posedăm deja. La urma urmei, o dominăm din punct de vedere economic, chiar dac-o facem discret. Dar dacă o cucerim prin forţa armelor, ne facem reclamă în Galaxie că am devenit expansionişti.

— Şi dacă-ţi voi spune că de fapt ne interesează Gaia?

— Atunci n-o să cred asta nici cât va crede Uniunea Sayshell. Omul ăsta, Trevize, mi-a transmis că e în drum spre Gaia şi mi-a cerut să înaintez mesajul către Fundaţie. Cu adâncă părere de rău, am făcut-o pentru că asta mi-e datoria, şi nici nu s-a răcit bine linia de comunicaţie cu voi, că Flota Fundaţiei s-a şi pus în mişcare. Cum veţi ajunge la Gaia fără a viola spaţiul sayshellian?

— Dragul meu Thoobing, cred că nu ştii ce vorbeşti. N-ai spus adineauri că Gaia, dacă ea există cumva, nu face parte din Uniunea Sayshell? Şi presupun că ştii că hiperspaţiul e al tuturor şi că nu aparţine niciunei lumi. Atunci cum ar putea protesta Sayshell dacă noi ne deplasăm din teritoriul Fundaţiei (unde se află acum navele noastre) prin hiperspaţiu, către teritoriul Gaiei, iar în această călătorie nu ocupăm niciun centimetru cub din spaţiul sayshellian?

— Sayshell nu va interpreta evenimentele în felul acesta, Kodell. În caz că există, Gaia este înconjurată total de Uniunea Sayshell, chiar dacă nu-i aparţine din punct de

vedere politic, şi cunosc precedente care califică enclavele de acest fel drept porţiuni din teritoriul înconjurător atunci când vine vorba de nave de luptă duşmane.

— Navele noastre n-au intenţii duşmănoase. Suntem în relaţii paşnice cu Sayshell.

— Vă anunţ că s-ar putea ca Sayshell să declare război. Nici nu s-ar aştepta să-l câştige prin superioritate militară, dar adevărul e că un conflict armat în această zonă ar declanşa un val de reacţii anti-Fundaţie în întreaga Galaxie. Noua politică expansionistă a Fundaţiei va încuraja constituirea de alianţe împotriva noastră. Unele dintre lumile membre ale Federaţiei vor începe să-şi reconsidere legăturile cu noi. S-ar putea să pierdem războiul din cauza tulburărilor interne şi atunci sigur vom da înapoi procesul de creştere care i-a slujit atât de bine Fundaţiei în aceste cinci sute de ani.

— Hai, lasă, Thoobing, spuse Kodell cu nepăsare. Vorbeşti de parcă cinci sute de ani n-au însemnat nimic, şi am fi rămas aceeaşi Fundaţie de pe vremea lui Salvor Hardin, când ne luptam cu Anacreon, regatul acela prăpădit. Acum suntem cu mult mai puternici decât a fost vreodată Imperiul Galactic la apogeul lui. O escadrilă de nave de-ale noastre ar putea înfrânge întreaga Flotă Galactică sau ar putea ocupa orice sector fără ca măcar să-şi dea seama că a participat la un război.

— Nu luptăm împotriva Imperiului Galactic, ci împotriva planetelor şi sectoarelor existente în prezent.

— Care n-au progresat la fel ca noi. Acum putem cuprinde toată Galaxia.

— Potrivit Planului Seldon nu putem face asta vreme de încă cinci sute de ani.

— Planul Seldon subestimează ritmul de dezvoltare tehnologică. Stă în puterea noastră s-o facem acum! Te rog să mă-nţelegi, nu spun că o *vom face* sau că *ar trebui* s-o facem imediat. Spun doar că *putem* realiza asta foarte curând.

— Kodell, ai trăit toată viaţa pe Terminus. Nu cunoşti Galaxia. Flota şi tehnologia noastră pot înfrânge Forţele

Armate ale altor lumi dar n-am reuşi să guvernăm o Galaxie rebelă şi încărcată de ură, căci la asta s-ar ajunge dacă o cucerim prin forţa armelor. Retrage navele!

— Nu se poate, Thoobing. Ia gândeşte-te. Dacă Gaia nu-i un simplu mit?

Thoobing rămase tăcut, cercetând chipul lui Kodell, vrând parcă să-i citească gândurile:

— O lume în hiperspaţiu nu-i un mit?

— O lume în hiperspaţiu e o superstiţie, dar până şi superstiţiile se nasc dintr-un sâmbure de adevăr. Omul ăsta care a fost exilat, Trevize, vorbeşte despre ea de parc-ar fi o lume reală în spaţiu real. Dacă are dreptate?

— Prostii. Nu cred aşa ceva.

— Nu? Încearcă, măcar pentru o clipă. O lume reală, care i-a asigurat Sayshellului imunitatea împotriva Catârului şi împotriva Fundaţiei!

— Dar te contrazici singur. Cum îi apără Gaia pe sayshellieni împotriva Fundaţiei? Nu trimitem nave contra ei?

— Nu contra ei, ci contra Gaiei, care-i atât de misterioasă şi de puţin cunoscută şi care are atâta grijă să rămână ascunsă încât, deşi se află în spaţiul real, convinge lumile vecine că este situată în hiperspaţiu şi reuşeşte chiar să fie trecută cu vederea când se alcătuiesc hărţile computerizate complete ale Galaxiei.

— Atunci e sigur o lume cu totul neobişnuită, pentru că reuşeşte să manipuleze conştiinţele oamenilor.

— Şi n-ai spus chiar tu acum câteva clipe că un basm sayshellian susţine că Gaia a trimis pe Catâr pentru a cuceri Galaxia? Catârul nu manipula minţile?

— Şi-atunci Gaia e o lume a Catârilor?

— Dar n-ar putea să fie?

— Atunci de ce n-ar fi lumea renăscută a celei de-a Doua Fundaţii?

— Chiar. De ce nu? Nu trebuie s-o cercetăm?

Thoobing deveni serios. Zâmbise puţin dispreţuitor în timpul ultimelor schimburi de replici, dar acum lăsă capul în jos şi privi pe sub sprâncene:

— Dacă vorbeşti serios, o asemenea investigaţie nu e periculoasă?

— Chiar aşa?

— Îmi răspunzi la întrebări prin alte întrebări pentru că nu poţi găsi nişte răspunsuri mulţumitoare. La ce ne-ar folosi navele împotriva Catârilor sau a membrilor celei de-a Doua Fundaţii? Nu ţi se pare plauzibil că, dacă ei există, încearcă să ne ademenească pentru a ne distruge? Ascultă, spuneai că Fundaţia poate întemeia Imperiul acum, chiar dacă Planul Seldon s-a desfăşurat doar pe jumătate, iar eu te-am avertizat că te-ai aventurat cam mult şi că iţele Planului te vor trage cu forţa înapoi. Dacă Gaia există şi e ceea ce susţii tu, atunci probabil că ea acţionează ca un mecanism care va produce acea frânare. Fă din proprie iniţiativă ceea ce în curând vei fi silit să faci din constrângere. Fă în mod paşnic şi fără vărsări de sânge ceea ce s-ar putea să fii silit să faci prin nenorociri şi dezastru. Retrage navele.

— Nu se poate, Thoobing, de fapt Primarul Branno în persoană intenţionează să conducă flota şi câteva nave de cercetare au trecut deja prin hiperspaţiu către presupusul teritoriu gaian.

Thoobing bulbucă ochii:

— Cu siguranţă că va izbucni război, aşa zic eu.

— Tu eşti ambasadorul nostru. Fă demersurile necesare pentru a împiedica asta, Dă-le sayshellienilor toate asigurările pe care le solicită. Respinge orice acuzaţie de rea credinţă. Dacă va trebui, spune-le că nu vor avea decât de câştigat dacă rămân liniştiţi şi aşteaptă ca Gaia să ne distrugă. Spune-le tot ce doreşti, dar linişteşte-i.

Kodell făcu o pauză, studie expresia împietrită de pe chipul lui Thoobing şi reluă:

— Serios, asta-i tot. După câte ştiu, nicio navă a Fundaţiei nu va coborî pe vreo lume din Uniunea Sayshell şi nici nu va pătrunde în vreun punct din spaţiul real care aparţine Uniunii. Cu toate acestea, orice navă sayshelliană care va încerca să ne provoace în afara teritoriului Uniunii, adică pe teritoriul Fundaţiei, va fi neîntârziat distrusă.

Explică-le asta foarte răspicat şi linişteşte-i pe sayshellieni. Dacă dai greş, vei răspunde direct. Thoobing, până acum ai avut o misiune uşoară, dar te-aşteaptă vremuri grele şi următoarele săptămâni îţi vor hotărî soarta. Dacă ne vei înşela aşteptările, n-o să găseşti niciun colţişor din Galaxie în care să te ascunzi.

Chipul lui Kodell nu mai era nici bine dispus şi nici prietenos când contactul se întrerupse şi imaginea lui dispăru.

Thoobing rămase cu ochii holbaţi şi cu gura căscată către locul din care imaginea tocmai se mistuise.

68

Golan Trevize se trăgea de păr de parcă ar fi încercat să-şi aprecieze starea gândurilor prin intermediul simţurilor. Apoi îl luă pe neaşteptate pe Pelorat:

— Care-i starea ta de spirit?

— Starea de spirit? repetă absent Pelorat.

— Da. Uite în ce situaţie am ajuns, prinşi, fără niciun control asupra navei şi atraşi în mod inexorabil către o lume despre care nu ştim nimic. N-ai un sentiment de panică?

Pe faţa lungă a lui Pelorat trecu o umbră de melancolie:

— Nu. Sunt cam abătut. Mă simt puţin îngrijorat, dar n-am intrat în panică.

— Nici eu. Nu-i ciudat? De ce nu ne agităm mai mult?

— Ne aşteptam la asta, Golan, sau la *ceva asemănător*.

Trevize se întoarse către ecran. Pe el rămăsese fixată imaginea staţiei spaţiale. Acum era mai mare, ceea ce însemna că se apropiaseră mai mult de ea.

Ca înfăţişare, staţia nu i se părea impresionantă. Nu prezenta niciun element care să sugereze superştiinţa. De fapt, arăta cam primitiv. Şi cu toate acestea, ţinea nava în strânsoare.

— Janov, încerc să analizez situaţia la rece. Aş vrea să cred că nu-s laş şi că mă pot comporta bine în condiţii de criză, dar probabil că mă supraapreciez. Toţi păcătuim prin

asta. Ar trebui să mă agit nebuneşte de colo-colo şi să mă treacă toate răcorile. Poate că ne-am aşteptat la *ceva*, dar nu să fim reduşi la neputinţă şi eventual ucişi.

— Nu cred, Golan. Dacă cei de pe Gaia au putut prelua controlul asupra navei de la o asemenea distanţă, nu ne puteau ucide deja? De vreme ce suntem încă în viaţă…

— Dar nu mai suntem noi înşine. Prea aşteptăm cu calm. Cred că ne-au tranchilizat.

— De ce?

— Ca să ne păstreze întregi la minte. Aşa cred. Poate vor să ne interogheze, iar după aceea să ne ucidă.

— Dacă sunt atât de raţionali încât vor să ne interogheze, s-ar putea să-şi păstreze un dram de minte şi să nu ne ucidă fără un motiv întemeiat.

Trevize se lăsă cu spatele pe spătarul scaunului şi-şi puse picioarele pe pupitrul unde de obicei îşi plasa mâinile pentru a intra în legătură cu computerul.

— Ingenioşi cum sunt, s-ar putea să găsească vreun motiv care să pară întemeiat. Dacă ne-au perturbat gândurile, n-au lucrat prea brutal. Catârul, de exemplu, ne-ar fi făcut să tresăltăm şi să vibrăm din fiecare fibră a fiinţei noastre din dorinţa de a ajunge mai repede acolo, spuse Trevize şi arătă cu degetul spre staţia spaţială. N-ai acelaşi sentiment, Janov?

— Nu. Sigur nu.

— Sper că bagi de seamă că am o stare de spirit în care încă mai pot să analizez totul la rece. Din cale-afară de ciudat! Ori simt altceva? Sunt panicat, incoerent, nebun şi doar am impresia că raţionez?

— Pari întreg la minte, spuse Pelorat ridicând din umeri. Probabil că eu sunt la fel de bolnav la minte ca şi tine şi trăiesc cu aceeaşi iluzie, dar discuţia asta nu ne-ajută să rezolvăm situaţia. S-ar putea ca toată umanitatea să sufere de aceeaşi boală şi să se îmbete cu aceleaşi iluzii în timp ce trăieşte într-un haos comun. Nu ai cum să dovedeşti contrariul, şi pentru că tot n-o să găsim altă cale, trebuie să ne lăsăm în voia simţurilor. (Apoi, brusc înviorat, adăugă:) De fapt, m-am gândit şi eu la ceva.

— Da?

— Ei bine, am ajuns să considerăm Gaia fie o lume a Catârilor, fie o a Doua Fundaţie renăscută. Nu te-ai gândit c-ar putea exista şi o a treia explicaţie, mai plauzibilă?

— Şi care-ar fi asta?

În ochii lui Pelorat apăru o expresie de concentrare. Nu-l privi pe Trevize, iar vocea îi deveni adâncă şi stăpânită:

— Din vremuri imemoriale, lumea asta, Gaia, a făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să rămână într-o strictă izolare. N-a încercat deloc să intre în legătură cu alte lumi, nici măcar cu vecinii săi apropiaţi din Uniunea Sayshell. Are o ştiinţă dezvoltată în unele domenii, dacă dăm crezare poveştilor despre distrugerea unor flote şi sigur pot controla oamenii, dar cu toate acestea n-au făcut nicio tentativă de a-şi extinde puterea. Nu cere decât să fie lăsată în pace.

— Şi?

— Mi se pare inuman. Cei peste douăzeci de mii de ani de istorie umană reprezintă un proces neîntrerupt de expansiune şi de încercări eşuate de extindere a teritoriului. Aproape toate lumile care pot fi populate *sunt* populate. De-a lungul timpului, aproape fiecare dintre lumi a avut o neînţelegere cu un vecin sau altul. Dacă Gaia se deosebeşte atât de mult de celelalte lumi în privinţa asta, atunci înseamnă că e inumană.

Trevize clătină din cap cu hotărâre:

— Imposibil.

— De ce imposibil? întrebă Pelorat împătimit. Ţi-am spus doar că rasa umană reprezintă o enigmă tocmai pentru că este singura forma inteligentă şi evoluată din Galaxie. Şi ce dacă Gaia nu-i umană? N-ar putea exista pe vreo planetă o altă formă de viaţă căreia să-i lipsească tendinţa de expansiune tipic umană? De fapt, spuse Pelorat din ce în ce mai convins, ce dacă există un milion de inteligenţe în Galaxie şi *doar una* este expansionistă? Noi înşine. Celelalte ar rămâne acolo unde se află şi acum, discrete, ascunse…

— Ridicol! protestă Trevize. Le-am întâlni. Am coborî pe lumile lor. Ar apărea în toate ipostazele şi tipurile de

evoluţie tehnologică şi puţine ni s-ar putea opune. Dar nu le-am întâlnit niciodată. Pentru numele Spaţiului! Nu am descoperit nici ruine, nici relicve ale vreunei civilizaţii neumane. Tu eşti istoric, aşa că ar trebui să ştii mai bine. Am întâlnit aşa ceva?

Pelorat clătină din cap:

— Nu, Golan, dar ar putea exista una! Lumea asta!

— Nu cred: Zici că se numeşte Gaia, ceea ce înseamnă „Pământ” într-un dialect antic. Cum ar putea fi non-uman?

— Fiinţele umane i-au dat numele de „Gaia”, dar cine ştie din ce motive? Asemănarea cu vreo lume antică ar putea fi o simplă coincidenţă. Gândeşte-te numai. Aşa cum explicai tu cu câtva timp în urmă, simplul fapt că am fost ademeniţi spre Gaia şi acum suntem atraşi spre ea împotriva voinţei noastre se prezintă ca argumente în favoarea ideii non-umanităţii celor de pe Gaia.

— De ce? Ce are asta cu non-umanitatea?

— *Vor să ştie* despre noi, oamenii.

— Janov, ai luat-o razna, spuse Trevize. Trăiesc în Galaxie, înconjuraţi de oameni, de mii de ani. De ce ar fi devenit curioşi exact acum? Şi dacă doresc să-şi satisfacă această curiozitate, de ce ne-au ales tocmai *pe noi*? Dac-ar vrea să studieze fiinţele umane şi cultura lor, de ce n-ar începe cu lumile Sayshellului? De ce ne-ar alege neapărat pe noi, de pe Terminus?

— Poate că-i interesează Fundaţia.

— Prostii, izbucni Trevize cu o violenţă neaşteptată. Janov, tu *vrei* o inteligenţă non-umană şi o *vei avea*. Eu cred că dacă te-ai gândit că vei întâlni non-umani, nu te-ar mai îngrijora ideea că eşti capturat, neajutorat sau că vei fi chiar ucis, dar numai să-ţi ofere puţin răgaz ca să-ţi satisfaci curiozitatea.

Pelorat încercă să protesteze, dar începu să se bâlbâie, de aceea se opri, trase adânc aer în piept şi zise în cele din urmă:

— Bine, s-ar putea să ai dreptate, Golan, dar o să rămân la părerea mea. Nu cred că va trebui să aşteptăm prea mult ca să vedem cine are dreptate… Priveşte!

Arătă către ecran. Trevize, care în înflăcărarea lui uitase să mai privească la ecran, îşi aruncă ochii înspre el:

— Ce s-a întâmplat?

— Aceea care părăseşte staţia nu-i cumva o navă?

— Da, *e ceva*, recunoscu Trevize, nevenindu-i să creadă. Încă nu percep detaliile şi nu pot să măresc imaginea mai mult. Şi aşa e la maximum. După ce privi mai atent spuse: Pare să se apropie şi cred că-i o navă. Facem un pariu?

— Ce fel de pariu?

— Dacă ne-om mai întoarce vreodată pe Terminus, să dăm o masă la care fiecare dintre noi să invite pe cine pofteşte, dar maximum patru persoane, şi plătesc eu totul dacă pe nava care se apropie acum de noi sunt non-umani, iar dacă sunt oameni plăteşti tu.

— Mă prind, spuse Pelorat.

— S-a făcut, încuviinţă Trevize şi privi spre ecran, încercând să distingă detaliile navei şi întrebându-se dacă acestea puteau să-i dezvăluie mai presus de orice îndoială umanitatea sau non-umanitatea ocupanţilor ei.

69

Judecând după pieptănătura îngrijită şi atentă şi după vioiciunea tinerească a chipului, puteai jura că Branno se afla încă în Palatul Primăriei. Nimic din comportarea ei nu lăsa să se înţeleagă că se afla în spaţiu doar pentru a doua oară. (Prima ei ieşire în spaţiu, când fusese însoţită de părinţi într-o vacanţă pe Kalgan, nici nu se putea considera cu adevărat o călătorie spaţială. La vremea aceea avea doar trei ani.)

— La urma urmei, se adresă ea lui Kodell cu o voce stinsă, treaba lui Thoobing e să-şi exprime părerea şi să mă avertizeze. Nu-i port ranchiună pentru asta.

Kodell, care se îmbarcase pe nava Primarului pentru a-i putea vorbi neîngrădit de bariera psihologică pe care o creau distanţa şi imaginea nefirească, îi răspunse:

— Se află la post de prea multă vreme. A început să gândească la fel ca şi sayshellienii.

— Ăsta-i riscul meseriei de ambasador, Liono. Să aşteptăm până se va isprăvi totul şi după aceea o să-i dăm o vacanţă mai lungă şi o să-l trimitem la post în altă parte. E un tip capabil. La drept vorbind, a avut curajul şi înţelepciunea de a ne transmite neîntârziat mesajul lui Trevize.

Pe faţa lui Kodell licări un zâmbet:

— Da, mi-a spus că a făcut-o împotriva voinţei lui. „Am făcut-o pentru că trebuia”, cam astea au fost cuvintele lui. Vezi, Doamnă Primar, trebuia să ne anunţe chiar dacă nu era de acord, pentru că imediat ce Trevize a intrat în spaţiul Uniunii Sayshell, eu l-am informat pe Ambasadorul Thoobing să înainteze orice date referitoare la el.

— Da? făcu Primarul Branno şi se întoarse în scaun pentru a-l privi mai bine pe Kodell. Şi ce te-a determinat să procedezi astfel?

— Consideraţii elementare. Trevize avea la dispoziţie o navă de ultimul tip, aparţinând Fundaţiei şi era normal ca sayshellienii să observe asta. De asemenea, comportarea lui lipsită de tact şi de diplomaţie nu putea să le scape. Prin urmare, putea să dea de bucluc şi orice cetăţean al Fundaţiei ştie că trebuie să dea fuga să se plângă celui mai apropiat reprezentant al Fundaţiei. Personal nu mi-ar displace să-l ştiu pe Trevize prins la-nghesuială, căci asta l-ar mai ajuta să-şi vâre minţile în cap, dar l-ai trimis pe post de paratrăsnet şi voiam să poţi aprecia cum se cuvine ceea ce ar lovi, aşa că m-am îngrijit ca reprezentantul cel mai autorizat al Fundaţiei să-l supravegheze.

— Înţeleg! Abia acum pricep de ce Thoobing a reacţionat atât de energic. Şi eu îi transmisesem un avertisment similar. Întrucât a primit separat ordine de la noi, nici nu-i de acuzat dacă-şi închipuie că manevrele câtorva nave ale Fundaţiei ar putea însemna mai mult decât pare la prima vedere. Liono, cum se face că nu m-ai consultat înainte de a transmite acest mesaj?

Kodell răspunse cu răceală:

— Dacă te-aş implica în toate activităţile mele, n-ai mai avea timp să fii cu adevărat Primar. Dar tu de ce nu m-ai informat de intenţiile tale?

— Dacă te-aş ţine la curent cu toate intenţiile mele, ai şti prea multe, îi răspunse Branno fără chef. Asta e o problemă minoră, care nu justifică îngrijorarea lui Thoobing. Iar reacţiile de protest ale Sayshellului nu mă ating. Pe mine mă interesează Trevize.

— Navele noastre de cercetare l-au reperat pe Compor. Îl urmăreşte pe Trevize şi amândouă înaintează cu precauţie către Gaia.

— Am primit rapoartele acelor nave, Liono. E clar că atât Trevize cât şi Compor au luat în serios problema Gaiei.

— Doamnă Primar, toată lumea zâmbeşte ironic auzind de superstiţia numită Gaia, dar, în acelaşi timp, toţi gândim: „Dacă totuşi...” Chiar şi Ambasadorul Thoobing pare cam îngrijorat de situaţia creată. Ar putea fi o politică foarte şireată din partea sayshellienilor. Ca un fel de culoare protectoare. Dacă răspândeşti zvonuri despre o lume misterioasă şi invincibilă, oamenii se vor feri nu numai de lumea respectivă, dar şi de lumile vecine, precum cele care compun Uniunea Sayshell.

— Crezi că de aceea s-a ferit Catârul să-i supere pe cei de pe Sayshell?

— Probabil.

— Crezi că Fundaţia nu s-a atins de Sayshell din cauza Gaiei? Ştii bine că nu aveam cunoştinţă de existenţa acestei lumi.

— Recunosc că nu există nicio menţiune despre Gaia prin arhivele noastre, dar nu putem găsi o explicaţie plauzibilă pentru atitudinea noastră tolerantă faţă de Uniunea Sayshell.

— Să sperăm că, în ciuda părerii lui Thoobing, guvernul sayshellian s-a convins măcar în parte de puterea Gaiei şi de pericolul pe care-l reprezintă.

— De ce asta?

— Pentru că-n acest caz, Uniunea Sayshell nu va condamna intenţia noastră de a ne îndrepta spre Gaia. Cu

cât mai vehement vor respinge planul nostru, cu atât mai grabnic se vor convinge singuri că acţiunea noastră trebuie aprobată, astfel încât Gaia să ne înghită. Îşi vor imagina că lecţia pe care-o vom primi va fi binevenită şi va sluji de exemplu pentru alţi potenţiali invadatori.

— Dacă, totuşi, au motive întemeiate să creadă asta, Primare? Dacă Gaia *este* cu adevărat primejdioasă?

Branno zâmbi:

— Mereu pui pe „Dacă totuşi” în faţă, Liono.

— Trebuie să cântăresc toate posibilităţile, Primare. Asta mi-e meseria.

— Dacă Gaia e primejdioasă, atunci îl va captura pe Trevize. Asta e menirea *lui*, ca paratrăsnet al meu. Şi sper ca şi Compor şi păţească la fel.

— Speri asta? De ce?

— Pentru că asta îi va face să se încreadă prea mult în propriile forţe şi ne vom sluji de această slăbiciune. Ne vor subestima puterea şi ne vor uşura astfel sarcina.

— Dar dacă cei care se supraapreciază suntem *noi*?

— Nu vom fi noi, i-o reteză sec Branno.

— Dar nu avem nici cea mai vagă informaţie despre Gaia şi nu putem aprecia potenţialul ei. Primare, nu mi-o lua în nume de rău, dar ar trebui luată în calcul şi posibilitatea asta.

— Serios? De unde-ai mai scos-o şi pe asta, Liono?

— Şi tu crezi că, în cel mai rău caz, Gaia ar putea fi cea de-a Doua Fundaţie. Sayshell are o istorie interesantă încă de pe vremea Imperiului. Numai Sayshell a fost lăsată să se autoguverneze. Tot Sayshell a beneficiat de scutiri de taxe în timpul domniei aşa-numiţilor „Împăraţi Necruţători”. Pe scurt, Sayshell pare să fi beneficiat de protecţia Gaiei chiar în perioada imperială.

— Şi-atunci?

— A Doua Fundaţie a fost întemeiată de Hari Seldon în acelaşi timp cu Fundaţia noastră. A Doua Fundaţie nu exista în vremurile imperiale, dar Gaia exista. Prin urmare, Gaia *nu* este a Doua Fundaţie, ci altceva. Probabil ceva mai periculos.

— Nu mi-am propus să mă las intimidată de ceea ce nu cunosc, Liono. Există doar două surse potenţiale de pericol – arme fizice şi arme mentale – iar noi suntem pregătiţi să rezistăm oricăreia dintre ele. Mergi înapoi pe nava ta şi menţine toate navele în alertă la graniţa cu Sayshell. Numai nava mea se va îndrepta spre Gaia, dar va rămâne, tot timpul în legătură cu tine şi te vom aştepta să ne urmezi printr-un singur salt, dacă va fi nevoie… Mergi, Liono, şi alungă expresia asta de tulburare de pe faţa ta.

— Îmi dai voie să-ţi mai pun o întrebare? *Ştii sigur* în ce te bagi?

— Sigur, răspunse ea sumbru. Şi eu am studiat istoria Sayshellului şi am înţeles că Gaia nu poate fi a Doua Fundaţie dar, aşa cum ţi-am mai spus, am primit raportul complet al navelor de cercetare şi din ele am…

— Da?

— Ei bine, Liono, acum ştiu unde se află a Doua Fundaţie, aşa că ne vom ocupa de amândouă. Întâi Gaia şi după aceea Trantorul.

17. Gaia

70

Nava pornită de pe staţia spaţială ajunse în apropiere de *Far Star* după patru ore care i se părură ani lui Trevize.

În condiţii normale, Trevize ar fi încercat să semnalizeze şi s-ar fi aşteptat la un răspuns. Iar dacă n-ar fi primit răspuns ar fi luat hotărârea să se îndepărteze.

Dar întrucât nava nu era înarmată şi oricum nu răspundea la comenzi, nu putea decât să aştepte. Computerul nu primea alte instrucţiuni decât cele care priveau interiorul navei.

În rest, totul funcţiona normal. Sistemele de ventilaţie şi de încălzire erau perfecte; astfel că el şi Pelorat nu simţeau niciun inconvenient fizic. Dar asta nu slujea la nimic. Minutele se scurgeau greu şi Trevize era apăsat de nesiguranţă cu privire la soarta ce li se rezervase. Observă contrariat că Pelorat părea calm. Şi, ca să pună capăt la toate, în timp ce el n-avea poftă de mâncare, Pelorat desfăcuse un mic container cu carne de pui care se încălzise imediat după deschidere şi acum împrăştia un miros îmbietor. Iar acum, nepăsător şi metodic, Pelorat mânca.

Enervat, Trevize nu se mai putu stăpâni:

— Pentru numele Spaţiului, Janov! Pute!

Pelorat se uită mirat şi mirosi containerul.

— Mie nu-mi miroase urât, Golan.

Trevize clătină din cap:

— Nu mă lua în serios. Sunt nervos. Dar măcar foloseşte o furculiţă. O să-ţi miroasă degetele toată ziua.

Pelorat îşi privi uimit degetele:

— Scuze! Nici n-am băgat de seamă. Mă gândeam la altceva.

Trevize îl întrebă sarcastic:

— Te gândeai probabil în ce categorie să încadrezi creaturile non-umane care se apropie de noi? (Se simţea umilit pentru că Pelorat se dovedea mai calm decât el.) El, un veteran al Flotei (deşi nu participase la nicio bătălie) se temea, în timp ce Pelorat, un simplu istoric, părea netulburat.

— Ar fi imposibil de imaginat cum ar evolua formele de viaţă în condiţii diferite de cele ale Pământului. Deşi destul de mari, diferenţele n-ar putea fi infinite. Cu toate astea, presimt că fiinţele astea nu se vor manifesta extrem de violent şi că vom beneficia de un tratament civilizat. Dacă era altfel, ne ucideau de mult.

— Bine că măcar tu ţi-ai păstrat cumpătul, prietene. Eu sunt neliniştit şi nervos de parcă aş vrea să ies din starea de tranchilizare pe care ne-au indus-o. Simt că nu pot sta locului. De ce nu mai ajunge odată nava aia blestemată?

— M-am învăţat să fiu pasiv, Golan. Mi-am petrecut jumătate din viaţă aplecat asupra documentelor, aşteptând mereu altele şi altele. Tu eşti un om de acţiune şi suferi când nu te poţi mişca.

Trevize se simţi mai uşurat şi mormăi:

— Pelorat, nu ţi-am apreciat bunul simţ la adevărata lui valoare.

— Te înşeli, răspunse Pelorat placid, dar până şi un profesor, cu capul în nori ajunge uneori să înţeleagă rostul vieţii.

— Şi până şi un politician abil se poate înşela.

— N-am afirmat aşa ceva, Golan.

— Nu, dar o spun eu. Aşa că lasă-mă să fac ceva. Măcar să observ. Văzută mai de-aproape, nava asta pare primitivă.

— Pare?

— Dacă e produsul unor minţi şi braţe non-umane, ceea ce nouă ne pare primitiv ar putea fi de fapt doar non-uman.

— Crezi c-ar putea fi un artefact non-uman? întrebă Pelorat roşind uşor.

— Nu-mi dau seama. Bănuiesc că oricât de mult ar diferi de la o cultură la alta, artefactele nu-s la fel de expresive ca produsele ce poartă amprenta deosebirilor genetice.

— Asta-i doar o bănuială. Noi n-am întâlnit decât culturi diferite. Nu cunoaştem multe specii inteligente şi, prin urmare, nu avem unitatea de măsură cu ajutorul căreia să apreciem cât de mult poate să se deosebească un artefact de altul.

— Peştii, delfinii, pinguinii, calmarii, ba chiar şi ambiflexii, care nu sunt de origine pământeană, presupunând că restul sunt, rezolvă problema mişcării printr-un mediu lichid prin unduire, iar înfăţişarea lor nu diferă atât de mult pe cât te-ar face să crezi structura lor genetică. Probabil că situaţia se repetă în cazul artefactelor.

— În orice caz, spuse Trevize, mă simt mai bine acum. Tot sporovăind cu tine m-am mai calmat. Şi cred că foarte curând vom afla în ce ne-am vârât. Nava aceea nu va putea să se lipească de-a noastră pentru că n-are ecluză şi fie că vom merge noi la ei folosind cablul, fie că vor veni ei în acelaşi fel, dacă nu cumva vor folosi un alt sistem.

— Cât de mare-i nava?

— Dacă n-am cum să folosesc computerul navei pentru a calcula la ce distanţă se află nu pot să-mi dau seama de mărimea ei.

Un cablu se îndreptă şerpuind spre *Far Star*.

— Umani sau non-umani, tot cablu vor folosi. Se pare că nu există altă soluţie.

— Ar putea folosi un tub sau o scară, sugeră Pelorat.

— Sunt rigide. Ar fi prea complicat să realizezi legătura în felul ăsta. Trebuie ceva care să combine flexibilitatea cu rezistenţa.

Când cablul atinse peretele exterior al navei, se auzi un zgomot surd care făcu aerul din interior să vibreze. Cablul se mai întinse puţin. În timp ce nava cealaltă reduse viteza

pentru a o egala pe aceea a navei lui Trevize. Acum cablul nu mai vibra.

În peretele navei străine apăru un punct negru care se dilată ca pupila unui ochi.

— Ia te uită, exclamă Trevize. În loc de uşă glisantă are o diafragmă care se deschide.

— Non-uman?

— Nu neapărat, dar oricum interesant.

În deschizătură apăru o siluetă.

Pelorat o privi încordat şi strânse din buze, apoi zise dezamăgit.

— Păcat. Umană.

— Nu se ştie, făcu Trevize calm. Distingem cinci extremităţi. Astea ar putea fi capul, două braţe, două picioare, dar… Stai aşa…

— Ce s-a întâmplat?

— Silueta se mişcă mai repede şi mai uşor decât m-aşteptam. Aha!

— Ce mai e?

— Are un fel de propulsie. După câte-mi dau seama, n-are propulsie-rachetă şi nici nu-şi foloseşte braţele. Totuşi, deplasarea nu-i în mod necesar tipic umană.

În ciuda rapidităţii cu care silueta se mişca de-a lungul cablului, aşteptarea li se păru nesfârşită, dar în cele din urmă se auzi un zgomot.

— Nu ştiu ce-o fi, dar acum intră. Cred c-am s-o trântesc la podea imediat ce apare, spuse Trevize şi-şi încleştă pumnii.

— Cred c-ar fi mai bine să ne calmăm, îl sfătui Pelorat. Ar putea fi mai puternică decât tine, iar pe nava aceea trebuie să mai fie şi alte creaturi. Aşteptăm până ne lămurim.

— Devii din ce în ce mai înţelept, Janov, constată Trevize, în timp ce eu îmi pierd capul.

Auziră zgomotul produs de deschiderea ecluzei şi în cele din urmă silueta apăru înăuntrul navei.

— Are o statură aproape normală, bolborosi în barbă Pelorat. În costumul acela spaţial încape o fiinţă umană.

— N-am mai văzut asemenea model, dar după cum arată pare făcut de oameni. Văd că nu scoate niciun sunet.

Silueta în costum spaţial se opri în faţa lor şi-şi mişcă un braţ către casca rotundă care, chiar dacă părea din sticlă, nu era transparentă. Nu putură vedea nimic prin ea.

Braţul atinse ceva cu o mişcare rapidă pe care Trevize nu reuşi s-o urmărească, şi casca se detaşă de restul costumului. Se ridică.

Văzură chipul unei femei tinere şi atrăgătoare.

71

Pe chipul de obicei lipsit de expresie al lui Pelorat apăru o expresie de stupefacţie. Întrebă nesigur:

— Eşti umană?

Femeia deschise ochii mari, arcuindu-şi sprâncenele şi strâmbă din buze. Din gestul acesta nu se putea deduce dacă auzea o limbă necunoscută şi neînţeleasă, sau dacă înţelegea limbajul, dar întrebarea o punea pe gânduri.

Ea duse mâna spre partea stângă a costumului, care se desfăcu de parcă ar fi avut balamale. Păşi afară din costum şi acesta rămase o clipă în poziţie verticală apoi, cu un sunet ce aducea cu un oftat, se prăbuşi la podea.

Acum, după ce ieşise din costumul spaţial, femeia părea şi mai tânără. Îmbrăcămintea îi era largă şi translucidă, iar puţinele articole intime se vedeau ca nişte umbre. Roba de deasupra îi venea până la genunchi.

Avea sânii mici şi talia subţire, cu şolduri pline şi rotunde. Picioarele bine făcute aveau gleznele fine şi graţioase. Părul negru şi bogat îi cădea pe umeri, buzele pline păreau uşor asimetrice, iar ochii mari şi căprui priviră în jur, apoi spre picioare şi rezolvă dilema, arătând că pricepea limbajul lor:

— Nu *arăt* umană?

Vorbea Galactica Standard cu o ezitare abia detectabilă, părând că face un mic efort pentru a pronunţa foarte corect.

Pelorat încuviinţă cu o mişcare a capului, însoţită de un zâmbet:

— N-aş putea nega asta. Foarte umană. Încântător de umană.

Tânăra îşi desfăcu braţele larg de parcă i-ar fi invitat să o privească mai de aproape.

— Aşa sper şi eu, domnilor. Mulţi bărbaţi ar muri după corpul acesta.

— Aş prefera să trăiesc pentru el, glăsui Pelorat, cu un aer galant care-l luă şi pe el prin surprindere.

— Bună alegere, spuse femeia cu solemnitate. Corpul acesta naşte şoapte şi extaz.

Râse, iar Pelorat porni şi el să râdă.

Trevize, care rămăsese încruntat şi tăcut în timpul acestui schimb de vorbe galante, găsi momentul să întrebe:

— Ce vârstă ai?

Femeia încetă să râdă şi răspunse cu seriozitate:

— Douăzeci şi trei, domnilor.

— De ce-ai venit? Cu ce scop ne vizitezi?

— Am venit să vă-nsoţesc pe Gaia, răspunse ea, rotunjind uşor vocalele în diftongi, semn că nu stăpânea la perfecţie Galactica Standard.

— Să ne-nsoţească *o fată*?

Ea deveni dintr-o dată mai băţoasă, vrând să le dovedească lui Trevize şi lui Pelorat că era stăpână pe situaţie:

— Eu reprezint Gaia la fel de bine ca oricare altul. Dacă s-a întâmplat să fiu eu de tură pe staţie…

— Tura *ta*? Erai singură la bordul staţiei?

— Nici nu trebuie mai multe persoane, răspunse ea semeaţă.

— Şi acum nu-i nimeni pe ea?

— Staţia nu e părăsită dacă eu lipsesc de acolo. *Ea* rămâne.

— Ea? La ce te referi?

— La staţie. Ea este Gaia. N-are nevoie de mine câtă vreme vă reţine nava.

— Atunci tu ce faci pe staţie?

— Datoria.

Pelorat îl apucase de mânecă pe Trevize şi-l trăsese uşor. Repetă gestul şi-i spuse în şoaptă:

— Golan, nu mai ţipa la ea. Nu vezi ce tânără e? Lasă-mă pe mine să vorbesc cu ea.

Trevize se smuci furios, dar Pelorat i-o luă înainte şi întrebă:

— Domnişoară, cum te numeşti?

Chipul ei se lumină într-un zâmbet larg, ca reacţie la tonul mai blând, şi răspunse:

— Bliss.

— Bliss? repetă Pelorat. Ce nume frumos. Dar nu e singurul, nu-i aşa?

— Fireşte. Era caraghios că am un nume format dintr-o silabă. S-ar putea repeta pe fiecare secţiune şi nu ne-am mai putea deosebi, iar bărbaţii ar muri luând un trup drept altul. Numele meu complet e Blissenobiarella.

— Ţi se umple gura pronunţându-l.

— Poftim? Cu numai şapte silabe? Nu-i lung deloc. Am prieteni cu nume din cincisprezece silabe şi nu mai prididesc încercând tot felul de combinaţii pentru a-şi găsi un apelativ mai scurt. Eu am rămas la Bliss de când am împlinit cincisprezece ani. Mama îmi spunea „Nobby”, dacă vă vine-a crede.

— În Galactica Standard „bliss” înseamnă „extaz” sau „bucurie nemărginită” spuse Pelorat.

— Tot aşa şi-n limba gaiană. Nu se deosebeşte *foarte* mult de Standard, şi vreau să-mi şi justific numele.

— Numele meu e Janov Pelorat.

— Şi celălalt domn, cel care strigă, este Golan Trevize. Am primit mesajul din Sayshell.

— Cum adică aţi primit mesaj? întrebă Trevize bănuitor.

Bliss se-ntoarse către el şi răspunse calm.

— Nu l-am primit eu personal, ci Gaia.

— Domnişoară Bliss, ne dai voie să discutăm ceva între patru ochi? vorbi Pelorat.

— N-am nimic împotrivă, dar să ştiţi că suntem aşteptaţi.

— Nu durează mult. (Îl trase de braţ pe Trevize care-l urmă fără chef în cealaltă cameră.)

— Ce-nseamnă toate astea? spuse Trevize în şoaptă. Sunt sigur că ne aude şi de-aici. Probabil că ne citeşte şi gândurile, creatură perfidă.

— N-are importanţă dacă ni le citeşte sau nu. Puţină izolare psihologică nu ne strică. Ascultă, prietene, las-o în pace. Nu putem face nimic şi n-are rost să te răsteşti la ea ca să-ţi verşi năduful. Probabil că nici ea nu ne poate ajuta. Nu-i decât un emisar. De fapt, câtă vreme se află la bord, suntem în siguranţă; n-ar lăsa-o aici dacă ar intenţiona să distrugă nava. Dacă te porţi ca un bădăran or să ne spulbere după ce o recheamă.

— Nu suport să mă simt neajutorat, îi explică Trevize îmbufnat.

— Cui îi place? Dar nervozitatea te face şi mai neajutorat. Devii un revoltat fără cauză. Dragul meu prieten, nu vreau să te sâcâi şi eu şi să nu mi-o iei în nume de rău că te critic atât de aspru, dar fata n-are nicio vină.

— Janov, e atât de tânără că ţi-ar putea fi fiică.

Pelorat luă o poziţie bătăioasă:

— Cu atât mai mult va trebui să ne purtăm delicat cu ea, deşi nu prea-mi dau seama ce vrei să spui cu asta.

Trevize se gândi o clipă, apoi chipul i se lumină:

— Foarte bine. Ai dreptate, am greşit. Totuşi e supărător că au trimis o fată. Puteau să însărcineze un ofiţer, de exemplu, şi să ne arate că ne *preţuiesc* cât de cât. Dar o fată, care una-două aruncă toată răspunderea pe Gaia?

— Se referă probabil la un cârmuitor care primeşte numele planetei ca titlu onorific, ori are în vedere consiliul planetar. O să aflăm şi asta, dar nu întrebând de-a dreptul.

— Mor bărbaţii după ea! pufni Trevize. Asta-i bună! E cam plinuţă la şolduri!

— Nu ţi-a cerut nimeni să-ţi dai viaţa pentru ea, Golan, spuse Pelorat domol. Vino! Ce, nu-i dai voie să se autoironizeze? Mi se pare amuzantă şi lipsită de prejudecăţi.

O găsiră pe Bliss aşezată în faţa computerului, aplecată asupra lui şi privind cu ochi miraţi la componentele acestuia, ţinându-şi mâinile la spate de parcă s-ar fi temut să-l atingă.

Când ei intrară, aplecându-şi capetele ca să nu se lovească de tocul uşii, ea ridică ochii şi rosti:

— Uimitoare navă. Nu înţeleg nici jumătate din ceea ce văd, dar dac-aţi vrea să-mi faceţi un cadou de bun venit, mi-aş dori nava. E minunată. A mea arată groaznic.

Pe chip îi apăru o expresie de curiozitate nepotolită:

— Chiar veniţi de pe Fundaţie?

— De unde ştii despre Fundaţie? întrebă Pelorat.

— Învăţăm la şcoală despre ea. Mai ales din pricina Catârului.

— De ce din cauza lui, Bliss?

— E unul dintre noi, dom… Ce silabă din numele voastre pot folosi, domnilor?

Pelorat reacţionă primul:

— Jan sau Pel. Pe care-l preferi?

— Pel. A plecat dintre noi, Pel, reluă Bliss cu un zâmbet complice. S-a născut pe Gaia, dar se pare că nimeni nu ştie cu exactitate unde.

— Bliss, să-nţeleg că e un erou al Gaiei? (Trevize se hotărâse să adopte o atitudine aproape agresiv de prietenoasă şi aruncă o privire răutăcioasă şi ucigătoare în direcţia lui Pelorat.) Poţi să-mi spui Trev, adăugă el.

— A, nu, spuse ea pe nerăsuflate. A plecat de pe Gaia fără să i se permită acest lucru, şi nimeni nu trebuie să facă asta. Nimeni nu ştie *cum* a reuşit. Dar a plecat şi tocmai de-aceea cred c-a avut un sfârşit nefericit. Fundaţia l-a înfrânt în cele din urmă.

— A *Doua* Fundaţie? întrebă Trevize.

— Mai există una? Cred că mi-aş aminti dacă aş face un efort, dar nu m-a interesat istoria. Dacă mă gândesc mai bine, ceea ce socoteşte Gaia că-i mai bun mă interesează şi pe mine. Dacă istoria nu s-a lipit de mine, înseamnă că sunt destui istorici sau că nu m-a atras prea mult obiectul acesta de studiu. Probabil că de aceea am devenit tehnician

spaţial. Primesc mereu însărcinări pe staţie şi-mi place ceea ce fac, aşa că se-nţelege de la sine că…

Începuse să vorbească repede, pe nerăsuflate aproape, şi Trevize trebui să pândească un moment de pauză ca s-o întrebe:

— Cine-i Gaia?

Bliss îl privi nedumerită.

— Gaia. Pel şi Trev, hai să trecem la treabă. Trebuie să ajungem pe planetă.

— Deci într-acolo mergem, nu-i aşa?

— Da, dar încet. Gaia simte că vă puteţi deplasa mult mai repede dacă folosiţi forţa navei. Vreţi să-ncercaţi?

— Vrem, răspunse Trevize morocănos. Dar dacă ni se va reda controlul asupra navei, nu vă temeţi c-aş putea ţâşni înspre spaţiu?

— Ce caraghios eşti, îi spuse Bliss printre hohote de râs. Bineînţeles că Gaia n-o să te lase să mergi în altă direcţie. Dar poţi zbura mai repede în direcţia în care *vrea* Gaia. Pricepi?

— Pricep, încuviinţă Trevize, şi-o să încerc să-mi mai temperez simţul umorului. *Unde* cobor?

— N-are importanţă. Zboară spre suprafaţa planetei şi vei coborî în locul potrivit. Se va îngriji Gaia de asta.

Pelorat nu-şi putu stăpâni curiozitatea:

— Şi tu vei rămâne cu noi ca să fii sigură că ne vor trata cum se cuvine?

— Aş putea s-o fac şi pe asta. Să vedem, onorariul obişnuit pentru serviciile mele – vreau să zic *tipul acesta* de servicii – se poate vărsa direct în contul meu.

— Şi pentru altfel de servicii…?

Bliss chicoti:

— Ce bătrânel simpatic eşti.

Pelorat primi lovitura în plin.

72

Bliss rămase puţin uimită când nava descrise o curbă rapidă spre Gaia:

— Nu se simte deloc efectul acceleraţiei.

— Acţionare gravitică, o lămuri Pelorat. Acceleraţia antrenează totul de pe navă, inclusiv ocupanţii, aşa că nu avem de suferit.

— Pel, dar cum funcţionează?

Pelorat ridică din umeri:

— Cred că Trev ştie mai bine, dar e cam indispus şi nu pare să aibă chef de vorbă.

Trevize dirijă nava cu destulă brutalitate spre suprafaţa planetei. Nava răspundea parţial la comenzile lui, aşa cum de altfel îl avertizase Bliss. I se acceptă încercarea de a traversa oblic liniile de forţă gravitică, dar numai după o scurtă ezitare. O uşoară tentativă de ridicare a navei spre înalt rămase fără răspuns. Nava nu-i mai aparţinea cu totul.

Pelorat întrebă blajin:

— Golan, nu zburăm cu viteză prea mare?

Străduindu-se să rămână calm şi netulburat, Trevize spuse cu o voce egală şi fără nicio inflexiune:

— Tânăra doamnă susţine că Gaia va avea grijă de noi.

— Bineînţeles, Pel, interveni Bliss, Gaia n-ar permite navei să ne pună viaţa în pericol. Aveţi ceva de mâncare la bord?

— Desigur, răspunse îndatoritor Pelorat. Ce ţi-ai dori?

— Ceva fără carne, Pel, îi răspunse Bliss aproape nepăsătoare, dar poate să fie şi peşte sau legume.

— Bliss, o parte dintre proviziile noastre provin de pe Sayshell, explică Pelorat. Nu ştiu prea bine ce-i în cutii, dar s-ar putea să-ţi placă.

— Întâi să gust şi vom vedea, făcu ea visătoare.

— Oamenii de pe Gaia sunt vegetarieni? vru să ştie Pelorat.

— Mulţi da, răspunse ea dând vioi din cap. Depinde ce substanţe nutritive îi trebuie organismului în anumite momente. În ultima vreme carnea nu m-a prea tentat, aşa

că nici acum nu vreau. Şi nici după dulciuri n-am tânjit. Brânzeturile şi creveţii îmi plac pentru că au un gust plăcut. În fine, cred c-ar trebui să mai slăbesc. Şi spunând acestea, se bătu cu palma peste fund. De-aici trebuie să dau jos câteva kilograme.

— Nu văd ce motiv ai avea, o linişti Pelorat. Abia ai pe ce să şezi mai confortabil.

Bliss întoarse capul ca să se admire:

— În fine, n-are importanţă. Când pierzi în greutate, când câştigi. Nu-mi fac eu probleme dintr-atât.

Trevize tăcea, pentru că se lupta cu *Far Star*. Ezitase cam mult căutând o orbită convenabilă, iar acum treceau vâjâind prin limitele inferioare ale ecosferei planetare. Încetul cu încetul, nava începu să scape controlului lui ca şi când o altă forţă învăţase deja să dea comenzi motoarelor gravitice. *Far Star*, conducându-se aproape singură, intră în atmosfera rarefiată şi încetini rapid. Apoi se deplasă într-o curbă lină.

Bliss rămase impasibilă la şuieratul ascuţit produs de aerul care opunea rezistenţă la înaintarea navei şi mirosi cu delicateţe aburul ce se înălţa din container:

— Trebuie să fie delicios, Pel, altfel n-ar avea mirosul ăsta plăcut şi apetisant. (Băgă degetul în sos şi apoi şi-l linse.) Ai avut dreptate, Pel. Par creveţi. Excelenţi.

Cu un gest de nemulţumire, Trevize părăsi computerul.

— Doamnă, exclamă el, de parcă atunci ar fi văzut-o pentru prima oară.

— Numele meu e Bliss, îi răspunse ea ferm.

— Bliss, fie! Ştiai cum ne numim.

— Da, Trev.

— De unde ai aflat numele noastre?

— Trebuia să le ştiu ca să-mi pot face datoria.

— Ştii cine e Munn Li Compor?

— Dacă ar prezenta importanţă pentru munca mea aş şti. N-am idee cine e, dar Compor nu vine aici. Şi, ca să fiu mai exactă, spuse ea şi făcu o mică pauză, în afară de voi doi nu mai vine nimeni.

— Vom vedea.

Privi în jos şi văzu nori. Nu erau în strat compact şi continuu, ci în mai multe straturi succesive, care nu ofereau o privelişte clară a suprafeţei planetei.

Comută pe microundă şi radarul se ilumină. Suprafaţa părea o copie aproape fidelă a cerului. Arăta ca o lume compusă din insule – foarte asemănătoare cu Terminus, numai că aici erau mai numeroase, niciuna prea mare sau izolată de restul lor. Aminteau de un arhipelag planetar. Nava se înscrise pe o orbită cu înclinaţie mare faţă de planul ecuatorial, dar nu se zări niciuna dintre calotele polare.

Trevize nu reuşi să vadă nici semnele neîndoielnice ale distribuţiei inegale a populaţiei, cum era de aşteptat, după luminarea din zona cufundată în noapte.

— Vom coborî lângă capitală, Bliss? întrebă Trevize.

— Gaia te va ajuta să ajungi într-un loc convenabil, răspunse ea cu un aer indiferent.

— Aş prefera un oraş mare.

— Vrei să zici o grupare mare de oameni?

— Da.

— Gaia va hotărî.

Nava continuă să coboare şi Trevize îşi găsi o distracţie încercând să ghicească pe care insulă se va aşeza.

73

Nava coborî uşor ca un fulg, şi se aşeză pe sol fără zdruncinături sau efecte gravitaţionale neplăcute. Coborâră unul după altul: întâi Bliss, apoi Pelorat şi în cele din urmă Trevize.

Vremea aducea cu primăvara timpurie din Terminus City. Adia o briză uşoară, iar soarele dimineţii strălucea puternic pe cerul presărat cu nori rari. Solul era acoperit de verdeaţă şi la o oarecare distanţă se afla o livadă cu copacii aliniaţi în şiruri lungi, iar în partea opusă se zărea linia ţărmului.

Printre ierburi forfoteau insecte, o pasăre săgetă cerul şi, de undeva, din apropiere, se auziră zgomotele înfundate făcute de cineva care folosea vreo unealtă agricolă.

Pelorat rupse tăcerea după ce trase adânc aer în piept:

— O, miroase *plăcut*, a suc de mere.

— Păi de la livada de colo. Probabil că la fermă face cineva suc de mere, spuse Trevize.

— Fiindcă tot veni vorba, nava voastră are un miros… greu de suportat, interveni Bliss.

— Atunci de ce n-ai spus nimic? mârâi Trevize.

— Din politeţe. Doar eram oaspete.

— Şi-acum ai uitat de politeţe?

— Acum sunt pe lumea mea. *Tu* eşti oaspete, aşa că te rog să fii politicos.

— Are probabil dreptate, Golan. Avem cum să aerisim nava? se băgă în vorbă Pelorat.

— Da, i-o reteză Trevize, sigur, dacă această mică domnişoară ne asigură că nu se va atinge nimeni de navă. Ne-a dovedit deja că are puteri neobişnuite asupra ei.

Bliss îşi arcui trupul şi nu se lăsă mai prejos:

— Nu sunt chiar mică şi dacă-ţi închipui că se aeriseşte dacă o las în pace, atunci aşa o să fac.

— Bine, şi-acum ne duci la omul căruia îi spuneţi Gaia?

Bliss părea amuzată:

— Trev, nu ştiu dacă o să mă crezi. *Eu sunt* Gaia.

Trevize înmărmuri. Auzise de nenumărate ori fraza: „a-şi aduna minţile” folosită metaforic, însă abia acum simţi pe propria-i piele adevărul pe care-l exprima ea. Reuşi să îngaime:

— *Tu?*

— Da. Şi pământul. Şi pomii aceia. Şi iepurele acela, ascuns între ierburi. Şi bărbatul pe care-l vezi umblând prin livadă. Întreaga planetă şi tot ce vieţuieşte pe ea înseamnă Gaia. Suntem indivizi – organisme separate – dar cu toţii împărtăşim o conştiinţă comună. Planeta are o parte infimă din această conştiinţă, diferitele forme de viaţă îşi au şi ele partea lor mai mare sau mai mică, iar fiinţele umane, cea mai mare parte.

— Trevize, cred că vrea să spună că Gaia e un fel de conştiinţă de grup, explică Pelorat.

Trevize aprobă dând din cap:

— Asta am înţeles şi eu. Bliss, în cazul acesta, cine conduce lumea?

— Se conduce singură. Copacii aceia cresc în şiruri drepte şi ordonate din propria lor voinţă. Se înmulţesc doar în măsura în care e nevoie pentru a-i înlocui pe cei care mor. Fiinţele umane recoltează merele de care au nevoie; celelalte animale, inclusiv insectele, consumă partea ce li se cuvine, dar nimic mai mult.

— Şi zici că insectele ştiu ce li se cuvine? întrebă ironic Trevize.

— Într-un fel, da. Plouă când trebuie şi uneori plouă torenţial când este necesar, şi uneori se-ntâmplă şi câte-o perioadă de secetă pentru că şi *asta* este necesară.

— Şi ploaia ştie şi ea când să cadă?

— Da, răspunse Bliss cu seriozitate. Nu se-ntâmplă la fel şi-n organismul tău? Celulele ştiu ce să facă. Ştiu când să producă anumite substanţe şi când să inhibe acest proces, iar când produc respectiva substanţă, ele ştiu ce cantităţi sunt necesare, şi nu secretă nici mai mult, nici mai puţin. Fiecare dintre celule este, într-o anumită măsură, o uzină chimică independentă, dar toate îşi extrag materia primă dintr-o sursă comună, adusă de un sistem de transport ce le aparţine deopotrivă şi toate îşi elimină reziduurile într-o serie de canale comune. Toate acestea contribuie la formarea unei conştiinţe de grup.

Entuziasmat, Pelorat exclamă:

— Extraordinar. Vrei să spui că planeta e un superorganism şi că tu eşti o celulă a lui.

— Am încercat o analogie, n-am spus că totul merge până la identificare. Suntem analogii celulelor, dar nu ne identificăm cu ele, înţelegi?

— Păi, în ce fel nu sunteţi celule? încercă Trevize s-o încurce.

— Şi noi înşine suntem construiţi din celule şi avem o conştiinţă de grup, dacă vorbim din punctul acesta de

vedere. Această conştiinţă a organismului individual, a unei fiinţe, umane, în cazul meu…

— Cu un organism după care mor bărbaţii…

— Exact. Conştiinţa mea e mult mai avansată decât cea a unei celule individuale. Faptul că noi, la rândul nostru, suntem o părticică dintr-o conştiinţă de grup mai cuprinzătoare, situată la un nivel superior, nu ne reduce la nivelul celulelor. Eu rămân o fiinţă umană – dar deasupra noastră se află o conştiinţă de grup pe care n-o pot cuprinde, aşa cum o celulă din structura muşchiului biceps nu poate cuprinde conştiinţa mea de sine.

— Cineva a ordonat sechestrarea navei noastre. Cine? întrebă Trevize.

— În niciun caz cineva anume. Gaia a ordonat. Noi toţi am vrut asta.

— Şi copacii şi pământul, Bliss?

— Au avut o contribuţie foarte mică, dar sigură. Ascultă, dacă un muzician ar scrie o simfonie, întrebi care celulă din corpul lui a ordonat compoziţia şi care celulă a supravegheat arhitectura ei?

— Şi, după câte înţeleg, gândirea comună, ca să zicem aşa, a conştiinţei de grup este mult mai puternică decât gândirea unui individ, spuse Pelorat, aşa cum un muşchi e mai puternic decât o celulă individuală din acel muşchi. Prin urmare, Gaia a capturat nava noastră de la distanţă, controlând computerul, chiar dacă individual, nicio minte de pe planetă n-ar fi putut s-o facă.

— Ai înţeles perfect, Pel, îl încurajă Bliss.

— Tot aşa am priceput şi eu, zise Trevize. Nu-i chiar aşa de complicat. Dar ce vreţi de la noi? N-am venit cu intenţii duşmănoase. Voiam să aflăm anumite lucruri. De ce ne-aţi capturat?

— Ca să discutăm cu voi?

— Puteam să rămânem pe nava noastră dacă doreaţi numai atât.

— Nu cu mine veţi vorbi, spuse Bliss cu gravitate.

— Dar nu faci parte din conştiinţa de grup?

— Da, dar nu pot zbura ca pasărea, bâzâi ca o insectă sau creşte înaltă ca un copac. Fac ceea ce mă pricep şi nu trebuie să vă informez eu, deşi mi s-ar putea încredinţa informaţiile care vă interesează.

— Cine-a hotărât asta?

— Noi toţi.

— Şi cine ne va spune ceea ce dorim să ştim?

— Dom.

— Cine-i Dom?

— Numele lui complet este Endomandiovizamarondayaso şi aşa mai departe, spuse Bliss. Fiecare i se adresează folosind silaba pe care-o consideră potrivită, dar îl ştiu ca Dom, şi cred c-ar fi bine să-i spuneţi la fel. Probabil că aparţine Gaiei mai mult decât oricare altul dintre noi şi locuieşte pe insula asta. El a cerut să vă vadă şi i s-a aprobat.

— Cine a aprobat? întrebă Trevize, dar găsi răspunsul aproape imediat: A, da, ştiu cum; voi toţi.

Bliss îl aprobă.

— Şi când îl vom întâlni pe Dom? se interesă Pelorat.

— Imediat. Dacă mă urmaţi, o să vă duc la el chiar acum, Pel. Şi tu eşti aşteptat, Trev.

— Şi după aceea vei pleca? întrebă Pelorat.

— Vrei să rămân, Pel?

— Ca să fiu sincer, da.

— Aşa se întâmplă mereu, spuse Bliss, păşind înaintea lor pe un drum bine pietruit care ocolea livada. Cât ai zice peşte le şi cad cu tronc bărbaţilor. Chiar şi cei vârstnici se lasă cuprinşi de ardoare tinerească.

Pelorat izbucni în râs:

— Ardoarea tinerească s-a cam stins, Bliss, dar cred că s-ar aprinde din nou, şi n-ar fi numai din pricina ta.

— Nu te nelinişti, ea încă există. Pot să fac minuni, îi spuse Bliss.

Trevize întrebă nerăbdător:

— După ce ajungem unde trebuie, cât vom avea de aşteptat până vine acest Dom?

— *El* vă aşteaptă *pe voi*. De altfel, *Dom-prin-Gaia* a trudit ani de zile ca să vă aducă aici.

Trevize rămase cu un picior în aer, uitând să mai păşească, şi privi pe furiş spre Pelorat care-i spuse pe muteşte: Ai avut dreptate.

Fără a privi spre ei, Bliss rosti calm:

— Trev, ştiu că ai bănuit că Eu/noi/Gaia ne interesăm de voi.

— Eu/noi/Gaia? îngână Pelorat cu jumătate de gură.

Ea se întoarse spre el şi-i zâmbi:

— Avem alături de diferite pronume pentru a exprima nuanţele de individualitate existente pe Gaia. Vi le-aş putea explica dar, până una-alta, deşi „Eu/noi/Gaia” pare cam stângaci, sugerează destul de exact ce vreau să comunic. Hai, ce-ai rămas aşa, Trev? Dom ne aşteaptă şi n-aş vrea să te fac să mergi împotriva voinţei tale. Îţi dă un sentiment neplăcut dacă nu eşti obişnuit cu aşa ceva.

Trevize porni. Privirea pe care i-o aruncă lui Bliss trăda o adâncă neîncredere.

74

Bătrânul Dom recită cele două sute cincizeci şi trei de silabe ale numelui său într-o frazare muzicală curgătoare şi unduitoare.

— Într-un fel, spuse el, numele meu reprezintă o scurtă biografie. El comunică celui ce-l aude, îl citeşte sau îl percepe, cine sunt, ce rol am jucat în întreg şi ce-am împlinit. De mai bine de cincizeci de ani mă mulţumesc să mi se spună Dom. Când se aduce vorba şi de alţii cu acelaşi nume, sunt numit Domandio, iar în numeroasele mele legături profesionale se folosesc şi alte variante. O dată pe an, de ziua mea, numele meu complet este recitat-în-minte, aşa cum am făcut-o eu acum cu voce tare pentru voi. Impresionează, dar personal, mă simt stânjenit.

Bătrânul Dom era înalt şi slab, aproape stafidit. Ochii adânciţi în orbite aveau o strălucire neobişnuit de

tinerească, deşi mişcările îi erau domoale. Nasul ascuţit şi subţire avea nările larg depărtate una de alta. Mâinile, cu vene proeminente, nu păreau să sufere de artrită. Purta o robă lungă, de culoare cenuşie, care îi cădea până peste glezne, iar în picioare, sandale decupate la vârf care-i lăsau libere degetele.

— Ce vârstă aveţi, domnule? întrebă Trevize.

— Trev, te rog să mi te adresezi cu Dom. Folosirea altor formule de adresare ar impune o politeţe rece care-ar împiedica schimbul liber de idei între noi. În Ani Galactici Standard, am trecut de nouăzeci şi trei de ani, dar adevărata mea aniversare va fi peste câteva luni, când voi împlini nouăzeci de ani după standardul Gaiei.

— Eram sigur că n-ai mai mult de şaptezeci şi cinci, do…, Dom spuse Trevize.

— Potrivit standardelor gaiene nu-i o performanţă, nici ca vârstă, nici ca înfăţişare, Trev. Dar să lăsăm asta.

Pelorat privi spre farfuria lui, pe care erau câteva resturi dintr-un fel de mâncare deosebit de simplu, apoi se adresă lui Dom cu oarecare reţinere:

— Dom, pot să-ţi pun o întrebare stânjenitoare? Bineînţeles, dacă te deranjează, te rog să-mi spui şi o facem uitată.

— Nu te jena, îl invită Dom cu un zâmbet. Chiar doresc să-ţi satisfac orice curiozitate în legătură cu Gaia.

— De ce? reacţionă pe dată Trevize.

— Pentru că sunteţi nişte oameni de vază. Să începem cu întrebarea lui Pel.

— Pentru că toate lucrurile de pe Gaia participă la conştiinţa de grup, cum se face că tu, ca element al grupului, ai putut mânca ceea ce a fost neîndoielnic un alt element?

— Adevărat! Dar toate lucrurile sunt recirculate. Trebuie să mâncăm ca să trăim şi, în acelaşi timp, toate, adică atât hrana de origine vegetală cât şi de origine animală, ba chiar şi ingredientele, sunt o părticică din Gaia. Dar vedeţi voi, nimic nu-i ucis din plăcere sau din distracţie şi moartea nu înseamnă durere inutilă. Îmi pare rău, dar nu voi încerca

să laud preparatele noastre culinare, pentru că niciun gaian nu mănâncă decât din necesitate. Nu ţi-a plăcut prea mult masa, nu-i aşa, Pel? Mâncarea nu trebuie să fie o plăcere. În altă ordine de idei, ceea ce se mănâncă rămâne, la urma urmei o parte din conştiinţa planetară. În măsura în care porţiuni din ea sunt încorporate în organismul meu, el va participa mai din plin la conştiinţa totală. Când voi muri, şi eu voi deveni hrană, chiar dacă pentru bacterii de descompunere, şi voi participa într-un grad mult mai redus. Dar într-o bună zi, părţi din mine vor intra în compoziţia altor fiinţe umane.

— Un fel de transmigraţie a sufletelor, încercă să explice, Pelorat.

— A cui, Pel?

— Mă refeream la un mit vechi, cunoscut pe alte lumi.

— A, nu-l ştiu. Să mi-l povesteşti şi mie cu altă ocazie.

— Dar conştiinţa voastră individuală, interveni Trevize, adică ceea ce reprezinţi tu, Dom, nu se va mai alcătui complet.

— Nu, sigur că nu. Dar ce importanţă are? Voi rămâne o părticică din Gaia, şi asta contează. Printre noi sunt unii mistici care se întreabă dacă n-ar trebui să luăm măsuri pentru a crea memorii de grup ale unor existenţe trecute, dar nu poţi ajunge să percepi Gaia în mod practic, iar asta oricum n-ar servi la nimic. N-ar face decât să întunece actuala conştiinţă. Desigur, pe măsură ce condiţiile se vor schimba şi Gaia va fi percepută altfel, dar eu nu cred că schimbările se vor petrece prea curând.

— De ce trebuie să mori, Dom? întrebă Trevize. Ai ajuns la nouăzeci de ani. Conştiinţa de grup n-ar putea să…

— Niciodată, îl întrerupse Dom, care se şi încruntă. Măcar cu atât să contribui şi eu. Fiecare nou individ reprezintă o rearanjare a moleculelor şi genelor într-o fiinţă nouă. Noi talente, noi inteligenţe, alte contribuţii la dezvoltarea Gaiei. Avem nevoie de ele, şi singura soluţie este să le facem loc. Am realizat mai multe decât alţii, dar şi eu am o limită pe care am atins-o deja. Nu există dorinţă

de a trăi mai mult decât ţi-e dat, şi nici dorinţă de a muri înainte de vreme.

Apoi, dându-şi seama că adăugase un aer de tristeţe serii, se ridică şi-şi întinse mâinile către cei doi.

— Haideţi, Trev şi Pel, să mergem în biroul meu, unde-aş vrea să vă arăt câteva dintre obiectele de artă la care ţin. Sper că n-o să luaţi în nume de rău mica vanitate a unui om bătrân.

Îi conduse în altă cameră unde, pe o masă, se aflau câteva lentile fumurii legate două câte două.

— Acestea sunt Participări pe care le-am făcut eu, spuse Dom. Nu-s chiar expert, dar m-am specializat în obiecte lipsite de viaţă cu care marii maeştri nu-şi bat capul.

— Pot să pun *mâna*? Nu-s fragile? întrebă Pelorat.

— Nu, nu. Poţi să dai cu ele de podea, dacă vrei, dar ar fi mai bine să n-o faci. Şocurile ar putea afecta contrastul imaginii.

— Cum se folosesc, Dom?

— Le pui la ochi şi se vor fixa acolo singure. Nu transmit lumina, ci dimpotrivă, mai întunecă din strălucirea care altfel ţi-ar distrage atenţia, deşi senzaţiile ajung oricum la creier prin nervul optic. În esenţă, conştiinţa devine mai precisă şi poate participa la alte aspecte ale vieţii de pe Gaia. Cu alte cuvinte, dacă vei privi peretele acela, îl vei percepe aşa cum se percepe el însuşi.

— Fascinant, bolborosi Pelorat. Pot să-ncerc cu ăsta?

— Fireşte, Pel. Ia unul la întâmplare. Fiecare e construit în felul lui. Privind prin el un perete sau oricare alt obiect vei percepe diferite aspecte ale conştiinţei obiectului.

Pelorat îşi puse o pereche la ochi şi aceasta se fixă instantaneu. Avu o tresărire uşoară, apoi rămase nemişcat câtva timp.

— Când nu mai vrei să priveşti, să pui palmele pe fiecare parte a Participării şi să apeşi uşor. Se va desprinde imediat.

Pelorat făcu întocmai cum i se spusese şi apoi începu să clipească mărunt şi să se frece la ochi.

— Ce-ai simţit? îl întrebă Dom.

— Greu de explicat sau de exprimat în cuvinte. Zidul părea să sclipească şi să radieze o lumină, iar din când în când părea să devină fluid, având simetrii schimbătoare. Îmi pare rău, Dom, dar nu-l găsesc prea atrăgător.

Dom oftă:

— Nu participi la conştiinţa Gaiei, aşa că nu poţi vedea ceea ce văd eu. Mă temusem de asta. Păcat! Vă asigur că, deşi Participările acestea sunt apreciate în primul rând pentru valoarea lor estetică, ele au şi utilizări practice. Un zid fericit este durabil, practic, util.

— Un zid fericit? făcu Trevize, zâmbind vag.

— Zidul trăieşte o senzaţie neclară, analogă „fericirii” noastre. Un zid se simte fericit atunci când e bine proiectat, când se reazemă ferm pe fundaţie, când simetria lui echilibrează părţile componente şi nu suferă deformări supărătoare. O bună proiectare se poate realiza pe baza principiilor matematice ale mecanicii, dar folosirea unei Participări potrivite contribuie la o reglare de fineţe până la nivel atomic. Niciun sculptor nu poate produce o operă de artă pe Gaia fără o Participare bine făcută, şi cele pe care le fac eu sunt considerate excelente, vă rog să mă credeţi. Participările vii, care nu intră în preocupările mele, continuă Dom cu entuziasmul celui care se aşteaptă ca ascultătorii săi să aibă aceleaşi pasiuni, ne dau, prin analogie, o trăire directă a echilibrului ecologic. El este destul de simplu pe Gaia, ca şi pe toate celelalte lumi, dar cel puţin aici nutrim speranţa să-l putem face mai complex, îmbogăţind astfel conştiinţa totală.

Trevize ridică o mână ca să i-o ia înainte lui Pelorat şi-i făcu semn să tacă:

— De unde ştii că o planetă ar putea avea un echilibru ecologic mai complex dacă toate celelalte au unul mai simplu?

— Aha, făcu Dom cu o licărire şireată în ochi, vrei să-l pui la încercare pe bătrânul Dom. Ştii la fel de bine ca şi mine că leagănul originar al umanităţii, Pământul, avea un echilibru ecologic extraordinar de complex. Doar lumile

secundare, adică cele derivate, sunt simple din punct de vedere ecologic.

Pelorat nu se putu abţine:

— Mi-am dedicat întreaga viaţă acestei probleme. De ce numai Pământul a avut un sistem ecologic complex? Ce l-a deosebit de alte lumi? De ce milioane de alte lumi din Galaxie, capabile de a susţine viaţa, au creat doar o vegetaţie săracă şi forme de viaţă animală de dimensiuni reduse şi cu o inteligenţă embrionară?

— Noi avem o poveste despre asta, răspunse Dom, sau mai degrabă o fabulă. Nu pot garanta autenticitatea ei. De fapt, cinstit vorbind, sună ca o născocire.

Bliss, care nu luase masa împreună cu ei, intră în cameră în acest moment al discuţiei, şi-i zâmbi lui Pelorat. Purta o bluză argintie, foarte subţire şi străvezie.

Pelorat se ridică:

— Credeam c-ai plecat.

— Nici vorbă. Trebuia să rezolv nişte rapoarte şi alte treburi. Dom, pot rămâne şi eu?

Dom se ridicase şi el (deşi Trevize rămăsese aşezat):

— Eşti binevenită. Prezenţa ta umple de bucurie ochii bătrânului Dom.

— Tocmai de aceea am îmbrăcat bluza asta. Pel a ajuns la vârsta când astfel de lucruri nu-l mai interesează, iar Trevize le ignoră.

— Bliss, dacă-ţi închipui aşa ceva, s-ar putea să-ţi fac o surpriză într-o bună zi, îi replică Pelorat.

— Ar fi o plăcere deosebită, spuse Bliss şi se aşeză, urmată de ceilalţi doi bărbaţi. Dar n-aş vrea să vă întrerup.

— Tocmai mă pregăteam să le spun oaspeţilor noştri povestea Eternităţii, îi explică Dom. Pentru a o înţelege, trebuie mai întâi să pricepeţi că există multe Universuri – virtual, un număr infinit. Orice eveniment individual poate să se petreacă sau nu, sau poate avea loc într-un mod sau altul, şi fiecare dintre nenumăratele posibilităţi va contribui la desfăşurarea viitoare a evenimentelor, iar deosebirile dintre ele ar fi considerabile. De exemplu, se putea ca Bliss să nu intre exact acum, sau putea să fi sosit mai devreme,

sau cu mult timp în urmă, sau venind abia acum, putea să aibă altă bluză sau, chiar dacă ar fi avut-o pe ea, exista posibilitatea ca ea să nu zâmbească atât de ştrengăreşte unor bătrâni. În oricare dintre aceste cazuri, sau în fiecare dintre nenumăratele posibilităţi ale aceluiaşi eveniment, Universul ar fi luat alt curs, şi aşa mai departe, pentru fiecare variaţie a fiecărui eveniment, oricât de neînsemnat ar părea el.

Trevize se foi pe scaun:

— Consider că asta e de fapt o speculaţie obişnuită şi bine cunoscută în mecanica cuantică.

— Deci ai mai auzit de ea. Dar să continuăm. Să ne imaginăm că ar fi posibil ca fiinţele umane să îngheţe numărul infinit de Universuri şi să păşească de pe unul pe altul după dorinţă şi să-l aleagă pe acela care-ar trebui să devină „real”, în contextul de care vorbim.

— Te ascult şi-mi imaginez chiar conceptul pe care-l descrii, dar nu reuşesc să mă conving că aşa ceva s-ar putea întâmpla, remarcă Trevize.

— Nici eu nu pot percepe întregul, îl aprobă Dom, şi de aceea afirm că totul ar părea un basm. Cu toate acestea, basmul zice că *au existat* unii oameni care puteau păşi în afara timpului ca să examineze nesfârşitele crâmpeie potenţiale de realitate. Aceştia se numeau Eterni şi atunci când ieşeau din timp se spunea că ajung în Eternitate. Sarcina lor era să aleagă o Realitate care să convină umanităţii. Tot timpul aduceau modificări, şi povestea intră în detalii, pentru că trebuie să-ţi mărturisesc că ea a fost scrisă în formă epică de dimensiuni apreciabile. Bineînţeles că au găsit (sau cel puţin aşa se spune) un Univers în care Pământul era singura planetă din întreaga Galaxie care poseda un sistem ecologic complex, împreună cu specii inteligente capabile să dezvolte o tehnologie superioară. Asta era situaţia în care umanitatea putea să supravieţuiască în perfectă siguranţă, au considerat ei. Au îngheţat acel şir de evenimente drept Realitate şi apoi au încetat operaţiunile. Acum trăim într-o Galaxie care a fost colonizată numai cu fiinţe umane şi, într-o mare măsură, cu

plante, animale şi forme microscopice de viaţă duse de oameni – din proprie iniţiativă sau din întâmplare – de la o planetă la alta, copleşind şi învingând formele indigene de viaţă. Undeva, în ceţurile întunecate ale probabilităţii, există alte Realităţi în care Galaxia găzduieşte multe alte inteligenţe, dar ele sunt intangibile. Suntem singuri în Realitatea noastră. Din fiecare eveniment al Realităţii pornesc noi ramuri, dintre care doar una este o continuare a Realităţii, astfel încât există un număr nemărginit de Universuri potenţiale care se nasc din Universul nostru, dar toate sunt probabil asemănătoare, deoarece conţin Galaxia cu o singură inteligenţă. Sau probabil c-ar trebui să spun că toate, în afara unui procentaj din ce în ce mai mic, sunt asemănătoare în acest fel, pentru că în cazul în care posibilităţile devin aproape infinite ca număr, este primejdios să elimini ceva.

Făcu o pauză, ridică uşor din umeri, şi adăugă:

— Aşa spune povestea. Datează dinaintea întemeierii Gaiei. Nu ştiu cât de adevărată este.

Ceilalţi îl ascultaseră foarte concentraţi. Bliss clătină din cap, ca şi cum ar fi cunoscut povestea şi aproba exactitatea relatării.

Pelorat rămase tăcut, cu un aer solemn, apoi îşi lăsă greu mâna pe braţul scaunului.

— Nu, spuse el cu o voce sugrumată, asta nu schimbă cu nimic lucrurile. Nu se poate demonstra adevărul poveştii prin mijloace raţionale, aşa că ea rămâne doar un produs al gândirii, însă în afară de asta... Dar să presupunem că-i adevărată! Universul în care trăim este încă acela în care doar Pământul a dezvoltat o viaţă bogată şi specii inteligente astfel încât, în acest Univers, fie că el reprezintă totalitatea sau doar una dintre nenumăratele posibilităţi – trebuie să existe ceva unic în natura planetei Pământ. Noi vrem totuşi să cunoaştem în ce constă această unicitate.

În tăcerea care urmă, doar Trevize clătină din cap şi încercă să continue argumentaţia:

— Nu, Janov, nu merge aşa. Să zicem că probabilitatea este de una la un miliard de trilioane, adică de una din 10^{21},

ca din miliardul de planete locuibile din Galaxie doar Pământul, prin jocul întâmplării, să poată dezvolta un sistem ecologic bogat şi, bineînţeles, inteligenţă. Dacă acest lucru este adevărat, atunci numai una dintre cele 10^{21} de crâmpeie de Realităţi posibile ar reprezenta o asemenea Galaxie şi Eternii au ales-o exact pe asta. Prin urmare, trăim într-un Univers în care Pământul este singura planetă care a dezvoltat o ecologie complexă, o specie inteligentă, o tehnologie avansată, nu pentru că el reprezintă un caz special, ci pentru că, pur şi simplu din întâmplare, toate acestea au apărut pe Pământ şi nu în altă parte. De fapt, presupun că există porţiuni de Realitate în care doar Gaia a dezvoltat o specie inteligentă, ori numai Sayshell ori Terminus, ori altă planetă care în *această* Realitate se-ntâmplă să nu aibă deloc viaţă. Şi toate aceste cazuri foarte speciale reprezintă un procentaj din ce în ce mai redus din numărul total de Realităţi în care există mai mult de o specie inteligentă în Galaxie. Presupun că dacă Eternii ar fi căutat mai atent, ar fi descoperit o porţiune de Realitate în care orice planetă locuibilă putea să fi dezvoltat o specie inteligentă.

Pelorat reluă ideea:

— Dar n-ai putea, de asemenea, să susţii că s-a descoperit o Realitate în care Pământul infera la fel ca în alte porţiuni, dar special înzestrat într-un anume mod pentru a dezvolta inteligenţă? De fapt, putem merge chiar mai departe, şi vom spune că s-a găsit o Realitate în care întreaga Galaxie era diferită de alte porţiuni, în sensul că ea se afla într-o asemenea etapă de dezvoltare, încât numai Pământul putea produce inteligenţă.

— Se poate argumenta şi aşa, nu se lăsă Trevize mai prejos, dar presupun că versiunea mea este mai inteligibilă.

— Asta-i o părere pur subiectivă, desigur, începu Pelorat înfocat, dar Dom îi potoli.

— Aţi început să despicaţi firul în patru. Haideţi să nu stricăm această seară plăcută şi tihnită cu astfel de controverse.

Pelorat se strădui să se calmeze. În cele din urmă zâmbi şi încuviinţă:

— Cum spui tu, Dom.

După ce aruncase ocheade înspre Bliss, care stătea cu mâinile pe genunchi, într-o atitudine ironic pudică, interveni:

— Şi cum a apărut *această* lume, Dom? Mă refer la Gaia şi la conştiinţa ei de grup.

Dom îşi lăsă capul uşor pe spate şi începu să râdă pe un ton piţigăiat. Apoi spuse:

— Iarăşi poveşti? Uneori, când citesc documentele pe care le avem despre istoria umană, mă gândesc la asta. Indiferent cât de atent ar fi păstrate, fişate şi computerizate, documentele devin neclare o dată cu trecerea timpului. Poveştile se dezvoltă prin sedimentare. Ele se adună precum… praful. Cu cât e mai îndepărtată perioada de timp, cu atât e mai prăfuită istoria, până când ea degenerează în poveste.

— Dom, noi, istoricii, cunoaştem îndeaproape fenomenul. Există o anumită preferinţă pentru poveşti. În urmă cu circa cincisprezece secole, Liebel Gennerat a afirmat: „Falsul dramatism compensează abundenţa de elemente plicticoase.” Acum afirmaţia asta se numeşte Legea lui Gennerat.

— Adevărat? făcu Dom. Şi eu care credeam că-i un comentariu cinic din partea mea. Ei bine, Legea lui Gennerat conferă farmec şi imprecizie istoriei noastre trecute. Ştii ce-i acela un robot?

— Am aflat pe Sayshell, răspunse sec Trevize.

— Aţi văzut vreunul?

— Nu, am fost întrebaţi şi dac-am spus că n-am văzut, ni s-a explicat.

— Înţeleg. Umanitatea a trăit demult cu roboţi, dar asta n-a dat rezultate bune.

— Aşa am auzit şi noi.

— Roboţii erau îndoctrinaţi să respecte cele trei Legi ale roboticii, a căror origine se pierde în negura istoriei. Există mai multe versiuni ale celor Trei Legi. Cea mai cunoscută

dintre ele sună cam aşa: „1) Un robot nu are voie să facă vreun rău unei fiinţe umane sau, prin inacţiune, să permită ca o fiinţă umană să sufere vătămări; 2) Un robot trebuie să execute ordinele primite de la o fiinţă umană numai în măsura în care aceste ordine nu contravin Primei Legi; 3) Un robot trebuie să-şi protejeze propria existenţă atâta vreme cât această protecţie nu contravine Primei sau celei de-a Doua Legi.” Pe măsură ce au devenit tot mai inteligenţi şi mai diversificaţi, roboţii au început să interpreteze aceste Legi din ce în ce mai larg şi mai divers, în special atotputernica Primă Lege, şi şi-au asumat într-o măsură din ce în ce mai mare rolul de protectori ai umanităţii. Protecţia aceasta răpea oamenilor libertatea şi iniţiativa, şi situaţia devenise de nesuportat. Roboţii erau cu totul paşnici. Munca desfăşurată de ei era tipic umană şi menită a aduce foloase tuturor, ceea ce i-a făcut cu atât mai nesuferiţi. Orice perfecţionare adusă roboţilor înrăutăţea starea de lucruri. Se creaseră roboţi cu capacitate telepatică, dar asta însemna că până şi gândirea umană putea fi controlată, astfel încât comportamentul uman devenise tot mai dependent de supravegherea roboţilor. Mai trebuie spus că exista tendinţa ca roboţii să semene cu oamenii, dar prin comportament tot roboţi rămâneau, iar forma lor umanoidă îi făcea cu atât mai respingători. Prin urmare, bineînţeles că trebuia să se pună capăt acestei situaţii.

— De ce „bineînţeles”? întrebă Pelorat, care ascultase foarte atent.

— Pentru că logica trebuie urmată până la concluzia finală, oricât de amară ar fi ea, îl lămuri Dom. În mod inexorabil, roboţii au ajuns atât de perfecţionaţi, încât au căpătat calităţi aproape umane care le-au permis să aprecieze de ce fiinţele umane trebuiau, spre binele lor, să respingă ideea de a fi lipsite de tot ce era uman. În cele din urmă, roboţii au fost obligaţi să ajungă la concluzia că umanitatea ar fi mai fericită dacă şi-ar purta singură de grijă, chiar dacă ar mai apărea cazuri de ineficienţă sau neglijenţă. În concluzie, se spune că roboţii au creat

Eternitatea, nimeni nu ştie cum, şi au devenit Eterni. Ei au descoperit Realitatea în care considerau că fiinţele umane puteau trăi în siguranţă maximă, dar singure în Galaxie. Apoi, după ce-au făcut tot ce-au putut pentru a ne apăra, respectând astfel cu stricteţe Prima Lege, roboţii au hotărât să dispară din viaţa oamenilor şi de atunci am rămas numai noi, fiinţele umane, pentru a progresa singure, cum ne vom pricepe mai bine.

Dom tăcu. Îşi mută privirea de la Trevize la Pelorat, apoi întrebă:

— Ei, credeţi povestea asta?

Trevize dădu din cap ca să-şi limpezească gândurile:

— Nu. Niciun document istoric nu menţionează aşa ceva. În orice caz, eu n-am auzit o asemenea poveste. Dar tu, Janov?

— Există mituri similare în unele aspecte, răspunse Pelorat.

— Janov, sunt mituri care s-ar asemăna cu orice am însăila noi, dacă dăm dovadă de inventivitate. Eu vorbesc despre istorie, despre documente în care să putem avea încredere.

— A, în sensul ăsta nu există documente, din câte cunosc eu.

— Nu-i de mirare, constată Dom. Înainte de retragerea roboţilor, multe grupuri mari de oameni au plecat pentru a coloniza lumi din adâncul spaţiului, unde nu existau roboţi, dorind să trăiască liberi şi neîngrădiţi. Proveneau în special de pe Pământul suprapopulat, unde rezistenţa faţă de dezvoltarea roboţilor îşi avea o istorie îndelungată. Noile lumi pe care se stabiliseră porneau aproape de la zero şi oamenii nici măcar nu voiau să-şi mai amintească de amarele suferinţe pe care le înduraseră sub oblăduirea maternă a roboţilor. N-au ţinut documente şi curând au uitat.

— E cu totul improbabil, spuse Trevize.

Pelorat se întoarse spre el:

— Nu, Golan. Nu-i deloc improbabil. Societăţile îşi urmează propria lor istorie şi au tendinţa de a şterge cu

totul începuturile lipsite de măreţie, fie uitându-le, fie apelând la tot felul de ficţiuni salvatoare. Guvernul imperial a încercat să distrugă cunoştinţele despre trecutul pre-Imperial pentru a întări aura mistică a domniei eterne. De asemenea, nu există aproape nicio mărturie despre vremurile de dinaintea zborurilor hiperspaţiale şi ştii bine că însăşi existenţa Pământului a rămas necunoscută pentru majoritatea oamenilor care trăiesc în prezent.

— Nu le poţi împăca pe toate, Janov, îl corectă Trevize. Dacă Galaxia a uitat de roboţi, cum explici că Gaia încă-şi aminteşte?

Bliss interveni cu un hohot cristalin de râs:

— Noi suntem altfel.

— Da? În ce fel?

Dom încercă să calmeze spiritele:

— Bliss, lasă asta în seama mea. Noi *suntem* diferiţi, domnilor de pe Terminus. Dintre toate grupurile de refugiaţi care şi-au căutat scăparea de sub tirania roboţilor, cei care au ajuns pe Gaia (urmând altor grupuri care au ajuns pe Sayshell), am fost singurii care am învăţat de la roboţi arta telepatiei. E o artă, să ştiţi, care aparţine în mod firesc minţii umane, dar ea trebuie dezvoltată, şi acest lucru pretinde subtilitate şi înlăturarea unor obstacole. Sunt necesare multe generaţii pentru ca ea să ajungă la un potenţial deplin, dar după aceea se dezvoltă de la sine. Posedăm arta asta de peste douăzeci de mii de ani şi perceperea Gaiei ne arată că n-am atins capacitatea maximă nici măcar acum. Dezvoltarea pe care-a căpătat-o telepatia ne-a făcut să înţelegem conştiinţa de grup, la început a fiinţelor umane, apoi a animalelor, a plantelor şi, în cele din urmă, acum câteva secole, a structurii neînsufleţite a planetei. Noi nu i-am uitat pe roboţi pentru că de la ei am învăţat telepatia. Noi i-am considerat profesori, iar nu mame excesiv de iubitoare. Am apreciat că ei ne-au făcut sensibili la unele lucruri pe care acum n-am mai vrea să le pierdem. Ne amintim de ei cu recunoştinţă.

— Dar aşa cum aţi fost odată copii neajutoraţi pentru roboţi, tot aşa aţi devenit acum vlăstare ale conştiinţei de

grup, remarcă Trevize. Nu v-aţi pierdut şi acum din umanitate, cum s-a întâmplat pe vremea roboţilor?

— Nu-i acelaşi lucru, Trev. Ceea ce facem acum reprezintă propria noastră opţiune. Asta contează. Nimeni nu ne-o impune, ba dimpotrivă, ea creşte din noi înşine. Şi ne deosebim şi din alt punct de vedere. Suntem unici în Galaxie. Nicio lume nu seamănă cu Gaia.

— Şi cum de sunteţi aşa de siguri?

— Dacă n-ar fi aşa, am şti. Am detecta o conştiinţă planetară ca a noastră chiar şi la celălalt capăt al Galaxiei. Putem identifica începuturile unei asemenea conştiinţe la cea de-a Doua Fundaţie, de exemplu, iar ea nu exista până acum două secole.

— Pe vremea Catârului?

— Da. Catârul a plecat dintre noi. Era o personalitate aberantă şi ne-a părăsit. În naivitatea noastră, am crezut că un asemenea lucru nu se putea întâmpla, aşa că n-am acţionat la vreme pentru a-l opri. Apoi, când ne-am îndreptat atenţia către Lumile Exterioare, am devenit conştienţi de existenţa a ceea ce voi numiţi a Doua Fundaţie şi l-am lăsat pe Catâr în seama ei.

Trevize rămase cu privirea fixată în gol câteva momente, apoi murmură:

— Cărţile de istorie nu mai valorează nimic. (Clătină din cap şi se adresă lui Dom cu voce tare:) A fost o dovadă de laşitate din partea Gaiei, nu crezi? Nu v-aţi asumat responsabilitatea.

— Ai dreptate. Dar de-ndată ce ne-am îndreptat ochii spre Galaxie, am constatat că până atunci fuseserăm orbi, astfel că tragedia provocată de Catâr s-a dovedit salvatoare pentru noi. Numai aşa am identificat criza care sigur se va abate asupra noastră.

— Ce fel de criză?

— Una care ne ameninţă cu distrugerea.

— Nu pot crede. Aţi rezistat Imperiului, Catârului şi Sayshellului. Aveţi o conştiinţă de grup care poate atrage o navă de la o depărtare de milioane de kilometri. Cum să vă

temeţi? Uită-te la Bliss. Ea nu pare tulburată deloc. *Ea* nu crede că va avea loc o criză.

Bliss îşi aşezase un picior pe braţul scaunului şi-şi mişcă degetele spre el:

— Ba sunt şi eu îngrijorată, Trev. Tu vei rezolva criza.

Trevize nu se putu stăpâni.

— *Eu?*

— Gaia te-a adus aici printr-o mie de manevre, îi spuse Dom. Tu trebuie să înfrunţi criza noastră.

Trevize holbă ochii la Dom şi expresia de stupefacţie de pe chipul lui se transformă în revoltă şi furie:

— *Eu?* Pentru numele Spaţiului, de ce tocmai *eu*? N-am nimic de-a face cu criza asta.

— Cu toate acestea, spuse Dom cu o voce calmă şi aproape hipnotică, *tu* vei fi acela, Trev. Doar tu. Din tot spaţiul, numai tu.

18. Confruntarea

75

Stor Gendibal se îndrepta spre Gaia la fel de bănuitor şi de precaut ca şi Trevize, iar acum, când steaua planetei se vedea ca un disc şi nu mai putea fi privită decât prin filtre puternice, avu prilejul să aprecieze situaţia.

Sura Novi stătea alături, ridicând din când în când ochii temători spre el.

— Stăpâne?! rosti ea încet.

— Ce s-a întâmplat, Novi? întrebă el pe jumătate absent.

— Eşti nefericit?

O privi scurt:

— Nu. Îngrijorat. Îţi aminteşti cuvântul acesta? Încerc să decid dacă e cazul să mă grăbesc sau să mai aştept o vreme. Să fiu foarte curajos, Novi?

— Eu cred că eşti curajos în toate ocaziile, Stăpâne.

— Curajul în toate ocaziile e vecin cu nesăbuinţa.

— Cum ar putea să fie nesăbuit un învăţat? spuse Novi zâmbind. Acela e un soare, nu-i aşa, Stăpâne? întrebă ea arătând spre ecran.

Gendibal dădu afirmativ din cap.

După o scurtă ezitare, Novi întrebă din nou:

— E soarele care luminează Trantorul? Soarele hamish?

— Nu, Novi. E un soare total diferit. Există mulţi sori, miliarde.

— Aha! Asta ştiam şi eu cu mintea mea, dar nu-mi venea să cred. Stăpâne, cum îţi explici că se poate întâmpla să ştii ceva şi totuşi să nu crezi?

Pe chipul lui Gendibal apăru un zâmbet fugar:

— În mintea ta, Novi,… începu el şi de îndată ce spuse aceste vorbe îi pătrunse aproape mecanic în minte. (O mângâie uşor, aşa cum făcuse întotdeauna când se afla acolo, doar o atingere delicată a prelungirilor nervoase, pentru a o menţine calmă şi senină, şi ar fi ieşit imediat dacă atenţia nu i-ar fi fost atrasă de ceva.)

Ceea ce simţi nu putea fi redat exact nici măcar în termeni mentali, dar metaforic spus, creierul lui Novi strălucea slab. Abia perceptibil, dar strălucea.

Această licărire nu ar fi apărut decât dacă exista un câmp mental impus din afară – un câmp de o intensitate atât de scăzută încât mintea lui Gendibal, foarte fină şi bine antrenată pentru a recepta orice semnal, abia îl detectă pe acesta, cu toate că structura mentală a lui Novi era absolut netedă.

O întrebă pe neaşteptate:

— Novi, cum te simţi?

Ea deschise larg ochii:

— Mă simt bine, Stăpâne.

— Nu eşti ameţită, confuză? Închide ochii şi rămâi nemişcată până îţi voi spune: „Acum!”

Ascultătoare, ea închise ochii. Cu mare precauţie, Gendibal îndepărtă din mintea ei toate senzaţiile de provenienţă străină, îi potoli gândurile, îi linişti emoţiile, atinse, mângâie… Nu lăsă nimic în afară de strălucirea aceea atât de slabă, încât cu greu se putea convinge pe sine că exista.

— Acum! spuse el şi Novi deschise ochii. Cum te simţi?

— Foarte calmă, Stăpâne. Odihnită.

Influenţa externă era prea slabă pentru a avea vreun efect asupra ei.

Se întoarse la computerul care-i dădea de furcă. Trebuia să admită că nu reuşea să devină una cu el. Asta se datora probabil faptului că se obişnuise să-şi folosească mintea în mod direct, iar acum nu era în stare să lucreze printr-un intermediar. Dar căuta o navă, nu o minte, şi cercetările preliminare nu puteau fi realizate eficient decât cu ajutorul computerului.

Şi la depărtare de jumătate de milion de kilometri descoperi tipul de navă pe care-l bănuia. Era foarte asemănătoare cu a lui, dar mult mai mare şi mai perfecţionată.

De îndată ce-o detectă cu ajutorul computerului, Gendibal îngădui minţii lui să preia sarcina. Îşi proiectă gândurile în exterior, ca pe un fascicul îngust, cu ajutorul căruia pipăi (cam acesta era echivalentul mental al acţiunii lui) nava pe dinăuntru şi ne dinafară.

Apoi îşi lansă gândurile spre planeta Gaia, până la câteva milioane de kilometri şi, şi le retrase. Niciuna dintre aceste încercări nu era suficientă ca să-i confirme fără nicio umbră de îndoială sursa câmpului mental.

— Novi, aş vrea să stai lângă mine pentru a mai încerca ceva.

— Stăpâne, suntem în primejdie?

— Pe tine nu trebuie să te preocupe nimic altceva acum, Novi. Mă voi îngriji eu să rămâi teafără şi nevătămată.

— Stăpâne, pe mine nu mă preocupă siguranţa mea. Dacă suntem în pericol, aş vrea să te pot ajuta.

Gendibal se înmuie:

— Novi, m-ai ajutat deja. Datorită ţie am devenit conştient de ceva foarte important. Fără tine aş fi orbecăit şi aş fi nimerit într-o încurcătură din care n-aş fi reuşit să ies decât cu mari sforţări.

— Stăpâne, am făcut asta cu mintea mea, aşa cum mi-ai explicat mai demult? întrebă Novi cutremurată.

— Exact, Novi. Niciun instrument nu s-ar fi dovedit atât de sensibil. Şi nici mintea mea nu mă putea sluji, pentru că e prea complexă.

Pe chipul lui Novi apăru o expresie de încântare:

— Sunt atât de recunoscătoare că pot să-ţi fiu de folos…

Gendibal zâmbi şi clătină din cap, apoi se lăsă cuprins de gânduri sumbre, pentru că mai avea nevoie de ajutor şi din altă parte. Simţi protestul unui gând aproape copilăresc. Era misiunea lui, numai a lui.

Şi totuşi n-o putea duce la îndeplinire de unul singur. Miza creştea…

76

Pe Trantor, Quindon Shandess simţea povara sufocantă a funcţiei de Prim Orator. De când nava lui Gendibal dispăruse în bezna de dincolo de atmosfera planetei, nu mai convocase nicio întrunire a Mesei. Se lăsase furat de propriile gânduri.

Fusese oare o dovadă de înţelepciune să-l lase pe Gendibal să plece singur? Gendibal avea o minte deosebită, dar nu chiar atât de strălucită încât să fie uneori umbrită de o încredere nejustificată în propriile forţe. Marea slăbiciune a lui Gendibal era aroganţa, după cum punctul vulnerabil al lui Shandess (cugetă el cu amărăciune) era oboseala datorată vârstei.

Mereu îşi amintea că Preem Palver stabilise un precedent periculos atunci când călătorise prin Galaxie pentru a pune lucrurile în ordine. Mai putea cineva să procedeze la fel ca Preem Palver? Avea să reuşească Gendibal? Măcar Palver o avusese alăturii pe soţia lui.

Desigur, Gendibal era însoţit de această femeie hamish, dar ea nu-l putea ajuta prea mult. Soţia lui Palver fusese Orator cu drepturi depline.

Tot aşteptând veşti de la Gendibal, Shandess simţea că îmbătrâneşte şi că starea de încordare creştea zi după zi.

Trebuia trimisă o flotă sau măcar o flotilă…

Ba nu. Masa n-ar fi acceptat.

Şi totuşi…

Când, în cele din urmă, sosi şi mesajul, epuizat de aşteptare Shandess fusese cuprins de un somn agitat care nu putea să-i aducă liniştea. Adormise foarte greu din cauza vântului care bătuse cu furie şi avusese la un moment dat impresia că vântul aducea un zvon de glasuri.

Încă înainte de-a se scufunda în somn, gândurile îi deveniseră un vârtej ameţitor de întrebări şi năluciri,

născute din neputinţă şi resemnare, în care dorinţa de a întreprinde ceva se lovea de sentimentul că nu putea face nimic şi că Delarmi avea să-i succeadă la conducerea Mesei.

Apelul îi întrerupse coşmarul. Se ridică în capul oaselor, perfect treaz, şi întrebă:

— E totul bine?

— Perfect, Prim Orator, îl linişti Gendibal. Stabilim legătura vizuală pentru o comunicare mai intimă?

— Poate mai târziu. Mai întâi spune-mi care este situaţia.

Gendibal vorbi cu deosebită atenţie, conştient de brusca ieşire din somn şi de starea de oboseală a lui Shandess.

— Mă aflu în apropierea unei planete locuite numită Gaia, despre a cărei existenţă n-am găsit nici măcar o aluzie în analele galactice.

— Lumea celor care au acţionat pentru a perfecţiona Planul? Anti-Catârii?

— Tot ce se poate, Prim Orator. Am motive să cred că da. În primul rând, nava pe care erau Trevize şi Pelorat s-a deplasat spre Gaia şi probabil că a ajuns deja pe planetă. În al doilea rând, la distanţă de aproximativ jumătate de milion de kilometri de mine am detectat o navă de luptă a Fundaţiei.

— E imposibil ca ei să manifeste atâta interes fără să aibă motive întemeiate.

— Prim Orator, probabil că interesul lor e justificat. Eu mă aflu aici doar pentru că-l urmăresc pe Trevize, iar nava de luptă ar putea să aibă acelaşi scop. Rămâne de lămurit motivul care l-a îndemnat pe Trevize să se aventureze până aici.

— Orator, intenţionezi să-l urmăreşti pe Trevize până pe planetă?

— Am luat în calcul această posibilitate, dar între timp s-a întâmplat ceva neaşteptat. Acum sunt la o sută de milioane de kilometri de Gaia şi simt un câmp mental foarte slab dar omogen în spaţiul înconjurător. Nici nu mi-aş fi dat seama de existenţa lui dacă n-ar fi avut un efect de

focalizare asupra minţii femeii hamish. O minte cu totul neobişnuită; tocmai din această cauză am încuviinţat s-o iau cu mine.

— Deci bănuielile tale s-au adeverit… Crezi că Orator Delarmi ştia că-ţi va fi de folos?

— Când m-a îndemnat să iau femeia cu mine? Nu cred că s-a gândit, dar mie mi-a folosit enorm, Prim Orator.

— Mă bucur, Orator Gendibal. După părerea ta planeta aceea este sursa câmpului?

— Pentru a afirma cu certitudine, ar trebui să efectuez măsurători din puncte diferite, situate la mare distanţă unele de altele, şi să văd dacă acest câmp are o formă simetrică şi sferică. Sondajul mental unilateral îmi indică planeta ca sursă probabilă. Totuşi nu cred c-ar fi înţelept să fac alte cercetări în prezenţa navei de luptă a Primei Fundaţii.

— Constituie o ameninţare directă?

— Probabil. Prim Orator, nu sunt sigur, dar şi nava ar putea emite câmpul.

— Dar ea…

— Prim Orator, cu respectul datorat, permite-mi să te întrerup. Nu ştiu ce progrese tehnologice a mai făcut Prima Fundaţie. Nava evoluează cu o dezinvoltură ciudată şi s-ar putea să ne rezerve surprize neplăcute. Trebuie să stabilim dacă au învăţat să folosească mijloacele mentale. Pe scurt, Prim Orator, mă voi confrunta fie cu o navă de luptă având la bord capacităţi mentale, fie cu o planetă populată de mentalişti. Dacă mentaliştii se află pe navă, înseamnă că sunt mult prea slabi ca să mă imobilizeze, dar ar putea să mă facă să pierd timp, iar armele pe care le au sunt suficiente pentru a mă distruge. Pe de altă parte, dacă sursa se află pe planetă, atunci prezenţa câmpului la o asemenea distanţă dovedeşte că la nivelul suprafeţei intensitatea este enormă şi n-aş putea să-i fac faţă. În orice caz, va fi necesară crearea unei reţele totale, şi solicit să mi se pună la dispoziţie resursele complete ale Trantorului.

Primul Orator ezită:

— O reţea totală?! Procedeul nu s-a folosit niciodată şi nu a fost sugerat decât pe vremea Catârului.

— Prim Orator, această criză ar putea fi mai gravă decât aceea.

— Nu cred că Masa va aproba.

— Nu-i nevoie să-i rogi, Prim Orator. Trebuie să declari stare de urgenţă.

— Şi ce motiv să invoc?

— Spune-le că aşa am cerut eu, Prim Orator.

— Orator Delarmi va declara că eşti laş şi incompetent, cuprins de nebunie datorată spaimei.

Gendibal întârzie cu răspunsul:

— Aproape sigur va face asemenea afirmaţii, Prim Orator, dar las-o să spună despre mine tot ce doreşte, că n-o să mor eu din atâta lucru. Acum nu se află în joc mândria sau orgoliul meu, ci însăşi existenţa celei de-a Doua Fundaţii.

77

Harla Branno zâmbi amar, şi asta îi scoase în evidenţă ridurile adânci ce-i brăzdau chipul.

— Cred că putem acţiona, spuse ea. Eu sunt pregătită.

— Eşti sigură că ştii ce ai de făcut? întrebă Kodell.

— Liono, dac-aş fi nebună, aşa cum mă consideri tu, ai mai fi insistat să rămâi pe aceeaşi navă cu mine?

— Probabil că da, răspunse Kodell ridicând din umeri. M-aş afla aici cu speranţa că te-aş putea opri sau măcar potoli înainte de a face ceva ireparabil. Desigur, dacă nu eşti nebună…

— Da?

— Atunci n-aş vrea ca istoricii să acorde atenţie numai persoanei tale. Aş dori să se poată menţiona că şi eu am fost alături de tine şi chiar să se întrebe care dintre noi merită laudele. Ce zici de asta, Primare?

— Inteligent, Liono, dar inutil. Vreme de prea multe învestituri am fost adevărata putere din spatele Primarului

pentru a permite ca o asemenea anomalie să se petreacă tocmai în timpul mandatului meu.

— Vom vedea.

— Te înşeli, pentru că istoria ne va judeca după moarte. Dar n-am de ce să mă tem. Nici pentru locul meu în istorie, nici pentru *aceea*, şi arătă un punct pe ecran.

— Nava lui Compor, constată Kodell.

— Da, nava lui Compor, remarcă Branno. Numai că el nu se află la bord. Una dintre navele noastre de cercetare a observat schimbul. Nava lui a fost oprită de o alta. Două persoane au trecut pe nava lui Compor, iar el s-a transferat pe-a lor. (Îşi frecă mâinile satisfăcută:) Trevize şi-a jucat perfect rolul. L-am azvârlit în spaţiu ca să servească drept paratrăsnet, iar el a atras fulgerul. Nava care l-a oprit aparţine celei de-a Doua Fundaţii.

— Mă-ntreb cum de poţi fi atât de sigură, spuse Kodell scoţându-şi pipa şi începând s-o umple tacticos cu tutun.

— Dintotdeauna l-am bănuit pe Compor că s-ar putea afla sub controlul celei de-a Doua Fundaţii. Viaţa lui era prea cuminte. Toate îi ieşeau perfect şi, în plus, era expert în detecţie hiperspaţială. Denunţarea lui Trevize putea să treacă drept o simplă manevră politică a unui om ros de ambiţii dacă n-ar fi fost făcută cu atâta conştiinciozitate.

— Astea-s doar bănuieli, Primare!

— Bănuielile astea s-au confirmat când l-a urmărit pe Trevize cu atâta uşurinţă de-a lungul atâtor Salturi de parcă ar fi fost vorba doar de unul.

— S-a folosit de computer, Primare.

Branno se aşeză mai confortabil şi pufni în râs:

— Dragul meu Liono, eşti atât de ocupat să pui la cale tot felul de stratageme complicate, încât uiţi de eficacitatea unor soluţii directe. Nu l-am trimis pe Compor pe post de urmăritor ca să ştiu ce face Trevize. N-aveam nevoie, pentru că oricât de discret s-ar fi deplasat de colo-colo, Trevize n-ar fi făcut decât să atragă atenţia oricărei planete care nu aparţine Federaţiei Fundaţiei. O navă atât de perfecţionată de pe Fundaţie, accentul evident, credite ale Fundaţiei, aveau să-i confere o aură de notorietate. Iar dacă

dădea de bucluc, trebuia să apeleze obligatoriu la reprezentanţii Fundaţiei, aşa cum s-a întâmplat pe Sayshell, de unde am aflat totul, fără ajutorul lui Compor. Nu, continuă ea îngândurată, Compor a fost trimis pentru a se da de gol. Şi stratagema asta a dat roade, pentru că dinadins i-am instalat la bord un computer cu unele minusuri, care să-i permită efectuarea în siguranţă a unor manevre ale navei, dar care să nu fie atât de perfect în urmărirea prin Salturi multiple. Cu toate acestea, Compor s-a descurcat admirabil.

— Primare, constat că sunt multe lucruri pe care nu mi le comunici decât atunci când e limpede că nu le mai poţi tăinui.

— Liono, nu te simţi jignit, dar ţin secrete numai acele acţiuni care nu te privesc în mod direct. Te admir, şi-mi eşti de mare folos, dar uneori n-am încredere decât în mine însămi. Nici tu nu-mi destăinui unele secrete, şi te rog să nu te osteneşti să negi asta.

— Nici n-am s-o fac, spuse Kodell, iar într-o bună zi o să-mi iau libertatea de a vă reaminti acest amănunt. Până una-alta, mai e ceva ce-ar trebui să ştiu? De exemplu, cui aparţinea nava care i-a oprit? Fiind vorba de Compor, cred că e vorba de o navă a celei de-a Doua Fundaţii.

— Conversaţia cu tine e-ntotdeauna o plăcere, pentru că intri foarte repede în subiect. După cum constaţi, a Doua Fundaţie nu mai face niciun efort ca să se ascundă. Consideră că poate şterge orice urmă pe care-ar lăsa-o. Nici nu i-ar trece prin minte vreunui membru al celei de-a Doua Fundaţii să călătorească pe o navă de provenienţă străină, chiar dacă ştie cât de exact putem să identificăm originea ei după modelul de utilizare a energiei. Ar putea şterge din memoria oricui faptul că a văzut nava, aşa că la ce bun să-şi mai bată capul ca să se ascundă? Şi uite-aşa, la câteva clipe după ce-au detectat-o, cercetaşii noştri au putut preciza originea navei care l-a oprit pe Compor.

— Iar acum presupun că a Doua Fundaţie va şterge din memoria noastră acest amănunt.

— Dacă vor putea, îi răspunse Branno, pentru că vor constata că lucrurile s-au cam schimbat.

— Ai spus mai devreme că ştii unde se află a Doua Fundaţie, înseamnă că întâi te vei ocupa de Gaia şi după aceea de Trantor. Am dedus că cealaltă navă aparţine Trantorului.

— Exact. Şi asta te surprinde?

Kodell clătină încet din cap:

— Privind lucrurile în perspectivă istorică, nu mă surprinde. Ebling Mis, Toran Darell, şi Bayta Darell s-au aflat pe Trantor în perioada înfrângerii Catârului. Arkady Darell, nepoata Baytei, s-a născut pe Trantor şi a vizitat din nou planeta când s-a considerat că ascensiunea celei de-a Doua Fundaţii a fost oprită. În relatarea ei apare un anume Preem Palver care a jucat un rol-cheie, apărând în momentele cruciale ca neguţător trantorian. Rezultă fără putinţă de tăgadă că a Doua Fundaţie era pe Trantor unde, întâmplător, a trăit şi Hari Seldon atunci când a întemeiat ambele Fundaţii.

— Evident, numai că nimeni n-a sugerat vreodată această posibilitate. A Doua Fundaţie s-a îngrijit să păstreze secretul propriei existenţe. Asta voiam să spun când am afirmat că nu trebuia să-şi ascundă prezenţa. Puteau lesne să aranjeze ca nimeni să nu-i caute sau chiar să şteargă din minte orice amintire care să-i dea de gol.

— În cazul acesta, continuă Kodell, să nu ne lăsăm păcăliţi şi să privim în altă direcţie decât cea pe care ne-o sugerează ei. Cum de-a putut Trevize să ajungă la concluzia că cea de-a Doua Fundaţie există? De ce nu l-a împiedicat ea?

Branno ridică mâna şi începu să numere pe degete:

— În primul rând, Trevize e un individ cu totul imprevizibil care, în ciuda capacităţii lui de a fi precaut, are nişte *calităţi* pe care nici eu n-am reuşit să le înţeleg pe deplin. S-ar putea să fie un caz special. În al doilea rând, a Doua Fundaţie n-a fost cu totul ignorantă. Compor l-a urmărit îndeaproape pe Trevize şi mi-a raportat de îndată părerile lui. Ideea era ca eu să-l reduc la tăcere pe Trevize

fără ca a Doua Fundaţie să rişte un amestec direct. În al treilea rând, când n-am reacţionat aşa cum se anticipa, adică n-a urmat nici execuţie, nici închisoare, nici ştergerea memoriei şi nici utilizarea Sondei Psihice, când m-am mulţumit să-l trimit în spaţiu, a Doua Fundaţie a mers mai departe. A decis să trimită una dintre navele sale în urmărire. Apoi Branno adăugă încântată de sine: Excelent paratrăsnet.

— Şi care va fi următoarea noastră mişcare? întrebă Kodell.

— Îl vom provoca direct pe membrul celei de-a Doua Fundaţii. Mai precis, în momentul de faţă, ne îndreptăm spre el.

78

Gendibal şi Novi stăteau alături, privind cu atenţie încordată la ecran.

Novi era înspăimântată. Gendibal simţea cu acuitate zbaterea ei disperată de a scăpa din ghearele fricii, dar nu putea face nimic pentru a o ajuta, întrucât considera că nu-i înţelept să aducă vreo atingere minţii ei în aceste clipe. Nu voia ca intervenţia lui să influenţeze în niciun fel reacţia pe care o avea ea faţă de câmpul mental slab care-i înconjura.

Nava de luptă a Fundaţiei se apropia încet, dar sigur. Avea un echipaj format probabil din şase persoane, judecând după mărimea ei. Gendibal era sigur că armele de la bord puteau pune stavilă şi, la nevoie, zdrobi o flotă compusă din toate navele aflate în posesia celei de-a Doua Fundaţii, asta în cazul că acestea s-ar baza doar pe forţa fizică.

Aşa cum stăteau lucrurile acum, apropierea navei de luptă de cea pilotată doar de un membru al celei de-a Doua Fundaţii dădea naştere câtorva concluzii. Chiar dacă nava poseda capacităţi mentale, nu era normal ca ea să se arunce orbeşte în colţii celei de-a Doua Fundaţii. Mai

plauzibil era că ignoranţa căpitanului şi a echipajului o împingea înainte.

Asta însemna că acel căpitan nu-şi dăduse seama că cineva îl înlocuise pe Compor sau, dacă prinsese de veste, nu ştia că cel care-l înlocuise aparţinea celei de-a Doua Fundaţii, ori n-avea habar de forţa ei.

Dar dacă nava poseda forţă mentală (căci Gendibal luă în calcul şi această posibilitate) şi tocmai de aceea înainta fără reţinere sau teamă? Asta însemna că era condusă de o persoană megalomană *sau* avea la dispoziţie forţe care depăşeau orice închipuire.

Dar ceea ce considera el posibil nu reprezenta ultima concluzie.

Cercetă atent mintea lui Novi. Ea nu era conştientă de câmpul mental dar, în acelaşi timp, mintea lui Gendibal nu putea percepe un câmp atât de slab. Acesta era un paradox care merita să fie studiat în viitor şi, în cele din urmă, roadele unei asemenea munci puteau să se dovedească mai importante decât rezolvarea problemei de interes imediat pe care o ridica apropierea navei de luptă.

Gendibal întrevăzuse intuitiv această chestiune atunci când detectase pentru prima oară netezimea şi simetria din mintea lui Novi şi avusese un sentiment de mândrie amestecată cu amărăciune gândindu-se la propriile lui calităţi. Oratorii se făliseră dintotdeauna cu puterea lor intuitivă, dar în ce măsură era ea rezultatul incapacităţii de a aprecia câmpurile prin metode fizice directe şi, prin urmare, a imposibilităţii lor de a înţelege exact ceea ce puteau să realizeze? Părea lesne să defineşti neştiinţa printr-un cuvânt cu rezonanţă mistică: „intuiţie”. Şi cât din această neştiinţă îşi avea sursa în subestimarea importanţei fizicii în comparaţie cu mentalica?

Şi cât din *aceasta* era mândrie oarbă? Gendibal se gândi că situaţia se va schimba imediat ce va deveni Prim Orator. Prăpastia fizică dintre cele două Fundaţii va trebui micşorată. Cea de-a Doua Fundaţie nu se putea împăca cu ideea de a fi distrusă într-un moment în care monopolul asupra puterii mentale ar fi pierdut.

Monopolul părea să nu funcţioneze în aceste momente. Probabil că Prima Fundaţie făcuse progrese remarcabile sau încheiase o alianţă cu Anti-Catârii. (Acest gând, care-l străfulgerase acum pentru prima oară, îi dădu fiori.)

Gândurile legate de acest subiect se derulară prin mintea lui cu o repeziciune obişnuită pentru un Orator şi, în timp ce evalua situaţia, rămase conştient de strălucirea din mintea lui Novi, de reacţia creierului ei la pătrunzătorul câmp mental ce-i înconjura. El *nu* devenea mai puternic pe măsură ce nava Fundaţiei se apropia.

În sine, acest lucru nu constituia un indiciu absolut sigur că nava nu era echipată cu instrumente mentale. Se ştia bine că un câmp mental nu respectă legea inversului pătratului. El nu devenea mai puternic exact ca pătrat al distanţei cu care se reducea depărtarea dintre emiţător şi receptor. Din punctul acesta de vedere, câmpul mental se deosebea net de cel electromagnetic sau cel gravitaţional. Totuşi, în comparaţie cu diferite alte câmpuri, cel mental variază mai puţin în funcţie de distanţă şi nu rămâne cu totul neinfluenţat de ea. Reacţia din mintea lui Novi ar trebui să indice o creştere detectabilă la apropierea navei de luptă.

(Cum se întâmplase că vreme de cinci secole niciun membru al celei de-a Doua Fundaţii nu se gândise să dezvolte o relaţie matematică între intensitatea câmpului mental şi distanţă? Trebuie să se pună capăt acestei atitudini de nesocotire a fizicii, îşi jură în gând Gendibal.)

Dacă cei de pe navă posedau forţe mentale şi dacă erau siguri că se apropie de un membru al celei de-a Doua Fundaţii n-ar mări la maximum intensitatea câmpului? Şi în acest caz, mintea lui Novi ar evidenţia *sigur* o reacţie crescută la acest câmp.

Cu toate acestea, mintea ei nu arăta nimic!

Pe deplin încredinţat de acest lucru, Gendibal alungă temerea că nava de luptă avea capacităţi mentale. Înainta, condusă de ignoranţi şi periculozitatea ei putea fi trecută cu vederea.

Câmpul mental încă exista, desigur, dar el provenea de pe Gaia. Asta îl tulbura îndeajuns pe Gendibal, dar trebuia să acorde prioritate navei. După eliminarea acesteia putea să-şi îndrepte atenţia asupra lumii Anti-Catârilor.

Aşteptă. Nava de luptă va face o mişcare sau se va apropia îndeajuns pentru ca el să se încredinţeze că putea trece la ofensivă deschisă.

Nava continua să se apropie destul de repede acum şi totuşi nu se întâmpla nimic. În cele din urmă, Gendibal socoti că forţa intervenţiei sale va fi suficientă. Cei de pe navă nu vor simţi nicio durere, niciun disconfort, dar vor descoperi că muşchii braţelor şi spatelui vor răspunde cu întârziere la comenzi.

Gendibal îngustă câmpul mental controlat de mintea lui. Acesta deveni intens şi se năpusti cu viteza luminii peste abisul ce despărţea cele două nave. (Ele erau suficient de aproape una de alta astfel încât contactul hiperspaţial devenise inutil.)

Şi Gendibal făcu un pas înapoi, mut de uimire.

Nava Fundaţiei poseda un scut mental care creştea în densitate pe măsură ce câmpul emis de Gendibal devenea mai intens. Se dovedea că nava nu era nepregătită şi că avea o neaşteptată armă defensivă.

79

— Aha, făcu Branno. A încercat un atac, Liono. Priveşte!

Acul psihometrului se mişcă şi vibră în urcarea lui.

Crearea câmpului mental îi preocupase pe oamenii de ştiinţă de pe Fundaţie vreme de o sută douăzeci de ani în cadrul unui program ştiinţific desfăşurat într-o discreţie egalată doar de cercetările lui Seldon în domeniul analizei psihoistorice. Cinci generaţii de savanţi trudiseră să îmbunătăţească încetul cu încetul un sistem care nu se sprijinea pe o teorie satisfăcătoare.

Dar acest salt n-ar fi fost posibil fără psihometru, invenţie care acţiona ca un indicator al progresului

înregistrat în fiecare etapă. Nimeni nu putea explica modul lui de funcţionare, dar existau indicii că era capabil să măsoare nemăsurabilul şi să atribuie numere indescriptibilului. Branno nutrea sentimentul (împărtăşit, de altfel, şi de unii dintre savanţi) că dacă Fundaţia ar reuşi vreodată să explice modul de funcţionare al psihometrului, ea va ajunge egalul celei de-a Doua Fundaţii în ceea ce privea controlul şi manipularea mentală.

Dar asta cădea în sarcina viitorului. În aceste momente, scutul trebuia să fie rezistent, sprijinit de supremaţia armelor fizice.

Branno transmise mesajul pronunţat cu o voce masculină, din care fuseseră eliminate toate inflexiunile emoţionale până ce frazele deveniseră plate, reci şi mortale:

— Apel către nava *Bright Star* şi către persoanele de la bord. Aţi ocupat o navă din Flota Federaţiei Fundaţiei printr-un act pirateresc. Vă somăm să vă predaţi imediat, altfel veţi fi atacaţi.

Răspunsul sosi rostit cu voce normală:

— Primar Branno de pe Terminus, ştiu că te afli pe navă. N-am ocupat *Bright Star* prin piraterie. Am fost invitat la bord de către căpitanul ei legal, Munn Li Compor. Solicit o perioadă de armistiţiu, astfel încât să putem discuta probleme importante care ne privesc pe amândoi.

Kodell îi şopti lui Branno:

— Primare, lasă-mă pe mine să vorbesc.

Ea ridică mâna cu un gest dispreţuitor:

— E răspunderea mea, Liono.

După ce reglă emiţătorul, Branno folosi acelaşi ton rece şi lipsit de emoţie:

— Omule de pe a Doua Fundaţie, sper că înţelegi situaţia în care te afli. Dacă nu te predai neîntârziat, îţi vom spulbera nava într-o fracţiune de secundă şi te asigur că suntem pregătiţi s-o facem. Nu avem ce pierde prin dispariţia ta, căci nu deţii secrete care să ne determine să-ţi cruţăm viaţa. Ştim că vii de pe Trantor şi după ce ne vom ocupa de tine vom fi gata să facem acelaşi lucru şi cu

planeta ta. Suntem dispuşi să-ţi acordăm o amânare ca să ai şi tu un cuvânt de spus dar, pentru că nu ne poţi oferi mare lucru, te rugăm să nu abuzezi de răbdarea noastră.

— În cazul acesta, răspunse Gendibal, voi vorbi scurt şi la obiect. Scutul vostru nu-i perfect şi nici n-ar putea fi. L-aţi supraevaluat şi mi-aţi subestimat puterea. Încă pot manevra şi controla gândurile voastre. Ceva mai greu, din cauza scutului, dar pot. În chiar clipa când veţi încerca să folosiţi o armă împotriva mea, vă voi lovi – şi vă rog să înţelegeţi un lucru: Fără scut vă pot manipula fără a vă provoca vreun rău. Dată fiind prezenţa scutului, va trebui să lovesc şi să penetrez, lucru pe care pot să-l realizez, însă intervenţia va fi brutală şi directă. Minţile voastre vor fi sfârtecate la fel ca şi scutul, iar efectul ireversibil. Cu alte cuvinte, nu mă puteţi opri şi, pe de altă parte, dacă mă obligaţi, vă *pot* face un rău mai mare decât moartea. Veţi rămâne nişte epave fără minte. Vreţi să riscaţi aşa ceva?

— Ştii că nu-ţi poţi pune în aplicare ameninţările.

— Deci vreţi să vă expuneţi riscului de a suporta consecinţele pe care le-am descris? întrebă Gendibal cu un aer rece şi indiferent.

Kodell se aplecă spre urechea ei şi şopti:

— Primare, pentru numele lui Seldon…

Gendibal continuă (nu instantaneu, pentru că până şi luminii îi trebuia mai bine de-o secundă pentru a parcurge distanţa de la o navă la alta):

— Îţi urmăresc gândurile, Kodell. Nu-i nevoie să vorbeşti în şoaptă. Ştiu şi ce gândeşte Primarul. Ea e nehotărâtă, aşa că nu trebuie să intri în panică. Şi simplul fapt că ştiu aceste detalii dovedeşte fără putinţă de tăgadă că scutul vostru are fisuri.

— Poate fi intensificat, îl sfidă Primarul.

— La fel şi forţa mea mentală, spuse Gendibal.

— Dar eu stau liniştită aici, consumând doar energie fizică pentru a menţine scutul şi pot rezista multă vreme. Tu trebuie să foloseşti energie mentală pentru a străpunge scutul şi curând vei obosi.

— Nu sunt obosit, o contrazise Gendibal. În aceste clipe, niciunul dintre voi nu poate să dea ordine echipajului sau altor nave. Reuşesc asta fără să vă provoc niciun rău, dar să nu faceţi vreun gest pentru a scăpa de sub control, căci voi spori şi eu forţa câmpului şi veţi suferi în mod iremediabil, aşa cum v-am avertizat.

— Voi aştepta, i-o reteză Branno, aşezându-se cu braţele încrucişate, vrând să arate că are o răbdare inepuizabilă. Vei obosi, şi atunci nu te voi distruge, pentru că vei fi neputincios, ci voi da ordin ca marea Flotă a Fundaţiei să pornească împotriva Trantorului. Dacă vrei săţi salvezi lumea, predă-te. Organizaţia ta nu va mai supravieţui acestei orgii distructive, aşa cum s-a întâmplat pe vremea Marii Devastări.

— Primare, nu înţelegi că dacă voi simţi că obosesc îmi pot salva lumea pur şi simplu distrugându-vă înainte de a-mi pierde puterea?

— N-o vei face. Sarcina ta de căpetenie este de a menţine Planul Seldon. Dacă vei distruge pe Primarul de pe Terminus şi vei da o lovitură mortală prestigiului şi încrederii de care se bucură Prima Fundaţie, vei provoca prăbuşirea ei ca putere şi vei încuraja pe duşmanii ei de pretutindeni, iar asta va duce la o asemenea perturbare a Planului, încât va fi sinonimă cu distrugerea Trantorului. Mai bine te predai.

— Şi eşti gata să joci totul pe cartea pe care-o reprezintă ezitarea mea de a te distruge?

Branno trase adânc aer în piept, expiră încet, apoi spuse cu hotărâre:

— Da!

Kodell, care şedea alături de ea, se făcu alb ca varul.

80

Gendibal privea fix spre silueta lui Branno, proiectată în spaţiul liber din faţa unui perete. Imaginea era puţin înceţoşată şi pâlpâitoare din cauza interferenţei provocate

de scut. Trăsăturile bărbatului de lângă ea rămăseseră de nedesluşit pentru că Gendibal nu voise să-şi risipească energia şi pentru el. Trebuia să-şi îndrepte toată atenţia asupra lui Branno.

Bineînţeles că Branno nu avea imaginea lui Gendibal în faţa ochilor, aşa că nu putea şti că şi el era însoţit de cineva. Nevăzând expresia chipului, sau mişcările corpului, care constituie prin ele însele un limbaj special, ea nu putea aprecia situaţia corect. Din această cauză era dezavantajată.

Tot ce spusese Gendibal era adevărat. *Putea* să o lovească cu preţul unui consum mental enorm şi, procedând astfel, i-ar fi provocat suferinţe mentale aproape ireparabile.

În acelaşi timp însă, şi ceea ce afirmase Branno era perfect adevărat. Dacă el ar distruge-o, ar perturba Planul. Noua deviere ar putea fi şi mai gravă decât cea provocată de Catâr, pentru că acum Planul se afla în plină desfăşurare şi nimeni din Galaxie n-ar mai fi avut la dispoziţie timpul sau forţa de a repara o eroare atât de gravă.

Şi pericolul cel mare era Gaia, care reprezenta încă un element necunoscut în această ecuaţie, cu un câmp mental slab dar constant, ce putea fi detectat doar cu eforturi chinuitoare.

Vreme de câteva clipe atinse mintea lui Novi pentru a se convinge că fluxul încă mai exista. Era în continuare prezent şi neschimbat.

Ea n-ar fi putut să-i simtă atingerea, dar se întoarse spre el şi cu expresie de groază întipărită pe chip, îi şopti:

— Stăpâne, văd un abur uşor lângă perete. Lui îi vorbeşti?

Detectase probabil ceaţa atunci când se stabilise contactul între minţile lor. Gendibal duse un deget la buze:

— Nu te teme, Novi. Închide ochii şi linişteşte-te.

Apoi ridică vocea:

— Primare Branno, într-un fel, merită să joci totul pe această carte. Nu doresc să te înlătur imediat pentru că socot că dacă ţi-aş da câteva explicaţii vei asculta de glasul

raţiunii şi nu va fi nevoie să provocăm distrugeri. Primare, să presupunem că tu vei câştiga şi că eu mă voi preda. Ce se va întâmpla după aceea? Într-o dezlănţuire de încredere nesăbuită în scutul tău mental, tu şi urmaşii tăi veţi încerca să vă extindeţi puterea asupra Galaxiei, grăbindu-vă în mod păgubitor. Procedând în felul acesta, nu veţi reuşi decât să amânaţi constituirea celui de-al Doilea Imperiu, pentru că, în acelaşi timp, veţi distruge şi Planul Seldon.

— Dorinţa ta mă surprinde şi cred că dacă vei mai analiza situaţia, vei ajunge să înţelegi că nici nu îndrăzneşti să mă distrugi, spuse Branno.

— Nu te amăgi cu vise deşarte. *Asculta-mă* bine. Majoritatea Galaxiei a rămas încă în afara Fundaţiei şi, într-o măsură considerabilă, manifestă o atitudine anti-Fundaţie. Există chiar părţi componente ale Federaţiei Fundaţiei care n-au uitat vremea independenţei lor. Dacă Fundaţia întreprinde acţiuni necugetate şi pripite după ce aş ceda eu, ea va lecui restul Galaxiei de bolile care-o macină în prezent: dezbinarea şi nehotărârea. Teama le va sili să se unească şi tot tu vei alimenta tendinţele de revoltă din interior.

— Cu poveştile astea n-ai putea speria nici un copil, i-o tăie scurt Branno. Avem puterea necesară pentru a înfrânge cu uşurinţă orice duşman, chiar dacă toate lumile ce nu aparţin Fundaţiei şi-ar uni forţele împotriva noastră şi chiar dacă acestea ar fi ajutate de o rebeliune izbucnită în jumătate din Federaţie. Asta n-ar fi o problemă.

— N-ar fi o problemă de *interes imediat*. Nu face greşeala de a vedea numai rezultatele care apar pe loc. Poţi întemeia al Doilea Imperiu doar proclamându-l, dar nu vei putea să-l menţii. Va trebui să-l recucereşti din zece în zece ani.

— Atunci vom face asta până când toate lumile vor obosi, aşa cum se va întâmpla şi cu tine curând.

— Nu vor ceda, aşa cum nici eu nu mă voi da bătut. Şi procesul acesta nu va ţine o veşnicie, pentru că există alt pericol, cu mult mai mare, pentru acest pseudo-Imperiu pe care vrei să-l proclami. Întrucât el poate fi menţinut doar

printr-o forţă militară în permanentă creştere, care trebuie ţinută într-o alertă continuă, generalii Fundaţiei vor deveni, la început, mai importanţi şi mai puternici decât autorităţile civile. Apoi pseudo-Imperiul se va fragmenta în regiuni militare în cadrul cărora comandanţii vor deveni autorităţi supreme. Va apărea o stare de anarhie şi o alunecare înapoi, în barbarie, care ar putea dura mai mult decât cei treizeci de mii de ani calculaţi de Seldon înainte ca Planul să fi fost pus în aplicare.

— Ameninţări puerile. Chiar dacă matematica Planului Seldon ar face asemenea predicţii, ele privesc numai probabilităţile, nu situaţiile inevitabile.

— Primare Branno, reluă Gendibal cu hotărâre. Lasă Planul Seldon. Nu-i înţelegi matematica şi nu poţi vizualiza modelul general. Dar probabil că nici nu trebuie. Eşti un politician trecut prin multe încercări, cu reuşite notabile, dacă judecăm după poziţia pe care o ai; ba mai mult, dai dovadă de mare curaj dacă punem la socoteală jocul pe care-l faci acum. Prin urmare, îţi sugerez să-ţi foloseşti înţelepciunea politică. Examinează întreaga istorie politică şi militară a umanităţii şi apreciaz-o în lumina cunoştinţelor pe care le ai despre natura umană – despre modul în care oamenii, politicienii şi militarii superiori acţionează, reacţionează şi interacţionează – şi vei constata că nu greşesc câtuşi de puţin.

— Chiar dacă ai avea dreptate, este un risc pe care trebuie să ni-l asumăm. Cu o conducere competentă şi cu o dezvoltare continuă a tehnologiei, precum şi a mentalicii şi fizicii, putem învinge. Hari Seldon n-a luat în calcul asemenea progrese. Nici nu putea. Se regăseşte în Planul lui crearea unui scut mental de către Prima Fundaţie? Şi, la urma urmei, de ce-am ţine atât de mult să respectăm Planul? Vom risca să întemeiem un nou Imperiu fără el. Eşecul prin nerespectarea Planului ar fi mai de dorit decât succesul obţinut cu ajutorul lui. Nu vrem un Imperiu în care să devenim marionete manipulate din umbră de către a Doua Fundaţie.

— Vorbeşti astfel doar pentru că refuzi să înţelegi ce semnificaţie ar avea pentru oamenii Galaxiei un eşec al vostru.

— Tot ce se poate! spuse Branno cu glas ca de gheaţă. Ai început să oboseşti?

— Nu-ţi pune speranţe în asta. Dă-mi voie să-ţi propun o acţiune alternativă pe care n-ai cântărit-o până acum, una în care niciunul dintre noi nu se va considera înfrânt. Ne aflăm în vecinătatea unei planete numită Gaia.

— Nu mi-a scăpat acest amănunt.

— Te-ai gândit vreodată că s-ar putea ca pe planeta aceasta să se fi născut Catârul?

— Vreau mai multe dovezi care să susţină o asemenea afirmaţie.

— Planeta este înconjurată de un câmp mental. Pe ea trăiesc mulţi Catâri. Dacă-ţi vei împlini visul de a distruge a Doua Fundaţie veţi deveni cu toţii sclavii acestei planete de Catâri. Ce rău v-au făcut până acum membrii celei de-a Doua Fundaţii? Dar să-mi răspunzi precis, fără să fabulezi sau să teoretizezi. Şi după aceea gândeşte-te cât rău a putut să vă facă un singur Catâr.

— Nu pot da crezare unor afirmaţii fără acoperire.

— Atâta vreme cât rămânem în acest loc, nu-ţi pot oferi alte detalii. Prin urmare, îţi propun un armistiţiu. Dacă n-ai încredere, menţine activ scutul, dar fii pregătită să conlucrezi cu mine. Să ne apropiem împreună de această planetă şi când te vei convinge ce pericol reprezintă, atunci eu voi anula câmpul ei mental şi tu vei ordona navelor tale să o ia în stăpânire.

— Şi după aceea?

— După aceea, cele două Fundaţii vor rămâne să continue cursa pentru supremaţie fără alte forţe exterioare care să le stea în cale. Atunci lupta se va da pe un teren deschis pentru că, după cum constaţi, acum nu îndrăznim o confruntare directă, deoarece existenţa ambelor Fundaţii se află în grea cumpănă.

— De ce nu mi-ai spus asta până acum?

— Am crezut că te-aş putea convinge că nu suntem duşmani, astfel încât să cooperăm. Pentru că mi-e limpede că am dat greş cu asta sugerez oricum să ne sprijinim reciproc.

Branno rămase tăcută şi căzu pe gânduri. După câteva momente spuse:

— Încerci să-mi adormi vigilenţa cu cântece de leagăn. Cum vei putea, singur, să anulezi câmpul mental al unei întregi planete de Catâri? Ideea este atât de ridicolă încât nu pot avea încredere în propunerea ta.

— Nu sunt singur, explică Gendibal. În spatele meu se află întreaga forţă a celei de-a Doua Fundaţii, şi această forţă, canalizată prin mine, va fi îndreptată spre Gaia. În plus, ea ar putea oricând să îndepărteze scutul tău ca pe o pânză subţire de ceaţă.

— Dacă aşa stau lucrurile, de ce-ai avea nevoie de ajutorul meu?

— În primul rând pentru că anularea câmpului nu ajunge. Cea de-a Doua Fundaţie nu-şi poate dedica întreaga existenţă acestei sarcini, tot aşa cum nici eu nu pot să-mi petrec tot restul vieţii participând la acest balet verbal cu tine. Avem nevoie de forţa navelor voastre. Şi, în al doilea rând, dacă prin argumente raţionale nu reuşesc să te conving că cele două Fundaţii trebuie să se considere aliate, poate că voi avea succes prin cooperarea în această încercare grea. Dacă vorbele ne dezbină poate faptele ne vor uni.

Branno rămase din nou tăcută, apoi încuviinţă:

— Sunt dispusă să ne apropiem de Gaia, dar o vom face împreună. Mai mult nu-ţi pot promite.

— Mi-e de ajuns şi atât, spuse Gendibal aplecându-se asupra computerului.

— Nu, Stăpâne, până în acest moment poate nu avea importanţă, dar acum te rog să nu întreprinzi nimic. Trebuie să-l aşteptăm pe Consilierul Trevize din Terminus, rosti Novi apăsat.

19. Hotărârea

81

— Serios, Golan, făcu Pelorat cu o umbră de iritare în glas, nimeni nu lasă impresia că i-ar păsa cât de cât că într-o viaţă destul de lungă – nu *excesiv* de lungă, Bliss, te asigur – asta-i prima dată când călătoresc prin Galaxie. Şi cu toate astea, nici n-apuc bine să pun piciorul pe o lume, că imediat trebuie s-o părăsesc şi să plec din nou în spaţiu fără ca măcar să mi se ofere o şansă cât de mică de a o studia. Până acum am păţit asta de două ori.

— Adevărat, îl consolă Bliss, dar dacă nu plecai de pe Sayshell atât de precipitat nu aveai norocul să mă întâlneşti decât cine ştie când. Cred că asta compensează pierderea pe care ai suferit-o.

— Sigur. Pe cuvântul meu, draga mea, aşa e.

— Şi, Pel, chiar dacă ai părăsit planeta şi de data asta, mă ai pe mine, iar *eu* reprezint Gaia şi tot ce înseamnă ea.

Trevize, care ascultase încruntat acest schimb de amabilităţi, nu se mai putu abţine:

— E dezgustător. De ce n-a venit Dom cu noi? Pentru numele Spaţiului, n-o să mă obişnuiesc niciodată cu monosilabele astea. Auzi, să ai un nume format din două sute cincizeci de silabe şi să nu foloseşti decât una. De ce nu ne însoţeşte *el*, cu toate silabele lui? Dacă treaba e-atât de importantă, dacă însăşi existenţa Gaiei depinde de aventura asta, de ce nu-i cu noi ca să ne sfătuiască?

— Sunt *eu* aici, Trev, spuse Bliss, iar eu reprezint Gaia la fel de mult ca şi el. Apoi, privindu-l cercetător cu ochii ei negri: Te supără că-ţi spun „Trev”?

— Da. Şi eu am dreptul la obiceiuri. Numele meu e Trevize. Trei silabe Tre-vi-ze.

— Foarte bine. Nu vreau să te-nfurii, Trevize.

— Nu sunt furios. Doar iritat. (Se ridică brusc, se plimbă dintr-un capăt în celălalt al camerei, păşind peste picioarele întinse în faţă ale lui Pelorat, care şi le trase repede înapoi, şi făcu drumul întors. Se opri şi, întorcându-se, o privi pe Bliss drept în ochi:)

— Ascultă! începu el, arătând cu degetul spre ea. Nu mai sunt propriul meu stăpân! Am fost manevrat de pe Terminus până pe Gaia şi chiar când începusem să bănuiesc asta, nu am găsit calea de a mă smulge din strânsoare. Iar acum, când am ajuns pe Gaia, mi se spune că scopul manipulării a fost ca eu să salvez Gaia. De ce? Şi cum? Ce reprezintă Gaia pentru mine sau, mai bine zis, ce reprezint eu pentru ea ca să trebuiască s-o salvez? Între atâtea cvintilioane de fiinţe umane din Galaxie n-aţi găsit pe altul să facă asta?

— Te rog, Trevize, i se adresă Bliss cu gravitate şi cu o atitudine din care aerul ştrengăresc dispăruse dintr-o dată. Nu te înfuria. Vezi, folosesc numele tău întreg şi o fac cu toată seriozitatea. Şi Dom te-a rugat să ai răbdare.

— Pentru numele tuturor planetelor din Galaxie, locuibile sau nu, nu vreau să mai am răbdare. Dacă-i atât de important nu merit să mi se dea o explicaţie? Întâi şi-ntâi să-mi spui de ce n-a venit Dom cu noi. Nu-i destul de importantă sarcina asta ca să fie şi el pe *Far Star*?

— Dar *este* aici, Trevize, spuse Bliss. Dacă-s eu aici, înseamnă că e şi el, după cum fiecare om de pe Gaia, fiecare fiinţă şi fiecare părticică din planetă se află alături de noi.

— Poate că tu *eşti convinsă* că-i adevărat, dar eu nu socot aşa. Doar nu pot să iau toată planeta pe navă. Abia dacă mai încape o persoană. Te avem pe tine şi Dom e o parte din tine… Foarte bine. De ce n-a mers Dom, iar tu să rămâi o parte din el?

— În primul rând, îl lămuri Bliss, Pel, vreau să spun că Pe-lo-rat a cerut ca eu să vin cu voi. Deci eu, nu Dom.

— A fost galant. Trebuia să-l luaţi în seamă?

— Of, dragă prietene, asta-i bună, izbucni Pelorat, ridicându-se în picioare, roşu în obraji. Am vorbit serios. Nu vreau să fiu ignorat în felul ăsta. Recunosc că n-are importanţă ce parte din Gaia se află pe nava noastră. Însă e mai plăcut pentru mine că ne însoţeşte Bliss, iar tu ar trebui să simţi la fel. Hai, Golan, te porţi ca un copil răsfăţat.

— Da? Chiar aşa? protestă Trevize încruntându-se. Bine, aşa o fi. Cu toate astea, ameninţă el, împungând din nou cu degetul spre Bliss, vă asigur că n-o să fac ce vreţi voi dacă nu sunt tratat omeneşte. Întâi de toate am de întrebat două lucruri: Ce trebuie să fac? Şi de ce tocmai eu?

Bliss rămase cu ochii holbaţi şi se dădu uşor înapoi:

— Iartă-mă, dar nu pot să-ţi spun acum. Nici Gaia, în întregul ei, nu-ţi poate spune. Trebuie în primul rând să ajungi acolo fără a şti nimic. Apoi va trebui să faci ceea ce crezi că trebuie făcut, calm şi fără să te laşi purtat de emoţii. Dacă vei rămâne în starea de acum, totul va fi zadarnic şi, într-un fel sau altul, Gaia îşi va găsi sfârşitul. Trebuie să-ţi revizuieşti atitudinea şi nu ştiu cum să te ajut.

— Dom ar şti dac-ar fi aici? întrebă cu îndărătnicie Trevize.

— Dom *se află* aici. El/eu/noi nu ştim cum să procedăm ca să te linişteşti. Nu înţelegem fiinţele umane care nu pot să simtă care-i locul lor în planul general, care nu simt că sunt o parte dintr-un întreg.

— Nu-i adevărat. Aţi putut captura nava mea de la o distanţă mai mare de un milion de kilometri şi ne-aţi făcut să fim calmi, deşi sentimentul nostru dominant era de disperare. Calmaţi-mă şi acum. Să nu-mi spuneţi că nu puteţi.

— Dar *nu trebuie*. Nu în aceste clipe. Dacă ţi-am schimba starea sau te-am condiţiona într-un fel sau altul n-ai valora mai mult decât un om obişnuit şi nu ne-ai fi de niciun folos. Dacă te influenţăm în momentul acesta, am fi pierduţi. Te rog. Trebuie să te calmezi prin propriile tale forţe.

— Nicio şansă, domnişoară, dacă nu-mi spui măcar o parte din ceea ce vreau să ştiu.

— Bliss, lasă-mă pe mine să-ncerc, se rugă Pelorat. Du-te, rogu-te, în cealaltă cameră.

Bliss se retrase încet cu spatele. Pelorat închise uşa în urma ei.

— Poate să audă, să vadă şi să simtă totul, spuse Trevize. Ce importanţă are dacă rămânem singuri sau nu?

— Pentru mine are. Vreau să fiu numai cu tine, chiar dacă izolarea nu-i decât o iluzie. Golan, dacă te temi…

— Nu fi caraghios.

— Ba ţi-e teamă. Nu ştii încotro mergi, ce te aşteaptă, ce ar trebui să faci. Ai tot dreptul să te simţi neliniştit.

— Dar nu sunt.

— Ba da. Probabil că nu te temi, ca mine, de pericolele fizice. Mie mi-a fost groază să mă aventurez în spaţiu, m-am temut de fiecare nouă lume pe care aveam s-o văd, şi m-a înfiorat orice lucru pe care nu-l mai văzusem până atunci. La urma urmei, mi-am petrecut jumătate de secol în izolare, în renunţări de tot felul, în timp ce tu ai făcut parte din Flotă şi te-ai azvârlit în vârtejul politicii, într-un cuvânt, te-ai învăţat şi cu binele şi cu răul de acasă sau din spaţiu. Eu am încercat să fiu mai curajos şi tu m-ai ajutat. De când suntem împreună ai avut răbdare cu mine, ai fost bun şi înţelegător şi, datorită ţie, am învăţat să-mi stăpânesc teama şi să mă port bărbăteşte. Dă-mi voie şi mie să-ţi întorc serviciul pe care mi l-ai făcut şi să te ajut în clipele astea.

— Dar ţi-am spus că nu mă tem.

— Ba te temi. Dacă nu de altceva, te temi din cauza răspunderii ce te apasă. Ţi-e limpede că o lume întreagă depinde de tine şi că prin urmare va trebui să trăieşti cu sentimentul că distrugerea ei s-a datorat nereuşitei tale. De ce să porţi răspunderea pentru o lume care nu înseamnă nimic pentru tine? Ce drept au ei să-ţi pună în spate o asemenea sarcină? Nu te temi numai de eşec, aşa cum i s-ar întâmpla oricui în situaţia asta, dar te înfurie că ei te-au pus în postura de a-ţi fi frică.

— Te-nşeli amarnic.

— Nu cred, aşa că te rog să mă laşi s-o fac eu în locul tău. Mă ofer să acţionez eu, indiferent despre ce-ar fi vorba. Presupun că nu-i un lucru care să-ţi ceară forţă fizică sau vitalitate, pentru că atunci un simplu mecanism te-ar înlocui cu acelaşi rezultat. Bănuiesc că nu e nici ceva care să necesite aptitudini mentale, pentru că asta e specialitatea lor. S-ar putea să… ei bine, nu ştiu, dar dacă nu-ţi trebuie nici muşchi, nici inteligenţă, atunci întrunesc şi eu calităţile necesare şi sunt gata să-mi asum răspunderea.

— De ce eşti aşa de dornic să preiei povara asta? îl întrebă tăios Trevize.

Pelorat privi în pământ, parcă temându-se să-l privească drept în ochi:

— Am avut o soţie. Am cunoscut femeile, totuşi ele n-au devenit importante în viaţa mea. Întotdeauna interesante, plăcute, dar niciodată foarte importante. Şi deodată, femeia asta…

— Cine? Bliss?

— Pentru mine înseamnă ceva.

— Pentru numele Terminusului, Janov, ea ştie fiecare vorbă de-a ta.

— Asta nu schimbă situaţia. Ştie oricum. Vreau să-i fac pe plac. Voi prelua eu sarcina asta, oricare ar fi ea; voi risca oricât, cu speranţa foarte îndepărtată că ea mă va aprecia.

— Janov, e un copil.

— Nu-i copil, şi ceea ce crezi tu despre ea nu are nicio importanţă pentru mine.

— Nu-ţi dai seama cum apari în faţa ei?

— Un bătrân? Şi ce dacă? Ea e o parte dintr-un întreg, iar eu nu sunt, şi fie şi numai asta ridică un zid de netrecut între noi. Crezi că nu-mi dau seama? Dar nu-i cer nimic altceva decât să…

— Să aibă o părere bună despre tine?

— Da, sau orice alt simţământ ce l-ar putea nutri.

— Şi pentru atâta lucru vrei să faci totul în locul meu? Janov, poate n-ai ascultat cu atenţie. Nu te vor pe tine, ci *pe*

mine dintr-un motiv blestemat pe care nu-l pricep nici în ruptul capului.

— Dacă tu nu vrei şi cineva trebuie oricum s-o facă, mai bine eu decât altul, asta-i clar.

Trevize clătină din cap:

— Nu-mi vine a crede că se poate întâmpla aşa ceva. Bătrâneţea îţi bate la uşă, iar tu descoperi dintr-o dată tinereţea. Janov, încerci tu s-o faci pe eroul ca să poţi muri şi tu pentru trupul acela.

— Nu mai vorbi aşa. Nu-mi arde de glume.

Trevize vru să râdă, dar văzând chipul grav al lui Pelorat îşi drese glasul şi spuse:

— Ai dreptate. Îmi cer scuze. Cheam-o înapoi, Janov. Cheam-o, te rog.

Bliss intră, uşor mâhnită şi vorbi cu glas slab:

— Regret, Pel. Nu-i poţi lua locul. Trebuie să fie Trevize sau nimeni altcineva.

— Foarte bine, încuviinţa Trevize. O să mă calmez. Orice ar fi, o să mă străduiesc să nu dau greş. Sunt în stare de orice ca să-l scutesc pe Janov s-o facă pe eroul romantic la vârsta lui.

— Îmi cunosc vârsta, bolborosi Pelorat.

Bliss se apropie încet de Pelorat şi-i puse mâna pe umăr:

— Pel, eu… am o părere bună despre tine.

— Îţi mulţumesc, Bliss, spuse încet Pelorat cu privirea pierdută în gol. Nu-i nevoie să fii atât de amabilă.

— Dar nu-i vorba de amabilitate, Pel. Te apreciez foarte mult.

82

La început confuz, apoi din ce în ce mai limpede, Sura Novi înţelese că se numea Suranoviremblastiran şi că atunci când era mică părinţii îi spuneau Su, iar prietenii Vi.

Bineînţeles că nu uitase cu totul, dar aceste amănunte rămăseseră adânc întipărite şi necunoscute celorlalţi. Şi

niciodată nu fuseseră mai tăinuite decât în această ultimă lună, pentru că până acum nu se aflase vreme îndelungată în preajma unei minţi atât de puternice.

Dar acum era momentul. Nu din propria ei vrere se întâmpla. Aproape tot ce însemna ea îşi croia drum către suprafaţă dintr-o necesitate firească şi globală.

Procesul era însoţit de o stare ciudată ca un fel de dorinţă arzătoare care se topea iute într-un sentiment plăcut de revelare a sinelui. De ani de zile nu fusese atât de aproape de globul Gaiei.

Îşi aminti de una dintre formele de viaţă pe care le iubise pe Gaia atunci când era copilă. Înţelegând la vremea aceea simţămintele acelei fiinţe drept o părticică din ea însăşi, acum retrăi mai acut, la nivelul propriei existenţe sentimentele acelea confuze. Se simţea ca un fluture care iese din gogoaşă.

83

Stor Gendibal o privi sever şi pătrunzător pe Novi şi din cauza surprizei provocate de vorbele ei, era cât pe ce să piardă controlul asupra lui Branno. Iar asta se întâmpla, probabil, datorită unui sprijin din afară, şi pe care, vreme de o clipă, îl ignorase.

— Novi, ce ştii despre Consilierul Trevize? (Iar apoi, brusc, conştient de complexitatea din ce în ce mai vastă a minţii ei, strigă:) „Ce eşti tu?”

Încercă să-i pătrundă în minte şi să i-o stăpânească, dar descoperi că devenise impenetrabilă. Şi instantaneu, recunoscu uimit că strânsoarea în care o ţinea pe Branno era susţinută de o forţă mai puternică decât a sa. Repetă:

— Ce eşti tu?

— Stăpâne, spune ea cu o expresie uşor dramatică, Orator Gendibal. Numele meu adevărat este Suranoviremblastiran şi reprezint Gaia.

Spuse doar atât, iar Gendibal, înfuriat dintr-o dată, îşi intensifică aura mentală, şi cu mare abilitate scăpă

blocajului din ce în ce mai puternic şi o cuprinse pe Branno într-o strânsoare aprigă în timp ce începu o luptă surdă şi încordată cu mintea lui Novi.

Ea îl îndepărtă cu o pricepere care o egala pe a lui, însă nu-şi putu păstra gândurile ascunse sau nici nu voi acest lucru.

Gendibal îi vorbi ca oricărui alt Orator:

— Ai jucat un rol, m-ai înşelat, m-ai atras aici şi aparţii neamului din care a provenit Catârul.

— Catârul a fost o monstruozitate, Orator. Eu/noi nu suntem Catâri. Eu/noi suntem Gaia.

Întreaga esenţă a Gaiei i se descrise prin acea comunicare complexă cu mult mai precis decât prin cuvinte.

— O întreagă planetă vie, înţelese Gendibal.

— Şi cu un câmp mental mult mai puternic decât al unui individ ca tine. Te rog să nu te opui cu atâta disperare. Mă tem că ţi-ar putea dăuna şi nu vreau să se-ntâmple asta.

— Chiar ca planetă vie, nu sunteţi mai puternici decât cei de pe Trantor la un loc. Şi noi constituim, într-un fel, o planetă vie.

— Doar câteva mii de oameni într-o cooperare mentală, Orator, iar în momentul de faţă nici nu te poţi bizui pe sprijinul lor, pentru că ţi-am blocat orice posibilitate de a intra în legătură cu ei. Încearcă şi te vei convinge.

— Şi ce plănuieşti, Gaia?

— Orator, sper că vei continua să-mi spui Novi. Acum acţionez în numele Gaiei, dar în acelaşi timp sunt şi Novi, şi tot astfel vreau să rămân pentru tine.

— Gaia, ce vrei să faci?

Gendibal percepu echivalentul mental al unui oftat, apoi Novi rosti:

— Vom rămâne într-un triplu impas. O vei ţintui pe Primarul Branno prin scutul ei şi eu te voi ajuta, astfel că nu vom obosi. Presupun că tu îţi vei menţine strânsoarea asupra mea, iar eu mi-o voi păstra pe a mea asupra ta, şi niciunul dintre noi nu va osteni. Şi vom rămâne încleştaţi astfel.

— În ce scop.

— După cum ţi-am spus, îl aşteptăm pe Consilierul Trevize, care ne va scoate din impas, dar aşa cum va dori el.

84

Computerul de la bordul navei *Far Star* localiză cele două nave şi Golan Trevize proiectă imaginea fiecăreia pe câte o jumătate de ecran.

Ambele aparţineau Fundaţiei. Una era exact ca *Far Star* şi aparţinea neîndoielnic lui Compor. Cealaltă părea mai mare şi mult mai puternică.

Se întoarse către Bliss şi-o întrebă:

— Aşa, ştii ce se-ntâmplă acum? Poţi să-mi dai vreo sugestie?

— Da! Dar nu te alarma. Nu-ţi vor face niciun rău.

— De ce-i toată lumea convinsă că tremur de frică? întrebă Trevize certăreţ.

— Las-o să vorbească, Golan. Nu te răsti la ea, îl îndemnă grăbit Pelorat.

Trevize ridică braţele împăciuitor:

— Nu mă răstesc. Vorbeşte, doamnă.

— Pe nava mare se află cârmuitorul Fundaţiei voastre. Cu ea…

Trevize nu-şi putu reţine uimirea:

— Cârmuitorul? Te referi la Bătrâna Doamnă Branno?

— Nu acesta-i e titlul, răspunse Bliss, uşor amuzată. Dar la ea m-am referit. (Făcu o pauză ca şi cum ar fi ascultat cu atenţie glasul organismului din care făcea parte.) O cheamă Harlabranno. Mi se pare ciudat că are doar patru silabe când ocupă o asemenea funcţie pe lumea ei, dar presupun că aşa se obişnuieşte acolo.

— Aşa cred şi eu, răspunse posomorât Trevize. Bănuiesc că o să-i spui Brann. Dar ce caută aici? De ce nu se află pe… a, înţeleg. Gaia a atras-o şi pe ea. De ce?

Bliss ignoră întrebarea şi spuse:

— Alături de ea se află Lionokodell, cinci silabe, deşi îi e subordonat. Mi se pare o lipsă de respect, cu toate că ocupă o funcţie oficială suspusă în lumea ta. Mai sunt alţi patru care se ocupă de armele navei. Vrei să ştii cum îi cheamă?

— Nu. Înţeleg că pe cealaltă navă e un bărbat, Munn Li Compor, care reprezintă a Doua Fundaţie. Aţi pus faţă-n faţă cele două Fundaţii. De ce?

— Nu tocmai, Trev, vreau să zic Trevize…

— Hai, lasă, spune-mi cum vrei. Nu-mi mai pasă.

— Bine, Trev. Compor a părăsit nava şi a fost înlocuit de două persoane. Una este Storgendibal, o forţă a celei de-a Doua Fundaţii, supranumit Orator.

— O persoană cu funcţie importantă? Îmi imaginez că are puteri mentale, aşa-i?

— Desigur. Considerabile.

— Poţi să-i rezişti?

— Fireşte. A doua persoană de pe nava lui este Gaia.

— Unul dintre oamenii *voştri*?

— Da. Se numeşte Suranoviremblastiran. Ar trebui să aibă un nume mai lung, dar a stat mult timp departe de mine/noi/restul.

— Şi poate să ţină sub control un personaj atât de puternic de pe a Doua Fundaţie?

— Nu ea, ci Gaia îl ţine în strânsoare. Ea/eu/noi/toţi putem să-l strivim.

— Şi vrea Gaia să facă aşa ceva? Să-i înfrângă pe el şi pe Branno? Ce-nseamnă asta? Gaia vrea să distrugă Fundaţiile şi să întemeieze propriul ei Imperiu Galactic? Iarăşi Catârul? Unul şi mai puternic?

— Nu, nu Trev. Nu te frământa. Nu trebuie. Toţi trei sunt în impas şi aşteaptă.

— Ce?

— Hotărârea ta.

— Iar o luam de la început. *Ce* hotărâre? De ce tocmai *eu*?

— Te rog, Trev, zise Bliss. Ţi se va explica în curând. Eu/noi/ea am spus tot ce am putut.

85

— E limpede c-am făcut o greşeală, Liono, probabil fatală, constată Branno cu o voce marcată de bătrâneţe şi oboseală.

— Trebuie să facem mărturisiri complete? bolborosi Kodell printre buze.

— Ei ştiu ce gândesc eu. Acum nu mai contează că ţi-o spun. Să nu-ţi închipui că ei nu-ţi cunosc gândurile, chiar dacă vorbeşti fără să-ţi mişti buzele. Trebuia să aştept până duceam la perfecţiune scutul.

— De unde-aveai să ştii, Primare? Dacă am fi aşteptat ca să fim de o mie de ori mai siguri de scut ne-ar fi trebuit încă o viaţă. A, sigur că era mai bine dacă nu veneam noi înşine. Mai bine-i puneam pe alţii să treacă prin chinurile astea, pe Trevize de exemplu.

Branno oftă adânc:

— Voiam să-i iau pe nepregătite, Liono, însă ai pus degetul pe rană. Puteam să mai am răbdare până scutul era impenetrabil, sau aproape de netrecut. Ştiam că există fisuri, dar n-am mai suportat să aştept. Până se rezolva problema fisurilor mi-ar fi expirat mandatul şi voiam să tranşăm confruntarea cât mai eram Primar şi să mă aflu în miezul acţiunii. În orbirea mea neghioabă, m-am silit să cred că scutul era perfect. N-am voit să aplec urechea la sfaturile ce mă invitau la prudenţă şi nici n-am vrut să dau crezare îndoielilor tale.

— Încă mai putem câştiga dacă avem răbdare.

— Poţi să ordoni deschiderea focului asupra celeilalte nave?

— Nu pot, Primare, şi nu reuşesc să mă împac cu gândul acesta.

— Nici eu. Iar dacă eu sau tu am reuşi să dăm acest ordin, sunt sigură că oamenii noştri nu l-ar respecta, pentru că n-ar putea să facă nicio mişcare.

— În condiţiile astea nu, dar ele s-ar putea schimba, Primare. De fapt, pe scenă apare un nou personaj.

Arătă spre ecran. Computerul navei împărţise automat ecranul de îndată ce detectase prezenţa unei alte nave în raza lui de acţiune. Ea apăru înjumătăţea din dreapta a ecranului.

— Liono, poţi mări imaginea?

— Fără probleme. E dibaci acest membru al celei de-a Doua Fundaţii. Ne lasă să facem orice manevră care nu-l stânjeneşte pe el.

— Hei, exclamă Branno, după ce studie imaginea, dar asta-i *Far Star*. Şi-mi închipui că la bord se află Trevize şi Pelorat. (Apoi continuă cu glas amar:) Dacă nu cumva au fost şi ei înlocuiţi de membri ai celei de-a Doua Fundaţii. Paratrăsnetul meu s-a dovedit inutil. Măcar de-am fi avut un scut mai rezistent.

— Răbdare, ceru Kodell.

În camera de comandă a navei răsună o voce şi, fără să ştie cum, Branno îşi dădu seama că nu era vorba de unde sonore. Auzi totul direct în minte şi aruncând o privire spre Kodell înţelese că şi el o auzise.

Vocea li se adresă:

— Primare Branno, mă auzi? Dacă da, nu este nevoie să-mi răspunzi. Ajunge să gândeşti asta.

— Ce eşti tu? întrebă calm Branno.

— Eu sunt Gaia.

86

Raportate una la cealaltă, cele trei nave se aflau în stare de repaos, toate rotindu-se încet în jurul planetei Gaia, ca un satelit format din trei părţi distincte, însoţind planeta în nesfârşita ei călătorie.

Aşezat pe un scaun, Trevize privea la ecran, sătul să tot încerce a ghici ce rol avea de jucat după ce parcursese o mie de parseci până aici.

Nu tresări când mesajul îi răsună în minte. Se putea spune că-l aştepta de mult. Îi comunica:

— Golan Trevize, mă auzi? Dacă da, nu este nevoie să-mi răspunzi. Ajunge să gândeşti asta.

Trevize privi în jur. Luat prin surprindere, Pelorat îşi aruncă ochii în toate părţile de parcă ar fi încercat să descopere sursa Sunetului. Bliss stătea liniştită, cu mâinile lăsate pe genunchi. Trevize era absolut convins că şi ea percepuse sunetul.

Trevize ignoră ordinul de a folosi calea gândului şi vorbi limpede şi apăsat:

— Dacă nu aflu despre ce este vorba, nu voi face nimic din ceea ce mi se cere.

Iar vocea îi răspunse:

— Vei afla curând.

87

— Mă veţi auzi doar în minte, anunţă Novi. Aveţi libertatea de a răspunde tot astfel. Voi aranja în aşa fel încât să vă puteţi auzi cu toţii între voi. Şi, după cum vă daţi şi singuri seama, ne aflăm la distanţă relativ mică unii faţă de alţii, iar mesajele vor fi transmise fără întârzieri supărătoare pentru că în cadrul câmpului mental ele călătoresc cu viteza luminii. Vă anunţ dintru început că ne aflăm aici datorită unui aranjament.

— În ce sens? se auzi vocea lui Branno.

— Nu prin intervenţii mentale, explică Novi. Gaia nu a perturbat gândurile nimănui. Noi nu acţionăm astfel. Am profitat doar de ambiţiile fiecăruia. Primarul Branno voia să întemeieze imediat cel de-al Doilea Imperiu; Orator Gendibal voia să devină Prim Orator. Era de ajuns să încurajăm aceste dorinţe şi să lăsăm lucrurile să se desfăşoare de la sine în mod selectiv şi judicios.

— Ştiu cum am fost adus aici, spuse Gendibal cu emfază. Şi chiar ştia de ce se arătase atât de dornic să plece în spaţiu, să-l urmărească pe Trevize şi de ce fusese atât de sigur că va reuşi să rezolve toate problemele.

Novi era cauza. Da, Novi!

— Orator Gendibal, tu constitui un caz special. Ambiţia ta era devoratoare, dar aveai unele puncte slabe care ne-au făcut sarcina mai uşoară. Ai manifestat bunătate faţă de persoane pe care, prin natura educaţiei pe care ai primit-o, trebuia să le socoteşti inferioare ţie din toate punctele de vedere. Am folosit această trăsătură şi-am îndreptat-o împotriva ta. Eu/noi mă/ne ruşinăm din această cauză. Situaţia gravă prin care trece Galaxia justifică şi scuză acţiunea noastră.

Novi făcu o pauză, iar vocea (deşi nu vorbea folosindu-şi coardele vocale) îi deveni mai serioasă şi gravă, asemeni chipului ei.

— Acum era momentul. Gaia nu mai putea sta în aşteptare. Vreme de mai bine de-un secol, oamenii de ştiinţă de pe Terminus au lucrat să perfecţioneze un câmp mental. Netulburaţi timp de încă o generaţie, ei ar fi devenit impenetrabili chiar şi pentru Gaia şi ar fi putut să folosească nestingheriţi armele lor fizice. Galaxia nu ar fi putut să se opună, şi s-ar fi întemeiat un al doilea Imperiu Galactic după modelul impus de Terminus, în pofida Planului Seldon, a oamenilor de pe Trantor şi a Gaiei. Trebuia ca Primarul Branno să fie manipulată pentru a întreprinde o acţiune atâta timp cât scutul avea unele imperfecţiuni. Câteva cuvinte despre Trantor. Planul Seldon funcţiona perfect, pentru că Gaia s-a străduit să dirijeze precis evenimentele pe făgaşul lor firesc. Mai mult de-un secol au existat Primi Oratori inactivi, astfel că Trantor a vegetat. Acum însă, Stor Gendibal era într-o rapidă ascensiune. Urma să devină sigur Prim Orator şi, sub conducerea lui, Trantorul avea să-şi asume un rol activ. Existau indicii că se va concentra asupra forţei fizice, va recunoaşte pericolul pe care-l reprezenta Terminus şi va desfăşura acţiuni împotriva lui. Dacă putea acţiona împotriva Terminusului înainte de perfecţionarea scutului, atunci Planul Seldon se sfârşea printr-un al Doilea Imperiu Galactic după modelul gândit de Trantor, nesocotind dorinţele Terminusului şi ale Gaiei. În concluzie, Gendibal trebuia manipulat într-un fel sau altul pentru a acţiona

înainte de a deveni Prim Orator. Din fericire, şi asta întrucât Gaia a acţionat cu luare aminte vreme de zeci de ani, am reuşit să aducem cele două Fundaţii la locul ales într-un moment potrivit. Repet toate acestea pentru ca Golan Trevize, Consilier pe Terminus, să poată înţelege situaţia.

Trevize interveni imediat şi din nou nesocoti invitaţia de a comunica prin gânduri. Vorbi cu hotărâre:

— *Nu* înţeleg. Prin ce suferă fiecare dintre versiunile celui de-al Doilea Imperiu Galactic?

— După modelul Terminusului, al Doilea Imperiu Galactic va avea un caracter militar, întemeiat pe cale militară, menţinut prin forţă şi va fi sigur distrus prin violenţă. N-ar însemna decât renaşterea primului Imperiu Galactic. Asta este părerea Gaiei.

După modelul construit de Trantor, al Doilea Imperiu Galactic va fi o întruchipare paternalistă, întemeiat prin calcule, menţinut prin calcule şi trăind tot timpul între viaţă şi moarte datorită nesfârşitelor calcule. Înseamnă un permanent impas. Aşa socoteşte Gaia.

— Şi ce soluţie propune Gaia? întrebă Trevize.

— O Gaie cu mult mai cuprinzătoare. Galaxia! Cu fiecare planetă locuită la fel de vie ca şi ea. Şi fiece planetă vie participând la o viaţă hiperspaţială şi mai bogată, în care să fie incluse şi planetele nepopulate. Cu toate stelele. Cu fiecare fărâmă de gaz interstelar. Înglobând chiar şi uriaşa gaură neagră din centrul galaxiei. O galaxie vie care să devină prielnică dezvoltării vieţii în forme pe care încă nu le putem prezice. Un mod de viaţă diferit de ceea ce a existat până în prezent, în care să nu se mai repete niciuna din greşelile de până acum.

— Să dea naştere unor greşeli originale, bolborosi sarcastic Gendibal.

— Am avut la dispoziţie mii de ani pe Gaia ca să eliminăm toate greşelile posibile.

— Dar nu la scară galactică.

Neluând în seamă acest duel verbal, Trevize merse direct la ţintă:

— Şi care este rolul meu în această dispută?

Transmisă prin mintea lui Novi, vocea Gaiei bubui:

— *Alege!* Care e soluţia cea mai bună?

Se lăsă o tăcere adâncă şi atotcuprinzătoare. Într-un târziu, în liniştea aceea se auzi vocea lui Trevize, mentală în cele din urmă, pentru că el era surprins pentru a mai vorbi. Suna slab dar sfidător:

— De ce eu?

Novi spuse:

— Pentru că nu am putut acţiona *noi înşine*, deşi ne-am dat seama că, la un moment dat, Terminus sau Trantor vor deveni prea puternice ca să mai fie oprite sau, şi mai grav, amândouă vor dobândi o asemenea forţă încât întreaga Galaxie va intra într-un impas mortal şi pustiitor. Pentru a atinge scopul pe care ni-l propusesem aveam nevoie de o anumită persoană capabilă să deosebească adevărul de neadevăr. Te-am găsit pe tine, Consiliere. Nu, nu e numai meritul nostru. Oamenii de pe Trantor te-au descoperit prin Compor, deşi nici ei nu ştiau ce şansă nesperată avuseseră. Golan, faptul că ei te-au ales a atras atenţia noastră asupra persoanei tale. Golan Trevize, tu posezi darul de a alege întotdeauna drumul cel drept.

— Resping această afirmaţie, protestă Trevize.

— Tu eşti mai întotdeauna *sigur*. Şi vrem ca de data asta să fii sigur în numele Galaxiei. Probabil că nu vrei să-ţi asumi răspunderea. Ai face orice ca să nu fi silit să alegi. Cu toate astea, vei înţelege că se cuvine să hotărăşti. Vei fi *sigur*! Şi după aceea vei alege. De îndată ce te-am descoperit, am ştiut că toate căutările noastre se sfârşiseră şi apoi ani întregi am trudit pentru a determina desfăşurarea evenimentelor astfel încât, fără amestec mental, să vă aflaţi toţi trei: Primarul Branno, Oratorul Gendibal şi Consilierul Trevize, în vecinătatea Gaiei în acelaşi moment. Am reuşit!

— În această clipă şi în actualele condiţii, nu e adevărat că tu, Gaia, dacă preferi să-ţi spun aşa, ii poţi înfrânge, atât pe Primar cât şi pe Orator? Nu-i adevărat că poţi întemeia această Galaxie vie despre care vorbeşti şi fără ajutorul meu? De ce n-o faci?

Novi îi răspunse:

— Nu cred că-ţi pot oferi o explicaţie care să te mulţumească. Gaia s-a format cu mii de ani în urmă cu ajutorul roboţilor care, pentru o scurtă perioadă de timp, au slujit speciei umane, dar acum n-o mai fac. Ei ne-au demonstrat cu limpezime că nu vom putea supravieţui decât dacă respectăm strict cele Trei Legi ale Roboticii aplicate la viaţă în general. În formularea lor, Prima lege suna astfel: „Gaia nu are voie să facă rău vieţii sau, prin inacţiune, să permită ca viaţa să fie vătămată.” Am urmat această regulă de-a lungul întregii noastre istorii şi nu putem proceda altfel. Prin urmare, acum suntem neajutoraţi. Nu putem impune viziunea noastră despre o Galaxie vie cvintilionului de fiinţe umane şi nenumăratelor forme de viaţă şi nici nu avem dreptul să facem rău altora. Pe de altă parte, nu putem să stăm cu mâinile încrucişate şi să asistăm cum se autodistruge întreaga Galaxie într-o zbatere pe care avem posibilitatea s-o împiedicăm. Nu ştiu dacă acţiunea sau inacţiunea vor apăsa Galaxia mai mult sau mai puţin. În caz că alegem calea acţiunii, nu avem cum să apreciem dacă ajutorul pe care va trebui să-l acordăm Terminusului sau Trantorului va însemna un rău mai mic pentru Galaxie. Consilierul Trevize să hotărască şi Gaia va face aşa cum va spune el.

— Şi cum aş putea să hotărăsc eu? Ce să fac?

— Ai computerul, îl sfătui Novi. Când l-au conceput, oamenii Terminusului n-au ştiut că performanţele lui vor depăşi orice închipuire. Computerul de la bordul navei tale încorporează ceva din Gaia. Aşează-ţi palmele pe terminal şi gândeşte-te. De exemplu, poate crezi că scutul Primarului Branno este impenetrabil. Dacă-i aşa, s-ar putea ca ea să folosească imediat armele de care dispune pentru a distruge sau deteriora celelalte două nave şi pentru a pune stăpânire întâi pe Gaia, iar apoi pe Trantor.

— Şi nu veţi face nimic ca s-o împiedicaţi? întrebă Trevize împietrit.

— Absolut nimic. Dacă tu eşti sigur că dominaţia Terminusului va provoca Galaxiei mai puţin rău decât orice

altă soluţie, noi vom susţine bucuroşi această dominaţie, chiar dacă asta ar însemna propria pieire. Pe de altă parte, poţi descoperi câmpul mental al Oratorului Gendibal şi atunci ai posibilitatea de a-i oferi sprijinul tău amplificat de computer. În cazul acesta, el ar scăpa din strânsoarea minţii mele şi m-ar respinge. Apoi el ar putea să influenţeze gândurile Primarului, şi folosind navele ei, ar reuşi să impună o dominaţie fizică asupra Gaiei şi ar asigura supremaţia Planului Seldon. Gaia nu va întreprinde nimic pentru a împiedica acest curs al evenimentelor.

Ca o alternativă, poţi descoperi câmpul *meu* mental şi mă poţi sprijini, iar atunci Galaxia vie va fi pusă în mişcare pentru a ajunge la apogeu, nu imediat sau în cursul următoarei generaţii, ci după secole de strădanii şi eforturi, urmând Planul Seldon. Tu trebuie să alegi.

Primarul Branno interveni:

— Aşteaptă! Să nu iei hotărârea acum. Pot să spun şi eu ceva?

— Ai toată libertatea, o invită Novi. La fel şi Oratorul Gendibal.

— Consilier Trevize, începu Branno, când ne-am întâlnit ultima oară pe Terminus ai afirmat: „Doamnă Primar, s-ar putea să vină clipa când mă vei ruga să fac un efort şi atunci voi proceda cum voi crede de cuviinţă, dar ţine seama de ceea ce mi s-a întâmplat în ultimele două zile.” Nu ştiu dacă ai anticipat situaţia asta, dacă ai intuit cum vor evolua lucrurile sau pur şi simplu ai avut talentul de a găsi calea cea mai bună, aşa cum susţine femeia asta care vorbeşte despre o Galaxie vie. În orice caz, ai avut dreptate. Îţi cer ca acum, în numele Federaţiei, să faci un efort. Presupun că ai dori să mi-o plăteşti pentru că te-am arestat şi exilat. Te rog să mă ţii minte că am procedat astfel spre binele Federaţiei Fundaţiei. Chiar dacă am greşit sau am acţionat mânată de interese înguste, să ştii că eu am hotărât, nu Fundaţia. Să nu distrugi întreaga Fundaţie din dorinţa de a-mi plăti cu aceeaşi monedă pentru ce ţi-am făcut. Aminteşte-ţi că eşti fundaţionist şi fiinţă umană, că nu vrei să devii o simplă cifră în planurile matematicienilor

trantorieni lipsite de orice sentiment, sau, şi mai puţin de atât în acest talmeş-balmeş galactic de viaţă şi non-viaţă pe care îl propune Gaia. Vrei ca tu însuţi, urmaşii tăi, precum şi restul oamenilor să rămâneţi fiinţe independente, înzestrate cu voinţă neîncătuşată. Nimic altceva nu trebuie să influenţeze hotărârea ta. S-ar putea ca ceilalţi să-şi spună că Imperiul nostru va duce la vărsări de sânge şi la nenorociri, dar nu e obligatoriu să se întâmple astfel. Totul depinde de voinţa noastră. Putem alege şi altă cale. Şi, în orice caz, e mai bine să pleci la luptă din propria-ţi voinţă şi să pierzi, decât să trăieşti cu certitudinea neroadă că eşti ca o rotiţă într-un mecanism uriaş. Te rog să ţii seama că acum ţi se cere să iei o hotărâre în calitate de fiinţă umană. Înzestrată cu voinţă proprie. Cei de pe Gaia, incapabili să decidă din cauză că maşinăria pe care au pus-o la punct nu le dă libertatea de mişcare, se bazează pe tine. Şi dacă tu le-o vei cere, se vor autodistruge. Asta e ceea ce doreşti să se întâmple în întreaga Galaxie?

— Primare, nu ştiu ce înseamnă voinţă liberă, răspunse Trevize. Probabil că gândurile mi-au fost perturbate pentru a da răspunsul pe care Gaia îl aşteaptă.

— Mintea nu ţi-a fost perturbată în niciun fel, îl asigură Novi. Dacă puteam să-ţi influenţăm gândurile pentru a sluji scopurilor noastre, nu mai organizam această întâlnire. Dacă am fi atât de lipsiţi de principii, am adopta calea care ne-ar conveni nouă, fără să ne mai preocupe problemele mari şi binele umanităţi.

Gendibal o întrerupse:

— Cred că ar fi timpul să-mi permiteţi şi mie să-mi spun părerea. Consilier Trevize, nu te lăsa mânat de o concepţie partizană şi meschină. Faptul că te-ai născut pe Terminus nu trebuie să te facă să crezi că Terminusul are prioritate în faţa Galaxiei. De cinci secole Galaxia se dezvoltă conform Planului Seldon. Procesul s-a desfăşurat şi înăuntrul şi în afara Federaţiei Fundaţiei. Eşti şi ai fost o parte din Planul Seldon, dincolo de locul pe care-l ocupi ca membru al Primei Fundaţii. Să nu întreprinzi ceva care să devieze Planul în numele unei înţelegeri mărunte a patriotismului

sau din goana romantică după o experienţă nouă şi neîncercată încă. A Doua Fundaţie nu va împiedica exprimarea liberă a voinţei umanităţii. Suntem îndrumători, nu despoţi. Vă oferim un al Doilea Imperiu Galactic fundamental diferit de Primul. De-a lungul întregii istorii umane, în zecile de mii de ani de când se cunoaşte călătoria prin hiperspaţiu, n-au existat nici măcar perioade de zece ani în care să nu se înregistreze vărsări de sânge şi violenţe în Galaxie. Chiar şi pe vremea când Fundaţia era paşnică s-au petrecut fapte sângeroase. Dacă o vei alege pe Primarul Branno, aceste grozăvii vor continua la nesfârşit. Vom trăi din nou aceleaşi orori. Planul Seldon oferă şansa de a le evita, *dar* nu devenind atomi într-o Galaxie compusă din atomi, ca egali ai ierburilor, bacteriilor sau firelor de praf.

— Aprob părerea Oratorului Gendibal despre modul în care Prima Fundaţie concepe cel de-al Doilea Imperiu, spuse Novi. Nu aprob felul în care prezintă planurile celei de-a Doua Fundaţii. La urma urmei, Oratorii Trantorului sunt fiinţe umane independente, cu voinţă proprie, aşa cum au fost dintotdeauna. Nu-i animă dorinţe distructive, nu-i atrag politica şi căţărarea în posturi înalte cu orice preţ? Nu există certuri, ba chiar şi dezlănţuiri de ură la Masa Oratorilor? Pot să rămână educatori pe care omenirea să-i urmeze fără nicio reţinere? Onorează-l pe Orator Gendibal cu o astfel de întrebare.

— Nu-i nevoie, se oferi Gendibal. Recunosc deschis că la Masa Oratorilor se manifestă ura, competiţia neloială şi trădarea. Dar când se ia o hotărâre, ea este respectată de către toţi. Nu cunosc excepţii de la această regulă.

— Şi dacă nu aleg ce se va întâmpla?

— Trebuie, îi spuse Novi. Vei înţelege că aşa se cuvine şi până la urmă vei alege.

— Dar dacă încerc să aleg şi nu pot?

— Trebuie să poţi.

— Cât timp am la dispoziţie?

— Până vei fi *sigur*, oricât ar dura.

Trevize nu scoase nici o vorbă.

Ceilalţi aşteptară în tăcere şi Trevize avu impresia că-şi aude sângele pulsând prin vene.

Apoi auzi vocea hotărâtă a Primarului Branno:

— Voinţă neîngrădită!

Vocea lui Gendibal răsună puternic, parcă neadmiţând replică:

— Îndrumare şi pace!

Şi în cele din urmă se auzi vocea tristă şi melancolică a lui Novi:

— Viaţă.

Trevize întoarse capul şi constată că Pelorat îl privea întrebător.

— Ai auzit, Janov? făcu Trevize.

— Da, Golan, totul.

— Şi cum ţi se pare?

— Nu eu trebuie să hotărăsc.

— Ştiu asta. Dar ce părere ai?

— Niciuna. Mă sperie fiecare dintre cele trei soluţii. Şi totuşi mi-a venit o idee ciudată…

— Da?

— Când am ieşit pentru prima dată în spaţiu mi-ai arătat Galaxia. Îţi aminteşti?

— Fireşte.

— Ai făcut timpul să se scurgă mai repede şi Galaxia părea că se roteşte. Şi, ca şi cum aş fi anticipat momentul acesta, eu am exclamat: „Galaxia seamănă cu un organism viu care se târăşte prin spaţiu.” Nu ţi se pare că, într-un fel, e deja vie?

Iar Trevize, amintindu-şi acele clipe, se simţi *sigur* pe sine. Simţi că şi Pelorat va avea un rol important de jucat. Se răsuci precipitat, din dorinţa de a nu mai avea timp să se gândească, să se-ndoiască, să se lase cuprins de nesiguranţă. Puse palmele pe terminalul computerului şi se gândi cu o încordare şi o intensitate pe care nu le mai cunoscuse până atunci.

Luase hotărârea de care atârna soarta întregii Galaxii.

20. Încheiere

88

Primarul Harla Branno avea toate motivele să se simtă satisfăcută. Vizita de stat nu ţinuse mult, însă fusese rodnică din toate punctele de vedere.

— Dar bineînţeles că nu putem avea deplină încredere în ei, remarcă ea, încercând să nu pară *insolentă*.

Privea la ecran. Navele Flotei intrau una după alta în hiperspaţiu, revenind pe poziţiile lor.

Nici nu încăpea vreo îndoială că oficialităţile din Sayshell se arătaseră deosebit de plăcut impresionate de prezenţa celor doi, dar era limpede că nu le scăpaseră două amănunte: navele rămăseseră tot timpul în spaţiul Fundaţiei şi plecaseră în grabă de îndată ce Branno promisese acest lucru.

Pe de altă parte, Sayshell nu avea să uite că navele puteau fi rechemate la graniţă în cel mult o zi. Era o manevră care demonstrase atât forţă, cât şi bunăvoinţă.

— Ai dreptate, o aprobă Kodell, nu ne putem încrede orbeşte în ei, dar şi Sayshell are interesul să respecte clauzele acordului. Am fost generoşi cu ei.

— Multe depind de punerea la punct a detaliilor şi anticipez că asta o să dureze luni de zile. Liniile generale ale acordului pot fi acceptate imediat, dar mai rămân lucrurile de fineţe: stabilirea perioadei de carantină pentru importuri şi exporturi, calcularea echivalentă a valorii cerealelor şi vitelor şi câte altele, spuse Branno.

— Ştiu, dar asta-i doar o chestiune de timp. Totul se va aranja, iar meritele îţi aparţin în întregime, doamnă Primar.

A fost un act îndrăzneţ de a cărui înţelepciune recunosc sincer că m-am îndoit la început.

— Lasă, Liono. Vizita reprezentanţilor Fundaţiei a constituit o recunoaştere a mândriei sayshelliene. Şi-au păstrat o anumită independenţă încă de pe vremea Imperiului. Acesta-i un lucru demn de toată lauda şi admiraţia.

— Da, mai ales că de-acum încolo n-o să ne mai deranjeze.

— Exact, aşa că trebuie să lăsăm deoparte propria noastră mândrie şi să facem un gest de bunăvoinţă. Ca Primar al puternicei Federaţii, la început mi-a venit greu să mă decid să onorez cu o vizită grupul acesta de stele, dar acum, după ce am făcut-o, mi se pare c-a meritat efortul: le-am dat un prilej de satisfacţie. Trebuia să ne dăm seama că vor accepta vizita, mai ales după sosirea navelor noastre la graniţă.

Kodell o aprobă:

— Am renunţat la etalarea forţei păstrând însă esenţa acesteia.

— Exact. Cine a spus prima oară vorbele astea?

— Cred că un personaj dintr-o piesă de Eriden, dar n-aş băga mâna-n foc. Poate întrebăm pe vreunul dintre criticii literari când ajungem pe Terminus.

— Dacă o să mai ţin minte. Trebuie să urgentăm vizita de răspuns a sayshellienilor şi să ne ocupăm ca ei să fie trataţi ca egali ai noştri. Dar mă tem că se impune să iei măsuri stricte de securitate, Liono. Unele capete mai înfierbântate de la noi ar putea organiza demonstraţii de protest şi n-ar fi deloc înţelept să-i supunem pe oaspeţii noştri unor umilinţe inutile.

— Bineînţeles, spuse Kodell. Şi apropo, trimiterea lui Trevize a fost o manevră inteligentă.

— A, paratrăsnetul meu? Ca să fiu cinstită, a realizat mai multe decât mi-aş fi imaginat. A sosit în Sayshell cu multă tevatură şi a atras atenţia şi protestele lor cu o iuţeală incredibilă. Pentru numele Spaţiului, asta a constituit o excelentă motivare pentru vizita mea. În primul

rând, am dovedit că mă preocup constant ca niciun cetăţean al Fundaţiei să nu tulbure obiceiurile altei lumi, iar în al doilea rând mi-am exprimat recunoştinţa pentru răbdarea şi înţelegerea pe care le-au arătat faţă de situaţia creată de Trevize.

— Subtil! Dar nu crezi că era mai bine dacă-l luam pe Trevize cu noi la plecare?

— Nu. La drept vorbind, îl prefer oriunde, numai acasă nu. Pe Terminus ar deveni un factor destabilizator. Prostiile pe care le debita despre a Doua Fundaţie au servit ca pretext ideal pentru a-l izgoni şi eram sigură că Pelorat îl va convinge să meargă spre Sayshell, dar n-aş vrea ca el să se-ntoarcă şi să vorbească din nou vrute şi nevrute. Nu se ştie ce necazuri ne-ar mai putea crea.

Kodell chicoti:

— Nu cred că s-ar putea găsi palavragii mai desăvârşiţi decât intelectualii cu pretenţii academice. Mă-ntreb câte-ar mai fi înghiţit Pelorat dacă l-am fi încurajat.

— Credinţa lui în existenţa Gaiei mitice ne-a slujit de minune. Dar să lăsăm asta. La întoarcere va trebui să dăm piept cu Consiliul, căci avem nevoie de voturile lor pentru aprobarea tratatului cu Sayshell. Din fericire, avem declaraţia lui Trevize, cu amprenta lui vocală şi tot ce ne mai trebuie ca să convingem pe oricine că a plecat de bunăvoie de pe Terminus. Voi prezenta în mod oficial scuze pentru reţinerea lui temporară şi cred că vom da satisfacţie Consiliului.

— Sunt încredinţat că vei reuşi să-i ameţeşti cu vorba, Primare, spuse sec Kodell. Dar te-ai gândit că Trevize ar putea totuşi să caute în continuare cea de-a Doua Fundaţie?

— S-o caute, zise Branno ridicând nepăsătoare din umeri, numai să nu se-ntoarcă pe Terminus. Asta-i va da iluzia că face ceva, cu toate că n-o să ajungă la niciun rezultat. Existenţa celei de-a Doua Fundaţii devine mitul secolului, aşa cum Gaia e mitul Sayshellului.

Cu un aer mulţumit, se aşeză mai lejer pe scaun şi continuă:

— Iar acum avem şi Sayshellul în mână şi când or să-şi dea seama de asta are să fie prea târziu ca să mai scape. Fundaţia va continua să se dezvolte încet, dar sigur.

— Toate meritele îţi aparţin, primare.

— Ştiam şi singură asta, îi răspunse Branno.

Nava intră în hiperspaţiu şi reapăru în apropierea Terminusului.

89

Aflat din nou pe propria-i navă, Gendibal avea toate motivele să fie mulţumit. Deşi scurtă, întâlnirea cu Prima Fundaţie fusese foarte rodnică.

Transmisese deja un mesaj în care îşi exprimase cu discreţie triumful. Deocamdată trebuia ca Primul Orator să ştie că totul a decurs bine (lucru ce se putea deduce şi din simplul fapt că nu fusese obligat să apeleze la forţa totală a celei de-a Doua Fundaţii). Detaliile aveau să fie dezvăluite mai târziu.

Va povesti cum o intervenţie atentă şi minoră asupra minţii Primarului Branno a făcut-o să renunţe la fantasmagoriile ei imperiale şi să revină pe tărâmul mai practic al tratatelor comerciale; cum o intervenţie precaută, făcută de la mare distanţă, asupra minţii conducătorului Uniunii Sayshell avusese ca rezultat o invitaţie adresată Primarului pentru efectuarea unei vizite de stat şi cum, mai târziu, s-a ajuns la o apropiere a poziţiilor fără alte intervenţii şi Compor s-a putut întoarce pe Terminus pe propria lui navă pentru a supraveghea respectarea acordului. Gendibal se gândi că totul fusese un exemplu aproape clasic privind rezultatele ce se pot obţine prin folosirea expertă a mentalicii.

Sigur că toate astea o vor reduce la tăcere pe Orator Delarmi, şi vor duce la numirea sa ca Prim Orator foarte curând după prezentarea detaliilor în cadrul întrunirii formale a Mesei.

În ceea ce-l privea, Gendibal nu putea să minimalizeze importanţa prezenţei Surei Novi, deşi acest aspect nu trebuia evidenţiat în mod deosebit în faţa Oratorilor. Ea nu numai că-şi adusese o contribuţie esenţială la victoria lui, dar îi oferise şi scuza de care avea acum nevoie pentru a-şi savura bucuria aproape copilărească (şi foarte umană, pentru că şi Oratorii sunt oameni) la gândul că va deveni obiectul atenţiei şi admiraţiei tuturor.

Gendibal ştia că ea nu înţelegea nimic din ceea ce se întâmplase, fiind doar conştientă că lucrurile se aranjaseră după placul lui, iar acum nu-şi mai încăpea în piele mândrindu-se cu succesul lui. El mângâie perfecta netezime a minţii ei, simţi căldura acestui sentiment, şi spuse:

— Novi, fără tine n-aş fi reuşit. Cu ajutorul tău am putut spune Primei Fundaţii, adică oamenilor de pe nava aceea mare…

— Da, Stăpâne, ştiu despre cine-i vorba.

— Tu m-ai ajutat să-mi dau seama că aveau un scut mental şi că emiteau un câmp mental slab. Din efectul reflectat de mintea *ta* am înţeles perfect caracteristicile amândurora. Astfel am reuşit să penetrez scutul şi să deviez câmpul.

— Stăpâne, nu înţeleg exact despre ce vorbeşti, spuse Novi, dar dac-aş fi putut, făceam chiar mai mult ca să te ajut.

— Ştiu asta, Novi, dar mi-ai fost de mare ajutor. Am rămas uimit cât de periculoşi pot să fie, însă prinşi acum, înainte de a-şi perfecţiona scutul şi câmpul mental, ar putea fi opriţi. Primarul se întoarce acasă uitând şi de scut şi de câmp, mulţumită că a obţinut un tratat comercial cu Sayshell, care va deveni astfel o parte constitutivă a federaţiei. Nu neg că mai sunt multe de făcut pentru a dezafecta armele lor, pentru că până acum am cam ignorat acest aspect. Rămase tăcut şi gânditor câteva clipe, apoi continuă cu voce scăzută: Ne-am înşelat asupra posibilităţilor reale ale Primei Fundaţii. Trebuie să instituim o supraveghere foarte atentă. Acum e momentul să

acţionăm pentru a uni Galaxia. Va trebui să folosim mai intens mentalica pentru a realiza o cooperare strânsă între conştiinţe, căci asta ar sluji Planului. Adânc convins de aceste adevăruri, mă voi strădui să le aplic întocmai.

— Stăpâne?! spuse Novi îngrijorată.

Gendibal nu-şi putu reţine un zâmbet:

— Iartă-mă. Gândeam cu voce tare… Novi, îţi mai aminteşti de Rufirant?

— Fermierul acela tare de cap care te-a atacat? Eu zic că da.

— Sunt convins că agenţi ai Primei Fundaţii, înarmaţi cu scuturi mentale personale, au pus la cale acea întâmplare, precum şi altele care ne-au făcut viaţa amară. Şi când te gândeşti că am fost orbi la asemenea anomalii. Pe vremea aceea, uitasem cu totul de Prima Fundaţie, absorbit cu totul de mitul acestei lumi misterioase, mai precis, de superstiţia sayshelliană referitoare la Gaia. Şi în problema asta mintea ta mi-a fost de folos. M-a ajutat să stabilesc cu precizie că sursa câmpului mental se află pe nava de luptă, iar nu în altă parte.

Îşi frecă mâinile satisfăcut.

— Stăpâne?! întrebă timid Novi.

— Da, Novi?

— Vei fi recompensat pentru ceea ce-ai realizat?

— Ba bine că nu. Shandess se va retrage, iar eu voi deveni Prim Orator şi astfel voi avea prilejul să fac din a Doua Fundaţie un factor activ în dezvoltarea Galaxiei pe un nou făgaş.

— Prim Orator?

— Da, Novi. Voi fi cel mai important şi mai puternic învăţat.

— Cel mai important? Îl privi cu adâncă tristeţe.

— De ce te-ai supărat, Novi? N-ai vrea să fiu recompensat?

— Ba da, Stăpâne, aş vrea. Dar dacă vei fi cel mai important dintre învăţaţi n-o să mai doreşti să ai în preajma ta o femeie hamish. Nu ţi-ar face cinste.

— Aşa crezi? Cine mă poate-mpiedica? spuse el şi se simţi cuprins de un val de afecţiune. Novi, o să rămâi lângă mine oriunde aş merge şi orice aş face. Îţi închipui că vreau să mai risc să lucrez împreună cu unele dintre fiarele care alcătuiesc Masa fără mintea ta, care-mi poate arăta oricând, fără ca tu să-ţi dai seama şi înainte ca ei să ştie, care le sunt emoţiile? Pe lângă acestea…, continuă el şi păru străfulgerat de o revelaţie. În plus, eu… îmi place să te am alături şi doresc să te păstrez lângă mine. Dar numai dacă vrei şi tu acelaşi lucru.

— Of, Stăpâne, şopti Novi şi-şi lăsă capul pe umărul lui, în timp ce el o cuprinse de talie.

În straturile cele mai profunde, acolo unde nici mintea lui Novi nu putea pătrunde şi înţelege, esenţa Gaiei rămăsese vie şi dirija cursul evenimentelor, iar acea mască impenetrabilă făcea posibilă continuarea măreţei misiuni.

Iar masca – aparţinând femeii hamish – se simţea întru totul fericită. Atât de fericită, încât Novi se consolase cu distanţa apărută între ea şi ea/ei/toţi, mulţumită să rămână şi pe viitor ceea ce părea a fi.

90

Frecându-şi încântat mâinile şi încercând să-şi domolească entuziasmul, Pelorat exclamă:

— Ce fericit sunt că ne-am întors pe Gaia.

— Hmm, făcu Trevize gândindu-se la ale lui.

— Ştii ce mi-a spus Bliss? Primarul se întoarce pe Terminus cu un tratat comercial încheiat cu Sayshell. Oratorul celei de-a Doua Fundaţii revine pe Trantor convins că el a rezolvat criza şi femeia aceea Novi, îl însoţeşte ca să fie sigură că se vor iniţia schimbările care să facă posibilă renaşterea Galaxiei. Şi că niciuna dintre Fundaţii n-are habar că Gaia există. E uimitor.

— Da, răspunse Trevize. Mi s-a comunicat şi mie. Dar *noi* ştim că Gaia există şi putem vorbi despre ea fără grijă.

— Bliss nu-i de aceeaşi părere. Zice că n-o să ne creadă nimeni şi că ar trebui să fim conştienţi de asta. În plus, eu unul nu intenţionez să mai plec de pe Gaia.

Vorbele acestea îl treziră pe Trevize din starea de visare în care căzuse. Ridică ochii surprins:

— Poftim?

— Vreau să rămân aici. Nici nu-mi vine să cred. Până acum câteva săptămâni duceam o viaţă solitară pe Terminus, aşa cum am trăit zeci de ani, absorbit de documente, şi de propriile mele gânduri, fericit în felul meu, dar vegetând. Apoi peste noapte am devenit călător prin spaţiu, m-am trezit în mijlocul unei crize de proporţii galactice şi… să nu râzi, Golan, am găsit-o pe Bliss.

— Nu râd, Janov, îl asigură Trevize, dar crezi că e bine ce faci?

— Fireşte. Problema asta, a Pământului, nu mă mai preocupă atât de mult. S-a explicat mulţumitor de bine că a fost prima lume cu un sistem ecologic dezvoltat şi echilibrat şi cu o viaţă inteligentă. Eternii, îţi aminteşti?

— Da, sigur. Şi ai de gând să stai pe Gaia?

— Bineînţeles. Pământul aparţine trecutului, iar eu sunt sătul de istorie. Gaia reprezintă viitorul.

— Nu eşti o parte a Gaiei, Janov. Crezi că vei putea deveni o parte a ei?

— Bliss spune că din punct de vedere intelectual, dacă nu biologic, aş putea. Are să mă ajute, înţelegi?

— Dar dacă ea *este* parte componentă a Gaiei, cum veţi putea să trăiţi alături, să aveţi un punct de vedere comun şi interese…

Se aflau undeva în aer liber şi Trevize contemplă grav insula rodnică şi liniştită, marea şi, la orizont, o altă insulă ce părea împurpurată din cauza distanţei… toate radiind calm, viaţă, civilizaţie şi unitate.

— Janov, rosti el, ea e o lume; tu doar un minuscul individ. Dacă se va plictisi de tine? E tânără…

— M-am gândit, Golan. Numai la asta mi-a fost gândul în ultimele zile. Nu sunt chiar un prostănac romantic. S-ar putea să se plictisească de mine, dar mă voi mulţumi cu

ceea ce-mi va oferi până la despărţire. Mi-a oferit deja destule. Am primit mai mult decât am visat toată viaţa. Chiar dacă din clipa asta n-aş mai vedea-o, tot mă consider câştigător.

— Nu te cred, spuse Trevize cu blândeţe. Socot că *eşti* un prostănac romantic şi, pe cuvântul meu, nici nu te-aş vrea altfel. Janov, deşi nu ne cunoaştem de multă vreme, am trecut împreună prin atâtea în ultimele săptămâni… Iartă-mă dacă-ţi par ridicol, dar ţin foarte mult la tine.

— Şi eu te preţuiesc, Golan, îl asigură Pelorat.

— N-aş vrea să suferi. Ar trebui să mă laşi să vorbesc cu Bliss.

— Nu, nu. Te rog să n-o faci. O să-i ţii o predică.

— N-o să-i ţin nicio predică. Vreau să vorbesc cu ea între patru ochi, dar nu neapărat în legătură cu tine. Te rog, Janov, n-am intenţia de a face asta fără asentimentul tău, aşa că lasă-mă să am o discuţie cu ea pentru a clarifica o serie de lucruri. Dacă o să fiu mulţumit, o să-ţi adresez cele mai sincere felicitări şi o să rămân şi eu cu cugetul împăcat, orice s-ar întâmpla după aceea.

— O să strici totul, spuse Pelorat clătinând neîncrezător din cap.

— Îţi promit că nu. Te *implor*.

— Bine, dar să fii atent, dragă prietene…

— Ai cuvântul meu de onoare.

91

— Mi-a zis Pel că voiai să-mi vorbeşti.

— Da, răspunse Trevize.

Bliss se afla în micul apartament ce-i fusese rezervat lui Trevize.

Se aşeză cu eleganţă, şi puse picior peste picior. Ochii ei frumoşi şi limpezi îl priviră cercetători. Părul lung şi negru avea reflexe albăstrui.

— Nu-ţi prea sunt pe plac, aşa-i? M-ai privit dezaprobator încă de la început.

Rămas în picioare, Trevize îi spuse:

— Îţi dai seama ce-i în mintea altora. Ştii ce cred despre tine şi cunoşti motivul.

Cu o uşoară mişcare din cap Bliss negă:

— Mintea ta nu e încătuşată de Gaia. Ştii asta şi singur. Am avut nevoie de alegerea ta, căci trebuia făcută de o minte limpede şi neinfluenţată din afară. Când v-am capturat nava, tu şi Pelorat v-aţi aflat sub înrâurirea unui câmp calmant, dar acest lucru era esenţial. Din cauza panicii sau fricii se putea întâmpla ceva grav cu mintea ta, căci ar fi putut să-şi piardă calităţile şi să nu ne folosească la nimic în momentele cruciale care au urmat. Atât şi nimic mai mult. N-am trecut dincolo de acest prag şi nici n-am făcut-o de atunci încoace, aşa că nu ştiu la ce te referi.

— Am făcut alegerea de care aveaţi nevoie. Am hotărât în favoarea Gaiei şi a Galaxiei. Atunci de ce mai vorbim despre faptul că mintea mea a rămas limpede şi neinfluenţată? Aţi obţinut ceea ce doreaţi şi acum puteţi face ce vreţi din mine.

— Te înşeli profund, Trev. S-ar putea ca în viitor să mai fie nevoie de luat hotărâri importante. Tu rămâi ceea ce eşti şi, cât vei trăi, te vom considera o resursă naturală rară a Galaxiei. Fără îndoială că s-ar putea să existe sau să mai apară şi alţii ca tine în Galaxie, dar deocamdată nu cunoaştem altul. Încă nu-ţi putem aduce nicio atingere.

Trevize rămase pe gânduri.

— Tu eşti Gaia, dar eu nu doresc să vorbesc cu ea. Eu vreau să-ţi vorbesc ţie, ca individ, dacă aşa ceva e posibil.

— Se poate. Suntem departe de a duce o existenţă comună. Pot bloca existenţa Gaiei pentru un timp.

— Da, spuse Trevize, cred că poţi. Ai făcut-o în clipa asta?

— Da.

— Atunci dă-mi voie să-ţi spun că n-ai jucat cinstit. Probabil că n-ai pătruns în mintea mea pentru a-mi influenţa hotărârea, dar sigur ai influenţat-o pe a lui Pelorat, aşa-i?

— Aşa ţi s-a părut?

— Exact. În momentul crucial, Pelorat mi-a amintit de viziunea pe care o avea el despre o Galaxie vie şi gândul lui m-a determinat să fac alegerea din acea clipă. S-ar putea ca gândul să fi fost al lui, dar mintea care-l inspirase era a ta, nu-i aşa?

— Gândul acesta, ca şi altele, existau în mintea lui. Am netezit calea şi activat ideea de Galaxie vie, dar nu în dauna altui gând. Prin urmare, el a lunecat cu uşurinţă din conştiinţă ajungând să fie exprimat în cuvinte. Te rog să mă crezi, nu eu l-am creat. El se afla acolo.

— Acest lucru poate fi totuşi considerat un amestec direct în libertatea totală pe care o aveam pentru a lua o hotărâre, nu?

— Gaia a socotit că e necesar.

— A socotit? Atunci, în speranţa că asta te-ar putea face să te simţi mai bine sau mai nobilă, vreau să ştii că deşi remarca lui Janov m-a convins să iau hotărârea în acel moment, eu aş fi făcut aceeaşi alegere chiar dacă n-ar fi scos o vorbă sau dacă ar fi încetat să mă determine să aleg în alt fel. Ţin foarte mult să cunoşti acest fapt.

— Mă simt uşurată, îi răspunse Bliss cu răceală. Asta e tot ce voiai să-mi comunici când ţi-ai exprimat dorinţa de a mă vedea?

— Nu.

— Mai e ceva?

Trevize se aşeză pe un scaun pe care-l pusese în faţa ei, astfel că genunchii li se atinseră. Se aplecă spre ea şi spuse:

— Când ne-am apropiat de Gaia, tu erai de serviciu pe staţia spaţială. Tu ne-ai capturat; tu ai venit să ne iei şi de atunci ai rămas tot timpul cu noi, cu excepţia mesei pe care am luat-o cu Dom, când n-ai fost de faţă. Şi încă ceva. Tot tu te-ai aflat pe *Far Star* cu noi când am luat hotărârea. Mereu tu.

— Eu sunt Gaia.

— Explicaţia nu mă satisface. Un iepure înseamnă Gaia. Chiar şi o pietricică înseamnă Gaia, dar nu toate reprezintă

Gaia în aceeaşi măsură. Unele sunt mai importante. Dar de ce tocmai tu?

— Tu ce crezi?

Trevize lasă deoparte orice reţinere:

— Eu cred că tu nu eşti Gaia. Reprezinţi mai mult de-atât.

Bliss îşi ţuguie buzele şi scoase un sunet dispreţuitor.

Trevize nu se dădu bătut:

— În momentele când trebuia să iau hotărârea, femeia care se afla împreună cu Oratorul…

— El îi spunea Novi.

— Aşa, această Novi a afirmat că roboţii, care acum nu mai există, au îndrumat Gaia pe drumul acesta şi au educat-o să urmeze o versiune a celor trei Legi ale Roboticii.

— Foarte adevărat.

— Şi roboţii nu mai există?

— Aşa a spus Novi.

— Novi *nu* a spus aşa ceva. Îmi amintesc exact cuvintele ei: „Gaia s-a format cu mii de ani în urmă cu ajutorul roboţilor care, pentru o scurtă perioadă, au slujit speciei umane, dar acum n-o mai fac.”

— Trev, şi asta înseamnă că ei mai există?

— Nu, înseamnă că nu mai slujesc omenirii. Dar n-ar putea cârmui?

— Ridicolă idee!

— Sau supraveghea? De ce te aflai acolo în momentul hotărârii? Nu păreai atât de importantă. Novi a condus tratativele şi ea reprezenta Gaia. Ce nevoie era de tine? Doar dacă nu cumva…

— Ei bine? Doar dacă ce?

— Doar dacă nu cumva tu eşti supraveghetorul care are rolul de a aprecia dacă Gaia respectă sau nu cele Trei Legi. Doar dacă tu nu eşti cumva un robot atât de iscusit construit încât nimeni nu te poate deosebi de o fiinţă umană.

— Dacă nimeni nu poate, cum se face că tu eşti în stare? întrebă Bliss cu o undă de sarcasm.

Trevize se rezemă de spătarul scaunului:

— Nu vă întreceţi cu toţii să-mi spuneţi că posed capacitatea de a fi *sigur*? De a lua hotărâri? De a vedea soluţii şi de a ajunge la concluzii corecte? Eu n-am o asemenea pretenţie; voi susţine asta. Dă-mi voie să-ţi spun că din momentul când te-am văzut pentru prima oară m-am simţit nelalocul meu. Cu tine mi se-ntâmplă ceva ciudat. Sunt la fel de sensibil la graţia feminină ca şi Pelorat, ba chiar mai sensibil, şi tu ai o înfăţişare plăcută. Cu toate astea, n-am simţit nicio clipă vreo atracţie faţă de tine.

— Mă simt distrusă din pricina asta.

Trevize ignoră remarca şi continuă netulburat:

— Când ai apărut pe nava noastră, noi tocmai discutam despre posibilitatea existenţei unei civilizaţii non-umane pe Gaia, şi când Janov te-a văzut, în nevinovăţia lui, te-a şi întrebai: „Eşti umană?” Probabil că un robot trebuie să spună întotdeauna adevărul, dar presupun că poate răspunde şi evaziv. Tu te-ai mulţumit să spui: „Nu arăt umană?” Da, pari umană, Bliss, dar vreau să te mai întreb o dată: „Eşti umană?”

Bliss nu-i răspunse şi Trevize urmă:

— Cred că din acel prim moment am simţit că nu eşti femeie. Eşti robot şi nu ştiu cum se face, dar mi-am dat seama de asta. Şi din cauza acestui sentiment, toate evenimentele care s-au petrecut după aceea au avut pentru mine o anumită semnificaţie – în special absenţa ta de la masă.

— Trev, crezi că nu pot mânca? întrebă Bliss. Ai uitat că am luat câteva îmbucături din creveţi pe nava ta? Te asigur că pot mânca şi îndeplini toate celelalte funcţii biologice umane. Inclusiv sexuale, ca să te scutesc să mă mai întrebi. Şi te încredinţez că nici asta nu dovedeşte că nu sunt robot. Roboţii atinseseră culmea perfecţiunii chiar cu mii de ani în urmă, când doar creierul îi deosebea de fiinţele umane şi atunci diferenţa era detectabilă doar pentru cei capabili să utilizeze câmpurile mentale. Orator Gendibal ar fi putut să spună dacă sunt robot sau om, asta în cazul că s-ar fi deranjat să mă studieze. Dar bineînţeles că n-a făcut-o.

— Foarte bine, dar deşi eu nu am acces la mentalică, sunt convins că eşti robot.

— Şi dacă aş fi? întrebă Bliss. Nu recunosc nimic, dar m-ai făcut curioasă. Dacă sunt?

— Nu-i nevoie să recunoşti nimic. Ştiu că eşti robot. Dacă mi-ar trebui o dovadă cât de mică, m-aş folosi de afirmaţia ta de adineauri, când ai susţinut că poţi bloca influenţa Gaiei pentru a-mi vorbi ca un simplu individ. Nu cred c-ai putea face asta dacă ai fi o parte din Gaia, numai că tu nu aparţii planetei. Tu eşti un robot supraveghetor şi, prin urmare, vii din afara Gaiei. Şi pentru că am adus vorba despre asta, de câţi roboţi supraveghetori are nevoie Gaia şi câţi posedă ea?

— Îţi repet: nu recunosc nimic, dar m-ai făcut curioasă. Dar dacă sunt robot?

— În cazul acesta, aş vrea să ştiu un singur lucru: Ce vrei de la Janov Pelorat? Mi-e prieten şi, în felul lui, a rămas un copil. El îşi închipuie că te iubeşte. Crede că vrea doar ceea ce eşti tu dispusă să-i oferi, socotind că i-ai dat deja destul. El nu cunoaşte şi nici nu-i în stare să-şi imagineze ce înseamnă dezamăgire în dragoste sau, în cazul de faţă, agonia de a afla nu eşti umană…

— Dar *tu* ştii ce-nseamnă durerea pricinuită de dragostea neîmpărtăşită?

— Am trecut prin asemenea momente. Eu n-am dus o viaţă retrasă ca Janov. Nu mi-am consumat inutil existenţa şi nici nu am uitat de mine lăsându-mă antrenat într-o goană intelectuală care să înghită cu totul celelalte laturi ale vieţii, cum ar fi soţia şi copilul, aşa cum a făcut el. Acum, dintr-o dată, renunţă la toate de dragul tău. N-aş vrea ca el să sufere. Nu accept asta. Dacă am adus un serviciu Gaiei, cred că merit o recompensă, iar aceasta e asigurarea că Janov Pelorat nu va regreta alegerea făcută.

— Să declar că-s robot şi să-ţi dau un răspuns acum?

— Da. Chiar acum, spuse Trevize.

— Foarte bine. Atunci să presupunem c-aş fi robot şi că am funcţia de supraveghetor. Să mai admitem ca există şi alţii ca mine, puţini la număr, care au acelaşi rol. Să zicem

că ceea ce ne uneşte este dorinţa de a ne îngriji de fiinţele umane în ideea că pe Gaia nu există fiinţe umane în adevăratul înţeles al cuvântului, deoarece toate formează o fiinţă planetară atotcuprinzătoare. Să presupunem de asemenea că purtând de grijă Gaiei simţim că ne îndeplinim menirea. Să mai presupunem că în noi subzistă ceva primar, care tânjeşte după fiinţa umană în sensul ce i se dădea pe vremea când abia apăruseră primii roboţi. Să nu mă înţelegi greşit; eu nu susţin că sunt bătrână (presupunând că sunt robot). Am aceeaşi vârstă ca şi tine, aşa cum ţi-am spus ori, cel puţin, asta e durata existenţei mele. Presupunând că-s robot, structura mea robotică va rămâne întotdeauna la fel, şi grija pe care-o acord fiinţelor umane se va păstra constantă. Pel este o astfel de fiinţă. Nu aparţine Gaiei şi a depăşit vârsta pentru a mai deveni cu adevărat o parte a ei. El vrea să rămână cu mine pe Gaia pentru că faţă de persoana mea are cu totul alte sentimente decât tine. El nu socoteşte că eu aş fi robot. În sfârşit, şi eu vreau ca el să rămână aici. Dacă susţii că eu sunt robot, nu-i greu să te convingi de adevărul spuselor mele. Sunt capabilă de orice reacţie umană şi-l voi iubi. Insişti asupra ideii că sunt robot şi consideri, probabil, că nu-s în stare să iubesc în înţeles uman şi mistic, dar tu n-ai reuşit să deosebeşti reacţiile mele de cele pe care tu le asociezi cu dragoste, aşa că te rog să-mi spui care ar fi diferenţa.

Rămase tăcută şi-l privi sfidător pe Trevize.

— Vrei să spui că nu-l vei părăsi? întrebă Trevize.

— Dacă tu presupui că sunt robot, atunci poţi înţelege şi singur că, potrivit Primei Legi, nu l-aş putea părăsi niciodată decât dacă el mi-ar ordona acest lucru şi, în plus, aş fi şi eu convinsă că vorbeşte serios şi că i-aş provoca mai mult rău rămânând lângă el decât părăsindu-l.

— Dar un bărbat mai tânăr n-ar…?

— Care bărbat mai tânăr? Tu ai fi acela, dar nu-mi închipui că ai avea nevoie de mine la fel de mult ca Pel şi, de fapt, nici nu mă vrei, aşa că Prima Lege mi-ar interzice să încerc să-mi leg viaţa de a ta.

— Şi dacă *nu* eşti robot? întrebă Trevize cu vocea stăpânită şi calmă.

— Hotărăşte-te, îl invită Bliss.

— Am spus: *Dacă* nu eşti robot?

— Atunci n-ai niciun drept să mai ştii ceva şi-ar rămâne ca numai eu şi Pelorat să decidem.

— În cazul acesta, revin la prima mea idee, rosti Trevize. Îmi cer recompensa, iar prin ea înţeleg ca tu să-l tratezi cu tot respectul pe Janov. Nu mai insist să aflu ce eşti. Vreau garanţia că te vei purta frumos cu el.

— O să mă port frumos cu el, spuse Bliss încet, nu pentru a te recompensa pe tine, ci pentru că aşa vreau. Asta e dorinţa mea cea mai fierbinte. Îţi promit că o să mă ţin de cuvânt. Apoi strigă: „Pel! Pel!”

— Da, Bliss, îi răspunse Pelorat intrând în cameră.

Bliss îi întinse o mână:

— Cred că Trev vrea să-ţi spună ceva.

Pelorat îi strânse mâna, apoi Trevize, luând mâinile lor împreunate între ale lui, spuse:

— Janov, mă bucur din inimă pentru voi amândoi.

— Of, prieten drag, se fâstâci Pelorat.

— Probabil că eu voi părăsi Gaia, îi anunţă Trevize. Plec chiar acum să vorbesc cu Dom despre problema asta. Nu ştiu dacă ne vom mai revedea, dar în orice caz, Janov, ne-am înţeles bine împreună.

— Ai dreptate. Întări Pelorat zâmbind.

— La revedere, Bliss, şi-ţi mulţumesc anticipat.

— La revedere, Trev.

Iar Trevize, fluturând uşor o mână, ieşi din casă.

92

— Ai reuşit, Trev… Dar, la urma urmei, ai procedat aşa cum mă aşteptam.

Erau din nou la masă, Trevize mâncă fără poftă, la fel ca şi prima oară, numai că de data aceasta nu-i mai păsa. Probabil că nu avea să mai mănânce vreodată pe Gaia.

— Am procedat aşa cum te aşteptai, dar probabil că nu din motivele pe care ţi le închipui, răspunse Trevize.

— Bineînţeles c-ai fost sigur de corectitudinea hotărârii tale.

— Da, dar nu din cauza darului meu înnăscut de a surprinde esenţa adevărului. Dacă am ales Galaxia, am făcut-o potrivit unui raţionament obişnuit, la care ar fi apelat oricare altul pus într-o asemenea situaţie. Te superi dacă-ţi explic?

— Deloc. Te rog, Trev.

— Aş fi putut face trei lucruri: fie să mă alătur Primei Fundaţii, fie celei de-a Doua, fie Gaiei. Dacă treceam de partea Primei Fundaţii, Primarul Branno ar fi luat imediat măsuri pentru a-şi asigura dominaţia asupra celei de-a Doua Fundaţii şi a Gaiei. Dacă mă alăturam celei de-a Doua Fundaţii, Oratorul Gendibal ar fi trecut de îndată la acţiune pentru a domina Prima Fundaţie şi Gaia. În oricare dintre aceste cazuri s-ar fi petrecut ceva ireversibil şi dacă vreuna dintre soluţii ar fi fost greşită, ar fi rezultat o catastrofă. Totuşi, dacă mă alăturam Gaiei, atunci atât Prima cât şi cea de-a Doua Fundaţie ar fi plecat cu convingerea că fiecare a obţinut o victorie minoră împotriva celeilalte. Totul ar fi continuat ca şi până acum, deoarece, după cum mi s-a spus, constituirea Galaxiei va dura generaţii, chiar secole. Alegerea mea s-a oprit asupra Gaiei în ideea de a mai obţine o amânare şi de a fi siguri că vom avea suficient timp la dispoziţie pentru a modifica anumite lucruri sau chiar pentru a schimba total planul dacă am greşit acum.

Dom îşi arcui sprâncenele. În rest, chipul lui aproape cadaveric, rămase inexpresiv. Cu o voce piţigăiată şi melodioasă spuse:

— Şi părerea ta este că alegerea ar putea fi greşită?

Trevize ridică din umeri:

— Nu cred, dar ca să ştiu sigur ar mai trebui să fac ceva. Intenţionez să vizitez Pământul, în caz că voi reuşi să-l găsesc.

— Trev, noi nu te vom împiedica să pleci dacă aşa ţi-e voia.

— Nu mă potrivesc lumii voastre.

— Nici Pel, dar dacă totuşi vrei să rămâi vei fi bine primit, la fel ca şi el. Noi nu te vom reţine cu forţa… dar spune-mi, de ce doreşti să vizitezi Pământul?

— Cred că înţelegi foarte bine de ce, afirmă Trevize.

— Te înşeli.

— Dom, mi-ai ascuns unele lucruri pe care le ştiai. Probabil că ai avut motive serioase, dar eu aş fi preferat ca lucrurile să stea altfel.

— Stai puţin. Nu înţeleg, spuse Dom.

— Ascultă, Dom, când am luat hotărârea, am folosit computerul şi, pentru scurtă vreme, m-am aflat în contact cu minţile celor din jurul meu: Primarul Branno, Oratorul Gendibal, Novi. În acele momente mi-au trecut prin minte tot felul de viziuni, care, luate izolat, nu aveau prea mare însemnătate pentru mine, între care, de exemplu, efectul pe care Gaia, prin mijlocirea lui Novi, îl produsese asupra Trantorului, în scopul de a-l determina pe Orator să meargă spre Gaia.

— Da?

— Da, şi unul dintre acestea era şi epurarea bibliotecii de pe Trantor de orice menţiuni referitoare la Pământ.

— Retragerea tuturor menţiunilor despre Pământ?

— Exact. Am tras concluzia că Pământul este important şi că secretul asupra existenţei lui trebuie păstrat atât faţă de cea de-a Doua Fundaţie, cât şi faţă de mine. Iar dacă eu trebuie să port răspunderea pentru direcţia în care se va dezvolta Galaxia, nu accept să rămân ignorant. N-ai vrea să-mi spui de ce e atât de important să mi se ascundă orice cunoştinţe despre Pământ?

— Trev, spuse Dom cu gravitate. Gaia nu are cunoştinţă despre această operaţiune. Absolut nimic!

Trevize se gândi câteva clipe şi-şi plimbă vârful limbii peste buze:

— Atunci cine a făcut-o?

— Nu ştiu. Şi nici nu văd rostul unei asemenea acţiuni.

Cei doi se priviră cu încordare, apoi Dom adăugă:

— Ai dreptate. Aveam impresia că am ajuns la un epilog fericit, dar întrucât această problemă rămâne confuză, nu ne putem îngădui să ne odihnim. Rămâi o vreme cu noi ca să vedem ce concluzie putem trage împreună. Apoi vei fi liber să pleci şi-ţi vom acorda tot sprijinul de care vei avea nevoie.

— Mulţumesc, spuse simplu Trevize.

SFÂRŞIT
(deocamdată)

Cuprins

nautilus

Isaac Asimov

MARGINEA FUNDAȚIEI

PREMIUL HUGO 1983

44

DACĂ TRECEAM DE PARTEA PRIMEI FUNDAȚII, PRIMARUL BRANNO AR FI LUAT IMEDIAT MĂSURI PENTRU A-SI ASIGURA DOMINAȚIA ASUPRA CELEI DE-A DOUA FUNDAȚII SI A GAIEI. DACĂ MĂ ALĂTURAM CELEI DE-A DOUA FUNDAȚII, ORATORUL GENDIBAL AR FI TRECUT DE ÎNDATĂ LA ACȚIUNE PENTRU A DOMINA PRIMA FUNDAȚIE ȘI GAIA. ÎN ORICARE DINTRE ACESTE CAZURI S-AR FI PETRECUT CEVA IREVERSIBIL, IAR DACĂ VREUNA DINTRE SOLUȚII AR FI FOST GREȘITĂ, AR FI REZULTAT O CATASTROFĂ...

Au trecut aproape cinci secole de la întemeierea Primei Fundații și acum, în sfârșit, ea pare să-și fi asigurat dominația absolută asupra întregii Galaxii. Chiar și a Doua Fundație a fost învinsă și a căzut iarăși în anonimat. Dar iată că un bărbat lucid nu se lasă înșelat de aparențe...

NEMIRA

ISBN 973-569-033-0

PREȚ 4000 LEI